

Це видання увібрало дивовижну і драматичну історію написання книги віршів "Над прірвою" сучасним українським поетом Іваном Левченком 2013 року.

Здійснене мною продиктоване щирою любов'ю до поетичного слова та бажанням глибше розуміти життя за межами своєї країни, що надихнуло більше читати та дізнаватися про Україну, яку автор так сердечно оспівує у своїй творчості та по-синівськи ніжно і вірно любить. Дякую!

Candice Shade

Історія однієї книги

**Дві долі видання – два крила для польоту
поезії Івана Левченка**

A hard cover edition was published in 2018 by Candice Shade

Історія однієї книги

Copyright © 2017 by Іван Левченко

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any manner without written permission except in the case of brief quotations included in critical articles and reviews. For information, please contact the author:

Іван Левченко

<http://ukrlife.org/main/tribuna/levchenko.htm>

First Edition printed 2018
Printed and Bound in Canada
Designed by Candice Shade

Ukrainian Poetry
ISBN 978-1-7753049-0-6

Дві долі видання – два крила для польоту поезії

Переднє слово автора до "Історії однієї книги"

Ніколи не сподівався, що доведеться писати дві передмови до одного й того ж видання, яке мало побачити світ під назвою "Над прірвою" 2014 року в сонячному місті на Чорному морі – в Севастополі, ввібравши в себе вірші, створені впродовж липня 2012-серпня 2013 років. Однак – через анексію Росією Криму й Севастополя в лютому-березні 2014 року – згаданій книзі віршів судилося пережити непросту долю, розповідь про яку я й запропонував у виданні під новою назвою – "Історія однієї книги".

Першодрук її у вигляді 52 документальних авторських розповідей був оприлюднений 2017 року в потужній соціальній мережі "Фейсбук" і дістав, як можна судити з реакції читачів, схвальну оцінку широкої аудиторії. Чимало конкретних реагувань на той чи інший твір наведено у кожній розповіді – тим і доповнено та поглиблено зміст пропонованого видання.

Серед тих, хто висловив своє ставлення до першодруків, виявилися як пересічні відвідувачі – шанувальники моєї авторської сторінки на "Фейсбуці", так і колеги-літератори – активні представники сучасного літературного процесу в Україні.

Електронний варіант нового видання, як і кілька примірників у друкованому вигляді під однойменною назвою "Історія однієї книги", здійснено стараннями шановної пані Кендіс Шаде – людини-ентузіаста, котра живе далеко від моєї Батьківщини – в Канаді – і яка пояснила свій намір у вступному слові-благословенні до оригінального видання щирою закоханістю в поетичне слово, зокрема українське, та бажанням глибше пізнати життя зарубіжних держав і народів, серед них і моєї рідної країни, інтерес до якої особливо виріс у світі внаслідок всенародного Євромайдану – Революції гідності 2013-2014 років, а потому й так званої гібридної війни, розв'язаної Росією на нашому сході – на Донбасі, котра триває й досі, завдаючи нам непоправних втрат: за чотири роки кровопролитної бійні загинуло понад 10 тисяч людей, серед них – 2333 бійці Збройних Сил України.

Користуючись нагодою, маю велику приємність та світлу радість висловити глибоку вдячність шановній пані Кендіс Шаде, як і її однодумцям, кому вдалося вдихнути нове життя у книгу віршів, збагачену оригінальним оформленням та бажанням розширити її аудиторію, запропонувавши видання передовсім канадському та американському читачеві.

Як і кожен автор, хвилююся перед новою такою зустріччю і сподіваюся на змістовний – хай і віртуальний – діалог із вдумливим співбесідником. І якщо з'явиться бодай іще один-два таких глибоких шанувальників мого рідного слова, як пані Кендіс Шаде з сонячної Вікторії у Канаді, вважатиму немарною свою творчість, а отже, ще однією особистою перемогою в утвердженні української поезії не тільки в Україні, а й за її межами.

Отож, зичу успіху і собі, і видавцям, і ніжно любленому мною поетичному слову.

З побажаннями гарних вражень від прочитаного, сподіванням на зміцнення дружби між нашими країнами й народами, поглиблення культурного обміну в духовному житті, що зближує наші наміри утверджувати мир, ідеали добра й справедливості у світі,

щиро Ваш Іван Левченко – поет, член Національної Спілки письменників України, кандидат історичних наук, доцент – дослідник у галузі сучасних мас-медіа.

8 лютого 2018 року, місто Київ, Україна

ЗМІСТ

Сторінки

Дві долі видання – два крила для польоту поезії. <i>Переднє слово автора до "Історії однієї книги"</i>	5
Історія однієї книги. Розповідь 1	12
Історія однієї книги. Розповідь 2	15
Історія однієї книги. Розповідь 3	19
Історія однієї книги. Розповідь 4	23
Історія однієї книги. Розповідь 5	28
Історія однієї книги. Розповідь 6	35
Історія однієї книги. Розповідь 7	42
Історія однієї книги. Розповідь 8	48
Історія однієї книги. Розповідь 9	57
Історія однієї книги. Розповідь 10	65
Історія однієї книги. Розповідь 11	74
Історія однієї книги. Розповідь 12	83
Історія однієї книги. Розповідь 13	93
Історія однієї книги. Розповідь 14	105
Історія однієї книги. Розповідь 15	116
Історія однієї книги. Розповідь 16	125
Історія однієї книги. Розповідь 17	135
Історія однієї книги. Розповідь 18	145
Історія однієї книги. Розповідь 19	158
Історія однієї книги. Розповідь 20	172
Історія однієї книги. Розповідь 21	188
Історія однієї книги. Розповідь 22	203
Історія однієї книги. Розповідь 23	216
Історія однієї книги. Розповідь 24	230
Історія однієї книги. Розповідь 25	246

Сторінки

Історія однієї книги. Розповідь 26.....	262
Історія однієї книги. Розповідь 27.....	278
Історія однієї книги. Розповідь 28.....	298
Історія однієї книги. Розповідь 29.....	315
Історія однієї книги. Розповідь 30.....	333
Історія однієї книги. Розповідь 31.....	356
Історія однієї книги. Розповідь 32.....	378
Історія однієї книги. Розповідь 33.....	399
Історія однієї книги. Розповідь 34.....	422
Історія однієї книги. Розповідь 35.....	445
Історія однієї книги. Розповідь 36.....	467
Історія однієї книги. Розповідь 37.....	486
Історія однієї книги. Розповідь 38.....	507
Історія однієї книги. Розповідь 39.....	529
Історія однієї книги. Розповідь 40.....	551
Історія однієї книги. Розповідь 41.....	573
Історія однієї книги. Розповідь 42.....	596
Історія однієї книги. Розповідь 43.....	619
Історія однієї книги. Розповідь 44.....	642
Історія однієї книги. Розповідь 45.....	665
Історія однієї книги. Розповідь 46.....	687
Історія однієї книги. Розповідь 47.....	709
Історія однієї книги. Розповідь 48.....	733
Історія однієї книги. Розповідь 49.....	756
Історія однієї книги. Розповідь 50.....	779
Історія однієї книги. Розповідь 51.....	803
Історія однієї книги. Розповідь 52.....	828
<i>Додаток. Поєми Івана Левченка, які увійшли до книги "Над прірвою".....</i>	<i>845</i>
Гостини.....	846

Сторінки

На ювілей до друга.....	860
Як бабуся дівкою була.....	866
Сімдесят п'ять троянд	874
Рідня.....	882

Розповідь 1

Сьогодні під винесеною в заголовок назвою в новій щоденній рубриці, яку започатковую на своїй авторській сторінці на "Фейсбуці", крім традиційного оприлюднення першодруків (дай, Боже, сил і часу!), роблю спробу відновити в пам'яті історію (бодай мінімальну) написання та реакції на той чи інший твір.

Звісно, робитиму це за умови підтримки гостями таких розповідей. Який сенс у тому? Мовиться ж: жити буду – не забуду! Та от біда – з часом багато чого вивітряється з нашої пам'яті. А не хотілося б! Бо іноді навіть деталь промовляє більше, ніж просторі розмірковування на певну тему.

І що суттєво наголосити: героями рубрики будуть саме мої гості, що висловили своє ставлення до тодішнього першодруку.

Сьогодні предметом спогадів стане вірш "**Іншого – не випада!**", котрий з'явився на світ божий 2 січня 2013 року і оприлюднений, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", що вийшла того ж таки 2013 року. Точніше – мала вийти в Севастополі (як і всі мої попередні збірки віршів). Очікуваний наклад – 500 примірників. Але, на превеликий мій жаль (як автора і замовника), вдалося отримати від видавця тільки сигнальний номер (у зв'язку з анексією Росією Криму й Севастополя в Україні мій партнер знищив підготовлений до друку тираж, за який були сплачені відповідні кошти, а сам зник у невідомому напрямку і досі не виходить на зв'язок).

Тим важливіше, як на мене, зберегти вірші, які існують практично лише в електронному вигляді на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Отже, вірш "**Іншого – не випада!**":

Хоч грай із тобою у сніжки:
Сніжить середа-вереда...
Спинайся, новий роче, на ніжки,
Бо іншого – не випада!

Ще пахнуть ялини і сосни,
Ще сяє святково екран,
Та брат твій – отой високосний –
Два дні як пожитки зібрав.

Щоправда, й твоє те – тринадцять,
Навряд чи щасливе число!
А втім навпаки може статися...
Аби лиш не гірше було.

Спинитися може годинник,
Але не зупиниться час.
Ходи-но, ходи-но, ходи-но
Сміліш, новий роче, до нас!

Як снігу, надії сипни нам,
І справджуй їх, роче новий,
Бо як же моїй Україні,
Бо як же мені без надій?

Я вірю, що є в тебе радість:
Сповна вже нам бід і утрат!
Так сніг обнадійливо пада
І сонце з-за хмар визира.

Гарцюють на сніжних доріжках,
Як коні, вітри молоді.
І править зима свої віжки
Навстріч середі-вереді!

Що, зашпори, роче, під ранок?
Та маємо виграти двобій.
Бо завжди: що прагнеш, настане,
Якщо не втрачати надій.

Авторський коментар відновлює обставини та причини, які спонукали до написання твору. Ось що, зокрема, в ньому зазначалося на моїй сторінці на "Фейсбуці" саме тієї середи 2 січня 2013 року: "Так і починається новий рік – з нових сподівань на краще у житті. Бо так хочеться, щоб у дітей все складалося, як слід. Особливо – в сина, якому той високосний рік зіпсував дипломатичну кар'єру через його необачність та невинуватий максималізм. Люди при владі не вибачають зневаги до себе. Вона виправдана, коли тобі є на щось обіпертися, коли ти стоїш досить високо на владній драбині. Але й там можуть знайтися ті, хто допоможе зірватися з неї і боляче впасти на землю.

Тепер треба зводитися на ноги і прагнути надолужити втрачене, аби довести, передусім собі (і побічно – недоброзичливцям), що ти таки чогось вартий у цьому житті, що ти хотів добра своїй країні, коли став на прю з негідниками на високих посадах. Дай, Боже, щоб на це стачило сил та бажання".

Якою ж була реакція окремих відвідувачів сторінки того дня?

Так, поетеса Юлія Шешуряк, якій я присвятив першодрук, прокоментувала: "Пане Іване, прекрасний вірш, дякую. Здоров'я та добра Вам у новому році!"

Я відповів: "Пані Юлю, вітаю Вас! Щойно знадвору – мав збігати за новими виданнями у книжковому клубі "Сімейне дозвілля". Тому, вибачте, тільки зараз відреагував на Ваш коментар.

Дякую, що відгукнулися. Присвятив Вам цей вірш: коли писав – згадував Вас. Колись Ви подарували мені риму середя-вередя, а я ніяк не міг прилаштувати її в вірш. А сьогодні вдалося.

Дякую, що Ви вподобали написане. Гарного Вам самопочуття та успішного 2013-го. Будьте мені щасливою!"

А в книжковому магазині тоді вдалося придбати для дружини новий роман Джоді Піколт "Самітний вовк", а для себе – перевидання "Божественної комедії" Данте Алігьєрі, зібрання творів Джека Лондона в одному томі та сувенірне видання роману "Анна Каренина" Льва Толстого.

Під вечір заїхав до нас син Василь із внуком Іванком – привезли мої вишиванки та святковий торт. Посиділи на кухні за кухликами чаю, погомоніли, послушали вірш внука під ялинкою та й розійшлися.

Поет В'ячеслав Романовський поширив світлину, на якій Юлія Шешуряк – уже не блондинка, а шатенка – сховалася за гілочку сосни. Мовляв, хто це? Користувач Іван Марковець написав: "Лисичка під ялинкою... Ага, у моєму дитинстві шкільному таку дівчинку називали "Прохоренко в юбке"..."

Я прокоментував віршиком:

Не біда, що не блондинка:
Упізнавана вона!
Хай приховує ялинка
Чи відшукана сосна.

Хтось там каже: "Прохоренко
У спідниці" чи там як...
А по-моєму, шатенка
Зветься – Юля Шешуряк!

Пані Юлія поставила значок схвалення, але запитала: "А до чого тут Прохоренко?. Пояснюю: "Пані Юлю, Прохоренко згадав пан Іван Марковець. Всі запитання – до нього. Вибачайте, з пісні слова не викинеш!" Отакі маленькі Інтернет-розваги...

А потім побачив на своїй стіні світлину від Катерини Васильченко, на якій красувався чарівний букет троянд. Миттєво відреагував на те, написавши та оприлюднивши на "Фейсбуці" експромт **"Троянди ніжності"**:

Розкішні троянди, як взимку сніги,
Коли перший промінь ранковий до них
І музика, сповнена ласки й снаги,
Обтрушує зорі із неба на сніг.

Іду я снігами назустріч тобі:
Троянди несучи. І звучить навкруги
У серці і висі небес голубій
Мелодія, сповнена ласки й снаги.

Так вірити хочу: почувеш її.
І їй так співзвучно у тиші ясній
Співатимуть ніжні троянди мої,
Яснітиме зорями вквітчений сніг.

Опісля додав коментар: "Даруйте троянди ніжності тим, хто любий серцю, і свято життя не припиниться повік, друзі!"

Пані Галина Кравець схвалила вірш. А я продовжив: "Тримайте, будь ласка, пані Галю: хай світиться у Вашій ласкавій руці троянда святкової ніжності! Дякую, що вподобали мій експромт, нав'язаний світлиною "Білі троянди", котру поширила пані Катерина Васильченко на "Фейсбуці". Будьмо!!!".

Через хвилину до нас приєдналася пані Ольга Фітсала, поставивши знак схвалення під новинкою.

Я підвів ризик: "Маю радість вручити троянду ніжності і пані Олі Фітсали. Пані Олю, приємно Вас бачити в гостях. Дякую за схвалення нових рядочків. Хай ллється світла музика у Вашу чисту душу!".

Однак пані Оля взяла ініціативу в свої руки і написала: "Завжди вдячна Вам, Іване Васильовичу!".

Цієї ж миті Галина Жубіль та Антоніна Євтодюк поставили знак схвалення під моїм експромтом, а Микола Гладкий поширив його на "Фейсбуці".

Я подякував їм: "От і пані Галина Жубіль, пані Антоніна Євтодюк та пан Микола Гладкий теж не минули мене – ще радісніше стає душі!"

Дякую, пані Галю, пані Тоню дякую, пане Миколо! Що вдієш: новий рік набирає швидкості. Життя! Рухаймося далі і радіймо, що ми є! І щось вносимо в новий день. А то ж можна все геть прогигикати біля божевільних телеекранів із одним і тим же – спробами сміятися над тим, що абсурдне, а не смішне. Будьмо!!!". І на цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 26 лютого 2017 року, місто Київ

Розповідь 2

Сьогодні предметом спогадів стануть два вірші "**Корпоратив**" та "**Не страшно!**", котрі з'явилися на світ божий 3 та 4 січня 2013 року і оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Отже, вірш "**Корпоратив**":

В лісі співи, в лісі танці:
В лісі свій корпоратив.
Лев звелів у вишиванці
Всім без винятку прийти.

Патріоти раді-раді:
Ну, нарешті, Лев прозрів!
Всі з'явились при параді –
Так, як цар і повелів:

У квітучих вишиванках
Дехто й тризуб начепив...
І – яке ж розчарування:
Не відбувся корпоратив.

Бо ніхто, крім патріотів,
Вишиванок не придбав.
...Краще потім мати клопіт,
Ніж псувать цареві бал:

А тому й zostались вдома...
Лев згорнув корпоратив:
Бо царі, як всім відомо,
За єдиний колектив!

І команду встиг він дати:
Всіх на облік, хто прийшов.
Лев вважався демократом.
І до звірів мав любов.

Хай би хто сказав щось проти!
В Лева – гарний апетит.
І, звичайно ж, патріотів
Перших в борщ мав на обід...

...Мовить влада про реформи –
Значить буде все без змін.

Та й в ціні – хто в уніформі.
В вишиванці – ні один.

Патріотів жаль, звичайно.
Ці ж байки, як світ, старі –
Про царів... І що печально –
В добрих вірять ще царів.

І дивина: ні в пам'яті, ні в жодному записнику не збереглося хоча б найменшої реакції на оприлюднений вірш (чи точніше – байку). Тому в сьогоднішньому авторському коментарі спробую відновити обставини та причини, які спонукали до написання твору. Тему навіяла розмова з сином про організацію їхнього корпоративу у вишиванках, який відбувся у замському стилізованому ресторані "Хутір Савки". Ясна річ (і я відверто тоді сказав синові), що керівництво заслуговує на повагу, коли прищеплює українських дух своїм підлеглим. От тільки мені вдалося це більшою мірою маскарадом, аніж справді усвідомленням кожним, що треба бути щодня, а не лише на свято українцями.

Та перший крок у цьому напрямку, хоч який, а треба було зробити! Звичайно ж, справа не в тому, в чому ти одягнений, а в тому, що в тебе за душею. Присвятив вірш синові Василю – на згадку про його тодішній передноворічний корпоратив...

Залишилися рядки у моєму записнику цього дня: "Зранку сніжило. Але не морозно. Дихати легко. Ходив у магазин – купити вівсяних пластівців та молока. Тепер читаю. Точніше – перечитую "Сову" ("Породила мати сина...") Тараса Шевченка, написану в Санкт-Петербурзі 6 травня 1844 року, а також роман "Євгеній Онегін" Олександра Пушкіна. Що не слово – захоплення, як же воно кожне точно-глибинно передає думки в обох великих поетів!

Ще одна річ, пов'язана з Росією: її очільник Володимир Путін своїм указом надав громадянство французькому акторові Жерару Депардьє: 64-річна знаменитість не побажала сплачувати 75 відсотків податку на доход, який перевищує 1, 3 мільйона євро (такі поправки до закону прийняті французами минулого року). Словом, де починаються податки, там закінчується патріотизм у багатих...".

І більш нічого – ні про написаний вірш, ні про реакцію на нього. Але, мабуть, досить і отієї репліки про податки, як і колізії навколо корпоративу у лісі: знаючи істинні переконання шефа, підлегли не виконали його розпорядження, а йому було важливо визначитися, хто яким духом дихає у громаді, отже, й розправитися з інакомислячими. Не новина! А хіба зараз цей підхід не визначає взаємини у владі? Ще й як! На превеликий жаль.

Та й висновок не втратив своєї актуальності – і про небажання реформувати життя, і про віру в добрих царів. Отакий **"Корпоратив"**.

Віршові **"Не страшно"**, написаному наступного дня – 4 січня 2013 року, пощастило більше. Є й авторський коментар-пояснення причин його написання, і репліки-реагування перших читачів. Отже, все по порядку.

Напередодні тієї благословенної п'ятниці (точніше – ще в середу) побачив на "Фейсбуці" світліну Наталії Козачук, на якій були зображені двоє молодих людей, що сидять на земному шарі і дивляться у Всесвіт. Згодом ото й написав вірш **"Не страшно"**:

Десь там сяють безмежні і вічні світи –
Всесвіт. Зорі – маленькі й великі.
Ми на кулі земній. Ми удвох – я і ти.
Ми – закохані і яснолиці.

Крок і – можна геть рухнути стрімко вниз...
Але можна і знятися вгору.
Ти – мій любий, мій ангеле світлий, ясний!
Ти – ласкава, моя ніжна зоре!

Як отак ми удвох – наче ціле одне –
Так надійно й не страшно ніскільки.
Обійми і скажи, як ти любиш мене,
Як не можеш без мене і хвильки!

Хай це чують безсмертні й безмежні світи:
Ми, зігріті коханням, Землею,
Перед Всесвітом двоє – лише я і ти –
Освятились любов'ю своєю.

Щоб потому, як все на Землі промине,
Як роки пронесуться крилато,
То й тоді, як-от зараз ми – ціле одне –
Теж зорею між зір могли стати.

Бо насправді у небі – що зірка яка,
Ясен місяць чи сонце привітне –
То кохання чиясь, що не мре у віках,
Бо чогось тільки й варте на світі –

Чи піщинки у Всесвіті, ачи зорі.
Все від нас – від сердець все від наших.
Ми з тобою удвох. І світи нам – навстріч.
Маєм крила любові – не страшно!

Так надійно лежить на моєму плечі
Твоя сильна рука. Боже правий,
Як же місячно-зоряно – світло вночі!
Як же мрійно! Як серцю ласкаво!

Присвятив нові рядки мрійливій пані Наталії Козачук – красуні-телевізійниці. Знайшовся запис:
"Обіцяв зробити це ще вчора, коли отримав від неї світлину. Та забігався. А слова треба дотримуватися.
Вночі отримав із Всесвіту ці рядочки. Головне – не проспати і налаштуватися на потрібну хвилю...

Поет Василь Ковтун, прочитавши першодрук, вигукнув: "Так потужно про ніжне! Аплодую!"

Колега-журналіст Петро Кулинець продовжив – не без іронії: "Ой, пане Іване, потягнуло Вас на зоряний гостинець... Розумію, що Наталка – "ефірна" пані... Гарно-гарно!!!".

А поет Валерій Терзі додав: "О! Тепер я бачу, що будемо жити!!!".

Змушений був пояснити: "Доброго ранку, мої дорогі друзі – пане Петре, пане Валерію та пане Василю! Це був твір на задану тему: в середу пані Наталія виставила на моїй стіні світлину, на якій сидять двоє – він і вона, обнявшись, і мрійно дивляться на палаючий місяць угорі.

Я пообіцяв, що на цей сюжет щось напишу. І ось – маємо те, що маємо. Дякую, що схвалили. А то б геть не знав, що й гадати, бо винуватиця події – пані Наталія, – як бачите, і вухом не повела... Така-то історія, мої хороші та славні молодці-хлопці-козаки! А Ви такого понапридумували... От же невгамовні!"

Василь Ковтун порадив: "Не переймайтесь Іване Васильовичу. Інколи люди просто заклопотані. Всьому приходиться своя хвиля і свій час. Доброго дня Вам і добрих думок та справ!"

Я відповів: "Дякую, дорогий пане Василю. Власне, минуло шість годин мого походу до лікарні на всілякі болючі процедури, а нічого на стіні не змінилося, хіба що пані Галина Жубіль та пан Микола Гладкий поширили першодрук... Повний штиль!"

Ну, то почекаємо приливу, а там до ранку ще щось утну, як не залікували мене до краю. Надворі дощить. Зовсім не різдвяна погода. Хай Вам буде затишно. друзі! І гарного Вам настрою!"

І ще одна нотатка у моєму записнику: "Телефонувала керівник Союзу українок Севастополя Богдана Михайлівна Процак – дякувала за вірш "Життя, утілене в рядки", надрукований у в останньому номері "Кримської світлиці". Побажали одне одному позитиву від життя. Адже хоч крапля ж його може віднайтися за 365 днями року. Хай би було 12 місяців гарного самопочуття, 53 тижні світлого настрою, 365 днів нескінченного щастя, 8760 годин веселого сміху, 525600 хвилин любові та 31536000 приємних секунд спілкування з любими серцю людьми та посмішки фортуни... Ото тільки й року!"

Так подумалося тоді. А цього року – і саме на своє 65-річчя (себто – 8 лютого 2017 року) з прикрістю дізнався, що Богдани Михайлівни не стало. Земля їй пером, світла пам'ять і Царство небесне!

Вперше за 20 літ на свій день народження не почув її теплою, по-материнськи ніжного слова. Від того й зараз гірко-гужно на душі. І на цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 27 лютого 2017 року, місто Київ

Розповідь 3

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть два вірші "**Рибалки на Дніпрі**" та "**Мірило**", котрі з'явилися на світ божий 5 та 6 січня 2013 року і оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Отже, вірш "**Рибалки на Дніпрі**":

Чи мчу о ранній десь порі,
Вертаюся під вечір,
Сидять рибалки на Дніпрі –
Рибалять в холоднечу.

І хто ж це вигнав їх туди?
Не можу я збагнути,
Як день у день отак сидіть –
До вудочки прикутим?

Чи не простіш купить піти,
Як так кортить, рибинку?
Я бачив стільки смакоти
На ярмарку й на ринку.

Спитав – рибалка відповів:
"А чим мене ти ліпший,
Коли шукаєш в морі слів
Оте, що найточніше?"

В житті свій в кожного кураж.
Сковорода, як мовить:
Коли куражніший кіт ваш,
Як мишу жде чи зловить?

Як жде! І я так само жду".
Я дякую рибалці,
Що гарно зна Сковороду
І поштовх дав цій байці.

Я знаю, знаю той кураж:
От солодко, та й годі!
І ти немов на крилах аж,
Як путне щось виходить!

Його ні за що не купить:
Кураж душі – натхнення.
Рибалка – рибу щоб ловить.

Ну, а слова – письменник.

Деталі, звісно, обійду:
Не час для них – деталей.
От погортать Сквороду,
Мов порибалить вдало!

Непросто втнути справжній вірш
І рибку упіймати.
Одне втіша – мені тепліш.
Рибалці ж хуга клята.

Тож мушу словом так зігрить,
Що і кожух не зможе.
Сидять рибалки на Дніпрі,
Чимсь на поетів схожі.

Присвятив новий вірш харківському поету В'ячеславу Романовському.

Першою відреагувала на моїх "Рибалок" пані Галина Кравець, написавши на "Фейсбуці": "Доброго ранку, пане Іване! Дякую, чудовий вірш! Зігріли й додали куражу!".

Я відповів: "Заходьте-заходьте, моя чарівна перша госте, пані Галинко! Доброго Вам ранку! Радий привітатися і почути таке світле слово підтримки. Чудової Вам суботи та приємного святкування!".

Опісля засів читати – і Григорія Сквороду, і Валентина Распутіна (закортіло перечитати "Уроки французького"), і, звичайно ж, вірші всіх, хто потрапить під руку на робочому столі – від Олександра Новикова, Володимира Висоцького і до Бориса Олійника...

Колега В'ячеслав Романовський відгукнувся на першодрук у другій половині дня, коли я повернувся з лікарняних процедур: "Дякую, пане Іване, за вірш і присвяту. Нових Вам творчих здобутків! З Різдвяними святами!".

Я відповів: "Тільки-но причалавав із лікарні, і тут – Ваш коментар. Дякую, що відгукнулися, пане В'ячеславе! Приємно чути Ваш голос! Зичу Вам гарних Різдвяних свят та чудового самопочуття!

Водночас радий сказати святкове слово та побажати добра і щастя пані Галині Жубіль, пані Ганні Черкаській, панові Валерію Терзі, усім вам, друзі, з ким мене звела доля і гріє душу від вашого тепла та сердечності! Будьмо, мої хороші та світлі! Зичу всім щасливого та веселого Різдва!".

Наступного дня (вочевидь тему диктували різдвяні святки) написав вірш "**Мірило**":

І щоб не казали,
Куди б не ішов,
А на п'єдесталі
Незмінно – любов.

Вона – наче зерня,
Що житом зроста.
Любов – милосердя,
Любов – доброта.

Пригрій птаха взимку –
У дні весняні
Він в небі невтримно
Розсипле пісні –

к вдячність високу
За серця тепло.
У серці жорстокім –
Ненавість і зло.

Цей постріл – від злого:

Без промаху – в ціль.
Єдина дорога
Його – манівці:

Щоб слід за собою
Ковтнула п'ятьма.
Де зло, там любові
Й на крихту нема!

Від зла зло і родить.
Я стверджую знов,
Що злу антиподом
Добро є й любов.

Любов – всеосяжна,
Висока й свята.
Їй першій відважусь
Віддати п'єдестал.

Найвищий, звичайно.
З чеснот всіх вона,
Любов – житедайна,
Як хліб – із зерна.

Все інше – вторинне.
Мірило мос:
Любов – це людини
В тобі скільки є.

Додав би до цього,
Щоб не погрішить:
Любов – скільки Бога
Ти маєш в душі.

У записнику залишилося кілька думок, що проливають світло на обставини роботи над згаданими віршами. Відновлюю один із таких записів: "Новий рік не приносить ніяких змін у настрої. Можливо, тому що я завищую планку вимог до себе. А може, треба якось простіше підходити до того, що робиш: вдалося – добре, а ні – ну що ж, іншим разом, може, буде кращий результат. Нащо надриватися?"

Якби ж то так уміти... У мене по-іншому: доки не зроблю, як мені бачиться і належить бути, доти не встану з-за робочого столу. І вважаю, що так і мусить бути. Інакше не варто й псувати папір.

От і зараз – тупцював-тупцював, доки не вийшов на формулу: ти є настільки людиною, наскільки в тобі є любові до інших, до світу в цілому.

А попереду – Святвечір і Різдво. Отож, любов – скільки в душі ти маєш Бога!

Присвятив вірш киянці Тетяні Мілянець.

Словом, доброго ранку, мої рідні, вітаю вас, дорогі друзі! Дай, Боже, сил кожному в гарному самопочутті зустріти Різдвяний Святвечір! Добра, щастя, радісного святкування!

Найперші вітання адресував першому гостю – Миколі Гладкому, який і поширив на "Фейсбуці" мій першодрук. Хай будуть усі здоровими та щасливими! Зі святою неділенькою!"

Інші два записи теж відновлюють деякі теплі емоції, пов'язані зі Святвечором, хоча й не тільки... Отже, перший із них про колишню сусідку з моєї рідної Малої Токмачки, котра мешкає – і до сьогодні – в Донецьку: "Увечері додзвонилася до мене дочка моєї землячки Віри Михайлівни Барсукової (Штанько) Тетяна Розоренова, дала свою електронну адресу, і я зміг відправити їй комплекс вправ, спеціально розроблених дружиною для Віри Михайлівни".

Й наступний: "На телеканалі "1+1" в проєкті "Голосі-діти" у фінал вийшли три чудові виконавиці – самотутня Еліна Сосновська, яка навіть не знайома з основами вокалу (ніколи і ніде не навчалася співу!),

далі дочка оперної знаменитості Соломія Лук'янець та семирічна Ганна Ткач (яка блискуче виконала з лідером гурту "ВВ" Олегом Скрипкою знамениту пісню французької співачки Даліди "Мама").

А переможницею (за рішенням глядацького журі, яке слало свої СМС-повідомлення на номер одного з фаворитів!) стала все-таки наймолодша конкурсантка Ганна Ткач (тренер – Олег Скрипка)!

Фантастика: 50 тисяч гривень – ціна перемоги у гривневому еквіваленті. А ще – запис хіта на всесвітньо відомій студії грамзапису "Універсал". І найцікавіше: у лідера набралось аж 60 відсотків глядацьких голосів.

Правильно: хай найменшенька (без жодних зв'язків та підтримки) вже на старті отримає потужний поштовх професіоналів. І йде до мети – стати голосом країни, а не тільки її кращим дитячим голосом. Я дуже задоволений таким рішенням глядачів (бо це й мій вибір!), які брали участь у голосуванні та повпливали на долю маленького артиста, який має вирости у справжнього – себто знаного і шанованого – вітчизняного співака.

Переможцем альтернативного Інтернет-голосування став 10-річний артист з Полтави Олексій Ткаченко з піснею Олександра Пономарьова "Я люблю тільки тебе". І на цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 28 лютого 2017 року, місто Київ

Розповідь 4

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть чотири вірші "**Всім на добро**", "**Конвалії**", "**Різдвяний гість**" та "**Виклик із-за ґрат**", котрі з'явилися на світ божий 7, 8 та 9 січня 2013 року і оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Отже, про вірш "**Всім на добро**". Знайшов у записнику стисле пояснення свого наміру цього дня – мова про понеділок 7 січня 2013 року: "Вперше можна ствердно сказати, що це – неважкий день, бо в гості до нас прийшло найбільше християнське свято – Різдво. Я написав вірш "**Всім на добро**":

Гави зранку звеселились:
Хтось розщедрився на хліб.
Чорний хліб – на скатерть білу...
Чорні гави – на землі.

В церкві чути світлі співи:
Святкування почалось.
Бо – Різдво. Бо – справжнє диво:
Народивсь Ісус Христос!
З церкви вибігли малята:

Хрест з поклоном до землі.
І у гав сьогодні свято:
Хтось розщедрився на хліб.

Просвітліло сіре небо.
І легким стає мій крок.
Бо насправді: що ще треба,
Як Різдво – всім на добро!

Віфлеємська зірко світла,
Зігривай своїм теплом.
Бо одна надія в світу –
Врятуватися добром!

Ніби продовження віршованих рядків – стислий коментар до першодруку: "Будемо сподіватися: світ порятують християнські цінності, а найперша і найголовніша з них – любов до ближнього і бажання добра.

Христос народився! Славимо його! Він – це уособлення любові до ближнього і самопожертви заради нього, заради людини.

Присвятив вірш землячці Ларисі Малій – колезі з Запорізької державної телерадіокомпанії, у якій сьогодні день народження".

Практично одночасно з оприлюдненням мною вірша "**Всім на добро**" одна з прихильниць моєї творчості Катерина Васильченко виставила на "Фейсбуці" світлину з конваліями. Я відреагував експромтом під однойменною назвою "**Конвалії**":

Конвалії білі –
В дзвіночках красуні,
Чому нахилили
Голівонькі сумно?

В поході далекім,
Де трапилась битва,
Загинув миленький –
Коханого вбито.

А любляче серце –
Як срібний дзвіночок –
То дзвоном озветься,
То плакати хоче:

Коханий загинув –
Не вернеться милий.
І стала з дівчини
Конвалія біла.

Стоїть-виглядає –
Діждатися мріє.
Дзвіночок лунає,
Як світла надія.

Додолу обличчя
Схилилось дівоче.
Видзвонюють-кличуть
Невтішні дзвіночки.

Вклоніться їм, милі,
За вірне чекання:
Конвалії білі –
То квіти кохання.

Пані Катерина Васильченко через кілька годин відреагувала на першодрук: "Ой, тільки помітила... Дякую, пане Іване!".

У нотатнику запис: "Надворі морозно. Лежить білий сніг, що дріботів учора. Угорі літають гави – у них своє святкування..."

А я задоволений від того, що сьогодні вдалося написати два вірші і прочитати три глави повісті Джека Лондона "Білий клик". Завтра дочитаю. От чоловік писав про звірів – неймовірно, ніби сам був у їхній шкурі!

Раніше я обходив таку літературу, а тепер вона гріє серце. Бо про сильних, відважних людей. І так правдиво!".

Наступного дня написав вірш "**Різдвяний гість**":

Пелехом сніг – повні пелени.
Стелеться біло до ніг.
Наче шампанське у келиху –
Пініться радісно сніг...

Нате вам радості в пригоршні –
Сніг. І мороз припіка...
Жаль мій: на озері крига ще
Зовсім тонка і крихка.

А розкажіть це онукові:
Зранку дістав ковзани...
В шибку сніжинки вистукують –
Що б то хотіли вони?

Буду ловить їх долонями.
Вмию внучка жартома...
Церква видзвонює дзвонами.
Вітром і снігом – зима.

Падають, падають, падають
Рясно сніжинки до рук.
Серцю – святково і радісно:
В гості приїхав онук.

Хата наповнилась щебетом:
Буде козу з ким водить...
Що нам для радості треба ще –
В Господа син народивсь.

Мовлю я: душе, возрадуйся –
Світлий Святвечір. Різдво.
Буде що внукові згадувать:
З дідом канікули – вдвох.

Хоч з ковзанами й не склалося,
Слушної дійдем пори.
Та від душі наліталися
Вдвох на санчатах з гори.

Перерив усі нотатники – жодного слова про новий вірш. Радію, що хоч не загубився і потрапив до сьогоднішньої розповіді.

Зате пані Катерина Васильченко, прочитавши мого вірша "Збираю сили" зі збірки "Заберу тебе в сон", яка вийшла рік тому – себто 2012 року, поширила його на "Фейсбуці" і додала до коментаря поета і викладача Валерія Терзі, який написав, що йому зовсім не подобається мій настрій, такі рядки: "І мені моторошно від цього вірша... Але гарний – дійшов до самого серця. Як і усі твори Івана Левченка. Дякую Вам, пане Іване. Будьте обов'язково міцним та здоровим. Ми любимо Вас!".

Я відповів через дві години після оприлюдненого коментаря: "Щиро дякую Вам, пані Катю! Бачите, які в мене тепер паузи у спілкуванні: півдня, а то й більше в дорозі. От тільки повернувся з лікарні..."

А тепер маю зі своєю "кравчучкою" йти по очищену воду – до універсаму "Позняки". І дня – як не було! Але не будемо відчаюватися! Мороз мобілізує. Маємо ще сили! І тримаймося, друзі! Гарного Вам вечора!"

Валерій Терзі додав: "Не лякайте нас, друже Іване, прошу Вас!".

Я написав: "Тому й кажу: дорожимо кожною миттю, відпущеною небом! Будьмо, друже Валерію! Дякую за схвальний знак та поширення першодруків! Світлого свята, друзі!".

Продовжив наше спілкування на моїй сторінці пан Олександр Волков із Закарпаття, пояснивши: "Писали про парад планет, кінець світу... Ніби як і не було. Але починаючи з 25 грудня минулого року, тиск у мене не падає. Страшні головні болі, нічим збити неможливо. І все це дія природи. Геомагнітна буря триває. І це відчуває організм. Бережіть себе, друзі!".

Я прокоментував: "Болячок додається, дорогий пане Олександрє! Але не будемо падати в розпач. Скільки вдасться правити життєвий віз – скільки й нашого.

Мені дуже подобається Ваш оптимізм. З'явилися цікаві життєствердні афоризми від Вас на "Фейсбуці". Так тримати! І водночас належить уважно дослухатися до природи. Бо вона таки підступна. Вчора було мінус три градуси за Цельсієм, сьогодні – вісім, а завтра і всі шістнадцять, як прогнозують синоптики. Тож – розумному й натяку досить. А Ви ще й досвідчений козак! Будьмо!".

Дружина прийшла без настрою з першого ранкового заняття у фітнес-клубі "Озон": розраховувала бодай на п'ять клієнток, а з'явилася лише одна. Оскільки та взяла місячний абонемент, Еля мусила працювати і з однією відвідувачкою. Тепер готується до вечірнього заняття.

Яка невдячна справа: тренер віддає всі сили і свій час на те, щоб задовольнити клієнта, а він ігнорує сплановану зустріч. Хоч саме з ініціативи відвідувачок дружина пішла на ранковий графік занять. Хоч закривай групу...

Озвалася Юлія Тимошенко зі своєї лікарняної палати в "Укрзалізниці", оголосивши сьогодні акцію особистої громадянської непокори існуючому режиму, кинувши рішуче "Ні!" своїм політичним опонентам в особі глави держави – Віктора Януковича. Віднині вона чинитиме фізичний спротив всім, хто її намагатиметься обшукати, силоміць повести в суд чи в тюремну палату...

Вона так і написала у своїй політичній заяві: "З цього моменту я, по-перше, більше не визнаю ваших прокурорів та слідчих – вони не ті, за кого себе видають, вони не справжні, вони – ваша, Вікторе Федоровичу, корумпована, аморальна, політично заангажована злочинна група, легіон нових пукачів, рязених у погони, португеї та кокарди. Ваші прокурори та слідчі діють іменем України, але їх гімном була і залишається "Мурка". Для них не існує ні законів, ні Конституції, ні офіцерської честі. Поводитися з ними, як із справжніми прокурорами та слідчими, помилково та негідно патріотів України".

Вважаю: гріх забувати про загальну атмосферу правового безладу та нещадної розправи колишньої влади зі своїми політичними опонентами. Що вже говорити про просту людину, яка не могла знайти правди та захисту законних прав та свобод, честі та гідності ані в суді, аніде. І нинішні пропагандисти сусіда-агресора, ігноруючи реальність чотирирічної давності, настирно твердять про збройний державний переворот у Києві в лютому 2014 року на замовлення Америки. За такої брехні, звичайно, не можна зрозуміти, чому на безстроковий спротив злочинній владі вийшов багатомільйонний Київ на своє віче на Хрещатику, на Майдані Незалежності, на Європейській площі, а в регіонах – на такі ж масові віча солідарності тамтешні мешканці. Підкупити людей на такі акції протесту фізично неможливо. Тим ціннішою, як на мене, є цитована смілива заява ув'язненого політика.

А тоді – 9 січня 2013 року (тобто наступного дня після почутого) – я написав у своєму нотатнику: "Не міг спати, бо душа солідарна з викликом Юлії Тимошенко. Тому й відреагував на її крок віршем **"Виклик із-за ґрат"**:"

Ми можемо втішатися мирно Різдвом,
Водити козу і співати колядки...
І тільки вона всім несхитним єством
Повстане супроти злостивців заклятих.

Гарантові виклик – як постріл з-за ґрат!
Він гримне із вуст її, чутний повсюдно.
І голий король – опонент її, кат –
Мерзенним злочинцем постане прилюдно:

І суд ваш неправий! І "Мурка" – ваш гімн!
І крадена влада, бо суть ваша – красти...
І вирок не їй, підписав собі він,
Бо рано чи пізно, а сяде за ґрати...

Вітчизна – не вотчина зграї вовків,
Яка на шматки розтерзатъ її прагне,
Увічнівши трон для нащадків-синків
За правом загарбника, злодія правом...

Бо правда, однак, завжди гору бере,
Тому її дух не зламати нікому.
Якщо аргумент порятунку – арешт,
То хто більш в тюрмі із них двох – невідомо:

Чи та, проти кого в'язниці й суди,

А слово її вільно лине між люди,
Чи той, хто вдає, що на троні сидить,
Та без охорони ні кроку нікуди?

Утіха одна: в вічко зирить всякчас,
Що робить вона? І яка вона... гола?
А ще – в туалеті... там, де унітаз...
Мерзенна ганьба! І ганебна сваволя!

Принизить її, розгоптати – аж ні!
Вона їх не визнає – трутнів при владі.
І акт непокори – як виклик брехні.
Одна проти всіх. Під опікою правди.

Ва-банк? Ну, звичайно. Бо злякані всі.
А хай хоч одна, щоб нам честь врятувати,
Встає перед світом в різдвяній красі
Дочка України, нескорена катом.

Я чую той голос – розкутий, прямиий.
І вірю, що й іншим він дійде, вкраїнці.
Настане ще час: вдячно вклонимось ми
Цій гідній пошани і величі жінці.

Спочатку боровся зі сном, а потім прогнав його і до ранку встиг закінчити вірш. Виставив його на "Фейсбук", а сам збираюся на лікарняні процедури. Дружина пізніше – на 13 годину – теж збирається до лікарні. Останнім часом бачуся з нею тільки вечорами, коли повертається після занять у фітнес-клубі. Дивно ми з нею живемо. І це за такої благодатної пори, як мій вихід на пенсію...

До слова, телефонував мені Федір Лебедев – керівник телестудії в Секретаріаті Уповноваженого з прав людини. Вітав із Новим роком та Різдвом. Він, як і Ігор Карпов, підпав під скорочення, оскільки телестудію як структурний підрозділ було розформовано новим керівництвом інституції. Тепер хлопці стоять на біржі праці, отримуючи близько чотирьох тисяч гривень щомісяця. Сподіваються працевлаштуватися, але поки що пропозицій не надходило...

Новий вірш "Виклик із-за ґрат" мав 12 поширень на "Фейсбуці".

Колега Валерій Терзі прокоментував: "Низько вклоняюся Вам, Іване Васильовичу, за ці вірші! Тисну Вашу мужню руку за те, що Ви стали в один ряд із цією мужньою Жінкою! Наші ряди будуть неохитними!". Оптимістично – надихає. І на цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 1 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 5

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Загадав", "Троянда на снігу", "Гефест", "Як чайки крик" та "Нашедрував" (у новій редакції), котрі з'явилися на світ божий 10-12 січня 2013 року і оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Отже, про вірш "Загадав" від 10 січня. Знайшов у записнику лаконічне і прозоре пояснення свого наміру: "Зранку сніг. Тому й народився вірш "Загадав":

Загадаю собі на бігу,
Що всміхнуться ті очі мені...
Розжену, наче хмари, нудьгу
І губами ловитиму сніг.

А довкола серйозні усі:
Чаклування не діє моє...
Я кружляю у сніжній красі.
Люд зустрічний понуро снує.

Ну, хіба що ще диктор сяк-так
Бадьориться на плівці в метро...
Погляд дівчина свій одверта.
І байдужо дрімає народ.

Та ну звідки обличчя пісні,
Як вродився для радості день?
Я кружляю, вдихаючи сніг,
На очах остовпілих людей.

Той стинає плечима і та,
Наче розуму я не сповна...
А нехай, коли хочете так,
Лиш мені б посміхнулась вона.

Ну, принаймні, відчула цей сніг,
Що кружляє й на вії усівсь.
Як же радісно зранку мені
Потопати у сніжній красі.

І, здається ж, не зле загадав:
Що б ото посміхнутися їй.
Ач, не стерпіла: сніг опада
На долоні красуні моїй.

І вона, як дзвіночок, зайшла:
І на щічках палає вогонь.
Сніг холодний, а скільки тепла
І з очей, і з відкритих долонь.

Далі записи суто побутового характеру: "А тепер – у похід на Борщагівку. Треба бути на вулиці такої пори, коли зривається сніг. Радісно. І дихати легко. Присвятив вірш яскравій красуні-полтавці Аллі Кравцовій.

Дружина наполягає на проходженні обстеження на наявність у мене гормона тестостерона. Треба здати кров на аналіз, щоб потім фахівці визначилися: чи суттєві зміни в моєму організмі, чи можна пігулками повпливати на ситуацію... Словом, маю нову мороку. Але при цьому лікарі схвалюють мої походи на Борщагівку для отримання процедур з допомогою електротерапевтичного масажного апарату. Я сам відчуваю, що хребет став менше боліти, не так скриплять мої коліна, стала гнучкішою спина. А це вже не так мало!

З цими лікарнями – якась катастрофа: черги, обстеження, процедури... Завтра з самого ранку питимуть кров в медичній лабораторії "Діла"... І все менше часу на спілкування зі своїми прихильниками в Інтернеті. Сьогодні перед поїздкою в лікарню навіть не працювала опція "Нотатки". Тому вірш "Загадав" укинув на "Фейсбук" через опцію "Що у вас на думці" і побіг на маршрутку".

Ще один запис: "Виявляється, першодрук таки дійшов до користувачів. От тільки не вдалося з'ясувати, чи потрапив вірш на очі Аллі Кравцовій, якій був присвячений? Подякував Катерині Васильченко за його поширення. А увечері був радий побачити в гостях Антоніну Євтодюк, Галину Кравець, Галину Жубіль, Валерія Терзі, Миколу Гладкого та Олександра Волкова...

Галина Фесюк виставила світліну на "Фейсбуці" з трояндою на снігу. Я написав експромт **"Троянда на снігу"**:

Як важко мовити: все відбуло...
Бо так щемить на серці й досі рана.
Троянда на снігу – холодне тло
І почуття, як квітка, полум'яне.

Горить воно – у серці там, на дні:
Коханий мій, мій болю-жалю,
Троянда на снігу – так холодно мені.
Як слову – в пам'яті-скрижалі.

Його я відпускаю – слово те:
Тобі на спогад, а мені... Та що там:
Троянда на снігу – іще цвіте,
Немов мелодія в останній ноті.

Але скує та крига пелюстки
І музика обірветься жадана.
Коханий мій, який фінал гіркий:
Троянда на снігу – твоя кохана.

А потім побачив у мережі повідомлення від Олени Титарчук, із якою за "лихих дев'яностих" минулого століття працювали в Головному центрі громадських зв'язків МВС України, готуючи, зокрема, щотижневу програму на УТ-1 "Хроніка МВС". Пані Оленка повідомила про те, що того дня втратила свого улюбленця – kota Сержожу. Я переслав їй вірш **"Так і пішов"**, написаний 16 листопада 2012 року, – про те, як у нас із Елею не стало kota-перса Томика. Сам вірш наведений у Розповіді **48-й** цієї книги.

А того дня – 10 січня 2013 року – до вірша я додав кілька слів: "Бережіть себе, дорога Оленко, щоб продовжувати любити тих, хто назавжди в серці".

Вона відповіла: "Дякую Вам, Іване Васильовичу, за співчуття і вірш. Здавалося б, просто кіт, а ніби часточку душі вирвали...".

Наступного дня написав вірш "Гефест", присвятивши його колезі-газетярю та другуві Геннадію Кириндясову:

От вам доля мужа, що не скажеш бест:
Себто – щонайкраща, як уже дослівно...
Народивсь кульгавим і слабким Гефест,
А відтак не міг він бути богорівним...

І Юнона, щоби свій прикрити гріх
(Якось не козирно, що синок з дефектом!),
Наказала слугам о нічній порі
Скинути з Олімпа хворого Гефеста.

Може, міф, а може, так воно й було:
Спробуй розберися з ним – із божим небом...
Жіночці Юпітера, річ ясна, назло,
Нереїди хлопця прихистили в себе.

Принесли в палац свій – мокрого, як хлющ,
Бо буквально з хвилі вирвали морської...
Хтозна, як насправді – міфів не люблю,
Хворобливий хлопчик дійсно став героєм.

Ні, він не у битвах доблесть проявляв –
А трудився в кузні – майстер, яких мало!
Весь Олімп у черзі був до коваля:
Викує на славу, що б не забажали:

Зброю – та будь ласка! Навіть і чертог.
І тобі – надійно, і тобі – красиво!
Словом, круть чи верть: Бог і в кузні – Бог.
Повернув Юпітер на Олімп свій сина.

І пора приспіла – одружився він:
Судженим Венери радісно назвався...
Та біда: як тільки в кузню – чоловік,
А краси богиня миттю в ложе з Марсом.

От роби їм зброю – цим богам війни...
Вже чутки й до кузні якось долетіли.
Сітку-пастку майстер викував для них,
Щоб коханці з неї вийти не зуміли.

Насмішили небо – реготали всі,
Як в "Метаморфозах" розповів Овідій.
Хоч була тоненька – не розірвеш сіть.
Як ти не маскуйся – все назовні вийде.

Хтозна, чи з досади, чи з яких причин,
Відбувалось теє все-таки не вчора,
Але сто відсотків, що створив був він
Першу в світі жінку на землі – Пандору.

І вона відкрила заборонний чан,

Із якого біди стали випадати.
А на дні надія, кажуть, по цей час
Залишилась ніби – нікому дістати!

Кожному у долі випада свій хрест.
Часто винуватці власного ми горя.
От би був щасливим той коваль Гефест,
Може б, обійшлося якось без Пандори.

Страшно, мабуть, з лісу викликать вовків,
І будити лихо, що собі дримає.
Я і про Гефеста, і про нас таки,
Хто в своєму серці ще надію має.

Он він – наш Олімп. Тільки суть не в нім,
Суть у нас самих, хто Олімп той зводив.
І Пандори чан закривать самим,
Тільки сперш належить стати нам народом.

От тоді й настане щонайкраща – бест –
Доля, до якої прагнемо у мріях:
Починаймо з себе, як коваль Гефест,
Хай як не ховають, але є надія.

Звісно, у такий спосіб відволікався від своїх гірких думок. Але навіть у роздумах про "Метаморфози" (про перевтілення людей у богів, тварин, сузір'я тощо) великого римського поета Публія Овідія Назона, який жив бозна-коли, народившись 43 року до нової ери і пішовши у засвіти 18 року нашої ери, все одно звертав на стежку сучасності, бо переконаний: змін у житті на краще можна досягти, неодмінно єднаючись всією громадою та самому долучаючись до загальної справи – себто починаючи з себе.

Наступний запис – невеселий. І стосується справ видавничих, адже сам уже мешкаю в Києві, а книги, як і раніше, виходять у Севастополі. Отож, і наслідок: "Досі не отримав повідомлення про вислانی видавцем Костянтином Потаковим додруковані екземпляри нової книги "Заберу тебе в сон". А тому так і не можу планувати зустріч із Геннадієм Кириндясовим та Ольгою Кузьміною, щоб подарувати їм новинку. Навіть під Старий Новий рік, хоч сподівався зробити це на свято Святого Миколая минулого року, тобто ще 19 грудня 2012-го.

Я у відчаї. Знову на жоден мій лист – ніякої відповіді!

Але, попри все, так приємно видихнути слова – з п'ятницею Вас! Хай вона буде привітною та успішною до кожного! А там – крок-два – і Старий Новий рік ступить на поріг! Летить життя!

Словом, я – на "Дружби народів", у кровопійню "Ділу". А потім на Борщагівку – на масаж хребта. І півдня як не було!

Повернувся додому і виявив на своїй сторінці у "Фейсбуці" повідомлення про чотири поширення вірша "Гефест". Дрогобичанка-красуня, поетеса й майстриня Галина Жубіль у своєму коментарі зазначила: "Як добре мати багато хороших друзів! А ще краще, коли у цих друзів є Ви, пане Іване! Для всіх у Вас щире слово знаходиться! Хай Бог дарує Вам сто літ! Будьмо!"

А пані Галина Фесюк із Жовкви, що на Львівщині, додала: "Доброго вечора, пане Іване! Думаю, що день ваш удався! У народі кажуть "Чого мені, того й тобі". Ви ж стільки гарних слів людям бажаєте, значить і вас Бог ними хай нагороджує".

Я відповів: "Щодо вірша, який народився минулої ночі, Ви абсолютно праві, мила пані Галю! Досі я теж так думав. Досі..."

Але цей день раптом став страшним для мене: доки ходив у дві лікарні та реабілітаційний центр зі своїм тиском, хребтом та судинами, мене дорогою наздогнало повідомлення про те, що цей тиск добив мого гарного друга-лікаря Анатолія Івановича Шараву з селища Веселе на Запоріжжі.

Щойно доїхав до своїх Позняків, сиджу приголомшений страшною звісткою. І ні слово не йде з голови (чи де воно там береться?) у новий рядок, ні шматок у горло. А чоловік навіть до 63-х років не дожив (у прийдешньому травні було б саме шістдесят три – тепер уже не буде ніколи!).

Ровесники вмирають: справді час боятися мобільних дзвінків, як колись поштарів із терміновими телеграмами...

Тому чи не щоденно закликаю: бережіть себе, друзі! Так несподівано приходить ця незвана гостя у чорному плащі та з безжальною косою, що навіть отямитися не встигаєш: спочатку невістка Наталя повідомила про те, що тиск у свекра упав до нульової позначки, а десять хвилин потому – про те, що лікарі-реаніматори не вивели з коми і констатували смерть колеги.

Десять хвилин, і життя закінчилося – завтра похорони. Два сини – Олександр та Євген – уже на вокзалі: через годину потяг відбуде до Запоріжжя. У такому стані, як мій сьогодні, мені не світить їхати в далеку дорогу. Ні дружина, ні лікарі не дозволяють. Треба зібратися з силами і думками. До завтра, мої хороші та милі! Будьмо!!!"

Пані Галина Фесюк продовжила: "Дорогий пане Іване! Якось на проповіді священник сказав: "Не мучте свою душу, бо Господь не хоче цього для вас. Бог хоче радості вам. Мучити душу – це гріх, а гріх породжує смуток". Цими словами хочу сказати, що кожна людина на Землі має свої терпіння і муки, а дехто – тисячі їх має. Але Бог забере у вас ті муки і терпіння, лиш ви кажіть: "Хай діється Твоя воля, Боже! Допоможи мені достойно в цьому житті все це перенести." І Бог подасть вам руку – милу і ніжну. Я в цьому не раз переконувалася. Ніхто, окрім Бога. Помолюся вервечку за вашу нинішню і завтрашню стежинку".

Я поставив на тому крапку: "Дякую Вам, пані Галю – світла Ви моя і мудра людино! Дай, Боже, сили все усвідомити і чинити належно! Привітного Вам вечора!".

Пік душевних переживань та болю припав на суботу 12 січня 2013 року. Про це свідчить і запис у нотатнику: "Господи великий і справедливий, хай моїм друзям цей ранок буде по-справжньому добрим. Не як мені! Я не ремствую, а прошу: не за себе, а за друзів, Боже! Бо це найважче – їх втратити. Будьмо, мої друзі! Дякую, що Ви є! Сьогодні таке свято у світі – називається "Дякую!". Мабуть, передусім це свято друзів – споріднених душ. Дякую Вам, друзі!

Написав вірш-прощання з Анатолієм Шаравою. Назвав його "**Як чайки крик**":

Помер козак – мій був ровесник.
Такий підступно-вбивчий тиск...
... А планували, що на весну
До мене в гості будеш ти.

Поїдем вдвох на Чорне море
І наговоримось – сповна!
Та замість моря – звістка чорна:
На горі двом твоїм синам.

Рида в мобільнику невістка.
А я в лікарні – клятий тиск!
В житті страшніш немає звістки,
Коли вже нічим допомогти.

Розрив аорти й смерть раптова:
Не буде вже шістдесят три...
Земля пером. Прощальне слово.
І плач вдови – як чайки крик.

Як знак біди – гортанні крики.
Про біль, який не відболить.
Гіркі, надсадні, що й музики
Так заглушити й не змогли...

Світла тобі пам'ять, дорогий Анатолію Івановичу! Дійшов, козаче, до свого причалу. А мені ще йти далі. Бо не закінчив багато справ...".

Далі знову йде запис про буденні справи та реакцію гостей на оприлюднений на моїй сторінці першодрук: "Збираюся на Борщагівку – на процедури, а дружина – на роботу.

У другій половині дня зійдемося додому. Ото таке наше життя-буття...

А за вікном світу білого не видно – сніжить! Піду дихати озоном снігів. Не поспішаючи, дійду до трамвайної зупинки, бо вчора мав необережність при поверненні з магазину (нарешті вдалося придбати акційний блендер у "Біллі!") впасти на слизькій доріжці біля озера "Сонячне". Один зустрічний, скрушно похитавши головою, зазначив: "Добре, що не на залізне вістря паркану. Треба ж обережніше ходити!".

Та розумію, що треба, але на практиці не все виходить...".

Олександр Волков після прочитання нового вірша зазначив на "Фейсбуці": "Земля йому пухом. Хвороба не вибирає. Як писав Володимир Висоцький: "В гості к Богу не бывает опозданий"! Але краще все ж із запізненням. Бережіть себе, пане Іване!".

А Алла Сафронова додала: "Дуже боляче назавжди втрачати друзів. Коли – тільки спогади, і не можна почути їхні голоси...Тримайтеся, пане Іване... Нехай хвороба нарешті відчепиться від Вас!".

Я відповів: "Дай, Боже, мої дорогі пані Алло та пане Олександрє! Дякую Вам за Ваші співчутливі серця. Будьте мені здорові та щасливі!

Маємо чітко усвідомлювати – життя триває. Мусимо робити те, що призначено долею: якщо вже судилося ще пожити, то треба, щоб не намарне!

Тримаймося і рухаймося далі. Але без фанатизму: треба свідомо і чітко розраховувати сили. І тоді вдасться щось устигнути ще.

Бережіть себе! І дякуймо й за цей день, який теж наш! Попри все! Будьмо, друзі!".

Буквально на бігу встиг підстригтися в перукарні на станції метро "Дарниця". Дружині не сподобалося. Доведеться виправляти огріхи, коли поїдемо в гості в Калугу 6 квітня 2013 року – на 75-річчя мами Алли Сергіївни. Бо саме сестра моєї половинки Наталка зробить таку зачіску, яка завжди подобається Елі.

Після обіду ходив в аптеку – за "Ноліпрелом". Надворі був справжній снігопад. Минулого року – саме 12 січня 2012 року – я написав вірш "Нащедрував", де радів невеличкому сніжкові, який випав того дня з неба. Він опублікований у книжці "Заберу тебе в сон". Сьогодні довелося зробити нову редакцію вірша **"Нащедрував"**:

Вітерець – під пальтечко.
Розрум'янив щоки в мене.
Ти потіш мене сніжком,
Січню сирій і буденний!

Можна просто очманіть
Од насупленого неба,
Од блідих одноманіть
І без настрою у тебе.

У природи свій закон.
І за ним благаю в січня:
Ти потіш мене сніжком
Під старе хоч Новоріччя.

Потягнувсь, як після сну,
Сніг з мішка дістав – будь ласка:
Як сипнув, то вже сипнув:
Біло-біло – сніжна казка.

Дяка, січню, щедрій ти.
Нащедрую й завтра, січню!
Сніжним пензлем з висоти
День малює Новоріччя.

І душі вже веселіш.
І душа чекає свята.
І слова летять у вірш,
Наче сніг – рясний, лапатий.

Виставив його на "Фейсбуці". І правильно зробив: його негайно схвалили та поширили в мережі мої перші гості – Катерина Васильченко, Антоніна Євтодюк та Марина Сергійчук.

Я прокоментував: "Нащедруймо, друзі, як сьогодні, казкового снігу і на завтра – на Маланки. Скільки ж душі печалитися – і свята ж треба їй. Щоб вірила в казку, в поезію життя. Будьмо, друзі! Дяка вам, любі мої пані Катю, пані Тоню та пані Маринко!

З прийдешнім Старим Новим роком, друзі! Гарного Вам настрою та чудового самопочуття!". І на цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 2 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 6

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Стара біда", "Старе Новоріччя" та "І горілку розлили", котрі з'явилися на світ божий 1-го та 13-14 січня 2013 року, тобто в святкові новорічні дні, і оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Доки дійшли думка й руки до повноцінного вірша у перший день нового 2013 року, який (як і нинішній ішов услід високосному, але, за східним календарем, був роком Змії, прийдешній же – рік Півня), я намагався у римованих рядках відобразити його особливості, написавши: "Позаду спалахи святкового настрою і сподівання неймовірного щастя:

Новий рік вродився!

У вись – феєрверки. І зорі – із висі:
Дві тисячі тринадцятий вродився!
І хто б його як не нарік –
Нехай щасливим буде рік!

Що вдієш, в нас одна турбота:
Свою продовжувать роботу!
Тож будьмо, друзі, неодмінно!
Із Новоріччям, Україно!".

І тут же застереження: "Крім усього іншого, не варто забувати й цю аксіому:

Рік змії – це ж тільки рік.
Дехто терпить цілий вік!..
Все минає. Й він мине.
Хай зміюка не кусне!
Решта стерпиться, їй-бо.
Головне – була б любов!".

А далі чіткий рядок у нотатнику: "Розпочинаю новий 2013 рік віршем "Стара біда":

Дві години ще до свята.
В мене гості дорогі
Кажуть – час ефір вмикати:
Буде Путін всіх вітати,
Бій курантів буде й гімн..

Хоч би що в житті змінилось –
Розкриваємо роти:
Що там скажуть їхня милість?
Влада знову подружилась –
В ногу маємо іти.

Правда, є проблеми з газом...
Тисне візовий режим...
Не біда – лиш бути б разом:
Йти одним дороговказом
І під проводом одним.

Будем в Митному союзі.
І товар наш піде скрізь.
Дублікат ми Білорусі.
Ми – Росії любі друзі,
А в Європу – то колись.

Так для чого ж городити
Двадцять літ було город,
Щоб у приймах знов ходити?
Хоч, здавалось, ми у світі
Відбулися, як народ.

Ачи все перезабули,
Чи воно отак зручніш,
Як було колись в минулім:
Все – Москві, а решті – дулю,
І спасибі, що не гірш.

Бо ще є голодомори:
Геноцид і Соловки...
По-російськи знов говорим.
А хто ні, той дуже скоро
Позабуде – хто такий...

Боже мій, яке болото!
У якому ми багні!
Та дружити я не проти.
Буть хохлом, чиймсь холопом –
Це вже – вибачте мені!

Як дожить тієї миті,
Чи настане той момент,
Що ми будем дорожити
Тим, що буде говорити
Український президент?

І звучати слово буде
По-українськи, не інак.
Нині лиш російське всюди.
Україна ж наче, люди,
А в ефірі – чужина.

Навіть пісня наша – диво,
І це визнав цілий світ,
Жде у черзі сиротливо.
Скрізь зате – чужинські співи
І далеко не нові.

А душа чекала свята.
Та дарма. Отож пора
Знов з нуля нам починати:
Українців гуртувати
Задля їхнього ж добра.

Звідки ми? І хто ми? Й де ми?
Рік новий – біда стара:
Не цінуємо своє ми.
Де не кинь – суціль проблеми.
Не проснулись. А пора!

Далі мої емоції того дня відображені в прозових рядках: "Просто обурливо: в ефірі, який канал не візьми, звучить російська попса, а ми навіть на пісню не спромоглися в ефірі. Тільки опів на четверту ранку побачив на телеканалі "Київ" програму Михайла Поплавського "Люблю тебе, Україно!", де виступили українські співаки. Та хто ж такої пізньої пори буде дивитися той концерт? А в прайм-таймі – російські пісні. Словом, "по-братерськи" ділимо інформаційний простір!".

Присвятив вірш поету-початківцю Василеві Ковтуну, якого не зіграла присвята до вірша "Невтішна коханка" (я вилучив її звідти).

Телефонував друг дитинства Федір Химич із моєї рідної Малої Токмачки. Вітав зі святом і бідкався, що немає ані снігу, ні дощу. Проте не втрачає надій... І нагадав, що чекає мене в гості на проводи, котрі цього року випадають на неділю – 12 травня. Доживемо – побачимо. Я в свою чергу нагадав, що ми неодмінно повинні влітку поїхати до моря в Севастополь. Він 60 років прожив на світі, а досі в Севастополь ні ногою. Треба виправляти ситуацію!

Дозвонилися до Еліної рідні. Переговорили і з батьками (вони зараз у Більові – на Тульщині), і з сестрою Наталею, і з братом Олександром (той розповів, що повернувся з відрядження до Франції, а зустрічає Новий рік у друзів: у яких не уточнив).

А до нас увечері приїздила дочка Олена зі своєю родиною. Марійки, щоправда, не було – у неї ще й досі втома після півдобової затримки літака в аеропорту в Каїрі, а Даринка, хоч і приїхала з батьками, але спала, тому не звучали святкові вірші у виконанні внучок під ялинкою.

Ми з Елею вислухали розповіді про поїздку на Червоне море та попили вечірній чай на кухні. Телефонувал і сват Іван Зіновійович – вітав зі святом. Чулися поблизу голоси сина Василя та внука Іванка, але з ними зустрінемося пізніше. Можливо, завтра. Віз прийдешнього року покотився далі.

Телефонував і колега Геннадій Киридясов: обурювався, що Михайло Поплавський не сказав жодного слова на захист Андрія Слюсарчука, який (щоб там не говорили про підроблені документи "доктора Пі", як його назвали львівські журналісти, звинувативши неординарного за своїми природними здібностями чоловіка в шахрайстві) все-таки врятував від реальної смерті сина ректора університету культури. Михайло Михайлович надягнув чорні окуляри і сказав, дивлячись в об'єктив телекамери, що він не готовий зараз будь-що говорити про Андрія Слюсарчука. А зовсім недавно шанобливо називав того Андрієм Тихоновичем і величав не інакше як генієм...

От і виходить: коли ув'язнений у львівському СІЗО Андрій Слюсарчук сподівався на моральну підтримку з боку тих, кому реально допоміг своїм лікуванням, врятовані забули сказати елементарне дякую і відвернулися від людини. Не дивно, що ув'язнений уже робив спроби звести рахунки з життям.

Знайшла свою розв'язку й історія зі смертю 30-річної жінки під колесами продюсера та композитора Костянтина Меладзе: небіжчицю поховали, а її родина офіційно заявила, що не має до винуватця трагедії жодних претензій (і це при тому, що на руках у вдівця залишилися двоє дітей – дво- та чотирирічного віку).

Не важко здогадатися, що тут першу скрипку зіграли гроші, які надав Костянтин Шотаєвич і на поховання загиблої, і на утримання напівсиріт... А ще недавно журналісти заявляли, що популярному композитору загрожує від трьох до восьми років ув'язнення. Бо є багато свідків того, що водій за кермом мчав на великій швидкості...

Світ змінився: не мораль, а гроші правлять ним. Сатана править балом...

Під вечір зателефонував мій колега Сергій Вітушкін із Сімферополя (до пенсії разом працювали у прес-службі Уповноваженого з прав людини Верховної Ради України): теж бореться зі своїми судинними

хворобами (каже, що всім дісталася непроста "спадщина" від Ніни Карпачової), але не опускає рук. Вільний час (а працювати він ніде не пішов – досить і пенсії!) витрачає на автомобіль та подорожі. Це вже як європейський пенсіонер! І слава Богу!

Новий мій вірш поширили на "Фейсбуці" користувачі Катерина Васильченко, Микола Гладкий та Валерій Терзі. Я прокоментував: "Мені дуже приємно, дорогі пані Катю, пане Миколо та пане Валерію, що 2013-й нічого несподіваного не вніс у наші людські стосунки, що ми спокійно, без суєти й галасу, продовжуємо робити свою справу, слугуючи його величності рідному слову: власне, робимо те, що вміємо і любимо. Дякую Вам за дружбу і зичу чудового настрою та гарного святкування. Будьмо!"

Василь Ковтун, побачивши мій новий вірш із присвятою йому як співцеві від життя, написав: "Дякую! Як співець від життя вітаю Вас, Іване Васильовичу, справжнього співця життя з новим кроком, зичу витонченого слова і в новому році. Дай, Боже, Вам здоров'я, натхення і сили духу. Співайте! Бо ж Вас не тільки приємно чути, а й корисно! Всіх Вам земних матеріальних і духовних радощів! З Новим роком!"

Я відповів: "Сердечно дякую, дорогий пане Василю, за теплі слова! Радий, що Ви уподобали щойно написані рядки. Як бачите, попри інформаційне затишшя (адже – свято!), вони мали аж 4 (чотири) поширення! Добра Вам і легкого пера! Будьмо!!!".

Через два тижні настав Старий Новий рік. Мінорний настрій, на жаль, не змінився. Він і спричинився до написання вірша "Старе Новоріччя":

Був художник у печалі:
З фарб лишилась тільки біла.
Нею все навкруг вкривали
Завірюхи-заметілі.

І заплакала синичка
Від невтішної картини:
Змалювати її нічим –
Жовтих фарб ані краплини.

Ягідки калини вкутав
Сніг лапатий – побіліли.
Завивають – тільки й чути –
Завірюхи-заметілі.

Я спитав, де ж подівались
Фарби ті, що квітли досі.
Кажуть: їх усі забрали
І весна, і літо, й осінь.

На мольберті тільки й цвіту –
Вперемішку срібне з білим.
І такі одноманітні
Завірюхи-заметілі.

Казна-що намалювали
На старе на Новоріччя:
Сніг. Художник у печалі.
Ні калини. Ні синички...

Нічого не хочеться: відчуваю себе відрізанним від життя. Раніше було якесь відчуття корисності від зробленого. А зараз себе втішаю кількома відгукками користувачів соціальних мереж, передусім "Фейсбука", на написані першодруки.

Олександр Волков із Закарпаття привітав мене зі Старим Новим роком. Я відгукнувся: "Дякую! Власне, сьогодні – Меланки. А завтра вже Старий Новий рік. І Василя. Здається, і Ви ж до нього маєте пряме відношення, пане Олександрє?"

Він заперечив: "Ніякого! Просто у нас тут кожен другий Василь!"

А я прокоментував: "Е, не скажіть: хто-хто, а люди військові та ще з доброю пам'яттю й організаторським талантом, якнайкраще можуть водити "Козу", весело щедрувати, ходячи перерядженим, та дотепно посівати перед оселею..."

До слова, оскільки Ви, дорогий Олександрє Івановичу, написали про морозець: за народними прикметами, якщо на цей день випадає мороз і зривається малий сніжок – то це на здоров'я людям, коли ж тепло і без снігу – на неврожай і хвороби. А якщо багато пухнастого інею на деревах – то це до врожаю зернових і щедрого медозбору.

У нас – дрібно сніжить і морозно. Сподіваюся, будемо здорові! Того щиро зичу й Вам, пане Олександрє, усім вам, мої дорогі друзі! Радісного святкування!"

Катерина Васильченко повідомила на "Фейсбуці" про те, що сьогодні їй вдалося врятувати життя вмираючого на снігу та морозі голуба.

Я прокоментував: "Ви – справжня цілителька, люба пані Катю! Дай Вам, Боже, здоров'я та сил і надалі робити добро у світі! Ви – людина благодаті і благодії!"

Вона відповіла: "Зі Святами Вас, пане Іване! Радію як дитина... Закрила врятованого на кухні, охороняю від кішечки-мисливиці Бланки та кожну хвилину відвіую мого підопічного голубка. Завдяки йому сьогодні мої пташки, які постійно прилітають на балкон, отримують у 5 разів більше їжі! Люблю тварин та птахів усім серцем та душею!"

Я підвів ризику: "Хай ніколи не збідніє Ваше, сповнене любові, серце, пані Катю! Зі Старим Новим Вас роком. І хай будуть сьогодні на Вашому столі щедра кутя, а в душі – святкова радість. Передовсім – від збереженого цього дня життя маленького, але божого створіння".

Наступного дня, а це був понеділок 14 січня 2013 року, після повернення з лікарні написав вірш "І горілку розлили":

Хоч до тем цих неохочий,
Не минаю. Бо болить.
...Сіли хлопці після ночі
І горілку розлили.

Закусили, чим попало.
Хто – занюхав рукавом.
І – на вахту знову стали
Із похнюпленим чолом:

Може, хто монетку кине –
Є сердечні й до чужих...
Якось жить вони ж повинні –
Ці зачухані бомжі.

Глянеш: наче ж і при силі:
Їм лопату б! І – в село...
А вони в метро пригрілись –
На дурничку потягло.

Ні копійки їм не кину:
Он зіщулилась стара –
Їй не жаль мені і гривні...
А що трутням потурать?!

Йду увечері – все точно,
Як уранці: ті ж орли
Сіли, випили в куточку
І, обнявшись, уляглись.

А міліція розбудить,
Ну тоді вже – на мороз.

Десь та якось ніч пробудуть,
Доки впусять у метро.

А на завтра та ж картина.
Та не байдуже мені:
Люди ж все-таки! Як з тими,
Бути нам, хто там – на дні?

Чи хай гинуть осоружні,
Як собаки... Не до них.
Йду, і так марудить душу
Почуття гірке – вини.

Побачене в метро, причому кілька днів підряд на станції "Дружби народів", змусило взятися за перо. І як наслідок – отакий вийшов публіцистично загострений твір.

Перший мій гість – поет Василь Ковтун – першим і відреагував на першодрук, написавши на "Фейсбуці": "Моя покійна бабуся (1908 року народження) говорила нам, своїм онучатам, так: "Діти, як побачите того, хто просить милостиню, подайте, бо його життя змусило це робити".

Ось уже котрий десяток років я згадую ці слова, як тільки стрічаю бомжа. Так і дію, чого і всім нам бажаю. Бо ми по волі Божій і по Його вченню повинні бути милосердними. Краще так – подати нужденному, аніж бути ним. Дай нам, Боже, на весь наступний рік сил, достатку та мудрості!".

Я відповів: "Дякую Вам, пане Василю, за милосердні думки та світлі слова. Радію Вашій "Зорі" – віршу, який кличе до оновлення життя. Вірмо, що так і буде. Було б тільки бажання! Англіїці кажуть: гарний початок – півсправи! Стартуймо в новий рік із гарними намірами, і хай вони неодмінно здійсняться!"

Пан Василь додав: "І Вам, Іване Васильовичу, моя подяка за добре Слово. З Новим роком! З Василем! Будьмо!"

Потім вдалося дізнатися про подробиці смерті лікаря-зубника Анатолія Шарави з селища Веселе на Запоріжжі: виявляється, все сталося в лікарні – на його робочому місці. Анатолій Іванович увів новокаїн своєму пацієнтові і відчув зле в грудях. Через секунду він втратив свідомість.

Пацієнт покликав на допомогу. Колеги зробили все можливе, але Анатолій Іванович так і не вийшов з коми. Розтин тіла виявив, що в нього стався розрив аорти (тому пішла ротом кров). А далі – обширний інфаркт...

Словом, миттєва смерть. На поховання шанованого лікаря зійшлося ледь не все Веселе. На поминках було сто осіб...

Земля пером тобі, дорогий мій козаче! І світла пам'ять за все твоє добро, що ніс у серці людям!

Привітав сина Василя зі святом: він цього дня вийшов на нову роботу. А потім я відвідав дочку Олену вдома: вона повернулася з Риму. Досі перебуває під враженням відвідання собору святого Петра. Привезла мені подарунок – теплий светр. Доки пригощала мене щойно звареним супом, зять Валерій привіз зі школи доньку Даринку.

Отак виходить: тільки вранці встигаю привітатися з з друзями в Інтернеті, потім оббігаю кабінети лікарів (дякувати Всевишньому, на ДЗД не виявили в мене особливих змін в організмі!), і нате Вам – майже 19-та година вечора!

І знову – доброго вечора, друзі! Хай він буде привітним до Вас, а Ви будете життєрадісні та щасливі. Добра Вам та гарного самопочуття!

Увечері побачив на "Фейсбуці" телепрограму "Званий гість" Першого севастопольського телевізійного каналу з підзаголовком "Тетяна Барткова: "Мій діапазон – від класики до джазу".

Я написав свій коментар: "Щиро дякую Вам, дорога Таню, за те, що познайомили зі своїми роздумами в телевізійній програмі Першого севастопольського телеканалу. Приємно було побачити власний відеокліп на пісню "Перемоги нашої день", яку ми написали з композитором Олександром Красюком і яка щороку в день 9 Травня звучить у Вашому виконанні на святковому параді в Севастополі.

Радію, що роки тільки загартували Ваш співочий талант. А сама Ви, як і раніше, невтомна в донесенні краси пісні. Справжньої пісні – народної та естрадної. За цим, безперечно, – щоденна праця (часом – виснажлива, бо вимагає напруження всіх творчих сил, помножених на досвід і бажання донести до слухача досконало опановану кожному ноту музичного твору, кожне слово пісні, вистраждане автором.

Дай, Боже, і надалі Вам невтоми, непритупленої чутливості душі, натхнення в роботі, гарних пісень та вдячних шанувальників Вашої самобутньої творчості!".

І останній запис у нотатнику про цей день: "Дорогою додому побачив колишнього свого викладача у Вищій партійній школі Леоніда Сидоровича Тупчиєнка (був заступником завідувача кафедрою наукового комунізму!): йому вже 73 роки, але продовжує працювати в Національному авіаційному університеті. Каже, що я виглядаю дуже добре, аж готовий позздрити мені. Хоча б не наврочив! Але, гадаю, він так і залишився доброю людиною, тому мені не варто бути забобонним...

Але, попри все, увечері, коли дружина пішла на роботу, у мене колело серце та підвищився кров'яний тиск. Тому важко пишеться за комп'ютером. А все одно не хочу збавляти творчих обертів. Бо тоді доведеться ставити крапку в цій роботі".

І на цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 3 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 7

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Обіцяний рай", "Осібниця", "Як хочеться", "Невесело" та "Помилка художника", котрі з'явилися на світ божий 15-17 січня 2013 року і оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У вівторок 15 січня нічого кращого не міг вигадати, як діяти за пропонуваними обставинами, коли, крім зниження температури надворі й у квартирі, нічого особливого новий різдвяний ранок не приніс. Отож, з переконанням, що треба кутатися, як слід, а задля відволікання від цього природного наміру, навіював собі думки про те, що належить зробити, принаймні для себе, цей день справді особливим та успішним! На такому оптимістичному душевному настрої-замість визрів ліричний віршик "Обіцяний рай":

А давай-но удвох говорити,
А роки проминають нехай...
Ще ночви старі не розбиті,
Як і віра в обіцяний рай...

Ми, як діти, щасливі з тобою,
І чого б то не бути удвох?
Чи то в серці ще мало любові,
Чи на вірність випробує Бог?

Де вони – ті красуні звабливі,
Наче мрії в розбуджену рань?
Ще віра не щезла у диво –
Там і тут, і повсюдно він – рай.

Та вже юність, як в сивім тумані.
Плине човен – у зрілість пора.
Ти зі мною – найкраща з обраниць.
Тільки де він – обіцяний рай?

У човні то весло як не трісне,
То вода проступає на дні...
І про рай недоспівана пісня
Притлумилася в серці мені...

І не зчулися – вирости діти.
Ми на станції стріч і розлук.
Може, їм пощастить рай зустріти,
Але тільки нехай щоб без мук.

Не виходить... Бо кожен, звичайно,
Набива собі гулі свої.
Замість раю приходять печалі.

І змовкають в гаях солов'ї.

Вже і ночви – старі і розбиті.
І човна віднесла течія...
Де ж він рай той обіцяний в світі,
Розкажи, сива ладо моя?
Ти не знаєш і я теж не знаю.
Ночви й човен укрит білий сніг.
Проминає життя, проминає...
І здається вже раєм мені.

Та цінуймо ж, що випаде в долі!
І як хочеш його називай,
Не повториться й миті ніколи:
Рай обіцяний – справджений рай.

Я у доброму гуморі зранку:
Хочеш каву у ліжку? Несу!
До вподоби твої забаганки.
Може, в цьому і раю вся суть.

Нічого суттєвого щодо оприлюдненого першодруку на тому ж таки "Фейсбуці" у нотатнику не віднайшов, окрім запису, який свідчить про близькість настрою, що спричинив написання попереднього вірша "Старе Новоріччя, котрий починався рядком "Був художник у печалі...".

Коментар-запис того дня те й констатує, хоча знов-таки бадьорить дух, аби не опускати рук у безнадії, хай і приводів для цього, хоч греблю гати: "Як бачиться, не виходить художник зі своєї печалі... Все мені так, мов хочу себе переконати, що життя прожите не намарне, що все склалося в ньому, як і належить: немає про що жалкувати.

І це насправді так. Попри всі непрості повороти в житті – воно триває. І треба дякувати долі за це. Безумовно!".

Наступний день – середа-не вередя 16 січня 2013 року – подарував мені басчку "**Осібниця**":

Жила собі поважна Бджілка
Осібно в лісі край села.
В сосні дупло у неї: Білки
Колись хатинка це була.

Носила мед. Всіх обминала.
Дупло тримала на замку.
Зозуля скрушно так кувала.
Та що бджолі оте "Ку-ку!"?

Усе б нічого. Але якось
Скік-скок до Бджілки – білчин син:
Гультьай, нероба, розбишака –
Такий на ліс увесь один.

Сказав: "Негайно вибирайся
З мого, бо мамине, дупла!
І ще – сплатити постарайся
За всі роки, що в нім жила".

"Так я ж дупло купила в Білки.
У мене є і документ".
"Я не жартую, чуєш, Бджілко,

Папір мені – не аргумент.

Дупло це білчине, а отже,
Моє. Я житиму у нім.
На старість ти оглухла, схоже,
Звільни мені негайно дім!"

До рою Бджілка полетіла
Просити помочі мерщій.
"А ти ж осібно жить хотіла, –
Сказав на те бджолиний рій. –

Тож вибачай нам, сестро. Тільки
Сама, як знаєш, порядкуй".
І без дупла зосталась Бджілка.
Замерзла взимку у ліску.

Мені, як вам, жаль Бджілку дуже.
Бач, не здолать без рою зло.
...Як до громади ти байдужий,
То й власне не спасе дупло.

Авторський творчий задум повною мірою мотивує запис того дня у нотатнику: "Мені здається, що найбільше наше зло полягає в тому, що ми все більше стаємо байдужі до загального життя країни. Цього прагнула влада. І вона досягла свого. Люди вдовольняються малим – тобто тим, що дістанеться від поділеного між чиновниками пирога – державного бюджету. А все якраз мало б бути навпаки: спочатку подбати про людей, а вони й тебе не забудуть. Бо чим заможніше житимуть люди, тим буде з чого поповнювати бюджет. А то ж навіть за комунальні послуги переважній більшості платити ні з чого – одержують копійки, навіть мерзнути на базарі...".

Висновок: бути осібною бджілкою – приректи себе на реальну загибель. Але й громада, якщо складається з таких же бджілок, теж не має шансів на виживання. Для повноцінного життя їй належить розбудити від сплячки. Щодо людей – від аполітичного животіння-сну.

Далі в нотатнику трагічний запис: "12 січня 2013 року Валерій Терзі розмістив на "Фейсбуці" світлину своєї меншої доньки Олесі (Лариси) з повідомленням, що вона дуже захворіла, та проханням помолитися за її зцілення. А сьогодні згорьований батько повідомив про те, що його дитя відійшло у вічні світи".

Я написав побратимові кілька слів підтримки: "Та що ж це за рік такий почався – одні втрати! Печалюся з Вами, мій друже Валерію! Співчуваю і прошу небо бути прихильним до Вас, щоб такої страшної миті допомогти пересилити Ваш біль, пережити Ваше горе! Дуже прошу Вас триматися, не опускати рук – Ви сильний! Ви зможете! Так треба. В ім'я тих, кого любимо". Але що важать слова, коли батько ховає свою дитину?! Неприродно, украй боляче! До сліз – із глибини зболілого серця. Земля пером небіжчиці Олесі!".

Щодо свого самопочуття – обнадійливі рядки: "Результат аналізів лікарів не розчарував: у мене практично не відбулося змін на погіршення здоров'я. Але все одно радять вживати рекомендовані препарати – "Кардіомагніл" та "Ноліпрел". Плюс – розрідження крові ранковим соком із петрушкою. Оце так: або я їх (лікарів), або вони мене...

Приплентався щойно додому, а тут мені трапилася світлина пані Галини Кравець з ностальгійним "Ось так хочеться..." – себто справжньої зими. У нас – дощ та туман. І тому я вирішив утішити і друзів на "Фейсбуці", і себе хіба що таким експромтом, який назвав "**Як хочеться**":

Так і буде, як хочеться:
Так і буде, як мріється:
Де тумани клубочаться,
Вітер снігу навіє нам.

Забілють смереченьки,
Забілють хатиночки.

Місяць сріблом увечері
Кожну вкриє сніжиночку:

Спалахнуть діамантово,
Під ногами співатимуть.
Із небес аж до ранку нам
Вітер сніг засіватиме.

Зачаровані казкою,
Глянуть зранку віконечка.
І промінням, як ласкою,
Приголубить їх сонечко.

Тим і ніч мене застала. Тетяна Барткова відреагувала на мій вчорашній коментар щодо її участі в телепрограмі "Званий гість" такими словами: "Дякую Вам, Іване Васильовичу, за такі щирі, прекрасні слова, які Ви мені написали, переглянувши передачу!

Я пригадую ті часи, коли ми з Вами плідно працювали, і головне, що нам хотілося чимось вразити нашого Севастопольського глядача та слухача, а саме – новими піснями та кліпами, піснями на Ваші слова та музику Олександра Красюка! А почалося все з пісні "На морі в Севастополі", а потім була пісня "Диліжанс" та багато інших... Золоті часи були!

Я дуже дякую долі, що вона нас звела по життю!!! Хочу написати пісню до 9 травня на Ваші слова, шукаю на даний час композитора... Нехай Вам щастить! І приїздіть у Севастополь!!!".

Я відповів: "Радий, що Ви відгукнулися, світла моя дівчинко! А мене заганяли лікарі на всілякі обстеження, тому не встигаю вчасно відреагувати на звернення до себе. Виправляюся хіба що вночі, як-от зараз. Саме такої пори прагну щось написати новенького. І відповісти своїм друзям-співбесідникам. Передусім на "Фейсбуці".

Вдячний Вам, Таню, за те, що наша творча співпраця триває. Вірю, що вона ще не раз подарує приємні миті і слухачеві, і авторам, і Вам як виконавиці і співавтору. Все пам'ятаю і ціную кожну мить нашого спілкування. Дякую, що Ви є. І молю небо, щоб воно берегло Вас як повпреда і берегині рідної української пісні в місті Севастополі. Хай Вам натхненно співається – від усієї Вашої щедрої пісенної душі!".

У четвер 17 січня 2013 року мої столичні Позняки з головою в тумані та дощових краплях. Написав вірш "**Невесело**", присвятивши його оптимістичній киянці Радмілі Корж:

Перехитрю негоду – ці дощі.
Цей сірий і туманний ранок...
Мов на душі у мене ра-до-щі!
Й чому – пояснювать не стану.

А просто так-от – радість на душі!
А просто – настрої фантастичний!
Водохреща за мить... І так дощить:
Оце доживсь до чого в січні!

Та в сірім небі бачив я блакить:
Уміє ж січень небо звеселити!
Отак би й словом вміти веселить.
Уміть радіти кожній миті.

Іти й бажати щиро всім добра.
І навіть псу, що зранку вис,
Чи то від втрат, чи від образ:
Червоні плями дощ он мис...

Мене побачив і на мить замовк:

Зализує криваву ранку.
Іду додому: весь, як пес, намок.
Невесело – дощить із ранку.

Негоду я не зміг перехитрить.
Хоч намір мав таки чудовий.
Водохреща за мить... Туман... Дощить...
І де воно – веселе слово?..

Киянка – і теж часта гостя на моїй сторінці, що мене дуже тішить, Алла Сафронова виявилася солідарною зі мною, написавши на "Фейсбуці": "Дякую, пане Іване! Навзаєм! На жаль, я теж, навіть в душі своїй, не знайшла навіть маленького промінчика сонця...Туман... Але ми ж знаємо, що він не назавжди. Тому будьмо! Попри все...".

Шукав-шукав те веселе слово, а от що вийшло – написався ще один віршик, який я назвав "Помилка художника":

Дивина: сірий зайчик узимку
Загубив білий свій маскхалат...
Чи то може, Весна – диво-жінка –
Вже до березня кличе зайчат?

Дяка-дяка, красунечко Весно!
Під твоїм під надійним крилом
Все навкруг оживе, мов воскресне,
Благодатним зігрівшись теплом.

Десь там сонце свій промінь лаштує:
З-поміж хмар аж пашіє вогонь.
Люба Весно, за зайця прошу я:
Забери із собою його!

Бо уже знемага від втоми:
Білий сніг видає в акурат.
Забери із собою сірому.
Ні – віддай йому свій маскхалат.

Бач, як склав він до тебе благально
Свої лапки – й на задні аж сів.
Люба Весно, візьми без скандалу,
Бо вже спасу нема від вовків.

Я не знаю, хто був той художник,
Але білі узимку зайці...
Хай забілить, якщо ти не можеш
Віддати шубку. І крапка на цім.

Новий вірш – відгомін світлини на "Фейсбуці", розміщеної і в мене на стіні полтавкою Аллою Кравцовою. Справді: художник, малюючи картину, на тлі снігів помилково зобразив зайця у сірій шубці. Довелося у віршованій формі реагувати на зображене, присвятивши вірш винахідливій полтавці (підозрюю, що саме вона і є авторкою сюжету присланої мені світлини).

Алла Кравцова прокоментувала: "Чудово!!! Дуже гарні вірші! Казков. Дякую Вам, пане Іване!".

Я відповів: "Дуже радий, пані Алло, що Ви уподобали мій ранковий першодрук! Успішного Вам четверга! І хай Господь Вам помага!".

На цьому крапка – побіг на лікарняні процедури. Першими схвалили та поширили першодрук львів'янка Галина Кравець та закарпатець Олександр Волков.

Колишня моя землячка і подруга ще з часів перебування в Новомиколаївській школі-інтернаті Люба Коваленко (зараз Любов Павлівна Катлерчук, котра живе з родиною у російському Санкт-Петербурзі) розмістила на моїй стіні світлину, на якій в людській долоні поміщене новонароджене дитя. Я зіронізував: "Янгелятко і тільки! І чого воно з таких виростають гримучі змії?"

Любов Павлівна заперечила: мовляв, скільки живе, не зустрічала гримучих змій. При цьому повідомила про те, що її перший чоловік на прізвище Груша зараз перебуває на грані життя і смерті.

Я відповів коментарем: "Прийшла пора боятися дзвінків, як колись термінових телеграм. Я, здається, про це вже писав. Катастрофічно мало залишається часу. А раніше так не цінували його. Ну та сподіватимемося на краще. Хоч, по правді, краще вже позаду. То тільки втішаємо себе так. Треба набиратися мужності перед неминучим. А так ще хочеться щось устигнути – написати, побачити, побувати... Одні дієслова. А діяти все менше сил. Та вже скільки є – те й наше. Не будемо розкисати. Й так дощить за вікном! Добраніч усім, друзі! Хай Вам не сняться гримучі змії. Я знаю точно, що вони є. Не треба тішити себе ілюзіями. Головне вчасно з ними розминутися на життєвих дорогах. І вся мудрість: не буди лихо, доки тихо! Добраніч! Солодких-пресолодких снів, дорогі друзі!"

І на цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 4 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 8

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "На трясцю він?", "Голодна кутя", "Забута троянда" та "Сіро", котрі з'явилися на світ божий 18-21 січня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

І під кінець робочого тижня, тобто в п'ятницю 18 січня, як свідчить запис у нотатнику, настрої все той же – мінорний: "Погода не міняється: дощить, сіро надворі. Ніби пізня осінь чи рання весна. Про це й новий мій вірш "На трясцю він?":

Я не вірю вже січню ні в чому:
Обіцяв і сніги, й холоди...
Звідки дощ цей узявся, невідомо.
Три доби вже підряд зарядив!

Сніг вчорашній, скажіть мені, де він?
Світ в тумані довкруж, як в диму.
Я б повірив, напевне, дощеві,
Тільки як ти повіриш йому?

Не було, не було, і будь ласка:
Скрізь струмки, наче в гості весна.
Але січневі березня маска
Не пасує, бо справді смішна.

А він, бачте, зайшовся сльозами.
Чи комусь, може, звичніш – слізми...
І чого б не сипнути снігами
Середульшому сину зими?

Розпустилися діти до краю!
І стоїть геть зарюмсаний день.
Ще надію на лютого маю...
Тільки лютий той бозна ще де!

Поперек аж тріщить на негоду.
Та радію надії одній:
Від дощу, може, щось та уродить.
Бо на трясцю інак він мені?!

Присвятив вірш ліричній Зої Кулик із Дніпропетровська (тепер – Дніпра). Вона дуже прихильна до моєї творчості. Особливо цінує публіцистичні твори. Бо й сама протестує проти свавілля та цинізму сучасної української влади. Патріотична січєславка – і цим усе сказано!

Знову поспішаю на лікарняні процедури. Єдине, що засмучує: скаче тиск, важко дихати, болить голова. Зайшов на колишню роботу – побачився з іменинницею Ольгою Кузьміною, якій присвятив експромт із чотирьох рядочків:

Світлих вам емоцій
Зичу повсякчасно.
І на кожному кроці –
Щастя, щастя й щастя!

А до Ольги Миколаївни якраз прийшли з привітанням її колеги з Верховної Ради України, з котрими вона працювала до приходу в інституцію Уповноваженого з прав людини. А мені, як на лихо, тієї миті стало зле (таке було враження, що от-от і впаду на підлогу – потім з'ясую, що того дня ртутний стовпчик показував лише 705 міліметрів, а зазвичай – 740! Отож, у кого є проблеми з судинами, це відчули сповна. Серед них і я). Довелося вибачитися за те, що досі не подарував іменинниці свою нову книжку "Заберу тебе в сон", і негайно податися на свої Позняки.

Зателефонував другові-журналісту Геннадію Киридясову, а він уже привітав Ольгу Миколаївну. Однак заходити до неї не став: аби не було неприємних емоцій від спілкування з тими, хто посприяв дочасному його звільненню з посади... Хоча дружина Геннадія Григоровича Віра вважає, що Валерії Лутковській слід подякувати, що вона продовжила життя чоловікові, бо той тепер тільки й опікується станом свого здоров'я та приводить до порядку свої архіви. І, звичайно ж, більше уваги приділяє родині, зокрема дочці. Ксюша самостійно впоралася зі своєю черговою сесією в університеті, але нездужає...

Словом, турбот додається. На прохання колеги я відіслав на його електронну адресу свій вірш "Гефест" від 11 січня 2013 року (з присвятою йому). Геннадій Григорович, правда, хотів, щоб я адресував його ще й Ніні Карпачовій, аби вона не ставила одного й того запитання: де і чим зараз займається Іван Левченко? Ото було б і відповіддю – творчістю займається чоловік, а не б'є байдики на пенсії...

А далі записи стосуються загальнополітичної ситуації в країні та особистого життя. Зокрема, такий: "Над Юлією Тимошенко ще більше згущаються хмари: тепер уже суд, на який вона цього дня не з'явилася, звинувачує її в причетності до вбивства народного депутата Євгена Щербаня (кілери отримали за це 2,8 мільйона доларів!), а це означає, що опонент нинішнього глави держави може отримати не семирічне, як зараз, а пожиттєве ув'язнення.

Народні депутати, зокрема Олександра Кужель, намагалися підтримати морально свого лідера, залишившись ночувати в лікарні, де перебуває ув'язнена, але сьогодні зранку їх силоміць виштовхали якісь здоровані (на трьох жінок таких нападників було аж два десятки!). Зашморг затягується!

І в сина ускладнюється ситуація на роботі: керівництво поставило ультиматум – або команда, в якій працює зараз Василь, знаходить проекти, що влаштують фірму, або з речами на вихід. Як сказала дочка Олена, все може закінчитися тим, що доведеться брати Василя до себе на склад рядовим вантажником... От до чого може призвести самовпевненість людини, не підкріплена абсолютно ніякими аргументами! Далі падати, власне, нікуди! Після звільнення з МЗС України минув рік, але він нічого втішного не приніс ні Василеві, ні його родині, ні батькам. І роки навчання та роботи пішли прахом..."

Наступного дня – 19 січня 2013 року, в суботу – свято Водохреща. В нотатнику – запис: "Вночі йшов сніг. Боліло серце. Не міг спати. Обіцяв Катерині Васильченко написати вірш на тему її світлини про забуту троянду, але відклав цей намір, про що повідомив о четвертій годині ночі на "Фейсбуці", звертаючись до пані Катерини: "Не майте на мене каменя за душею, пані Катю: не до цього, а до наступного ранку напишу обіцяний вірш.

А нинішнього запропоную інший, над яким зараз працюю і який, очевидно, буде називатися "Голодна кутя". Побачив в Інтернеті, як відреагували на те, що сталося з соратницями Юлії Тимошенко (маю на увазі народних депутатів України Олександрю Кужель, Тетяну Слюз та Людмилу Денисову, які приєдналися до акції громадянської непокори, оголошеної экс-прем'єр-міністром України) в лікарні, де перебуває ув'язнена, і змушений був переключитися на цю непросту тему.

Бачте: говоримо про Богоявлення, а діємо не по-божому. Мабуть, Бог одвернувся від нас, а ми всі стаємо як несповна розуму. І наруга триває, про що я говорив у вірші "Беркутокрагія": зараз вона поширюється на політичних супротивників (чистої води тоталітарний підхід до справи, як за сталінських часів!), але невдовзі перекинеться і на простих людей, які стануть жертвами обмов холуїв – прислужників режиму. Ми падаємо у провалля зневаги до людської гідності: людина стає безправною і німою істотою.

Цього й треба владцям: бидлом просто правити – воно слухняне, бо залякане. Це повернення до жахіття тотальних репресій і дикунських розправ із тими, в кого є сумління і бажання жити в справді цивілізованій Україні.

Мені це так болить, що сон не йде до віч. А за вікном сніжить. І чого б то не радіти святу Водохреща?! А є кому зіпсувати навіть цей день, бо не мають Бога за душею. Хоч і стоять у церкві та кладуть поклони і цілують хрест. Фарисеї!".

Отож, до ранку таки написав вірш "**Голодна кутя**":

Три вільні сестриці. Четверта в тюрмі.
Знялися вони, три згорьовані птиці,
Підтримать закуту сестру у в'язниці,
Бо страху не відали досі самі –
Три вільні сестриці. Четверта в тюрмі.

Пробились за ґрати. Де старша сестра.
Щоб бути до ранку з сестрою своєю –
Сестриці по долі, сестриці душею.
Таким ще на світі не сковано ґрат.
Пробились за ґрати. Де старша сестра.

Ой, ранок на світі для всіх не один,
Хоч сонце одне устає над землею.
Де сестри були із сестрою своєю,
Ввірвалася беркутів згряя туди.
Ой, ранок на світі для всіх не один!

Дістались сім беркутів кожній сестрі.
Зацьковані ними, три мужні сестриці
Зостались за муром страшної в'язниці.
Хижак є хижак. Бо не відає гріх.
Дістались сім беркутів кожній сестрі.

На покутті ждала голодна кутя.
І гоїли рани три мужні сестриці.
Четверта припала до ґрат у в'язниці.
Находив Святвечір. Тривало життя.
На покутті ждала голодна кутя.

Із неба зірвався, всю ніч ішов сніг.
Всевишній донині відплакав дощами...
Брати-українці, що діється з нами,
Напевне, повік не збагнути мені!
Із неба зірвався, всю ніч ішов сніг.

Скрізь біло: мов чисте сумління – сніги.
Водохреща свято. Веселі купання.
Наруга не перша, на жаль – не остання.
Ми знову не сестри-брати – вороги.
Скрізь біло: мов чисте сумління – сніги.

А вам, може, солодко спиться вночі,
Тоді вибачайте: даремно тривожу.
Я з тих, зі зневажених, спати не можу,
Бо все у душі від наруги кричить.
А вам, може, солодко спиться вночі?

Ну, що ж – досинайте, солодких вам снів!
Та справжнє не може заснути сумління,
Як "Беркут" своє демонструє уміння
Чавить людську гідність дочок і синів.
Як дійде до вас – буде вже не до снів!

Отакою виявилася моя реакція на те, що відбувалося з соратниками Юлії Тимошенко в лікарні "Укрзалізниці", де перебувала лідерка української опозиції, котра продовжувала свою боротьбу з режимом Віктора Януковича. Її акція громадянської непокори тривала. І мій наступний запис свідчить про реакцію співвітчизників на цей протест: "Шкода тільки, що всі громадяни перетворилися на простих споглядальників трагедії, ніби вона не стосується їх. Я принаймні не мовчу, бо не можу таке пробачати – наругу над жінками, котрі, крім усього іншого, є недоторканими як народні депутати України".

Після оприлюднення нового вірша написав супровідний коментар, звертаючись до користувачів Інтернету: "За інших обставин тільки б сердечно привітав би Вас, мої друзі, з третім найбільшим святом зимового кола, з яким пов'язують хрещення на Йордані тридцятирічного Ісуса Христа, і насолоджувався б разом із Вами благословенним Водохрещем чи святом Богоявлення. Але на душі неспокій, біль і образа за зневажену людську гідність, тривога від того, що діється в країні. Тому й підношу Вам свою "Голодну кутю". Чим багатий... Але, попри все, зі Святом! І не забуваймо: якщо на Водохреща день ясний, то й хліб буде рясний. А коли під час свячення води йде сніг, гарно роїтимуться бджоли і щедро колоситимуться хліба! Отож, будьмо здорові та щасливі, маймо здоровий глузд і сподіваймося на гарний урожай! Не тільки хліба та меду, а й думки та справджених найсмівливіших надій! Будьмо, дорогі друзі!"

Галина Жубіль написала мені на "Фейсбуці": "Щедрого Вам 2013 року, пане Іване! Будьмо!"

Я відповів: "Дякую, пані Галю! Навзаєм! Будьмо незламними – видається мені: 2013-й рік буде ще важчим ніж високосний. Все йде по низхідній. І це потребує нових сил – духовних і фізичних. Дай, Боже!"

Олександр Волков, прочитавши вірш, написав коментар на "Фейсбуці": "Що тут скажеш: "Беркут" у нас тільки з жінками та людьми похилого віку воювати може. А перед справжніми бандитами навколішки стоїть. Один чеченець дванадцятьох їх поклав. Ганьба!!!

Так і живемо. "Моя хата скраю. Мовляв: добре, що не мене. Головне, щоб не було війни... А хіба це не війна: 5000 загиблих за рік на дорогах України! В Афганістані за 10 років трохи більше 10000 загиблих. Хіба це не геноцид нашого народу??? Україна перебуває на 8 місці за смертністю людей. Ну, спімо далі! Прокинемося, коли вже будемо біля воріт Пекла, оскільки за те, що ми робимо, нам тільки туди і дорога!!!".

Я відповів: "Абсолютно солідарний з Вами! А наведена статистика – вбивча! Вона – вирок безпомічній владі. І показник того, що їй і не дано навести елементарного порядку в будь-якій сфері!"

У мене ще більше впав настрій! Приречені ми люди! На вимирання, на жаль!"

Алла Сафронова повідомила: "Я надіслала вірш, з Вашого дозволу, пане Іване, – Олександрі Кужель".

Я попрохав: "Дякую, пані Алло! Якщо буде якась реакція, повідомте мені, будь ласка. Гарного Вам святкового вечора!"

Привітали батька з 77-річчям. Приємно було почути, коли Олександр Олександрович сказав, що їхній родині якщо й пощастило на кого, то це на зятя. Запросив нас із Елею на мамине 75-річчя. Ми обов'язково поїдемо: 18 лютого вже маємо взяти квитки до Калуги.

Зате настрої зіпсував син: зателефонував мені і знову став з'ясовувати, для чого ми з матір'ю його народили на світ, а потім – чому я пошкодував за померлим Анатолієм Шаравою (мовляв, якщо й пошкодувати за чим, то це за тим, що той не залишив ніякого сліду після себе)...

Словом, я терпляче відповідав на усі закиди, а потім, коли телефон відімкнувся, не став брати слухавки: для чого заводити себе? Так і до інфаркту не дуже далеко... Малі діти не дають спати, а дорослі – жити. Істинно так!

Півдня витратив на ремонт та налаштування мобільного телефону для дружини: довелося придбати новий акумулятор, бо попередній – китайський – вже вийшов із ладу. А телефон її – подарунок від брата Олександра. До речі, жодна майстерня не бралася його ремонтувати, бо знов-таки – китайський, а не оригінальний. І лише на Радіоринку вдалося знайти майстра, який усе привів до пуття. Зараз жодних нарікань!

У нас на озері "Сонячному" цілий день біля установленого хреста тусувався усіякий люд (в основному середнього віку народ), а найбільш відчайдушні купалися, заохочувані підбадьорливими словами присутніх. Тільки одна біда – цілий день знову йшов дощ: слизько – хоч не потикайся з хати... Я ледве виходив від вулиці Михайла Драгоманова і до Радіоринку. Правда, коли посипали сіллю та піском дорогу, стало приємно пересуватися вулицею. Бо дихалося легко, хай і перішив дощ.

Наступного дня приводом для написання нового ліричного вірша, як я вже натякав учора, стала світлина Катерини Васильченко, на якій зображена червона троянда, а навколо неї розсипаються міради сердець. Я назвав вірш "**Забута троянда**":

На троянду забуту
Дощ сльозу лле неначе...
За коханням незбутнім
Світлий спогад мій плаче.

То штрикне, то відпустить
Біль раптовий у серці.
А троянди пелюстка
Так червоно сміється.

Із яких вона весен,
Ця троянда ласкава?
Може, крига вже скресла
І весна знов настала?

Дощ за вікнами плаче.
Б'є мені в підвіконня.
Наче серце гаряче,
Ця троянда червона.

Хтось згубив у дорозі.
Я підняв її й грию.
Спогад. Дощ, наче сльози.
Сентименти – старію.

В вікна дивиться ранок,
Співчуваючи наче:
За незбутнім коханням
Із дощем тихо плаче.

Можна цвіт відігріти,
Можна серце ним ранить.
Не губить свої квіти –
Ніжні квіти кохання.

Відігріта троянда –
Пломенить у долонях.
Спогад – світла відрада,
Мов троянда червона.

Тільки в серці гарячим –
Незагоєна рана.
Світлий спогад мій плаче
За незбутнім коханням.

Спочатку хотів назвати вірш "Спогад". А потім усе-таки акцент зробив на головному атрибуті – на знайденій червоній троянді, яка мерзне на вулиці, обливаючись сльозами-дощем... Присвятив новинку киянці Катерині Васильченко, котра дала перший імпульс цьому віршу. Написав їй коментар: "Пані Катю, якщо й мали камінь за душею, вийміть: я виконав обіцяне – написав вірш "Забута троянда". Сьогодні, 20 січня, він виставлений на моїй стіні. Маю душевну підтримку Віри Олеш, Олі Фітсали та Олександра Волкова. Отож, мабуть, не дарма старався... Гарного Вам недільного дня!".

Пані Катерина відреагувала емоційно на твір: "Боже, яка краса! Доторкнулися до самого серця... Щиро дякую, мій найулюбленіший поете пане Іване! На Вас не можна мати ніяких образ, навіть думок поганих, тим більше каменя за душею. Ви – наш геній! Я від цього вірша як під якимось дурманом... Ці чарівні слова відзеркалюють моє життя...".

Я відповів: "О!!! Ви бачите, яка Ви емоційна і поетична натура! Дай Вам, Боже, многая і благая літа! З неділею, пані Катю!!!".

Пані Катерина продовжила: "Головне у стосунках між люблячими людьми – спільна духовність, повага, жалість одне до одного... А у мене завжди ці почуття були тільки з мого боку. От перечитую ці чарівні слова, і сльози самі навертаються – не можу їх стримати. Чому багата почуттями, талантами, красою душа лишається сиріткою? Але Ви, пане Іване, цим віршем її вдочерили... Уклін Вам!".

Я відповів: "І слава Богу, що є чим зігрітися душі. Коли я залишився зовсім один, відридавши в шкільний прапор на останньому дзвінку (мені довірили нести той прапор, а я закутався-заховався за його полотнищем, щоб ніхто не бачив сліз, які душили мене, бо розумів, що через годину-другу закінчиться інтернатське життя, і треба буде якось жити на світі), найбільше заспокоювало душу слово – наше рідне слово, якому я ніс на сповідь свій день, свої надії, образи, успіхи і невдачі. І вижив-таки.

Тому я Вас розумію, пані Катю. І радий, що можу віддячити за Вашу доброту до людей і братів наших менших отаким словом, яке народилося вночі. Бачить Всевишній – це щиро, від усієї душі!

Хай Ви будете втішені. Як я, прочитавши Ваші слова. День цей варто було пережити, якщо він такий багатий на світлі емоції. Дякую Вам! І зі Святом святого Івана Предтечі! Будьте мені здоровою та щасливою!".

Пані Катерина підвела ризику: "Дякувати Богу! Бо Ви, пане Іване, це нагорода від Нього... Я ніколи не відчуваю себе самотньою, бо також пишу експромти-вірші на тому рівні, який уже є..."

А Вам дуже раджу для профілактики: одну жменю синіх родзинок з вечора залити холодною водичкою – в одній склянці, а вранці випивати та з'їсти усі родзинки за півгодини, а краще за годину до сніданку. Курага, горіхи, сир домашній, чорнослив повинні бути у Вашому раціоні кожного дня. Будьте здорові, благаю Вас!

Зі Святом Івана! І нехай Ваше життя буде побільше святковим".

Я подякував: "Спасибі! Святкуймо, аби душі наші звеселить за цих сірих днів..."

Тієї миті Ольга Фітсала розмістила на моїй стіні віршоване привітання:

Хай Ангел на іменини здійснить всі Ваші бажання,
Несе щастя щохвилини, успіх й процвітання.
Радістю життя квітчає і додасть здоров'я
Мудрістю благословляє, добром і любов'ю!

Я відповів: "Щира дяка Вам, пані Олю! Зичу Вам привітної неділі та святкового настрою! Будьмо!!!"

Знову хочеться не політики, а оспівування любові до коханої жінки, бо кохання – це вияв щастя. Хто його відчуває, не дарма прийшов на цей світ. Бо й сам доторкнувся до щастя і зміг ошчасливити свою обраницю.

Галина Жубіль написала мені на "Фейсбуці": "Пане Іване! Стійте на посту Слова! І чим довше – тим краще для нас усіх і для того хлопчика, який готується в Поети! Ні, не все ще втрачено! Будьмо!"

А Олександр Волков додав: "Ви ж написали про те, що через поетів вчимося бачити, прозрівши, й вірити – в добро! Так воно і є. Правда, таких дуже мало залишилося. На жаль!!!".

Я прокоментував: "А хай би хоч тільки квінтет нас, пані Галю – і Жубіль, і Кравець, пане Михайле Носа та пане Олександр Волков! А, бачте, ще й пані Оля Фітсала, пані Тоня Євтодюк, пані Таня Милянєць, пані Алла Сафронова та пан Василь Ковтун приєдналися до нас!

Уже є з ким рушати в дорогу за новим життям, принаймні нагадати решті, що так жити, як ми живемо, не гідно великого народу, який стільки поклав життів на вівтар свободи та незалежності! Ясна річ, не для того, щоб віддати країну трійочникам та невдахам, котрі, крім власного зиску, не можуть дати рідній

(ой, сумніваюсь, що вона рідна для них!) землі та народів абсолютно нічого. Більше того – все роблять для отупіння та залякування людей, перетворюючи його на слухняне бидло!

Ми є, отже, не все ще втрачено! А якщо й діти наші прагнуть жити в Українській Україні, то й більшої радості не треба для душі! Вірмо в добро, друзі! І любімо своє, рідне! Бо це любов до матері своєї – України, з якої ми родом. Колишні, суцї та ті, що прийдуть за нами. Будьмо!!! Неодмінно, дорогі мої друзі!".

Антонїна Євтодюк додала чотиривірш:

"Застерїгати тих намарне,
Хто Слово у душі плекає...
Нїмий народ – бидла отара!
Ми – українці! Ми – співаєм!".

Я завершив діалог одним словом: "Заслухаєшся!".

Валерій Терзі написав мені на моїй стїні на "Фейсбуці": "Як Ви говорите, друже Іване, у вірші "Нї, не все ще втрачено!" – вїти хочеться! Я ж кричу на увесь світ, а мене нїхто не чує!.. Немає моєї квіточки, моєї донечки! А навіщо я є на цїй землі!..".

Я відповів: "Тї, хто любить Вас, друже Валерїю, почули та висловили своє щире сердечне співчуття, аби додати бодай крапельку сили, щоб Вам вистояти у тяжкому горї. Усвідомлюю і стверджую: це протиприродно, коли батьки ховають своїх дітей. Тому Ви так волаєте на весь світ. І якби тїльки у Вас залишалася одна Олеся і отак пішла у засвіти, я тоді б якоюсь мірою зрозумїв би Вас, що триматися немає за що в цьому світі. Власне, тоді можна з усією категоричністю ставити Ваше запитання, яке Ви висловили не в запитальній, а ствердній формулі: "А навіщо я є на цїй землі!..".

Моя мама померла, коли мені було трїшки більше одного року, а тата не стало у мої 10 рокїв. Я залишився сам. Один на всьому світі. І мені тоді здавалося, що я абсолютно нікому не потрібен, оскїльки немає до кого прихилитися. Та, попри все, знайшлися люди, котрі не дали опинитися на дні життя, коли хочете – соціальному дні, більше того – посприяли можливостї вижити і стати на ноги.

У Вас же, як не боляче батьківському серцю від утрати улюбленої донї, є найближчі люди, яким Ви потрібні, бо не всі з них стоять міцно на ногах чи за будь-якої ситуації можуть зробити правильний вибір у житті без урахування Вашої позиції, заснованої на багатому життєвому досвідї, на любовї до своєї родини. В ім'я світлої пам'ятї Олесї, любовї до неї Ви мусите жити далї. Іншого не дано! Ви – сильний. І як особистість, і як батько.

І ще. Патріотизм – категорія конкретна, друже Валерїю. Не можна любити Україну, боротися за її щастя, не усвідомлюючи, що це передовсім боротьба за кращий завтрашній день Ваших дітей і внукїв. Ви поклали на вїтвар цїєї повсякденної громадської діяльності немало сил. Вважаю: саме для того, щоб вона була з-помїж інших – наша Батьківщина.

І це поняття теж конкретне. Батьківщина – це наша Україна, це Ваша родина, це Ваша Олеся, це продовження Вашого роду, друже. Отож, Вам є навіщо жити на землі. Будьте тїльки серед людей, серед студентїв університету, де викладаєте, серед лїтераторїв, котрих підтримуєте, ходїть просторами своєї пам'ятї, але не замикайтеся тїльки у власному горї, врештї спілкуйтеся з "Фейсбуком", роблячи повсякденну роботу душі, аби відволїктися від трагедїї, яка випала на Вашу долю.

Рано чи пізно кожен із нас виявиться сам-на-сам перед непоправною бїдою. Чим завдасть болю своїм найближчим людям. Ген безсмертя маємо тїльки для душі. Але мушу сказати й про те, що Ви з тих країв, де найбільшою мірою знаходив вияв народної мрії про нове життя України.

Історія козацтва – це не тїльки героїка, це і літопис великих утрат. Утрат героїв. Великих людей. Хай і були вони – гетьманом чи простим козаком. Але – героїв, бо боронили рїдну землю від загарбникїв, захищали свій рїд від зла. За кожним утраченим життям – конкретна людина. І її смерть – це нестерпно-пекучий душевний бїль для рїдних. Однак, вони знаходили сили, щоб жити далї. Тому не розірвався ланцюг народних устремлїнь і нашої пам'ятї. Нам є чим пишатися. Як народовї.

Вам є чим пишатися як батьковї. Без цього неможлива Ваша любов, Ваш бїль, який із такою і гїркою летїть з Вашого згорьованого серця. Небо подарувало Вам уміння любити. В ім'я цїєї любовї треба жити далї. І це буде реальним уособленням батьківської любовї до Вашої донечки і пам'ятї про те, що їй устиглося зробити за такий короткий вік. Нїхто так, як Ви, не зможе висловити своєї любовї до неї.

Тримайтеся, друже! Ви з того тіста, яке не дозволяє опускати рук у безнадїї.

Я вірю в це і зичу Вам твердості духу. Як досі Ви долали всі свої життєві труднощі. Ви – не один! Вам є до кого нести свій біль і є для кого та для чого жити на світі.

Щиро співчуваю Вам і прошу милосердне небо бути прихильним до Вас, друже Валерію. Звідти з надією дивиться світла душа Вашої любові Олесі.

Божого Вам благословення та підтримки за того випробування, яке приніс такий важкий для Вас новий рік.

Щиро Ваш Іван Левченко. 20 січня 2013 року. 22 година 15 хвилин за київським часом".

Василь Ковтун додав: "Пане, Валерію, приєднуюсь до людських і мудрих слів Івана Васильовича. В них і братнє співчуття, і духовна молитва, і людська підтримка. Шлю Вам і свої побажання сили духу та витримки, аби з Божою поміччю пережити це страшне горе та за Його волею і далі служити пам'яті своїй доньки та тим, хто поруч і чекає на те Ваше служіння. І нехай Господь підкаже Вам відповіді на ті питання, яким ми грішні на землі не можемо знайти відповіді самотужки. Тримайтесь!".

Відгукнулася і Галина Фесюк із міста Жовква на Львівщині: "Бог створив людину і вдихнув у неї життя. Кожна людина має дорогу і по ній повинна йти. Це не її дорога, а Божа. І той, хто йде по ній, падає і піднімається, той у Божій ласці. Той знає життя.

Є на Землі великий пам'ятник – Людина,
Його створив мистець – Великий Бог.
До нього завжди втоптана стежина,
Ведуть до нього тисяча чеснот.

І їх не можна плином часу змити,
Ані обливи вогняним дощем.
Духовний дар ми можемо наповнити
Красою серця, пережитим днем.

Ви, пане Іване – особливий чоловік, вам Бог дає дарунки і ви їх з гідністю приймаєте. За це отримуєте людську повагу і любов. Хай вам надодачу ще й від нас, людей, буде завжди тепло і світло на душі".

Я відповів: "Щиро дякую, пані Галю, на доброму слові! Тримаймося, аби гідно сповнити Божу волю та своє призначення на землі! Будьмо, мої дорогі друзі!".

А завершити сьогоднішню розповідь хочу віршем, який народився наступного дня – в понеділок 21 січня. Адже він цілком суголосний попереднім, що потрапили в огляд – цю історію, яку ще писати-відновлювати: дай, Боже, тільки сил!

Знаходжу стислий запис у нотатнику: "Міжнародний день обіймів... Знову невтішний краєвид за вікном. Написав віршик "**Сіро**":

Хто б змінив сірий настрій мені:
Так набридли дощі – до нестями...
Це ж придумати – зими з дощами:
Дощ на сірий, як настрій мій, сніг...

Стрівся поверхом вище сусід –
Буркнув щось на моє привітання...
І подумалось: мабуть, так рано
І виходити з дому не слід...

Намагавсь віднайти хоч які,
Хоч найменші принади на світі...
У дерев – тільки слізки на вітах.
Та сидять мовчазливі пташки.

Був у гостях у верб і беріз:
Закоцюблі такі – непорушні.

Так хотів відвести між них душу,
Але де там – коли стільки сліз?!

Прощайте, мої мовчазні!
Слава Богу, немає хоч вітру.
Сірий будень – так сіро у світі.
Сірий настрій – і сірі пісні.

Присвятив вірш завжди життєрадісній – жінці-святу – Вірі Олеш. А ще вона – вчитель-логопед, практичний психолог, філолог і віце-президент благодійного фонду "Еко-милосердя".

Галина Кравець прокоментувала: "Пане Іване, бажаю яскравих подій і гарного настрою! В нас теж саме, сіро! Будемо самі собі робити життя світлим!".

Я відповів: "Доброго ранку, мої дорогі друзі! Хоча який він там добрий, коли понеділок!?"

Е, не скажіть – у мене є аргумент для позитиву, адже сьогодні – Міжнародний день обіймів!!!
Пройняло? Так отож! Обнімімося, мої друзі!

І як говорить моя перша гостя – красуня пані Галина Кравець – щоб побільше було у Вас яскравих миттєвостей, навіть цього сірого понеділка. Будьмо, друзі!".

Олександр Волков зазначив: "Обніматися бажано тільки з жінками, з чоловіками досить і рукостискання. Будьмо!".

Я відреагував: "Моє щире вітання Вам, друже Олександрє! Але ж ще пророк Тарас Григорович закликав: "Обніміться, брати мої! Молю вас, благаю!".

Щодо жінок – Ви поза зоною критики. Як кажуть – і карти в руки! Зайнявся б і я тим благим ділом, та мушу на побачення до лікарів устигнути.

Добра і здоров'я всім, друзі! Будьмо!!! Гарного всім дня!".

Останній запис того дня у моєму нотатнику: "Розібрав ялинку. Після свят настрої не дуже веселий. Бо з неба зривається то сніг, то дощ.

Півдня витрачаю на поїздки на лікарняні процедури. Сьогодні теж був на Боршагівці. Треба пройти, як мінімум, три десятки сеансів. А я встиг поки що вісімнадцять...

Десь забарилася справжня зима. Хоч за прогнозами, 25 січня, на 75-річчя Володимира Висоцького у нас температура повітря має опуститися до 22 градусів. Катастрофа!

Але щось не дуже віриться. Принаймні сьогодні зранку йшов сніг, а після обіду – дощ.

Намагався додзвонитися до сина – не бере слухавки: очевидно, після позавчорашнього спілкування немає про що говорити... А може, соромно, бо таке городив, що ні на яку голову не натягнеш. Та, сподіваюсь, і це перейдемо. Попри все".

І на цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора.

Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 5 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 9

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Віхтик", "Спіткнувся", "Колишня", "Олімпієць", "Я – українець", "Синові" та "Тліючі жаринки", котрі з'явилися на світ божий 22-25 січня 2013 року і оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Повний оптимізму та світлого настрою запис у нотатнику від вівторка 22 січня 2013 року: "З сонячним днем нашого єднання, друзі! З Днем Соборності України! Хай висохне дотла розум, якщо його можна так назвати, у тих, хто прагне українців роз'єднати! Будьмо в Україні – соборній, єдиній і щасливій нашим щастям, рідні сестри та брати!".

Того ж святкового дня народився – співзвучний настрою – вірш "Віхтик":

Все, що в серці, віддам я до крихти.
Загублюся в словах – така доля...
Я – поезії радісний віхтик:
Змах – і сонце ясніє довкола.

Це так просто – світитися словом.
А його вгамувати – так складно.
Я – усміхнений віхтик любові,
Що з душі випромінює радість.

Тільки б поглядом стрічним зігрітись
І віддячить своїм здивуванням.
Я – веселки небесної віхтик,
Що аж світиться щастям кохання.

Нескінченно – світає, смеркає...
А в думках: що вдалось, що устиг ти?
Я – малесенький віхтик, я знаю,
У безмежному світі – лиш віхтик.

А хай навіть і так – хай, як є там:
Лиш не застити світ, лиш не тліти,
Я – із тих, із блаженних, з поетів...
Для багаття поезії – віхтик.

Доки іскра є в ньому – живу я.
Нате – все, що я маю, до крихти.
Я – лиш віхтик, що слово милує:
Аби чистим було, треба віхтик.

Рідне слово – одвічне ти диво,
Причашаюсь тобою, бо рідне.
Я – твій віхтик, твій вірник щасливий,
Бо це щастя – тобі будь потрібним.

Теж не знаю, чому такий образ прийшов сьогодні в голову. Але не став стримувати себе: хай буде, що написалося.

Валерій Терзі прокоментував: "Гарні вірші, але я плачу. Бережіть себе, друже Іваночку. Моя дитина себе не вберегла... Сьогодні їй 9 днів. Прошу – бережіть себе, друзі мої!".

Олександр Волков додав: "Немає слів! Та вони і не допоможуть. Тримайтеся!!!!".

Я відповів: "Дякую, друзі, за солідарність душі. То тільки й можу повторити вслід за паном Валерієм та паном Олександром: бережіть себе і тримаймося! Щоб цей день був завжди наш - День нашого єднання! Будьмо, друзі! Попри все! І світла пам'ять Олесі, наш друже Валерію!

Із сірих буднів народжується день, як цей – великий день єднання – День Соборності України! Зі Святом, друзі! Хай, як не прагнуть недалекі роз'єднати нас, а Україна – єдина! І нині, і прісно, навек! Будьмо, і хай "згинуть воріженьки, як роса на сонці!".

У середу 23 січня написав віршик "Спіткнувся":

Хукає січень в долоні:
Як вам морозець такий?
Сивий спіткнувся мій коник:
Лід попід снігом слизький!

Ой, то ж не коник – то сам я:
Вправний такий танцюрист...
Внуком запряжений в санки,
Падаю весело вниз.

Внук заливається сміхом.
Що йому – мій поперек?..
Ось я тебе зараз снігом,
Як Дід Мороз – із дерев!..

Кліпає кепська дитина:
Вії і щічки – в снігу:
– Діду, а в чому я винен,
Що ти упав на бігу?

Що ж – запитання резонне.
Більше не буду – вперед!
Сміх у внучка, наче дзвоник.
Ех, ще б не нив поперек!..

Присвятив першодрук внукові Іванку. Він так виговорився останнім часом: де й поділася затримка з мовою. Принаймні раніше більше відмовчувався, ніж спілкувався. А зараз – не зупинити і не переслухати... Переріс свою мовчанку.

От тільки б ще виразніше говорив – не всі звуки чітко вимовляються. Але це, як на мене, справа наживна. Хоч і потребує не тільки зусиль самої дитини, а й батьків.

А з сином Василем проблеми: він грає в мовчанку. Зателефонував йому, щоб сказати, що тільки він ще не спробував лікувального масажного ліжка (навіть дочка Олена та зять Валерій проходять щоденно процедури на Борщагівці і почувають дуже добре себе після них!), однак син не захотів піднімати слухавку.

Ну, що ж, хай відмовчується, а я все одно 28 січня поїду до нього на роботу в обідню перерву і привітаю з днем народження, хоч він і сказав матері – моїй першій дружині Людмилі, що ненавидить цей день, як і мене (власне, це він сказав і останнього разу мені особисто, коли минулої суботи зателефонував з мобільного: сидів десь на березі Дніпра в автомобілі, врятував голуба, який уже замерзав на вулиці, і діймав мене розмовами про те, що я не залишив по собі жодного сліду як людина...).

Гірко це вислуховувати. І не тільки близькі, а й друзі відвертаються від сина. Так може статися й на новій роботі. А коли говориш йому про це, навіть слухати не хоче. Біда і тільки!

Наступного дня – в четвер 24 січня 2013 року – написав вірш "Колишня":

Тоді ще так вийшло.

Розбіглись тоді ще...
Я – грішний. Ти – грішна.
Колишній. Колишня.

Я знаю – не склалось
У тебе і з іншим:
Пиячив – прогнала.
І знову – колишня.

І де стільки сили
Й терпіння одначе:
У школі робила,
Встигала й на дачі.

На пенсію вийшла –
Інфляція мучить.
І знову, щоб вижить,
То дача, то учні...

Ми бачимось зрідка,
Як давні знайомі:
Немов до сусідки
Заходжу додому.

Але телефоном
Обходимось більше:
Щось діти не дзвонять...
А діти – в Парижі...

Дружина, це ж треба,
Аж зблідла, дізнавшись,
Що я вчора в тебе
Їв борщ твій і кашу.

Ну, ти ж розумієш:
Ревнує, звичайно.
А як довести їй,
Що це безпідставно?

Загладжу, як зможу,
Конфлікт. Вона скаже:
Гарем це – молодша
Дружина і старша...

Як ти розумієш,
Дошкульніш могла би.
А гріх мій один лиш –
Приніс тобі яблук.

Не йти ж мені в гості
З пустими руками.
Ой, дуже непросто
На світі з жінками.

Відрізав тоді ще –

Все стихло з роками.
Не має колишня –
Ні зуб, ані камінь.

Так склалось – так вийшло.
Життя не спинити.
Колишній. Колишня.
Назавжди лиш – діти.

Присвятив вірш першій дружині Людмилі, аби зняти всі питання про наші взаємини: так, бачимося, не ворогуємо, але те, що було колись, у минулому. І тільки. Діти – той ланцюг, який завжди тримав і тримає нас разом. Бо й вона, і я переживаємо за них, аби було і в сина, й дочки усе гаразд у житті.

Антоніна Євтодок так прокоментувала новий твір: "Дійсно, діти назавжди... Дякую, пане Іване, за те, що нам усім нагадує про швидкоминучість усього, крім істинних цінностей. Хай Господь благословить і укріпить усю Вашу велику родину!"

А Тетяна Милинець додала: "Так, пане Іване, у житті потрібно підтримувати нормальні стосунки заради дітей, якщо не склалось і вже колишні...".

Сьогодні – нарешті! – відгукнувся і мій севастопольський видавець на вчорашній мій лист, де я прошу повідомити, як йому бачиться вихід із ситуації, що склалася, і чи можу я реально розраховувати бодай на 10 примірників нової книги до дня свого народження – 8 лютого?

Костянтин Потаков відповів стисло: "Так. Я все роблю, щоб так і сталося. Крізь терни!..".

Я написав йому знову: "Гаразд, Костянтине Геннадійовичу! Природно, виникає запитання (не дивлячись на страшну ситуацію, яку ми переживаємо у зв'язку з нинішнім проектом), як планувати життя далі, коли Ви закінчите виробництво книги "Заберу тебе в сон"?"

Маю на увазі: будемо щось робити ще (якщо я розроджуся новим текстом) чи все-таки мені звертатися в столичні видавництва? Напишіть, будь ласка, як мені вчинити в цьому випадку (я не знаю, які терни Ви долаєте, і чим та коли це завершиться). Хотілося б бути порядною людиною у відношенні до Вас: ми ж уже не перший рік співпрацюємо!".

За п'ятницю 25 січня 2013 року зберігся запис у моєму нотатнику: "Як летить час: сьогодні виповнилося 75 років від дня народження геніального поета й артиста Володимира Висоцького, який пішов із життя в 42 роки під час XXII Олімпійських ігор у Москві – 25 липня 1980 року.

Вклонімося світлій пам'яті нашого великого сучасника – із покоління нескорених шістдесятників, друзі, який зміг стати голосом свого покоління, баритон якого долетів і в сьогоднішній наш день. Бо це – голос Правди! А її не заглушити ні часу, ні відстаням!".

Знову щиро порадив, що користувачі на "Фейсбуці" поширили мій вірш "Олімпієць" із книги "Не губімо в собі Україну!" за 2011 рік:

І століття спливе – не забудуться, певен,
Ані голос його, ні надсадні пісні.
Як прощалися з ним у ту спеку липневу –
В олімпійській Москві – не забути мені.

Як і рік велелюддя, що засвіт бурлили,
До "Таганки" з усіх підступивши сторін.
Влада смерть, як і спів, приховати хотіла.
А що буде отак, не гадав навіть він:

Він, що плив на руках, мов той Бог, плив Московою.
А над прірвою коні невимримні неслись...
Наче Правда сама, що зійшлася в двобої
Із Брехнею, в якій ми, тодішні, жили,

Він устиг прохрипіти: "Не так все, хлоп'ята!":
Ані в церкві не так, а в житті – й поготів.
І немовби полуда з очей – катаракта,

Що нам застила сонця вогні золоті.

Він – дитя Шістдесятих і Голос відлиги –
Звідав Слова ціну, бо збагнути зумів:
Як читав у дитинстві потрібні ти книги,
Значить знаєш, для чого на світі ти жив.

І що чорне є чорне. Не стать йому білим.
Навіть хай увесь люд з переляку заляк.
Та в яку б одежину Брехня не рядилась,
Їй не випаде Правдою стати ніяк.

І таки хтось та крикне: "Не так все, хлоп'ята!".
І збунтуються душі, прозрілі в ту мить.
Справедливо Поетом того величати,
Хто народ із населення зміг пробудить.

Як сахнулася влада в той день олімпійський,
Бо відчула, що Він – Олімпієць і є,
Хто в народнім ескорті у славі світився,
Пливучи велелюдно в безсмертя своє.

...На Ваганьковім квіти не в'януть і трави.
Спить гітара. Для неї спинився вже час...
А з блакиті небес, наче німб золотавий,
Сонце голову світлу Поета вінча.

Вічна йому пам'ять і слава! Тієї ж таки п'ятниці 25 січня 2013 року написав ще один ліричний вірш
"Тліючі жаринки":

Прикипаю серцем – стрічна течія:
Епізод – ми, слабкість – і твоя, й моя.

Із чужих багать ми – тліючі жаринки:
Чоловік нічийний і нічийна жінка...

Стрілись на розпутті, плач ачи радій:
І роки і сили вже немолоді...

Як би так, щоб інших нам не насмішити:
Знову повз консьєржку я нестиму квіти.

Звиклась – не питає, у яку квартиру.
Прошмигну і радий – увійшов в довіру.

Піднімаюсь ліфтом – пішки вже несила...
Ти, мов чуєш кроки, двері прочинила...

Вмить пірнула в квіти, вдячно гомониш:
"Роздягайся, будь ласка. Ти чого стоїш?"

Я дивлюсь на тебе: як себе вести?
Роздягнусь, звичайно. Як сказала ти...

Це колись би в снігах згріб би тебе я,

Ти б і не моргнула, як була б моя...

А тепер... Та годі – годі про сумне.
Я приніс цукерки. Чаєм грій мене.

Настрій – нікудишній. Тільки ти не сердся.
Я вже й так до тебе прикипаю серцем.

Але тиск підскочив... О, і в тебе тиск?!
Знав же, коли в гості вигадать прийти.

Сядемо на кухні. Бог із ним – з вином.
Ну, хіба що краплю... На саменьке дно...

І до дна, звичайно. Першу – за кохання...
Пізня наша зустріч. Дай Бог – не остання.

Буду вже збиратись – час пігулки пити...
Не забудь у вазу виставити квіти.

В нотатнику виявляю пояснення з'яви першодруку: "Проходив після лікарні повз дитячий майданчик і побачив літніх людей – сидять і гомонять між собою. Один дідусь і п'ятеро бабусь. Дідусь – в інвалідному візку... Згадав: улітку я бачив цю компанію. Але тоді не так гостро відчувалася тема інвалідності, якоїсь безпомічності... Це й підштовхнуло до написання невеселого вірша. Тліючі жаринки... Підтримуймо, друзі, одне одного. Летить життя. Сили тануть. Та, попри все, привітної Вам п'ятниці та чудового самопочуття!".

Закарпатець Олександр Волков, поширивши мій вірш "Олімпієць", долучив до нього і пісню Володимира Висоцького "Поетам" ("Хто скінчив життя трагічно").

Я прокоментував: "Хто ж міг думати, що до кінця життя залишалось лише п'ять років після того, як були написані ці рядки?! Так що не дуже відсунулися кінці життя, якщо ти справжній поет. А він саме таким і був. Бо де інші, хто того часу, томлячись в ідеологічному гаремі, був визнаний офіційним поетом? Щось не дуже про них говорять у голос. Вочевидь, вийшов їх час. А Володимира Висоцького триває. Бо він – уособлення народного характеру, більше того – народного духу, з усіма позитивними та негативними характеристиками його.

Останні аніскільки не применшують значення великого поета, бо уособлюють своєрідність тієї ж таки народної душі – широкої, розгульної, а відтак – і трагічної. Красиве й потворне переплелися в ній, але знов-таки мушу наголосити з боєм у серці: потворне вкоротило віку поза всяким сумнівом видатній, геніальній особистості. Таким був уклад життя, таким був час, про який сам поет сказав: "Мы также дети страшных лет России, Безвременье вливало водку в нас" (наче так, якщо мені не зраджує пам'ять, але за зміст – ручаюся!).

Дякую, пане Олександр, за Вашу любов до авторської пісні та прищеплення її новим поколінням, для яких Володимир Висоцький не сучасник, як для нас з Вами, а легендарна особистість, такий собі билинний богатир та бунтар. Словом, олімпієць. Тому я так і назвав свою присвяту цьому великому майстрові Слова, котрий був, звичайно, більшим ніж поет.

Гарного Вам вечора, друзі! Сердечно дякую за надісланий музичний сувенір!".

Того ж дня Олександр Волков поширив на "Фейсбуці" і мій вірш "**Я – українець**" (до слова, теж із книги "Над прірвою", а оприлюднив я його вперше 14 вересня 2012 року, про що й піде мова дещо пізніше – у Розповіді **43-й** цього видання). Пан Олександр долучив до вірша свій коментар: "1996 року я прилетів із Ташкента, через Москву, в Київ, де проводив відпустку. Мені впало в вічі, що в Ташкенті все було чорним, у Москві – сірим, а в Києві – як на іншу планету потрапив: все було яскравим, кольоровим та веселим. І дихалося тоді набагато легше, ніж у Ташкенті або Москві".

Я відреагував так: "Так і я ж про те, дорогий друже Олександр! У декого заслабла пам'ять, а дехто і взагалі чхати хотів на те, що доля йому подарувала щастя бути українцем, жити в древньому Києві, опіваному ще преподобним літописцем Нестором. А ми з Вами знаємо ціну цьому дарункові долі і

пишаємося тим, що є українцями. Не кожному так щастить! Є чому позаздрити! Маю честь: я – українець! І на тому стоятиму, скільки жити! Будьмо, друзі!"

Привітав усіх Тетян із Тетяниним днем. Співочій Тетяні Бартковій із Севастополя уже аж вночі подарував окремий чотиривірш, опублікувавши його на стіні артистки:

З Тетяниним днем, що злетів наче мить,
Але він лишився у серці гарячим.
Дай, Боже, співати Вам, ніжно любить
І мати натхнення, а з ним і удачу!

Дізнався про вражаючу для себе деталь із життя померлого свояка (колишнього чоловіка сестри моєї першої дружини Людмили) Анатолія Шарави (йому я присвятив вірш "Як чайки крик" від 12 січня 2013 року, що увійшов до книги "Над прірвою"): як розповів його син Олександр, за годину до роботи Анатолій Іванович спілкувався з молодшим сином – Євгеном, весело жартував із ним (дружина Олександра Наталія навіть допитувалася, хто так його заводить?), а через годину-півтори Анатолія Івановича не стало. Потім, коли відкрили сейф померлого лікаря, то першою виявили аудіокасету з піснями на мої слова (і деякі – з моїми й мелодіями) під загальною назвою "Синові"... І там же – віддрукований однойменний вірш із моєї першої книги "Мигдаль на руїні" 2003 року – "Синові":

Коли в далекому краю
Ти щастя стрінеш, любий сину,
Не забувай рідню свою,
Свою вишневу Україну.

Бо світ широкий, а вона
Під сонцем лиш одна-єдина:
До болю рідна сторона –
Блакитноока Україна.

Коли в далекому краю
Не стане сили жити, сину:
То душу зболену твою
До себе кличе Україна.

Бентежить рідна сторона,
Що зветься просто батьківщина.
Безмежний світ, а лиш одна
На світі, сину, Україна!

Там, у далекому краю,
Не залишайсь надовго, сину.
Бо змовкнуть співи у гаю,
Без тебе опадє калина.

І погляд матері сумний,
Коли ключі у небі плинуть...
Вертай додому, сину мій,
Бо що є світ – без України?!

Той світ широкий, а вона
Під сонцем лиш одна-єдина:
Навіки рідна сторона –
Твоя, мій сину, Україна.

Зізнаюся щиро: аж сльозу з очей викресало те повідомлення. Бо щось таки залишається в житті після нас...

І останній запис в нотатнику від 25 січня 2013 року: "Після лікарняних процедур зайшов до голови Національної Спільки письменників України Віктора Баранова: хотілося дізнатися про долю добірки віршів із книги "Заберу тебе в сон" (Віктор Федорович, одержавши від мене подарунок – щойно видруковану книгу, пообіцяв самостійно підготувати публікацію кількох творів із неї).

Ясна річ, обіцянка забулася, як, до речі, і загубилася добірка віршів, надіслана мною після виходу в світ попередньої книги – "Не губімо в собі Україну!" Довелося знову засісти за комп'ютер і підготувати самому нову добірку віршів та надіслати на електронну адресу Віктора Баранова: сподіваюся, що цього разу головний редактор журналу "Київ" без проблем скористається вже набраним текстом. І, можливо, встигне виставити його у лютневий випуск журналу.

Знову, як той дурень, думкою багатію... А раптом?! Набрал номер Віктора Федоровича і повідомив про надісланий текст. Він пообіцяв перевірити і зателефонувати на мій мобільний. На жаль, зараз уже друга година ночі, а я так і не діждався очікуваного дзвінка... Прикро. Але не смертельно – більше чекав!".

На цьому крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 6 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 10

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "**Розлюбив**", "**А хотіли щастя**", "**Незабуття**" та "**Юні провісники волі**", котрі з'явилися на світ божий 26-29 січня 2013 року і оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Зима вже встигла відміряти дві третини свого шляху. Отже, її тогорічний досвід позначився як на моєму настрої, так і на написаному в ці дні. Про це свідчить і нотатник від 26 січня 2013 року: "Субота мимоволі наштовхує на філософські аксіоми-узагальнення, на кшталт таких: коли стає холодніше, хочеться тепла, втрачаємо щастя, мріємо про нього..."

Надворі світло від снігів і холодно від нічних морозів. Ото й написав ліричний віршик, який назвав відверто й однозначно – "**Розлюбив**":

Ну, ніяк не вгодиш мені, зимо,
Хоч така вже вигадниця ти!
Навтішався снігами твоїми,
І тебе розлюбити устиг.

Неприємно, та краще вже прямо,
Ніж водить манівцями за ніс.
Ти відплакала в грудні дощами,
Ти вітрами грозила мені,

Та, як бачиш: не діють погрози.
Визнаю твої, зимо, права,
Але душу скували морози,
Розгубилися теплі слова.

А байдужим не хочеться бути,
Краще порізно будемо ми.
Якщо навіть цькуватимеш лютим,
Все одно не захочу зими.

Ну й настирна ж ти – аж до нестями.
Не гадав, а таки відлягло.
Знов спокушуєш, зимо, дощами,
Несподіваним вабиш теплом...

Що з тобою? Мінлива така ти:
Як же прагнеш вернути мене...
Ну, гаразд: будем лютий чекати.
Але потім, як він промайне,

Я до тебе – уже ні ногою.

Бо, їй-бо, в печінках ти мені.
Ну, не сердся: натішивсь тобою.
Але серце належить весні.

Може, друзями будемо, зимо:
Нам і добре є дещо згадать:
Я натішивсь снігами твоїми.
Але серце весну вигляда.

Такий настрої: у печінках уже ця зима! Хочеться оновлення природи. Але до того ще цілий місяць. Як пережити лютий, не знаю. Одне втішає, що він на три дні коротший за січень... Присвятив вірш колишній своїй колезі з Головного центру громадських зв'язків МВС України – полковнику міліції Олені Титарчук. На згадку.

Галина Кравець прокоментувала новий вірш: "Дякую, пане Іване! Поетично висловили мої відчуття! Весна прийде!".

Схвалили першодрук активні "фейсбуківці" Оля Фітсала та Валентина Буздіган.

Я подякував, написавши: "І я її вже чекаю. Веселіше, коли не сам. Радий привітати Вас, дорогі пані Галю, пані Олю та пані Валю! Доброго ранку, мої друзі! Привітної Вам суботи!".

Опісля знову поїхав на лікарняні процедури. А коли повернувся і засів за робочий стіл, виявив, що шість користувачів поширили на "Фейсбуці" мій вірш "Я – українець". Одна з них – Леся Леськів. Дивлюся: подруга пані Лесі Любов Сердунич коментує: "Дякую, пані Лесю! Автор – Іван Левченко?".

Та відповідає: "Так. Хороший поет. Мабуть, і як людина теж хороший – думки гарні!".

Ну, як після такого не братися за роботу? Хоч хвилину тому Катерина Васильченко з гіркотою констатувала: "Душі людські стали холодними..."

І я погодився: "Так важко про це говорити, пані Катю. Але Ви праві. Іноді я себе ловлю на тому, що все, написане мною, нікому не потрібне. А все одно беру себе в руки, волю – в кулачок, і змушую себе працювати далі. Аби щось з'являлося з-під пера. Як свідчення конкретного часу, в якому ми жили. Хай буде!

І що примітно: принаймні тих, хто небайдужий, це тішить. А то й підтримує морально. Отже, все не дарма... Це вже я так себе втішаю. І зирк, а дня як не було. А завтра – все знову! Життя...".

Пані Катерина заперечила: "Ще й як потрібне... Ваші Твори – це ліки для зубожілих душ народу..."

Ви помітили, що я вже майже не вживаю слова-паразити... Вже не кажу – про лайливі! Це завдяки Вам, пане Іване, а ще Миколі Владзимірському. Цілую вас обох!".

Я погодився: "Та, Боже! Ви, славна пані Катю, зробили в цьому плані колосальні кроки вперед.

Згадайте, будь ласка, за яких обставин ми вперше з Вами поспілкувалися?... О, тоді Ви чітко могли послати, причому так далеко та будь-кого, що хоч крізь землю провалюйся...

А зараз просто дивина: Ви – зразок толерантності та доброзичливості. Я дуже радий цій чудовій метаморфозі. З тим і зичу Вам привітного дня та гарного самопочуття!!!".

Катерина Васильченко продовжила тему: "Матуся виховувала нас, працюючи на трьох роботах. Вона забороняла вживати навіть таке слово, як дурепа..."

16 років я грала на скрипці, була концертмейстером других скрипок у симфонічному оркестрі під керівництвом Газулова Миколи Івановича – золотої людини. А потім... Це потрібно написати роман! Дякую Вам!".

Я підвів ризик: "Кожен із нас пройшов таку школу життя, що хоч сідай за роман, пані Катю. Головне – ми є. І не треба бути гіршими, як насправді. Навіть, якщо хтось допікає до краю.

Ви змогли себе перебороти. І це велика справа: Ви знаєте, що найбільша перемога в житті – перемога над собою, над своїми негарними звичками, над лінню, над зневірою у власні сили, над, над, над... Не на показ, а щоб поважати себе самому: я це зміг! А ще вчора думав, що ніяк не зможу. І так крок за кроком – це шлях самовдосконалення. Мрія великих мудреців світу, починаючи від греків і до сьогодні. Самовдосконалення, самоствердження і самореалізація. Тобто бути в світі самим собою, подобається це комусь чи ні, адже це ти – зі своїм обличчям, думками, чим і цікавий для інших. Бо не штамповка, створена за одним ідеологічним лекалом... Самобутня особистість – ось ідеал людини. Принаймні таким я бачу собі його.

Скільки людині не відпущено, а вона мусить використати всі резерви свого духу. Інакше немає сенсу жити.

Життя, як і поезія, за Володимиром Маяковським – подорож у незнане, бажання заглянути у недосяжне ще вчора: а що там – за горизонтом?! Не тільки ж – "там-тарарам", як співали "Самоцвіти" в пісні нашої юності. А й ствердження того, чи можна їх розсунути – ті горизонти? Це вже – за Володимиром Висоцьким.

Для чого? А тому, що після нас дорога не закінчується. І потопу не намічається. Ми – стартовий майданчик для руху інших поколінь. Чому ж і б'ємося за українську Україну: вона вимріяна нашим родом красним, за неї покладено стільки людських життів та зусиль українців-патріотів (хоча й хохла вистачало сповна, що заважали, а точніше зневажали український інтерес, ба більше – саму українську ідею!), що віддати комусь цю доленосну мрію – це щонайменше зрада попередників, які заповідали нам бути сильнішими, стійкішими, незрадливими, розумнішими, досконалішими, щоб привертати до України очі інших людей, коли хочете – всього світу і Всесвіту.

Така можливість була 2004-2005 років. Світ полюбив Україну – за дерзновенну молодість духу, за природну красу, за щирість серця, за духмяне слово, за ласкаву пісню, за обіцяння кращого життя – в ім'я людини. Не однієї, що на троні, а всіх українців. Потім сталося те, що сталося. І ми відкинуті на задвірки історії та людської цивілізації.

Прикро? Так. Бо треба все починати заново. І для цього маємо бути передовсім свідомими свого покликання, вперто продовжуючи робити свою справу на своєму місці (за себе!).

Наголошу: слабка духом, освітою, куца практичним досвідом людина не здатна на нове. Маємо вдосконалюватися самі, допомагати в цьому нашим дітям, а відтак – працювати до сьомого поту на нову Україну, хай навіть багатьом з нас і не вдасться побачити наслідки цих духовних порухів, справді громадянського самоствердження. Але ж і ми з'явилися на світ із вірою попередників, що гідні їхніх сподівань. Ми є. І за це теж треба сплатити борг попередникам, а найперший – своїм батькам. Отим українцям, що навіть за мороку сталінщини, нещадного геноциду українців як нації, що набрав державної політики за радянських часів, голодоморів та іншого благословляли своїх дітей шукати правди, боротися за неї, врешті засвідчити собою, що є така країна на світі – Україна. І є тут люди, а не біомаса. І Богом заповідане щастя цим людям.

Тому, попри все, маємо своїм життям доводити правоту бажань та устремлінь тих, хто повірив у нас. Це – вже наші наміри та мета життя. І вони народилися не на порожньому місці. Отож, рухаймося далі, пані Катю! Там – ми нові, там нове життя наших дітей і внуків. Хай справдяться найдерзновенніші наміри та бажання! Будьмо, друзі!"

Пані Катерина відреагувала стисло: "Дякую, пане Іване, за цілу поему!"

Я відповів: "Я, власне, так думаю і так живу. Гадаю, що й Ви теж".

Не дочекавшись дзвінка, сам зателефонував Вікторові Баранову і переконався, що той отримав і текст добірки моїх віршів, і фото, надіслані мною учора. Просто не знайшлося часу набрати мій телефонний номер... При цьому Віктор Федорович жахнувся, що текст вийшов аж на сорок сторінок. Я запропонував вибрати, що йому більш усього припаде до душі. А решту – в архів. Та й усіх проблем!

Наступного дня, а це була неділя 27 січня 2013 року, надійшло тривожне повідомлення від поетеси Галина Фесюк про те, що її рідне місто Жовква на Львівщині потерпає від несприятливих погодних умов (дощ, мокрий сніг та ожеледь): десятки населених пунктів знеструмлено, бо від обледеніння обірвалися електричні дроти. Зовні видовище красиве, а додає людині не радощів від споглядання, а клопотів.

У моєму нотатнику залишився цього такий запис: "Як воно: навіть природа підтверджує, що краса має вражаючу (просто вбивчу!) силу.

Будьте обачними і Ви, пані Галю, та й Ваші земляки-жовківчани! Мудро чините, що попереджаєте людей про небезпеку!

Тримаймося! Прихильної до Вас неділі, друзі!"

У нас же тієї неділі було морозно надворі. Про це свідчить наступний мій запис: "Лежать сніги. Світить сонце. І голосно гавкають собаки за вікном. Аж душа болить від такого відчаю і безнадії собачого життя... Але попри все, будьмо!!! Це я і собі, і людям, і братам нашим меншим..."

Отож, у такому настрої й написав лірично-пісенний віршик "А хотіли щастя":

Як випало сорока з гнізда,
Ми зокнули одночасно.
За чорним пером – біда,
А ми так хотіли щастя.

Ми вдвох до гнізда його
Уклали так обережно.
Хтось щастя украв мого:
Світ чорно-біло змержив.

Не лети, сороча, до мого вікна,
Не кружляй за моїм вікном:
Світла радість була у нас,
В тебе крила – з чорним пером!

Ніяк не зміг зупинить її –
І досі так серцю тяжко.
І дім, як гніздо, стоїть,
З якого випала пташка.

Не зберегли почуття,
Їх цінувати не вміли,
Тепер лиш роки летять
На крилах на чорно-білих.

Де біле перо – моя печаль,
Де чорне – моє страждання.
Не так мені літ тих жаль,
Як нашого жаль кохання.

Одна не іде біда,
Із лихом приходять часто.
Гадали ми: сороча з гнізда,
А з нього випало щастя.

Не лети, сороча, до мого вікна,
Не кружляй за моїм вікном:
Світла радість була у нас,
В тебе крила – з чорним пером!

Хтось щастя ясне підібрати встиг.
А нам що із того дива?
До неї, пташа, лети:
А, може вона щаслива?

Як ні, нагадай ти їй
Про радість про нашу світлу,
Що в серці вона моїм,
Допоки живу на світі.

Як випало сороча з гнізда,
Ми зойкнули одночасно.
За чорним пером – біда,
А ми так хотіли щастя.

Сам і визнав у своєму ж коментарі після написання та оприлюднення першодруку: "Мінорно, звичайно. А треба б уже переходити на світлі тони, особливо коли пишеш про щастя. Але чомусь сьогодні не вийшло...".

Потому виявив на "Фейсбуці" аж п'ять поширень свого вірша "Любов, Україна і пісня" з книги "Єднаймося, браття!", що вийшла в Севастополі 2008 року. В основному – користувачами з західних регіонів України.

Звертаючись до ініціатора ідеї Галини Жубіль, я прокоментував: "Щиросердно дякую Вам, пані Галю, що не тільки помітили цей вірш, а й поширили його. Мої найкращі вітання пані Лесі Леськів, пані Лілі Мусіхіній, пані Оксані Шараневич, пану Анатолію Гордієнку, пану Андрію Рою, пану Олександрю Василюку та панові Олексію Антонову за схвалення прочитаного!

Хай буде щасливою доля нашої рідної матері України, а відтак – і наша. Радію, що ми разом. І думаємо про це. А отже – й щиро бажаємо такого майбутнього своїй Батьківщині. Гарних Вам вихідних, друзі!"

А Катерина Васильченко та Едвін Мендоцілла схвалили та поширили сьогоднішній вірш "А хотіли щастя". Я прокоментував: "Дякую, пані Катю, що помітили новенький віршик і поширили, а панові Едвіну низький уклін за уподобання його. Гарного недільного дня Вам та чудового настрою!"

Пані Катерина відповіла: "Доброго дня, пане Іване! Ви – мій геній і як Людина і як Поет..."

Я теж відповів жартома: "Дай, Боже, не розчаруватися Вам ні в першій, і в другій позиції. А раптом підтвердиться Ваше припущення, ото будуть непереливки тим, хто в це не вірить, пані Катю! Посміємося від душі!"

А вірш уподобала навіть Гюля Рзаєва – музикантка з Баку! Мені приємно на душі від цього. Далеко залетіло моє ранкове пташа!.. І – слава Богу!

Наступний запис у нотатнику зробив 28 січня 2013 року – в понеділок: "Отож, дай, Боже, щоб він був неважким! Себто – стабільності б у житті. Бо ж відомо, чому люди бояться вітру змін: він неодноразово вже їх надув!"

Моєму синові Василю цього дня виповнилося 36 років. Надіслав йому привітання телефоном. І додав – до зустрічі!

Син подякував у відповідь і теж написав: "До зустрічі!" Планую поїхати в обідню пору до нього на роботу – після своїх лікарняних процедур. Як же такого дня не побачитися?"

Цього ж дня написав ліричний вірш "**Незабутня**":

Ти наснилася знов – і проснувсь серед ночі.
Зорепадом сніжинки кружляли з небес.
Я забув би тебе, тільки серце не хоче,
Тільки серце не хоче забути тебе.

Як шкода: ти проспала ці зорі із неба.
І не гріють мої найтепліші слова.
Замело всі стежки, всі дороги до тебе.
І я серцю кажу: час тебе забувать!

А воно не зважає – милується світом
І вдивляється зірко у зоряну ніч:
Мов шукає тебе. Як йому пояснити,
Що немає тебе там, де падає сніг?

А сніжинки ряхтять. І такі вони чисті,
Наче з серця слова і мої почуття.
Незабутня моя! Сніг кружляє над містом,
Ніби ночі і дні, що без тебе летять.

Промина довга ніч. Як усе проминеться.
Від снігів і вітрів гріє пам'ять мій дім.
Залишайся у нім – у розбудженім серці.
Бо забуде воно – нічим жити тоді.

І наснись мені знов. Розбуди серед ночі.
Зорепадом чи місяцем світлим з небес.
Ти просила: забудь! Я забудь тебе хочу.
Але серце не хоче забути тебе.

Присвятив нові рядки дивовижній своїй знайомій Світлані Василевській: лікарці, котра живе через два будинки від мене. Мені вона дуже сподобалася як людина. Але жінка розсудила по-своєму: вона не хотіла будь-яких симпатій, хоч їй було приємно зі мною спілкуватися, особливо дорогою на роботу – в маршрутці та метро. І якось, як відрізала: мовляв, не хочу звикати ні до кого, бо маю влаштувати своє життя (в неї щось і справді заладалося, бо більше я її не бачив і не чув нічого про неї: спробував зателефонувати – не відповіла). Але дякую Світлані Віталіївні й за те, що спонукала, хай і мимоволі, написати сьогоднішній вірш. Може, й не потрібно було відкривати ці подробиці, але й приховувати немає чого. Бо правда. А самі рядки є літературним фактом. І не більше. Якщо вони й справді варті того...

Побачилися з сином – він був у гарному настрої: завтра син має бути на діловій зустрічі з італійськими партнерами, отже, справи рухаються далі. Дай, Боже, на добро! Світ задумувався для добрих людей, але що вдієш, коли й каїни траплялися... Маємо зважати на цей доведений факт та обходити їх десятою дорогою. Будьмо з добром!

Катерина Васильченко поширила на "Фейсбуці" мій вірш "Перестрінься!" з останньої книги "Заберу тебе в сон", прокоментувавши: "Мені дуже сподобався цей вірш. Ніби про мене написаний!".

Її підтримали користувачі Марина Ткаченко, Галина Жубіль, Паракостас Петрос та інші.

Я відповів: "Мені найбільша втіха, світла пані Катю, що Ви знайшли цей вірш і поширили його. Та ще й із таким оптимістичним коментарем. А не зачепило б, нащо й писати?!"

Привітного Вам вечора! Як добре, що Ви завітали на мій вогник – зовсім інша складається компанія! Потужна і життєрадісна! Всі поруч і всі – рідня. Не так, як у того султана, що мав колись гарем на відстані 10 кілометрів від себе. І щодня посилав євнуха за черговою дружиною. Як це не прикро: султан прожив сто років, а слугник помер у сорок. Бо не жінки вбивають чоловіків, а бігання за ними...

Така от справа, пані Катю. Впевнений: Ви посміхнулися справедливому висновку. На те й розраховував. І знову кажу: чудового Вам самопочуття! І дякую за схвалення вірша, дорогі друзі!"

Пані Катерина продовжила: "Дякую, пане Іване! Невже Ви такий чутливий, а не відчуваєте мого дихання?.. Увесь час я заходжу до Вас. Просто не завжди залишаю коменти... Ваші твори крізь себе пропускаю і до себе приміряю... Майже усі, особливо котрі ліричні!"

Я відповів: "Ой, у чому мене запідозрити не можна, так це в тому, що не відчуваю ніжного дихання справжньої жінки. Ще й як відчуваю – не випадково аж тричі присвятив саме Вам свої нові вірші. Бо знаю, що Ви – тонкий поціновувач поезії, сама пишете і вмієте щиро порадити за тих, кому це теж удається. Причому – по-справжньому."

Бо якщо по-любительськи, нічого й город городити та дорогоцінний час у людей відбирати. Хай би отримали естетичне задоволення від спілкування з класикою. А тут, як кажуть, дихання в унісон. Дуже дорогого коштує. Дякую за підтримку та бажання читати, що народжується саме зараз і завдяки Вашим, дорога пані Катю, старанням стає надбанням усім бажаним шанувальникам віршованої творчості.

Низько кланяюся Вам за це! Та щиро зичу добра і щастя!!!".

Пані Катерина додала: "Я впевнена, що вже зараз народжується новий витвір мистецтва у Вашій чарівній душі! Боже, допоможи!"

Я відреагував не те: "Чудово! З тим і рухатимемося далі! Дякую Вам!!!".

Моя землячка Любов Катлерчук написала того дня на "Фейсбуці": "Є мрія? Біжи до неї. Не виходить? Іди до неї. Не можеш? Повзи до неї. Немає сил? Ляж і лежи в напрямку мрії".

Я прокоментував це твердження експромтом "**Мрія**":

І біг, і йшов, і повз – все марно.

І ліг би, та іще не час...

Помріяти – це справа гарна.

Реальні справи гріють нас.

Спасибі мрії: є в ній цимус.

І хай, звичайно, буде теж.

Та тільки справами своїми

До рівня мрії і ростеш!

Тим і закінчився той день. Мабуть, найбільш оригінально його провів російський одіозний політик Володимир Жириновський, котрий на прес-конференції в Києві про українсько-російські взаємини порівняв Україну до Північної Кореї, а Росію – до Південної.

Одна з присутніх на заході – молода киянка – жбурнула в гостя квашеною капустою, уквітчавши нею костюм Володимира Вольфовича, який коштує, за його словами, дві тисячі доларів.

Дісталось на горіхи охороні політика: "Три генерали, а не можете справитися з безумним дівчиськом. За що я тільки плачу вам гроші?" – кричав обвішаний капустою лідер російських ліберальних демократів. І сміх, і гріх!

Останній запис того понеділка: "Дружина повернулася з роботи: обурюється, що нові відвідувачі скажуть на те, що їм важко займатися силовою йогою, мовляв, важче, ніж у тренажерному залі... Дивні люди!".

У вівторок 29 січня 2013 року і виповнюється 95 річниця подвигу київських студентів під Крутами. Натхненні Четвертим універсалом, вони, практично безбройні, вийшли назустріч своїй смерті, яку несло під червоними прапорами військо, споряджене російськими більшовиками. 29 січня 1918 року відбувся бій на залізничній станції "Крути" під селищем Крути та поблизу села Пам'ятне, за 130 кілометрів на північний схід від Києва.

П'ять годин тривав бій між чотиритисячною більшовицькою армією Михайла Муравйова та загоном із київських студентів і бійців вільного козацтва, що загалом нараховував близько чотирьох сотень вояків (раніше писали про триста бійців, порівнюючи їх із трьомастами спартанцями).

Нерівна боротьба завершилася поразкою молодих провісників волі та незалежності України, а 27 із них потрапили в полон і були по-звірячому замучені та розстріляні муравйовцями. Однак їхня смерть не була марною: вона привернула увагу світової спільноти, а відтак було визнано лігітимність УНР – Української Народної Республіки.

Цей день сьогодні, як і завжди, починається з них – героїв Крут. Світла пам'ять! А живим – бути гідними цієї пам'яті.

Я привітався зі своїми гостями на сторінці у "Фейсбуці": "Доброго ранку, друзі! Він – цей ранок – зійшов і над Україною, бо були вони – нескорені українці. Споконвіку були, відколи є під сонцем і Божим небом рідна мати наша – Україна!

То й будьмо, дорогі брати-українці!!!".

Цього дня написав і поширив вірш "**Юні провісники волі**":

Земля, де ходжу, де я вільно живу,
Яку називаю своєю землею,
Для них був останній рубіж наяву,
Вкраїна, що мала лишатись своєю.

Це – подих її молодий, як життя.
Це – залпи Четвертого універсалу.
Це – крок відчайдушних жертв і звитяг.
Бо думка повстала. І серце повстало.

Кривавиться стяг і багнети навстріч.
А з горла нестримно як доказ останній –
Увись "Ще не вмерла..." І спалах облич:
Будь-що, а стіною для ворога станьмо!

І стали – на тім, на своїм рубежі,
Під Крутами, юні такі й одчайдушні:
Допоки живі ми, цієї межі
Загарбник не сміє порушити!

Летить "Ще не вмерла..." – під виляски куль.
В останньому хрипі – "і сла-ва... і во-ля!"
Стоїть Україна в терновім вінку –
Така на віку їй судилася доля:

Пройти через грози – смертельні жахи

І вижити в пеклі, і світу явити
Синів і дочок, що на вік дітлахи,
Але героїчні, нескорені діти.

Той січень у серці кривавить, болить.
Стрільці січовії, по духу це браття!
Усе, що було в них: життя віддали.
Питаю себе: зміг би я так віддати?

Щоб ворог відчув, що Україна, де я:
Не бути йому тут, ніколи не бути.
Гартуй моє серце, ненависть моя:
Освячена Крутами, ти – мої Крути!

Анафема тим, хто прийшов із мечем!
Прощення не буде, не буде ніколи!
Я поруч стаю, долучивши плече.
І славлю героїв трагічної долі.

Так землю свою, як вони, боронить,
З любові лиш можна. З любові – до згину.
Тому – "Ще не вмерла...". Тому не скорить:
Освячена Крутами, є Україна.

Додав до першодруку і стислий коментар: "Гадаю: молоді люди свідомо пішли на самопожертву, бо воювати під російською владою (ідеологічно це називалося – творити світову революцію), коли реально можна було мати вільну Україну, суперечило їхнім переконанням. Світова революція – це щось захмарне, а вільна Україна – реальне, віками омріяне, мільйонами життів заплачене бажання. Отож, і стали проти ворога стіною. І досі стоять – як символ любові до України, символ незламності перед катом, загарбником, ворогом".

Ще кілька записів збереглися того дня в нотатнику. Вони теж цікаві кожен по своєму. Хоча б цей, наприклад: "Надворі йде сніг. Але температура плюсова. Ожили голуби на дитячому майданчику.

Правда, почув розмову двох чоловіків, котрі були напідпитку: мовляв, живе м'ясо бігас, а в 1992 році отаких диких голубів вони ловили і варили з них суп...

У кожного свої спомини і наміри. Життя! До чого ми отак скочуємося, важко сказати. Але не до ери милосердя, їй-богу! І від того прикро та бентежно на душі".

Чи ще один запис: "Повернулася дружина з фітнес-клубу: сьогодні в неї було й ранкове заняття – з пілатесу. Скаржиться на погане самопочуття. Проснулася сьогодні серед ночі і почала займатися вправами на дихання, бо не було ніяких сил підвестися з ліжка. От до чого доводить ця робота.

А ввечері знову заняття. З наступного року треба буде відмовитися від фітнесу. Бо що з того, що сьогодні було ранкове заняття: за нього заплатять їй всього-на-всього 60 гривень... І таке виснаження. Добровільне. Час і тут приймати рішення. Хоч я й не звик втручатися в справи своєї половинки. Але це той випадок, коли зволікати аж ніяк не можна: здоров'я-самопочуття дорожче отих гривень!".

На "Фейсбуці" Катерина Васильченко, Олександр Волков та Микола Гладкий поширили мій новий вірш. Багато користувачів схвалили його.

Я прокоментував: "Дякую, мої друзі, за те, що доки був у лікарні, Ви знайшли моїх "Юних провісників волі" і поширили їх.

Вічна пам'ять героям! Вони з нами, доки ми пам'ятаємо і пошановуємо їхню самопожертву і небачений подвиг в ім'я нас, прийдешніх, в ім'я любові серцю України.

Будьмо, друзі!!! Схиляймо голови перед нескореним духом справжніх українців – мужніх і безкомпромісних, коли йдеться про волю і незалежність Вітчизни!".

І останній запис: "Сьогодні стало відомо про засудження міліцейського генерала Олексія Пукача до увічного ув'язнення за вбивство журналіста Георгія Гонгадзе (рішення приймав Печерський районний суд столиці під головуванням судді Ігоря Мельника). На суді Олексій Пукач стверджував, що наказ отримав

від тодішнього міністра внутрішніх справ України Юрія Кравченка (вісім років тому Юрія Федоровича виявили вбитим у себе на дачі).

А ще в заключному слові звинувачуваний наполягав на тому, що хотів би бачити з собою у тюремній камері колишнього Президента України Леоніда Кучму та тодішнього Главу його адміністрації Володимира Литвина, які є замовниками зв'язаної розправи з журналістом.

Однак, суд на це не відреагував жодним чином, хіба що слова звинувачуваного залишилися в протоколі судового засідання та стали надбанням журналістів, які готували звіти про нього. І не більше.

Отже, виконавці у в'язниці, а замовники на волі. От чому у Феміди очі під пов'язкою: їй так зручніше – бути сліпою.

Звичайно ж, суспільство невдоволене половинчастим підходом до справи, себто прийнятим судовим рішенням. Та не слід забувати й про те, що є ще й суд пам'яті, суд історії. І в цьому сенсі замовникам не відкрутитися – такі плями не відмиваються!"

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утворює мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 7 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 11

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "До краплі", "А як вам там, у Парагваї?", "Всі у чорнім", "Синове фото", "Не навів ті шати" та "Слово, перо і троянди", котрі з'явилися на світ божий 30-31 січня – 1 лютого 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Як бачу, узагальнено кажучи, жив того – чотирирічної давності – січня на контрасті: чим більше давали про себе знати болячки, тим настирливіше шукав аргументів для оптимізму, збадьорюючи дух. І, здається, вдавалося. Так, запис у нотатнику від 30 січня 2013 року свідчить: "Перш ніж відправитися на лікарняні процедури, хочу, хай подумки, побажати всім успішного дня та чудового самопочуття! А ще – снігу, який так несміливо зривається з неба в мене на Познях. Вважаймо, дві третини зими як не було! Зеніт січня! І – слава Богу! Тримаймося!!!"

Розпочинаю новий день ліричним, хоч і дещо мінорним віршем-зізнанням у коханні – "До краплі":

Як вип'ємо радість з тобою до дна,
До краплі останньої, мила,
Хай буде в печалі утіхою нам,
Що ми одне одного стріли.

Могли розминутися, мимо пройти,
Бо стільки доріг є на світі.
І я б не дізнавсь, не дізналася ти,
Що можна так ніжно любити.

А випало в долі всього нам сповна –
Прощань, і тривоги, і чекання.
Та завжди світила зоря рятівна –
Зоря незрадлива кохання.

О, як вона кликала з дальніх доріг,
При стрічах від щастя іскрилась.
І хай цей лапятий зривається сніг,
Його перебудемо, мила!

Ще буде, хай дітям, щаслива весна.
Їх радість і нас буде гріти.
Свій келих життя треба спити до дна,
До краплі останньої спити.

А вже як на друзки розіб'ється він,
Поглянути вдячно на небо,
Почути, як плине малиновий дзвін,
Торкнутись востаннє до тебе.

Повторююся, можливо, але не хочу простоювати без роботи: мізки повинні щось видавати на-гора. Щодня. Аби не іржавіли... А там, може, щось і оригінальніше прийде в голову. На всі воля музи – дівки капризної і неблаганної. Але вона вміє цінувати відданість, як і всяка жінка. Коли справжні – і відданість, і жінка. А втім не треба ремствувати – складніше, коли зовсім нічого не йде в голову. І тоді – творчий простій. Він може загрожувати навіть неповерненням до творчої роботи. Ото вже справді катастрофа! Не приведи, Боже!"

Катерина Васильченко, поширивши того дня новий вірш, прокоментувала: "Щемко – до глибини душі! Мрію послухати Ваші чудові вірші на схилах Дніпра... Дякую, пане Іване, Ваша магія діє на усіх жінок..."

Я заперечив: "А от на лікарюк, на дуже... Я б сказав би, зовсім не діє... А, може, маскуються... Зараз же грип ходить нашими безмежними просторами."

Щиро дякую Вам, пані Катю, за магію... Приємно! Гарного всім дня, мої добрі друзі!"

Пані Катерина додала: "Дуже хвилююся за Ваше здоров'я. Вам, мабуть, потрібно у кардіологічний санаторій... У Кончі-Заспі, кажуть, непоганий!"

Я відповів: "Запевняю Вас: у мене є певні зрушення на краще – передусім із хребтом. А от коліна – риплять, як протези. Лікарі кажуть, що треба набратися терпіння: мовляв, болячки заробляли 60 років, а вилікуватися хочете за шість днів. Такого не буває."

Отож, запасаюся терпінням та вчуся все ділити на курс гривні, а ще краще – на десять, себто на курс євро... І забуваю до ранку про хвороби – є чим відволіктися, коли щось пишу.

А зранку – знову в дорогу. Повернуся – вже й до вечора близенько. Колообіг життя на Позняхках... Але не будемо про сумне! День який сьогодні теплий – гріх скаржитися, бо ще ж лютий залютує. Користуймося радістю, якою тішать небеса! Будьмо, друзі!"

Пані Катерина порекомендувала мені мазь "Індометацин": "Коштує аж 5 гривень 90 копійок. Втираєте у хребет та коліна, масажуйте та трохи походіть – хвилин 15 без білизни, щоб мазь почала діяти. Побачите – допоможе! Якщо немає в аптеці, замовляйте у них – підвезуть... Це мені порадив військовий хірург".

Я відповів: "Дякую, пані Катю! Я навіть дійшов уже до мазі "Кінська сила". Поки що – не дуже помітні наслідки. Набираюся терпіння. І, як Ви радите: втираю та масажую! А потім – під ковдру! Дай, Боже, з часом щось відчути на краще! Відшукаю й "Індометацин". Дякую за турботу! Гляньте, будь ласка, і на віршик "Синове фото". Може, теж уподобаєте! Гарного Вам вечора!"

А користувач Богдан Кукуруза, поширивши новий вірш на "Фейсбуці", зазначив: "Дякую Вам, що зранку обдаруєте нас своєю поезією!"

Щиро зізнаюся: гріє така реакція.

Моя ровесниця-землячка Любов Катлерчук (напевне, не без іронії) написала того дня на "Фейсбуці": "Пане Іване, Ви як Стас Михайлов дієте на жінок. Я дуже рада за Вас!"

Я відповів: "Він на цьому заробляє гроші, а я гулі від домашніх за те, що стільки часу просиджую за комп'ютером, розважаючи віртуальних друзів. Не велика, мабуть, доблесть!"

Але не лицеміритиму, Любо: мене тішить, що комусь подобається написане мною. А це вже щось – хай це щось ілюзорне, в моїй тільки уяві...

Виходжу з того, що мова – живий організм. Без спілкування – себто природного її обігу – вона хиріє і вмирає. Збав, Боже!"

Щодо природного обігу мови – це суттєва деталь тогочасних роздумів. І тоді, й зараз пишу й спілкуюся, реально бачачи, що процес порозуміння триває. І в нього втягується чимало людей. Тільки на "Фейсбуці", наприклад, моїх співрозмовників станом на кінець січня 2013 року було майже тисяча чоловік. А сьогодні в мене 4569 друзів! Фантастика! Отже, неправда, що моя рідна мова нікому не потрібна.

У мене виходило – і не погано – писати по-російськи. Є навіть окрема книжка віршів "Встречаю песней новый день", видана в Севастополі 2005 року. Зараз (та й тоді вже, себто чотири роки тому) я припинив таку творчу роботу. Не маю на неї жодної хвилини фізичного часу. Треба б устигнути віддати належне материнській мові, на якій виріс і якою завжди всерйоз переймався, спершу як журналіст, а зараз як літератор. За реакцією тих, хто читає першодруки, бачу: цей твір удався, а на цьому не зійшлися зірки – він або невдалий, або ще не його час...

Отак і живу щоденно – у віртуальному (а для себе, звичайно, реальному) літературному процесі. Не думаю, що розумніше було б згорнути цю, іноді дуже виснажливу, роботу. Роки все-таки дають про себе знати. Особливо, коли день складається з лікувальних процедур (де настійно говорять про необхідність

спокою, дотримання всіх вимог лікарів, якщо є бажання ще пожити, а саме такою є насправді ситуація, якщо дослівно цитувати моїх щоденних співрозмовників у білих халатах), а ще – якщо є бажання написати щось нове (не вірю, що процес творчості здійснюється на автоматі, без емоцій: потрібні – ще й які! Бо без переживання не народиться жоден рядок. А якщо й з'явиться такий, йому гріш ціна в базарний день, а без базарювання він взагалі нікому не потрібний!).

Про це й наступний запис у нотатнику того дня: "Отож, доки не знайду іншої форми спілкування з читачем, робитиму цю справу на "Фейсбуці", "В контакте", в "Живому журналі" та на своєму сайті "Світлиця Івана Левченка". Як все складеться далі, загадувати не буду. Вдовольняюся тим, що маю. А це вже, як на мене, – чимало. Хоч це чимало ще нікого не нагодувало!

Ще раз – доброго вечора, дорога Любо! І хай буде затишно тобі нині у засніженому Санкт-Петербурзі. Гарних вражень та чудового самопочуття!".

Катерина Васильченко поширила мій вірш "А як вам там, у Парагваї?" з книги "Порятунок у шторм" за 2006 рік:

Сніжинки падають-кружляють.
Рябить в очах від тих снігів...
А як вам там, у Парагваї,
Мої українці дорогі?

Оце б дорогу напитати
І мчати потягом туди,
Де ви осіли ще в тридцяті,
Розстрільні, роки назавжди.

Мені кортить так порадіти,
Що десь живе моя рідня.
І Кобзаря читають діти,
І по-українськи гомонять.

Із печі хліб так пахне в хаті!
І на іконах – рушники.
По всіх світах нас так багато,
Мої нужденні земляки.

Пустили корінь по чужинах.
Мене витаєте добром.
А як же вам без України?
Невже не сниться більш Дніпро?

Тих запитань – чимало, звісно,
А з-поміж них – одне дійма:
Невже і справді там Вітчизна,
Де є копійка й хліба щмат?

Ото б промовчати, як гостю,
Для чого ж так своїх картать?
Та задрижав у бабці костур
Від тих пекучих запитань.

Йй щось хотілось відповісти,
Та тільки сльози із очей.
І Парагвай той за Вітчизну
Не став для неї і дітей.

Живуть, бо так життя складалось:

Хто втік від куль, хто від тюрми...
Не України позрікались,
А виживали, хто як міг.

...Так неприродно між пшениці
Три пальми стали на межі.
Так і вони – мої українці –
У Парагваї теж чужі.

Бо є під небом Україна.
Та, що у серці й на вустах.
Як не саджай – нема калини:
На чужині – не вироста!

І рветься серце, як затяте,
З усіх світів – на свій поріг,
Бо Україна – рідна мати.
Одну лишати матір – гріх.

У нас зима. А в Парагваї
Дозріли-хиляться жита.
Я в Україну повертаю:
Вона і в серці, й на вустах.

Рідні спасибі за гостину,
За рідне слово, рідний спів.
У кого в генах Україна,
До неї прагне, де б не жив!

Дай Боже внукам, як не дітям,
Зібрatisь в рідному теплі.
І всім укупі порадіти,
Що є Україна на землі.

Вона додому нас чекає –
Не заблукати б між снігів!..
А як вам там, у Парагваї,
Мої українці дорогі?

Я прокоментував публікацію: "Зима... А нашого цвіту не злічити по всьому світу! І як його збереш до купи? А треба ж! Гуртуймося, дорогі земляки! І хай нам щастить у головному – бачити справді українську Україну не десь, а вдома. Шануймося, бо ми того варті! Їй-право!!!".

Любов Катлерчук вигукнула, прочитавши вірш: "Хочу додому!".

Я відповів: "Так ож! І я ж саме про те. Але є тисяча але... І це повернення практично не реальне. Хіба що в гості. Хіба що вигукнути: "Хочу додому!".

Бо тисячі ниток потягнуть назад – до справ, до дітей, до усталеного життя. Оце й є та проблема, про яку я сказав у вступному слові: і як той цвіт українства тепер зібрати до купи? Виявляється, дуже непросто.

Але вже добре те, що навіть поза межами України її продовжують зберігати в собі земляки – таки ж наші українці, хто обставинами життя опинився за кордоном. Отой неоціненний порух душі, справді патріотичний крок, на який подвигнулася ти, Любо, колишня моя сусідко з райцентру Оріхів, що за 12 кілометрів від моєї рідної Малої Токмачки на Запоріжжі, видавши не десь, а в Санкт-Петербурзі аудіокасету "Синові" з моїми піснями українською мовою, і є з тієї серії – не губити в собі Україну,

підтримувати її будь-чим і скрізь – словом, материнською піснею, правдивим спогадом про ті краї, звідки ми родом.

Знову згадався світлої пам'яті лікар із Веселого, що на Запоріжжі, Анатолій Шарава, про якого я написав у вірші "Як чайки крик" від 12 січня 2013 року і який до глибини душі вразив мене тим, що зберігав у своєму сейфі подаровану мною аудіокасету "Синові" та однойменний вірш, передрукований із моєї першої книги "Мигдаль на руїні"!

Гадаю так: будь-яка ініціатива, названа мною порухом душі, спрямована на підтримку свого, рідного, знаходить відгук у серцях інших людей, що живуть спільними інтересами, справами, спогадами, уболіваннями, мріями, надіями, за якими все та ж батьківщина, звідки ми родом і де сліди найближчих, найдорожчих, найрідніших людей – наших батьків, що благословили нас у світ і сподіваються на нас, що ми підемо далі, продовжуючи їх, але неодмінно пам'ятаючи про свої витoki-коріння.

Здавалося б, стоматолог у сейфі має зберігати якісь унікальні бури, ліки, врешті гроші на придбання лікарняних препаратів, а тут – касета з піснями. І перша з них про те, щоб не забували рідню свою, свою блакитнооку Україну, де б ми не перебували за велінням примхливої долі.

Отакі справи! Щиросердно дякую, Любо, за оте твоє – "Хочу додому!".

Киянка Катерина Васильченко теж висловила своє ставлення до порівняння мене зі Стасом Михайловим: "От і болітиме серце... Я давно писала: давайте згуртуємося та зберемо гроші на видання Книги поезій Івана Левченка! Це піде до нашої Української золотої скарбниці слова. Я ціную таланти творчих людей.

Але такі, як Стас Михайлов... Жах! До чого народ збіднів душею та інтелектом... Володимир Висоцький – так! Його обожаю! А таких, як Гарік Крічевський... Вибачте, закінчую, бо матюки прокидаються. А я їх так приспала!..".

Тут же Любов Катлерчук запитала про те, чи зміг би Севастополь узятися за видання такої книжки і скільки б це коштувало?

Я відповів: "Ой, я не встигаю за Вами! Що Ви тут понаписували? А, йдеться про видання книжки...

Дорогі мої, про Севастополь і балачки не хочу вести. Не та база, щоб усерйоз думати про пристойну книгу. Та й задоволення це не з дешевих. Тому дякую сердечно за гарний намір. Але він бачиться мені проблематичним. Я встигаю писати якісь тексти (вірші, поеми), а кон'юнктури видавничого ринку не знаю. Ні в Києві, а тим більше за кордоном...

Не питайте в мене: це для мене, як червоне полотнище для бика – вже рік водить за носа видавець, а віз і досі там. Умру – тоді зберете все, що на сайтах знайдете, і видасте! А зараз не переймайтеся – процес і дорогий, і тривалий у часі! Дякую за щире бажання зробити мені таку несподівану приємність! Гарного вечора, друзі!".

Наступний запис у нотатнику від 31 січня 2013 року, в четвер: "Останній день січня (а так хотілося написати – зими!). Проснувся, глянув за вікно – сніжить. Але температура плюсова. Тому туманно – Правобережжя зовсім не видно....

Написав вірш "**Всі у чорнім**":

Ходить дядько по перону
І обурюється геть:
"Всі у чорнім... Всі у чорнім...
Повдягались, як на смерть!".

Сам у сірій одежині.
Сивий чуб на голові.
Щось пороблено людині:
Божевільний чоловік!

Так подумалося миттю,
Як почув слова ті вперш:
Дядько, мов несамовитий,
Бубонить одне і те ж...
А оглянувся: о, Боже,
Всі у чорнім, де не кинь!

Чи така то мода, може...
Чи то видався день такий...

Мов у всіх раптове горе:
Тільки темні скрізь тони –
Люди в чорнім, гави чорні...
Дядько ходить – бубонить...

Я нічим себе не втішив.
Хоч і сіре веселіш,
Все одно не гріє віршик:
Що в житті, про те і вірш.

У записнику знаходжу пояснення причин з'яви на світ Божий першодруку: "Це – картинка з життя: вийшов учора на метро "Вокзальна", а переді мною йде чоловік, вдивляється у всіх і повторює, як заведений: "Всі у чорнім... Як на смерть повдягалися!" Довелося перекласти на віршовану мову те, що він хотів сказати вголос. Здається, нічого суттєвого не упустив...".

Василь Ковтун прокоментував новий вірш: "Ну так... Дійсно: що в житті, те й на душі, і воно ж у поета в слові. Такі вже земні закони. Ось глянув: на вулиці сніжить, і вже тягне дума у той бік. В полоні ми з Вами, Іване Васильовичу, в полоні.

Дав би Бог якнайдовше бути отим бранцем земної непередбачуваності... Хай щастить!"

Я відповів: "Навзаєм, дорогий пане Василю! Гарного Вам дня, а я подався – на процедури! Ще побачимося! Добра і щастя, друзі!"

Земляк Сергій Заєць побачив на "Фейсбуці" мій вірш "Синове фото" зі збірки "Порятунок у шторм" за 2006 рік і прокоментував: "Не кожного Вашого вірша читаю, але з того, що бачив за останній час, цей – чи не найкращий. Знаєте, у мене, слава Богу, у Малій Токмачці ще жива бабуся.

У мене вже також є сивина, маю двох синів, які надто швидко підростають. Я вже скоріше батько, аніж онук. Але десь всередині у мені ще залишається той хлопчик, що ходив на сході сонця на Конку рибалити.

Я, напевно, поки що сприймаю цей вірш з дещо іншого щабля, аніж той, на якому Ви його писали, але мені він все одно здається дуже сильним. Здоров'я Вам і нехай щастить!"

Подумалось зараз: мабуть, доречним буде навести і в сьогоднішній розповіді згаданий вірш "Синове фото", щоб читачеві мати повноцінну уяву, про що саме йде мова:

Сивіє в мене син. Сніги ряхтять надворі.
Незатишно душі у зимні ночі й дні.
Тривожно мерехтять на небі срібні зорі.
І спати не дають ті зорі у вікні.

Світлину син прислав. Під новорічне свято.
І кілька слів на ній – пекучих, наче лід:
"Не бачились давно – я вже посивів, тату:
Незчувсь, як на поріг, у гості – 30 літ!"

Дивлюсь на фото я – своїм очам не вірю:
Сріблиться синів чуб – в снігу неначе він...
Хурделить за вікном столичної квартири –
Незатишно мені, бо десь сивіє син.

Всього душі так жаль, що відбуло навіки,
Зігріте кимсь чи ні – ніхто про те не зна...
Як привид, за вікном – кульгає пес-каліка.
Я кидаю йому об'їдки із вікна.

... Оглянувся. Вернувсь. Ковтнув усе поспішно.
І знову закульгав. За рогом щез... Я сам:
Стою біля вікна – самотний і невтішний.
На фото – сивий син. І сніг з дерев звиса.

Я знаю : все мине. Розтане сніг надворі.
Мені все відболить, як вічним сном засну.
Та тільки угорі нехай не гаснуть зорі.
Й роки не сиплять сніг на синову весну.

Подальший запис у нотатнику свідчить про те, як я відреагував на зізнання й побажання мого односельця: "Дякую, мій дорогий земляче! Щирі слова пройняли душу! Хай Вам щастить у всьому та щасливими ростуть Ваші діти. Будете в рідній Малій Токмачці, вклоніться і від мене святим місцям дитинства. А я вже, мабуть, виберуся тільки на поминальні дні – у травні. Гарного Вам дня, пане Сергію!"

Любов Катлерчук вигукнула: "А я, хлопці, теж ловила рибу на Конці. Тільки поблизу Преображенки".

А Сергій Засць продовжив: "Іване Васильовичу, навряд чи я раніше за Вас туди вирвуся".

Я відповів: "Не біда! Якщо я раніше буду там, вклонюся від Вас, пане Сергію, тим місцям, що дорогі сердцю. Сто відсотків – хтось та згадає Вас, коли випаде з кимось спілкуватися. Як бачите, і пані Люба з Оріхова теж згадає риболовлю поблизу Преображенки. Мене малого туди, в село Преображенка, бричкою возили до бабусі Олі – душевна, сердечна жінка була. Словом, є що згадати. Гарного Вам вечора, друзі!"

Катерина Васильченко після поширення цього ж вірша додала: "Пане Іване, я провела паралелі: у Вас синок, і Ви нудьгуєте за ним. У мене синок – також 30-ть стукнуло, і я нудьгую..."

Але у цьому вірші такий біль! Та й у багатьох Ваших творах я відчуваю стогін душі, погані передчуття... Я плачу дуже часто, читаючи Ваші сповіді..."

Я відповів: "Летить час: не встигнеш оглянутися – вже з ярмарки пора! І – сива учорашня дівчора! Спішімо жити, друзі! Написалося, як на душу лягло, дорогі мої! Звичайно, хочеться сподіватися, що все владається, все буде гаразд! Але іноді однієї деталі досить, щоб батьківське серце забилося частіше... Чи від неможливості допомогти в чомусь, чи просто погладити, як малого, по голові і сказати: все здолається – обов'язково прорвемося, сину!"

Вірші – відгук на те, чим болить серце. Ділюся тим. І хочу, щоб моя тривога змусила того, хто читає, зробити зайвий дзвінок до своєї дитини, аби спитати – як ти? І все. Доброго усім вечора, мої сердечні друзі!"

Останній запис у нотатнику від 31 січня 2013 року: "Сніг, що нападав зранку, практично весь розтав. Синоптики прогнозують на завтра дощ. Він, власне, вже зірвався звечора. Знову сіро навкруги, безрадісно".

Дещо мажорнішим видався зачин нового місяця: саме в п'ятницю 1 лютого 2013 року написав вірш **"Не навек ті шати"**:

Виберуся з дому – накуплю квитків
І поїду в місто лютий зустрічати.
Білий на гетьманах одяг і шапки,
Білі в коней гриви від снігів лапатах.

А гайда, гетьмани, Києвом гайда!
Чи не досить нидить вам на п'єдесталах?
Он які колінця січень викидав –
Сніжно та морозно. А що буде далі?

Що, забронзовіли? З місця – ані руш!
Ну, тоді бувайте – радий був побачить!
Наберуся вражень, наче травень груш,
І дай, Боже, словом радісним віддячу.

Ви ж не замерзайте і пильуйте град.
Нагадайте внукам шанувати волю.
Крига так скувала широчінь Дніпра,
Наче нечестивці нашу світлу долю.

І не той вже Київ. І не той вже люд.
І не ті гетьмани прижились при владі:
Той он сват міністру, кум той королю...
І не можуть дати Україні ради.

А мені б діждатись тільки льодохід:
Це уже недовго – пережити б лютий!
Ой, сніжить, гетьмани, ой, часи лихі:
Гріх сидіть на місці, то і йду між люди.

Може, десь натраплю тих, кому болить,
Що сідлати коней зважаться в дорогу...
Коні і гетьмани, світ весь забілів:
На порозі лютий. Стрілись, слава Богу!

Місяць найкоротший. І – прощай зима.
Відлютує лютий. Березень відплаче.
І життя нового я відчую смак.
Бо не може бути, щоб козак без вдачі.

Бо не може бути, щоби хтось зумів
Вільнолюбні душі нам навік приспати.
На гетьманах білий одяг від снігів.
Оббива їх вітер: не навік ті шати.

Таким же обнадійливим виявився доданий до нового вірша й стислий коментар: "Отож, залишається пережити найкоротший зимовий місяць, і знову поринемо в оновлення природи та сподівання на оновлення життя. Дай, Боже!"

А присвятив новий вірш славній артистці та чудовій жінці, справжній українці-патріотці, народній артистці України Галині Гілярівні Яблонській. Вона продовжує свою мистецьку місію, працюючи зараз із молодими артистами над проектом відновлення забутих імен співвітчизників, які зробили великий внесок у національну культуру, зокрема як літератори та майстри сцени".

Повернувся з лікарні, зайшов на "Фейсбук", а на моїй стіні – світлина-сувенір від киянки Катерини Васильченко (до речі, вона єдина, хто поширив мій новий вірш "Не навік ті шати", хоч його ще уподобали Алла Сафронова та Олександр Волков).

На світлині – книга поезій, перо і троянди. Отака композиція. Я відповів експромтом, який так і назвав "Слово, перо і троянди":

Спиналося слово, щоб стати рядочком.
Рядок до рядочка, як рідний, тулився.
Не спалось поетові темної ночі:
Не зчувсь, як на ранок і вірш народився.

Перо вже кінцеву поставило крапку –
Вмить пахощі ніби з весняного саду:
Кохана той вірш прочитала – і раптом
Розквітли у серці рожеві троянди.
Про що вірш? Про те, що так радісно жити,
Коли із закоханим серцем співзвучні

Слова найніжніші, мов сонячні квіти –
Ласкаві-ласкаві: троянди квітучі.

Користувачка Марія Козак першою схвалила те, що так раптово випурхнуло з-під пера. А я порадив, що зміг зігріти її душу цього лютого вечора.

А Катерина Васильченко зазначила: "І за душу взяв, і за серце, і за розум. Дякую, пане Іване!".

Я відповів: "А мені – така приємність! Дякую, пані Катю! Зичу привітних вихідних та затишного сьогоднішнього вечора, друзі!".

Перший день того лютого завершує лаконічний запис у нотатнику: "Надворі продовжує танути сніг, а в мене – боліти голова від перепадів кров'яного тиску. У дружини взагалі він упав до неймовірних позначок (сто на п'ятдесят вісім міліметрів!). А їй іще йти на роботу і проводити заняття з пілатесу. Де взяти сили?!

Мовкну від прикрих думок, а вони все одно з новим словом пробиваються у новий рядок! Таке життя".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 8 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 12

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "**Вибір**", "**Самотній замок**", "**Здрастуй!**", "**Пробитися проліском**", "**Чекає собака**" та "**Спільняк**", котрі з'явилися на світ божий 2-4 лютого 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Так склалася доля мого покоління: народитися в часи тотального безбожжя-атеїзму (насправді богами робилися радянські вожді, хоч тягнули на карикатури їх, але за браком правди-істини, коли її заміняла ідеологія-віра, це новітнє богобудівництво вдавалося, але знов-таки не в житті, а в одному на всіх радіо, по-народному – брехунці, пізніше – одному на всіх телеканалі, одній на всіх газеті, котра безсумнівно називалася Правда, де – і тільки – була істина в останній інстанції, бо проголошена в московському Кремлі кланом новітніх тамплієрів-каменярів – Політбюро ЦК КПРС на чолі з вірним продовжувачем безсмертної ленінської, пізніше доданої – сталінської, згодом – знову тільки ленінської – справи генсеком партії), а потім стати свідком тотального краху як проголошених ідеологем, так і мети руху (комунізму, котрий так і не настав проголошеного 1980 року), а згодом – розкладу партії, наслідком чого став розвал "союзу непорушного республік радянських", про що упродовж 73 років щоранку нагадував гімн почилого в бозі Радянського Союзу.

Та от така правда життя: все в ньому може змінитися – навіть до невпізнанності, а душа все одно не може жити без віри, надії й любові – цих трьох сестер-засад людської мудрості. І рано чи пізно, але людина приходить до Бога, себто до життя за власним сумлінням, коли кожен життєвий вчинок (а це, звісно, завжди вибір між добром і злом) передовсім морально мотивований. Цей прихід, на моє переконання, є просвітлінням безсмертної душі людини, котра завжди в пошуку істини життя. Між людей, храмів, доріг...

2 лютого 2013 року, в суботу, написав вірш "**Вибір**" із акцентною першою строфою-епіграфом:

Душа відшукала дорогу
До храму, бо всі йшли туди.
Питайте не храму, а Бога:
Тьма храмів, а Бог лиш один.

Чи спекотна пустеля,
Чи холодна зима,
Є дорога весела,
Є дорога сумна.

Тьма доріг є на світі,
А твоя лиш одна.
Є дорога привітна.
Є з шипами вона.

Хто йде криво, хто прямо –
Не страшиться тривоги.
Не у всякому храмі
Оселяється Бог.

Все залежить від тебе:
Що обрав, те твоє.
Бог – в душі, а не в небі:
Якщо є, то він є.

Маєш йти без упину,
Подолавши свій страх.
Твій, якщо ти людина,
Шлях любові й добра.

А як злом шлях устелиш,
І життя – як в п'їтми.
Шлях – сумний чи веселий –
Обираєм самі.

То – твоя є дорога:
Храм душі – Божий храм.
Жити з Богом – без Бога
Всяк вирішує сам.

Дуже просто все ніби:
Між добром і між злом
Завжди буде твій вибір.
Лиш жалю б не було.

Щоби з власним сумлінням
Завжди жити в ладу.
Храм душі – храм єдиний.
Все життя в нього йдуть.

Тільки б там не пустеля
Від учинків лихих.
Шлях сумний чи веселий –
Вибір твій: котрий з них!

Бо на те і дорога,
Щоби нею ходить.
І питай завжди Бога:
Храмів – тьма, Бог – один.

Запис у нотатнику від 2 лютого 2013 року пояснює-проясняє авторську позицію: "Такий от вийшов роздум. Як на мене, досі не вдалося збудувати справжнього храму, до якого б можна прийти і не розчаруватися, особливо з огляду на ворожнечу церков в Україні. Політика втручається в справу віри людей: і глава держави обирає певну церкву (сьогодні – Українська православна церква Московського патріархату на чолі з Володимиром, а не УПЦ Київського патріархату, очолювана Філаретом!), а не прагне об'єднати їх усі – в одну помісну православну церкву. Церкву істинної віри в Бога, а не протистояння вірян та їхніх очільників".

Горянка Галина Кравець прокоментувала: "Вразили! Все правильно! Дякую, пане Іване!".

Після повернення з лікарні перевів подих, перемикаючи телеканали: зупинився на інтерв'ю Леоніда Кучми, наданого ним Сергію Брильову – автору та ведучому інформаційно-аналітичної програми "Вести" на російському державному каналі – "РТР" (ВДТРК). Мова йшла, зокрема, про звинувачення нинішньою владою Юлії Тимошенко у причетності до вбивства народного депутата України Євгена Щербаня. Другий Президент України, як би хто до нього не ставився, твердо заявив, що підстав для таких звинувачень немає (він знає, про що говорить, адже вбивство сталося за його президентства, і він давав доручення ретельно розібратися з резонансним злочином).

Отже, те, про що ми тільки могли здогадуватися, аналізуючи загальну ситуацію в країні, знаходило своє підтвердження (це дуже важливо усвідомити, щоб зрозуміти, що вивело мільйони людей на Євромайдан 2013-2014 років): чинна влада виношувала чіткий намір фізично знищити свого політичного опонента, а потім і її найближчих симпатиків та соратників. І це при тому, що за Юлію Тимошенко на минулих президентських виборах проголосували 12 мільйонів українців! Печальні часи – часи безладу і бандитизму. Руїна.

І тут же іншого змісту оптимістичний запис у нотатнику: "Радісна новина: мої вірші будуть-таки у другому номері журналу "Київ" за 2013 рік. Як сказав Віктор Баранов, шкода тільки, що до 8 лютого не вийде видання, а то й справді був би подарунок до дня народження.

Побажали один одному гарного самопочуття (у Віктора Федоровича недавно була операція, але він тримається – у всякому разі під час останньої нашої зустрічі виходив з Будинку письменників з важкуватим пакунком останнього номера журналу "Київ" – їхав провідати когось із поважних авторів... Чоловік поспішав, а тому я так і не наважився запитати, до кого саме пролягла дорога... Редакторська доля: завжди доводиться шукати кошти та грошовитих меценатів-благодійників, аби побачив світ наступний номер видання!").

Під вечір того дня народився несподіваний ліричний експромт, навіяний світлиною поета-харків'янина В'ячеслава Романовського, на якій було зображення засніженого старовинного замку в Німеччині.

Я його прибрав до своїх рук... А потім подумав – навіщо він мені одному? І поділився з усіма "фейсбуківцями" новеньким віршиком "**Самотній замок**":

Тут башти до неба у замку моїм.
Тут сніг на дахи і берези високі.
Та тільки холодний без тебе мій дім.
Без тебе краса не приваблює око.

А вчора так падав цей сніг із небес,
Голублячи башти, берези, дороги...
І серцю хотілось побачить тебе:
До болю хотілось йому, до знемоги...

Та тільки твої загубились сліди:
Сховали сніги їх вчорашні.
І серце тепер виглядає: прийди!
А з ним – і берези, дороги і башти...

В записнику сиротливо притулилися одне до одного два мінорних речення: "За цілий день не погортав жодної книжки, вже не кажу – газети. Дорога, процедури, віршування, і дня як не було!".

Зате 3 лютого, в неділю, зовсім іншої настрої і запис у нотатнику: "Так туманно зранку, а хочеться чогось теплого і сонячного... От розтане туман, і все проясниться. Та не поспішай так, мовби, радить, відбивачи свою морзянку, дощ об підвіконня...

І все одно на душі привітно, бо неділя і нікуди не треба поспішати!".

Написав того дня ліричний вірш "**Здрастуй!**":

Яка ж красуня ти була:
Таких не скажеш, що багато!
Найкраща дівчина з села...
І як тепер тебе назвати?

Не повертається язик
За внуком мовити – бабуся...
Але не будемо про вік.
Я, як у юності, звернуся:

Моя... О, Господи, та ні!
Тоді я просто мовлю: "Здрастуй!"
Звалюсь на голову, як сніг,
Що вже й на скроні встиг упасти.

І Ти, і Ви замерехтять,
Сльоза чи сніг зволожить очі...
Усе віддав би за цю мить...
Преси за неї, що ти хочеш?

Їх, як сніжинок, запитань
Про те, що є, що не збулося...
Та, Боже мій, які літа,
Я пам'ятаю все і досі –

І нашу кладку за селом,
Шовкові трави за рікою.
Шістнадцять років нам було,
Нема – майнули за водою.

Хіба хто знав, що то навик,
Коли ми в юності прощались...
Не повертається язик,
А от зустрілися на старість...

І тільки погляд, як тоді –
У травах тих, в цілунках любих...
Вуста солодкі молоді.
Тепер – терпкі пошерхлі губи.

Вони тобі й мені гірчать.
Ми ними тулилось, як діти.
Як добре – вміємо прощати.
Як пощастило – долюбити.

А ті он двоє, ти поглянь:
Про нас про двох щось там шепочуть...
Дай Бог їм щастя! Сніг кружля
І нам обом воложить очі.

Рятівне коло – мій нотатник. Він знову відкрив спонукальний поштовх душі до написання нового вірша: "Останнім часом пішли спогади про рідне село: чомусь пригадалася світлоока Ліда Дмитренко – чарівне було дівча, якщо не помиляюся, – з Янковщини (окраїни моєї Малої Токмачки).

А потім – сусідка Ніна Данильченко прийшла на пам'ять. Сподівався, що побачимося на поминальні дні, але не вдалося. Тому й дозволив собі пофантазувати...".

Побачив світлину, поширену на "Фейсбучі" користувачкою Ольгою Гудимою, і розродився експромтом: "**Пробитися проліском**":

Пролісок ніжний пробився крізь сніг...
Проліском ніжним здивований лютий...
Як же до тебе пробитись мені,
Щоб ти могла мене серцем почути?

О, як тоді на душі завиріє весна!

Як же нам сонячно буде з тобою!,
Хай навіть хуга заскочує нас –
Будем зігріті своєю любов'ю.

Тільки якщо не почувеш мене,
Тільки як серце для мене закрите,
Що залишається – тільки одне:
Проліском раннім до тебе пробитись!

Щоб тільки очі твої милувать,
Бачити тільки щасливими очі.
Хай і не знатимеш звідки дива:
Проліском ніжним пробитися хочу!

Нотатник констатує: "Присвятив першодрук ліричній красуні Ользі Гудимі. А з тим побажав усім віртуальним друзям гарного недільного настрою. За вікном розтає туман – бачу столичне Правобережжя. Дай, Боже, нам головне не прогледіти, заради чого живемо на світі: задля любові, задля роду свого, задля України. Будьмо, мої друзі!".

Того дня моя душа не могла не відгукнутися на звістку, яка облетіла соціальні мережі, – дивовижну собачу вірність: в Італії по смерті господарки – 57-річної Марії Маргарити Лочі – її 12-річна собака (німецька вівчарка) Томмі (в іншому повідомленні наводиться інше ім'я пса – Чіччо), як тільки зачує дзвін, приходить щоразу на службу до церкви, розташованої в комуні Сан-Доначі, де відспівували померлу, певно ж, сподіваючись діждатися її...

Пані Алла Чула поширила на "Фейсбуці" фото убитого горем Томмі. А я – вірш "**Чекає собака**":

Так може чекати, хто вміє любити.
Таке випадає лише однолюбам.
Чекає собака. А вирок судьби
Відомий хіба що посвяченим людям.

Ну, як повісте ви собаці отій,
Що з церкви не вийде повік господиня,
По смерті раптовій відспівана в ній?
А подзвін до церкви заклично так лине...

Чекає собака. Отам, де вівтар...
Вже тіні вечірні лягли, бо смеркає.
Вже кожен додому зі служби верта,
Та тільки собака, мов дива чекає.

Потому мовчазно – ні звуку – іде
За двері церковні. Щезає у темінь.
І доки задзвонять на службу, все жде.
І як ти їй скажеш – не треба: даремно!

Якщо чим і можеш ти їй підсобити,
То лиш не образити окриком грубим!
Так може чекати, хто вміє любити.
Таке випадає лише однолюбам.

Ще один мій запис того дня: "Цікаво, що ніхто не проганяє зі служби пса. Як розповів священник Донато Панна: "Він все ще приходить на месу навіть після похорону Марії, терпляче чекає збоку від вівтаря, просто сидячи там тихо. Він дуже добре себе поводить – не видає ані звуку. Ніхто з парафіян ніколи не скаржився на присутність пса".

Отака історія вірності та сердечності. Я радий, що зміг щось написати на цю щемку тему. Її відразу поширив на "Фейсбуці" Валерій Терзі, який майже місяць тому поховав свою дочку...".

Богдан Лупа вигукнув після прочитання нового вірша: "100 лайків, пане Іване, Вам!!!".

А пані Алла Чула додала: "Пане Іване, заставили мене плакати!! Як сильно Ви все розповіли у своєму вірші!!! Дякую!! Низький уклін Вам, Людино!!!".

Я відповів: "Це солідарність люблячих душ. Бо в унісон. Бережіть себе, пані Алло! І дякую за Ваше трепетне ставлення до слова. А передовсім – до братів наших менших. Хоч у вірші, як Ви розумієте, не тільки про них... Привітного Вам недільного вечора!".

Важкий день – понеділок, 4 лютого 2013 року, означився для мене новим віршем "Спільняк":

Боротьба за "спільняк"
В кримінальному світі...
Є, наприклад, "Сім'я"
Всім відомого Віті:

Стоматолог-синок
І синок в депутатах.
Булава долено-
сна в найстаршого – в тата.

І як він поведить,
Так, звичайно, і піде.
Злодій – старший із Віть –
У законі! То й лідер.

Та біда: на "спільняк"
Поглядають вже інші.
І питання: а як
Учинити найліпше?

Розсварити "Сім'ю" –
Хай до крові гризуться:
Кого треба – уб'ють.
Як в часи контрибуцій:

Хто програв – той плати.
А інакше – май кулю.
З незговірливих ти –
Сядеш так, як і Юля.

Коломойський замовк,
От питання: надовго?
І Таруга пішов,
Кажуть, в наступ на "бога":

Але позов програв –
Торжествує Ахметов!
Словом, воєн пора
Вже "сімейних", поете!

Чом печалишся так?
Чи твоя ото справа?
Вибачайте: "спільняк"
Є бюджетом держави!..

Скільки ж можна ділити,
Щоб на користь собі лиш?
Може, старшому з Віть
Воля вже надоїла?

Не інакше в тюрму
Захотілось? Поете,
Доти править йому,
Доки в силі Ахметов.

От і думай тепер,
Як народу зарадить?
І шак не помер,
Та і шах ще при владі.

Й олігарх молодий
Має вищі прибутки.
На такого піди –
Роги за просто скрутить.

Тож, хоч верть, а хоч круть,
Діставай кулемета:
Владу завжди беруть,
А не просять, поете!

А інакше ніяк.
Не виходить просити:
Бачиш – ділять "спільняк"
Януковича діти.

Мій коментар того дня теж зберігся у нотатнику: "Бачиться, не зможуть об'єднатися ті, хто є так званою парламентською опозицією і фінансовими їх симпатиками та утримувачами, а народ продовжує терпляче нести свою кормигу. А влада, бачачи таку бездіяльність і паралізованість людей, продовжує їх обдирати, як липку. Не життя, а суцільні випробування. А точніше – боротьба за виживання".

Першою схвалила новий вірш колишня жовківчанка Вероніка Плісак із Нью-Йорка. А поет-киянин Василь Ковтун прокоментував першодрук на "Фейсбуці" одним словом: "В яблучко!" Свій схвальний значок (лайк) залишив і професійний літератор Олексій Ганзенко".

Я відреагував: "Дорого ранку, мої дорогі друзі! Чудово розумію – понеділок!.. Але хай він буде неважким для кожного з нас.

Словом, успішного дня! І налаштування на позитив, аби стачило сил у всеозброєнні зустріти п'ятницю. До неї трішки більше чотирьох днів! Прорвемося! А тому – будьмо! Дякую, що заходили в гості та схвалили нові рядочки!".

Закарпатець Олександр Волков прокоментував новий вірш теж стисло – одним реченням: "Гірка правда нашого життя!".

Катерина Васильченко додала: "Пане Іване, не читаю майже про політику після цих виборів. Але Ваш вірш знову повернув мене у нашу страшну дійсність, як би я не ховалася за яскравими картинками та відео... Серце стогне, розум виє від такої долі України... Тиск піднявся, бо я безсила чимось допомогти своїй вічностраждальній Батьківщині!.."

Олександр Волков продовжив: "Пані Катерино, я після 19-ї години новин не вмикаю взагалі: у мене від них піднімається тиск. І комп'ютер вимикаю о 16 годині. Здоров'я дорожче!".

Я відповів: "Вибачте, мої дорогі, я не так часто пишу про це, але вже коли прорве з душі, не відмовляю собі в можливості висловити ставлення до того, що відбувається в державі, зокрема у владі, в політиці. Маємо розуміти, якими силами нас зіштовхують у прірву. Збагнути, щоб застерегти інших та й самим не відмовчуватися, бо гріх!

Вас же прошу берегти себе! Не однією політикою живе людина. Це нас намагаються відволікти від суто людських інтересів, аби тільки зациклити на одних ДТП чи чомусь подібному, щоб раділи одному: їм, мертвим, гірше, а ми живі. І слава Богу! Можна й чарку підняти за це. Цинізм у кубі! Тримаймося, друзі!

Дякую, що уподобали і поширили новий вірш. У мене теж кепський настрій від усього, що бачу і відчуваю. Але ж мусимо рухатися далі. Будьте мені здорові та життєрадісні!"

Світлана Калиновська з Севастополя теж відреагувала на вірш "Спільняк": "Дуже точно! І, сподіваюся, нашого гаранта (правильніше – пахана) чекає доля Ніколає Чаушеску чи Муамора Каддафі!

Я згодився: "Хто б сумнівався, мила пані Світлано! Тільки недалекі люди не відчують цієї загрози. Бо руки загребуші, очі завидюші, а розуму Бог не вділив – рано відвернулися від нього. До причастя. А нам от і випало таке щастя... Дякую Вам, що відгукнулися! Гарного Вам вечора та чудового самопочуття!"

А Галина Фесюк із Жовкви повідомила, що отримала книгу "Не губімо в собі Україну!", надіслану мною на Всеукраїнський конкурс імені Леся Мартовича. Пані Галина написала: "Пане Іване, вітаю Вас. Я трішки переглянула вашу книгу, бо читати будуть члени читацького клубу і виставляти оцінки. Гарні у Вас вірші. Дякую Вам за участь у конкурсі. Творчість – це душа людини, а душа хоче також чимось наповнюватись. Я Вам її наповнюю Вдячністю!"

Я відповів: "Пані Галю, тільки-но прийшов з лікарні, а тут якраз і Ваш такий приємний лист. Щиро дякую.

Ви тисячу разів праві: творчість – це те, що гріє душу, вдосконалює світ, бо наповнює його новим змістом – тим, що відкривається творчій людині та чим вона прагне поділитися з іншими. Бо інакше й немає сенсу братися за перо, пензель, різець... Хай Вам натхненно думається, а відтак – і радісно пишеться".

Пані Галина продовжила: "Якось один чоловік сказав " Я лікував своє тіло багато років, а сьогодні прийшов до мене священик, і я вилікував свою душу за тих кілька хвилин, що він мені читав поезію римську. То що важливіше?"

Я так думаю собі, пане Іване, що та людина, котра має здорову душу, може себе й лікувати і розуміти, що біль у людини як узався, так і пропаде.

У мене, пане Іване, 25 років болить голова. І тільки Бог знає, який я теплою ввечері біль, і ніхто, окрім Бога, не помагає.

А ранком я на роботі, і все добре. Бажаю Вам божої ласки, і якщо Вам потрібна моя допомога, пишіть. Радо допоможу, чим зможу: не раз бува, що порада також важлива..."

Я відповів: "Дякую, пані Галю! Я намагаюся також тримати при собі всі мої тілесні болі, а вже коли проривається в слово душевний біль, я даю собі волю висловитися. Як сьогодні, наприклад, у вірші "Спільняк".

Бережіть себе! Маємо ще багато встигнути, голублячи рідне слово та відкриваючи людям свою душу. Дякую, що сподвигли мене на участь у конкурсі. Звичайно, буде цікаво почути реакцію читачів. Це теж стимул для творчої роботи. Гарного Вам вечора, пані Галю!"

Пані Галина додала: "Дякую Вам, пане Іване, за те, що Ви є. Інтелігентних людей не так вже й багато".

Я підвів ризику: "Тому тримаймося купи!"

Того ж дня стало відомо про смерть російського композитора Оскара Фельцмана – автора популярних пісень: "Черное море", "Ландыши", "Венок Дуная", "Манжерок", "Огромное небо", "На тебе сошелся клином белый свет..." та інших. Два тижні чоловік не дожив до свого 92-річчя (народився 18 лютого 1921 року). Причина смерті – гостра серцева недостатність. Дружина повідомила, що останнім часом композитор дуже страждав. Земля йому пером! Не кривитиму душею: люди слухали і співали задушевні пісні талановитого майстра. Особливо після того, як 12 квітня 1961 року полетів у космос Юрій Гагарін, а невдовзі з'явилася пісня Оскара Фельцмана "Я верю, друзья!" на слова Володимира Войновича – згодом радянського дисидента...

Катерина Васильченко поширила на "Фейсбуці" фото Президента США Джона Кеннеді з підписом-запитанням: "Юлія Тимошенко вбила мене?"

Користувач Олег Собченко зазначив: "Будете тролити – Юлія Тимошенко і вас постріляє. Вона така!"

Я прокоментував: "Все буде гаразд! Час усе розставить на свої місця, друзі. Ми ще не раз згадаємо цю тендітну жінку, яка вчила всіх поваги до своєї людської гідності. Життя набагато мудріше нашої уяви про нього. Не кидайте брудом: до неї може не долетіти, навіть долетівши – не прилипне, а ваші руки будуть

брудні. Все може бути! Як би не було соромно потім за свою категоричність (а це, як відомо, не є ознакою великого розуму). Будьмо, друзі!"

Тим часом дружина пішла на роботу, а я знову засів за комп'ютер. Судячи з записів у нотатнику: на жаль, нічого путнього не приходило в голову. А тому намагався заспокоїтися і зосередитися на конкретній думці, бо розумів із досвіду: інакше нічого не вдасться написати.

Розповів своїм гостям на авторській сторінці: "Їхав сьогодні Києвом, побачив афіші про підготовку вечора світлої пам'яті співака і композитора Миколи Мозгового (1.09.1947-30.07.2010 роки)), який відбудеться 31 березня 2013 року. І аж тепло стало на душі: як добре, що не забуваємо таких велетів вітчизняної культури, залюблених у рідну пісню. І сум огорнув серце: вже два з половиною роки ми без великого пісняра. А спів його продовжує звучати. Бо справжній – від усього люблячого серця до рідної України.

Згадаймо, друзі! Він вартий нашої вдячної пам'яті – славний українець Микола Мозговий!"

Разом із цим зверненням виставив на "Фейсбуці" і свій вірш "А спів звучить", надрукований у книзі "Не губімо в собі Україну!" 2011 року із присвятою видатному співакові та композитору (першодрук у соціальних мережах датований 2 серпня 2010 року):

Згаса зоря. Змовкає соло.
Встигаю видихнуть: "Прощай!"
А він звучить: звучить, Миколо,
В душі твій спів про рідний край.

Сумують Прут із Черемошем.
Моя печалиться душа.
Ні, не згасає іскра божа,
Як майстер справу полиша:

Вона ясніє в пісні, в слові...
І огортає душу враз,
Як небо – сяйво веселкове
Після дощу у літній час.

Стоїш замріяно-щасливий,
І мліє серце від краси.
Такі, Миколо, ти нам співи
Подарував на всі часи.

Як свічі, зорі ніч світила.
Трудар приліг перепочить.
І так підступно зупинилось
Зболіле серце уночі.

Додав спекотний липень болю,
Бо ти так раптом – за межу...
"Прощай, співучий наш Миколо,
І хай земля пером!" – кажу.

Ніяк не звикну до контрастів,
Де світле й темне йдуть підряд.
Як випада, радію щастю.
Сумую гірко – від утрат.

Багато користувачів поставили свої "лайки" і під віршем, і під коментарем.

Ще одна новина того дня: звільнений з Кабміну Валерій Хорошковський спішно продав групу "Інтер" Дмитру Фірташу, а сам наживав п'ятами за кордон.

У зв'язку з цим – і останній запис у нотатнику від 4 лютого 2013 року: "Зовсім невесела ситуація у нашій владі! Мабуть, звинувачення Юлії Тимошенко у причетності до вбивства Євгена Щербаня рикошетом ударило по самих ініціаторах скандалу. Якщо Валерій Хорошковський утік, то Віктору Януковичу та Рінату Ахметову тікати нікуди. А відповідати доведеться... Тільки-от кому?".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних люде – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 9 березня резня 2017 року, місто Київ

Розповідь 13

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "От і всі слова", "Горобчик", "В унітазі!", "Муки творчості", "Відчув", "Дзвінок друга", "На совість", "Будьмо" та "Про які права людини мова?", , котрі з'явилися на світ божий 5-8 лютого 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У вівторок 5 лютого 2013 року з самого ранку знову засніжило. А тому й не дивина, що цього дня з-під мого пера вийшов ліричний, хоч і мінорний на початку, зате оптимістичний під завісу, віршик "От і всі слова":

Знов у шати білі
Вбрались дерева.
Ніжні розгубились
В лютому слова...

Наче хто зурочив
І тебе, й мене.
Слів сумних не хочу –
Й так життя сумне!

Чим тебе утішить?
Та коли б я знав...
Мов пробігла кішка
Чорна поміж нас.

Звідки б їй узятись:
Все ж було гаразд!
Нам би розібратись
З настроєм пора!

Першому б почати –
Не наваживсь я.
Сніг зірвавсь лапатий.
Сірий день стояв.

Втюпив очі в книжку.
Ти читала теж.
Хто святий, хто грішний,
Вже й не розбереш...

Треба ж бути такому:
Сам на себе злюсь!
Лютий. Сніг. Утома.
Й не до слів чомусь.

Сніг летить, кружляє:
Світ весь укрива.
Я тебе кохаю:
От і всі слова.

Посміхнулась ніжно –
Радо підійшла.
Ранок білосніжний.
З ніжності й тепла.

У нотатнику залишився один-однісінький запис, що проливає світло на життєве тло, що стоїть за написаними рядками нового вірша: "Нам часто не вистачає терпіння розібратися в кепському настрої, який останнім часом переслідує почергово то мене, то дружину. Особливо, коли думаємо про невлаштованість дітей: у Василя проблеми в родині, в Ольги – постійне безгрошів'я (щосуботи й щонеділі підробляє на стадіоні "Спартак" продажем пива за 150 гривень на день, мерзнути на морозі).

Хіба тут до позитиву? Але це не привід для того, щоб ускладнювати наші подружні стосунки. Ми це розуміємо і намагаємося підтримувати одне одного хоч добрим словом... Слава Богу – вдається!".

Природа продовжує впливати на тематику моєї творчості, даруючи нове натхнення, а тому новий день (мова про середу 6 лютого 2013 року) означився ліричним віршиком "Горобчик":

Обіззавсь горобчик
На високім клені,
Мов би привітатись
Захотів до мене.

З клена, як дзвіночки,
Співи долітали.
Мов зима скінчилась
І весна настала.

Ані сонця в небі,
Ні блакиті-сині.
Що ж тебе зігріло,
Радісна пташино?

Може, хлібця крихту
Ти знайшов, маленький,
Що з самого ранку
Радий-веселенький?

Може, вже відчув ти,
Що весна невдовз
З піснею тепліше
Серцю на морозі.

Ти така щаслива,
Пташко, мов воскресла.
Проминайте, зими!
Прилітайте, весни!

Щоб пташині співи
Чути було й чути!
Обіззавсь горобчик –
Аж заслухавсь лютий.

Присвятив першодрук співочій севастопольчанці – заслуженій артистці України Тетяні Бартковій. Стислий запис у нотатнику: "Гадаю, їй сподобається, бо дещо можна прочитати і між рядочків: чи не так співак чи співачка, коли відкриває душу, полонить свого слухача?".

Сутеніло надворі, коли отримав відповідь із Севастополя: "Доброго вечора, Іване Васильовичу!!! Дякую за чудовий вірш! Відчуваю, що у Вас уже весняний настрій – це прекрасно!!!

Я також чекаю весну, бо дуже люблю цю пору року!!! Природа оживає, і самій так хочеться жити, творити та співати!!! Цілую Вас!!! Усіх Вам благ!!!".

Я відповів: "Навзаєм! Радий був почути Ваш голос, Таню! Живімо гарними передчуттями душі!".

Повернувся з процедур – зайшов на "Фейсбук" і прочитав, що колишній віце-прем'єр Борис Колесников намагається не відставати від свого шефа, який встановив золотий унітаз у своєму маєтку в Межигір'ї. Підлеглий облаштовує кабінет у Верховній Раді України з ванною та туалетом.

Після того читання ще більше розболілося серце: горе та й годі з такими народними! А цинічний Борис Колесников заявив про облаштування нового кабінету: "Я собі ніяких додаткових опцій не замовляв".

З сорому можна згоріти від таких господарів життя!

Реакцією на ті вибрики багатіїв, якими вони чхати хотіли на громадську думку, як і на Україну взагалі, стали рядки нового вірша "**В унітаз!**":

Чоловік цей, нагадаю,
Був у нас віце-прем'єр.
Закупив не ті "Хюндаї"...
Гоп – і в Раді він тепер!

Не біда: бач, знову в кріслі.
Але тягне в звичний бік:
І нове прикрасив місце
Капітально чоловік.

Персональна в нього ванна.
Персональний кабінет.
Та найбільш за все жаданий –
Персональний туалет.

Нуль емоцій – на скандали.
Головне – відхапуть вспів.
Рада витрат небувалих –
Персональних санвузлів.

Ач, хто нас веде до щастя!
Та й будують до пугтя:
Все під дупу, все – під власну.
Для таких в цім суть життя!

Вмився, гарно прилизався:
Хоч на виставку – портрет.
А по вуха, як за... крався,
Є і ванна, й туалет!

Треба, щоб було, звичайно,
Все не гірш, як в пахана.
За народ ми – одностайно.
Раз народні – він за нас.

А народ... Він як не чує!
І начхати, що тепер
Знову транспортом керує

В раді экс-віце-прем'єр!

Я від сміху умираю.
І, будь ласка, без образ!
Треба вмить отак: "Хюндаї"
Взяти й змити – в унітаз!

А ми ловимо все гави...
Унітаз – це на почин!
Чоловік – товарознавець:
Добре, бачиться, учивсь!..

Користувачка Ганна Черкаська з Запоріжжя після ознайомлення з першодруком додала коментар: "Інородні вони!".

Я відреагував: "Факт, пані Ганно! Немає слів. Такі в унітазі змиють не тільки "Хюндаї", а й незчуєшся, якщо мовчатимеш, що й Україну! Біймося відводити вбік очі, нібито нічого не помічаємо – гріх! Зичу всім нам – правди і громадянської мужності!".

Поетеса і майстриня із Дрогобича Галина Жубіль додала своє обурення у формі запитань: "Як ми то все ще витримуємо? Закам'яніли чи збайдужіли серця наші і душі?..".

Я відповів: "І я ж ото – про те, пані Галю! І моє, як Ваше, болить. Тому рвуться слова з серця. Молю його – тільки не спиняйся! Слухає, слава Богу!".

Пані Галина продовжила: "Добре, що слухає... Бо так важливо нині знати, що ще є на світі ті, хто "не відводить вбік очі" сором"язливо, хто пише правду, має громадянську мужність.

Дякую, пане Іване! Хай береже Вас Господь! Будьмо! Нас усе ж багато!".

Я підвів ризку: "І правда на нашому боці! В житті все одно вона спливає назовні, як би ретельно її не ховали чи маскували. Тому нинішні господарі життя приречені, бо неправдою зібралися об'їхати світ. А він усе бачить, розуміє і відвертається від них.

Прикро тільки, що з ними асоціює дехто всю Україну. Але мало-помалу розбираються що й до чого, бо видно пана по халявах!".

Через якийсь час обіззався киянин Василь Ковтун, констатувавши не менш обурливо: "Унітази то мають окремі, а справляють потреби на нашій галявині. Смердить не тільки від них, а навіть від думки про тих тхорів!".

А закарпатець Олександр Волков, поширивши вірш на "Фейсбуці", додав: "Наші слуги! Але не вони на нас, а ми на них працюємо!".

Я відреагував стисло: "Їм ніколи – за унітазами...".

Та справа не тільки в ремонті власних кабінетів: опозиція цього дня блокувала трибуну, вимагаючи особистого голосування кожним своєю карткою, а не за того хлопця, як зазвичай робили раніше представники Партії регіонів, особливо її активіст Нестор Шуфрич...

Розблокувати трибуну регіонали не наважуються, мабуть, не в останню чергу через те, що довелося б мати справу з абсолютним чемпіоном світу з боксу Віталієм Кличком, удар якого прирівнюється до використання холодної зброї... Отакі у нас народні слуги та герої!

Микола Гладкий та Катерина Васильченко поширили цього дня мій вірш "**Муки творчості**", що ввійшов до книги "Заберу тебе в сон", а вперше був оприлюднений на "Фейсбуці" 13 липня 2012 року:

Що найбільш мені хочеться – спокою й тиші,
Де маленьким курчатком проклянуться вірші,
Подадуть перший голос, озвавшись до мене,
І ця мить незрівнянна ні з чим, незбагненна.

Тільки дзьобик протиснувся десь зі шкарлупки,
Тільки рими з'єднали рядочки докупки,
Тільки щось, наче сонечко ніжне й пухнасте,
Проглядає й милує, подібне до щастя.

Ще хвилинку до цього – хоч звук де, пів звуку,

Ти – саме уособлення творчої муки,
Ти, здається, не здатний ні на що – нездара.
І лишень в голові, як в макітрі опара,

Переброджує думка, вдягається в слово.
І ти раптом весь світ обійняти готовий:
Мить якась – і пульсують рядочки й рядочки:
Що подібні курчаткам малим біля квочки.

Ти сокочеш над ними: до мене, маленькі,
Ось у мене зернятко знайшлося смачненьке.
Ну, принаймні тобі те зерня – найсмачніше.
Так – якщо в основному – і пишуться вірші.

Якщо тільки не жаль вам ні дня, ані ночі
(А вони не питають, бо йдуть, коли хочуть!),
Якщо, справді, болить вам, що іншого ранить,
Врешті-решт, якщо є у вас муза – кохана,

Отоді гарантовані творчості муки –
Вічні пошуки точного слова для думки,
Коли тільки і прагнеш, що спокою й тиші,
Аби лиш довгождані проклюнулись вірші.

Я додав до оприлюднених рядків свій коментар: "Як бачите, друзі, це – стисла методичка з написання віршів: тепер Ви всі станете поетами. А я займуся прозою. Ніяк не наважуся відірватися від римуння, як мале від маминої цицьки... Чи хто б її перцем натер!.. Отак затягує.

Тому слухайте, а на вуса мотайте: не така вже й проста ота справа – віршики писати, Якщо по-справжньому. Але спробувати не гріх. А раптом...

Гарного Вам вечора та світлих думок. З них і вірші виходять-народжуються... А як саме викласти їх на папері – дивіться мою методичку...".

Галина Жубіль заперечила: "Чи допоможе методичка, коли Бог дару не дав? Певно, ні...

А Вам, пане Іване, і методичок не потрібно. Ллється Ваше поетичне слово якомсь так природньо, по-справжньому, широко... Ціловані Ви Богом!".

Я відповів: "Дякую, пані Галю! Ну, звичайно ж, Ви чітко піймали підтекст вірша: не з методичок творчість, а з душі. Будьмо! І хай пишеться, як дихається!".

Залишився увечері один удома – дружина пішла на роботу. Не читалося. Написав іще один вірш "Відчув":

Холодні серця не плачуть.
З відталих, як з віт, – "Кап!", "Кап!"...
Вже лютий здається! Значить:
Любаска-весна близька!

Морозні ще ніч і ранок,
Зривається раптом сніг.
А серце от-от відтане,
Без цього ніяк мені!

На вітах я витру слізки
І сонце підсушить їх.
До березня зовсім близько –
Я серцем відчув своїм.

Чаклюю, а я це можу,
Бо де б я тих слів набрав?
І знаю: весна переможе,
Як серце – ущерть з добра!

Емоційна Катерина Васильченко миттєво відреагувала: "Боже, це чарівно! Пане Іване, Ваш талант біжить струмками у велике море почуттів та вражень. Дякую!".

Я відповів: "Радію, що ми синхронно передчуваємо весну, мила пані Катю! Привітного Вам вечора!".

Пані Катерина написала: "Вам також бажаю щасливо посміхатися Сонцю, любий пане Іване!".

На тому й поставлю сьогодні велику крапку. Болить спина: час зайняти горизонтальне положення та почати читання книжки іспанця Гонсало Гінера "Таємниця масонської ложі". Давно підбираюся до неї, а все щось відволікає й відволікає...

Наступного дня – в четвер 7 лютого 2013 року – нотатник запульсував дружніми нотами, сповненими турботи та уваги до тих, хто поруч і не тільки: "Благословився новий день, і слава Богу! Тримаймося купи! Не забуваймо своїх дорогих людей, котрим важливо чути наше слово підтримки. Це не так важко – нагадати про себе, а комусь це – рятівне коло у морі самоти та безнадії. Встигаймо робити іншим свято сердечності!".

Той настрої і спричинився до написання вірш "Дзвінок друга":

Щось давно мій друг не дзвонить:
Ні дзвінка – після Різдва.
Чи щось сталося з телефоном?
Чи нездужає, бува?

Сам йому телефоную:
Поза зоною мій друг...
Може, трактор ремонтує?
Чи відбився геть від рук.

От знаття б, що все в порядку,
Й турбуватись не резон.
Ставлю я на підзарядку
Свій мобільний телефон.

Він подзвонить неодмінно
І вітатиме мене:
Я ж узавтра іменинник.
Друг цей факт не промине.

Він мені рідніший брата.
І тому душа болить,
Що ми з ним лише на свято
Спілкуватись почали...

О, хвилиночку: йде зуммер.
Ну нарешті він таки!
Що ж мовчати друг надумав?
Й нуль емоцій на дзвінки?

Виявляється: все просто –
По Різдву в лікарню зліг.
А тепер чекає в гості.
І радіє: випав сніг.

Я приїду неодмінно.
Тільки, друже, не хворій!
І увімкнутим мобільник
Постарайсь тримати свій!

Нові записи в нотатнику доповнюють віршовані рядки, а також свідчать про деякі цікаві нюанси життя того лютого дня як в особистому плані, так і в громадському: "Піймав себе на думці про те, що ми давно ми не спілкувалися з моїм другом дитинства Федором Химичем. Тому спрогнозував завтрашній день і розмову з ним. Дай, Боже, щоб так і було.

А от видавець Костянтин Потаков із Севастополя, як заліг на дно: не подає жодних сигналів, які б свідчили, що він бодай десяток примірників нової книги виготував до мого дня народження. Я й досі у відчаї!

Сьогодні керівникові запорізької організації Спілки письменників України Григорію Лютому виповнилося 64 роки. Побачив його фото на "Фейсбуці" та подав коментар:

Лютий у лютому – круто!
Здрастуй, Григорію Лютий!
Той же – яким йому бути!
Чуб лиш зі снігом. Як лютий...

У Київграді сьогодні неспокійно: симпатичні опозиції намагалися добитися-докричатися до керівництва, аби дозволило представникам громадськості Києва бути присутніми на сесії про майбутнє столиці, а те в паніці розбіглося... Повстанці почали окупувати приміщення... І таки домоглися в перемовинах з головою Київради Олександром Поповим, що завтра двадцять громадських активістів будуть присутні на сесії.

Я розмістив на "Фейсбуці" вірш "Чорти" з коментарем: "Не проти ночі хай будуть згадані, але витворяють чортзна-що, зокрема в Київграді. Певно, вже терпець урвався! Дай, Боже, справедливості у всьому! Має ж десь та початися! Тримаймо кулачки за своїх, друзі, а треба й подамося до них! Попри все!".

Ганна Черкаська з Запоріжжя зауважила: "Заговорили проти ночі... А мені згадалася унікальна галерея українських чортів, створена вчителем Сластіона запорожцем Анастасом Смоктьєм. Вона виставлена в музеї Дмитра Яворницького в Дніпропетровську. Там такі симпатичні особи: і лісові, і домові, і які хочете.

Дивно, що створене задовго до Чурльоніса, наше, талановите, а ми мало знаємо..."

Я відповів: "То фольклорний елемент, як писав Леонід Філатов. А я – про реальних. От вони менше привабливі. І показово: тільки прояви наполегливості – у паніці тікають геть. Як Галина Гергега сьогодні в Київграді. Чортзна-що і тільки!".

Пані Ганна зазначила: "То вже потвори-поторочі, тих не згадує проти ночі!".

Я згодився: "Що правда, то правда: не бачили б очі!".

Зателефонував син Василь, став запитувати, що б я хотів отримати в подарунок на день народження. Я сказав: нічого! Мені досить того, щоб було промовлене добре слово цього дня, і крапка.

Син розповів, що від юридичної фірми, в якій він працює, дав інтерв'ю для 5-го каналу після перемовин із киргизами. Порадів за останніх – у них в економіці є суттєві зрушення. А в нас – тупцювання на місці. І повна невизначеність. А в державному секторі люди масово звільняються з роботи, бо працюють майже задарма. Та й то підпадають під скорочення. Катастрофа!

На свій 61-й день народження, що випав на п'ятницю 8 лютого 2013 року, написав вірш "**На совість**":

На допиті совісті
Вписую в повість я
Мінуси й доблесті.
Цей самосуд,
Пристрастю вінчаний.
З погляду вічності.
І поетичності.
Суть. Тільки суть.

Ну, як пошукати,
Не важко дібрати
Одну-дві цитати
Про себе і час.
Рядки – наче рани –
Про люд на Майдані,
Про зраду гетьмана,
Про гріх вибачать.

Обходив свідомо
Капкани відомі –
Гучні, карколомні
Метафор сонця.
Я слово триножив,
Щоб думкою кожною
Пройнять було можна
Українців серця.

І чулись ті тропи,
Як кликав з окопів
Я свій Севастополь,
Щоб рід не страждав:
Тривожиться слово
У битві за мову.
Хоч зараз готова
Душа на Майдан.

Майдане мій, де ти?
Нема. В Інтернеті
Байдужих ми шпетим,
А зиску – на гріш.
Змілили гетьмани –
І зникли Майдани.
А люд – він повстане,
Як стане ще гірш.

Та в тім-то і справа,
Що можуть лукаві
На прі тій кривавій
В людей знов урвать
Святу перемогу.
До неї дорога –
Борня до знемоги,
Не тільки слова.

Нема більше кари –
Плодити примари.
Хотів би, як Байрон,
Тримати багнет:
З повсталим народом
Відстоять свободу.
Що згинув він – шкода:
Великий поет!

Але коли треба,

Не думав про себе
Й поезії щебет:
Бо що, спів – рабам?
Україно, мене ти,
Якщо не поетом,
У стрій клич з багнетом!
Усе я віддам

За тебе – ти чуєш?
Святим не гендлюють.
Якщо вже люблю я,
Люблю до кінця.
Я виплекав слово
Своєї любові
До тебе – на совість.
На совість співця.

А там хай як буде:
Читатимуть люди
Чи згодом забудуть,
Що з серця ішло.
Є мить – та, що в долі
Бува раз в ніколи:
Віддати за волю
Життя й ремесло.

А в нотатнику – запис неспокою: "В повітрі наростає тривога: суть навіть не в тому, що люди не здатні протистояти викликам часу (життя дорожчає, а за роботу платять копійки, роблячи пересічного українця заручником держави, ба більше – рабом правлячого режиму, який себе хоче увічнити), а в тому, що їх – знедолених людей – нікому покликати на боротьбу за обстоювання своїх прав.

Як буде складатися ситуація в парламенті, покаже час. Але не приведи, Боже, розчарують і "свободівці", тоді повна зневіра – крах будь-яких сподівань. Не хочу навіть думати про таку ганебну перспективу".

Сотні привітань надійшло з з нагоди мого дня народження. Правда, є й таке – від поета, композитора і співака Анатолія Матвійчука: "Пане Сергію, щиро вітаю Вас із Днем народження. Я знаю, що побажати Поетові – Гармонії і позитивних вражень для Натхнення. А ще довгих років праці!

Ви народилися в один день із моїм татом... Щастя Вам!"

Я відповів: "Яка приємність, дорогий пане Анатолію, хоч Ви мене перехрестили на Сергія, а я радий, що цього дня Ви згадали мене. Дякую щиро за побажання. Хай і Вам натхненно пишеться та співається!"

Немає сил відповісти на всі привітання від друзів-фейсбуківців (крім традиційних побажань, були і такі, щоб поберіг себе та не дуже заглядався на жінок...), а тому я відповів узагальнено віршем "**Будьмо!**":

З днем народження так мило
Привітали – до ладу!
Після цього мовлю сміло –
За святого я зйду:

І того, й того не треба...
І подалі від жінок!..
Мов не я, а ангел з неба.
Але ангел – геть промок!

Бо дощить... І їсти хочу...

Йшов з лікарні – торт придбав!
І в хвилину цю урочу
Вдячно, друзі, вас згадав:

Мій уклін за привітання!
Що б сказати ще мені?
Щоб були – таке бажання –
Як обценьки ви міцні!

А це значить: при здоров'ї,
В добрім гуморі всякчас.
Будьмо! – мовлю вам з любов'ю.
Й долі дякую за вас!

Однак із усього моря добрих слів хотілося б залишити привітання харків'янина Миколи Гладкого: "Друзе! Я не вмію складати вірші й говорити гарні слова, я далекий від поезії і не вмію співати. Але я абсолютно щиро хочу привітати тебе з днем народження. Я хочу, щоб ти знав: на яку б вершину ми не піднімалися, крізь яке полум'я не йшли, я завжди подам тобі руку і своє міцне плече.

Більше всього на світі я дорожу нашою дружбою, пронесеною крізь роки і перевіреною часом. З днем народження, друже!

З повагою Микола Гладкий!".

Я відповів: "Схвилювали цими щирими словами, друже Миколо! Сердечне спасибі! Ціную нашу дружбу і дякую, що доля подарувала радість нашого повсякденного спілкування! Будьте мені здоровим і життєрадісним! Гарних Вам вихідних та чудового самопочуття!".

Найцікавіше, що того дня, рівно через рік після мого звільнення з посади прес-секретаря Уповноваженого з прав людини, мені зателефонувала екс-керівник інституції Ніна Карпачова і також привітала з днем народження. Я в цей момент приймав лікарняні процедури.

Пішли спогади. Ніна Іванівна сказала, що ніколи не сподівалася на зраду колишніх підлеглих (вони, мовляв, повністю переметнулися на бік нової команди, але того не розуміють, що їх використовують і викинуть на вулицю, як досі було зроблено стосовно всіх ...).

Я не хотів особливо поширюватися на цю тему, сказавши тільки, що вона як керівник сама привертала їх до себе (а треба б було знати, що вони насправді за люди такі?). От і викохала, з дозволу сказати, вдячних підлеглих!

І як же відреагувала пані Ніна: мовляв, наприклад, одного з таких вона брала з собою у Венесуелу і сподівалася, що він напише про поїздку, а той досі жодного рядка не опублікував...

Мелькнула думка: нічого собі! Пригадав, як був відряджений до Аргентини, то надіслав кілька прес-релізів, перебуваючи там, а потім, повернувшись до Києва, продовжував далі тему роботи українців на закордонних судах, а тут люди з'їздили за кордон і не виконали завдання, доведеного керівництвом... Чи можливо таке? Виявляється, так, якщо потурати безвідповідальності... Словом, дурниці та й усе!

Українці здивувалися, коли почув, що колишній колега – радник Уповноваженого з прав людини – Степан Ткаченко начебто ображений чомусь на мене. Я обурився: абсолютно безпідставно, якщо так – ми завжди, до останнього спілкувалися зі Степаном Кузьмичем, шануючи один одного.

Увечері зателефонував колезі і поцікавився, що за камінь він тримає за пазухою? Степан Кузьмич був не менш за мене вражений, почувши таке...

Потім мене вітали, як це не дивно, і ті, хто потрапив до категорії перекинчиків. Від них і довідався, що мій вірш "Про які права людини мова?" , який починається рядком "Дурунду виштовхали в спину", всі сприйняли, як уособлення попереднього режиму в інституції Уповноваженого з прав людини, хоч і нинішня команда, мовляв, про людей не дуже турбується. Та все ж вони працюють, бо до пенсії ще далеко...

Після розмови дістав із полиці книгу "Не губимо в собі Україну", видану в Севастополі 2011 року, і перечитав опублікований у ній згаданий вірш "Про які права людини мова?", епіграфом до якого став мій коментар: "6 травня 2010 року колега Андрій Дурунда втратив роботу через негативний резонанс від нового роману "Художник і бунтар, або Вічний Дон Кіхот":

Дурунду виштовхали в спину,

Аби забудь його за мить...
Тож про які права людини
Опісля цього говорить?

Він – безробітний. І дружина,
Що дитинча річне глядить...
Тож про які права людини
Опісля цього говорить?

Й стара матуся, що на сина
Надію мала. Як їй жить?
Тож про які права людини
Опісля цього говорить?

А, байдуже – живуть чи згинуть.
Усім не можна догодить.
Тож про які права людини
Опісля цього говорить?

Ото щоб знав ти, сучий сину,
Як це без дозволу творить?!
Тож про які права людини
Опісля цього говорить?

І ти, Андрію, не єдиний,
Кого подібний біль ятрить.
Тож про які права людини
Опісля цього говорить?

Ганьба: в новітній Україні
Вкраїнця нам не захистить.
Тож про які права людини
Опісля цього говорить?

Написаний і поширений мною за два роки до пенсії, а потім і опублікований у книзі, вірш, звісно ж, дійшов і до керівництва інституції: маю зізнатися, що були спроби зробити з цього приводу (а може, й не тільки!) погоду та звільнити мене з посади, але зорі склалися на мою користь, бо мій ККД (коефіцієнт корисної дії) на роботі, очевидно, переважив нашіптування недоброзичливців, а правду, хоч і коле очі, ніде діти – доводилось терпіти...

Телефонував того вечора мені й Федір Лебедев – керівник телестудії інституції, звільнений нинішнім керівництвом. Запитав, чи може він розраховувати на мене, якщо йому на телеканалі "Тоніс" знадобиться ведучий із гарною українською вимовою? Чесно зізнався, що це відволікатиме мене від роботи над новою книжкою, але як тимчасовий факт співпраці я не відкидаю.

Друг і колега Геннадій Кириндясов (до речі, коли йому запропонували обійняти займану мною посаду під час навислих наді мною хмар, Геннадій Григорович, як я пізніше довідався, категорично заявив: "Ні в якому разі! Ви що, хочете моєї смерті?!"), привітавши мене з днем народження, прочитав вірш "Другу-стихотворцу" Давида Самойлова зі щойно придбаного двохтомника відомого російського поета, а також новий твір Євгена Євтушенка про двох дівчаток-самогубиць. Вражаюча, трагічна поезія.

Домовилися зустрітись, коли я таки отримаю нову книжку від видавця. А от саме він і підводив мене – так і не надіслав навіть десяти обіцяних примірників на день народження. Я написав видавцеві на його електронну адресу: "Дякую за привітання!".

На цьому й крапка.

Отакі історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розмішу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 10 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 14

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Дощить...", "Поклик", "Безплідний місяць", "Сиві нені", "Порадій", "Плаче серце моє", "Як бабуся дівкою була" та "Доки співу", котрі з'явилися на світ божий 9-13 лютого 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Вночі – з п'ятниці на суботу 9 лютого 2013 року – мене розбудив несподіваний дощ. І не дав заснути до самого ранку. Під враженням побаченого за вікном написав віршик "Дощить..." :

Танцює дощ при світлі ліхтарів
І безупинно – у нічних калюжах.
Спроквола пес кудись побрів –
І до зими, й дощу байдужий.

А з підвіконня – вслід – там-там литавр:
Диви – як весело вночі дощеві!
І бризки з-під коліс авта
На брук, пришляхові дерева...

А потім тиша – мов я втратив слух:
Це дощ спинився – танцівник невтомний,
Чи то перевести щоб дух,
Ачи згадався пес бездомний:

І дощ його, напевне, пожалів...
А з неба тихо парашутив ранок.
Погасло світло ліхтарів.
Лиш де-не-де вогні в тумані –

Кудись весь час летять стрімкі авто!
Дай, Боже, їм в дорозі розминуться,
Щоб не страждав від болю хтось,
Бо телевізор не ввімкнути:

Аж хлище кров через отой екран.
І місця не знайти – біль тисне душу.
... Вночі йшов дощ. З дорожніх ран –
Вибоїн – скрізь одні калюжі.

Прийміть мою молитву, небеса:
Не може серце без надії жити.
Бо жаль людей, дерев і пса...
Почуйте і прийміть молитву!

Присвятив першодрук севастопільчанці Богдані Михайлівні Процак (багаторічній голові громадської організації "Союз українок Севастополя"), котра, з-поміж інших, тепло й щиро привітала мене з учорашнім днем народження. Пам'ятає і шанує. Дякую сердечно!

Уранці побачив поширений на "Фейсбуці" Ольгою Фітсалою та Галиною Жубіль мій вірш "Поклик", який увійшов до останньої – на той час – книги "Заберу тебе в сон", а вперше був оприлюднений 5 липня 2012 року:

Так важливо самому збагнути суть дня,
Чи хвилини, чи навіть секунди,
Коли внутрішній страх, як баского коня,
Твій характер приборкуватиме буде:

Скаже – досить тобі, зупинись, не гарцюй,
Бо не варте життя цих алюрів!
Попри все, так важливо у мить тобі цю
Не піддатись спокусі підбурень.

Бо суттєво не менш – у одвічній борні
Між спокоєм і спрагою руху,
Між твоїм ствердним так, заперечливим ні –
Чути поклик невтримного духу.

Він напружує волю, гартує думки
І не дасть застоятися крові.
Чуєш цокіт – аж крешуться іскри з підків,
Бачиш стяги горять малинові?

А хіба ж їм хотілось загинуть в бою?
Чи не мріялась ласка коханих?
Але тільки б не втратити волю свою,
Україну свою, Богом дану!

Скільки їх – тих гарячих козацьких голів –
Не вернуло з далеких походів,
Щоб ніколи у душах у наших не стлів
Поклик роду – козацького роду.

Все здолати, а землю і рід захистить,
Щоб щасливо жилося на світі.
Саме зараз для тебе і є така мить –
Рідний край і свій рід захистити.

Стати поруч, як вою в останнім бою,
Коли тільки на тебе надія:
За свою Україну, за мову свою,
За свою українську родину!

Так важливо самому збагнути суть дня.
На задвірках не будь тії миті,
Коли доля сідлає баского коня,
Коли ти за Вітчизну в одвіті.

Козаченки, знамена полощуть вітри!
З нами Бог і удача, хлоп'ята!
Одного слід боятись: своєї пори

Не відчути, прогавить, проспати.

Додав до вірша стислий коментар: "Його треба відчувати серцем – цей поклик часу. Він – вічовий дзвін. Прийде і об'єднає. Тільки б не проспати його. Бо це все одно, що розминутися з долею.

Ми не останні в Бога діти, щоб на це пішли. Все справедливо, друзі! Тільки цього – волі та кращого життя в рідній Україні – треба прагнути. З усіх сил і всім, хто українець під вічним небом!".

Цього дня натрапив і на поширений у соціальній мережі свій вірш "**Безплідний місяць**" із книги "Ні, не все ще втрачено!" за 2010 рік:

Як все гарно було-починалось...
Досі чується музика дивна:
На Майдані ми всі присягались –
З Президентом своїм – Україні.

Та п'ять років, як день, пролетіло.
І лишилось від літ тих єдине:
Коли більшість народу збідніла,
Збагативсь Президент України.

Нажилися із ним олігархи
І банкіри меткі на шахрайстві.
А послухаєш – ну бідолаха...
Взяв би й гривню подав бідоласі!

А Безрадічі? А в Кончі-Заспі:
Що державне – приватне вже нині.
І хто дачі державної власник?
Любий друг – Президент України.

І, звичайно ж, він вірних утішив –
Нагородами сипав невпинно.
Хоч Шевченка в спокої залишив,
А от Драч – той Герой України...

Так і Кучма вчинив із Павличком.
Не уник того й мудрий Олійник...
Просто регіт бере гомеричний:
Що поет – то Герой України!

Спокусити вдалось чоловіка
Чи то сам у халепу потрапив:
Так зручні кишенькові великі,
Наче миші у кішчиних лапах.

В чім насправді постова сила?
Він – духовне мірило країни.
Слава Богу, на брязк не купилась
Совість нації – сонячна Ліна.

Не впокоїться серце і досі:
Ті, що людям служили – не чину,
Два Миколи – Касьян і Амосов –
От чомусь не герої України?!

Під завісу утнув найсмішніше:
Слідчий-нишпорка, вірна людина
І базіка Омельченко Гриша,
"Гришка-тузік" – Герой України!!!

Гидко-бридко і боляче дуже.
Все знецінилось, як на руїні.
Та народів все ж не байдужі
Честь і доля майбутня України.

Хай обпльований владою, бідний,
Та не став, як жебрак, на коліна.
Його присуд Історії гідний:
Віктор Ющенко – встид України.

Ні Майдан не зумів захистити,
Ані мову – українців надію.
І хоч справно народжував діток,
Є насправді – безплідний міся.

Згадана у вірші сучасна видатна українська поетеса Ліна Костенко, як відомо, категорично відмовилася від будь-яких нагород, якими намагався приручити її Віктор Ющенко.

"Безплідний міся" був написаний за тиждень до інавгурації четвертого Президента України – 17 лютого 2010 року. А поштовхом до його з'яви стала прес-конференція Віктора Ющенко від 16 лютого, де на запитання журналістів, чи залишить він собі будинок на території Конча-Заспи, де той проживав як глава держави, аутсайдер тодішніх президентських перегонів, як завжди, вітнівато відповів: "Я знаю, що за статусом державним посадовцям певного рівня відповідно до закону належить таке право.

Як розпорядиться майбутній Президент по відношенню до мене – це запитання до нього. Скажуть: "На вокзалі" – буду на вокзалі. Скажуть: "По закону, є таке рішення" – я його прийму...".

Тому, хто забув, нагадаю, що наступник залишив дачу за попередником, як той і клянчив у нього...

До публікації того дня я додав репліку: "Так гидко дивитися на чвари в тій партії, на яку українці поклали свої надії. Маю на увазі "Нашу Україну". Жалюгідні – і Віктор Ющенко, і його симпатички: досі козу водять навколо статуту партії та булави. Нас уже на закляння ведуть, а вони ніяк владу не поділять...

Пігмеї! Політичні трупи. Смердять!".

Недільного дня 10 лютого 2013 року і за китайським календарем настало Новоріччя. У нотатнику – вітальний запис: "Із Новим роком, мої світлі жителюби! Добра Вам, щастя, гарного самопочуття-здоров'я та везіння! Будьмо!!!

Учора з обіду почало так сніжити, що білого світу не було видно. Що залишалося? Безумовно займатися тим, чим належить і що вмієш: писати.

Дай, Боже, щоб щось нове уродило! Це мов заклинання перед чистим аркушем паперу... Ритуал. Але, зізнаюся, мобілізує і дарує нові рядки. Тому й твердо дотримуюся його!..".

Тієї ночі написав вірш "**Сиві нені**":

Ну й лютий! Приховав мішок
Зі снігом і сипнув із нього:
Такий лапятий сніг пішов
Після дощу – дощу нічного.

А я гадав: кінець зими.
Вже виглядав у гості весну...
І раптом цей зі снігом міх –
Це біле борошно небесне...

Летить – ні краю, ні кінця.
Весь білий світ – як у тумані.
Матусі сиві – деревця,
У сніг та срібний іній вбрані.

Допоки сплять іще авто,
Довкола тиша незбагненна,
Що лиш накинути б пальто
І йти назустріч сивим неням...

Мов зачаровані стоять.
А сніг шепоче казку ніжну.
І пізнаю в берізці я
Матусю в шубці білосніжній...

Така ж тендітна і струнка...
Та ні – матусі вже немає...
І тепла синова рука
Берізки гіллячко торкає.

Музикант Степан Васишин так відреагував на "Фейсбуці" на мій першодрук: "І руки потира двірник. На сніг, неначе в білій казці... Чудовий вранішній вірш! Найкращого продовження в Новім році! Здоров'я та благословінь, друже Іване!".

Діти дуже хотіли порадувати мене подарунком на день народження і купили комп'ютер. Але я категорично відмовився від нього, бо досить і того, що маю. А от планшет дуже б хотів мати. Зять Валерій пообіцяв обміняти ноутбук на такий аналог. Я готовий і почекаю...

У відчай – вкотре вже – засів за нового листа своєму севастопольському видавцеві Костянтину Потакову: "Костю, а все-таки, як будемо виходити з ситуації, що склалася з виданням моєї книги? Мовчання нічого не вирішує.

Ви ж знаєте, що я був не останньою людиною в місті. І вважав, що можна буде обійтися без екстриму. Але Ви наполегливо підштовхуєте мене до цього.

Чекаю Вашої пропозиції. Мовчання буду розцінювати, як Вашу згоду переходити до вирішення проблеми по-іншому...".

Попри те, що наступного дня – 11 лютого 2013 року – благословився понеділок (себто важкий день, як зазвичай ми атестуємо його), вдалося написати життєрадісні рядки. Це я отак про новий віршик **"Порадій!"**:

Ворохнулось пташеня
У душі моїй –
Пісні сонячного дня
Порадій!

Відпустив у світ її:
Хай летить вона,
Де шаліють солов'ї,
Де весна.

Де закохане дівча
Хлопця вигляда.
І така весна в очах
Молода!

На вустах щасливий спів –
Ніжне пташеня:
Пісню в світ я відпустив

Цього дня.

Відпустив – дивлюся вслід:
Зичу щастя їй.
Як почувеш мій привіт –
Порадій!

А чому, як хто спита,
Сонечко ясне,
Всім скажи, що любить так
Він мене!

Певно, їй коментувати немає чого: все прозоро й чітко. Отакий-то понеділок...

Землячка-посестра Любов Катлерчук навела на моїй стіні один із крилатих висловів Йозефа Еметса: "Щоб лід розтанув, потрібно довго дихати на нього. Так і в кожному людину потрібно без міри вкачувати любов. Щедро і не чекаючи нічого взамін.

Коли чекаєш чогось взамін, твої руки стають крижаними і вже не розтоплюють лід, а самі намагаються від нього зігрітися!".

Я прокоментував: "Щаслива людина, що народжена з геном любові. Везуча – та, якій змогли прищепити його шляхом тривалого виховання. І якщо в першому випадку маємо справу з власне людиною, в іншому – з потенційною, котра більше пацієнт, якого оздоровить щеплення любов'ю.

Вдається – везіння, ні – матимемо справу не з казковим, а реальним персонажем, що має замість серця шмат льоду. Знов-таки належить розтопити його – закохати в когось або коханій людині витратити чимало життя і зусиль, щоб подібно сонцю перетворити той лід на рідину. Ймовірно, схожу на кров. Але щоб вона циркулювала в людському організмі, як джерело життя, потрібно мати серце. Не просто перекачувач крові, а живий орган з геном любові".

Любов Катлерчук продовжила: "Гаразд, не будемо про лід. Щойно перечитала всі поздоровлення та привітання, адресовані тобі на день народження, і згадала твоє питання: "А чи потрібно це комусь, що я пишу?" Гадаю: ти отримав відповідь.

Я, наприклад, була в захваті від того, що тобі пишуть. Причому з такою любов'ю, повагою та шануванням твого таланту. Дуже багато друзів, справжніх твоїх однодумців. Я щиро рада за тебе!".

Я підвів ризику: "Дуже дорожу цією увагою і сердечністю. Справді – аргумент. Але тоді я розмірковував над масовим читачем, бо він не має можливості заходити на "Фейсбук" чи іншу соціальну мережу. Тому ефект від писання кулуарний. Тих людей, які знайомляться з моїми першодруками, не треба агітувати за щось, вони – патріотично налаштовані люди, розумні, помірковані. Власне, я на це й розраховував – отримати солідарних душею однодумців. І їхня підтримка мене гріє.

Більшого від цих людей годі й чекати. Вони теж переживають за те, що відбувається в країні. Але в ідеалі кожен автор розраховує на резонанс у суспільному вимірі. Цього немає. І це іноді призводить до розпачу, а то й депресії.

Мене поки що Бог милував: пишу й щодня оприлюднюю написане. Щиро дякую за те, що друзі читають і поширюють написане. Може, хтось використає у безпосередньому спілкуванні з людьми. Маю таку надію. Кілька разів так було. Тому згоден із тобою, Любо: є підстави порадіти за гарних людей, з якими легше переживати важкі, а то й безпросвітні часи. Дай, Боже, дійти кращих!

З надією на це дописую те, що оприлюдню вже на ранок. Це буде трохи більше ніж вірш. Варто діждатися! Добраніч, друзі! Солодких снів!".

Цього дня світ облетіла неймовірна звістка: 85-річний папа Римський Бенедикт XVI (Йосип Ратцінгер) добровільно пішов зі святого престолу в Ватикані. Понтифік мотивував своє рішення погіршенням стану здоров'я.

Посада понтифіка від нинішнього понеділка – вакантна. Офіційно Бенедикт XVI покине її 28 лютого 2013 року. Влітку того року очікувався його приїзд в Україну. Щоправда, офіційного запрошення від нас до Ватикану не надійшло... Не до папи!

У нотатнику від 12 лютого 2013 року гіркий-больючий запис: "Сьогодні минає п'ять років, як не стало нашої колеги-тележурналістки Наталії Кондратюк. І досі гірко на серці при згадці про те 12 лютого 2008 року, бо все сталося так раптово, несподівано, несправедливо, неправильно...

Наталія пішла тоді від нас. Назавжди. Тихо, мовби не хотіла привертати уваги до себе. А тому – не попрощавшись...

І осиротів вітчизняний телеефір, передовсім інформаційний. Таких, як із нею, більше немає. Ми не забули, Наталю! Земля пером! І вічна пам'ять!!!".

Користувачі на "Фейсбукці" поширили мій вірш "**Плаче серце моє**", написаний у день похорону колеги – 13 лютого 2008 року. Він увійшов до збірки "Єднаймося, браття!" з сумною присвятою – "Світлій пам'яті колеги Наталії Кондратюк, яка пішла від нас у свої неповні 44 роки":

Я плачу, Наталю, чом випало так:
Жили разом в Києві, майже що поруч,
А Ви вже в дорогу на вічні літа
У зимну таку, у засніжену пору.

А сніг без упину дорогу вкрива.
На мертвих вустах вже сніжинка не тане.
Сьогодні залишився Київ без Вас,
Посивів від снігу й гіркого прощання.

І я, сивий-сивий, в гурті заривав,
Чому Ви так рано, Наталю, так спішно?
І звідки вона – невблаганна біда
Звалилась раптово на нас, неутішних?!

Бо Вам же, Наталю, ще б жити і жити.
А вийшло, їй-право: життя – наче спалах.
Звикаю й не можу – екран, як чужий.
Без Вас він – нерідний, холодний, Наталю!

Земля Вам пером! Плаче серце моє.
Але хіба плачем душі допоможеш?
Молодші вмирають, а старші ще є.
Це так неприродно. І боляче, Боже!

Гірко й боляче від таких утрат! Завтра виповнюється дев'ять років, як ми без Наталії. Того дня завершив невеличку поему "**Як бабця дівкою була**". Наведу першу із восьми глав цього твору:

Розказати – не повірять.
А промовчати – ніяк!
Хай там що – кажу вам щиро,
Люба братія моя,

Це одна з таких історій,
Я не знаю, як дійшла
З тих часів, коли, говорять,
Бабця дівкою була.

Словом, бозна-де те сталося,
Але правда, що було.
Відставного генерала
Чорт приніс в одне село.

А воно ж, де оком кинеш,
Чепурненьке: біля хат
Як дівча, ясна калина,

Клени виструнчились вряд.

Там он – став. А там он – річка.
Коні мчать на водопій.
Біля ставу під вербичку
Всівся хлопець молодий:
Виглядає наречену.
"Тьох!" та "Тьох!" – десь солов'ї.
Вийди, любонько, до мене,
Ніби кличуть теж її.

Промайнула, вся – мов квітка,
І – до ставу. Коні вчвал:
Виглядає із кибитки
Пан – поважний генерал.

Потім курява сховала
Хлопця й дівчину за мить.
Тож облишмо генерала –
Хай він далі проїздить.

Краще слухаймо старанно
І голубку, й голубка:
Де між двох палке кохання,
І розмова там палка.

"Миле сонечко, Оксано,
Як діждатись, вже не знав!"
"Не пускала мати, Йване,
Дуже сердиться вона,

Як про тебе я хоч слово.
Каже: в армію тобі,
Про яке весілля мова –
Молоко ще на губі!"

"Якось буде", – утішає.
Зацілює її.
Генерал в село в'їжджає.
І щебечуть солов'ї.

Така от інтрига. Власне, це вступ до поеми, де практично представлені всі її герої. А присвятив я новий твір своєму другові дитинства, однокласнику в Новомиколаївській школі-інтернаті на Запоріжжі Анатолієві Зусу – він народився в селі Новосольному, що неподалік від районного центру, де ми навчалися до восьмого класу. Саме цього дня тодішнього 2013 року моєму товаришеві виповнився, як і мені чотири дні до цього, 61 рік (а нині вже маємо по 65 літ: летить час! Та й слава Богу! На що тут нарікати – радіти й тільки, що летить, а не зупинився!).

Мій друг і колега Геннадій Кириндясов, коли я йому читав вірш "Гефест" (присвячений йому ж), зізнався, що по-доброму заздрить мені в тому, що пишу не тільки вірші, а й епічні твори. Йому це більше вдається в публіцистиці. А мені – як прийде натхнення та бажання пофантазувати на певну тему. Як, приміром, у новій тоді поемі – про стосунки в селі та нерівні шлюби...

Першою, кому я прочитав новинку того лютневого дня, була моя землячка Віра Михайлівна Штанько (Барсукова), що й досі мешкає в Донецьку. Вона зателефонувала, коли я тільки-но виставив твір на "Фейсбуці".

Про це свідчить запис у моєму нотатнику від 12 лютого 2012 року: "З уважного слухання Вірою Михайлівною зрозумів: поема їй подобається. Зізнаюся відверто: поки що й мені – теж. Під час читання вдалося передати інтонацією характеру діючих осіб, що розважило мою слухачку.

Водночас мені дісталася й на горіхи від землячки (у Віри Михайлівни мої книжки перебувають на приліжковій тумбі – вона, як сама зізналася, перечитує їх на ніч!..): отож, під критичний обстріл потрапили такі вірші, як-от: "Нірвана", "Я тебе хочу!" та інші. Мовляв, школярі читатимуть, а там йдеться про відверту еротику. Але ж це не порнографія, заперечив я. В такому разі треба дорікнути всім, хто оспівував принади жіночого тіла та кохання між чоловіком і жінкою...

Віра Михайлівна на це тільки скрушно зітхала в слухавку. Словом, старше покоління зі своїми забобонами і претензіями. Але слів із пісні вже не вилучиш: названі вірші живуть своїм життям (до речі, опубліковані і в журналі "Дніпро", і в соціальних мережах, де мали сотні схвальних відгуків), що й тішить мене як автора".

До поїздки в лікарню встигаю щиро подякувати за вітання з днем народження першим гостям на сайті "Фейсбук": "Мій низький уклін і щиросердне дякую пані Ірині Кметь, пані Каті Васильченко, пані Вероніці Плісак, пані Аллі – і Сафронівій, і Чулій, і Кравцовій, і Мігай, пані Олі – і Фітсалі, і Стівенс, і Пейчевій, пані Зої Кулик, пані Юлі Шешуряк, пані Валі – і Буздіган, і Лопатюк, пані Ксені Биковій, пані Любі Катлерчук, пані Тетяні – і Мілевській, і Милянєць, і Бартковій, пані Наталі – і Козачук, і Лисюк, пані Ларисі – і Малій, і Злобіній, пані Радмілі Корж, пані Тоні Євтодюк, пані Віці Федоровій, пані Неонілі Лобатюк, пані Марії – і Якимець, і Козак, і Божневич, пані Ганні Черкаській, пані Галі – і Фесюк, і Кравець, і Хоменко, і Паламарчук, і Жубіль, і Дем'яновій (давно-давно її не чув – вже скучив так, що не передати словами!), пану Миколі – і Владзімірському, і Гладкому, пану Валерію Терзі, пану Василю Ковтуну, пану Олександрю – і Волкову, і Курцу, і Сталів, і Стойці, пану Ігорю Павлюку, пану Олексію Ганзенку, пану Анатолію Матвійчуку, пану Петру – і Кулинцю, і Петриченку, панові Степану Василюшину, пану Володимирю Грабару, пану Борису Голодюку, панові Івану Дремлюзі, пану Сергію Міщенко, пану Віктору – і Свищо, і Феськіву та багатьом іншим за те, що цього засніженого лютого ранку не минули моєї світлиці.

Радію, друзі, що прочитали, схвалили та поширили і сьогоднішній першодрук. Дай, Боже, Вам сил, світлих прагнень та їх справдження!".

Миттю відгукнулася на мій коментар-подяку киянка Галина Дем'янова: "А ось і я... Дякую, любий Іване Васильовичу, що пам'ятає, згадує! Приємно – не передати словами!

Вітаю Вас з Днем народженням, яке Ви святкували 8-го лютого. Не забула – пам'ятаю... Тому зробила усе можливе. щоб привітати Вас...

Трішки запізнилася, але через поважну причину.

Любові й радості! Добра без краю!
Щасливих, сонячних майбутніх днів!
Бадьорості, здоров'ячка бажаю,
Натхнення, сил і чарівних рядків!
Божої Вам ласки та опіки!
Люблю! Обнімаю й цілую!

Постскрипtum. Дякую за гарний настрій, адже нині Ви подарували нам справді трішки більше, аніж вірш. Затишного Вам дня та чудового самопочуття! Шануймося і будьмо!".

Я прокоментував: "Чарівно! Родина в зборі! Щасливий. Дякую Вам, пані Галю!".

Останній запис у нотатнику цього дня (а саме про річ, котра теж має – хай і опосередковане, але все-таки відношення до фіксації написаних рядків): "Маю ще одну радість: зять Валерій передав подарунок – планшетний персональний комп'ютер. Такий компактний апарат, що не знаходжу слів для висловлення своєї безмежної радості. Ношуся з ним, як з малою дитиною (не наважуюся себе атестувати, як належало б у тому порівнянні: себто – як дурень із писаною торбою...).

І щоб ні в чому не нашкодити, вивчаю додану інструкцію. Подякував дітям за таку неймовірну увагу до мене. Щасливий – до нестями!".

А завершую сьогоднішню розповідь віршем "Доки співу", написаним 13 лютого 2013 року:

Коли серце мені відболить
І від болю замре – до знемоги,

Попрошу милосердного Бога:
Наостанок ще пісню пошли,
Щоб узяти з собою в дорогу.

З нею буде мені веселіш
Йти Чумацьким незвіданим шляхом.
І душа не залякне від страху,
Свій останній шепочучи вірш,
З бездиханням прощаючись прахом.

Хай вона, як постане пред Тим,
Хто за все мене в світі питає,
Світлу пісню Йому проспівас,
На Вітчизни моєї мотив
І на слово із отчого краю.

І погляне Всевишній з висот:
Нагадав, мені скаже, – спасибі!
А я думав: народ твій вже згібів!
Щось нечутним він став – твій народ.
Донедавна ж геройським був ніби.

Та коли іще має співців,
Уважаю – народ не пропащий.
Терпеливий народ, не ледащо.
Був би іншим, тебе б не схотів
Я, козаче, і слухати – нащо?

Далі буде усе, як у всіх:
Там, у Бога, свої ритуали.
Я, признатись, про них знаю мало.
А брехати, не знаючи, – гріх.
Ще цього мені не вистачало!

Коли серце мені відболить
І проляже остання дорога,
Мені є з чим звернутись до Бога,
Є за кого у нього просить:
За народ свій. За себе – нічого.

І хай пісня навечно звучить –
Це душа нескоримого люду.
Україна в віках хай перебує
І співці – днів нових сурмачі.
Доки співу, і ми доти будем!

У нотатку знаходжу стислий запис цього дня: "Тепер знову в дорогу на лікувальні процедури. А потім – за читання. Хотів урізноманітнити перегляд телевізора, купивши копії нових відеофільмів, але не вдалося: якість матеріалу не витримує жодної критики. Краще сідати за книжку і читати, як у старі добрі часи...".

Василь Ковтун під новим віршем залишив коментар: "Глибоко! Потужно!".

А Ганна Черкаська додала: "Вдалого дня усім добротворцям!".

Я відповів: "Навзаєм, дорога землячко, пані Ганно! Дякую, пане Василю, за теплі слова! Низько вклоняюся Вам, пані Алло Сафронова, пані Олю Фітсала, пане Степане Васишин, пане Олександрє Волков (особливо вдячний за оригінальне поширення нового вірша) та пане Сергію Глуценко!

Будьте мені щасливі та здорові, щирі серці мої друзі! Щойно повернувся з лікарні і радію можливості спілкуватися з вами! Зичу гарного вечора та світлих думок! Йдімо на абордаж нового дня, щоб ще більше відчувати себе закоханими – в обранці, в житті, в рідне слово! Аби надійно нам іти життям на потужному ковчегу щастя з гордим ім'ям Україна. Будьмо!!!".

І остання нотатка від 13 лютого 2013 року: "В Києві суд почав розглядати справу про вбивство Євгена Щербаня. Юлію Тимошенко тюремники не доправили до столиці з Качанівської колонії (кажуть, що вона сама не побажала їхати на суд)... А прихильників экс-прем'єра (це були народні депутати України від Блоку Юлії Тимошенко і представників партії Батьківщина) спецназ "Грифон" силоміць виніс із залу суду. Демократія в розквіті!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 11 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 15

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Невивчений урок", "Здивування", "Київські дівчата", "І хоч би хто..." та "Вирядився", котрі з'явилися на світ божий 14-18 лютого 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У святковий день закоханих – 14 лютого 2013 року – у нотатнику залишився вітальний запис, який я адресував гостям на авторській сторінці: "Вам, ураженим невиліковним вірусом закоханості, мої найщиріші вітання! З Днем святого Валентина!

Зичу успішного четверга та чудового самопочуття! І закоханості вам, друзі, – назавжди і посправжньому! Аби з кожним подихом ставало на землі більше людей, що знайшли своє щастя – любити і бути любими! То й будьмо такими!

Потому написав віршик "Невивчений урок":

Картає мати сина:
"Стаєш, як той босяк!
От здам у дитбудинок –
Відучать би-ти-ся!

Казав: уроки вивчив,
А що оце приніс?
Крім паска, сину, нічим
Відповісти мені!..

Оце тобі за двійки!
А це, моє дитя,
За учорашню бійку!
Болить? Ого затям:

І іншим так, дитино!
Не дійде – повторю!
І здам у дитбудинок,
Серйозно говорю!

Там спільний умивальник...
І телевизор – теж.
На душ на тридцять спальня...
Цього собі ти ждеш?"

"Ні!".
"Тож берись за розум!
Бо буде саме те!"
Хто б знав, що ті погрози
Для нього – не пусте?

Це ж там – у дитбудинку –
Справжнісінька тюрма!..
А головне – Іринки
Сусідської нема.

Не вивчив ті уроки,
Бо не до них, повір!
Хлопчині десять років.
І вийшла Ірка в двір.

Не втримався учора –
Розбив Валерці ніс:
Це ж треба, а ще кореш –
Їй плеєр свій приніс!..

Пробачила б Іринка...
Хто ж знав, що піде кров?
Матуся з дитбудинком...
А тут – така любов!

Сюжет взятий із життя: чув, як одна матуся вичитувала сина за те, що став погано вчити уроки. Вона не знала причини і лякала тим, що здасть сина в дитбудинок. А в нього вже було інше в голові...

Дружина бідкалася, що немає ніде кави "Марагоджип" із Нікарагуа. Я напередодні ввечері оббігав усі Позняки, доки таки розшукав саме цієї кави (зараз у дружини інше уподобання – "Жовтий Бурбон") і змолв її. Отож, який-не який, а є подарунок на День святого Валентина. До нього додав чотири строфи жартівливого вітання російською мовою:

День влюбленных, скажем прямо:
Чтит не каждый. Ну а я,
Поздравляю! Я с тех самых,
Кто влюблен, любовь моя!

Ты прими в подарок строфы
В День влюбленных. Ну, а к ним
Прилагаю пачку кофе.
Жду в постель – поговорим...

А не выйдет разговора,
Что поделать – не беда.
Я ведь так – не для укора...
Я люблю тебя всегда.

Ну, а ты решай, конечно:
День, конечно, впереди...
Но заждался друг сердечный:
День влюбленных – приходи!

Залишив сюрприз на кухні. І перше, що Еля виявила там, коли вранці пішла готувати мені сік із буряка, був мій подарунок. Жарт удався. І настрій виявився справді святковим.

А вже потім дійшли руки й до комп'ютера. Саме того святкового четверга закарпатець Олександр Волков, обурившись розправою "гривфонівців" над депутатами-"бютівцями", написав на "Фейсбуці": "Вчора, коли побачив по телевізору судилище, у мене піднявся артеріальний тиск, причому піднявся так, що ледве збив. А піднявся від безсилля, що наш народ до того опустився, що боїться захистити сам себе. Адже це судилище не над Юлією Тимошенко, це судилище, організоване бандитським угрупованням, над нами.

Мені не зрозуміло (розумом це не збагнути!), як можна було захопити країну з 46-мільйонним населенням, щоб потім діяти проти всіх нас. Ніхто зрозуміти не хоче, що "закатавши" довічно Юлію Тимошенко у в'язницю, так само будуть "закатувати" всіх інакомислячих, відправляючи їх на заводи олігархів, у нові гулаги.

А ще тиск піднявся від того, що тут, на "Фейсбуці", кому не ліньки, всі смакують гидоти, які кояться в Україні, нібито ніхто з нас про них не знає.

Мені, літній людині, до сліз соромно за свій народ, який сидить удома або на роботі і "таврує" ганьбою цю владу. Ну, звісно ж, монітор здачі не дає!

Що ж, народе, тобі жити з цим! Ми своє прожили, погано чи добре, але прожили. І мені не соромно за свою життя. Не соромно за 28 років служби в армії, не соромно за п'ять років служби в ВДВ, не соромно за те, що в 1986 році був у Чорнобилі, де залишив своє здоров'я. А ось зараз соромно, аж до сліз соромно і прикро!!!".

Я додав тоді до цих слів свої: "Навіть коментувати нічого – крик душі! Прочитав – і аж задихаюся від гніву та болю: людина все віддала державі та ближньому своєму, а їй віддячили тим, що байдуже одвернулися і кинули напризволяще – з її чорнобильськими болячками та безгрошів'ям. Де ще в світі так непоштиво ставляться до ветеранів, літніх людей, справжніх своїх громадян? Ось чому соромно й образливо!

Тримайтеся, друже Олександр, прошу Вас! Не ятріть своє серце, а заодно й моє – вони можуть і не витримати. Збав, Боже! А ми ще ж не всі набой спрямували в ціль. Бо без нас – мажуть і мажуть у "молоко", вважаючи, що так і треба.

Пишіть, як на душу лягає! Упевнений – до когось та дійде! Крапля навіть камінь точить! Гарного Вам вечора та доброго самопочуття! А тиск міряйте весь час і реагуйте на його зміни. Та не засиджуйтеся, будь ласка, в Інтернеті!

Я вже майже місяць їжджу в лікарню. Але найкращий лікар – свіже повітря. Правда, вчора від чорнобильської звістки (на ЧАЕС знову проблеми на четвертому реакторі – тепер із обвалом даху укриття...) не на жарт стривожився. Особливо, коли дізнався, що деякі зарубіжні фахівці, передусім французи, миттю зібрали валізи і від'їжджають додому...

Словом, живемо, як на вулкані. Але мусимо жити – до останнього патрона! Будьмо, друзі!!!".

Додзвонився до своїх двоюрідних братів – до Василя Шкарупіла з Куп'янська, що на Харківщині, та до Миколи Левченка, котрий продовжує жити в місті Новий Уренгой у Росії. Василь Артемович продовжує трудитися на молокозаводі, а Микола Петрович – на пенсії (каже, що займається зараз підльодною риболовлею: вчора наловив майже шість кілограмів риби сварожки – дружина Валя і смажила її, і юшки наварила.

Словом, відвели душу. А надворі – 21 градус морозу).

Ще дізнався від брата Миколи, що його батька Петра Івановича вже два роки немає серед живих (через день після його смерті померла і нова дружина дядька Петра, з якою він жив у Токмацькому районі на Запоріжжі). А перша дружина (Миколина мама) – тітка Валентина, 1929 року народження, ще жива-здорова: так і продовжує жити в місті Оріхові. Туди ж повернувся і дядько Іван Коростильов (раніше жив у селищі Кірове, звідки родом і моя матуся Дарина). Зараз він - самітник: два роки тому померла тітка Валентина – його дружина. Син Олександр працює в Новому Уренгої, а наймолодший син Андрій – у Підмосков'ї. Отак ми розгубилися у світі. Тепер хоч із допомогою мобільного зв'язку підтримуємо родинні стосунки... Наступного дня – 15 лютого 2013 року – пишу мажорні рядки в нотатник: "Ай, ти ж Боже ж мій, знову – п'ятниця! Чи – нарешті!!! Доброго ранку усім! Вітаю Вас, мої дорогі друзі, і зичу успішного дня! Холодніше стало сьогодні, а тому кутайтесь якнайтепліше, і в похід за здивуванням! До життя!".

Той настрій і спричинив написання нового вірша, який я так і назвав – "Здивування":

На власні очі все побачить,
Відчуть дорогу і людей.
Допоки з неба сонця м'ячик
За горизонт не упаде.

Пенальті дня – безкомпромісне:
Удар, і м'яч за морем десь...
А в тебе скарб, як ясен місяць,
Аж серце рветься із грудей:

Несеш в зіницях здивування,
Щоб перелить його в слова.
А завтра – день новий. І зрання –
Іду на ви: іду – до вас,

Аби побачить все, відчути,
Бо тільки так усе збагнуть.
І повісти про те, як лютий
Торкає березня струну.

Як в тім – в природному оркестрі –
Зринає музика весни,
Мов чисте слово, що воскресло
З твоїх здивованих зіниць.

Без здивування однозначно
Ні слів, ні музики нема.
На власні очі все побачить,
Щоб поділитись з усіма

Скарбами вічної природи,
У слові давши їм ожить.
Благословенний серця подив –
Натхнення творчої душі

Може, це й банально, але переконаний: в основі поезії однозначно лежить здивування автора, який намагається втілити його в слові, в ноті, в скульптурі чи іншому виді мистецтва.

Присвятив першодрук землячці Ганні Черкаській із Запоріжжя. Пані Ганна написала коментар під першодруком: "Пане Іване! Снаги та натхнення Вам! Ви ж бо так вправно даруєте лелітки щастя й тепла людям! Дякую! Щиро вражена!"

Вирішив звернутися до колишнього свого заступника Олександра Лук'янченка за допомогою щодо вирішення питання з виробництвом нової книги. Я написав листа: "Доброго дня, дорогий Олександр Олександровичу! У мене до Вас велике прохання – посприяти у впливі на мого видавця-севастопольця: я, схоже, виявився довірливим замовником, а видавець – Костянтин Геннадійович Потаков (мобільний телефон 050-153-153-0), якому я сплатив наперед за видання останньої книги "Заберу тобі в сон", вирішив не виконувати взяте на себе зобов'язання ... Це, здається, називається – "кинути" партнера. Спочатку він якось спілкувався, даючи обіцянку виправити ситуацію, а зараз ігнорує всі мої дзвінки та електронні листи.

Я прошу Вас зателефонувати йому і по-дружньому пояснити, що я був не останньою людиною в місті Севастополі. І вважав, що можна буде обійтися без екстриму. Але він наполегливо штовхає мене до цього. Якщо він не хоче мати неприємності, хай одумається і виконає замовлення без втручання інших фігурантів... Як згоду з такою пропозицією, розціню його дзвінок або лист із зазначенням конкретних пропозицій щодо виходу із ситуації, що склалася.

Був би я в Севастополі, може б, і не довелося звертатися до Вас за допомогою. Але зараз я у відчай – ні книги, ні спілкування з діловим, якщо його можна так назвати, партнером. Прошу Вас: допоможіть мені, будь ласка!"

Тепер чекатиму на розвиток дії... Іншого виходу поки що не бачу.

У Росії того дня сталося нове лихо – на цей раз космічне: у небі над Челябінськом вибухнув метеорит (очевидно – болід, бо до землі не долетів, однак вибух додав клопотів сусідам: понад одна тисяча будинків залишилася без вікон від дії вибухової хвилі, а також близько однієї тисячі людей звернулися за лікарняною допомогою, бо отримали поранення від скла розбитих вікон).

Чимало людей спийняли подію за Армагеддон – кінець світу. Час землянам (передусім росіянам, американцям та китайцям, які мають значні ядерні потенціали) об'єднувати зусилля для прогнозування нових космічних небезпек і захисту від метеоритів, болідів та інших несподіваних предметів із космосу. Але навряд чи знайдуться бюджетні кошти на це... Всі будуть сподіватися, що небезпека обійде стороною нашу планету. Дай, Боже! Але натяк для нас, жителів такої вразливої планети, як Земля, дуже й дуже виразний-

красномовний! Треба, як на мене, вміти належно протистояти таким несподіванкам. Досі, на превеликий жаль, ще не навчилися... Та, за великим рахунком, не дуже й прагнули тієї науки. А біда не забарилася, як бачиться!

Зачин дня для мене завжди практично найбільша радість. Ранок 16 лютого 2013 року теж не став винятком. Тому знову відчуються мажорні ноти в записнику: "Таки ж вона диво небачене – субота! Хоч краси надивися, нікуди не поспішаючи та не лякаючись вердиктів лікарів. Ще б пак: ідеш собі Хрещатиком, а там такі щебетухи, що хоч на ген безсмертя наступай чи чортові душу віддай в оренду!..

Доброго дня вам, світлі мої друзі! Хай вам радісно живеться та щиро любиться! І першому про це кажу панові Андріян Рудакову: він найраніше завітав до мене в гості!

Тож, і ви не минайте, друзі: є свіжачок, слава Богу! Я ж для вас старався. А якби для себе, ото б і облизувався сам собі мовчки. А так і вам, може статися, чогось закортить – принаймні прогулянки на свіжому повітрі.

Не уникайте такої нагоди. Світлих вражень і гарного вам самопочуття! Та будьмо! І – неодмінно!". Під тими мандрівними враженнями й народився того дня вірш "**Київські дівчата**":

Милувався снігом, що летів лапатай.
Потім роззирнувся – не туди глядів,
Бо такі красиві в Києві дівчата,
Що там ті принади, розкоші снігів?!

Йду і дослухаюсь – чую рідну мову,
А в очах – чи зорі, чи сонця ясні!
От би обезсмертить їх у ріднім слові,
Тільки не під силу, мабуть, це мені...

Як струмочка плескіт – усмішки ласкаві.
Мов пелюстки мальви – спалах ніжних вуст.
Ех, шкода, не скульптор: ці стрункі постави
Зроду ще не бачив, скільки я живу!

Йду, і мов магнітом ваблять за собою.
Роззирайте, хлопці, очі, хто не встиг!
Як же я вам заздрю: щастя – у любові,
Тож нехай у долях ваших пощастить!

Юні і прекрасні, ходять древнім містом
Київські дівчата, схожі на богинь.
Надяга їм лютий зі снігів намисто.
Істинно – красуні. Що там їм – сніги!

На руках носити, ніжно милувати,
Пломінки троянди кидати до ніг...
Восьме диво світу – київські дівчата.
Я милуюсь ними. І молюсь на них.

Ех, вернути б юність та до вуст припасти:
Спити найсолодші у житті меди...
Київські дівчата, дай вам, Боже, щастя.
А воно насправді – бути молодим.

Ото, зізнаюся прямо, найкрасномовніший і найточніший барометр: якщо заговорив про дівчат і кохання – вже недовго до весни. Практично – через два тижні. Дай, Боже!

Першою відреагувала на мій заклик землячка-запоріженка Ганна Черкаська: "Дякую, пане Іване, за Вашу прогулянку! І мені закортіло: мандрівочкою запахло... Зараз із котами вийдемо надвір: там сьогодні тихо, сіро, але синички співають і гави ретельно все вивчають. Тримаймося!".

А тут іще й така радість, від якої нарешті стала заспокоюватися моя душа: цього дня надійшов довгожданий лист із Севастополя – від мого видавця Костянтина Потакова, в якому він повідомив: "Не мав наміру й не хочу ховатися: просто зараз рідко працюю на комп'ютері. І часто не вдома. Пошту переглядаю дуже рідко. Від своїх зобов'язань не відмовляюся. І вірив, що встигну з обіцяним до 8-го лютого..."

Не вийшло: мене також підвели (і за сумою сплат, і за термінами). Сам винен: що посієш, те й пожнеш. На цьому тижні мають бути надходження. Дуже чекаю їх – уже понад місяць".

Я відповів: "Здрастуйте, Костю! Дякую, що нарешті дали про себе знати. Бо вже сьогодні до Вас повинен був під'їхати мій колишній заступник для душевної розмови... Скажіть, заради всього святого, що мені залишалось, коли ні відповіді, ні привіту, а до обумовленої дати – 8 лютого – нічого не надійшло, хоча заповнення були з Вашого боку, що все буде гаразд?"

Зараз дам відбій своєму колезі! Вважаю: не варто перекладати наші партнерські стосунки в іншу площину після Вашої відповіді. Але тепер скажіть чітко й зрозуміло – коли ж мені чекати хоча б перші 10 книг?".

Того дня знову не дочекався жодної конкретної відповіді від свого партнера...

Недільний день 17 лютого позначився роботою над новим віршем "І хоч би хто...":

Змиріться, Жанно, зрадили усі!
Що їм доводить, як не вірять,
Що вам відкрились неба голоси?
Вони ж живцем вас спалять, звірі!

Ну, що їм Франція, англійцям тим,
Та й тим, що продались англійцям?
Уже гедлюють, Господи, святим:
Для тих і тих ви – відьма ниця.

Покайтеся! В жіноче убрання
Мерщій вдягніться і – до церкви
Своєї знов, заблукане ягня!
Навіщо вам оті пожертви?

Навіщо щось доводить їм – глухі,
Що їм, рабам, свобода, Жанно?!
Судилище над вами – суд лихий,
Цнотлива діво Орлеана!

Вже вогнище дісталось волось.
Обвуглилося тіло вже – на попіл.
І хоч би хто – нікого не знайшлося...
О Франціє – ганьба Європи!

Вона ж тебе хотіла захистить,
Вела на бій як справжній полководець.
Байдужістю віддячила їй ти –
Загарбникові на угоду.

І викупить могла б і припинити суд...
Бо свідки куплені й нема спасіння...
...По смерті до святої вознесуть.
І справдиться пророцтво героїні.

О Жанно, повелось так у житті:
Пророків спалюють безжально.
Щоб всіх переконати в правоті,
Потрібно вмерти, люба Жанно!

Тоді отямиться народ урешт,
Як тіло вже на попіл – пізно!
Я знаю ще одну – нескитну теж:
Твоя посестра духом дійсно.

Вона вже теж на вогнищі горить:
І хоч би хто – чекають, Жанно.
Збагнуть та пізно, бо тії пори
Застогне в'ярмлена Україна.

Гадаю, що цілком логічно після "Київських дівчат" з'явиться такому віршові. Хоча, звичайно, зовсім інша тема – трагічна, жертвна, героїчна.

Читаю тодішній запис у нотатнику: "Народна героїня Жанна Д'Арк підтвердила своїми реальними військовими успіхами видіння про те, що вона покликана небом очолити боротьбу французів проти англійців. Доки перемагала, все було гаразд. А потрапила в полон – ніхто і не подумав визволити її. Так і пішла на вогнище, не зрадивши ні вірі, ні своїй Франції.

Такою ж залишається – принаймні в народних очікуваннях-сподіваннях – і наша Юлія Тимошенко, хоч на неї перелякана влада намагається навішати всі гріхи, аби навічно зачинити її за ґратами. Читай: спалити живцем на вогнищі. Стільки часу минуло після розправи над Орлеанською дівою, а в політиці нічого не змінилося: опонент має вмерти, але не заважати владі чинити свої дії, не завжди благородні та справедливі. Все старе, як світ!".

Олександр Волков, поширивши новий мій вірш, прокоментував: "Адже наша Жанна врятувала усю Європу, а Європа її зрадила. Історія повторяється. І наш народ так само зрадив!"

Я відповів: "Ви все правильно й чітко витлумачили між рядків, друже Олександрє!"

Після обіду видавець Костянтин Потаков знову вийшов на зв'язок і повідомив: "Я якнайшвидше виготовляю частину тиражу, на жаль, поки що невелику.

14 лютого дали грошей, правда, мало...

Отже, в понеділок-вівторок відправлю щось на Київ. Далі буду закривати тираж по мірі надходження коштів, але виготовлю Вашу книгу в першу чергу.

З друкарнею я вже дано перестав співпрацювати, вона зараз взагалі всіх у відпустку вигнала і простоює уже два місяці. Тому заробляю в іншій сфері. І періодично. Навіть не в Севастополі. Заборгував уже всім, але я виберуся.

Вибачте за лірику, дякую Вам за розуміння і за те, що дали відбій своєму заступникові!..".

Я відповів: "Це вже щось: визначилася хоч якась зрозуміла перспектива. Жалкую, що Ви змушені займатися іншою справою, щоб прогнати себе і свою сім'ю.

Отже, якщо я правильно Вас зрозумів: після виконання цього замовлення мені вже не варто орієнтуватися на продовження нашої співпраці? Шкода, адже у нас за ці роки вже напрацьована методика роботи над книгами, яка, в принципі (коли б не остання прикра заминка), давала пристойний результат. Що ж, буду чекати обіцяну партію книги".

А завершу сьогоднішню історію понеділком 18 лютого 2013 року. Того дня написав вірш "Вирядився":

Не вдягався так давно...
Зазвичай же – просто,
А сьогодні, мов панок,
До знайомих в гості:

Кашемірове пальто,
Черевики модні...
Сто вісотків – аніхто
Не впізна сьогодні!..

У маршрутці збоку став.
Звідусіль знайомі:
"Ти ж поглянь, яким він став?"

Це ж куди – в такому?"

В гості. "Ну і дивина!
Іншому розкажеш!
Зізнавайся: хто вона?"
Й заварилась каша:

"Може, заїдемо в кафе:
Пригостиш, сусіде?"
І, звичайно ж, підшофе
Хто ж у гості їде?

Був дзвінок... І не один...
Хоч у воду з мосту...
Із технічних я причин
Запізнився в гості...

Словом, шик із блиском зняв,
Одягнувся в звичне.
І, як всі, тепер я став –
Сірий чоловічок...

Кашемір нехай висить –
Не вдягну нізащо.
Як багатші стануть всі,
Виряджусь в найкраще!

Так воно й є: одягнешся в гарне вбрання, і відчуваєш себе, як не в своїй тарілці. Власне, це продовження теми вірша "Всі у чорнім". Вже, як є...

А ще ситуація подібна до тієї, про яку повів великий французький поет П'єр-Жан Беранже у своїй знаменитій пісні "Новий фрак": там вельможа так і не діждався у своєму багатому палаці поета, хоч той і нарядився у відповідний одяг, як і велить у такому випадку дрес-код, але то друзі трапилися в дорозі, то весільна процесія, то спокусниця Лізетта... Ото й не до вельможі, так вже сталося, поету!

Василь Ковтун прокоментував: "Симпатично. Посміхнувся. Дякую за позитив!".

А Галина Дем'янова додала: "Вік живи і вік учись! Дорогий Іване Васильовичу, у звичному й без запізненя! Дякую Вам!".

Я відповів: "Будь ласка, мої дорогі пані Галю та пане Василю! Радий, що Ви помітили та уподобали нові рядочки. Хай Вам небо дарує світлі думки та чудове самопочуття. Дякую за поширення вірша. Справді, мила пані Галю: вік живи і вік учись, в чому ходиш – в тім помреш, як до того доживеш... Та не будем про сумне ж!".

А тут до розмови приєднався колега-журналіст Петро Кулінець: "Ох, Іване! Дався Вам отой "кашемір" і шапка з "ондатри"... І гостина пропала. А може, вона теж була б "кашемірова"?! Сьогодні Ваш колега Андрій Ситай і так наливає з нагоди 65-річчя...".

Я додав свої п'ять копійок на те: "Уявляю собі! Щиро радію за пана Андрія! Вітайте його й від мене, друже Петре! А от мені й пригубити не дають (хай би тільки дружина, а й лікарі!): не життя, а святенництво якесь! Ще таким праведним, себто правильним, ніколи не доводилося бути. А, бачте, склалося не так, як бажалося, ледь не написав, як махалося... чи наливалось... Словом, губам розкаталося...

Щиро радію, що у Вас чудовий настрій, а це ж передається – навіть віртуально! Будьмо!!!!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!
Щиро Ваш Іван Левченко, 12 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 16

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Рушаймо, дню!", "Так вийшло...", "Годувальниця", "Фаворит", "Втік зайчик", "Тестостерон" та "Коли ждеш", "Зимова казка", котрі з'явилися на світ божий 14-18 лютого 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Так складалася загальна ситуація в Україні 2013 року: чим активніше проявляли себе опозиційні до влади сили, бо вона насправді в усьому демонструвала свою антиукраїнськість, тим зухваліше поводити себе спецназівці, передовсім – міліцейський "Беркут", захищаючи своїх господарів. А ті, звісно, спрямовували з бюджету відповідні кошти для належного матеріального та фінансового забезпечення правоохоронців – "надійних псів режиму", котрий жив під девізом "Все буде – Донбас!"... Тоді навіть у страшному сні не можна було уявити весь зловісний зміст цього повсюдно розтиражованого на парканах та будинках столиці напису.

У вівторок, 19 лютого 2013 року, після сутички активістів Всеукраїнського об'єднання "Свобода" з "Беркутом" у Гостинному дворі столиці (свободівці виступили на захист цієї пам'ятки культури) я написав вірш "Рушаймо, дню!":

Живому мов: живи!
Омий вчорашні рани...
Рушаймо, дню новий,
Із ночі в добрий ранок.

Твій учорашній брат
Був неспокійним, друже:
Гостинний двір хтось брав,
Спецназом битий дуже...

І знову автозак,
Як звір, гримів дверима.
Відловлених собак
Так возять. І же з ними

І черга – до людей:
Іде війна за Київ.
Встає новий мій день,
Як ще одна надія,

Що праведна сльоза
Даремно не проллється.
Дрімає автозак...
І знов тривожно серцю.

Але кажу: живи –
Живому! Доки жити

Рушаймо, дню новий,
Не клятий і не битий.

А братові омий,
Бо праведні ті рани.
Рушаймо, дню новий,
Благословився ранок!

Запис у нотатнику того дня: "Затриманих активістів міліція (після складення протоколів про адмінпорушення) відпустила увечері додому. Але протистояння триває. І душі від того неспокійно.

Чим я можу підтримати небайдужих – словом: отож, о третій годині проснувся і до ранку писав свій першодрук, який о шостій годині оприлюднив у "Фейсбуці" (останні дві строфи дуже важко йшли – не менше двох годин із ними промучився, перебираючи щонайменше два десятки варіантів, серед яких було все – і молитва за тих, кого люблю, і побажання їм перемоги тощо...

Але все рушилося, бо не відбивало реального стану справ. Правда ж у тому, що влада продовжує триматися на силі спецназу і нищить столицю на очах киян, які мовчки спостерігають цей безлад...).

Потім збігав на ринок, бо завтра ні з чого варити борщ. Оце ми дожилися, їй-право! Стало холодніше на вулиці, зривається вряди-годи сніг, причому лапатий – така погода, мабуть, протримається до кінця лютого".

Того ж дня під враженням від світлини з білопінною весняною вишнею, яку виставила на "Фейсбуці" горянка Галина Кравець, написав ще один вірш під назвою **"Так вийшло..."**:

За весною скучив я:
Хочеться тепла.
Сниться в білих кучерях
Вишня край села.

Там, десь загубилися
Юності сліди.
Лиш не відіснилася
Вишня назавжди.

Білий цвіт із бджолами
У твоїм саду.
Там тебе ніколи я
Більше не знайду.

Лиш у згадці – квітчана
Вишня в білий цвіт.
Біля неї дівчинка.
Їй п'ятнадцять літ.

Бджілок наче в вулику
Музика луна.
І дівча розчулене.
Ї вишня. І весна.

Запитай: чого вона –
Мре душа моя?
За дівчам здивованим
Підглядаю я...

Не насміливсь – вийшло так –
Повісти все їй.
Залишилась вишнею

В пам'яті моїй.

А присвятив нові рядки землячці Ніні Данильченко, котра була моєю сусідкою в селі Мала Токмачка на Запоріжжі. В далекому дитинстві ми жили вулиці Луговій і дітьми дружили між собою.

Потім дороги розійшлися. Я поїхав у Новомиколаївку – в школу-інтернат. А вона, закінчивши десятирічку, вступила в технічний виш в обласному центрі, вийшла заміж і живе зараз у Запоріжжі. Ніяк не побачу її на поминальні дні в своєму селі. Дай, Боже, цьогорік зустрітись...

Запис ного дня – 20 лютого, в середу: "Уже й так і так натякав учора цьому лютому – не наздоганяє: знову сніжить! І морозом бавиться: гадаю – востаннє... А втім – ще тиждень із гаком йому на роздуми! Мабуть-що, дійде! Подивимося..."

А поки що – зичу усім успішної середи! І неодмінно – почути пташиний спів. Про весну, звичайно. А про інше й слухати не варт – чули вже... Та не забути кинути кілька хлібних крихіт пташкам на втіху".

Ото тими думками і благословився віршиком, який я назвав **"Годувальниця"**:

Юнка-щебетуха
З хлібцем у руці.
У снігу по вуха
Тонуть горобці.

Кине юнка крихіт,
І вони до них.
Тільки, як на лихо,
Сипле й сипле сніг...

Раді – відшукали,
І "Цвірінь!" луна.
Так, немов настала
Горобцям весна.

Дяка, юнко мила:
Те "Цвірінь!" мені...
Біло-біло-біло:
Пада й пада сніг.

Кусень де й подівся –
З'їли горобці...
Найсміліший всівся
Юнці на руці.

Каже: "Мій маленький,
Трішки почекай,
Принесу хутенько
Цілий коровай!"

Він порхнув до зграї.
А дівчатко – в дім.
Всілись – виглядають:
Сніг – по вуха їм.

Інший запис у нотатнику продовжує цю тему: "Треба, звичайно, бути уважним до всіх – і до людей, яким непереливки від холодів, і до бездомних собак і до голодних пташок. Уже до весни – один крок. Трішки більше тижня.

З'їздив у магазин "Мол", що на залізничному вокзалі: повернув светр та кофту, які придбав для дружини на день святого Валентина – не підійшли ні їй, ні дочці Ользі. Втрачаю кваліфікацію...

Дочка Олена поїхала з зятем до Італії у справах. Внучка Даринка – під наглядом бабусі Людмили (вона хотіла, щоб я побавився з нею, доки даватиме уроки своїм учням, а я не був готовий до того, бо мав свої плани – довелося відмовитися навіть від лікарняних процедур, щоб не дорікали встигаєш, а з онукою, бачте, ніколи посидіти!).

Словом, куди не кинь – усюди клин. Не вдається всім догодити – деє таки візьме і прорве!".

Написав і відіслав два віршовані рядочки своєму видавцеві Костянтинові Потакову в Севастополь:

Как же быть – уже среда...

Иль обещанье – ерунда?

На жаль, обіцяної відправки нової книги у понеділок чи вівторок не сталося. Тому й ото таке запитання. У відповідь, як водиться, – мовчання.

Ще одного лиха набув того лютого, про що свідчить новий запис у нотатнику: "Маю клопіт із планшет-комп'ютером. Він надто повільно виконує команди на послуги – весь час апарат зависає. Мушу тепер іти у сервіс-центр на вулиці Ревуцького, 46 та з'ясувати причину неякісної роботи.

А дружина наполягає відновити відвідання басейну в лікарні, бо знову будуть проблеми з хребтом.

Отож, доводиться розриватися на частини... І скрізь устигати. Поки що вдається. Як кажуть, з горем пополам. Настрій же визначає написане: вдалися рядочки – мене хлібом не годуй – співає душа. А як ще й гості на авторській сторінці уподобають їх – і поготів радісно!".

Киянка Галина Дем'янова, поширивши на "Фейсбуці" мій учорашній вірш "Вийшло так...", написала коментар: "О, Іване Васильовичу, замріялася я, на хвилику відвела свій погляд від монітору й зупинила його на вікні, через яке до мене заглядав вечірній Київ.

Гарно... Затишно... Поетично... Романтично. Згадався навіть Ваш вірш "Шахівниці", бо шахівницями світяться сусідні будинки...

: мовляв, туди

А ось навпроти сусіднє вікно: в ньому я ще ніколи не бачила світла, бо там, мабуть, ніхто не проживав, а сьогодні глянула – світло...

У вікні – дивовижна жінка: роздягнена, ну зовсім гола-голісінька... Ходить собі по квартирі й щось складає-розкладає. Красива! Справді дивовижна. Як вона сама, так і її рухи...

Тут знов пригадалася друга Ваша поезія "Київські дівчата". Ось такі вони – київські дівчата, як Ви стверджуєте, восьме диво світу: їх можна тільки оспівувати.

Можливо, сьогодні хтось із чоловіків, поглянувши на таку красуню у вікні, теж вигукнув щось подібне до Вашого, Іване Васильовичу, у згаданому мною вірші:

Милувався снігом, що летів лапатай.

Потім роззирнувся – не туди глядів,

Бо такі красиві в Києві дівчата,

Що там ті принади, розкоші снігів?!

...Юні і прекрасні, ходять древнім містом

Київські дівчата, схожі на богинь.

...Ех, шкода, не скульптор: ці стрункі постави

Зроду ще не бачив, скільки я живу!

Затишного та романтичного вечора! Приємного спілкування!".

Я відповів: "Он як переплелися слова з реальністю! Щиро дякую Вам, пані Галю! Мабуть, так і мусить бути: звідки ж братися словесним образам, як не з життя?!

Ви дуже спостережлива й емоційна жінка. Уособлення поезії життя. Будьте мені здоровою та щасливою!".

21 лютого. Четвер. Побачив на світліні на "Фейсбуці" двох коней, які мчать наввипередки, і написав вірш "**Фаворит**":

Ми рвонули удвох – чисто вихор на старті.

Білий я, наче сніг. І він – чорний, як смоль.

А кому пощастить, кинь, циганко, на картах!

Бо тут рівних нема – ані коней, ні доль!

Ніздря в ніздрю недовго, я знаю, іти нам!
Карти що – лиш би з ритму не збитись мені,
Через ті кучугури прорватись – і фініш...
Вдача завжди, циганко, на білім коні!

Мушу першим прийти – об сніги б'ють копита.
Під ногами слизький і крихкий тріснув лід...
Хто сказав, що кінець, що всі козири биті?
Що не я, а той чорний тепер фаворит?

Рано грати відбій, на передні зіпнуся,
Як на крилах той лід промину, пролечу...
Ох, який же стрімкий мій суперник у русі:
Вже, напевне, і виграшний фініш відчув?

А дарма – я не здамсь! Із всіх сил мчу я слідом.
От іще одна мить, і вперед вирвусь я!
Та нізащо він першим, циганко, не прийде.
Щось наплутала ти: бреше карта твоя!

В очі – сніг: він кушпелить, мов пил, під ногами.
Фініш – мій! Хто на чорного ставив – програв.
А не тріснув би лід, що гадати між нами?
А тепер змити б кров, що сочиться із ран:

Підгадав хтось доріжку не кращу сьогодні...
Не на того напав – порадіти не дам.
Хай там карти показують, що їм завгодно.
Хто неправедні наміри мав – прогадав.

Скільки б сил не було – до останніх ітиму,
Хоч у вічі сніги і крихким буде лід.
Я удачу копитами вирвав своїми,
А інакше на старт і виходить не слід.

Справді, для чого братися за щось, якщо не прагнути з гідністю завершити справу? Краще вже й не стартувати, якщо без боротьби зійти з дистанції.

Закарпатець Олександр Волков того дня поширив першодрук на "Фейсбуці", винісши в епіграф передостанню строфу вірша.

Я подякував йому за оптимізм: "Дай, Боже, щоб воно так і було, як у словах, що Ви винесли в епіграф, дорогий друже Олександре! Дякую за схвалення та оперативне поширення свіженьких коненят-суперників!

Зізнаюся, що не так на віршем бився, як змагався зі своїм комп'ютером: до трьох годин ночі не хотіла клята залізьяка відправляти текст в Інтернет. І не зміг зрозуміти причини. Зранку подався в майстерню, а там за секунду знайшли проблему: я ненароком зачепив клавішу "Wi-Fi" і відімкнув її. Тому не спрацьовувало бездротове з'єднання.

Все-таки не співвідносні речі – вірші та комп'ютерний роутер! Але відсьогодні і в цьому я розібрався нарешті. От тільки перелаштувати душу на ліричний лад непросто. Буду шукати щось нове, щоб потім поділитися зі своїми дорогими гостями на сторінці.

А зараз зичу гарного настрою та щиросердно вітаю з Міжнародним днем рідної мови. Будьмо, друзі!"

Пан Олександр відповів: "Будьмо! Мені простіше: я із залізом на ти! З 2005 року до комп'ютера нікого, окрім внучок, не підпускаю!"

Я підвів ризику: "Отож і перекваліфікуємося: я опановую техніку, а Ви – слово. Гарні у Вас та дошкульні коментарі на актуальні теми! Хай Вам пишеться!!! Тримаймося! А там – і вихідні не за горами!

Дай, Боже, Вам, мої дорогі друзі, завжди успішних стартів та вдалих фінішів у кожній добрій справі! Зичу всім добрим людям привітного ранку та багатого на приємні враження дня. І переможного настрою, як у мого білого коня...

То тільки образи двох коників-суперників різної масті, але ж духом то люди! Бережіть себе! Попереду ще багато справ.

Отож, і нічого себе налаштувати на демобілізацію – фініш поки що рано замовляти. Не до нього! Будьмо! З четвергом Вас, друзі!"

А тим часом і дочка Олена обізвалася – повернулася з поїздки в Італію. Тепер відсипається. Погода там, що і в нас, – холодна. І сніг іде. Запитав, як вітатимемо Валерія з днем народження, а вона сказала, щоб я сам зателефонував йому та щось з'ясував, бо вона не може добитися нічого конкретного від свого чоловіка... Не вдалося й мені нічого почути від мого зятя, але ще до понеділка час є.

Пізнього вечора зателефонував і син Василь: йому вже легше працюється, бо його керівник повернувся з відрядження. Удвох, звісно, веселіше.

Любов Катлерчук виставила на моїй стіні на "Фейсбукці" світлину, на якій ображена собачка породи "чао-чао", звертаючись до kota, який їсть з його посуду, зазначає: "Вибачте, але ж то моя миска!"

На те кіт відповідає: "Вибачаю!"

Я прокоментував: "У житті завжди так: хто нахабніший, той і ситий! Не випадковий же вислів про те, що нахабство – друге щастя!"

Цирк тобі та й тільки:

Ловлять – аж шаліють. А я, чесно кажучи, так і не навчився розштовхувати інших ліктями. І не шкодую: свобода і власне сумління дорожчі косих – себто заздрісних – поглядів недоброзичливців!"

Дружина скаржиться на занижений кров'яний тиск: каже, що на роботі ледь не зупинилося серце від перенапруження. З тим треба закінчувати. І більше відпочивати. Та щось так складаються зірки, що далі рішучих намірів ми нічого не робимо. Не кращий підхід до справи! І в цьому, певно, більше моєї вини. Треба виправлятися, а не тільки засиджуватися за своїми рядками. Дозріваю до дій: отже, не безнадійний!"

Під завісу робочого тижня (хай і пенсіонер, але продовжую міряти час категоріями недавнього минулого, бо працюю практично в звичному режимі – і в будні, і у вихідні).

Однак, у п'ятницю, 22 лютого 2013 року, кардинально міняю тематичну спрямованість свого віршування. Відчуваючи борг перед внуками, написав дитячий віршик "**Втік зайчик**":

Доки ще не смеркло –
Сонце в небі синім,
Зайчиком з люстерка
Бавлю я пінгвінів.

Ну такі настирні:
От-от упіймають...
Скік та скік настінний
Зайчик утікає.

Цирк тобі та й тільки:
Ловлять – аж шаліють.
Випинають спинки,
Крутять-вертять шиї.

Вечір. В небі синім
Місяць – срібний м'ячик.
Журяться пінгвіни:
Втік на небо зайчик.

Чим їх втішить – смеркло.
Ніч. І сон прилинув.

Я сховав люстерко:
Хай посплять пінгвіни.

Треба ж не тільки про котиків та мишок, а й далі сягати дитячим допитливим розумом. Тому написав – про пінгвінів. Хай дітки познайомляться з цими дивними створіннями у чорно-білих фраках.

Із зятем Валерієм побували в його знайомого майстра-комп'ютерника Дмитра, аби вирішити всі проблеми з моїм планшетом. Адже саме з ним мені б хотілося їхати на літо до Севастополя і працювати над новою книгою віршів, із якими зараз знайомлю перших читачів на авторській сторінці у соціальних мережах, зокрема й на "Фейсбуці". До осені маю впоратися з цим завданням...

Отож, цілий день витрачений був на те, щоб переконатися, що мій новопридбаний апарат не потребує ремонту, бо має заводський дефект. Треба подарунок міняти на інший. А донька вже радить узяти гроші та купити взуття. Я все ж таки сподіваюся, що черевики вже не актуальні, бо зима позаду. А от гарний комп'ютер мені не завадив би, особливо для поїздок за межі Києва та України.

У Верховній Раді України загроза нових виборів спричинила до порозуміння між депутатами: вони розблокували трибуну, кожен пообіцяв голосувати тільки за себе і розібратися з тими, хто не ходить на роботу в сесійну залу, а потому – через півгодини – закрили сесію до 5 березня 2013 року. Поїхали відпочивати: аякже – перевтомилися після місячного блокування трибуни...

Чотири роки тому 23 лютого (а ми саме й дісталися у своїй розповіді до того суботнього дня, котрий, за традицією, вважався суто чоловічим як День захисника Вітчизни) я подумки та на "Фейсбуці" привітав друзів-чоловіків, особливо тих, кому довелося носити військову шинелю та погони, зі святом. І щиро побажав, щоб кожному з нас доля дарувала гарну родину, а передовсім – надійну супутницю в житті, який би не був вміст тестостерону в крові (сподіваюся, що з цим усе гаразд!). Себто, як в добрі старі часи, зичив надійного тилу та безхмарного неба над головою.

В особистому нотатнику виявив застережний запис від 23 лютого 2013 року: "Справді, є така мужня професія – захищати Вітчизну. Надійно, зі зброєю в руках. Суто чоловічий обов'язок. І дай, Боже, щоб Вітчизна не червоніла за нас, а ми – за неї! Особливо при згадці про сучасний стан вітчизняної армії та флоту.

В Росії міноборони завдало шкоди державі на 13 мільярдів рублів. Крадуть... Не сумніваюсь – і в нас теж. До останнього!".

З нагоди чоловічого свята написав жартівливий віршик "**Тестостерон**":

Уже цікавлюсь вмістом крові:
З тестостероном маху дав...
Дружина: "Думай про здоров'я!
Бо насувається біда!

Вже в нас літа не ті з тобою,
Щоб на умі було одне,
Аби зайнятися любов'ю...
Здоров'я – зараз головне!"

Звичайно, є в житті моменти...
Я дослухаюся її.
Та тільки в мене аргументи
У цьому випадку свої:

Не знаю, що там з вмістом крові...
Тестостерон який є той...
Та про яке здоров'я мова,
Коли у ліжку ще герой?

Зітхає бідна – що удієш?!
Та знає, знає, що правий!
Я здав аналіз. І надіюсь,
Що тест надійніший все ж – мій!

Галина Кравець прокоментувала: "Зі святом, пане Іване! Еротичний аналіз крові у Вас вийшов. Гарного Вам дня, доброго здоров'я!".

Я відповів: "Треба ж якось протистояти песимістам..."

Поширивши вірш на "Фейсбуці", до розмови приєднався військовий – афганець та чорнобилець – справжній полковник Олександр Волков: "Лікуватимемо чи нехай живе, як в анекдоті! Бережіть себе, Іване Васильовичу!".

Я написав відповідь: "Зі святом Вас, дорогий друже Олександрє! Безумовно Вас – найперше – зі святом! Те, що лягло на Ваші плечі, особливо за трагедії на Чорнобильській АЕС, як кажуть, не дай, Боже!

А виявляється: і через такі пекельні кола людина може пройти, коли знає, що за її спиною рідні, земля, ба – навіть цілий світ, який волає: порятуй!

Будьте мені життєрадісним, як і досі! Святкового Вам настрою, попри все!"

Власне, новий вірш "Тестостерон" став відгуком на зданий мною 11 січня 2013 року тест у медичній лабораторії "Діла". Тоді у зв'язку зі смертю свояка Анатолія Шарави, про що розповідав у вірші "Як чайки крик" від 12 січня того року, я не мав навіть сил, а не те щоб бажання, іронізувати на цю тему.

А зараз уже відлягло трішки від душі – дозволив собі пожартувати. Отака вона письменницька доля: учора писав про смерть, сьогодні – про інтимні стосунки з дружиною, а завтра... Не буду забігати поперед батька... Завтра, звісно, буде завтра! Тоді й побачимо, чим воно нас обдарує, зокрема і в творчому сенсі.

Того дня обізвалася і Галина Фесюк із Жовкви, що на Львівщині: "Пане Іване, я за Вами не вспіваю. Який ви молодець! Ви – поет космічний. Зайду на сторінку, лиш зачну коментувати, Ви вже як той щиглик, щось інше написали.

І так скаже Ваше перо, строчить вірші, а я лише вспіваю читати!"

Я відповів: "Але ж таки встигаєте – значить ми на одній хвилі, пані Галю! Дякую за цей унісон – думок, настрою і слова! Будьте мені щаслива та здорова! З сонячною суботою – ач, як пахне весною!!!"

Остання нотатка того дня: "Тільки написав ці слова, як виглянуло сонце надворі. Розкішний день – на всі сто відсотків! Таки святково на душі! Подумки зичу гарних вихідних та сонячного самопочуття рідних, друзям, знайомим..."

І хай би не забарилася весна – квітуча, тепла й жадана!

Всі безперестану телефонують і вітають зі святом – ожили люди: а серед них – письменник Андрій Дурунда з Ужгорода, друг дитинства Федір Химич із села Мала Токмачка на Запоріжжі, композитор-співавтор Олександр Красюк із Новоросійська, кінооператор Сергій Вітушкін із Сімферополя, однокласниця Люба Заєць із Донеччини, двоюрідні брати Микола Левченко – з Уренгоя, Василь Шкарупіло – з Куп'янська на Харківщині, колега-телевізійник Олександр Лук'янченко – з Севастополя...

Отака географія! Вже не кажучи про киян... Так приємно й обнадійливо! Будьте мені життєрадісні та щасливі, мої хороші та сердечні друзі! Дякую щиро долі, що Ви є!!!"

Завершу сьогоднішню розповідь недільним днем 24 лютого 2013 року. Цього дня я написав у своєму нотатнику: "Маю з надією зазначити: лютий починає вести себе набагато пристойніше, ніж будь-коли: вже другий день поспіль випускає зі своєї схованки на небі (себто – з-за хмар) полонене сонце.

Ну й циркач – стелиться перед березнем! І правильно – час. А тому – зичу усім оптимізму та гарного самопочуття! І неодмінно діждатися саме того, чого хочеться!"

Не дивина, що після таких слів і з'явився в мене вірш "Коли ждеш":

Заплющу очі – додрімаю
В метро ранковим з усіма.
А вже ж на весну повертає,
Хоч і пручається зима.

Так догоджає снігом лютий.
Та ще й присипав сріблом сніг.
Летить вагон. Дрімають люди.
І не дримається мені.

Пульсує думка. І уява
Уже малює справжній рай...
А за вікном сніг безугавно

Сідає на рушник Дніпра.

Так біло-біло – сиві далі.
Вагон – в тунель. А люд – у сні.
Замружу очі, їду далі
В метро ранковім – до весни...

Розбудить сонних репродуктор.
І я немов проснуся теж.
Здається: що там – куций лютий.
А він – найдовший... Коли ждеш.

І тут же – запис-пояснення у нотатнику: А що робити, коли більш нічого не йде в голову, бо тільки видав поему – хай і невелику, але на сім аркушів друкованого тексту... Тепер душа і муза відпочивають... Присвятив першодрук колишній колезі Ользі Кузьміній.

О 17 годині 5 хвилин на 5 каналі побачив стисле інтерв'ю сина про проблеми в сучасній економіці України. Це мене душе втішило: він починає впевненіше відчувати себе в роботі, а отже, не губиться в житті після попередньої невдачі. Це – по-справжньому! Дай, Боже!"

Цього дня Алла Чула розмістила на "Фейсбуці" жарт російською мовою: "Алло! Это база? Я насчет сарая. Извините, это ракетная база. Вы не туда попали!" "Нет, бл*ть, это вы не туда попали!"

Я прокоментував: "Все правильно написано, тільки оте слово з зірочкою сусіди не оглушують, а вживають з пом'якшеним звуком "д"... Чув.

І, принагідно маю запитати, пані Алло, звідки він знав, що Ви працюєте на тій базі, адже так упевнено і по-нашому звернувся: "Алло! Это база?.."

Олександр Волков вигукнув: "Ха-а!"

А пані Алла додала шість схвальних іконок із усміхненими обличчями. Словом, повеселилися...

Натрапив у мережі на вірш Бориса Грінченка "Землякам". В ньому підзаголовок: "Що раз на рік збираються на Шевченкові роковини співати гімн "Ще не вмерла Україна"... Є там слова, що ніби звернені до сьогоднішніх ура-патріотів, хоч написані були 1912 року – сто літ тому:

"Тільки той достойний щастя,
Хто боровсь за нього:
Ви ж давно покірні слуги
Ледарства гидкого".

Я тоді так прокоментував вірш на "Фейсбуці": "Влучно – до останньої крапки. Це казав справжній трудар, що все життя поклав на вітвар самовідданого служіння рідному слову, освятившись знаменитим словником, що й сьогодні не втратив свого значення для користувачів. В такій благородній справі воістину оживає Україна.

Тож живімо своїм, любімо його, дихаймо ним і вірмо в нього. Тільки в цьому разі ми чогось варті – не для когось, а для самих себе, для роду свого красного. То й будьмо, любі українці!"

А киянка Галина Дем'янова того дня поширила мій вірш "**Зимова казка**" з першої збірки "Мигдаль на руїні", що вийшла друком у Севастополі десять років тому, тобто 2003 року:

Люба моя, любя моя,
Не засни, не засни,
Бо зимою, бо зимою
Довгі сні, довгі сні...

У вікно ти, у вікно ти
Подивись, подивись:
Білий лотос, білий лотос
Заіскривсь!

В іній дерева вкютані.

Грає сріблястий цвіт.
Казка ця в кожному буде з нас,
Скільки нам жити літ!

Сніг зірчастий, сніг зірчастий
Із небес, із небес.
Люба моя, моє щастя,
Жду тебе, жду тебе!

Не замерзнеш – я зігрію,
Обійму, обійму!
Сніг біліє, сніг біліє –
Не заснуть!

В іній дерева вкутані.
Грає сріблястий цвіт.
Казка ця в кожному буде з нас,
Скільки нам жити літ!

До оприлюдненого вірша пані Галина додала й свій душевний коментар: "Дякую за чудове доповнення! Дякую за настрої! Казково, романтично і поетично..."

Ось, що значить дружити з Іваном Левченком... Рай для душі!

Будьмо нині і завжди! З повагою та шаную до Вас!".

Я відповів стисло: "Раюймо!".

І останній красномовний запис у моєму нотатнику того дня (такі ж не забуваймо, друзі, хто настирно провокував протистояння в Україні задовго до сьогоднішньої так званої гібридної війни на Донбасі, в чому визнані майстри, звісно ж, росіяни!): "Серед тих, кого президент Росії Володимир Путін нагородив медаллю за розвиток російської мови, і автори одіозного закону про мови в Україні – народні депутати України Вадим Колісниченко та Сергій Ківалов. Останній пообіцяв, що зробить усе, щоб російська стала державною мовою в Україні.

Ну, як ти з такими українцями будуватимеш українську Україну? Ганьба на увесь світ!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 13 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 17

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Все ще буде", "Дякую за пісню", "Зі щитом чи на щиті", "Щоб не зволікати", "Вірю снігам", "Провісники весни", "Надвечір'я", "Слово", "Мені не все одно" та "Кружляння", котрі з'явилися на світ божий 25 лютого – 2 березня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У понеділок 25 лютого 2013 року видався чудовий сонячний ранок. Запис у нотатнику констатує: "Добрий знак! Хочеться вірити, що день буде успішний і сповнений тепла.

Зичу собі й усім добрим людям світлих думок, справдження задуманого та гарного самопочуття!

Тільки от із останнім у мене не дуже виходить: знову піднявся тиск до позначок 150 на 95. Як тільки перестав ходити на лікарняні процедури, знову стало погіршення тиску. А сьогодні додався головний біль – через негоду".

Однак, і цього дня з'явився новий вірш, який я назвав "Все ще буде":

Буде все ще, кажу вам: сповна. І пробудяться сонні.
Втихомиряться лиш, як нездар прохолонуть сліди.
Вже із теплих країв мчать щасливі літа, наче коні,
Тільки б їх заманить, завернуть неодмінно сюди.

Та от сили не ті, а то б вийшов навстріч сам без страху:
Хай молодші триножать тих коней гарячих, баских.
Та хоча б на цей раз, як колись, нам не дати вже маху,
Коли зрадив гетьман. Не один він, до слова, з таких...

Що ж удієш тепер, як земного схотів собі раю:
Занедбав булаву, кинув шаблю й коня у бою.
Переможний був бій. Був майдан велелюдний – без краю,
Що навік освятив Україною душу мою.

Та гетьман був із тих, хто допнутися прагнув вершини
Задля власного зиску. До чого тут, власне, народ,
Коли власна кишеня і ближча, й дорожча України?
А якщо й про добро – то про власне і дбав він добро.

Але рай той, як дім на вулкані. Все стихло до часу...
Бо проснеться вагітна весною земля. А відтак
Ми – українці, народ, не безформна затюкана маса –
Як запрагнем чого, неодмінно і справдиться так.

Пророкую життя – і щасливе, і вільне, й багате.
Тільки йдімо навстріч: хай літа ті повз нас не летять.
Час вже руки відбить із сокирою владною кату.
А потому й людське розпочать будувати життя.

І не треба на тих уповать, що уже при кориті,
Сподіватись на їхнє сумління. Кажу тет-а-тет:
Час в три шиї їх гнати! Весна – щоб життя обновити.
А не підуть геть з миром. Є спікер Максим – кулемет...

Присвятив вірш письменникові-побратимові Андрію Дурунді – людині патріотичній, залюбленій у рідне слово, справжньому співцеві нашого роду красного.

Першодрук поширили на "Фейсбуці" земляк Андрія Ілліча – закарпатець Олександр Волков та моя землячка-посестра Любов Катлерчук.

Ще один запис того понеділка чотирирічної давності: "25 лютого – це ще й день народження мого зятя Валерія. Сьогодні йому виповнився 41 рік. На родинному святі зустрівся і з сином, котрий приєднався до нас після роботи: хоч у такий спосіб випадає побачитися та поговорити про життя-буття (Василь сказав, що визначився для себе: якщо до травня не буде суттєвого зрушення та результатів у роботі – шукатиме інше місце. Бо так можна геть розгубити все, що має: і попередній набутий досвід, контакти з людьми, знання іноземних мов тощо).

Після вшанування іменинника син підвіз мене додому. Дорогою внук Іванко знову розповідав, що мама працює допізна, навіть у суботу, а тому тато готує їсти і забирає його з дитсадка (до слова, цей дитячий садок йому не до вподоби, бо, бачте, в ньому примушують спати після обіду...). Але тут уже в нього є друзі, особливо Павлик, який, як і він, мріє стати дипломатом.

Дай, Боже, щоб хоч на внуках продовжилася в нашому роду ця професія. Хоч син теж не виключає в майбутньому повернутися в МЗС України. Ой, не знаю – чи реальні такі сподівання?! Принаймні, доки при владі нинішні господарі життя, цього не трапиться. А вони сподіваються втримати на троні Віктора Януковича і після 2015 року, переобравши його на другий президентський термін...

Не вдається, а хотілося б більше посидіти за книжками, яких накопичилося на робочому столі бозна-скільки! Коли до них дійдуть руки, я не знаю...".

Наступний день – 26 лютого 2013 року – для мене означився новим ліричним віршем "**Дякую за пісню**":

Як ти поруч і пісні нема,
Значить просто настала зима.
Нам під ковдрою тепло обом.
Гріє ковдра чи, може, – любов?

Я притиснуся ближче до тебе,
Щоб почути ранковий твій щебет.
Ти повідаєш все мені щиро.
Й натякнеш – про ремонт у квартирі.

І вхідний слід змінити замок...
Запитаєш, чому я замовк?..
А я мовкну тоді тільки, звісно,
Як у серці проклунеться пісня.

Хай там буде зима чи весна,
А вже чую душею – вона!
І під приводом – треба кудись...
За комп'ютер, і вірш народивсь.

А мелодію ти наспіваєш сама.
Як без пісні, нехай і зима?!
Ми без неї, як сироти двоє.
З нею – сповнені душі любов'ю

Бо без пісні життя наше прісне.
Щиро дякую, люба, за пісню.

Знов душа – соловейко немов.
Ще рядок. І давай – про ремонт...

На всі сто відсотків упевнений, що дружину глибоко в душі непокоїть (а може, навіть і злить!), що я просиджую весь час біля комп'ютера, але вона жодного разу не дорікнула мені за це (от тільки син – навіть на дні народження зятя Валерія – знову повернувся до цієї теми: мовляв, пішов би викладати – була б якась користь! Підтекст зрозумілий: моє віршування – це байдикування, якщо зримувати...

А те, що в мене є проблеми зі здоров'ям, нікого не обходить. Мій душевний стан (і передовсім отриманий спокій після напруженої журналістської роботи) дає можливість щось написати. Невже це нікому не потрібно і не цікаво?).

Натомість дружина терпляче чекає, коли я відірвуся від своєї писанини, хоч уже двічі підігрівала у мікрохвильовці зварений до обіду борщ... І сердечне спасибі їй за це! Віддячив і новими рядочками.

Вночі дивився дві серії фільму "Сергій Єсенін" (який дивовижний і переконливий у цій ролі Сергій Безруков – геніальний актор, і все тут! Про це в один голос сказали і Володимир Меншов та Віра Алентова в програмі "Вечірній Ургант", яка вийшла в ефір після двох серій фільму: на запитання ведучого Івана Урганта "В чому геніальність Сергія Безрукова?" майже синхронно вигукнули: "В його геніальності!").

Не спав до четвертої години ранку. А потім задрімав, але о 9 годині скочив із ліжка, бо приснився сон, що запізнююся на службу, а сам стою на якомусь полі і гадаю, як же зв'язатися з відділом кадрів та пояснити, що я себе погано почуваю, а тому прийду на роботу тільки після обіду... Приверзеться ж таке!

Після двотижневої перерви на "Фейсбуці" знову з'явилася дрогобівчанка Галина Жубіль, у котрої зламався комп'ютер через підхоплення вірусу. Я відреагував на її повернення таким коментарем: "Ну, дякувати Всевишньому, вся рідня збирається до купи. Пані Галю, Ви там скажіть пару ласкавих слів своєму персональному другові: надворі вже на весну – нема чого кашляти! Шкода: віруси – не бактерії, котрі живуть всього чотири секунди! Показались би вони нам – і ті та інші. Бережіть своє залізяччя, пильнуйте за ним – надто непевна річ.

Мав нещодавно таку ж халепу, але миттю подався в майстерню. І тепер – кум королю! Чого й Вам зичу! Доброго Вам вечора та гарного настрою у звичному для себе дружньому колі. Та будьмо! І – неодмінно!".

Увечері зателефонувала дочка Олена і повідомила про те, що нарешті обіцяний мені на день народження подарунок (ноутбук) уже у неї вдома. Тому наступного дня до обіду маю забрати його. На тому й вичерпна тема. Тепер у мене буде і стаціонарний комп'ютер, і пересувний. Я – у всеозброєнні. Аби тільки було що набирати на тих електронних апаратах...

Ще одна дослівна нотатка вівторка чотирирічної давності: "Серед політичного бомонду тривають розбірки: таке враження, що повертаються криваві дев'яності роки минулого століття. Сьогодні зранку невідомі розстріляли з автоматичної зброї автомобіль мера південно-кримського курортного містечка Симеїз Кирила Костенка. Селищний голова отримав чотири кулі і помер на місці. Досі кілера ніхто не виявив. Отак діє міліцейський оперативний план "Перехоплення": до вечора відшукати вдалося хіба що спалений убивцями (напевно, що діяв не один чоловік) автомобіль. А виконавці жорстокої розправи як у воду канули...

До слова: це вже шостий випадок за останні два роки. І всі шість загиблих керівників міст Криму були членами Партії регіонів. Вочевидь щось у "Сім'ї" Віктора Януковича не ладиться... Логіка коаліції – отримав поразку на парламентських виборах, правда, з мінімальним відставанням від переможця – всього на пів відсотка голосів!".

Наступного дня – 27 лютого 2013 року – народився вірш "Зі щитом чи на щиті":

Час конем, ще й яким, гримкотить у галопі,
І не скажеш: зажди – на поріг же весна!
Не зважає – летить, бо який йому клопіт:
Ані миті назад, ні зупину не зна.

Що до того йому, що взялися снігами
Чорні наші та русі вчорашні чуби?
Позбивали копита конячки під нами.
А роботи – устигнути б переробить!

Та навряд – от хіба що сини ще зуміють,
Бо такі неутримні, гарячі такі.
Я на них та на весни ще маю надію:
Як їх коні летять – тільки цокіт підків!

Так і мусить же бути, бо юні та дужі,
Бо нікому той час не стриножити, ні.
І одне лиш скажу, що мені не байдуже,
Хто на тому в галопі примчиться коні.

Що весна – безсумнівно, ця вершниця вправна,
Все оновить довкруг, бо на те і весна.
А та рать, що мою боронила державу,
Зі щитом, чи, збав Бог, на щиті вже вона?

Чий то погляд тривожний – у даль журавлину:
Із походу чекаючи любих синів,
Рідна ньєчка кохана моя – Україна –
Видивляє з надією очі ясні.

Присвятив вірш кримчанці (в минулому – вінничанці) Галині Хоменко: пані Галина підштовхнула до написання цього твору, бо вчора виставила комбінований малюнок, на якому було зображено коня, що ніби стрибає через засніжену зиму у квітучу весну.

У нотатнику записи того дня свідчать про тісне переплетіння особистого з загальним, що запліднювало думку та спричинялося до написання нових творів: "Хочеться вірити, що з весною прийде щось нове і змінить життя на краще. В повітрі носиться ідея виборів у Києві: з претендентів – нинішній керівник міста Олександр Попов (сказати, що найгірша кандидатура, не можу, але чоловік більше господарник, аніж стратег – так би мовити, президент столиці), ще, кажуть спостерігачі, може бути Петро Порошенко...

Віталій Кличко не виставлятиме свою кандидатуру, бо зосередиться на президентських виборах 2015 року. Словом, нас чекає неординарна політична весна...

З'їздив до доньки Олени, щоб забрати комп'ютер, і нарвався на неприємність. Домовилися звечора, що в мене є час до обіду поспілкуватися з зятем Валерієм щодо особливостей системи "Windows-8" (а саме така операційна система встановлена на подарованому мені апараті), однак уже об 11 годині в Олені раптом виникла необхідність кудись їхати, а ми тільки-но завершували із встановленням програми "Skype".

Донька нервово спостерігала за нашою роботою, а потім вийшла з квартири і поїхала на таксі у своїх справах. Я дуже здивувався таким поворотом справ, оскільки мене не треба було підштовхувати (і виштовхувати з квартири), оскільки вдома залишалася хвора внучка Марійка (вона десь підхопила вірус і перебувала в ліжку у своїй кімнаті). Я запитав у зятя, куди поїхала Олена, але він теж не знав про її наміри, сказавши, що останнім часом часто бувають такі спалахи емоцій.

Ну, це вже геть нікуди не годиться! Я вже не радий тому подарунку, хоча з новим комп'ютером дуже швидко освоївся. Від непорозуміння, яке виникло на рівному місці, я розстроєний приїхав додому і не заспокоївся аж до перегляду нових серій фільму "Сергій Єсенін". Після них якимось відлягло від душі. І зміг засісти за звичну свою писанину... Але осад залишився.

Переконаний: діти мають бути терплячішими до старших... На жаль, не випадає. Колись вони це збагнуть, але може бути пізно...

Найприкріше, що таку поведінку та нетерпимість спостерігають їхні діти. І саме вони можуть відтворити подібну поведінку стосовно них – своїх батьків. Бо ж, яке коріння, таке й насіння. Що закладеш у дитинстві, те пожнеш у зрілому віці.

Зять Валерій має неймовірне терпіння, але й воно вже сягає критичної межі. При цьому він справедливо зазначає, що така манера поведінки характерна і для Василя, і для Олени. Щось я не додав їм у своєму спілкуванні... Бо нікому не потрібна така зневага до інших (тим більше, що я напередодні все погодив та отримав індульгенцію на консультацію з тих питань, які мені треба буде з'ясувати). З'ясував на свою голову!

А зі США прийшла гірка звістка: помер знаменитий піаніст світового рівня (переможець Першого конкурсу піаністів імені Петра Чайковського в Росії) Ван Кліберн (Клайберн). Красень і віртуоз – Бог забирає до себе найкращих, щоб було з ким утішити душу на дозвіллі...Світла пам'ять Вам, Маестро!".

В останній день зими – 28 лютого, в четвер – написав вірш "**Щоб не зволікати**":

А куди сьогодні спрямувати крила?
Чим утішить душу? Серце чим зігрить?
Напинаю пісні радісні вітрила.
Та іще б попутних напитать вітрів!

Тільки б не заскніти на своїм причалі,
Бо найцікавіше трапиться в путі.
Хай проспали зорі – сонце ж не проспало:
Он воно на скирти всілось золоті.

Розсипа проміння – підставляй долоні:
Всім, хто скільки хоче, щоб зігрить сповна.
Вже лаштує лютий у дорогу коней:
Нащо зволікати, як іде весна?!

Треба її вчасно – по-джентльменськи стріти.
І в краї далекі вчасно відлетіть.
Лютому дарую свій попутний вітер.
Стверджую: все краще трапиться в путі.

Тож гайда в дорогу, щоб не зволікати:
Час будить дерева і пташиний спів.
Час вино допити. Бо вже час кохати.
Весну час відчути, серце – й поготів.

Щоб уже як жити, так на повну силу.
Звідати спокусу стріч нових, доріг.
Напинаю пісні радісні вітрила,
Щоб, як сонцем, нею стрічного зігрить.

Отож, слава Богу, підоспів кінець календарній зимі. Серце відчуває весну. І треба налаштуватися на її оптимістичну хвилю. Бо це – хвиля оновлення життя. Цьому сприяє і схід сонця у нас на Лівому березі – на Позняках: тільки ранок на поріг, а вже за вікном стільки променистого світла. Радісно!

На "Фейсбуці", вітаючись із друзями, механічно свій лівий берег Дніпра назвав правим. Цю помилку негайно виявила киянка Галина Дем'янова, написавши мені: "Мої вітання, дорогий Іване Васильовичу! Ось... слава Богу весна-красна стукає в двері. Зустрічаймо! Тільки скажіть мені, з яких пір Позняки перебралися на правий берег? Гарного Вам дня! Спасибі за поезію!".

А Ганна Черкаська повідомила: "Неба блакить, сонячна усмішка та підморгування фіалочки – такий ранок сьогодні у Запоріжжі. Усім щасливого закінчення зими!".

Я відреагував: "Задивився з вікна на Правий берег, який сховався у легкому тумані, десь там, за Дніпром, і присвоїв (каюся, пані Гално!) своєму Лівобережжю новий географічний статус..."

Щиро дякую, що помітили. виправив. І маю ще одну нагоду сказати, які Ви прекрасні та уважні, мої сердечні друзі! Хай Ви будете щасливі та втішені невідвратною весною. Уявляєте – це станеться вже завтра. Які ж ми везучі люди, що дожили-діждалися цієї благословенної пори! Радіймо і раюймо, друзі!".

Звісно ж, початок весни – благословенної п'ятниці 1 березня 2013 року – я не міг обійти непоміченим. Того дня написав ліричний вірш "**Вірю снігам**":

Вірю снігу, що тане: кінець
І нудьзі, і хурделицям лютим.
Чим порадуєш, весно, мене,

Щоб забув я незатишний лютий?

Знав коли народитись... Хоч я
Абсолютно у цьому не винен:
Так рішила матуся моя
І явила у лютому сина.

Врешті-решт, проминув уже й він.
На бруньки задивляються очі...
Я лютневим снігам навздогін
На прощання промовити хочу:

Дяка вам, що були. Вірю вам –
Цій мелодії стоків невтримних...
Я уперше збагнув, що снігам
Лиш нудьга і пасує до рими.

А весні, ну звичайно ж, – пісні:
Голосисті, як співи пташині.
Посміхається з неба мені
Світле сонце моєї України.

Сонцю – бубне ти мій золотий,
А зігрій ніжну душу піснями!
Та скажи щиро березню ти:
Він – найкращий. Але це між нами!

У нотатнику виявляю запис про новий вірш: "Присвятив першодрук колишній своїй колезі з Центру громадських зв'язків МВС України – красуні Марині Сергійчук. Вона останнім часом активно реагує на все, що написано мною. А мені так уже набридла зима, що ніяк не діждуся тепла. Та хочеш чи ні, а календарна весна вже настала. День-два, і прийде по-справжньому весняний березень. Швидше б!

Втішаю себе перечитуванням роману Льва Толстого "Анна Каренина" – все-таки це найкращий твір про високе почуття кохання і, мабуть, найсильніше з того, що написано великим графом і небаченим працелюбом. От у кого треба вчитися майстерності художнього відображення реальності: і слово точне, і сюжет прозорий, і читання захоплює. Майстер, що й казати! Треба писати сердечно й просто – і про найважливіше, що є в житті: про саме життя, що спливає, як свічка, але долає пільму і освітлює долю, якщо в серці – любов.

Не встиг вийти на вулицю, як побачив на своїй стіні на "Фейсбукі" світлини від Гюлі Рзаєвої з Баку та нашої горянки Галини Кравець. А на них – проліски, що пробиваються з-під снігу. Тому написав ще один віршик – "**Провісники весни**":

Вже проліски видзвонюють – весна!
І настрій – наче сонце полум'яне.
Душа моя хмеліє без вина,
Як чує наспіви весняні.

Спасибі, весно мила, за сюрприз:
Чарівне березневе привітання.
Я – пролісок, що в лютім зріс,
Щоб весни провіщати ранні

Та доєднати свій ласкавий спів
До музики, що у природі квітне.
Первоцвіт радість провістив.
Милує око так привітно:

Пелюстки білі, як вчорашній сніг.
І ніжні-ніжні, як сердечне слово.
Видзвонюють провісники весни
Мелодію оновлення й любові.

Стрічаймо весну – ніжну і ясну!
Я істину приховувать не стану:
Хто відчуває в пролісках весну,
У того серце і душа – весняні.

Дружина збирається в місто, бо на конференцію в Київ приїхав із Севастополя лікар-хірург Борис Цатурян: Еля хоче проконсультуватися щодо наступної своєї операції з венами, а також показати клієнток, котрих недавно возила до нього на операцію: хоче пересвідчитися, що у них усе гаразд.

А мені випадає похід на ринок купити овочі та свіжої води. Надворі знову стало прохолодно. Зовсім не весняно. А тому закликаю всіх, починаючи з себе, творити сонце в своїх душах, щоб хоч у такий спосіб стало тепліше...

З цим настроєм наступного дня, що випав на суботу 2 березня 2013 року, засів за новий ліричний вірш **"Надвечір'я"**:

Хтось фарбу червону розлив в піднебессі,
Й воно засвітилось червоно-рожево.
То вечір-рибалка в червоному плесі
Накинув на сонце натомлене невід.

Радів – упіймалось: тепер неодмінно
Отак і зависне у небі до ранку.
А сонце гарячим пручалось промінням –
Кривавились зідрані неводом ранки...

І вирвалось сонце. За морем десь сіло.
Та доки не смеркло – у небі високім
На заході смужка кривава виднілась:
Червоно-рожева, як рана глибока.

І риску підвівши вже згаслому дневі,
Як я у рядочку поставивши риму,
Невдаха-рибалка, латав вечір невід
І скаржився ночі на сонце невтримне.

А я переводив тривоги на себе:
Бо що там зосталось... І біль мене мучить.
Кому тут поскаржитись? Глянув на тебе:
А ти – наче сонце. Утримав – везучий.

Дружина зайнята своїми лікарняними справами, а я читанням чергового тому зібрання творів Володимира Висоцького, виданого в Санкт-Петербурзі 2012 року. На цей раз привернули увагу вірші та пісні, нав'язні фольклорними мотивами. Том так і називається – "Лукомор'я більш нема" ("Лукоморья больше нет").

А напередодні допізна переглядав останні – дев'яту, десяту та одинадцяту – серії фільму "Сергій Єсенін". Враження гнітюче від атмосфери, в якій жив неперевершений лірик початку минулого століття: такий він був самотній – "золота голова", як називала поета танцівниця Айседора Дункан, такий незахищений, а тому безжально вбитий чекістами на догоду прихильникам Льва Троцького (для якого, як і для Сталіна, "немає людини – немає проблем!"). Серіал приголомшливий і блискучий. А головне – доказовий і викривальний.

Цілий день був удома. Вряди-годи переводив погляд за вікно, де нависали над землею важкі хмари. І час від часу зривався сніг. Нібито поверталася зима, чого над усе не хотілося!

Киянка Алла Сафронова першою поширила мій новий вірш "Надвечір'я" на "Фейсбуці".

Я прокоментував: "Так приємно і тепло! Щиросердно дякую, пані Алло! Хай і у Вас буде радісний настрій, бо добре відчуваєте, що стоїть за кожним словом, і як непросто з'являється кожен рядок на світ божий, щоб потім стати віршем. Та ще й схвилювати когось своєю з'явою у морі інформації та віршиків на потребу дня..."

Дякую і дякую Вам і тим моїм друзям, хто справді цінує рідне слово і те нове, що стоїть за ним. А не лайкує просте римування, на яке, за моїм глибоким переконанням, здатен будь-хто! Тільки от тієї творчої новизни, на чому хочеться наголосити, якраз і бракує таким любителям поримувати, котрих справедливо називають графоманами. Бо повторюють відоме (причому низькопробно!) – і теми, розроблені в літературі попередниками, і образи, часто-густо привласнені для особистих потреб, але вони програють у такому ерзац-використанні, вже не кажучи про віршовані розміри: як правило, говорячи словами Володимира Маяковського, сюсюкають заялженим ямбом..."

А наша співвітчизниця Оля Стівенс, що мешкала на той час у містечку Сомерсворт американського штату Нью-Гемпшир, поширила на "Фейсбуці" мій вірш "Слово" зі збірки "Заберу тебе в сон":

Хтось вірші приймає за патоку, мед.
Мовляв, їх утнути так просто, хоч зараз,
І слово римоване душу пройме,
Неначебто палички дотик мольфара...

Поет – чарівник? Це і так, і не так:
Штукарства усякого в нім небагато.
Була б тільки думка та віщі вуста,
Натхненниця-муза та слово крилате...

Бо, врешті, й машина римує слова.
І наче ж є думка, а вслухайсь – не гріє.
Не кожен, хто голос поставив, – співак,
Не кожен музика, хто грати уміє.

Побавити й дріб'язком можна когось,
Дадуть копійчину і за недолуге...
Але не розбудить у серці вогонь,
Хто знане повторює, мовби папуга.

Притягує душу, неначе магніт,
Як зміг ти у слово свій біль перелити,
Та так, що співзвучними стали пісні
Для інших. Бо знайдене слово болить їм.

Воно не дає ні спокою, ні сну.
Нехай навіть мовлене пошепки – чути.
Ні, вірші – як мед – просто так не утнуть.
Звичайно, якщо ти бджола, а не трутень.

Боюся, що вирветься легко слівце
І я відмахнуся – а хай собі буде!
Це – каторжний труд, у якого вінцем
Є слово, що гріх не пустити між люди.

До публікації у мережі пані Оля додала стислий коментар: "...вінцем Є слово, що гріх не пустити між люди"! Дякую Вам за чудові вірші!".

Я відповів: "Щиро хочеться, щоб будь-де – чи в соціальних мережах, чи в газеті-журналі – було святим ставлення до рідного слова. І тільки виважена – до останньої коми та крапки – творчість ішла в люди. Бо не можна недолугістю відволікати людей від багатства світу.

Коли бачу таку реакцію, як нині – в пані Олі Стівенс – утверджуюся в думці, що не сором стукати в душі людей написаним. Справді, треба відчувати відповідальність перед словом, якщо зважаєшся на його оприлюднення.

Дякую, мої друзі, за те, що в нас у цьому жодних розбіжностей. Люблю вас, і з цієї любові – все написане досі і, дай, Боже, що буде потому... Гарних вам вражень та змістовних вихідних!".

До нас приєдналася і киянка Галина Дем'янова, скомпонувавши на "Фейсбуці" мої нові вірші та прокоментувавши першодруки: "Що може бути дорожче за рідне слово?! Хай воно проростає в кожному з нас і дає гарні плоди!

А Вам, Іване Васильовичу, творчої наснаги, здоров'я, успіхів та вдячних читачів. Щиро дякую за поезію, за настрої, за свято для душі! Будьмо!":

Відкрили ж композицію два вірші, якими й завершу сьогоднішні спогади. Першість пані Галина віддала ліричним рядкам під назвою "Мені не все одно" зі збірки "Все повертається в житті":

За мить літак увись майне,
І в небі згубляться сліди.
Ви покидаєте мене.
І я те знаю – назавжди!

Наповню келихи вином,
І заригає скрипка враз.
Мені, скажу, не все одно,
Чи я із Вами, чи без Вас.

А Ви не чуєте мене:
Новий, як даль, Вас вабить день.
За мить літак увись майне.
За мить сльоза з віч упаде:

Моя чи Ваша – все одно,
Коли прощання час настав.
Допите в келихах вино.
І вчасно подано літак.

Прощайте, люба, в добрий час!
Хай Вас недоля обмине.
Не знаю, як тепер без Вас,
Коли літак увись майне?

Як світ, історія стара.
З Адама й Єви – стільки літ.
Але без Вас від'їхав трап.
І я зостався на землі.

Ви вже без мене. Я без Вас.
Яка лягла між нами даль!
Вас, бачу, вилікував час,
А я хворію ще, на жаль...

Нічим не втішити мене.
Перед очима все немов:
За мить якусь літак майне,
І світ збідніє на любов.

Чому все склалося не так?
Моя чи Ваша в тім вина?
За мить якусь майне літак.
Допиймо келиха до дна!

А продовжив композицію вірш "**Кружляння**" з книги "Заберу тебе в сон":

Цей біг щоденний – біг по колу:
Переробить би все успіть...
Але зажди, зажди, соколе,
Життя – така коротка мить.

Куди ти мчиш – спинись, козаче:
Поглянь – навкруг яка краса!
На циферблаті стрілка скаче.
І як вона, кружляю сам.

Як білка в колесі, кружляю.
Я сам обрав притьмом цей біг.
"Тік-так!" – і листя опадає.
"Тік-так!" – і слідом сипле сніг...

Таке життя... А що удієш?
Якщо й винити, то себе.
Хіба на слово ще надія
Як милість, явлену з небес...

Оце б надихатися вволю,
Ним і натхненням живучи.
Життя і справді біг по колу.
Та дяка бігти є за чим!

Я відреагував, прокоментувавши обидва вірші: "Дай, Боже, кожному з нас осмисленого руху життям, не зволікаючи і не витрачаючи його на дрібниці. Навіть якщо по колу, то з другим диханням і зі збагаченим досвідом.

Боже мій милий, як отой літак знову мене обдав своїм турбінним риком прощання. Давно і ніби зараз. Від усієї щирої душі дякую, пані Галю! Світлич вам спогадів, друзі!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра. До нових спогадів і зустрічі, друзі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 14 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 18

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Дельфіни", "Мова дельфінів", "Принцеса", "Потворний кіт", "Чари пісні", "Хліб насущний", "Березень із вибриками", "У нашому лісі", "Три грації" та "Цирк", котрі з'явилися на світ божий 3-7 березня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Недільного 3 березня 2013 року, а вихідний виявився святковим, публіцист Микола Владзімирський привітав мене зі Всесвітнім днем письменників, написавши на "Фейсбуці": "Шановний і дорогий Іване Васильовичу! Вітаю Вас з професійним святом! Своєю творчістю Ви робите ваших прихильників ще кращими".

Я відповів: "Щиро дякую – і за теплі слова, і за повсякчасну допомогу, яку відчуваю від Вас – свого побратима по перу. Тому ствердно кажу: зі святом і Вас, дорогий Миколо Івановичу! Хай Вам натхненно пишеться!"

Киянка Галина Дем'янова додала: "Бажаю творів щедрий зорепад і везіння!".

Я продовжив: "Дякую сердечно, пані Галю! Хто ж мене відчуває та розуміє більше за Вас? Навіть не сумнівайтесь – ніхто!

Дякую, що Ви є і цінуєте те, що благословляється з-під мого пера! Щастя Вам і радощів за Вашу світлу любов до рідного слова".

Через кілька хвилин з'явився коментар і Галини Жубіль: "І я долучаюся до привітань і побажань! Хай бережуть Вас, пане Іване, Святі Небеса! Хай дарують Вам здоров'я, щастя, кохання та натхнення! Будьмо!".

Я подякував: "Щасливий чути Ваш рідний голос, пані Галю! Дякую за теплі привітання та щирі побажання. Хай і Вам шепоче муза найжаданіші слова. Воістину – будьмо!!!".

Цього дня в мене народився вірш "Дельфіни":

Є радість – безмежна, як море:
Осяяних сонця промінням,
У водах – до дна аж прозорих –
Раптово набачить дельфінів.

О, як же у дивнім синхроні
Сягають небес їхні спини,
У хвилях у лагідних тонуть –
Закохані, ніжні дельфіни.

Біжать до них, лащатся хвилі.
А з берега гуки їм линуть.
І я так радів, як щастило
Зустріти на морі дельфінів:

Згадав... Мов на березі знов я
Аж мружусь від сонця і сині.
А в небо з такою любов'ю

Злітають попарно дельфіни.

Ти ладна назустріч їм знятись:
Гайда – за тобою поплину!
Навчитись до неба б злітати:
Була б іще пара дельфінів...

Та будні... Це – інша з історій.
А щоб не про неї, я нині
Про радість – безмежну, як море:
Про ніжних, щасливих дельфінів.

Радію: всміхнулась привітно.
Помріймо, щоб нам неодмінно
Улітку на морі зустріти
Розкутих, як щастя, дельфінів.

А доки те літо настане,
Втішаймось – є кліп ностальгійний:
Під музику Клаудермана
Злітають до сонця дельфіни.

Напередодні свята на моїй сторінці на "Фейсбуці" Галина Фесюк із міста Жовкви на Львівщині залишила відеокліп про дельфінів, у якому звучить музика Ріхарда Клаудермана. Я пообіцяв до ранку написати вірш на цю тему. І, слава Богу, таки впорався з цим завданням.

Встигаю кинути написане в Інтернет, бо маю серйозно допомогти дружині закупити назавтра фрукти та солодощі – і додому, і в фітнес-клуб, де дівчата будуть вітати її з днем народження. Вважав, що того дня буде вже не до "Фейсбука"...

Однак не так склалося, як гадалося. Після повернення з магазинів якась невідома сила змусила взятися за продовження теми. І новий вірш я назвав "**Мова дельфінів**":

Я мову дельфінів збагнути хотів:
У звуках гортанних чув крик...
"Прислухайсь: не крик то, а спів!" –
Повідав один чоловік.

Він пляж прибирав. Два дельфіни пливли
Щоранку, немовби навстріч.
А згодом утрюх – з дельфінятком малим –
З'явилися о ранній порі.

Та шторм налетів, і на берег маля
Жбурнув геть розлючений він.
Розпачливий голос дельфінів здаля
В підсобці почув чоловік.

Побачив знесилене вже дельфіня,
Що тихо завмерло в піску.
Як власне дитя, він на руки підняв,
Відніс його в хвилию стрімку.

І з неї почувсь на три голоси спів,
Що радісно в небо злітав...
Я мову дельфінів збагнути хотів.
А, врешті, відгадка проста:

Коли небезпека, ті звуки, мов крик,
А в щасті – з них вдячність зрина.
Принаймні за спів їх сприйняв рятівник,
А він достеменно те знав.

Бо кожного дня упродовж п'яти літ
Вони припливають навстріч,
І спів, мов "спасибі" злітає у світ
Із вуст їх о ранній порі...

Спричинила такий хід все та ж жовківчанка Галина Фесюк, яка розповіла свою історію про те, як вона відпочивала 1982 року в Судаку: "Щоранку приходила на морський пляж. Якось побачила двох дельфінів. Вони підпливли впритул до берега і разом закричали. Опісля я їх бачила щодня. Одного разу до мене підійшов чоловік, що прибирав на березі і тихо сказав: "Знаєте, ці дельфіни вже п'ять років щоранку припливають до берега. А їх крик – це слова подяки.

І він розповів про те, як одного разу подув сильний вітер, а потім був шторм. На берег викинуло маленьке дельфінятко. Воно тут довго пролежало, аж коли ранком прийшли робітники, стали відтягувати його до моря, бо неподалік кричали два дельфіни. Коли вони втрюх з'єдналися, то так раділи! І зовсім по-іншому вже втрюх кричали. Але чомусь малого з ними через деякий час не стало. А вони все одно припливають до берега. І тихо кричать..."

Я відповів: "Ну що тут удієш, пані Галю: Ви сама спонукала мене продовжити цю тему – про дельфінів. Хотів було перейти на інше (все-таки свято – Всесвітній день письменника), а прочитав Ваш коментар і мусив зважитися на вірш "Мова дельфінів".

Вже, даруйте мені, Ваші функції перебрав на себе, а образ Вашого співбесідника вивів на свій розсуд.

Словом, переплавив у вірш Вашу історію. Тепер читайте. Віддячити можу тільки присвятою та щирим моїм дякую, що підбили на цю тему. Гадав, що поставив крапку на ній, коли написав вірш "Зражені дельфіни", котрий увійшов до останньої книжки "Заберу тебе в сон", а з'ясувалося, що вона потребує розвитку. Отож, читайте першодрук – "Мова дельфінів". Зичу привітної неділі та гарного настрою".

Тоді ж і вирішив: якщо колись ці два вірші ввійдуть до нової книжки, то вони, ясна річ, будуть об'єднані в один, і називатиметься він "Дельфіни", а підзаголовком стоятиме "Диптих" (без лапок, звичайно). Що й сталося у книзі, про яку веду мову в новому циклі розповідей, себто – "Над прірвою", якій, крім кількох примірників, судився лише електронний варіант існування. Але їй, як ніякій іншій, пощастило, бо кожен твір обростає у новому циклі такими фактами чи деталями, котрі народжують по суті книгу в книзі, де прозові коментарі є документальним тлом і ключем для глибшого розуміння кожного віршованого рядка. А мова ж про наше життя у передгрозову пору – за крок до нового Майдану, що збереться через півроку – у листопаді 2013-го – і назветься Євромайданом, а ще Майданом гідності. Тим і мотивована назва книги – "Над прірвою".

Після вчорашнього недільного письменницького свята у мене виявився святковим і понеділок: того 4 березня 2013 року моїй дружині Елі виповнилося 49 літ. Святкували в своєму родинному колі.

Того ж дня написав ліричний віршик "**Принцеса**":

І скільки чекати
На принца, не знає.
Йдуть заміж дівчата,
А принца немає.

Його їй – і тільки.
На інших не згодна.
Чекатиме стільки –
Та скільки завгодно!

Кажу їй: нема їх –
Як мамонти, щезли.
Вона: "Дочекаюсь –

Не вечір іще ж бо!".

І вірить – прибуде:
Мов знає, що є він!
Всі люди, як люди,
Вона – королева!

Точніше – принцеса,
Якщо йти на принцип.
Але все честь честю –
Чекає на принца.

Тому вибачайте,
Розмов уникає.
Йдуть заміж дівчата.
А принца немає.

За принца – будь-ласка:
І більше – ні звуку!
А раптом не казка,
Раз вірить онука?

Так, щось прийшло в голову, а я й не став пручатися: хай буде! Врешті, мова має йти не про принца на білому коні, а про того, хто тебе розумітиме і зробить твоє життя змістовним та щасливим. Закохається молода людина – все саме собою вирішиться!

Хотів би чимось ще утішити душу – нема чим: понеділок зі снігом та вітром у гості. І крім доброго слова та щирих побажань щастя, любові, справдження сподівань і світлих думок, годі ще щось відшукати в моєму серці. А, може, й цього досить?

Землячка-запоріженка Ганна Черкаська продовжила вчорашню мою тему, написавши на "Фейсбуці": "Зичу Вам, пане Іване, насолоджуватися кожним днем! Учора у Вас був день дельфіна, то хочу до Вашої тендітної лірики долучити мовні лелітки.

Дельфін з грецької – дитинча, бо ці істоти мають дитячий характер. Квітка (delphinos) дельфініум отримала свою назву від дельфіна, чию голову нагадували пуп'янки. У нас вони називаються сокирками, в Німеччині – лицарські шпори, в Англії – химерні шпори, а у Франції – ніжки жайворонка...

Грецька легенда розповідає, що колись у Древній Елладі жив талановитий юнак, який по пам'яті вирізьбив свою загиблу кохану і вдихнув у неї життя. За таке зухвальство боги перетворили юнака на дельфіна. Одного разу дівчина прийшла до моря і побачила дельфіна, який поклав до її ніг ніжну квітку-дельфініум.

А моя бабусечка обсаджувала рядки картоплі сокирками-дельфініумами, щоб колорадських жуків не було...".

Я відповів: "Дякую Вам, мила пані Ганно, за розповідь та побажання. Хай і у Вас гарно та успішно складається новий тиждень. Сонячного Вам настрою! Заздрімо самі собі, друзі, за велику радість жити та можливість діждатися весни. Неважкого Вам понеділка! Попри все, будьмо!!!"

Небом пливуть важучі темні хмари. Еля розмовляє з дочкою Ольгою про свою наступну поїздку до Севастополя (все та ж проблема з венами, які належить оперувати). А я нашупую нову тему для свого вірша. І нічого не йде в голову. Про політику не хочеться писати, хоч сьогодні знов буде суд у справі про вбивство народного депутата України Євгена Щербаня. Влада обіцяла етапувати на судові засідання і ув'язнену в Качанівській колонії Юлію Тимошенко...

Але того не сталося і на цей раз: влада боїться її присутності на розгляді справи. Зате на суді осоромився колишній губернатор Сумщини Володимир Щербань, якого в кут загнав адвокат Юлії Тимошенко Сергій Власенко, ставлячи незручні запитання щодо його плазування перед прем'єр-міністром України Юлею Тимошенко. Тільки й спромігся чоловік на невиразне: "Протокол вимагав..." А влада хоче позбавити Сергія Власенка депутатського мандата під приводом того, що він займається адвокатською діяльністю. Себто йде тотальний наступ на опозицію.

Увечері Галина Дем'янова поширила на "Фейсбучі" мої вірші "Позаздрив", "Казка" та "Потворний кіт". Останній увійшов до книги "Заберу тебе в сон":

Такої потвори не знав ще світ,
Яким був бездомний, скалічений кіт:
Хтось вичавив око, хтось вирвав хвоста,
І зламана ніжка була у kota.

Вже майже і шерсті на нім не було.
І кожен зганяв на котові тім зло:
То лапку дверима затиснуть йому,
То викинуть злісно з під'їзду в п'їтьму.

Хто пляшку, хто камінь у нього жбурляв,
Водою зі шланга kota поливав,
А він все терпів, доки вимістять гнів.
Кульгав і до кривдника знов муркотів.

А діток побачивши, лащився кіт,
Дорослі ж йому стусаном у одвіт.
І дітям веліли обходити kota:
Не дай Бог, лишайний той кіт без хвоста...

Отак він і жив, бо не відав того,
За що так ненавидять люди його.
І лихо прийшло – несподівано так:
Спустив на kota хтось домашніх собак.

А ті налетіли на нього гуртом,
Вчинили розправу над бідним котом:
Загризли зубами, злетів догори
Як просьба про поміч приречений крик.

І жінка одна, де взялася в ту мить,
Зуміла kota від собак тих відбити.
Несла до під'їзду, а він вже вмирав,
Уперше зазнавши краплину добра.

І, може, тому й своє око відкрив,
На жінку поглянувши – замуракотів,
Лизнув її руку і гудзик лизнув.
А потім так тихо навіки заснув.

І бачила жінка, як з ока сповза,
Із ока його золотого – сльоза.
Присіла та жінка на сходах у дїм
З померлим котом – неймовірним таким.

Потвори такої не бачив ще світ.
Уміти б любити, як умів отой кіт.
Не зовнішність важить – душа золота.
Поплачте зі мною, як жаль вам kota.

Я прокоментував: "Найбільше важить не те, як ми виглядаємо і в що вбрані, друзі, а яка під тією вдягачкою душа та що стоїть за нею – байдужість, нетерпимість, злість чи любов, увага та співчуття – до ближнього і братів наших менших. Привітного Вам вечора та світлих почуттів".

Запис у моєму нотатнику того дня: Сьогодні б виповнилося 64 роки з дня народження великому українцю – творцеві геніальних пісень Володимирі Івасюку. Він – автор 107 пісень (серед них – "Я піду в далекі гори", "Водограй", "Червона рута", "Колискова", "Пісня буде поміж нас" та інших, яких знав і співав увесь світ), Володимир Івасюк пішов у засвіти у свої квітучі тридцять літ. Шануймося та радіймо, друзі, що пісня його завжди буде – поміж нас і всюди!

Знову порадив, що мій вірш "**Чари пісні**" з книги "Стою на Майдані", присвячений пісні "Червона рута", схвально підтримали користувачі "Фейсбука":

"Червону руту" на Майдані
На повне горло дід співа.
Й так перебріхує слова,
Що в мене просто вуха в'януть...

А я усе одно стою
І діда радо дослухаюсь.
Кишеню власну вивертаю
І гривню дідові даю.

А дід мелодію веде:
Баян в руках – оркестр неначе.
Такого зроду я не бачив.
Не чув такого я ніде.

І хто ішов темніший хмари –
Всміхнувся раптом і ожив.
Так легко стало на душі:
Признайся, звідки в пісні чари?

... В кишеню знов пірна рука.
І я радію, як дитина:
Годує нас усіх донині
Безсмертний хіт Івасюка.

А колега-журналіст із Укрінформу Петро Кулінець написав на моїй сторінці: "Чому вони його боялися й після смерті?! Й після похорону камери відстежували на Личаківці, хто приходив до його могили...".

Я відповів: "Було чого, бо не зайшло українське сонце за хмари забуття, коли не стало пісняра. Залишилося в душах і продовжувало свій духовний подвиг – будити українців, шанувати своє – рідне, справжнє, святе – з діда-прадіда, від батька-матері, від Бога! Ще б не лякатися того, друже Петре!".

У вівторок – 5 березня – (по двотижневій перерві – після п'ятниці 22 лютого 2013 року, а до неї – після ледь не місячного протистояння в сесійній залі через проблему персонального голосування, порушеної депутатами-опозиціонерами) почала свою роботу новообрана Верховна Рада України. Як кажуть: у добрий час!

А я того дня написав вірш "**Хліб насущний**":

Лід все одно згорить дотла
І нанівець зйдуть морози.
Весна на повному серйозі
Життя поверне до тепла.

Таки позаду непутяща
Зі снігом і дощем зима.

Найменших сумнівів нема,
Що все попереду – найкраще.

І оптимізм промінить влада:
На саміт з'їздив наш бомонд.
І розібралися немов
Із кнопками в Верховній Раді...

Позаду цирк... Якби ж один:
Обрані – геть непередбачні...
І запряга свою конячку,
Заводить трактор селянин.

Весна – це мить незгайних діб.
Прогавиш – час не наздогнати:
Згорить, як галас депутатів,
Як лід і сніг, майбутній хліб.

Аби не трапилось біди,
Сільський трудар іде до поля,
Бо то його одвічна доля,
Щоб хліб насущний уродив.

А "брехунець" все шелестить...
Дядьки хитають головою:
Балакунам нема відбою.
Аби, як слід, іще й робить!

Та де там – вибились в чини,
Чекають їх моря та вілли...
Дядьки все здужають – стожильні.
Бо хто ж тоді, як не вони?

Бо хто ж отой засіє хліб,
Дощу молитиме всякчасно,
Щоб урожайлось на щастя,
І завжди хліб був на столі?

Весна – дядькам не до утіх:
Де взять пальне? Де кошти взяти?
Знов галасують депутати.
І "брехунець" транслює їх.

Душа вже відчуває поклик землі – незабаром у поле вийдуть селяни і почнуть одвічну свою роботу – вирощувати хліб. Найбільша таємниця і невимовне щастя – вирощений хліб. Уособлення життя. Недарма ж кажуть: буде хліб – буде й пісня.

Василь Ковтун прокоментував на "Фейсбуці" мій новий вірш "Хліб насущний" так: "Душі та руки отих змучених "дядьків-трудяг", часом малоосвічених та не завжди охайних, набагато потрібніші цій державі, аніж зграя поважних, ожирілих у всіх сенсах свиней-поводирів-самозванців. От би доля все перевернула навпаки! Щоб вони робили – оті "ляпали"? Вони ж нічогосінько, окрім балачок, не вміють! Хоча воно й радянське, та все-таки яке ж справедливе оте гасло: "Хвала рукам, що пахнуть хлібом!"

Я підтримав: "І тим, хто пошанує той труд! Дякую Вам, друже Василю, за коментар, панові Олександрю Волкову – за поширення першодруку, чарівним паням Олі Фітсалі, Радмілі Корж та Аллі Сафроновій – за схвальне ставлення до новеньких рядочків.

Доброго та успішного вам дня, світлі мої друзі!"

А в Верховній Раді України знову заблокована трибуна. Тепер опозиція вимагає відкликати судовий позов спікера про сумісництво Сергія Власенка, який, на погляд опозиційників, виконує юридичну допомогу ув'язненій Юлії Тимошенко, а не займається адвокатською діяльністю на постійній основі...

Словом, знову протистояння, а не стабільна законодавча діяльність. А чого ж – за кошт платників податків, а не за власний...

Ще одна важка і суспільно значуща тема, яка вносить додаткову хвилю на розхитування державного човна: сьогодні минає 60 років з дня смерті Йосипа Сталіна. На Луганщині сталіністи влаштували мітинг із цієї нагоди (привид вусатого диктатора блукає світом – не обминув і України!).

Буквально через три роки севастопольський бард Сергій Курочкін буде виспівувати на мітингу комуністів, вимагаючи повернути Сталіна на привокзальну площу міста. Ці ж настрої-вимоги – повернення Сталіна – настійно тиражуються особливо в Росії, нині досягши свого апогею, про що свідчить кіноекран, де Сталін присутній практично в кожному історичному серіалі, причому знову піднятий на котурни пошанування. Міфотворці! Та й тільки.

Але при цьому ні слова про Гулаги, Соловки, Голодомори – геноцид народу України сталінським режимом... От у чому небезпека! Коротка пам'ять мстить поверненням трагедії. Такий присуд історії. Затянути б нам сповна!

А в Венесуелі цього дня від раку помер президент республіки Уго Чавес. Йому було 58 років. Американські сенатори, особливо республіканці, не приховують своєї радості від новини, вважаючи, що тепер можуть поліпшитися американсько-венесуельські взаємини, погіршені стараннями померлого диктатора... Влада ж Венесуели вважає (а до цього про те вголос говорив сам Уго Чавес, аналізуючи на захворювання раком його колег-президентів у південно-американському регіоні), що саме американці здійснили замах на улюбленця простих венесуельців, внаслідок чого він невиліковно захворів. Чи справді це дія біологічної зброї, ніхто з певністю стверджувати не може – треба досліджувати проблему...

А тим часом у Венесуелі американських дипломатів оголошено персонами нон грата: на збирання речей та виїзд із країни їм дано одну добу. В автократичних режимах не можуть обійтися без привиду ворогів. Біда!

А, може, й допомогли померти Уго Чавесу, адже він давно був американцям кісткою в горлі. І не приховував своєї ненависті до імперіалістичних забаганок сусідів... Поховання небіжчика сплановане на жіночий день – 8 березня.

У середу 6 березня 2013 року написав вірш "**Березень із вибриками**":

І це називається нині весна,
Коли так хурделить, жбурляє снігами?
Знов скута морозом душа і вітрами,
Під їхнє натужне виття засина.

Та хай хоч присниться те сонце ясне:
Повіє теплом, і заляжуть тумани,
А потім, як сон учорашній розтануть,
Розбудять струмки галасливі мене.

Земля оживе: знов проб'ється трава
До сонця – голками зеленими вгору.
І вишіє ними квітучі узорі
Весна. І проснуться довкруг дерева –

Калина, берізка, тополі і клени:
З бруньок, набубнявілих хутко,
Весну привітають салютом
І вдягнуться весело в листя зелене.

А небо відімкнуть лелеки ключами.
У сонця промінні – в обіймах тепла
Дзижчатиме в квіті щаслива бджола
І жайвір заллється дзвінками піснями.

На пашу корів пожене чередник.
В загінці вибрикуватъ будуть лошата...
Душа, мов світлиця, убрана на свято,
Цвістиме у ніжних обіймах весни.

В чорнозем, як в масло, зануриться плуг,
Ласково причеше поля борона.
І сяде на хвильку спочити весна,
Як сонце увечері зайде за пруг.

Це буде, я знаю. Кортить так – вже край!
Тому так і мариться сонце вві сні.
А очі розплющу – знов падає сніг.
Мов березень з лютим загравсь.

А я ж був казав, що найкращий же він.
Невже не повірив? Ну й вибрики, дійсно!
А, хай перебіситься: юний ще, звісно.
І в весен, бач, блудний трапляється син...

Запис у нотатнику цього дня: "Таке лихо з цим початком весни: щодня зривається сніг, повертається мороз. І душа завмирає від таких перетурбацій. Та все одно налаштовується на оновлення. Бо відчуває весну.

Доки писав рядки нового вірша, надворі виглянуло сонце: таки випросив! Піду на радіоринок – купляти новий тюнер для космічної антени: мій старий "Openbox", на жаль, уже не утримує сигнал. Навіть український канал "1+1" тюнер видавав як закодований. Халепа і тільки: не передати – скільки я дорогоцінного часу витратив, щоб відновити сигнал зі супутника, і все даремно!".

Любов Катлерчук розмістила на моїй сторінці на "Фейсбуці" чотиривірш (на жаль, не знаю авторства):

"Вас так немного – верных и родных,
Кто в глубь души – без стука и без крика,
Кто не царапнет, кто не даст под дых,
Кто каждым словом, жестом – Эвридика".

Я прокоментував: "Все гаразд, як на перший погляд. Тільки кепсько вона закінчила – нещасна Евридика. Навіть Орфею не вдалося витягти свою дружину з пекла... У цім контексті більше б, мабуть, Аріадна підійшла: вона хоч рятівну нитку видала на дорогу...

А втім, якщо серйозно, без тих колізій, у яких вони (і Евридика, і Аріадна) проявили свої кращі риси (на жаль, і Орфей, і Тесеї не найкращим чином повели себе: один все-таки оглянувся, попри заборону богів, а інший за врятоване життя віддячив віроломною зрадою), ми навряд чи змогли б збагнути велику силу кохання, хай навіть стоячи над прірвою... Добра всім і щастя, друзі!

Педагог і мужня людина-патріот Сергій Міщенко звернув увагу на поширений на "Фейсбуці" мій вірш "У нашому лісі" з книги "Заберу тебе в сон" (датований 7 березня 2012 року):

У нашому лісі, як водиться, в лісі:
Вистукують Дятли депеші кудись.
І Лев владарює. В прислужниках – Лиси.
І Жаби-квакухи не перевелись.

І Бог усе бачить з небесної висі,
А так воно начебто і не дививсь:
У нашому лісі, як всякому лісі,
Того задавили, той сам удавивсь...

На Бога, як кажуть бували, надійся,
А сам свою справу належно роби.
У нашому лісі – дрімучому лісі,
Що ближче до самих – рясніше дубів.

Я сам був не вірив, але придивився:
На дубові дуб ще й дубцем поганя.
У нашому лісі, як всякому лісі,
На жолуді владні – своя є Свиня.

Так хрумкає смачно. Гляди ж не вдався!
Нагулуй-но сало: на осінь – під ніж.
У нашому лісі – безмежному лісі,
Чогось повсякчасно тривожно мені.

Приснилась гроза: ніби ліс загорівся.
Дотла в нім згоріло, немов не було
У нашому лісі – захланному лісі,
Жорстокість і кривда, неправда і зло.

І сонячний день – мов сам Бог народився –
Ураз пронизав ошасливлений ліс.
У нашому лісі, як всякому лісі,
Лиш сниться Господь, а орудує біс.

Отож і сказав я собі: не гнівися,
Бо винен у всьому не хтось, а ти сам,
Якщо такий безлад панує у лісі,
Навряд чи допоможуть одні словеса.

Ми ліс прорідили. Він аж засвітився:
І ницість пощезла. І скорчилась тля.
Усе дуже просто: щоб жити у лісі,
Його, як належить, люби і доглянь.

Повстати супроти неправди не бійся,
В кутку відсидітись не вдасться – не мрій.
Ти чуєш: у лісі, у нашому лісі
Весняний вродився і котиться грім.

Хто чує, до справи хутчіше берися:
Доволі нам лити від розпачу сліз!
Хай буде весняно у нашому лісі,
Щоб був він щасливим – доглянутий ліс.

Пан Сергій додав свій коментар: "Хто чує, до справи хутчіше берися ... " Нічого не бачу. Не чую. Мовчу. Я вже призвичаївсь до нашого лісу. Хіба що в "Фейсбуці" про щось прокричу...".

Я відповів: " Розумію Вас, Сергію, розумію. Кожен чинить, як уміє! Теж, мій друже, не мовчу. В Вас повчуса – закричу!".

Пан Сергій зазначив: "Пане Іване! Ви неправильно зрозуміли! Це якраз не про Вас – Поета, місія якого нести Слово. А про безліч "фейсбучних" балакунів, яким просто нічим зайнятися. Вони не вийдуть на майдани. А не те що візьмуться за зброю, щоб очистити Наш ліс".

Я продовжив: "Тоді все гаразд! Дякую, друже Сергію, за суттєве уточнення. Зичу Вам гарного вечора та світлого настрою.

Будуть сили – вийду й на Майдан. Уже виходив. І голодування було, коли обстоював права своїх студентів Київського інституту політології та соціального управління, де працював проректором із навчальної роботи, передусім право на отримання дипломів (а над ними та й над нами, викладачами, нависла одна перспектива – бути викинутими на вулицю, що й сталося згодом).

Пам'ятаю, тоді тележурналістка Наталя Кондратюк (світла їй пам'ять!) запитала: "Як довго ви збираєтеся голодувати?" Я відповів: "Безстроково. Я налаштований іти до кінця. Або ми доб'ємося дотримання законних прав, або – хай виносять ногами вперед!"

Через кілька днів міліцейський спецназ блокував приміщення, паралізувавши навчальний процес, хоч ми дійшли до Леоніда Кравчука та Івана Плюща, які запевняли, що нам надано буде всіляку допомогу. Хто ж знав, що то була гра на публіку, а насправді на стіни вишу претендував сват Леоніда Макаровича... Отож, який-не-який, а маємо досвід, і нас так просто не нахилиш – не звикли! Тримаймося, друзі!"

Увечері того дня стало відомо, що рішенням Вищого адміністративного суду України захисник Юлії Тимошенко Сергій Власенко позбавлений депутатського мандату (важко знайти більших циніків, ніж наші владці: отакий подарунок політичному супротивникові – завтра йому виповниться 46 років). Влада залякала суддів, а ті прийняли рішення їй на догоду, щоб залякати решту депутатів, які конфронтують із режимом Віктора Януковича. Знову протистояння.

Нотатка наступного дня – 7 березня 2013 року: "О, вже четвер, і невідворотне завтра майже на порозі. Треба, як та казала у нічному вагоні: "Ви вже, мужчина, щось рішайте, або йдіть у своїх намірах далі, або закрийте свої голі ноги!..".

Словом, останній ривок – і ми в обіймах свята! Будьмо сердечні та уважні!"

Написав того четверга ліричний вірш "**Три грації**":

Хоч клич їх – метких папарацці:
Три грації подиву варті!
І звати незвичних тих грацій –
Учора, Сьогодні і Завтра.

Зійшлися, і спір у них виник –
Хто з них важливіший для мене.
Кому із них трьох я повинен
Вклонитися вдячно доземно.

Я – перше! – сказало Учора:
Я – перше кохання. Я – досвід.
У юності радісну пору
Найкраще усе відбулося.

Але ж не з тобою до Загсу
Пішов він – розбіглись, як вітер.
Бо я – важливіше: я – Завтра,
Мені він повинен вклонитись.

Та годі вже, годі вам, годі:
Про що ми, посестри, говорим?
Я та, з ким живе він, Сьогодні.
Завважте: не з Завтра-Учора.

Сьогодні – це найважливіше.
Можливо, Учора щось варте,
Як спогад, що слід свій залишив
У серці. Так само і Завтра:

Давайте відверто казати –
Усе у руках у Господніх.
Ми можемо Завтра розстатись,

І стане Учора – Сьогодні.

Тут вигукнув я вже: не треба
Ламати нам списи даремно:
Сьогодні молюся на тебе,
Тобі я вклоняюсь доземно.

Нічого душа не забула,
Та тільки не хочу нізачо,
Щоб стало сьогодні минулим,
Лиш спогадом стало вчорашнім.

Три грації – віхи життєві.
І це вже, їй-право, не жарти.
Все краще – з тобою, я певен.
Учора. Сьогодні. Узавтра.

Заувага в нотатнику: "Доки входжу в новий рік саме такими віршами. Чогось серйозного в голову не приходять. Треба почекати нових імпульсів думки. Сам невдоволений тим, що написав. Але хай залишається для архіву...". Перечитав знову – все-таки думка є. І емоція також. Лірика все-таки. Тому і долучив до сьогоднішньої розповіді.

Олександр Волков поширив на "Фейсбуці", крім нового, ще й вірш "**Цирк**" із книги "Заберу тебе в сон":

Мені б світ заочі піти,
Лиш би не бачить наодинці,
Як в Раді б'ються українці,
Не змігши згоди досягти.

А що? Дивіться – можна й так:
Чого соромитися – в рило,
По голові, щоб кров'ю вмились
Та походили у бинтах.

Чудовий привід – гамсели!
А там суди та пересуди.
Поговорити є що людям,
Бо від турбот відволікли.

І олігарх долоні тре:
За це не гріх і заплатити!
Для чого в цирк іще ходити:
Вмикай екран: чия бере?

І тільки жаль отих дітей,
Що гамселять у барабани.
Ніхто їх слухати не стане,
Хай навіть б'ються за святе.

Вони у того цирку – тло.
Не сумніваюсь – варті шани.
Та згаснуть лиш телеекрани,
Все буде так, як і було:

Одні водитимуть козу,

А інші братимуть трибуну...
На стінку стінка знов посуне,
В лікарню битих відвезуть.

То хто ж врятує від біди?
Ніхто, як сидьма всім сидіти.
Зумієм клоунів змістити,
І цирк поїде. Назавжди.

Я прокоментував тоді той вірш: "Чи то день такий – пасмурний та туманний, чи ще якась трясця, але настрій ні в дугу – нікудишній! Хоч Вам хай, друзі, буде краще: все-таки свято завтра... Бережіть себе і святкуйте досхочу! Тільки як на той цирк не зважати, що у Верховній Раді і з якого весь світ потішається, українці?!".

Остання нотатка того дня – і про вибори, і про опозицію, і про втрати: "Арсеній Яценюк наголошує, що ніяких виборів Президента України в 2015 році не буде: опозиція – після ганебного суду над Сергієм Власенком – міняє свою стратегію і тактику, йдучи піднімати народ. От тільки питання, чи почує він опозиціонерів?

А в Росії у власній квартирі друзі виявили з проломом черепа померлого чотири дні тому актора Андрія Паніна (востаннє я бачив його в ролі лікаря у фільмі про Володимира Висоцького "Дякую, що живий"). А прожив чоловік на землі всього 50 літ! Земля пером! Як шкода, що такі таланти йдуть так рано на той світ!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 15 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 19

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Мамин поцілунок", "Ціна слова", "Останній сніг", "Чуємо тебе, Тарасе!", "Конвалії на піаніно", "Ги-ги!" "Непевні часи", "Кращий вибір" та "Так ожож", котрі з'явилися на світ божий 8-14 березня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Об'єктивно – з весною, яка все відчутніша з кожним новим березневим днем (чи у звеселілому пташиному співі, чи у замріяному погляді зустрічних і в твоєму, звісно, а то з якої, спитати б, трясці чи переляку назвався поетом?), і ніби бубнявіє-брунькується душа, щоб відгукнутися у рядку цвітом ніжності й променем лагідного сонця з просвітлілих небес...

Святкової п'ятниці 8 березня – в Міжнародний жіночий день – написав вірш "Мамин поцілунок":

До мами в метро пригорнулось дитя.
Матуся цілує маленького сина.
У світлім вікні краєвиди мигтять:
То, сину, твоя Україна!

Підростай, горобчику,
Мій маленький хлопчику!
У теплі та ласці маминій зростай!
Де б не був ти, сину,
Про свою родину,
Про матусю-неньку, сину, пам'ятай!

Де б не був ти, сину,
Не барись, дитино,
До матусі-неньки, сину, повертай!

Куди все дівається, хто його зна?
То кличе робота, то клопоти різні...
Сумуючий погляд сивіє з вікна.
І дощ бубонить свою пісню...

А діти світами плывуть і летять.
А в рідній домівці чекають їх мами.
... Цілує матуся маленьке дитя.
Й воно, як горобчик, до неї – вустами.

Підростай, горобчику,
Мій маленький хлопчику!
У теплі та ласці маминій зростай!
Де б не був ти, сину,

Про свою родину,
Про матусю-неньку, сину, пам'ятай!

Де б не був ти, сину,
В рідну Україну,
До матусі-неньки, сину, повертай!

Вочевидь ритміка вірша тягне на пісню. Але кому її написати – ні композиторів поруч, ні співаків-виконавців. Пишу-пишу, а все – як у бездонну прірву. Хіба що тішу користувачів у соціальних Інтернет-мережах, які щодня гостюють на моїй авторській сторінці. І на тому дякувати долі, адже написане слово весь час у русі, отже, живе, шукає й знаходить відгук-порозуміння зі своїм читачем!

Новий вірш поширили десятки користувачів на "Фейсбуці", навіть машиніст гірничовидобувних машин шахти "Краснолиманська" Костянтин Шрамко...

Отож, хочу тішити себе сподіванням, що вдається копнути настільки глибоко, наскільки можуть дістати навіть шахтарі. І тим вдоволений.

Дружині до подарунку додав рядки її рідною мовою – по-російськи:

Пусть как в Африке, так жарко,
Будет в день Восьмого марта –
От горячих поцелуев
И признания: люблю я!

Дай Бог счастья – без преград!
Чёрным чтоб лишь – виноград,
Море, кофе, шоколад...

В українському варіанті пішло привітання всім подругам на "Фейсбуці": "Сердечно вітаю вас із настанням весни. Щиро зичу, щоб, як в Африці, було спекотно, і не тільки в день 8 березня, а завжди – від поцілунків любих серцю людей, від їхнього сердечного освідчення в коханні. Хай не буде жодних перешкод для ваших радощів та щастя. А якщо й щось трапиться чорне – то лише шоколад та Чорне море! Зі святом Вас, любі! Будьте мені уособленням весни та гарного самопочуття!"

А тепер можна і святкувати (дружина, попри те, що жіноче свято, приготувала чудовий печінковий торт – смакота!). А далі – читання та писання.

Телефонував напередодні ввечері син: я зрозумів, що він за містом, де в колективі вітали жінок фірми. А сьогодні мав розмову з донькою Оленою – вона якраз їхала з родиною на Борщагівку вітати матір із днем 8 березня.

З нагоди 199-ї річниці від дня народження Тараса Григоровича Шевченка суботнього 9 березня 2013 року написав вірш "**Ціна слова**":

І навіщо йти в піти,
Як читають нині нас,
В кращім випадку це – критик,
Кілька друзів і жона?

Ані книжки тобі видать,
Ні протовпиться в журнал.
І хіхікає єхидно
Добре звіданий фінал:

Стоси списаних паперів.
Творчий вечір – в ювілей.
В залі – лиш пенсіонери
В ранзі проханих гостей...

Два-три слова – для годиться.

Кілька віршів. І – фуршет.
І в провінції, й столиці
Фінішує так поет.

Деся гуде попса естрадна
Про любов одне і те ж.
А твоя завіса пада.
І нічого ти не ждеш,

Крім кістлявої візиту.
Та складаєш заповіт...
І навіщо йти в п'їти?
І навіщо той п'їт?

Все то так і не інакше.
Але, може, то ціна
Справжня є писанням нашим,
Як цікавлять тільки нас?

Бо невтримно думка штурха:
Як же слово кріпака
В Україну з Петербурга
Долетіло й не зника?

От у чому річ, панове:
Слід лишить чи наслідить...
Як до серця дійде слово,
В нім лишиться назавжди.

Нарікання – то дарма все:
Суєта усіх суєт.
Ким ти був і ким зостався,
Скаже час. Як ти – поет.

Справжніх велетів лиш жменька.
Так було, є й буде так.
А пророк один – Шевченко.
Саме він – поет-кріпак.

Це вже усталена за роки-десятиріччя традиція-ритуал – перечитувати цього дня твори поета. Серед них – улюблені поеми "Кавказ", "Сон", "І мертвим, і живим...".

До читання віршів та поем додалося цього разу й фундаментальне дослідження Івана Дзюби "Тарас Шевченко. Життя і творчість". На два дні це єдине, що найбільше втішає мою душу.

Радію: крім першодруку, на "Фейсбуці" користувачі поширили мої вірші "Дійшов Шевченко в Севастополь", "Дорога до Петербурга", "Кобзареві" та "Гніздечко". Отже, свято триває! Бо Велет він – пророк Тарас Шевченко. Не обійняти одним поглядом! Кажу собі і всім, хто чує: думаймо, вчимося, пишаймося – маємо своє золоте сонце поезії, котре і гріє душу, і є дороговказом серцю.

І все ж я додав перцю своїм коментарем до оприлюднених віршів: "От як буває: навіть у далекій Аргентині п'ять років тому мені вдалося зустрітися з Тарасом Шевченком та покласти до підніжжя його пам'ятника квіти. Ще раніше разом із патріотичною українською громадою Севастополя докласти чимало зусиль, щоб у серпні 2003 року з'явився пам'ятник Кобзареві в зросійщеному місті на Чорному морі. Але не повірите: у козацькому краю, в моєму рідному Запоріжжі, де бував поет і читав свої твори, досі немає пам'ятника йому..."

Якось неприродно-гірко на душі, коли пишу про це! Але факт. Може, хоч внуки, як не діти, виправлять цю несправедливість. Дай, Боже! Дожити б до тих часів, коли дихатиметься на повні груди,

друзі! Саме Україною. Аби душа сповнювалася рідним словом, рідною піснею. Скрізь – у родині, на урочистостях, в ефірі...

Мабуть, першим, хто б щасливо усміхнувся зі вічних небес при цьому, був би Тарас Шевченко. Ще б пак – омріяна ним мета! Отож, прислухаймося: "Борітеся – поборете!" чи "І чужому навчаються, і свого не пурайтесь!". Та й не тільки! Отоді, може, захочеться саме на повні груди дихнути щастям справжнього життя – духовного передовсім!".

Знову обізвалася киянка Катерина Васильченко на "Фейсбуці": "Доброго вечора, мій друже – пане Іване! Не уявляєте, як приємно отримати саме від Вас вісточку!

Дякую щиро! Увесь час думаю про Ваші чарівні вірші та прості вислови, котрі торкаються душі. Але, на превеликий жаль, мені важко ще сидіти: тягала сумки з базару та щось надірвала. Та ще й застудилася... А лежачи не можна тримати комп'ютер, бо дротики-контакти вже відходять...

Дуже сумую, але маю надію, що одужаю. Дякую Вам ще раз за те що Ви є. Бережіть себе!"

Я відповів: "Як же прикро, пані Катю, що Ви така неухважна до себе, хоч і раніше вже обіцяли, що буде все гаразд, і Ви не будете ризикувати. Аж ні – знову біда.

Киньте всю писанину і одужуйте! Потім усе інше. Хочу сподіватися, що за Вами є кому приглянути?! Дай, Боже, Вам сил! Думайте тільки про щось гарне і все буде гаразд. Я вірю в Вас! Ви – оптимістка. Принаймні я Вас такою знаю. Ще раз настійно прошу: бережіть себе, пані Катю!".

Наступного дня – 10 березня 2013 року – не повірив своїм очам: виглянув у вікно, а надворі лежить-біліє сніг. Став уважно придивлятися в небо і зрозумів: він продовжує йти – той непроханий і несподіваний сніг... Діждався один весни! Про те й написаний цього дня вірш "**Останній сніг**":

Ой леле, сивий – випав сніг –
До мене березень у гості.
Ну й дався ж блудний син весні –
Що їй, що нам із ним непросто.

Я з кленом вчора гомонів –
Він ледь не вистрілив бруньками.
Тепер заляк, як уві сні
Чи чорна кішка мов між нами:

Ні пари з вуст. Я – до беріз:
І ті – відводять ніжні очі.
Неначе сніг – це мій каприз,
Немовби я весни не хочу.

Мої дівчатка золоті,
Не одвертайтеся, почувите:
Я більш нічого б не хотів,
Як розпрощатися із лютим.

Вкотре кажу: він блудний син –
Той неслух-березень – терпімо!
От-от з доріг поверне він:
Сини!.. Непросто дуже з ними.

Такі йоржисті, запальні,
Та й ми були не кращі, юні.
Десяте березня і – сніг.
Нічим не втішу вас, красуні.

Я сам не вірю – закоцюб,
Стою, а скрізь так біло-біло.
Перегорнуть сторінку б цю,
Та де зелене взять чорнило?

Одноманітний знов пейзаж,
І настрій – сірий, нікудишній.
Недільний день. Незручно аж,
Та що удієш, як невтішно?

Хіба іти отак – хай сніг,
Але на нього мрійно глянуть,
Бо щось підказує мені,
Напевне, серце: сніг останній.

Бо бачу: радо голуби
Туркочуть знов. Бо час – кохати.
Тому, хоч ти мене убий,
Іду вкотре весну стрічати.

Звичайно, хочеться сподіватися, що це останній спалах зими, котра ніяк не хоче з нами прощатися. А мені вже сниться весна... Та тільки Бог його знає, де вона забарилася?

Знову побачив поширений на "Фейсбуці" в остаточній редакції мій вірш "**Чуємо тебе, Тарасе!**", написаний 24 серпня 2012 року (про що йтиме мова в Розповіді **42-й** цього видання).

Я планував опублікувати вірш у новій книзі – "Над прірвою" (як пісню його виконала заслужена артистка України Олена Юрчук разом із ансамблем наших військових моряків під керівництвом капітана першого рангу Олександра Горшкова):

Де Чорного моря хлюпочуться хвилі
І сонячне місто – немов корабель,
Сягаєш ти неба, мов чайка на крилах,
І наш Севастополь вітає тебе.

У даль з п'єдесталу зориш ти, Тарасе,
Розкутий твій голос – як промінь з імлі:
"Борітись – поборете!" Вірив. І прагнув,
Щоб ми, українці, щасливі були!
Ми чуєм твій голос, пророче Тарасе:
До єдності й волі твій праведний клич!

Ніколи те слово не вмере, не погасне,
Бо щиро зігріте сердечним теплом.
До Чорного моря дійшов ти, Тарасе,
Щоб злагоди сонце над містом зійшло.

У даль з п'єдесталу зориш ти, Тарасе,
Розкутий твій голос – як промінь з імлі:
"Борітись – поборете!" Вірив. І прагнув,
Щоб ми, українці, щасливі були!
Ми чуєм твій голос, пророче Тарасе:
До єдності й волі твій праведний клич!

Надійно, поете, нам разом з тобою:
Ми віримо – дійдем омріяних днів!
Дай, Боже, нам духу, дай, Боже, любові,
Щоб кожен, як ти, Україну любив!

У даль з п'єдесталу зориш ти, Тарасе,
Розкутий твій голос – як промінь з імлі:
"Борітись – поборете!" Вірив. І прагнув,

Щоб ми, українці, щасливі були!
Ми чуєм твій голос, пророче Тарасе:
До єдності й волі твій праведний клич!

У нотатнику – запис того дня: "Хай сніжить надворі (такий лапатий зірвався сніг, що не видно білого світу на моїх Позняках), а мені тепло від думки, що в Севастополі стоїть на постаменті Великий Кобзар і думає свою думу – про те, що йому не однаково, якою збудять Україну нові проводирі – хай би добрі люди, а лихих удосталь уже було. От би ще й нам так – не байдуже жити!

А ще тепло на душі від того, що якоюсь мірою справджую заповіт народного поета, який казав: спасибі, що пишуть по-нашому (себто – по-українськи) і про нас.

Сніжить! Такий уже він – цей день: невтішний. Пом'янімо, друзі, незлим тихим словом Великого українця – Тараса Григоровича Шевченка. Вічна йому пам'ять і слава!".

І наступного дня – себто вночі на понеділок 11 березня 2013 року – киянка Галина Дем'янова поширила на "Фейсбуці" мій новий вірш "Останній сніг" і прокоментувала: "А мені подобається... Хай краще зараз, ніж десь потім у кінці квітня, а то чого й доброго – у травні...

Хай летять сніжинки, хай витанцюють свій останній березневий танок, хай навіюють найприємніші спогади про зиму, хай обцілюють ще раз і ще раз моє чоло, мої очі, ніс, вії, хай знову намалюють казковий пейзаж і хай знову заставлять поетів писати вірші саме про них...

На те й він "неслух-березень – терпімо!" А нам не звикати, ми ж українці. А ось, що кохати час, то правда! "Тому, хоч ти мене убий, Іду вкотре весну стрічати." Натхнення Вам, любий Іване Васильовичу! Затишного й теплого вечора, гарного настрою!".

Алла Заблодська додала: "Підтримую пані Галину – нехай вже краще зараз трохи почекаємо справжньої Весни, аби недовго... Пане Іване, вірш пречудовий! Щиро дякую за таку Поезію!"

Я відповів: "Щасливий відчувати таку теплу емоцію від вас, пані Галю й пані Алло! Добраніч Вам і солодких-пресолодких снів! А сніжить, як Ви й замовляли, без упину!"

Мені ж не спалося, а тому о третій годині ранку написав вірш "**Конвалії на піаніно**":

Конвалії білі – на клавіші білі.
Ще звуки останні в дзвіночках ясних.
За швидкою знову вітри-заметілі:
Біліє на світі на білому сніг.

І білий би вірш був, напевне, доречним,
Та тільки йдуть рими, як сніг за вікном.
І біла печаль, наче даль безкінечна.
І кутає ніч все довкруг білим сном.

На аркуші білим рядки заясніли.
Вже спить піаніст. Ніч. І падає сніг.
Конвалії білі – на клавішах білих.
І мов не самотньо, як гляну на них.

А біла мелодія світом вирує.
Під ковдрою білою шлях вдалину.
А я виглядаю, як снігом простує
Й веде білий березень білу весну.

Отак у дорозі вона побіліла.
Ще тиждень чи два, де й подінеться сніг.
Конвалії білі – на клавішах білих.
А пахощі! Пахне весною від них.

Під першодруком розмістив коментар: "А сніг – без кінця падає за вікном. Навіть нічні вогні потьмяніли від снігової завіси. Дякую природі за сніг, пані Вікторії Плісак, пані Олі Стівенс, пані Галі Дем'яновій та пані Касі Терещенко за поширену світлину з конваліями на клавішах фортепіано, а собі за те,

що не міг заснути під таку світлу музику ночі – зі снігом, конваліями і непевним за настроєм березнем... Не важкого, а привітного понеділка, друзі! Будьмо!!!"

Першою віргукнулася Вероніка Плісак із Нью-Йорка: "Дякую, Іване Васильовичу! Як завжди, Ваші вірші прекрасні! А конвалія та маки – мої улюблені квіти! Дякую Вам за гарний настрій!"

Я відповів: "І мені приємно відчувати Вашу світлу емоцію, сонячна пані Вероніко! Успішного дня, друзі!"

А закарпатець Олександр Волков повідомляє: "А у нас річки піднялися вже на два метри. Знову повинь буде".

Я відповів: "Тривожно: просто біда – з цією сніжною весною, друже Олександрє! Хай би обминула Вас та повинь! Бережіть себе! Доброго Вам дня!!!"

Вероніка Плісак додала: "Доброго дня, Іване Васильовичу! Не спішить весна до нас. Холодно, дощить, снігом два дні тому мело..."

Я підвів ризку: "І в природі все не так, а в житті і поготів. Та все ж будемо сподіватися на краще, беручи приклад із птахів: сніжить, а вони розспівалися – і лиха їм мало! Тримаймося, пані Вероніко. Іншого не дано. І все тут!!!"

Галина Дем'янова теж прокоментувала мій вірш "Конвалії на піаніно": "Здавалося б, така собі звичайна світлина... Ага, а подивись, що вона робить зі справжніми поетами!"

Чарівно, дорогий наш Іване Васильовичу! Сердечно дякую Вам за прекрасний подарунок! "Й веде білий березень білу весну..." Ой, пахне весною...

Спасибі! Вам теж кланяємося. За сніг і безсонні ночі мовчу... Гарного і затишного березневого вечора! Приємного спілкування! Натхнення!"

Я відповів: "Приємно читати такі сердечні слова, пані Галю! Я б не пробачив собі, якби проспав минулу ніч, а ці рядки не з'явилися на світ Божий! А так вони є. Вже існують незалежно від автора. У гармонії ж зі світлиною вже є фактом чогось більшого, ніж ілюстрація з підписом. Принаймні вчорашній сніг себе бачить у тих рядках, бачать ще свіжі конвалії, котрі горнутья до білих клавів піаніно, а ті ще зберігають тепло натхненних пальців піаніста і пам'ятають чарівні звуки весняної мелодії.

Світлих Вам думок, мої друзі!"

Вдалося додзвонитися до пані Катерини Васильченко: у неї вже оптимістичніший настрій, але ще дуже кашляє, бо простудилася. Сусідка допомагає з ліками. А шойно приїздив і її син. Отож, справа йде на покращення. Жінка мріє почути мої вірші в авторському виконанні. Я пообіцяв це зробити, коли вже стане тепліше...

Прийшла звістка про те, що українська журналістка Анхар Кочнева втекла з сирійського полону, де її тримали під вартою повстанці – супротивники президента Башара Асада, вимагаючи за звільнення 50 мільйонів доларів. А от 35-річна українська актриса Оксана Гайвась загинула в Єгипті – в Хургаді, катаючись у пустелі на квадроциклі.

Як бачиться: туристичні послуги стають смертельними. То повітряна куля вибухнула в повітрі і забрала життя 19 туристів, то підводне плавання закінчилося трагічно, то тепер катання на транспортному засобі... Будь він неладним – такий відпочинок!

Захисник Юлії Тимошенко Сергій Власенко після скасування його депутатської недоторканності чекає на свій арешт міліцією, але не збирається тікати з України. Влада далі йде в наступ на активістів опозиції. Не Україна, а Білорусь-2!

Японія знову згадує жертв руйнівного землетрусу та цунамі 2011 року. Наче вчора це було, а вже сплигло два роки. 20 тисяч людей тоді так і не діждалися весни. І не діждуться ніколи. Хіба ж може після такого заспокоїтися душа? Нізащо!

Інесса Кужом-Ковальова знову поширила на "Фейсбуці" мій вірш "**На відстані болю**" із книги "Не губімо в собі Україну!":

Мені вже на відстані болю весь світ.
На відстані страху й тривоги.
Де паслися коні в шовковій траві,
Копитами збита дорога...

Куди ви, булані? Куди, вороні?
Знялися – аж крупы у милі...
А хто це до нас на зеленім коні?

А хто так поквапно на білім?

Устигнути б коням поглянути вслід:
Невтримні вони, як цунамі...
На відстані болю уже мені світ,
Тривожний такий із літами.

Щомиті автографи жаху-біди:
Не знати і звідки приспіє
Стихія вогню і стихія води –
Нещадні, пекельні стихії.

Здавалося б, привід радити мені,
Як сонце з небес заясніло:
У гості весна на зеленім коні,
Зима так поквапно на білім.

Оглянувсь: такий незахищений світ.
Душі неспокійно, тривожно.
Ще коні пасуться... Ще люди живі...
А десь кінець світу... Збав, Боже!

Вірш з'явився після повідомлення про те, що 11 березня 2011 року 9-бальний землетрус в Японії призвів до зсуву осі Землі на 15 сантиметрів. Від цунамі в 10 метрів загинуло понад 17 тисяч людей. Наступного дня землетруси сталися в Мексиці, Індонезії, Домінікані, на островах Фіджі та Гавайї.

Тетяна Мілевська поставила під поширеними рядками значок схвалення.

Я написав: "Дякую Вам, мила красуне Інессо та світла пані Тетяно, за солідарність душі. На відстані болю – це на відстані людської небайдужості!

Будьмо пильними, друзі! І бережимо одне одного у цьому крихкому і тривожному світі. Пам'ять – це те, що не дає спокою душі! У кого вона є. Душа. Через те є і пам'ять.

Байдужість – від безпам'ятства. Рівняється бездушшю. Допоки пам'ятаємо – співчутливі. І живемо. Маємо таке щастя! Будьмо!"

Наступного дня – 12 березня 2013 року – написав віршик "Ги-ги!":

Сліпнуть очі від білих снігів.
Спотикаюся – тільки б не впасти
Під щасливе дитяче "ги-ги"!..
Хоч яке воно в трясці те щастя:

Із бурульки стікає вода,
Із гонделика снігом – за комір.
Продавщиця така молода.
І усмішка – як сонячний промінь.

Де й узявся – нашптує біс:
Оспівай її, зваблюй, пійте!
А вона мені: скоро вже піст –
Навіть в думці не можна грішити.

Ото так мені й треба, щоб знав:
Розговіться під піст закортіло...
Як не діти, гигика весна:
Спотикаюсь – сліпить снігом білим.

Та ще й вітер у вуха – "ги-ги"!

А я вітрові радісно – здрастуй!
Чорна гава. І білі сніги –
Березневі, як настрої, контрасти.

Через тиждень великий той піст,
Але ж є в мене тиждень в запасі...
Спокусив таки капосний біс:
Продавщиці сказав: Ви – прекрасна!

Запис у нотатнику того вівторка подає особистість героїні вірша під дещо іншим ракурсом: "Ходив на ринок на своїх Позняках – кілька разів ледь не впав дорогою – так слизько. Зачепився за продавщицю в гонделику, де купляв сметану: це вона – красуня Маргарита – повідала про те, що 18 березня починається Великий піст для віруючих. І закликала мене дотримуватися всіх його вимог: їсти скоромне, жити духовним життям, не грішити..."

Пообіцяв тільки одне, як на суді: говорити правду і тільки правду. Передусім у віршах...".

Увечері на "Фейсбуці" користувачі Ольга Фітсала, Маріанна Горобець, Євген Рудаков, Марія Козак, Євген Гірник та Ганна Черкаська поширили мій вірш "**Непевні часи**" з книги "Заберу тебе в сон" (написаний 3 березня 2012 року):

Це час лицемірства і телезвітяг,
Брехні на догоду, покірливих час.
Гадаєш, що ми проживаєм життя?
Та ні ж бо: воно – випробовує нас.

Немов паралельні існують світи:
Одні тягнуть долі важучої віз,
І де тільки сили беруться тягти
Грузькою дорогою болю і сліз?

За що завтра жити? Голодне дитя...
І зашморг тарифів, а сплачувать зволь!
Стоять над душею обранці життя:
Отих, що внизу десь, вершителі доль.

Який же контрастний, невтішний пейзаж:
Розпечені пики, що лізуть в екран,
Малюють щасливе грядуще, що аж
Самим же від гордості дух розпира.

І те, що за кадром: живцем шахтарі
Поховані в шахтах від вибуху знов.
А там он будинок із дітьми згорів.
А там... Невеселе щоденне кіно.

Це справжнє жажіття – не менш і не більш.
А там – на екрані – та жодних проблем:
Бо біль постраждалих – чужий для них біль.
Бо в різних ми вимірах з ними живем.

Два світи. І справді: не зчулись, коли
Новий рабовласник до рук прибрав нас.
Бо мовчки в дві дірки покірно сопли:
Мовляв, перебудемо якимось цей час.

Аж ні – не судилось. Кричу до нестям:

Це буде навіки, як змирилось ми:
І нас випробує нині життя.
Якщо і надія – то лиш на самих.

Бридню можновладців не слухай дарма:
То є колискова під наш вихідний.
Допоки ще небо на світі трима,
Від тебе залежить, як безлад спинить.

Не будь лиш стороннім, байдужим до зла.
Себе ошукать яничарам не дай!
Непевні часи. Серце прагне тепла.
На те і оновлення час випада.

Я додав коментар: "Навряд чи він добрий – цей березневий вечір, друзі. Але ж лікар не винен, ставлячи діагноз, навіть невтішний. Маємо думати про ліки від непевних часів, у яких опинилися майже 90 відсотків українців. А нам – щодня і з усіх інформаційних каналів – про покращення життя. У нього вірить хіба що решта – 10 відсотків та ті, кого реанімували (щось не дуже про таких чути!).

Хочете жажів – прислухайтеся до плачу та надсадних голосів за стінкою, де мешкаєте, ввімкніть на свій розсуд будь-який канал мовлення і матимете – кров, безпорадність управлінців і загнаного в тупик обивателя. Враз приходить усвідомлення, що твій спокій і добрий вечір – ілюзія, втеча від реальності. Надовго? Доки біда не постукає у твої двері.

Не можна співати щасливі пісні, коли лютує негода – соціальна й поготів. Коли непевні часи. Думаймо, люди добрі. На те й мізки нам даровані небом. Будьмо!!! Іншого – не дано".

У Ватикані того дня о 19 годині 115 кардиналів зібралися на конклав: всі очікували повідомлення про обрання нового Папи Римського. Хто ним стане – 71-річний італієць Анджело Скола, 68-річний канадієць Марке Велле, 63-річний бразилець Оділіу Шерер чи 65-річний Пітер Тарксон із Гани (а може, й інший – зовсім несподіваний – кандидат!) – справа найближчого часу. Як тільки здійметься білий дим до благословенного неба з Риму...

Словом, віряни-католики завмерли в передчутті рішення конклаву у Ватикані. Досі спостерігачі гадали на кавовій гущі... Та пригадували "знак" небес (так принаймні це здається): 11 лютого 2013 року – в день зречення Бенедикта XVI – в небі над собором святого Петра у Ватикані спалахнула блискавка. Пролунав грім. Співпало так чи справді це щось значить? Час покаже...

Легендарний чернець – святий Малахій, за свідченням дослідників церковної літератури, стверджував, що буде обраний чорний папа – себто африканець. І в зв'язку з цим має настати кінець святих церкві Христовій... Найдивніше те, що фаворит цьогорічного конклаву – 65-річний темношкірий кардинал з Гани Пітер Тарксон, який може стати папою Римським замість німця Йосипа Ратцінгера – Бенедикта XVI. Останнім папою Римським, який пішов у відставку до нього, був Григорій XII у 1415 році... За такої інтриги залишалося набратися терпіння і чекати. От-от... Словом, вже не довго!

12 квітня 2013 року російський президент Володимир Путін прийняв на кілька годин свого колегу з України Віктора Януковича, причому не в Кремлі, а в Завидово, що у Тверській області. Це були, як стверджує ведучий новин на російському державному телеканалі "Росія" журналіст Дмитро Кісельов, не перемовини, а розмова ні про що. Колишній коментатор-гастарбайтер на українському телеканалі ICTV різко критикував, а по суті висміяв главу сусідньої держави за те, що в Києві й досі не можуть з'ясувати суть пропозицій вступу України до євразійської спільноти, до Митного союзу, куди закликає Володимир Путін: "Янукович, як ошпарений, навіть не залишившись на запланований нічліг, під ранок відлетів геть. Справи в нього кепські – лякають уже скрізь – і з Заходу, і зі Сходу, а можливостей у Києва гідно зробити гідний вибір все менше", – сказав в наприкінці автор пропагандистського телесюжету.

Словом, росіяни тоді залякували нас тим, що з 2015 року перекриють в'їзд робочої сили для тих країн, які поза Митним союзом, а примарна асоціація з ЄС для України, мовляв, – це шлях до повного знищення національної економіки і залежності від Європейського ринку, де, як наголошувалося, абсолютно не матимуть попиту українські товари...

Отака малювалася перспектива. І справді, було соромно спостерігати безпорадність Віктора Януковича, його заплутану мову на тлі чіткого політичного наступу Володимира Путіна і його

аргументованого розмірковування про те, що Росія з повагою поставиться до будь-якого рішення керівництва сусідньої держави...

Словом, вівторок не додав жодних позитивних емоцій. Про що ж писати? Я не міг тоді чітко відповісти на це запитання. Бо й справді не знав тієї відповіді.

Але наступного дня – 13 березня 2013 року – під враженням від прикрої зустрічі Віктора Януковича з Володимиром Путіним написав іронічний вірш "**Кращий вибір**":

Марусино, розізнаюсь –
Сяду з горя і нап'юсь.
Бо дивився телезячик:
І таке почув!.. Боюсь,
Не обійдеться без пляшки!

Там казав один мужик,
Що з торгівлею гаплик,
Хто не в Митному союзі.
Що припинять через рік
Ввіз таким сусіди-друзі!

Потім наш казав гарант:
Київ ще не розібрав
Пропозиції сусідів...
Що паперів тих – гора...
Що в ЄС ми, може, підем...

А сусід: ну, вам видніш,
Тільки щоб було не гірш,
Бо Європі не потрібен,
Як навколішки стоїш
Й жити хочеш за спасибі!

Дай товар – на рівні йй.
Чи не краще – до своїх:
Газ дешевшим миттю стане!
Ти б почувла, Маню, їх –
Як же стелять м'яко, Маню!

Зі стільця я ледь не впав,
Як про дружбу він сказав
І що нас шанують ніби –
Самостійну із держав.
Тільки Митний – кращий вибір!

Ще б не кращий: як везли
Все в Москву колись хохли,
Так везтимемо і нині.
Голі й босі, як були,
Так і будем в Україні.

А інакше – не судьба!
Йй на трубу полюють, бач:
Це щоб мито не платити.
А без неї – нам труба.
Та й Європі – нащо ми там?

Там таких своїх – сповна.
Лихоманить і без нас:
Глянь – то греки, то французи –
Аж до Бельгії луна:
В горлі вже – нові їм друзі!

Як сліпі – аж зло бере –
Ми вже й так, як мухи, мрем,
Що ж казати, як в прийми підем?
Чує серце: хай їм грець,
Марусино, тим сусідам.

Вже накланялися їм.
Що було, відомо всім,
Жити, бачиться, Марусю,
Треба розумом своїм.
Вимкни ящик. Бо нап'юся!

На "Фейсбукі" новий вірш негайно підхопили і поширили користувачі Олександр Волков, Ганна Черкаська, Ірина Кметь, Валерій Терзі та інші.

А патріотична поетка Патара Бачія прокоментувала першодрук своїм чотиривіршем:

"Пити – це остання справа,
Краще хай сусід уп'ється.
Нам ще підіймать державу,
А то вже весь світ сміється!!!".

Я заперечливо відпаривував на серйозний закид колеги, вочевидь іронізуючи з категоричності першого рядка її чотиривірша: "Пити – справа корисна: причому кожного дня – не менше трьох літрів води! Норма!!!". Вийшло: хто в ліс, хто за дровами...

А Олександр Волков ще й доєднав до вірша пісню Володимира Висоцького "Діалог біля телевізора". Я зазначив: "Хай буде, друже Олександре! Там – про побутову проблему, а в мене ж – про дещо інше. А форма – та ж... Телеящик – джерело інформації, що вдієш..."

Пан Олександр додав: "Так, дійсно, про телеящик і там, і тут. Але Висоцький це співав з далеким прицілом, більше завульфовано, ніж Ви".

Я відповів: "Згоден. І дякую, що Ви розумієте, що я не пиятику пропагую... Скільки ж можна ганьбитися невизначеністю та пустопорожніми розмовами!"

А християнський світ саме того дня нарешті отримав папу Римського: о 20 годині 05 хвилин над Сикстинською капелою знявся білий дим. І вся площа святого Петра в Римі спалахнула схвальними вигуками тисяч людей, особливо коли вийшов із промовою "Habemus papam" ("У нас є Папа") кардинал-протодиякон римсько-католицької церкви Жан-Луї Торан. В очах – світлі посмішки. З вуст – радісні вигуки. Свято!

Новим очільником католиків світу, 266 папою Римським став представник із Південної Америки – аргентинець, архієпископ Буенос-Айреса Хорхе Маріо Бергольє, який відтоді став називатися Франциском.

Слава Богу, католики світу не без папи, а ми – не без України. Ясна річ, я не міг не відгукнутися на вибори папи Римського. До ранку наступного дня – себто 14 березня 2013 року – написав вірш "**Так ожж!**":

В щоді праведні віряни,
Бо нечуваний вердикт:
Йде з посади в Ватикані
Папа Римський Бенедикт.

Абсолютно добровільно:
Просить зважити на вік...

Я подумав: божевільний –
Не інакше – чоловік!

Але потім заспокоївсь:
Мабуть, папі припекло...
Бо давно уже такої
Чудасії не було...

Мре на троні імператор.
В папи трон довічний теж.
Папа – як би це сказати –
Церкви Божої стратег:

Бога на землі намісник.
Певно, з неба був дзвінок:
Тож слухняний папа, звісно,
Учинив належний крок.

А щоб сумнівів ніяких
І в реєстр додати чудес:
Грім із блискавкою грякнув
Із вдоволених небес...

Все так трапилося раптом:
Бог не звик ловити гав.
Ну, а ставитиме крапку
В цій історії конклав.

Хто ж помазаником стане?
Придивляйтесь: коли дим
Чорний – буде папа з Гани,
Як Обама рецидив...

А як білий – аргентинець...
Є там ще – та старики...
Сподівався я на українця –
Не знайшлось, на жаль, таких.

Словом, не чекають нас там:
Де не кинь – усюди клин...
Папа йде. У шоці паства.
Хто наступник? Звідки він?

Втішивсь я сміливим кроком:
Треба вчасно йти завжди!
Папа з Африки? З Європи?
Алілуя! В'ється дим...

В церкві не легіонери,
Як в футболі – тут інак...
Аргентинець Ратцінгера
Шлях продовжить – добрий знак.

Бо виходить так: Малахій,

Що кінець передрікав
Церкві Божій, дав все ж маху.
Так отожд! – сказав конклав.

Я зазначив у доданому до вірша коментарі: "Дай, Боже, і Франциску многії та благії літа (кажуть, що він – чоловік простий і не прагне розкоші! Принаймні після обрання поїхав не в лімузині, як за статусом, а в автобусі – разом із усіма кардиналами; зі своєї кишені розплатився за номер у готелі, де мешкав під час конклаву; а в Буенос-Айресі до служби завжди добирався, як і повертався додому, громадським транспортом).

А також зичу йому такого авторитету та популярності у вірян, які мав понтифік Іван Павло II, про що я писав у вірші "В тім – весь він" від 8 квітня 2005 року, що ввійшов до книги "Стою на Майдані".

Зранку розмістив новий вірш на "Фейсбуці", сайтах "У контакті" та "Живий журнал". На "Фейсбуці" Тетяна Милянець прокоментувала першодрук: "Віра допомагає бути Людиною. Скільки натерпілись від червоних атеїстів та їх людиноненависницької політики, коли намагались голодоморами перетворити людей на тварин!".

Отже, думають люди – і це головне!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 16 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 20

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Я – в шоці", "Весна – за горами", "Пряник", "Вітер", "Мавка" "На святі поезії", "Задля жарту" та "Замки до щастя", котрі з'явилися на світ божий 15-20 березня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Запис у ностатнику від 15 березня 2013 року: "П'ятниця. Міжнародний день сну. А ще – день вдячності. І немає сил боротися з зимовою погодою: холодно, весь час сніжить.

А сьогодні зранку в Києві дощ, а на заході України, особливо у Львові та Луцьку, – знову снігопад... Я в шоці від такого березня!".

Отож, нічого дивного, що й вірш, написаний цього дня, так і назвався "Я – в шоці":

Триває із лютим підступний роман
У березня – сучого сина:
Вернулася в Київ морозна зима
І снігом його притрусила.

Та що – снігопаду не видно кінця:
Учора сніжило й сьогодні.
Ви – збоченці, хлопці, кричу місяцям:
Регочуть – кажи, що завгодно!

Їм, бачте, до лампочки всі балачки,
А рота роззявиш – простудять...
І ляяться наче мені не з руки,
А як тут безпристрасним будеш?

Ішов до весни, і – будь ласка, зима.
Ну, я ще сховаюсь, а клени?
Я ж їм обіцяв – хто так слово трима –
Що шию їм одяг зелений?

Отак осоромивсь – незручно, хоч плач:
Синоптик із мене ніякий.
Сніжинки ловлю я. І зичу тепла
Деревам, пташкам і собакам.

Он – чуєте: гавкіт. І жалібне з ним
Вітрів завивання знов чути.
Одна лиш надія: за стилем старим
Учора закінчився лютий.

Ну, хай іще з тиждень пробуде зима,

Коли вже так збочили хлопці:
У березня, бачте, із лютим роман –
Геть з'їхали з глузду! Я – в шоці.

Словом, березень того року продовжував демонструвати свої вибрики, а мені вже уривався терпець у взаєминах із севастопольським видавцем книги віршів "Заберу тебе в сон". Нарешті він відгукнувся, знову пояснюючи своє мовчання суто побутовими негараздами, котрі, звісно, мене аж ніяк не переконували: власне, в кого їх немає?! І все ж мій партнер вважав за необхідне повідомити мені таке: "На вимогу газових служб довелося терміново поставити перегородку з підручних засобів і прибрати аварійну стіну, де була кухня, обладнання та інше. Прожив весь лютий і вже половину березня на шести квадратних метрах учотирьох..."

На вихідних хочу закінчити нещасні десять книг, які перетягуються з місця на місце в напівфабрикатах. Ситуація катастрофічна, але розраховую за весну вийти з тривалого піке, бо вже геть набридло їсти мівіну".

Що тут залишалось, тільки поспівчувати – і собі, і видавцеві. А тому я й відповів: "Просто жах якийсь! У мене вже ні сил, ні слів коментувати ситуацію.

Сиджу і чекаю. Бажаю Вам вибратися з цього чортового піке.

Зараз хоча б ці десять примірників побачити, щоб не виглядати голослівною людиною: сором перед колегами, які мають інформацію про електронної версії книги. Навіть у журналі "Київ" вже вийшла добірка з цієї книги, а самого видання немає навіть у автора. Ганебнішої ситуації не придумати. Чекаю!"

Із Москви прийшло сумне повідомлення про те, у Валерія Золотухіна лікарі виявили рак мозку – актор неоперабельний: він уже майже тиждень перебуває в комі. От і причина, чому у Валерія Сергійовича раптово стала відмовляти пам'ять.

Прогнози лікарів зовсім невтішні, бо пізно спохватилися: побратим Володимира Висоцького вже однією ногою в дорозі, з якої немає вороття. Додало напруження і його директорування в театрі на Таганці після зігнання з посади знаменитого засновника трупі Юрія Любимова.

Але як би там не було, він на тридцять три роки пережив свого геніального друга – поета, артиста, співака Володимира Висоцького. Що б то було, якби ті тридцять три роки додалися до віку барда! Якби ще пісні пішли в люди! Але не судилося...

Нічого нового не додав у ситуацію з погодою і суботній день 16 березня 2013 року, про що свідчить наступний запис у моєму нотатнику: "Учора Львів та Луцьк потерпали від снігопадів, а сьогодні сніг дістався й Києва. Циклонить, будь воно неладне!"

Отож, кутаймося тепленько та думаймо гарненько! Робімо самі собі суботу, якою забажається!"

Цим же настроєм дихає і новий вірш "**Весна – за горами**":

Потепліло... І хто б передбачив,
Що замре під снігами земля?
Закоцюбла гортензія плаче.
І тюльпани приречено сплять.

Снігопади вернули з вітрами.
Хоч би промінь малесенький де...
За горами весна, за горами.
Так – немов на налігачі йде...

А спитати б: чому неохоче?
І за що ж холоднеча така?
Видивляю натомлені очі:
Чорна гава і сніг на гілках.

Так простуджено голос злітає,
Що аж падає настрої мені.
Що накаркати більше – спадає
На тюльпани й гортензію сніг.

На весну ж повертало неначе...
Де ж воно – біло-біло, поглянь:
Закоцюбла гортензія плаче.
І тюльпани приречено сплять.

І зігрів би, та руки, як крига.
По коліна – сніги: просто жах!
Сниться березень квітам під снігом.
Де ж там він – заблукав у снігах?

Як зустрінеється раптом в дорозі,
Передайте – чекаємо: я,
І тюльпани, що сплять на морозі,
І гортензія – в слізках – моя.

Навіяли ліричний настрій світлини Галини Кравець на "Фейсбуці" та повідомлення про те, що на західній Україні не припиняються снігопади та морози. Та і в нас було не дуже весело, але все ж можна було ще терпіти...

А недільний день – 17 березня 2013 року – завдав мені немалих клопотів у зв'язку зі, здавалось би, зовсім невинним віршиком "**Пряник**", який народився саме того вихідного:

У небі сонце – наче пряник:
Гостинець радісний мені.
Недільний день такий весняний,
Якби не холод і не сніг...

Біліє дим. І хмари білі.
І тиша зранку – нічирк.
Весняно, сонячно в неділю:
Мов прагне світ перепочить.

Озвалась церква першим дзвоном:
Неділя прощена – свят день.
Зашурхотіло підвіконня:
У гості – голуб. Крихіт жде.

Я гостю радо посміхаюсь.
Пішов за хлібом – а де ж гість?..
Простіть мене, як я прощаю
Усіх, хто мав на мене злість.

У сонці день – такий весняний,
Що аж тепліш стає думкам:
Мов, прощений, я маю пряник,
Котрий вручив Всевишній сам.

Пояснення настрою відшукав у стислому рядку свго нотатника : "Зранку виглянуло сонце – зраділа душа. І хочеться думати про щось світле та радісне".

Мої гості-друзі Олександр Курц та Петро Кулінець поширили на "Фейсбуці" першодрук.

А згодом киянка Галина Дем'янова прокоментувала: " О, якби Бог прощав тільки нині, то яка би черга до нього була – від живих і мертвих, і ненароджених..."

Бог прощає нас щодня і кожної хвилини, коли ми щиро каємося, а ось брати... Хто раз в рік, хто раз в 10 років, а хто взагалі ніколи.

Пробачте, братство! Якщо мене хтось не пробачає, то я Вас пробачаю і навіть за те, що мене не пробачає".

Я відповів: "Великодушно пробачте й мене, люба пані Галю! Ділюся своїм "Пряником" з надією, що не зачерствів. Бо сонце – не черствіє. Бо народжене Творцем найпершим – у перший день його трудів праведних. Того й на душі нам тепло. Бо їй заповідане сонце. Всевишнім".

Пані Галина продовжила: "Пробачаю, пробачаю... Не знаю, як Ваш "пряник", але сонце, як світило небесне, Бог створив четвертого дня. "... І Бог побачив, що це добре. І був вечір, і був ранок, – день четвертий." 1 Буття 18:19".

Я заперечив: "'Хай станеться світло!" І сталося світло. День перший. День трудів праведних. Всевишнього. На всі сто – так. Бо що можна вчинити в темряві?! Та ще й на самоті. Всевишній же – поет, творець нового: його осяяло – і він явив світло. А те, що інтерпретатори в Біблії твердять про творене ним сонце на четвертий день, то вже на їхній совісті, бо не переконує, пані Галю, оскільки немає світла без світила (однокореневі слова, як бачиться!).

Вже така я, мабуть, людина: не можу буквально сприймати писане про великі й малі світила. Це все одно, що стверджувати, що місяць світиться – не від сонця, а сам по собі... В ХХІ столітті якось воно не личить так. Навіть поетам. Тому Ви даремно іронізуєте над моїм пряником, та ще й беручи його в лапки. Однак день такий, і я Вас пробачаю. Святкового Вам дня, друзі!"

Визнаю: то був надто радикальний (якщо не сказати – необачний) коментар, бо пані Галина не заспокоїлась, хоч і поширила мій першодрук. Але після наступально зауважила: "Ну якщо не можна так буквально сприймати писане про великі й малі світила, тоді донесу до Вашого відома, що світло – неодмінний атрибут Божої присутності. Не потрібно думати, що світло було створене в перший день творіння, адже Бог існував до створення Землі, а Його присутність завжди пов'язана зі світлом. ("А це звістка, що ми її чули від Нього і зв'язуємо вам: Бог є світло, і немає в Нім жодної темряви!" (1 Івана 1:5) "А ночі вже більше не буде, і не буде потреби в світлі світильника, ані в світлі сонця, бо освітлює їх Господь, Бог, а вони царюватимуть вічні віки." Об. 22:5).

Іване Васильовичу, першого дня під час творіння колись темній планеті було подароване світло. І світло Бог відділив від темряви, оскільки тільки Творець керує світлом та темрявою, відповідно називає світлий відрізок часу "днем", а темний "ніччю". Дати назву часовим відріzkам може тільки хто? Правильно, Володар часу, й тому час залежить від Нього, а не Він від часу.

Хочу поставити Вам зустрічне запитання: як могли існувати день і ніч до того, як з'явилося сонце, а воно все ж таки було створене Богом четвертого дня, подобається Вам це чи ні. Книгу "Буття" писав Мойсей, і я думаю, що він добре й точно знав про взаємозв'язок між сонцем і денним світлом, як-не-як він був вишколений не у простій школі, а в школі фараона. І на той час він мав найвищі знання, які тільки можна було отримати. Повірте, не дурний чоловік був: про небесні світила йому дали знання найкращі вчені мужі Єгипту.

І все ж таки, не зважаючи на цей очевидний взаємозв'язок між світлом і темрявою в перший день, він пише саме так. Може, Бог дарував йому особливе знання про творіння, яке нам нині незрозуміле. І навіть вивчаючи наш світ сьогодні, ми аж ніяк не зможемо отримати ці знання, оскільки деякі аспекти творіння для нашого грішного світу все ж таки залишаються таємницею. Чому? Я думаю, пояснювати не треба. А називаючи Мойсея інтерпретатором Біблії, треба бути досить сміливим чоловіком".

Я відповів: "Мойсей – інтерпретатор діянь Божих, а не Біблії. Не свідок навіть, бо де ж йому взятися, як нікого й нічого, окрім Бога! Мав право на свій погляд? Так!

Але, на жаль, як на мене, він обмежений існуючим рівнем знань. Попри солідний вишкіл та добрі наміри. Мені дуже імпонує оте Ваше "може", за яким криється раціональний сумнів. Без останнього неможливий пошук істини.

Ви – людина нового часу і цілком усвідомлюєте, що все писане – суб'єктивний погляд на оточуючий світ та відображення (в залежності від підготовки автора) наявних знань – людського рівня пізнання навколишнього світу. В решті, гадаю, в нас немає суперечностей.

Дякую, що маю у Вашій особі такого глибокого співбесідника і знавця святих книг, мила пані Галю. Привітного Вам недільного дня! Щиро дякую Вам за поширений "Пряник". Це – яскраве свідчення взаємного прощення нашої недосконалої як людей, але прагнення вірити, що ми станемо неодмінно кращими, коли підтримуватимемо одне одного в добрих намірах, у нашому творчому, духовному взаємозбагаченні. Щиро вірю в це!"

Пані Галина продовжила: "Сумніву жодного, дорогий Іване Васильовичу! Тому заберемо слово "може". І що? Факт залишається фактом! Мойсей записав саме так, а не інакше, бо було саме так, а не інакше. Вірити цьому Вас ніхто не силує, оскільки Бог не є насильником. Я зовсім не заперечую: можливо,

Ви значно розумніший за Мойсея й у Вас значно ширший, а не обмежений рівень знань, як був у Мойсея, попри його весь солідний вишкіл та добрі наміри й тісні стосунки з Творцем, але все ж таки до складу Біблії чомусь ввійшли його книги... І він, а не Ви, родився саме у той час, коли Бог приглядав Собі того, хто запише все саме так, як скаже Бог і не буде з Ним сперечатися. Я думаю, Бог наперед бачить наші можливості і хто й на що з нас здатний.

Те, що Мойсей не був присутній при творінні, то зрозуміло. Цікаво, щоб змінилося для Вас, дорогий Іване Васильовичу, якби Мойсей навіть був присутній при творінні? А нічого! Як і для багатьох інших людей.

Ви живете в 21 столітті. Вас ще якось можна зрозуміти і таких, як Ви, але як зрозуміти тих, які чули розповіді про творення світу з уст Адама і Єви??? Хто-хто, а вони спілкувалися з Богом віч–на–віч, й погодьтеся, обманувати Творцю Своє твориво не було жодного сенсу.

У Адама та Єви були такі знання й розумові можливості та пам'ять, що в нас від того всього нині залишилося, на жаль, тільки 4 чи 6 відсотків. Ось як ми прогресуємо... А Ви мене хочете переконати в іншому? Історія творіння передавалася від Адама в наступні покоління, так що усі достеменно добре знали і пам'ятали, як саме було, навіть записувати не було потреби, бо вся інформація зберігалася в мозку до єдиного слова.

Ну, а те, що не всі вірили, то вже інша справа. Земля заразилася гріхом, тому слухаючи розповіді своїх батьків, що робить Каїн? Дуже на нього вплинуло те, що він чув від мами і від тата? А те, що сказав йому Сам Бог? Теж не вплинуло, він зробив як сам захотів.

Так, у нього був інтелект, але уже скерований в інший напрямок, зі знаком мінус. Тому нічого дивного: гріх має проявитися у всій своїй "красі", щоб бачив весь Всесвіт, і щоб до нього більше ніхто не хотів повертатися. Тому й не заперечувати Богу людині стало значно складніше: людина завжди чомусь схильна думати, що Бог її дурить, що Він несправедливий тощо. Тому і не розуміємо нині окремих текстів, бо як пояснити людині, у якої мозок працює нехай навіть на 10 відсотків, ті закони Всесвіту й аспекти творіння, які можна зрозуміти, маючи потужність мозку хоча б на 60 відсотків. Ось так то воно, любий Іване Васильовичу!

А Мойсей не заперечував Богу й далеко не писав на свій розсуд: він писав все те, що промовляв до нього Дух Божий. Ви вважаєте себе дужчим, то це і доведете людству, а в свій час і Богу. Кожен буде давати відповідь за себе зокрема і за тих, кого повів за собою. І все ж таки Бог любить нас, не зважаючи на нашу обмеженість та недосконалість... Час від часу стукає в серце, але не вривається. Дякую за спілкування! Гарного Вам, дорогий Іване Васильовичу, зимово-березневого вечора!"

Украї збентежений, я відповів: "Дожився! Це так по-нашому: Ви, любя пані Галю, вже звинувачуєте мене в бозна-яких гріхах... А найперше – в зверхності-пихатості... Чи ж то я хоч де пнувся зі своїми писаннями у месії? Я, котрий тільки й знає, що сумніватися в духовній вартості того, що пускаєш між люди?!"

Ви б знали, як боляче таке каміння сприймати на свою бідну голову! І це при тому, що я всього-навсього наполіг на світлій місії Творця в перший Його день творення. І найцікавіше: Ви теж розмірковували над тим, що не може бути світла без світила – себто без сонця. І раптом відреклися від своїх слів, як і від змістовного навантаження слова "може". Зважте: Бог назвав світло – день, а темряву – ніч. Уже в Перший день творення. І тим закінчив той день.

Навіть, якщо сонце (світло) уособлював сам Всевишній (на момент його осіяння це так і було), я не погрішив проти істини, твердячи, що сонце не черствіє. І мені не потрібен для цього четвертий день Творця, де Він розпоряджався зі світилами, аби визначитися з просторово-часовими характеристиками буття.

А Ви таке протиставлення... Господь із Вами, пані Галю! Мойсею – Мойсеєве. Бог уподобив собі людину, щоб ми піднімалися в своєму духовному зростанні до істини. Гадаєте: Йому все однозначно легко було? Якби це так, не виникло б проблеми з вибором пожертвування Авеля над Каїновим (про яких Ви згадуєте), що породило протистояння між братами. То невже Ви відмовите мені розмірковувати над цим фактом?

Ситуація надто провокативна. І не виключено, що й Господові належало передбачити її наслідки (не сумніваюся: Він розумів, чим це може закінчитися, а тому вочевидь випробовував братів). Але ці сюжети більшою мірою, попри осуд звершеного, адресовані кожній людині, аби вона побачила себе за такої ситуації і винесла собі моральний вердикт. Чи – зміцнила свій моральний імператив.

От такий пряник-сонце дістався мені сьогодні, дорога пані Галю! Шануймося, бо життя багатше нашої уяви про нього, якими б мудрими не були його інтерпретатори".

Пані Галина продовжила: "Пробачте, але моє "може" прирівнювалося до моїх сумнівів. Повторюю: не сумніваюся і не зрікаюся того, що написала. Ну, чому не протиставлення? Протиставлення серйозне. Між світлом Творця і світлом сонця є велика різниця!

Прийде час, коли в сонці не буде потреби, а Творець Вічний. Також є велика різниця кому поклонитися – сонцю чи Богу. Тому четвертий день, не зважаючи на те, що Вам він не потрібний, насправді дуже потрібний, бо у такий спосіб можна багато наплутати, а потім дивуємося, звідки стільки інтерпретацій.

Я Вас не звинувачую, бо не моя це справа: я просто проаналізувала хід Ваших думок, а вони, повірте, зверхньо звучать щодо Мойсея. Я думаю, що люба людина, прочитавши Ваші рядки, може легко в цьому переконатися. Тому окремі речі Ви справді правильно зрозуміли.

Мені теж боляче, дорогий Іване Васильовичу, коли Ви ігноруєте мої переконання. Дай Бог, щоб більше непорозумінь між нами не було, щоб ми поклонялися Єдиному Творцю, Богу Отцю, і Сину, і Святому Духу!".

Я підвів ризик: "На жаль, у нас різне розуміння призначення сонця. За мого переконання (і це науково доведено), без нього нічого не може існувати на землі. І Ваше твердження про те, що в сонці не буде потреби, на жаль, протиприродне і суперечить самим основам життя на нашій Планеті. Якби це було не так, у нас не існувало б проблем із екологією, ми не потерпали б від озонових дір та інших "підкорень" природи. Вже не кажу про загальне потепління, яке загрожує землянам новим потопом...

Ставлю крапку. І краще повернуся до своїх віршів, продовжуючи свою звичну справу. Ви маєте право на свої переконання, пані Галю! На них має право кожен. І я теж. Дякую за щирість. Пробачте за те, що не співпало дещо в нашій дискусії. Не біда – кожен сам іде до Бога. І прийде – без підштовхування ззовні. А може й не встигнути.

Як на мене, головне, щоб жив по-божому, люблячи ближнього свого та бажаючи йому добра. Принаймні я цього прагну дотримуватися у житті. І вчуся у сонця, котре зігріває всіх без винятку і однаковою мірою. Люблю його на небі і вірю, що не зникне. Ніколи. Інакше – навіщо його було Творцеві називати сонцем і розміщувати на небі в Четвертий день творення життя на найкращій із планет у Всесвіті? Та й як би мені було в такий день – день прощення – без гостинця?!

Світлих Вам думок та гарного самопочуття. Сьогодні і завжди. Бо Ви того варті!".

Але Галина Дем'янова кинула ще одну репліку: "Вражає, але про подібне говорять зараз у прямому ефірі на телеканалі "Європа" (християнська програма "Надія")"

Я відреагував: "Виходить, не такі ми вже й недалеко, якщо самі вийшли й розмірковуємо на такі непрості теми. На тому й крапка.

Вибачте, більше не маю часу. Та й не фахівець у теології. Я більше – про сонце. Воно сьогодні було, як пряник – променистий, золотий, привітний. Словом, гостинець – і Вам, і мені, друзі, як би Ви не ставилися до мене і інтерпретованого мною образу небесного світила!".

Та на моє лихо, не заспокоїлась і на цей раз люб'язна пані Галина (що то – пошук істини та обстоювання своїх переконань!), написавши знов: "Дякую, дякую, пане Іване. Пробачте, але народження Ісуса Христа також протиприродне, явно суперечить законам природи. А Його чудеса, воскресіння, вознесіння? Жодна наука пояснити не може.

Тому розчарую Вас, що у Бога саме так: багато речей пояснити не можна. У нас, людей, по-іншому: ми віримо тільки науковим доказам, усьому земному. Тому Христос і прийшов на нашу планету, щоб помінати наше мислення, щоб підготувати нас до Вічності, де ночі не буде, і не тільки – ні сліз, ні плачу, ні болю, ні смерті.

Теж добре вчитися не тільки в сонця, але й у Бога, який однаково всіх нас любить: незалежно від титулів і нашого статусу, але й попри все бажає, щоб ми знали, звідки ми походимо і що нас чекає в майбутньому.

А в майбутньому нас чекає Його Слава, яка затьмарює не одне сонце, а тисячі. Теж добре пам'ятати, що саме Бог посилає сонце як на грішних, так і праведних, як на бідних, так і багатих. Бог вказує сонцю, що воно має робити, а не сонце вказує Богу. Як Бог скаже, так і буде! Дякую за гостинець! Вам теж світлих думок та гарного самопочуття! Божої ласки та опіки!".

Я відповів стисло: "Навзаєм, пані Галю!".

Опісля мав телефонну розмову з сином і відчув, що йому все гірше на теперішній роботі. І не тільки... Словом, настрої такий, що готовий поїхати за тридев'ять земель, щоб не бачити безладу, в якому перебуває зараз країна. Тасується колода з дійових осіб, а життя не кращає. Скрізь одні тупики. І щонайприкріше: та робота, яку виконує син на фірмі, не цінується керівництвом: ніби й не існує

новоутвореного підрозділу. Хоч витрачаються великі зусилля з налагодження ділових контактів із партнерами.

"Злиняти" б кудись – навіть вікна мити чи таксистом працювати!" – отакі зривалися з вуст слова. Я став утримувати сина від таких думок. Треба знати, куди йти далі. А в ілюзорному десь нас ніхто не чекає. Домовилися, що наступного вівторка я під'їду до нього в гості в обідню перерву, і ми ще поговоримо про все по суті. Щоб не телефоном...

Ото таким видався мені чотирирічної дівності Міжнародний день сну, що припадає саме на 17 березня. Де тут заснеш, їй-богу?! Але як хто гадає, що на цьому наш непростий діалог із панею Галиною Дем'яною вичерпався, помиляється, запевняю категорично. Бо що було у цьому сенсі, знаю достеменно. А тому й ділюсь тією розмовою, бо вважаю корисною для моїх гостей, для розуміння того, що непокоїло мене в момент народження того чи іншого твору. І як безпосереднє спілкування впливало на тематику подальшої творчості. Виношу тверде переконання: за будь-яких обставин немає більшої розкоші в житті за щире спілкування, а поготів те, що збагачує нас новими знаннями, думками, емоціями...

То що ж було далі? А те, що настав новий тиждень, починаючи з 18 березня 2013 року. З понеділка, звісно. І тим усе сказано. Але як стартуєш, так і корабель ітиме. Перший крок – як півсправи, якщо вірити англійцям. Таким моїм кроком того дня став вірш-роздум "Вітер":

Ви гадаєте: вітер приходить з нічого й знічев'я?

Ні, він, заздрий до щастя і спокою, вітер...

Нищівний, він зриває дахи і ламає дерева,

Роздуває вогонь, щоб ним світ підпалити,

Всіх в багатті засмажить живцем, а потому,

Полишивши руїну й пустелю безмежну,

Задоволено руки потерти. Відчувши утому

І розвіявши попіл, спочити нарешті...

Лиш вода, про підступний той знаючи намір,

Йде на прю з ним, із вітром, в безстрашнім двобої,

Щоб вогонь, доки сил, загасити своїми валами,

Затопити весь світ, підкоривши собою.

І лиш розум спасенний ковчег ачи пліт зметикуює,

Щоб, вкотре відкриваючи світ, йти в дорогу...

Ви гадаєте, вітер знічев'я приходить, щоб все

Ми ім'я промовляли Всевишнього Бога?

Як же сміє Він нас на поталу-загибель покинуть?

Але ми забуваєм про те, що самі той посіяли вітер

Безголів'ям своїм і штовхаємо світ до загину,

Бо не хочем уперто по-божому жити.

О, почуймо той вітер, що знявся і кружля над землею,

О, відчуймо води і вогню небезпеку смертельну!

На спасенний лиш розум у людства надія іще є,

А інакше Чорнобиль – всевітній, пекельний.

У землі сил нема вже зневагу до себе терпіти,

Бо цінує добро, а від завданих ран кровоточить.

Ні, знічев'я ніколи нізащо не здійметься вітер:

Пожинає той бурю, хто вітру захоче.

Що ж, у кожного вибір є свій – бо на те ми і люди.

І той розум на те нам, щоб бурю відчути,

Бо вже пізно до Бога волати, коли вона буде.

А ковчег – так то ж натяк про бути й не бути.

Увесь світ не умістиш у тім рятівному ковчегу.
Та й немає такого. То – казка біблейна для діток...
Ви гадаєте: вітер приходить з нічого й знічев'я?
Нами зроджений, нас випробовує вітер...

Запис у нотатнику того дня: "Надворі ніяк не проб'ється до нас справжня весна. Кілька днів поспіль вив сердитий і безпритульний вітер за вікном. Та ще й на душі неспокій від усіляких повідомлень про нові й нові катастрофи, вибухи (уже й корейці бавляться ядерними випробуваннями, а в нас із укриттям на четвертому реакторі ЧАЕС не знають що робити, але заспокоюють, що підвищення радіаційного фону не спостерігається...). Ото й народжуються такі вірші.

Слава Богу, сьогодні зранку виглянуло сонце. Бігтиму на ринок: треба докупити дещо на планований дружиною борщ та принести свіжої води. А тут ще одна халепа – розболівся зуб під коронкою. Навіть снідати не захотів, щоб не додати болю. Якщо не стихне, доведеться йти в лікарню".

Отож, ближче до справи... Пані Галина Дем'янова взялася коментувати і новий вірш, ухопившись за сюжет ковчегу: "Мої вітання, Іване Васильовичу! Тема ковчегу не актуальна. Ковчег для когось був, є і буде казкою біблійною, а для когось він був все ж таки справжнім спасінням!"

Я відповів: "Тільки для когось, а я – про всіх!"

Пані Галина продовжила: "Якби ж то всі вибирали запропоноване Богом спасіння... Але як за днів Ноя не приймали, так і зараз не приймають, бо для багатьох це просто казка, а для тих, хто вірить, – спасіння.

Тому очевидно, що однаково для всіх бути не може. Люди вільні вибирати. Той, хто, наприклад, звик красти чи вбивати, в Царстві Божому себе зручно почувати не буде, тому він туди і не попаде. Для всіх однаково – це дійсно казка.

І спасти нашу Землю – це теж казка. Земна історія підходить до свого логічного завершення, як планета, на якій панує гріх. Крапку в цій земній історії покладе Сам Христос".

Я не став дискутувати, а процитував свіжі рядки з вірша "Вітер":

Але ми забуваєм про те, що самі той посіяли вітер
Безголів'ям своїм і штовхаємо світ до загину,
Бо не хочем уперто по-божому жити.

І на тому вийшов з Інтернету. Настільки мене відволікли ці теми, що я в магазині замість вівсяних пластівців купив гречані, що викликало щире здивування дружини, котра насамкінець промовила: "Ну, що ж – сам їх і їстимеш!". А я, як на гріх, купив аж кілограм тих пластівців. Довгенько мені доведеться їх наминати. Але ж почався великий піст – усе в тему.

Після обіду знову отримав лист від пані Галини Дем'янової: "Дайте, будь ласка, відповідь на просте дитяче запитання: А чому не хочем уперто по-божому жити?"

Раз люди не хочуть жити по-божому, значить на те є причина. Прошу поясніть мені, як людина з вищою освітою, як кандидат наук, доцент... Чому люди не хочуть жити по-божому?"

Я відповів: "Це питання – до них, хто не хоче так жити. Відповідь теж у площині вибору: по-божому чи ні. Якщо ні, значить не прийняли Бога. Бог – це відповідальність і сумління. Без цього – як без гальм. Моральних передусім!".

Пізніше додався коментар пані Христини Д'Есте: "Було б добре, якби кожен за себе відповідав. Так воно і буде, ще прийде час.

А Галина правильне і правильно поставила запитання. Тільки Ви, пане Іване, не зрозуміли його. Це запитання до всіх, а не тільки до "них"... Це запитання до отих "сіячів вітру" і всієї решти, про яких Ви так гарно написали...

А щоб "жити по-Божому", варто б розпочати кожному від себе. Так не тільки Христос навчав своїми притчами – згадайте й Гандине: "Хочеш змінити світ, розпочни із себе!" Саме "з себе", а не "з них". Треба очищати свої очі найперше, а очистивши їх, братися за сусідів (про це і йдеться у біблійних притчах)".

Потім знову обізвалася пані Галина Дем'янова: "На жаль, на конкретне питання конкретної відповіді я так і не отримала. А відповідь проста: причина – гріх, який панує на землі. Людина перемогти його власними силами не може.

Ось причина, чому люди не живуть по-божому. Навіть сам святий апостол Павло свого часу писав, коли переживав велику боротьбу, що хоче робити добро, але чомусь робить зло. Цитую Павла: "Бо що я виконую, не розумію; я бо чиню не те, що хочу, але що ненавиджу, те я роблю".

Я думаю, що дуже знайома картина для кожного з нас. "А чому?"... А тому, що вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. Знаю бо, що не живе в мені, себто в тілі моїм, добре; бо бажання лежить у мені, але щоб виконати добре, того не знаходжу. Бо не роблю я доброго, що хочу, але зле, чого не хочу, це чиню. Коли ж я роблю те, чого не хочу, то вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені... Нещасна я людина! Хто мене визволить від тіла цієї смерті? Рим.7:15-24.

Дяка Богу Отцю за те, що послав Свого Сина, Ісуса Христа, щоб визволити нас від рабства гріха. Тому саме Ісус поставив крапку в земній історії, остаточно знищивши гріх, а не люди, бо людина, як писав Давид, приходиться у цей світ уже грішна".

Я відповів: "Я що написав, те написав. Раз розмірковуєте – не намарне. Гірше було б, якби писане нікого не зачіпляло.

Аж ні, а коментарі, то вже інший жанр. І не жонглюйте, будь ласка, словами. Це – не цирк: людина, прийнявши Бога, прагне жити по-божому. А ні – живе гріхом (це те, що я написав – не по-божому). Хто живе не по-божому, запитуйте в них, чому.

Якщо з себе починати, я намагаюся бути кращим, ніж був досі. А відчуваючи моральне право на слово, що реалізується в творчості, намагаюся достукатися до свідомості тих, хто сіє вітер. Почує бодай одна людина – і радію тому. Бо це означає, що мої роздуми та переживання не безпідставні. І досить місити глину: схоластика – не моя кафедра. Вибачте, друзі!".

Прикро, але увечері мене чекав новий – ще категоричніший – коментар пані Галини: "Підкажіть, будь ласка, де і в якому місці у мене жонглювання словами? На жаль, Ви так і нічого не зрозуміли...

А ще є гарне прислів'я: "Не знаючи броду, не лізь у воду!" А Ви заходите в ті теми, в яких, м'яко кажучи, плаваєте, а хочете навчати людей. Вибачте, якщо вже беретеся за таку справу, то треба бути знавцем і в цій галузі, інакше все виглядає дуже примітивно і жалюгідно, іншими словами це називається сліпий веде сліпого. Вибачте, це не для мене!".

Боже, стільки спалахів емоцій на рівному місці! Підпавши під них, я відповів не менш різко: "Шкодуно: гадав, у Вас вистачить мудрості зупинитися, як я й пропонував чотири години тому. Ні, вийшли на образи. Це – по-християнськи? А за віщо? І з якого приводу галас? Що я не знавець у галузі релігії? Так я про це написав уже.

Не сподобався образ ковчегу в моїй інтерпретації – це не привід для протистояння. Тим більше, що я пояснив усе, хоч категорично проти подібного цензурування написаного. Я нікого не примушую читати свої твори. Але й не дозволю ображати себе. Це не гідно вихованих, інтелігентних людей. Досі я знав Вас такою, любя пані Галю. Прикро, якщо помилився. Зичу Вам тільки добра. Попри все. Якими б прислів'ями Ви не забажали обставити свій гнів!".

Пані Галина через дві години дописала ще один коментар: "Іване Васильовичу, гнів свій тримайте при собі. І навчіться коректно реагувати на критику, бо виглядаєте, як мала дитина. Дозволю, не дозволю... смішно, чесне слово. Таким чином людям рот не закриєте: Ви ж публічна людина. Я показала Вам Ваші слабкі місця.

Є за що – можу і похвалити. Хто-хто, а Ви про це знаєте. Та коли бачу нісенітницю, то мовчати не буду, ой не буду. Якщо Ви хочете, щоб читати і мовчати, то це не до мене. Я навчена думати й аналізувати те, що читаю. Тупо сприймати інформацію і аплодувати – це не мій стиль! Отож, гарного вечора і добраніч! Світлих думок Вам! Попри все!"

Я вигукнув: "О, є ще й продовження! До нього в мене не дійшли руки! Дякую за ще один вагон броду, вилитий на мою бідну голову!

Боже ж мій, невже потрібно відволікати людину на очевидні речі? Бо як назвати таку словесну еквілібристику: було б добре, щоб кожен відповідав за себе, як починає розмірковувати пані Христина, і раптом заперечення моєї тези про те, що це – питання (поставлене панею Галиною) – до них, себто тих, хто не хоче жити по-божому? Тупик: все перетворюється в схоластику. І жонглювання словами.

А вже твердження про те, що новонароджена дитина грішна – дурниця, навіть якщо це писав сам Давид. В такому разі й Ісус Христос – грішник. Бог, син Бога – грішник, який прийшов рятувати світ від гріха... Що це, як не попівське словоблуддя?

Йй-богу, шкода часу на таку безпредметну балаканину. Та найцікавіше те: чим частіше подібні коментарі потрапляють мені на вічі і тіпають мою душу, тим більшим атеїстом я стаю. Та й храм, де об тебе витирають ноги, нагадає підсобку з відрами, ганчіркою та швабрами. Тому, як на мене, слід питати Бога, а не храму. І, мабуть-таки, досить уже на цю тему!".

Але дискусія тільки розгорялась. Пані Галина знову додала свій коментар: "Було б дивно продовжувати тему з людиною, яка так і нічого не зрозуміла. Коли Ви лете дійсно бруд на голови віруючих людей, не визнаєте непорочне зачаття Пречистої Діви Марії тощо, то це нормально, а якщо Вам говорять правду в очі, що Ви неук щодо віри, бо вчитеся, вчитеся і не можете навчитися елементарних речей, щодо власного спасіння, то ця правда для Вашої голови з так званими "світлими думками" є бруд. Про що далі говорити, коли для Вас Світло є темрява, то яка вже темрява у Вашій голові, можна собі тільки уявити. А атеїстом Ви були завжди і бруду на голови віруючих вилили вже не один вагон, але Бог Вам суддя".

Тієї миті не витримала Галина Кравець і додала свій коментар: "Пане Іване, у Вас дуже гарний вірш, дякую Вам!

Галинко й Іване, Ви обоє праві. Ісус нам дав заповіді, і ми маємо право вибору. Якби ми жили згідно цих законів, життя наше було б значно кращим, але ми сіємо вітер. Так, Галинко, гріх панує на землі, і ми маємо згідно нашої віри боротися з ним (про що і говорить Іван).

Ви обоє говорите про одне і теж, але чомусь сперечаєтесь. Пане Іване, Храм має бути в серці, в душі. Як цитує Христина: "Хочеш змінити світ – розпочни із себе...Саме "з себе".

А Церкву, до якої Ви будете належні, де будете співслужити разом з парафіянами, Ви знайдете, і самі себе запропонуєте бути тим відром. Слава Ісусу Христу!".

І тут Галина Дем'янова стала сперечатися: "Ні, не про одне і теж. Між атеїстами і віруючими є дуже велика різниця. А тим більше людина, яка поклоняється сонцю, – перед сонцем жодної відповідальності не несе, а людина, яка поклоняється Богу Живому, має певні обов'язки і відповідальність. Погодьтеся: різниця велика, й абсолютно різні речі. Поєднувати світло з темрявою й казати, що це одне і теж – не коректно".

Чи ж не я говорив, що Бог – це відповідальність? Тому підвів ризику, написавши на адресу пані Галини Кравець: "Дякую. Радий, що є такі світлі вірники! На тому й крапка – гарний день!!!".

Після цього з'явився коментар пані Алли Сафронової: "Пане Іване, на мій погляд, всі ці "безпредметні балачки" – спроба маніпулювати. Не зважайте на них, це все – пусте!

Бережіть свою душу від зайвих хвилювань. Адже Ви – ПОЕТ, Бог саме Вас нагородив Даром. Будьте здорові! І – вдалого Вам дня і доброго настрою".

Ясна річ, пані Галина Дем'янова і сюди вставила свої п'ять копійок: "Нічого собі безпредметні балачки... Хоча, як для кого. Богом маніпулювати ще нікому не вдалося і не вдається.

Але пам'ятаймо, що прийде час, і кожне коліно приклониться перед Ним і Йому дамо звіт... чи талант чи не талант, чи багатий чи бідний, чи цар чи простолюдин. Хочемо ми того, чи ні, а буде так!".

Я адресував Аллі Сафроновій свій остаточний коментар: "Дякую Вам, пані Алло! Дослухаюся доброї і гуманної поради. Хоча я цілком твердо вже поставив крапку в цьому. І тільки з поваги до Вас повернувся, щоб вклонитися Вам за чутливу душу, яка воістину турбується про ближнього свого".

А пані Христина Д'Есте навпаки обурилась тим, що написала Алла Сафронова: "Прости мені, Боже! Лиш уявила собі спокійного поета, який з душею без хвилювань (зайві вони чи ні – хто визначатиме? Та й як це?), і чи може бути здоровою людина без душевних порухів? От, і послухай "добрих порад", хоча недарма ж здавна зауважено, що благими помислами вимощена дорога саме до пекла...".

Я відповів їй: "Ну, навіщо Ви так, мила пані Христино? Поверніться, будь ласка, до постаті художника Михайлова в "Анне Карениной" Льва Толстого і Ви збагнете, про що говорить пані Алла, торкаючись проблеми стану душі митця, пригніченої зовнішніми подразниками (як-от: побутового характеру чи балачками з приводу чогось), а не в процесі творення. Абсолютно різні речі.

Щиро зичу Вам світлих думок і привітного дня! Добра Вам, душевного спокою і щастя, друзі!".

Тим часом світ облягла глибока ніч вівторка 19 березня 2013 року. А я так і не зміг заснути після доволі напруженого спілкування з панєю Галиною Дем'яною на "Фейсбуці". А тут ще побачив світліну, на якій пані Галина Фесюк із міста Жовкви, що на Львівщині, зафіксована в засніженому лісі – певно, в Карпатах.

Десь годині о третій заспокоївся і написав вірш вірш "Мавка":

Хтось лісом ішов і гілля обламав
Чи сніг збиткувався над гілками?..
Хто бачив, казали: ходила зима.
І ліс засипала снігами.

А хто ж то майнув у дівочім вбранні –
В снігу потонули підбори...
Гілля доторкнулась – посипався сніг,
Мов з неба зірвалися зорі...

А може, то Мавка чи ще хто така?
Ніхто відповісти не може.
Хтось нібито бачив хустину в зірках...
Хтось очі – на зоряні схожі...

Пухнасті сніги залягли на гіллі.
Сліди таємничі повсюди...
Так тихо. Немов зачарований ліс
Поринув у сон – не розбудиш.

Що сниться йому, аніхто те не зна.
Так мрійно: здається, отам он,
За тими деревами, Мавка-весна
Прямує у гості снігами.

Пів-березня вже виглядаю її.
А що як вона – цього ранку?
Поглянув: замріяна Мавка стоїть...
Прислухавсь: Лукаш гра веснянку...

Невже ми насправді діждались весни?
Розплющу замріяні очі:
Засніжений ліс додивляється сні.
От-от... Та боюся наврочить.

Зранку поглянув за вікно – маскується березень знову: на Позняках зірвався сніг. Лапатий і холодний – як підступний лютий під маскою...

Та, попри все, новий день подарував світлу радість від публікації в журналі "Київ" моєї добірки віршів, до якої ввійшли такі твори, як-от: "Напитаю щастя", "Все від нас", "Любов", "Лелека на даху", "Заберу тебе в сон", "Він її цілує...", "Рідна пісня", "Похмурий день", "Позаздрив", "Айстри", "Причастя грудня", "Чайка на скелі", "Прочанка" та "Молитва".

І водночас – прикрість від повідомлення сина про те, що до кінця місяця він буде звільнений із займаної посади, оскільки керівництвом фірми прийняте рішення про скорочення новоствореного підрозділу. Тепер почнеться пошук нового місця роботи.

Намагався морально підтримати Василя, але нічого певного не міг йому запропонувати, окрім побажання не опускати рук і діяти, чітко відповівши на запитання – чим нарешті він хотів би далі займатися в житті. Адже зараз мова вже не стільки про його майбутнє, а передусім про подальшу долю сина Іванка – мого внука й повного тезки.

Після зустрічі з сином заїхав на вулицю Горького, 72 – до дочки Олени. Її вдома не було, а тому передав внучці Марійці новий примірник журналу "Київ" із моєю публікацією і поїхав додому. Вийшов із метро станції "Харківська" і потрапив у справжню зиму – з неба знову зірвався лапатий сніг, котрий не припиняв іти до пізнього вечора.

Усівся перечитувати "Анну Каренину" Льва Толстого під акомпанемент крапель талого снігу об підвіконня. Як не прикро, мусив констатувати: до нас повернулася зима. Вдень була плюсова температура, а вночі – один-два градуси нижче нуля. Тому голова болить і хочеться спати.

На "Фейсбукі" привітав з 83-річчям Ліну Костенко, розмістивши свій вірш "На святі поезії" із присвятою великій поетесі-шістдесятниці:

Я хотів всіма силами,
Щоб летіли, як соколи,
Вірші, Ліно Василівно,
Весняним Севастополем.

Від сердець – перевеслами
Щоб сягали у висі
І, як чайки із веслами,
Чорним морем неслися.

Щоб були нелукаві ми
Ані словом, ні думкою,
Бо увінчані славою
Долі наші. І мукою.

Спрагли волі й високості
Душі предків нескорені,
Бо Шевченкова совість в них
І козацькі в них корені.

Попри міти трагічності,
Я хотів, щоб з надією
Предки глянули з вічності,
Як сьогодні ми діємо.

Щоб ми з ними, воскреслими,
В вир пісенної справжності
Уливалися веснами,
Та без зрад і продажності...

Щоб у спеці буденності
Світ поезій не вилиняв,
Бо пульсують же гени в них
Ваші, Ліно Василівно.

Миті щастя і радості,
Що колись були мрією:
З Севастополя райдуги
Простяглися до Києва.

Щоб від хвилі Дніпрової
І від моря, від синього
Додалося любові нам,
І краси додалося, і сили.

Щоб, як за Володимира
В Херсонесі чудовному,
Тут святились ми вірою
Й дивом рідної мови.

Щоб ми в місті правічному
Були духом високими
І ставав поетичною
Меккою наш Севастополь.

Щоб поезій перлинами
Душі наші розквітли
І своєю Україну
Відкривали ми світові.

Щоб тих віршів десантами
Всіх в полон брав, захоплював
Та іскрився талантами
Молодий Севастополь.

Він мене сповнив силою,
Щастям стрічі чудової,
Вами, Ліно Василівно,
Українською мовою.

Ці рядки були написані й оприлюднені 22 квітня 2010 року – під час проходження творчого конкурсу учнівської та студентської молоді “Таланти та ерудити Севастополя” з нагоди 80-річчя нашого видатного майстра слова та 10-річчя потужного Інтернет-порталу "Українське життя в Севастополі". Тоді мені була надана висока честь бути головою журі інтелектуального змагання.

Дрогобівчанка Галина Жубіль написала коментар під добіркою віршів у журналі "Київ": "Вкотре дивуюся, як ми однаково мислимо... Дивовижно!

Щиро дякую Вам за цю єдність думок! Бережіть себе для нас!".

Я відповів: "І я сердечно радію кожному доброму поруху Вашої душі і таким щирим словам, що дають сили щось писати далі.

Дякую, мила пані Галю! Приємних снів, друзі! А за вікном у мене гримають краплі талого снігу, як дощу, в підвіконня. Музика ночі... Добраніч, мої хороші!".

Наступного дня – 20 березня 2013 року – констатував незмінне у своєму нотатнику: "Березень ніяк не нажартується, бо сьогоднішня середа – як двійник учорашнього вівторка: знову падає сніг і вся долина в тумані. Це від того, що плюсова температура.

Дружина збирається до косметолога, а потім до доньки Ольги. Мені випадає бути одному майже цілий день. Не хочу навіть виходити на вулицю за такої негоди, бо й без того простуджений.

Але все-таки не витримав: пішов на прогулянку до озера. Побачив таку картину: ошелешені снігом качки виходять із озера і прямують до проїжджої частини дороги в надії, що хтось кине крихту хліба. Добре, що захопив із собою цілий батон. Качки поїли і знялися в повітря, попрямувавши до води.

Пережити таку сувору зиму і мати сили для польоту – от де фантастика. Отак і людина мусить чинити: не опускати рук та нити, що доля обходить боком, а чітко знати, що навіть океан закінчується, і десь таки буде суша.

А ще: куди б не несла течія долі, берег один – там, де чекають! Дай, Боже, настрою та міці в руках і ногах. А найперше, звичайно, – міці духу! Отоді й буде все гаразд!".

Тієї середи написав вірш "Задля жарту":

Якщо не брешуть, байка ця
Дійшла з епохи Бонапарта.
Покликав якимось він купця –
Латуша П'єра – задля жарту.

А треба знати, що Латуш
Був схожий на Наполеона.
Тож посадив державний муж
На імператорському троні

Купця, вдягнувши у мундир.
Гукнув до зали Жозефіну.
Гість, як навбрав у рот води:
Сидів і зиркав на дружину.

Та безсумнівно прийняла
За імператора Латуша.
І щось про справи почала
За мить розпитувати мужа.

Таке поніс той чоловік,
Що Жозефіна ледь не впала.
Збагнула врешті, що двійник
На троні. Й вибігла із зали.

Навстріч зі сміхом Бонапарт.
Сказав Латушу привселюдно,
Що все, що хоче той за жарт,
Хай просить, неодмінно буде.

"Хотів звання б я лейтенант
Та ваш мундир собі лишити".
І Бонапарт – от де талант –
Ураз приборкав апетити:

"Я дав би, – мовив. – Та чи варт,
Коли перед солдатським строем
Наполеонів буде два
Із однією головою?"

Із двійників і в нас є клон:
На троні – Віктор наче знову...
Поглянеш – мов Наполеон,
А вслухайсь – вершник безголовий.

Тому й не Франція у нас,
Бо Межигір'я філіал ми.
Отож, який надворі час,
Такі і жарти з двійниками.

Найцікавіше те, що ми знаємо про проблеми з владою, але ніхто вже не наслідиться давати конкретні діагнози стану справ у країні. Повертаємося до часів, коли про все говоримо на кухні. Та й то – оглядаючись, чи не бовкнули чогось зайвого.

А у Верховній Раді України як не бійки, так блокування трибуни. Як сьогодні, наприклад: коли представники Партії регіонів виходили до трибуни і починали говорити російською мовою, свободівці зі своїх місць кричали "Ганьба!", а коли промовляли представники опозиції по-українськи – регіонали кричали на них "Фашисти!" Словом, дурдом "Сонечко"! І тільки!!!

Олександр Волков увечері поширив на "Фейсбуці" мій вірш "**Замки до щастя**" із книги "Заберу тебе в сон":

Така недосяжна, як сонце чудесна,
І Бог його зна за яких ще віків,
Жила собі Правда – прекрасна Принцеса –
В розкішному замку на сорок замків.

І Князь – її тато, вмираючи, мовив:
Лиш той буде гідний Принцеси руки,
Хто труднощі всі подолати готовий,
Аби відімкнути всі сорок замків.

З заморських усюд всіх – держав усіляких –
Зірвалися принци й прості юнаки...
Затято старались, та тільки ніяк їм
Здолать не вдалося ті сорок замків.

Збивали мечами і списи жбурляли –
Все марно! Минали роки і роки:
Принцеса у замку на Принца чекала.
Іржею вкривалися сорок замків.

Та ось правдолюб один – юний і чесний,
Прочувши про пристрасті дивні такі,
Теж спробував щастя. І замок чудесний
Пред ним відімкнув усі сорок замків.

Коли до Принцеси юнак той щасливий
Влетів, наче вихор, просити руки,
Стрів німічну жінку – стару, некрасиву,
Натомлену Правду за довгі роки.

Сахнувся він Правди – Принцеси своєї.
Невже за цим щастям у замок спішив?
А як же на людях покажеться з нею?
І Правда сказала: "А ти їм збреши!"

...Отак і в житті воно – б'єшся за Правду,
Покласти готовий здоров'я й роки,
А дехто збрехне і – живе собі радий.
А Правда у замку на сорок замків.

І тільки з роками – і німічну, й кволу –
Її випускають: нехай собі йде!
Коли не страшна вже та Правда на волі,
Як досі Брехня не страшна між людей!

... А що то за гони і гики невинні?
Куди отой потовп невтримний такий?
Направду Принцеса – моя Україна.
Дай Бог відімкнуть нам до щастя замки!

Допоки ще юна – квітуча, як весни,
І ворог Брехнею нам душ не струїв,
Є шанс врятувати Україну-Принцесу:
Ключі в нашій серці до щастя її.

Я прокоментував: "Дякую Вам, друже Олександр, що відшукали та поширили цей вірш. Доречно, адже саме сьогодні цивілізований світ вперше відзначає Міжнародний день щастя.

Що тут скажеш? Побажаймо його – того щастя – передусім нашій матері Україні. Бо тільки з нею й можливе нам воно. Як її дітям, її громадянам. А без неї... Такі й залишимося, котрими є, що за всіх обставин твердять: "Не з нашим щастям!".

Гарного Вам вечора, друзі! Будьмо щасливі! І – неодмінно!".

Пан Олександр вигукнув після цього: "Хай живе Україна! Будьмо!!!".

Пізно ввечері зателефонував син і повідомив, що питання про звільнення з роботи поки що не стоїть – він продовжує працювати на фірмі. Але пошук нового місця не припиняє".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розмішу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 17 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 21

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Очі", "Музика дощу", "Троянда і тюльпани", "Шпачок", "Засніжена вишня", "Знайшла коли!", "Надзвичайний стан", "Коріння", "Сніжний блюз", "Спішімо" та "Повернення Пугіна", котрі з'явилися на світ божий 21-26 березня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Екватор тижня – четвер 21 березня 2013 року – припав на Всесвітній день поезії. Першим привітав мене зі святом колега-публіцист Микола Владзімірський, а потім Алла Сафронова – вірна шанувальниця поетичного слова.

Я прокоментував подію, щоправда більшою мірою роблячи акцент на очікуванні весни: "Де ж воно те: як не тепер, то в четвер, друзі? Вже й він прибився на поріг, а весна й носом не веде – зі снігами.

Слава Богу, хоч сонячно! А це – завжди поетично! І не випадково в такий день, бо – День поезії. Сердечно вітаю Вас зі святом! Щасливий ранок доніс до моїх Позняків шепіт чорноморських хвиль, які почувалися мені в теплому привітанні потужного севастопольця-побратима Миколи Владзімірського.

Щиро дякую, друже Миколо! Хай і Вам буде лірично-поетично на душі і сьогодні, і завжди. Бо скільки ж треба зігріти нею – і "Слово Севастополя", і "Кримську Світлицю", і портал "Українське життя в Севастополі", і всіх українців у славному нашому місті на Чорному морі!

Низький уклін Вам, пані Алло. І Вас зі святом, бо що поезія – без тих, хто її не чує, не бачить, не насолоджується нею! Святкуймо, друзі! Хай пишеться, читається, бачиться і звучить Поезія в житті! Будьмо!!!".

Пан Микола здивувався: "Як три слова викликали бурю асоціацій...".

Я відповів: "Бо рідне!".

Дай, Боже, всім поетичного настрою та гарного самопочуття. І весни – неодмінно. Принаймні – в душі".

Цей настрій і спонукав написав ліричний вірш "Очі":

Ще на озері й лід не розтав:
Лиш під берегом смужка підтала,
Зирк – качки уже плавають там,
Так немовби зими й не бувало.

Бозна-де зимувать довелось,
І – будь ласка – паруються знову.
От природа: ледь-ледь на тепло –
І все тягнеться вмить до любові.

Та і сам я, мов день, прояснів,
Як вертався зраділий додому:
Стрічні очі всміхнулись мені –
Таємничі такі й незнайомі.

Хоч вернися за ними й спитай:
Це мені ви чи щось пригадалось?

Ще на озері й лід не розтав –
Лиш під берегом смужка підтала...

Уявляю, що буде пізніш,
Як у сонці весна всіх розбудить!
Хай потраплять ті очі мені –
Я питати нічого не буду:

Закружляю в обіймах весни,
Зачаклюю словами – я вмію.
От же мрійник – щасливий спинивсь
І очам незнайомим радію.

А вони вже за рік – і нема.
А качки щось попарно гелгочуть.
Добрий знак: закінчилась зима.
От і думай, що серце те хоче.

Хоче мліти від щастя й весни,
І любов'ю зігрітися хоче.
І чого я, дурний, не спинив
Загадково усміхнені очі?

Отож, від політики перейшов до весни. Бо вона вже шепотіла на вухо в повний голос. І душа жила передчуттям оновлення природи. Тому й з'явилися нові інтонації, які не йдуть ні в які порівняння з дотодішніми рядками про прикромці у щоденному житті та про стан свого здоров'я.

Попри сніги, весна у всьому давала про себе знати. Принаймні качками, які стабільно обживали озеро "Сонячне" на моїх Позняках. І тим усе сказано!

Побачив на "Фейсбуці" після одужання киянку Катерину Васильченко. Привітав її з Днем поезії коротеньким експромтом "**З поверненням!**":

Пощастить усім повинно
В день такий святковий,
Коли пані Катерина
На "Фейсбуці" знову.

Так аж сонячно й весняно –
Якщо стисло – тезово:
Зичу Вам, чарівна пані,
Щастя і поезії!

Пані Катерина вигукнула: "Ой, яке чудове привітання! Велика честь для мене, пане Іване! Дякую! Бажаю й Вам головного здоров'я міцного! А Ваша натхненна творчість від Бога – її ніхто не відбере...".

Я відповів: "Дякую-дякую-дякую, мила пані Катю! Дуже радий чути Ваш бадьорий та привітний голос!".

Пані Катерина на тому не спинилася – прислала мені відеокліп про дощ, який рясно спадав на осінні квіти. Я написав ліричний етюд "**Музика дощу**":

Фантастичні квіти і такий музичний дощ. За вікном.
Чути, як хлюпочуть краплі в супроводі ніжної мелодії.
Так, немовби душа згадує найщасливіші миті життя,
А схвильованому серцю млосьно від того, що все позаду, –

Відшелестіло, як ті краплі дощу, що летять з неба,
Торкнувшись яскравих пелюсток троянд і тюльпанів

В останньому поцілунку, щоб потім розчинитись
У каламутно-дзюркотливій воді осінніх холодних калюж.

Десь гримкотить гроза і за мить змовкає вдалині.
Спливають з пелюсток дощові краплі, як ми з часом –
І так зненацька – зникаємо в холодній пащі землі,
Так і не насолодившись вдосталь музикою дощу,

Музикою душі, музикою серця, що гріє усякого,
Хто вміє любити і страждає від того, що все швидкоплинне,
Як цей дощ, як ці краплі, що падають з високого неба –
На ніжні пелюстки квітів, як сльози – печалі й радості.

Шелестить нескінченний дощ, падають краплі з небес...
А може, то летять спогади, яким не повернути минуле щастя?
І тільки музика нагадує, яким ніжним і ласкавим воно було тоді...
О, це колюче, колюче до нестерпного болю – тоді,

Коли як блискавка в небі спалахнув і жагучо-чистий поцілунок,
Як солодка, медово-пахуча крапля весняного дощу,
І ласкаві слова, як ніжні пелюстки троянд і тюльпанів,
І дзенькіт крапель об парасольку взаємного невимовного щастя.

Тоді... А зараз десь – гримкотить грім у високому небі,
З якого спадають прозорі, як сльоза, краплі дощу...
А, може, то не дощ, а твої сльози вдячності за музику спогадів
Про минуле і, як здавалося тоді, – вічне, нев'януче щастя?

Йде дощ: плывуть краплі пелюстками троянд і тюльпанів.
І дивна мелодія зринає з небес, торкаючись душі,
І западаючи в самісіньке серце. Щоб воно згадувало і мліло
Від світлої музики дощу – музики любові, музики життя.

Тільки-но поставив крапку у тому вірші-роздумі, як надійшла світлина від полтавки Алли Кравцової, якою вона привітала мене зі Всесвітнім днем поезії. Написав їй відповідь-експромт "**Троянда і тюльпани**":

Я впізнав Вас, мила Алло,
В квітнику жаданім,
Де троянду обнімали
Лагідні тюльпани.

Ви – троянда, світла пані,
Бо – квітуча дійсно!
Тож і тулимось: тюльпани
До троянди – звісно!

В День поезії – краса нам!
Дякую за свято!
Вам – троянді, нам – тюльпанам
Буде, що згадати:

Як весну ми виглядали,
Сніг зривавсь і танув...
І троянду милували
Лагідні тюльпани.

Під вечір святкового четверга отримав листа від Олександра Волкова з Закарпаття. Вітаючи з Днем поезії, пан Олександр загубив букву і, а тому вийшло так: "Вітаю зі Всесвітнім днем поезії".

Я прокоментував: "Ну розсмішили Ви мене – украй! Дякую Вам, друже Олександре!"

А Ваше оте "поезі" (розумію, що Ви хотіли написати – поезії, а вийшло кумедне – поезі!) – теж цікаве і веселе. Хоч бери й римуй віршик **"Туди, де поезі"**:

Я крутнуся на нозі –
І туди, де поезі:

Де в снігу стоять Карпати,
Десь там друга мого хата.

Там йому вклонюсь, красі –
Незрівнянній поезі.

Завершу свої тим мандри
Я у друга Олександра.

Знов крутнуся на нозі,
І – писати поезі!

Гарного Вам вечора! Дякую ще раз за привітання. Поетичного Вам настрою і гарного самопочуття!".

На "Фейсбуці" користувачі напали на ведучу "ТСН" на каналі "1+1" Юлію Бориско: мовляв, її зовнішній вигляд прямує до ідеалу, а сама вона втрачає індивідуальність.

Я прокоментував: "Пані Юлю, нікого не слухайте, бо ще зіпсують настрої: самі підуть спати, а Вам вести сьогоднішній нічний випуск "ТСН".

Дай, Боже, всім так виглядати, як Ви! Поетичного Вам настрою у Всесвітній день поезії, який водночас є і Днем боротьби з расовою дискримінацією, а ще й дітей з синдромом Дауна. Тож і різнобій думок...

Головне, щоб Ви сама собі подобалась. А для цього є усі підстави! Так тримати!".

Бард-севастополець Андрій Соболев на завершення Дня поезії поставив запитання на "Фейсбуці":

"Кто водит рукою поэта?
Кто на ухо шепчет ему?
Кто спать не дает до рассвета?
Я сам, до сих пор, не пойму".

Я відповів теж російською мовою:

Вопрос! На который ответить
Непросто и вот почему:
В поэзии столько секретов,
Но факт – не подвластных уму!

Тим і завершив спілкування з користувачами на "Фейсбуці". Прийшла дружина з роботи, і ми стали переглядати 84-ту серію турецького телефільму "Величне століття" про славу українку Роксолану-Хурем.

Зранку наступного дня – 22 березня 2013 року – народився ще один ліричний вірш на ствердження приходу весни. Згадав, як вийшов у вівторок із зупинки метро "Кловська" на вулицю, а до вух долетів спів шпака. Аж зупинився від несподіванки: ще сніг зривається з неба, а він на дереві виводить свою неповторну мелодію... А той, ніби запримітивши увагу до себе, кинув менв кілька рулад і перелетів на протилежний бік вулиці, де вже шукала поживу на землі його подруга...

Той спогад і спричинив написання вірша **"Шпачок"**:

Йде красуня. Навушники в неї на вухах...

Ну ніяк я не звикну до модних утіх...
А чого б то весну вам, дівча, не послухать:
Гість же красний, погляньте: шпачок прилетів.

Він приніс із собою нечутих мелодій
З найтепліших на світі далеких країв.
Ач, як дзвінко, як ніжно, як радо виводить
Неповторні співочі рулади свої!

Бо такий же щасливий: нарешті удома!
Бо нарешті позаду важкий переліт.
Вам розтанки, красуне, іще невідомі
За таких, що й казати, розвеснених літ...

Не зважає. Не чує. Що вдієш із нею?
А шпачок на гіллі, як дзвіночок, бринить.
Мружить дівчина очі і слухає плеєр,
А сама – юне диво із ликом весни.

Йде дівча і собі посміхається радо:
Може, щось нагадав їй знайомий мотив...
Кожен слуха своє. Я – шпачкові рулади.
Якщо хто не помітив – шпачок прилетів!

Справді, дивує, коли бачу не тільки хлопців, а й дівчат із навушниками від плеєрів: слухають музику, але вона зовсім не мелодійна, а якась какофонія. І в такт їй молоді люди хитають головами – ловлять кайф. Я б не піймав від такої музики. Мабуть, безнадійно відстав від життя...

Олександр Волков із Закарпаття, прочитавши мій першодрук, повідомив: "А в нас знову зима. Йде 50-й день лютого...".

Схвально поставилися до нового вірша моя землячка Ганна Черкаська з Запоріжжя, наша співвітчизниця Вероніка Плісак із Нью-Йорка та Микола Владзімірський із Севастополя.

Я прокоментував (як же боляче мені читати зараз той оптимістичний запис чотирирічної давності!): "Мої дорогі пані Ганно, пані Вероніко, пане Олександрє, давайте по-доброму позаздримо пану Миколі Владзімірському із Севастополя – там усе квітне!"

Уявляєте: там 22-й день березня! А в нас досі лютий. Велика Україна: якщо північ плаче – південь веселиться. Тримаймося, друзі! Гарної Вам п'ятниці!

Дякую, що уподобали мого "Шпачка"! А панові Олександрю Курцу низький уклін за його поширення на "Фейсбуці"! Будьмо!!!".

Пан Олександр повернувся до свого привітання з Днем поезії (в його тексті, як я вже зазначав, – "поезі"), написавши: "Не судить мене строго! Я тільки вчуся писати! Це просто описка. Я останнім часом став помічати, що не дописую останні літери...".

Я заспокоїв його: "Не біда – нове слово викликало посмішку і трішки повеселило в моїй інтерпретації – вибачте за нескромність. Бо хоч не дивися за вікно – у нас знову пішов сніг.

Отож, Ви праві, друже Олександрє: іде 50-й день лютого! Знову актуальна моя "Мерзне липа", "Мавка", "Середина березня", "Весна – за горами", "Я – в шоці" та інші".

Увечері тієї п'ятниці надійшло повідомлення про те, що прокурор у справі Юлії Тимошенко Лілія Фролова наказом Генпрокурора Віктора Пшонки сьогодні призначена на посаду заступника Генерального прокурора України. Я прокоментував на "Фейсбуці" цю новину чотиривіршем:

Часів новітніх гумор чорний –
Гранично стислий, як цитата:
Заступник ти Генпрокурора,
Кинь Тимошенко лиш за ґрати!

У первісному варіанті останній рядок був: "Як зможеш Юльку закопати". Гадаю, що в оприлюдненому варіанті ситуація виглядає убивчо і солідніше...

Запис у нотатнику того дня: "На вулиці майже нічого не видно: мої Позняки потонули в молоці снігу, що йде цілий день..."

А в Криму, як підтвердили синоптики, температура сьогодні піднялася до плюс двадцяти градусів за Цельсієм.

Незабаром же – наступного тижня – буде морозно: температура знизиться до мінус п'яти градусів. Тобто все, що зацвіло, знищить мороз. Як прикро писати ці слова – особливо слово зацвіло!"

Отож, не дивина, що наступного дня – себто в суботу 23 березня 2013 року – під враженням учорашньої хурделиці та нескінченного снігопаду написав вірш "**Засніжена вишня**":

Сніги березневі – бджолині рої:
Літали-кружляли – на землю усілись.
І ними обліплена вишня стоїть,
Мов квітом у квітні – засніжено-білим.

Чи то вже привиділись бджоли мені,
Чи так закортіло у цвіті їх стріти?
Де білі пелюстки – біліє там сніг.
І біла перга – на засніжених вітах.

Звичайно, примарилось – світ забілів,
Але не від цвіту – від білого снігу.
Принишклі синички – сидять на гіллі:
Куди їм збагнути погодні інтриги!

А вчора, здавалось, у сонці яснім
Лелеки весну принесли нам на крилах.
Сьогодні з небес безперестану сніг –
О як же, лелеченьки, ви поспішили!

Невже ж то у білій хустині весна?
За цими снігами не видно вже світу.
І вишня в снігу, мов у цвіті вона.
І бджілки їй сніться у білому цвіті.

А десь там, де море, мигдаль одцвіта.
І вишня-посестра у цвіті у білім.
На ніжках у бджілки перга золота
І сонячний промінь у бджілки крилах.

До нас вже й пташина із теплих країв.
І серце уже не приспати – недремне.
І тільки сніги, мов бджолині рої,
Впиваються лютими жалами в землю.

Записи, які того вихідного зробив собі на пам'ять, свідчать про співзвуччя ситуації в природі та в моєму душевному стані: "Немає вже сил дивитися за вікно: як крізь сито сіється і сіється дрібний сніг. І все потонуло в ньому – авто, дерева, будинки, далина..."

Завиває розсердженим та зголоднілим звіром вітер. Така несподівана негода – лютий березень випав на наші голови. Маємо пережити щонайменше ще тиждень, доки припиниться холоднеча. Якщо вірити синоптикам...

З'їздив провідати доньку Олену – вона у четвер повернулася з Бельгії. Задоволена поїздкою – є на що подивитися і з ким поспілкуватися. От тільки напружує її зростання арабського населення в столиці Європи. А за цим стоїть усладнення криміногенної ситуації в країні, в Брюсселі зокрема.

З Лондона прийшла новина про те, що на 68 році життя там раптово помер опальний російський олігарх Борис Березовський. Останнім часом, як повідомляють, Борис Абрамович просив Володимира Путіна дозволити йому повернутися в Росію: мовляв, я, як Вічний Жид, втомився блукати землею. Отож, не встиглося...

Питання вичерпалося само собою: немає людини – немає проблеми. Як за Йосипом Сталінім... Однак мені не дуже віриться в таке звернення до Володимира Путіна (найпевніше кремлівська влада хоче попіаритися на смерті олігарха, бо чому б їй раніше не сповістити про таке покаяння, коли політемігрант і заклятий критик путінського режиму був ще живим?!).

Тим більше, що світ знає про інше покаяння Бориса Березовського, виголошене в Прощену неділю минулого 2012 року: "Я каюсь і прошу прощення за те, що привів до влади Володимира Путіна. За те, що зобов'язаний був, але не зміг побачити в ньому майбутнього жадібного тирана і узурпатора, людину, котра зневажила свободу і зупинила розвиток Росії. Багато хто з нас не розпізнали його тоді, але це не виправдовує мене.

Пробачте мене". І щоб після цього – уклінно до Володимира Путіна: "Прошу Вас, Володимире Володимировичу, пробачити мені ті проступки і слова, які я зробив, засліплений злістю. Бачить Бог, сьогодні я все усвідомив і ніколи – ніколи – не вчинив би так"? Ой, ні, не таким був той чоловік. Тому московський цинізм, як кажуть, аж пре! Чи простіше сказати – смердить!"

Наступного – недільного – ранку, 24 березня 2013 року, бавлю себе іронічною загадкою: "Лежить, а не йде... Хтось може подумати про лінивого чоловіка, а я – про сніг у Києві. Вже не сніжить, і на тому дякувати Всевишньому, якщо це тільки він витряхнув останній сніг із небесі.

Світлої всім неділі і світлих думок, а найперше – гарного самопочуття!"

Того ж дня написав віршик "**Знайшла коли!**":

О, снігопад! Такого сто літ
І взимку навіть не було.
Спинивсь трамвай – не видно колій.
Бо кучугури намело.

Іду – і кланяюся низько
І вітрюгану, і снігам...
Негода – холодно і слизько –
Не побажав би й ворогам.

Тепер чекатимемо квітня,
Допоки цей не зійде сніг.
Зирк – посковзнулася вагітна:
Не підхопи – і збило б з ніг...

Куди ж такий ото в дорогу?
Йшла в магазин... Знайшла коли!
Майнула думка: слава Богу,
Перейми хоч не почались...

Довів її аж до під'їзду,
А сам додому – навпрошки.
Все замело. Трамвай не їздить.
Майбутня мама жде дочки:

Напевне знає, що не сина,
Як показало УЗД.
Іще б подбати про дитину
Навчилось плем'я молоде...

УЗД – це ультразвукове дослідження органів людини, зокрема плоду вагітної жінки. Повідана історія трапилася, коли повертався від дочки додому: громадський транспорт не рухався, а люди вже

рухалися, як могли – через замети та чищеними грейдером дорогами, а вони були вкрай слизькі, бо під знятим снігом оголився лід.

І одна майбутня мама ледь не впала від вітру. Не став з'ясовувати: мабуть, одна залишилася, що навіть у магазин доводиться ходити самій. Але ж не за такої негоди, їй-богу!

Знову зірвався сніг за вікном. Такий же лапатий і рясний, як і в попередні два дні. Безжально хурделить. Мете сніг.

Виходив допомогти хлопцям вирятувати зі снігового полону автомобілі. Написав вірш "Гімнастика", обмежившись лише сюжетом на цю тему. Та невдовзі дізнався, що міжнародна траса Київ-Чоп заблокована, якщо вірити повідомленням журналістів.

А на екранах – хоч би один очільник, котрий би сказав, що робити в такій екстремальній ситуації?

Як бачиться, ніхто не опікується проблемами простих людей у нашій Богом забутій та засипаній снігом Україні. Ні поховати померлого, ні народити дитину, бо не дістатися до пологового будинку.

У Києві тоді за останню добу випало понад 40 мільйонів тонн снігу! Стан насправді надзвичайний. Тому перейменував вірш із "Гімнастики" на "Надзвичайний стан", загостривши кінцівку. Бо мусить же заговорити совість (якщо ж вона тільки є!) в тих, хто повинен служити людям, а не перейматися винятково власною великою кишенею та своїм недоторканим і преспокійним дозволям. Мусимо думати – час такий! Бо ж – **"Надзвичайний стан"**:

Сніг третій день іде – невпинно:

Заніс півшибки на вікні.

А на землі автомашини

Доверху в'їхали у сніг.

І тільки кузовами ще видно.

Оце так березень утнув:

Мене тримає в хаті три дні,

Аби лиш марив про весну...

І нескінченні хмари білі

Повзуть зі снігом в небесах.

Це, дяку Богові, неділя,

А завтра – як у цих снігах?

Дивлюсь: дістали вже лопати

І відкидають хлопці сніг.

І я до них, щоб поруч стати

Та розім'ятися мені.

А то занурився у книги,

Як у сніги авто оті...

Ти бач, користь є і від снігу:

Отак зібрав нас у гурті.

І не болить, як досі, спина,

І кров аж грає – спів зрина!

Ще б березень так Україну

Усю до купи об'єднав!

Щоб ми всі разом гідь-потвору

Погнали геть – з усіх постів.

І зажили!.. Йде сніг надворі.

Невже знічев'я сніг летить?

Аж страх подумати, що десь там –

Застрягли люди ув авто,

Як в пастці – в снігових заметах,
І їх не визволив ніхто...

Не видно владців на екранах –
Їх взагалі не чути ніде.
Берімо владу, бо у стані
Ми надзвичайним: сніг іде!

І день іде, і два, і три дні...
А порятунок – в нас самих.
Бо мер з дружиною – у Відні:
Їм не до снігу – бал у них...

Запис у моєму нотатнику того дня: "Про мера столиці Олександра Попова – це не моя вигадка: він, як з'ясували колеги-журналісти, справді з дружиною цієї надзвичайної пори перебував у столиці Австрії (як буде пояснювати очільник пізніше: треба було укласти якісь важливі угоди між столицями).

От дивина: кияни потерпають від стихії, а мер, виявляється, навіть у неділю вирішує державної ваги справи – у присутності дружини і за наявності дрес-коду за протоколом віденського балу!).

Ну, які ще потрібні аргументи, що переконати людей, що влада прогнила вже наскрізь і аморальна до краю!".

Користувачка Марія Козак, надіславши новий вірш подрузі Надії Пашук, прокоментувала його з'яву на "Фейсбукі": "Першодрук від поета Івана Левченка: березень нас об'єднає – захід, центр, а далі – схід і південь!" Бач, як важливо посіяти зерно надії – Надії! І Марії.

Увечері в новинах мер Києва Олександр Попов рапортував, що ситуація тримається повністю під контролем. Дай, Боже!

У селі Нижнів на Прикарпатті того вихідного дня місцеві жителі врятували від замерзання сотні лелек. Які ж молодці! Гарна звістка!

Лелечиною Вам польоту душі, добрі та милосердні люди! Зі святою неділенькою будьмо всі здорові та щасливі! Отак би у всьому і скрізь!

Увечері написав та відіслав ще одного листа своєму видавцеві Костянтину Потакову: "Нічого не розумію, Костю! Якщо проблема в грошах, щоб переслати поштою книги, я вже попросив дружину з'їздити в Севастополь і привезти мені хоча б обіцяні 10 примірників видання: вона завтра буде в Севастополі. А на 3 квітня книги мені крив з носу потрібні!

Зателефонуйте Елі, будь ласка, і підвезіть у вівторок на вокзал книги. Що ж це діється з Вами – у мене немає вже ні слів, ні розуміння! Як же можна так знущатися наді мною і зловживати моїм терпінням та людською довірою?!".

На жаль, на контакт мій видавець так і не вийшов. За всіма ознаками – товстошкірий чоловік!

Обнадійливо-оптимістичний запис у нотатнику від 25 березня 2013 року: "Аж не віриться: понеділок – і не мете, не хурделить, а до болю в очах віддзеркалює сонячне проміння від снігів.

Та хоча б так – і на тому дякувати небесам! А хіба ж це не радість – сонячна пані Вероніка Плісак завітала найпершою до мене в гості на "Фейсбук" і схвально лайкнула першодруки "Надзвичайний стан" та "Знайшла коли"?

Отож і Нью-Йорк з нами! Не всім таке везіння! Сердечно вітаю Вас, пані Вероніко! Неважкого Вам понеділка, мої дорогі друзі! Холодно – кутайтесь: найперше в теплий одяг, а руки дійдуть – і в тепле слово. Гріймося!!!".

Того ж таки понеділка написав вірш "**Коріння**":

Дзвонив мій друг із Краснодару –
Там абрикоси зацвіли.
І на душі так стало гарно,
Немов і в нас сніги зійшли.

А в нас снігів тих – кучугури.
А в них село так зветься теж,
Де української культури

Коріння й досі вглиб росте.

Друг – українець теж корінням.
І композитор. З ним колись
Ми пісню склали про Україну,
Бо їй в любові присяглись.

І пісня стільки літ звучала,
Та не де-небудь, а у нас –
У Севастополі. Співала
Її вкраїночка одна:

Артистка – Танечка Барткова.
В благословенні ті краї
Поїду влітку в гості знову,
Аби послухати її.

А зараз спогадів був повен.
Лиш під кінець друг засмутив,
Бо вмер учора пес "Бетховен":
Ліг біля друга і затих...

Я знав його щеням маленьким.
Був просто красень. І – нема.
Друг дав відбій: мобільник дзенькнув.
Сніжить за вікнами зима.

Зістарівсь пес. І я зістарюсь.
Невідворотний часу плин.
Дзвонив мій друг із Краснодару –
Там абрикоси зацвіли.

Які між нами далі й далі!
Чи ще побачимося з ним?
Та хай би пісня не змовкала,
Що склав із другом я своїм.

Нові ліричні рядки стали відгомонам моєї телефонної розмови з композитором із Новоросійська Олександром Красюком (він перебрався туди з Севастополя, де ми написали разом такі пісні як-от: "Україна моя", "На морі в Севастополі", "Тополі 41-го року", "Мій причал – Балаклава", "Перемоги нашої день" та інші, які з успіхом виконувала заслужена артистка України Тетяна Барткова).

Мій творчий партнер, зателефонувавши мені, щиро дивувався, що в нас кучугури заввишки в півтора метра і справжня зима.

А в них тоді температура піднялася до плюс 17 градусів. Зацвіли абрикоси та урюк.

Але тодішня наша розмова з погоди перейшла на політику: композитор висловив своє занепокоєння боями депутатів у Верховній Раді України: мовляв, таке враження, що Україна на порозі громадянської війни (звісно, звідки подув вітер: російські журналісти у такий спосіб уже тоді формували громадську думку про нас – українців...).

Я заспокоїв свого співрозмовника, сказавши, що то імітація бурхливої діяльності, за якою нічого не стоїть. От коли вже людям це набридне – тоді можуть бути серйозні колізії. А зараз Дід Мороз усіх загнав у квартири. Навіть добрий господар собаку з будки забирає в хату. Яка війна за такої ситуації?!

Тетяна Барткова з Севастополя миттєво відреагувала на моє "Коріння": "Спасибі Вам, Іване Васильовичу, за вірш! За прекрасні слова! Ви вмієте вдарити по емоціях!

На жаль, як бачу, біда у Олександра Олександровича: свого улюбленця-песика втратив... Я давно вже не спілкувалася з ним, бо у мене не працює телефон...".

Я розповів про нашу недавню розмову та побажав не забувати включати до репертуару нашу пісню "Україна моя".

А потому повернувся до вірша "Сніжний блюз", який 10 січня 2011 року був написаний на прохання композитора Неоніли Лагодюк і увійшов до книги "Не губімо в собі Україну!" Перечитав – і відчув: на два голоси таку пісню співати важко. Навіть, якщо й упоралася пані Неоніла, то я переробив текст на соло для виконавця-чоловіка.

Отже, того вечора з'явилася нова редакція вірша "Сніжний блюз":

Без тебе я мовби в засніженім лісі самотнє пташа.
Без тебе сніги і сніги – із небесної висі.
Ловлю у долоні сніжинки – і мерзне невтішна душа –
Самотня пташина в безлюднім засніженім лісі.

І де тих шукати до тебе доріг –
Коли ці сніги замели всі дороги?
Нікому-нікому душі не зігрить,
Якщо їй не треба, крім тебе, нікого.

І тільки у снах моїх сонце і зорі на небі ясні.
І ти як весна в них, і жайвір бринить у висотах.
А очі розплющу – із неба зривається-падає сніг:
Холодний такий, що душа замерзає самотня.

І де тих шукати до тебе доріг –
Коли ці сніги замели всі дороги?
Нікому-нікому душі не зігрить,
Якщо їй не треба, крім тебе, нікого.

Прийди – відігрій мою душу, втіш серце, кохана, мені.
А ні – відгукнися хоч словом до мене, півсловом.
Побачиш сама, як миттєво розтане холодний цей сніг,
Бо тепло так буде від зустрічі нам і любові.

І де тих шукати до тебе доріг –
Коли ці сніги замели всі дороги?
Нікому-нікому душі не зігрить,
Якщо їй не треба, крім тебе, нікого.

Розмістив новий варіант тексту на "Фейсбуці", а також відправив остаточну редакцію на сторінку Неоніли Лагодюк.

Вероніка Плісак повідомляє: "Занатурився березень: і в нас на сьогодні сніг обіцяють". Отож, що в нас, що в Нью-Йорку...

Я відповів: "Але вірно: переживемо ще оцей тиждень, і поверне на весну. Без березня – відразу в квітень. Скільки ж можна весні за зиму ховатися – час оновлюватися всьому: природі, людям, життю".

Однак мій оптимізм не підтримала дружина, яка повідомила, що в Криму того дня температура упала до шести градусів морозу...

І все ж запис наступного дня – 26 березня 2013 року – додав доброї надії: "Мушу сказати, що (хай це дещо розходиться з оприлюдненими прогнозами), але таке враження, що найстрашніше позаду: оживає Київ, рухаються автомобілі, меншає снігів, ідуть у своїх справах люди. Добра ознака: настосні на останньому снігопаді та морозі, виходимо, хай і поступово, але неодмінно – в весну.

Тьху-тьху, щоб не з черговою хурделицею...

Дружина виїздить сьогодні з Севастополя: повідомила, що погода просто чарівна – тепло, все довкруж цвіте.

Тож сподіваюся, що як лелеки, – виживемо!"

Той вівторок означився для мене ліричним віршем "Спішімо!":

Спішімо мовити люблю,
Бо б'є годиник невмолимо.
Так і не зчуєшся, як зими
На тебе сивий цвіт проллють...
Та доки ще той сніг ітима,
Спішімо мовити люблю!

Кому судилася весна –
Не зволікайте – щиро мовлю:
Все почекає, крім любові,
Все виправдовує вона.
Щастить хай юнці, юнакові,
Кому судилася весна.

У тих, у кого тепле літо
Леє промінь з неба золотий,
Усе устигнеться в житті,
Коли встигається любити.
Зеніт сердечних почуттів
У тих, у кого тепле літо.

Кому прийшла розкішна осінь –
Найдивовижніша із пір:
Коли любов – як елексир
Життя – живить його, підносить
Серця поєднані – до зір,
Кому прийшла розкішна осінь.

І не біда, коли зима,
Цю мудру пору вечорову
Зігріє завжди ніжне слово.
В любові старості нема,
Старіють ті, хто без любові.
І не біда коли зима.

Біда, як час б'є без жалю,
Твій зупиняючи годинник,
Але нема тії людини,
Котрій би мовив ти люблю,
Найперш – твоєї половини.
Біда, як час б'є без жалю.

Тому спішімо, попри все,
Чи там зима, чи осінь-літо,
Ачи весна – спішім любити,
Любов – єдине, що спасе,
Коли несила навіть жити.
Тому спішімо, попри все.

Нема вершини над любов.
Хто заперечує, лукавить:
Мовляв, нагальніші є справи,
Я ще з любов'ю встигну, мов.
Все – суєта, що марнославне.
Нема вершини над любов.

І йде годинник долі справно.

Запис у нотатнику свідчить про авторське невдоволення написаним: "Більш нічого не йде в мою голову. Радий, що хоч такі слова можу залишити на папері, а то за цілий день – жодної думки. Складнувато стало працювати за робочим столом: потрібні нові враження.

На на мій подив: першим гостям на "Фейсбуці" – Галині Кравець та Радмілі Корж – першодрук сподобався. А далі схвалили та поширили його Катерина Васильченко і Олександр Волков.

Виходить: безпідставні мої сумніви та претензії... Дай, Боже! Повірю друзям, що не дарма попрацював!".

Катерина Васильченко прокоментувала: "Так, не треба шкодувати лагідних слів усім, із ким спілкуєшся. Дякую, пане Іване! Ви до кожної людини маєте стежку до серця.

Але любов буває різна. Через неї і страждають. І кожен може помилитись, перш ніж справжню віднайти!".

Я відповів чотиривіршем:

Так іноді в гарячу воду
Знічев'я сунешся, бува.
Це – досвід. Досвід не зашкодить.
Була б на плечах голова!

Того дня поїхав у Будинок письменників на збори київської організації Національної спілки письменників України. Чесно кажучи, повернувся розбитий морально з того зібрання. Як і за часів головування Володимира Яворівського в НСПУ, так і зараз головні питання, обговорювані на зборах, меншою мірою стосувалися суто творчого літературного процесу: акцент робився на зловживаннях нинішнього керівництва письменницької організації щодо здачі в оренду приміщень у Будинку письменників на вулиці Банковій, 2, а також у Коктебелі та Ялті приватним фірмам.

Василь Фольварочний прямо заявив тоді, що Віктор Баранов як керівник творчої спілки потурає корупційним проектам, від яких має особистий зиск. Це продемонстрував і заступник голови НСПУ Володимир Шовкошитний, який підготував документи на укладення з орендарем угоди на 85 тисяч гривень, а паралельно (і позаочі) Віктор Баранов уклав аналогічну угоду з тим же орендарем на 65 тисяч гривень (різниця, як стверджував оратор, пішла в кишеню Віктору Федоровичу та його прибічникам).

Крім того, Віктор Баранов звинувачувався колегами в тому, що самочинно призначив собі заробітну плату в розмірі 16 тисяч гривень, а його водій нібито мав зарплатню, яка перевищує посадовий оклад заступника голови НСПУ...

Словом, дуже боляче-гірко було спостерігати за діалогом у залі. Звісно, нічого творчого я не почерпнув на тих зборах, навіть пошкодував, що

поїхав на них – осад на душі залишився дуже тяжкий. Досі украй неприємно згадувати той скандал. Але що було, те було... Справедливості заради, мушу сказати, що й нині на літературному Олімпі не стихли пристрасті – вже за нового керівництва. Та не про те зараз історія...

Увечері, коли повернувся додому, прочитав в Інтернеті повідомлення "Голосу Америки" про те, що за висновком поліції Лондона, російський олігарх Борис Березовський помер через удушення (це нібито показали результати розтину тіла померлого. Та й поліція твердить, що його знайшли повішеним у ванні...).

Однак, інші джерела наполягають на тому, що стороннього сліду в смерті скандального опонента Володимира Путіна немає. Певно, вже ніхто й не дізнається повної правди...

Тоді ж побачив на "Фейсбуці" поширений Олександром Волковим мій вірш "**Повернення Путіна**" з книги "Заберу тебе в сон":

Може, цифри і не дуті:
Чесно він досяг свого...
Й не такий страшний той Путін,
Як змальовують його?

Чом же нашим гвинтокрилим,
Хоч і стріляні вовки,
Хоч і Юлю засудили, –

Непереливки таки?

Бо такого не спокусиш
На цукерку, що й казати!
Вміє свій урвати кусень
Й відповісти за базар...

Недоречні тут дебати.
Недоречна боротьба:
Як за газ труби не здати –
Буде всім тоді труба.

Все він купить, що захоче, –
Найбагатший чоловік.
І принишкне Янукович,
Підібгавши мовчки хвіст:

Підневільний губернатор.
Номінально – президент.
Як були під старшим братом,
Так і будемо в момент.

Що для Путіна Україна?
Як не тратить зайвих слів:
Так щось – непорозуміння...
Ще і з зеком на чолі.

То про що з такими мова?
Стануть дибки – враз провчить.
Він же вміє, вірмо слову,
І в сортирі замочить.

Отакі, якщо по суті,
Перспективи: хто – кого.
Не такий страшний той Путін,
Як поплічники його.

А тому міркуй, народе.
Чи змиривсь уже хіба?
Ну, тоді одне виходить:
Ланцюги й тавро раба.

Я прокоментував: "Щось воно дуже суперечливе надходить із Лондона, друзі: поліція вже про удушення опального супротивника Кремля Бориса Березовського говорить уголос. І експертиза нібито підтверджує цю версію.

Крім того, мовиться про зламане ребро небіжчика. А нас – громадську думку – намагаються годувати листом-покаянням прозрілого раптом олігарха... Як би знову слід не привів туди, звідки й боявся гостей Борис Абрамович...

Ой, непростий хлопець біля керма в сусідів. Хай Бог одводить із таким мати справу. Вміє мочити. І, як бачиться, не тільки в сортирі..."

Що й казати: як у воду дивився. І в поширеному вірші, і в коментарі до нього.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 18 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 22

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Якби ж знаття", "Дай, Боже, й нам!", "Втаємничений замок", "Потік", "За крок до війни", "Калузький півень", "Ассоль" та "Приплине!", котрі з'явилися на світ божий 27-31 березня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

І прийдешньої середі нового тижня, котра припала на 27 березня 2013 року, тривала внутрішня боротьба між моїм незмінним і природним (все-таки завіса першого місяця весни!) бажанням вибратися з зимового полону і реальним похолоданням надворі. Та заспокоював життєвий досвід: мовляв, оці вибрики березня були нічим іншим, як останніми спробами зими нагадати про себе, щоб іще більше ми цінували тепло. І натяк нам: аби були більш уважними та доброзичливими одне до одного. Бо скільки там того життя! А тому заклик і душі, й музи – один: як би там на душі не скребло, посміхаймося світлому дню! Бо наш. І тим усе мовлено.

Написав цього дня ліричний вірш "Якби ж знаття":

Знаття б: узяв би був автівку,
І не боліла б голова...
Трамвай ішов на Борщагівку:
Моя зупинка – "Польова".

А Ваша, кажете, кінцева...
І там чекає хтось на Вас...
От не скажіть мені про це Ви,
На що б здалась та "Польова"?!

А ще встигаєте повідать,
Що з Закарпаття Ви до нас...
Чого ж трамвай так швидко їде?
Якби ж знаття... І хто б те знав?

Мені виходити... А натовп,
Неначе повинь прибува...
Я устигаю Вас обняти...
І хай там що – поцілувать!

Рожеві миттю стали щічки.
А я питаю про ім'я.
І навздогін мені – Марічка,
Якщо таки розслухав я...

Стою, завмерши, на пероні:
Прощально кинутий мені
Із того, з другого вагона,

Майнув Ваш погляд у вікні.

І все. Он – друга домівка...
Хоч не ходи мені туди!
Трамвай ішов на Борщагівку.
І прохололи вже сліди...

В уяві – лагідне обличчя.
Прощальний погляд із вікна.
Герой! Дізнавсь ім'я – Марічка.
Вважай – нічого не дізнавсь!

Ні, іншим разом я – до друга:
Мені б лишень побачить Вас!
Трамвай вертавсь – ішов по кругу:
Кінцева й знову – "Польова"...

Наївний, думав: як не в цьому,
То у наступнім... Як дитя!
... Десь потяг мчав: Вас віз додому.
Що це було? Якби ж знаття...

А, може, це таки насправді
У серце стукає весна?
Іду щасливий, безпорадний:
І тільки погляд – із вікна...

Чесно кажучи, знову нафантазував. Але, як на мене, щось у цьому є. Принаймні – відверта емоція. А для вірша це вже немало! Його й присятив незнайомці Марічці з Закарпаття... Більшого, на жаль, довідатися не встиг. І вже ніколи не зможу. А те, що можу, зробив: написав на добрий спомин світлі рядки. Таки ж і справді того немало!

Дружина повернулася з Севастополя: ніхто їй нічого не передав для мене – маю на увазі видавця Костянтина Потакова. Хоч я двічі писав йому листи, давав номер мобільного телефона дружини, сам кільканадцять разів телефонував йому – як води в рот набрав чоловік! Наука і ще раз наука мені та покарання за довірливість до людей. Але по-іншому не навчився. Як писав Володимир Висоцький: кожна людина для мене гарна, доки вона сама не переконає мене в протилежному.

Щиро вражений новим проектом журналіста Миколи Владзімірського "Поетичні світи Севастополя", який він проанонсував сьогодні на "Фейсбуці". Поети міста представлені окремо на порталі "Українське життя в Севастополі". Свіжо, творчо, публіцистично.

Я написав: "Дякую долі за те, що в сузір'ї поетичного Севастополя ось уже майже два десятки літ сяє і моя зірочка. Приємно, що у "Поетичних світах Севастополя" знайшлося їй таке почесне місце. Радію і зичу світлих вражень усім, хто доторкнеться душею до сердечних перлин поетичного міста на Чорному морі – українського Севастополя!".

Пан Микола заперечив: "У Вас не зірочка, а планета! Хотів до Дня Поезії зробити, але не встиг, каюсь!".

Я відповів: "Дякую! І дай, Боже, Вам сил на те добро, яким Ви робите людей щасливими!".

І потому звернувся до користувачів "Фейсбука", написавши: "Гарна нагода: сердечно вітаймо, друзі, творців потужного порталу "Українське життя в Севастополі" з 13-ю річницею подвижницької діяльності. Любов до матері України, до всього рідного – від новини про життя українців в Севастополі (як і в цілому про життя в місті та Україні) і до багатющої вітчизняної духовної спадщини – пульсує у кожному слові, в кожному порухові патріотичної душі нашого повпреда в місті-легенді, в місті-красені Севастополі – публіциста Миколи Владзімірського та його соратників-одномудців. Тому і стоїть непорушно – наш український Севастополь, працюючи і живучи повноцінним щоденним життям. З вірою та наближенням кращих часів, коли всім буде за щастя жити в Україні, а українцям – передовсім! Зі святом, дорогі друзі! Таки справді гарна нагода!".

А під кінець цього дня прийшла гірка звістка – сьогодні в лікарні швидкої допомоги після невдалої операції на 79-ому році життя помер відомий поет, сподвижник і побратим Василя Симоненка – Микола Сом. Він – автор відомих пісень "Вишиванка", "Мрія", "В парі линуть голуби", "Колискова" (тривалий час вона звучала на Українському телебаченні в програмі На добраніч, діти!).

Я залишив на "Фейсбуці" коротенький коментар: "Яка біда до нас і, як завжди, болюча! Ще вчора на зборах київської організації НСПУ ми добрим словом згадували цього невтомного трудівника на поетичній та освітянській ниві України! І як тепер бути без оцього його життєствердного: "Б'ю чолом – Микола Сом!"?

Вічна пам'ять Вам, дорогий Миколо Даниловичу!".

Поховали небіжчика в його рідному селі Требухів на Київщині. Земля пером!

Наступного дня – 28 березня 2013 року – написав вірш "Дай, Боже, й нам!":

Весні сказав би: здрастуй,
Та де вона – нема.
Тому такий і настрої:
Зима. Зима. Зима.

Хоч не виходь із дому,
Сіріють навкруги,
Немов недобрий спомин:
Сніги. Сніги. Сніги.

Сіріють – вже підтали,
Бо сонце з вишини
Наспіває-цимбалить:
Весни! Весни! Весни!

Ну як ти не повіриш
У наспіви такі?
Їм з висі вторять щиро
Пташки, пташки, пташки.

Ідилія та й годі!
Радіти б і мені
Оновленню природи:
Весні, весні, весні.

Та на порозі – повінь:
Стихія – знак біди.
До неї не готові
Завжди, завжди, завжди.

Тому такий і настрої,
Бо, як той сніг, вона
Приходить так невчасно –
Весна, весна, весна.

А в нас ні к бісу влада!
І хто в тім винен? Ми!
А вже завіса пада
Зими, зими, зими.

Хотів би помилитись...
Ясніть, як ясен день.
Сіріє сніг. І квітень

Іде, іде, іде.

То й що – вам не тривожно?
Щасливі ви сповна.
От щастя б те дай, Боже,
І нам. І нам. І нам!

Щоб не більмом на оці –
Сніги ці звідусіль.
А мовить квітню з сонцем:
Хліб-сіль! Хліб-сіль! Хліб-сіль!

Знаходжу в своєму нотатнику запис, який проясняє загалом тривожну ситуацію тогорічного березня, розкриваючи деталі, зокрема, політичного життя в Україні, а заодно і в Києві: "Дійсно: зараз найбільша небезпека йде від танення снігів. Боюсь, як не впоралися зі снігопадом тижневої давності, так і проблематично буде з повинню, яка за такого засилля снігу може стати катастрофою для багатьох регіонів країни.

Не виключаю й столицю. Учора народний депутат України із фракції "Удар" Сергій Каплін намагався про це докричатися до виконавчої влади на засіданні Кабінету міністрів України, але сам прем'єр-міністр Микола Азаров дав наказ охоронцю вигнати його з зали, твердячи, що бере всю відповідальність за це (адже мова йде про порушення депутатської недоторканності) на себе.

Ганебно це виглядало. Бо незаконно – керівник уряду привселюдно продемонстрував зневагу до Конституції України! Безпрецедентний випадок! Але однопартійці й це проковтнули: нібито й нічого не трапилося. Беззубі, як бачиться, і "Удар", і "Батьківщина", і "Свобода".

Від того й гірко на душі! Так можна зайти дуже далеко. Годі й буде говорити про якусь демократію в Україні. Зухвала і цинічна влада дає зрозуміти, що вона чхати хотіла на все, аби тільки гнути свою лінію. Дожилися!".

Киянка Катерина Васильченко першою поширила новий вірш на "Фейсбучі" з коментарем: "Доброго ранку, наше Сонечко – Пане Іване! Завжди приємно читати Ваші привітання та чудові вірші!

Відчуваю себе не на самоті, бо впевнена, що завжди отримаю тепло на Вашій сторінці, як і багато друзів... Я у цьому впевнена!".

Отака, бач, у мене місія. І це, врешті, добре. Комусь – навіть незнайомій людині (а читач книжки хіба знайомий авторові?) – потрібне те, що ти пишеш. І тим виправдовується твоє сидіння за робочим столом.

Пані Катерина виставила світлину старовинного замку на тлі нахмареного неба. Я негайно відгукнувся експромтом **"Втаємничений замок"**:

А замок той, як таємниця,
Що незбагненна й для небес.
Він сивим хмарам здавна сниться,
Бо в ньому бачили тебе.

Майнула й щезла, наче мрія.
І де шукать тепер – хто зна?
Хмарина з розпачу сивіє.
І посміхається весна.

Бо їй одній про все відомо:
Хто мрійно там майнув за склом...
На те і замок, щоб у ньому
Щось втаємничене було.

А тепер можна і на вулицю. Дружина мобілізує йти в магазин, бо попереду вихідні, а в нас порожній холодильник. До Калуги, куди ми збираємося на 75-річчя матусі Алли Сергіївни, ще майже тиждень – треба щось готувати їсти.

Надворі сонячно. Аж очам боляче від яскравих променів. І дихати легко. Телефонували в Калугу: там і досі холоднеча – аж 17 градусів морозу!

В політичному житті однозначно відчутна активність низів: народ просинається від зимової сплячки. Того дня дав про себе знати багатолюдний мітинг в Івано-Франківську (за даними організаторів – десятитисячний, міліція стверджує – чотири тисячі людей). Він відбувся в рамках загальнонаціональної акції "Вставай, Україно!". Уперше до лідерів опозиції Олега Тягнибока та Арсенія Яценюка приєднався і керівник партії "Удар" Віталій Кличко.

Далі маршрути акції проляжуть іншими областями України. Отож, абсолютно безглуздо розслабилися владці, демонструючи зневагу до народних депутатів – себто до повноважних представників народу. Все в житті не так однозначно, бо весна все вирішує по-своєму. Тут жарти дуже й дуже недоречні!

Я прокоментував у себе на сторінці цю реалію двома реченнями: "З пробудженням нас, милі українці! Благодатна пора!".

До цих слів приєдналася Галина Жубіль, констатуючи: "Нема в нас іншого виходу, окрім самоорганізації. На отамана довго чекати доведеться. Та й чи маємо гарантію, що не продасться?!".

Я відповів: "Так! Немає нікого мудрішого за народ. І його нікому не обдурити. Він може на якусь мить завмерти від цинізму претендентів на булаву, а потім, отямившись, все чинить, як належить.

Бо він же не самогубця. Має захистити і себе, і своє майбутнє – дітей та внуків. Це ті чинники, заради яких люди готові йти до останнього! Все не так просто й однозначно. А самоорганізація – шлях до порятунку. В національному масштабі – національного".

Того ж четверга на Байковому кладовищі в Києві неподалік від могил тележурналістки Наталії Кондратюк та співака і композитора Миколи Мозгового поховали Миколу Федоровича Охмакевича – колишнього голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України. Його підхоронили в могилу сина і невістки.

Микола Федорович очолював Держкомтелерадіо України упродовж 18 років, коли я працював в Запорізькому облтелерадіокомітеті (кінець сімдесятих-початок дев'яностих років, лихозвісних, як відомо...).

Він прийшов, наскільки я пам'ятаю, з інструкторської посади ЦК Компартії України. Ми його щиро шанували, бо був справді інтелігентний, доброзичливий та розумний керівник. Таких мало!!! І шкода, що так швидко покинув нас. Земля йому пером та вічна пам'ять!

І того ж дня ми отримали угорський газ (він російський, але надходить з Європи, а не з Росії, де на Україну накинуто зашморг укладеними раніше угодами). Гадаю: це ще один подразник, який викличе роздратування росіян, як у недавньому сюжеті Дмитра Кисельова, котрий стверджував, що після зустрічі з Володимиром Путіним Віктор Янукович вилетів, як ошпарений, і відбув додому, хоч мав заночувати у білокам'яній столиці (тоді його не вдалося згвалтувати Митним союзом із Росією, Білоруссю та Казахстаном).

У п'ятниця – 29 березня 2013 року – написав вірш "**Потік**", де вже настійно нуртує думка про нові реалії в житті – єднання людей задля досягнення спільної мети (звісно, і слово має звучати про це – заклично й обнадійливо):

Несе мене потік ранковий –
Це велелюддя голосне.
Я твій супутник випадковий,
І я прошу: неси мене,

Не залишай мене, поточе!
Це страшно так, коли тупик!
А я ще руху, жити хочу:
Такий удався чоловік!

Чого б удома не сидіти:
Спострігати все з вікна...
Ну, врешті, внуки, як не діти,
І ненабридлива жона...

Аж ні – потреба є, поточе,
Так наштовхатись між усіх,

Щоб не замилювались очі
І на вустах не в'янув сміх.

І хай супутник випадковий,
Мені, поточе, головне:
Щоб від життя в рядочок слово!
Не залишай, неси мене!

І не важливо – свято, будень...
І хтозна-скільки ще іти...
Неси мене, неси між люди!
Яке це щастя, що є ти!

Моя ти – радосте ранкова!
Якщо й хотів би що – одне:
Щоб ти лишень не випадковим
Вважав супутником мене.

Без тебе що – повтори прісні:
Переспів чутого не раз.
А я, поточе, хочу пісні,
Яка можлива лиш між нас.

Однозначна залежність, яку не важко запримітити: вийду з квартири – народжуються ліричні рядки, а вдома – більше роздуми на якісь серйозні теми.

Втім – усе залежить від думки: якщо трапиться така на вулиці, треба її записати, бо через хвилину-другу все забудеться. Спробуєш потому відновлювати – народжується варіація на запропоновану тему...

Ще раз привітав через "Фейсбук" колегу Миколу Владзімірського з тринадцятиріччям створеного ним порталу "Українське життя в Севастополі", написавши звернення до друзів у мережі: "Дорогі й невтомні фейсбуківці, сьогодні у кожного з нас є чудова нагода порадіти та щиро привітати славного іменинника: 13 років тому – 29 березня 2000 року – з'явився в Інтернеті сайт "Українське життя в Севастополі", котрий був задуманий і створений для відображення діяльності українських організацій та установ міста Севастополя. Мобілізуючим гаслом ресурсу з перших митей його існування і донині стали слова великої Лесі Українки:

"Нащо даремнії скорботи?
Назад нема нам вороття!
Берімось краще до роботи,
Змагаймось за нове життя!"

За ці роки спочатку скромний інформаційний Інтернет-сайт невдовзі переріс у потужний, добре знаний і популярний не тільки в місті на Чорному морі чи в цілому в Україні, а й далеко за її межами інформаційно-публіцистичний та літературно-художній Інтернет-портал (про що свідчать тисячі і тисячі схвальних і вдячних відгуків користувачів – від малят, які з задоволенням прописалися в "Веселій абетці", до дорослих).

Зараз він об'єднує майже три десятки сайтів, котрі пов'язані між собою взаємними посиланнями, що забезпечує їх сукупне добове відвідування близько двадцятьма тисячами користувачів Мережі, які переглядають близько мільйона сторінок тексту чи ілюстрованих, аудіо- та відеоматеріалів. Сайти ресурсу містять інформацію літературного, культурного, художнього, просвітницького, релігійного, інформаційного, пізнавального, аналітичного спрямування.

Тож сердечно вітаймо, дорогі друзі, творців порталу "Українське життя в Севастополі" з 13-ю річницею подвижницької діяльності. Любов до матері України, до всього рідного – від новини про життя українців в Севастополі (як і в цілому про життя в місті та Україні) до багатющої вітчизняної духовної спадщини та новинок сьогоднішнього культурно-мистецького та літературного життя в нашій країні – пульсує у кожному слові, в кожному порухові патріотичної душі, в кожному творчому проекті нашого

повпреда в місті-легенді, в місті-красені Севастополі – публіциста і громадського діяча Миколи Владзімірського та його соратників-одномудців.

Завдяки таким людям, як на мене, і стоїть непорушно наш український Севастополь, працюючи і живучи повноцінним щоденним життям. Причому – з глибокою вірою та наближенням кращих часів, коли всім буде за щастя жити в Україні, а українцям – передовсім!

Зі святом Вас, дорогі побратими! З тринадцятиріччям порталу, вельмишановний друже Миколо Івановичу!

Користуючись справді гарною нагодою, дякую Вам за те, що на кількох сайтах порталу знайшли своє місце та завдяки повсякденній інформаційній роботі фундаторів ресурсу користуються увагою читачів, особливо школярів, студентів, вчителів та викладачів вищих навчальних закладів, мої літературно-художні видання, які в 2003-2012 роках вийшли друком у Севастополі: "Мигдаль на руїні", "Недрузи не зраджують ніколи", "Стою на Майдані", "Встречаю песней новый день", "Порятунок у шторм", "Все повертається в житті", "Єднаймося, браття!", "Я вірю: Україною Крим проросте!", "Ні, не все ще втрачено!", "Не губімо в собі Україну", "Заберу тебе в сон", а також документальна трилогія "Історія протистояння", "Ми з ліцензією" та "Отак і живемо". Сподіваюся на подальшу співпрацю та поглиблення творчих взаємин, пам'ятаючи, що коли в хаті є вікна на різні боки, то в ній завжди світло. А коли це світло знань та пошуку істини, то ще й сонячно душі.

З побажаннями нових славних літ, творчого натхнення, вдячних відвідувачів та шанувальників, гострого і правдивого пера задля загального добра щиро Ваш автор і користувач Іван Левченко – член Національних спілок письменників та журналістів України, заслужений журналіст України, кандидат історичних наук, доцент.

29 березня 2013 року, місто Київ".

Так тоді думалося, мріялося, утверджувалося. То був імператив душі – спрямувати своє слово на підтримку патріотів-українців, бути з ними в одній супрязі задля успішної загальної справи – проростанням Криму в Украну.

На превеликий жаль, не так склалося, як гадалося. Але не шкодую за витраченими зусиллями, безсонними ночами, коли так натхненно писалося – чи мова про оновлення репертуару ансамблю пісні й танцю Збройних Сил України, чи про звучання рідного українського слова в інформаційному просторі Севастополя – в телерадіоефірі регіону.

Запис у моєму нотатнику того дня: "Зранку чиста блакить над містом і як свіжоспечена пахуча хлібина – іскриться сонце в небі. Якби не сніг та прохолода, можна взагалі почуватися, як в раю. Дай, Боже, кожному успішного дня та чудового самопочуття. Бо таки ж – п'ятниця. Нарешті, друзі!

Але з сонячним днем поновилися мої тривоги щодо таяння снігів – прогнозують, що міська каналізація не справиться з такою масою снігів. І цілком реально може бути підтопленою, з-поміж інших, і наша станція метро "Позняки". Нове випробування для людей. Особливо для тих, хто буде в такий час у дорозі".

Отак і жилося та писалося тоді, принаймні мені: сподіванням на краще і стурбованістю-бентегою від того, що визрівало в реальному житті. Душа налаштовувалася на неминучі тектонічні зсуви між тими, хто був на горі, і тими, хто зводив кінці з кінцями вниз – особливо в забутій Богом і владою глибинці...

Та й світові проблеми не проходили повз мою увагу. Вночі 30 березня 2013 року написав вірш "**За крок до війни**":

Розпакуймо валізи –
Відмінняймо уїкенд
І вмикаймо телевізор:
Знов корейці із сюрпризом –
Планетарний інцидент.

Розсварився я з сім'єю
І кажу: не можна ж так
Жити байдуже до неї –
До Північної Кореї,
Де вже ждуть кібер-атак!

Ізнічев'я ж росіяни

З Севастополя свій флот
По тривозі на навчання
Не піднімуть – надзвичайне
Щось, нечуване стряслось...

Може, вже війна у світі?
Бо Пхеньян же не дарма
І з прицілом очевидним
Обірвав зв'язок з сусідом,
Телефонний, зокрема!

Те ж з ООН і з Міжнародним
Із Червоним із Хрестом:
Рвати з ними – неприродно.
Тут гадай про що завгодно,
Коли так вчиняє хто.

Чом так сталось? Та все просто:
Їх сусід же й підбивав,
Як з військових баз у гості
На Корейський йшли півострів
Невидимки з США – "В-2"!

Не до жартів! Миттю стали
В стрій в Пхеньяні, як один:
Ладні бити йти зухвалих!
І вождю аплодували.
Вождь тепер в них – Кім Чен Ин.

Лиш наказ віддай – стіною
Підуть – і не зупинить!
Але ж ядерна в них зброя.
І мене це непокоїть:
Бо за крок світ – до війни.

Ледь діждався теленовини.
Про Корею був сюжет.
Та ніякий: все спокійно.
Сварка там, мовляв, постійна.
І без ядерних ракет.

Що зі США там невидимки –
Це уже не прецедент...
Я новини мовчки вимкнув.
Ех, послухав був би жінку –
Мав би гарний уїкенд.

А тепер – хоч рви волосся:
Щиро кайся і винись,
Дмуться всі на мене й досі.
А в корейців обійшлося,
Чи надовго – без війни?

Тому й звернувся до цієї теми, бо дуже занепокоїла тоді агресивна поведінка керівництва КНДР.
Агресор – це завжди небезпека, крайнім вираженням котрої є неминучий військовий конфлікт, однаковою

мірою загрозливий – чи він локального, чи планетарного масштабу. Нас, українців, у цьому також не треба переконувати, коли маємо таку криваву рану, як теперішній Донбас.

А чотири роки тому – напередодні загострення конфлікту між двома Кореями – стало відомо про успішне випробування КНДР ядерної зброї.

Я тоді записав у своєму нотатнику: "І все ж, на мій погляд, спровокувала загострення Південна Корея, бо провела військові навчання з американськими партнерами, а ті неподалік Корейського півострова – всього на віддалі 20 кілометрів – підняли в повітря невидимки – стратегічні бомбардувальники В-2.

Отож, лідер Північної Кореї Кім Чен Ин готовий був віддати наказ про бомбові удари, спрямовані на Південну Корею та США. А така війна, де є ядерна зброя, вже не може бути локальною. У цьому й небезпека такого конфлікту для всього світу.

Ще вчора здавалося, що війни не буде, а сьогодні в Інтернеті (одним із інформаторів виявився і севастопольський бард Андрій Соколов) з'явилося повідомлення про те, що однозначно Північна Корея ввела військовий стан у країні, тим самим ставши на стежку війни з Південною Кореєю".

Я негайно написав останню строфу до вірша:

Лиш поставив запитання
І наврочив, мабуть, я:
Інформація остання –
Почалась війна на ранок.
Вийшла правда, бач, моя.

Потім з'явилося на моїй стіні на "Фесбучі" повідомлення від закарпатця Олександра Волкова, що ця інформація не підтвердилася.

Пан Олександр прокоментував: "Це далеко! Та і швидше за все просто блеф! А ось у нас вже три роки з власним народом війна йде, це куди страшніше!!!"

Я відповів: "Дай, Боже! Дякую, пане Олександр! Тоді зніму останню строфу. А решта буде – як застереження. Бо все-таки ядерна зброя в них є. А це дуже небезпечно. Вам як військовій людині це найкраще відомо і зрозуміло".

Пан Олександр продовжив: "Як військовій людині, мені ясно на сто відсотків, що це просто блеф і не більше. Якщо Північна Корея ризикне кинути хоч одну наявну в неї атомну бомбу, то її зрівняють просто з землею. І в КНДР це чудово знають. І тоді мало не покажется їхнім так званим захисникам (і вони, захисники, теж це прекрасно знають) – Далекому Сходу в Росії і північним провінціям Китаю. Це не більше, ніж свого часу, соте китайське попередження США в сімдесяті роки минулого століття".

Я підвів ризик: "Зрозумів. Але навіть смерть агресивної Північної Кореї – це смерть не тільки мілітаристів, а й простих безневинних людей. І дійти до цього світ не повинен. Навіть якщо не стане м'язів у керівництва КНДР!".

Пан Олександр зазначив: "Повністю згоден!!!".

Я подякував: "Дякую за солідарність душі! Зичу гарних вихідних! І чудового самопочуття. Хоча звідки йому взятися за таких перепадів погоди?! Маємо берегтися! Дай, Боже!".

Згодом усе ж виявилось, що війна між корейцями розпочалася. Тому мій додаток виявився актуальним теж. І правильним, на жаль...

Олександр Волков додав: "Сьогодні всю ніч злива була. У підвалі знову почала підійматися вода. А це означає, що у когось на Закарпатті будинки почали підтоплюватися, а річки виходити з берегів. Тут уже не до гарного настрою".

Я відповів: "Так! Стихія залишає гіркі автографи в житті. Тримаймося, друже Олександр! У нас уже до снігу долучився дощ. Так що – повинь не за горами теж! Та все ж і попри все – будьмо!!!".

Отака видалася тодішня субота – суперечлива, тривожна і непередбачлива. І це стосувалося не тільки корейців. На всі сто відсотків! Належало всім дослухатися до викликів часу, котрий настояний на крові та небезпеці. Смертельній. От у чім біда!

Нічний запис у нотатнику: "Якісь години дві-три поспав і схопився від завивання вітру (залишив відчиненим на ніч вікно). Виглянув надвір і не повірив своїм очам: знову падає сніг. Доки дивився на нього, склався віршик "**Без весни**":

Ти що ж намислив, світлий Боже:
Зірвався знову з неба сніг.

Ніхто зими не переможе –
Весну знов лютий перемиг.

Хоч не дивися у вікно ти:
Сніжинки сиплються дрібні.
Усе розписано до ноти
У цій мелодії сумній,

Де вітер злиться, мов голодний,
Всіма забутий, змерзлий пес.
Я так весну чекав сьогодні
І менш за все – сніги з небес.

Дрижать від вітру і морозу
Берізка й клен. І сива вись.
Проїхав грейдер по дорозі:
За ним машини потяглись.

І знов жупан лаштує кожен.
І знову настрої на нулі:
Ти що ж задумав, світлий Боже,
На цій засніженій землі?

Немає вісточки від тебе.
І тільки вітер підвива.
І тільки сніг кружляє з неба,
Як ці слова, слова й слова.

Ну що ж, такий судився ранок.
Піду провідаю людей.
Консьержка промітає ганок.
А сніг іде, іде і йде.

Я записав у нотатнику від 30 березня 2013 року: "А ще очікується й дощ. І сьогодні, і в найближчі дні... Аж ні в які рамки це не лізе. Та проти природи буром не попреш – треба сподіватися на кращі часи. Вже – квітневі. Дай, Боже!

Зичу всім вистояти в цьому протистоянні природи, де, мабуть-таки, востаннє (як же ж хочеться вірити цьому!) схрестилися між собою непоступлива зима і як засватана юна красуня – весна!"

В новинах промелькнуло повідомлення про смерть 71-річного російського актора (ролі в кіно: від Бумбараша і до старика на ім'я "Халі-Галі") Валерія Золотухіна. Як людина, Валерій Сергійович відмучився в тій клятій штучній комі в реанімації в лікарні і "відбув" душею до Володимира Висоцького на вічні небеса, бо той уже зачекався друга... Наговоряться тепер від душі. Земля пером!

Містики наголошують: помер уже чотирнадцятий актор помер, хто знявся у фільмі "Мастер и Маргарита", починаючи з 2005 року. Залишилося тільки двоє живими з того фільму. Але не буду такого дня називати їх. Не хочу. І так прикро на душі... От і не вір після такого в забобони. Але ж не вірю!

Того ж дня акція опозиції "Повстань, Україно!" перемістилася з Івано-Франківська до рідного міста Арсенія Яценюка – в Чернівці. Її підтримали сім тисяч чоловік. Лідера партії "Удар" Віталія Кличка на мітингу не було: казали, що захворів.

А недільного 31 березня 2013 року ані падав сніг з високого неба, ані сонця не було на ньому зранку. Туманно і тихо, бо вихідний. Такий останній день березня – того самого березня – першого весняного (хто б повірив!), що самочинно і без усяких передумов приєднався до зими, мов брат-близнюк лютого. Навіть лютіший. Тому так хотілося тоді – вкотре вже! – втішити, принаймні себе та друзів, думкою: нарешті останній день зими...

Про те й запис у нотатнику: "Якби ж то так і насправді! Бо прохолодно надворі. І сніг не зійшов. Та пройшла повз пара молодят, весело взявшись за ручки.

Е, та у них любов-кохання! Значить – весна. Тоді все гаразд. Переводьмо годинники серця на оновлення життя і природи. Зі світлою неділенькою будьмо щасливі й здорові!"

Потому вирішив по-своєму відреагувати на тему переведення годинників і написав віршик-байку "Калузький півень":

Петро в Калузі гостював:
Привіз додому півня звідти,
Бо свій, старенький, перестав
Співати й вранці всіх будити.

Та от халепа – молодий:
Іще і сонце не прогляне,
А він – мерщій усіх будить:
Мовляв, вставайте – добрий ранок!

Петро – до годинникаря:
Мовляв, второпати не можу:
Когут ні світ і ні зоря
Співає і село тривожить.

"Тут, Петре-друже, річ проста, –
Годинникар відповідає. –
Привіз з Росії когута –
Тому й раніше він співає.

Ти ж зрозумів, що він кричить:
"Вставай негайно, Україно,
Москаль годину вже не спить,
Бо перевів вперед годинник!"

Вклонивсь Петро. Із півнем брів
І дивувався: "От вражина!
Чого ж раніш я не купив –
Вже б розбудив би Україну!"

Хто натяк мій не зрозумів,
Кажу прозоріше вам, друзі:
Не вмієте будить самі,
Купіть півнів. Хоча б в Калузі!

А з тим старим, хоч звідти теж
(Прем'єр з Калуги родом вийшов),
Геть Україну приспите.
А перш – гарант потрібен інший.

По-суті ці рядки були реакцією на тогорічне нічне переведення в Україні годинників на одну годину вперед, коли в Росії все залишилося без змін. А дошкульними вони були щодо виконавчої влади та й опозиції – беззубої та мілкої. Та й мер чудний у був у киян – той Олександр Попов: на столицю звалюється 40 мільйонів тонн снігу з неба, а він бере дружину – і гайда до Відня! На попередній уїкенд...

А потім буде на "Інтері" у Савіка Шустера вигадувати тему негайних перемовин, які він проводив в Австрії. Треба ж – у вихідний!.. Чи то ми вже зовсім несповна розуму, чи то нас мають за таких?! І сміх, і гріх!

Побачив того дня на "Фейсбуці" від користувачки Наталії Козачук світлину, на якій стоїть красуня в одязі позаминулого століття і вдивляється в розбурхане море, яке здіймає хвилі до самих небес, і написав експромт "Ассоль":

А що там – за морем, де далі в тумані,
А що там – за морем, де обрій завис:
Вітрильник із Греєм чи тоне "Титанік",
Замрія пливе, ачи привід для сліз?

Вдивляюся в далі – безмежні й таємні,
Вдивляюся в далі – щаслива Ассоль:
Допоки надія є в серці у мене,
Стихіє, спинися, прошу, не знедолю!

Допоки ще серце не відає рани,
Допоки не вицвіли очі від сліз,
Хай впливе Грей із густого туману,
Щоб більш одним щастям було на землі.

Додав і стислий коментар до нових рядків: "Надворі ясніє, але сонця й досі немає. Та все ж мріється саме про нього..."

А тому зичу всім і собі теж: хай неодмінно збуваються усі – навіть найсміливіші – мрії!"

Розмістив згодом вірш і на сторінку Наталії Козачук із присвятою їй. Пані Наталія відреагувала такими словами: "Як гарно і несподівано!!! Дуже дякую, пане Іване! Це просто диво!"

Я відповів: "Добре, що поділився ним із Вами. Він раніше з'явився під поширеною Вами світлиною, де на березі моря дивиться у далину дівчина, яку я й прийняв за Ассоль. Тепер і Ви його прочитали. Дякую за схвальне слово. І зичу гарного вечора!"

Продовжив цю тему, коли побачив поширену Катериною Васильченко світлину, на якій малюк на причалі дивиться услід кораблеві, що іде в море. Написав ще один віршований експромт і розмістив його на стіні в "Фесбуці", назвавши вірш "**Приплине!**":

Вони такі реальні, зримі:
Як луки – вигини вітрил.
І сонце з ними, й серце з ними,
Й супутні мрійливі вітри.

Махну їм з берега рукою:
Щаслива путь! Щоб не роки,
То б попросив: візьміть з собою,
Візьміть з собою, моряки!

Туди, де сонце сонне сіло,
Бо як мені без сонця тут?
Все далі й далі йде вітрильник.
Приплине – хай лиш підросту!

На те вони і є – причали,
Щоб повертались кораблі.
Пливе вітрильник – далі й далі.
І хлопчик дивиться услід.

Олександр Волков коротко прокоментував моїми ж словами: "Щоб не роки..."

Я відповів: "Я також сидів зараз і думав про це. І по-доброму заздри тим, у кого це все ще попереду. Але поки ще думається про це, принаймні пишеться, мабуть, ще не все втрачено."

Тримаймося, дорогий друже Олександре. Ви, здається, Іванович? А на Іванах світ тримається, котрий підкорюють Олександрри. І стають Македонськими".

Пан Олександр продовжив: "Я дивився вчора програму, присвячену пам'яті Валерія Золотухіна, і мені там у його виконанні пісня Володимира Висоцького сподобалася – "Где твои 17 лет?" Хіба можна сказати, що йому за 70 років? Йому б жити і жити!"

Я прокоментував: "Так! Але ж нітрішечки не дбав про своє здоров'я. І вантажив мозок – нескінченно. А тут теж треба знати міру. Як і у всьому, Олександр Івановичу!".

Пан Олександр підвів ризику: "Будемо жити!!! Як говорили герої фільму "В бой идут одни старики" нашого земляка Леоніда Федоровича Бикова!"

Я погодився: "Так! Будьмо! Неодмінно!"

І Катерина Васильченко прокоментувала новий вірш: "Дякую Вам, пане Іване! Усе життя мрію про щось неймовірно чудове... А оце Ви мені дали крила! Щиро дякую! Приємно – нема слів!".

Я відповів: "Тому й приплине вітрильник! Обов'язково. У мрії це – реально!".

А в Ватикані папа Римський Франциск привітав багатотисячний натовп із вірників-католиків на площі святого Петра зі святом Пасхи (це його перша привселюдна папська промова), застерігши світ від небезпеки ядерної війни, яка може розпочатися внаслідок конфлікту між КНДР та Південною Кореєю.

Отже, сьогодні корейський півострів – епіцентр світових тривог. Якимось не сумісна ця тривога з оптимістичним пасхальним – Христос воскрес! Але такі реальності дня!

Мабуть, не випадково і я відреагував на загострення конфлікту між двома Кореями. Бо ж він не тільки між ними, як бачиться. Тому й тривожитися майбутнім, думаючи про мир і спокій. І поетам. І політикам. І священникам. І всім, кому дорога Земля, а в ній, як про нас, рідна Україна, і життя на ній – на Землі, отже, й в Україні. Саме так.

На цьому й крапка.

Отакі історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 19 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 23

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Цабе", "Ой на горі – на горі", "Не вберегли", "Дні, як сніги", "Гріш ціна!", "Сам", "Не заснути", "Квітнево", "Мама", "Пригадають...", "На суді часу" та "Інь-Ян", котрі з'явилися на світ божий 1-7 квітня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

День сміху чотирирічної давності припав, як би сумно це не звучало, на понеділок. Перші слова, які зберігають пам'ять про нього, знаходжу в своєму робочому нотатнику: "День сміху... Мудрі люди застерігають: мовчання – це єдине на світі золото, яке не поважають жінки, і з-поміж них найбільше – дружини.

А дружини, як відомо (особливо одруженим чоловікам) – це такі створіння, з одного боку (більшою мірою так стверджують досвідчені нащадки довготерпеливого Адама), які порівнюють із валізами, котрі, хоч і нелегко нести, але шкода кинути, а з іншого, як докласти старання, – діаманти в оправі нашого життя.

Отож варто подбати про діаманти, якими наповнені наші валізи. Як не вдасться, то хоч сміливою спробою насмішити їх, принаймні першого квітня. Веселого дня всім добрим людям! Дай, Боже!".

Та найдивовижніше те, що свято на тому й завершилося, принаймні для мене. А написав того дня віршик "Цабе" зовсім на іншу тему (і аж надто серйозну!):

Всяк – художник чи писака –
Бачить генієм себе.
...Знав я, друзі, неборака:
От хто корчить міг цабе,
А між сильних гнуть хребет,
Щоб лизнуть їм тіло всяке:

Хай чи спини, чи зади!
Ладен був на що завгодно,
Щоб в президіях сидіть.
І спідтиха, й принародно
Лиш начальству б догодить,
А там хай і мак не родить.

А оце втнув раптом вірші.
Заплатив – надрукував...
Всяк плювавсь, хто їх читав:
Відшукати важко гірші.
Критик класиком назвав.
Він повірив – досі пише.

І я сумніву не маю:
Буде він – лауреат.
Ювілеї посправляє,
Прилаштує вдало чад,

Бо безпрограшний він має
Хист – лизать начальству зад.

Отаких би у поштарки,
Щоб наклеювати марки –
Хоч яка б користь була.
Замість же літератури
Має люд макулатуру:
Графоманам – несть числа.

Тільки їх читать – збав, Боже!
Слід доплачувать тим гроші,
Хто б читати забажав.
А оскільки, друзі щирі,
Від цабе в бюджеті – діри,
Не доплатять – ні гроша!

Словом, зовсім не смішно, бо й справді те, що друкується зараз в періодиці та в Інтернеті (особливо – з віршів) – без гіркоти на душі не читатимеш. Але ж оприлюднюють люди в надії, що хтось буде на першодрук реагувати. А за великим рахунком, тільки відразу на душі від такого читання.

Олександр Волков, поширивши першодрук, написав: "Таких лизунів у всі часи вистачало. Від них нікуди не подінешся! Хіба що написати ось такі вірші!".

Я відповів: "Дякую за поширення та схвальне слово, дорогий Олександр Івановичу! Аби робота приносила радість. Та будьмо справжніми чоловіками, як кажуть, металевими: з золотом в кишені (принаймні – в думках), зі сріблом на скронях, із залізом – у м'язах і крицею – де треба... За таких умов навіть понеділок заладнається!".

Василь Ковтун, прочитавши першодрук, запитав: "Іване Васильовичу, це ж хто Вас так розгнівав?".

Я відповів: "Недавні письменницькі збори. Дивні люди: писати нічого не пишуть, а тільки сваряться між собою за місце під сонцем. А ще, як і раніше: виринають якісь непевні оренди, підпільні зарплатні тощо.

Словом, не цінується зараз ні літературне слово, ні подвижницьке життя літератора. Все забалакано і знівельовано. І так душа болить, що не продихнути, а після такого і писати щось стимулу немає.

Але прошу: Ви не зважайте – пишіть. Може, кращі прийдуть часи. Ви все ж таки молодша людина.

Словом, життя. Як і скрізь! І від того дуже боляче. Хіба ж такої ми хотіли і хочемо України?! А тут іще й графоманство хоче жити за рахунок платників податків, вимагаючи кошти на видання своїх безнадійно слабких творів. Хіба ж не гнватимешся, пане Василю?

Гарного всім дня, друзі! Для мене він, на жаль, гіркий: раптово помер мій севастопольський друг Михайло Кузменюк. Тільки-но дізнався про це, повертаючись із міста. Звісно, не можу не відреагувати: весь на нервах, тривожний, щось напишу... Бережіть себе, мої друзі!".

Дійсно, того дня я був у центрі Києва (їздив на Хрещатик, щоб побачитися в обідню перерву з сином). Там і наздогнав мене телефонний дзвінок від севастопольця Миколи Владзімірського з раптовою і приголомшуючою звісткою про те, що напередодні, 31 березня 2013 року, на 66-му році життя раптово відійшов у вічність наш спільний друг Михайло Ілліч Кузменюк – громадський і культурний діяч, меценат, підприємець Севастополя. Там він прожив останні 40 років.

Виходець із благословенного буковинського краю, Михайло Ілліч створив громадську організацію "Західноукраїнське земляцтво "Буковина", а п'ять років тому разом зі своєю дружньою сім'єю – дружиною Валентиною, дочкою Іванною та онуками Михайлом, Олесею, Лізою і Миколою – відкрив унікальний культурний заклад – приватний музей побуту Західної України, розташований поблизу Севастополя в селі Чорноріччя. В ньому було зібрано понад дві тисячі предметів матеріальної і духовної народної культури. Музей відвідали багато сотень туристів, культурних діячів, освітян, мешканців Севастополя.

Мені кілька разів пощастило побувати у Михайла Ілліча вдома. Після однієї ночівлі (це була насправді безсонна ніч із чудовими споминами про знаних ним особисто Володимира Івасюка, Назарія Яремчука, Софію Ротару, виконавців ансамблю "Смерічка", а ще читанням поезій та співом рідних пісень) у

селі Чорноріччя в його помешканні, яке ми, друзі, з любов'ю називали хутір Ілліча, народився віршик, котрий потім став пісенькою **"Ой на горі – на горі"**, присвячений незабутньому другові й колезі Михайлові Кузменюку:

... Ой на горі – на горі
Ночували три зорі:
У Михайла – мого друга –
Та й на хуторі.

Він показував мені
Ті три зірки у вікні,
А вони такі, як сонце,
Тільки що нічні.

Я до ранку розглядав.
Хто нам спати не давав,
Хто ті гори в ясні зорі
Щедро уквітчав...

Може, літо і тепло?
Може, інше щось було...
Та не спалося нам, доки
Сонце не зійшло...

Досі гірко й боляче мені від непоправної втрати. Глибоко співчуваю рідним і близьким дорогого друга, чоловіка, батька, дідуся. Земля пером Вам, Михайле Іллічу!

Світла пам'ять про добру людину. Дай, Боже, йому Царства Твого Небесного!
Того ж дня написав вірш **"Не вберегли!"**:

Гіркі новини завжди – раптом.
І ріжуть серце – без ножа.
Михайле-друже, серця напад
Не пощадив тебе, на жаль.

Ну, як мені у це повірить?
Радів: позаду вже зима.
Птахи додому, ти – у вирій,
Звідкіль повернення нема.

Ти – баляндрасник і вигадник:
Дотепний завжди чоловік.
Скажи, Михайле, це – неправда,
Що ти від нас пішов – навік?!

Ні передач тепер веселих,
Ні обнадійливих вістей...
Лиш поминальний вип'ю келих,
Як твій відвідаю музей,

Де дух твоєї Буковини
І мамалига – за столом.
Бідніш на сина – Україна.
Не вберегли!.. Земля пером!

Розмістив новий вірш на "Фейсбуці", а також переслав Миколі Владзімірському.

Тим часом до мене додзвонився севастопольський видавець Костянтин Потаков, який того дня таки відправив на 22 відділення столичної "Нової пошти" десять примірників моєї нової книжки "Заберу тебе в сон". У середу після обіду я зміг забрати книги, сходявши на нове місце розташування згаданого відділення пошти: раніше воно було на вулиці Анни Ахматової, 16-а, а з 23 березня 2013 року – на вулиці Ревуцького, 26, що поблизу універсама "Позняки". Слава Богу, крига скресла!

Наступного дня – 2 квітня 2013 року – записав у свему нотатнику: "Після вчорашньої звістки про смерть Михайла Кузменюка щось невесело мені стало. Реально відчуваю, як погіршується стан здоров'я: болить, якщо не сказати, тріщить голова. Пов'язую це зі змінами в погоді".

Тоді ж і написав вірш "Дні, як сніги":

Зима відкрилася мені
Мов одкровенням дорогим:
Як ті сніги, спливають дні,
І тануть дні, як ті сніги.

Блискучі, білі – як життя.
А чорні – схожі на біду:
Без вороття, без вороття
Вони, підталі, в землю йдуть.

І я піду, як ті сніги...
Мені відкрилася зима,
Як втратив друзів дорогих:
Не повернуть – кого нема.

І той пішов, і та, і ті...
Як ці сніги. Хоч клич, хоч ні.
Мої ясні ви, золоті,
Мого життя щасливі дні!

Хоч слово ще, хоч пів – мені.
Весна ж, погляньте навкруги!
Як ті сніги, спливають дні,
І тануть дні, як ті сніги.

Чорніє зорана рілля.
Усівся промінь на щоді.
Спиває спрагло сніг земля,
Щоб уродили пшениці.

Життя! О, земле дорога,
Даєш надію ти мені:
Не час мені! – кажу снігам.
А час життю. І час – весні.

І хай слабка утіха та.
І біль, як був, не дівсь ніде,
Радію я, що сніг розтав,
А день і цей – і цей – мій день.

Дай, Боже, буде і новий.
А вже як ні, тоді вже ні.
Тоді повірите і ви,
Що, як сніги, спливають дні.

Без вороття. Без вороття.
Я тільки зараз це збагнув,
Тому й ціную так життя,
Бо інше втратило ціну.

Та попри все, потрібно було збиратися в дорогу – наступного дня ми з дружиною мали виїздити в Росію, аби привітати маму Аллу Сергіївну з 75-тиріччям. Поважний вік – що й казати!

Видався сонячний день із самого ранку. Отож, що б не було на душі, весна пробивалася звідусюди!

Першою на мій віртуальний вогник (але ж зелений – вогник життя!) завітала на "Фейсбуці" Алла Сафронова. Поширивши новий вірш, вона прокоментувала: "Спливають дні, як ті сніги... Дякую, пане Іване, за вірш! Але ж, поки ми є, таки – будьмо!".

Я відповів: "До останнього подиху! Інакше й не хочу. І не буду!".

Пані Алла продовжила: "А серце защеміло...".

Я продовжив: "Значить, щось там підмітилося суттєве і для ліричного героя, і для кожного з нас. Бережіть себе, мої друзі! Радий новій зустрічі з Вами, пані Алло, з усіма добрими людьми, з ким пощастило стрітисся на життєвому шляху! Живіть довго-довго, мої хороші!!!".

Пані Алла заперечила: "Це нам пощастило з Вами стрітисся!".

Я зазначив: "Справжнє щастя – взаємне. Вважаймо, що й мені воно теж. А то б де я почув такі сердечні слова!".

До розмови приєднався і Олександр Волков: "Сьогодні вмикаю телевизор, а Польщу знову засипало снігом. Це, мабуть, означає, що і до нас він прийде знову. А Ви не замислювалися, чому цього року Паска 5 травня?".

Я відповів: "Дякую Вам, пане Олександр, що поширили першодрук. А щодо Паски згоден з Вами: небеса безпомилково планують свої найголовніші дні. Є над чим задуматися! Гарного Вам вівторка, друзі!".

Того дня опозиція повела своїх прихильників під Верховну Раду України з вимогою провести вибори мера Києва на демократичних засадах. Парламент залишився байдужим до цього звернення. У відповідь на те учасники акції спалили опудало чинного керівника міста Олександра Попова...

У мене на це своя думка. Її я висловив у вірші "**Гріш ціна!**":

Прохачів жебрацька ера:
Дайте, дайте нам, чини,
Їсти-пить, обрати мера...
Й хай би що на те – вони!

Не зважають! Спакувались.
У колоді – лиш свої.
Хе, прохать, народе, мало,
Треба в шию гнати їх –

Хто не хоче твою волю
Цінувати над усе.
А прохатимеш – ніколи
Україну не спасеш.

Буде мер від влади, звісно.
В нього клянчитимеш гріш.
Зле мені: якого біса
Ти піддавсь дитячій грі?

Біля Ради знову потовп:
"Банду – геть!" І що – крім слів?
Ну, який це в біса спротив?
Чи то й справді люд змілів?

А якщо не всохли мізки,
Треба, щоб усяк збагнув,
Що прохати владу пізно,
Бо вже час її минув!

Не вподібнойся безумним!
Не сором козачий рід!
Час водити не козу нам,
Владу брати в руки слід!

А в святковому убранні,
Браття, владу не беруть.
Обираймо отамана,
Кличмо всіх, і з Богом – в путь!

Лиш борня і гідна слави!
Гріш ціна ходінням цим!
Влада – ми! І маєм право
Взяти банду – на приціл!

Аніякий "Беркут" в світі
Не зупинить рух весни.
Так і нас, як хочем жити,
А не жебрати в чинів.

Василь Ковтун прокоментував першодрук: "Але все ж таки, Іване Васильовичу, розрізнену і непідготовлену юрбу простіше задавити, та й самоорганізуватись вона навряд чи зможе. А навіть якщо і зможе, то вести повноцінну боротьбу з державною машиною без участі таких спеціалістів, як генерали Москаль, Ярема, Гриценко, все-таки буде набагато важче, або взагалі неможливо. Погодьтеся.

В будь-якому випадку непідготовлена та незорганізована маса патріотів – це лише маса люду, якій потрібні і тактики і стратеги. Це треба визнавати, інакше всі намагання не підкоряться нікому призведуть до чергової поразки. Хоча не погодитись з Вами не можу у сенсі того, що досить водити козу!".

Я відповів: "Як на мене, не дуже виправдовують себе такі походи, пане Василю. Їм все менше довіряють люди. Є небезпека, що вони можуть взагалі віддохотити людей від громадської активності, бо посилюється розчарування в змілілій на серйозні заходи опозиції. І найприкріше: виходять тільки ті, кому щось обіцяють за активність. Влада вже не зважає на неї. Тому що гріш ціна їй!".

Олександр Волков підвів ризику: "Повністю згоден!".

Пан Василь вигукнув: "Ну що ж, тоді "холодно-ярьськими шляхами" та "пускати під укіс ешелони".

Я заперечив чотирирівшем:

Ні, поїзди хай ідуть за призначенням,
Де отаман нам призначить побачення.
Йй кликне на прою йти нам спільним походом,
Як із населення станем народом.

І на тому завершив дискусію. Бо знову пролунав холостий постріл опозиції на майданчику перед Верховною Радою України. Чого й хотілося владі. Бо опозиція – ялова. А влада в такий спосіб випускає пару, імітуючи демократію в країні. Про сторонне око. Та й тільки. Сама ж живе своїм життям – далеким від народного.

У середу, 3 квітня 2013 року, востаннє вийшов в Інтернет, оприлюднивши новий вірш "Сам":

Такий сліпучо-мстивий сніг,
Що аж в очах сльозиться в мене.
Ще й торохтить в вухах мені
"Кравчучка" – подруга щоденна.

Питну я воду в ній тягну:
Ступлю два кроки і спиняюсь.
Стою і слухаю весну:
Від краю в сонці і до краю...

Сліпучий сніг. А в вись зрина
Пташина зграйка – от співуча!
І недоречний дисонанс:
"Торох-торох!" – моя "кравчучка".

Так споважнів уже мій крок...
Але іду – не нарікаю:
Ще "кравчучка" – не ціпок.
І я ще сам її штовхаю.

А голуби – мені до ніг:
Я не забув – приніс їм хліба.
Такий сліпучо-мстивий сніг.
Та розтає. Йй на тім – спасибі!

Об'єктивно наставала пауза у щоденному спілкуванні з віртуальними друзями аж до мого повернення з Калуги – до 8 квітня, тобто наступного понеділка.

Однак, тільки-но хотів вийти з "Фейсбука", як до мене звернувся закарпатець Олександр Волков: "Прошу Вас, Іване Васильовичу, експромтом щось напишіть про сніжки і струс мозку, будь ласка. Напевно, Ви читали, що депутатка-регіоналка Ірина Горіна отримала черепно-мозкову травму та струс мозку від сніжку, який, до речі, до неї так і не долетів?..".

Я відповів: "Щойно повернувся з міста – не поінформований. Бо я сьогодні в дружини "тибом" працюю: "Ти б те пішов узав щось у дорогу", "Ти б води приніс свіжої", як Ви читали у вірші "Сам" (це відрядження в універсам) та інше. Тому зовсім – не в курсі. Якщо зорієнтуюсь – щось кину на бігу...".

Потім таки вдалося знайти в Інтернеті інформацію, з якої випливало, що за фактом кинутої в народного депутата України від Партії регіонів Ірини Горіної сніжки під час учорашнього мітингу опозиції біля Верховної Ради України щодо призначення на 2 червня 2013 року виборів мера міста Києва міліція відкрила кримінальне провадження за статтею "Хуліганство". Негайно відреагував віршем "**Травма**", розмістивши його на "Фейсбуці":

Вже дійняв цей клятий сніг:
Не зима, а горе нам,
А найбільше – не мені,
Депутатці Гориній.

Спала жіночка з лиця:
Що це – сніг, крижинка?
Лідер впав був від яйця,
І струс мозку – в жінки:

Сніжка в неї акурат –
Влучила... А дамі
Вмить здалось – летить снаряд...
Від уяви – й травма.

Черепна і мозкова!
Ой рятуйте, братці,
Як тепер їй виживать,
Бідній депутатці?

Очі злякані. Бліде
Личко – від напасті:
Опозиція іде
Не інакше – в наступ!

Хуліган! Жбурляти сніг –
Я ж недоторканна!
Як же гидко від бридні,
Нешановна пані!

Справа є. Є позивач.
Владці ті ще, бачу:
На всю голову у вас
Травма однозначно!

Певно, в Раді можна з цим
Безпроблемно жити.
Людям лиш цей в горлі цирк:
Сором перед світом!

І тоді ж отримав перший відгук від замовника – пані Олександра Волкова: "Оце так влучили – під саме яблучко, Іване Васильовичу!!! Дякую Вам за цей вірш!!!".

А Василь Ковтун додав: "Правда – сором. Та проте я посміявся: влучно і кумедно!".

Першодрук, крім Олександра Волкова, поширили на "Фейсбучі" Катерина Васильченко, Жанна Боднарук, Валерій Терзі, Олександр Курц та Ніна Горбань.

Я попросився з усіма: "Наче вже й розтав той сніг, а від нього, бачте, – всі біди. Це тільки ми так уміємо. І сміх, і гріх. Дякую, друзі, за схвалення та поширення нового вірша. Будьте мені всі здорові та успішні! До зустрічі наступного понеділка! Будьмо!!!".

Опісля збігав у 22-е відділення "Нової пошти" і отримав десять примірників багатострождальної книжки "Заберу тебе в сон".

Потім купив святковий торт для мами Алли Сергіївни. І – на вокзал...

Як і завжди, дорогою не спалося. Тому до ранку четверга 4 березня 2013 року написав вірш **"Не заснути"**:

Не силуї душу, як мовчить:
Немає їй чого сказати.
А путні люди уночі
Не колобродить – мають спати.

Та я ж не красти йду у ніч.
І спав би – вітер злий знадвору
Таких тривог наслав мені,
Що не заснути від учора.

От ти скажи, хіба заснеш,
Коли весь світ, як на вулкані:
Куди не кинь – і скрізь мене
Життя невтішне лихоманить.

І тільки смерть свій править бал:
Рвонуло-вбили- закопали...
Одні, оплакані, в гробах,
А інші, прокляті, в скандалах.

Театр абсурду: нагорі

До влади пнуться – обікрасти
До нитки ближніх – злидарів,
Щоб збудувати власне щастя.

Злодійське щастя. Є воно,
Допоки викрите не буде.
А не зважають все одно,
Бо тільки красти вміють люди.

Які часи! Яка мораль!
Яке життя ганебне й сіре!
Байдужо згас телеекран –
Ласо облуди і зневіри.

А завтра знову спалахне,
І я замру біля екрана:
Скрізь тупики. І лиш ясне
На небі сонце, бо весняно.

Осяй мене, щоб уночі
Я, обнадієний, міг спати.
Не спить душа і не мовчить:
Лихі часи – душа на чатах.

Гадав, що їй не до пісень,
То й нащо силувати душу?
Минула ніч. У сонці – день.
Є що сказати. Мушу. Мушу!

Мені не спалося вночі:
Тривожно вив – чи пес, чи вітер.
Душа у того лиш мовчить,
Кому все байдуже на світі.

Без будь-яких проблем перетнули кордон. І вже до Калуги я спокійно дрімав, відновлюючи сили...
На вокзалі нас зустріли батько Олександр Олександрович та сестра дружини Наталія. Чомусь
Наталка шукала нас у 12-ому вагоні, якого так і не знайшла, бо состав був із десяти вагонів. Посміялися:
певно, їй так почулося в телефоні...

Дізнаюся про кризу в Верховній Раді України: покинувши залу засідань, окремо намагалися
рішення депутатські фракції від Партії регіонів та Компартії України. Домовитися їм не вдалося. Знову
повернулися до сесійної зали. А там опозиція продовжувала блокувати трибуну... Словом, не робота, а
суцільне протистояння. Те й бентежило мене. Хоч і не хотілося показувати своєї тривоги в колі рідні...

Наступного дня – 5 квітня 2013 року, в п'ятницю написав сповнений оптимізму вірш "**Квітнево**":

Де сліпили вчора
Очі вітрюгани
І ходили чорні
Білим снігом гави,

Загляда сьогодні
З неба сонце в вічі.
Золотих мелодій
Стільки, що не злічиш!

А птахи запіли:

Щебет – на півсвіту.
В сонячну сопілку
Дме ласкавий вітер.

Мрійний, ніжний лірик,
Встиг мені повісти,
Як він любить щиро
З бруньок зелен листя.

А іще – як бджілка
Приліта до цвіту.
В сонячну сопілку
Дме весняний вітер.

Перейму той настрій –
Збережу у слові.
Стільки в світі щастя,
Ніжності й любові.

Плине хмарка-човник
Неба морем синім.
Що було учора,
Не віднайнеш нині.

Дме, здавалось, вітер,
Але він – ласкавий.
Каркнула привітно
Навіть чорна гава...

Як це розчудесно
Та на повні груди
Мовить: здрастуй, весно!
З квітнем, добрі люди!

Душа прагнула музики весни. А вона була відчутна у всьому – навіть у воронячому карканні. А що вже говорити про людське серце – співає та й усе!

Суботнього ранку – 6 квітня 2013 року – всім гуртом вітали маму з ювілеєм. Від київської делегації я читав щойно написаний вірш російською мовою **"Мама"**:

Есть нежнейшая в сердце струна:
Тронь ее – и, как будто ручьями
Зажурчит так напевно весна,
Это сердце промолвило: мама!

Где бы ни был. Пусть счастлив вполне,
Но услышишь ее или вспомнишь,
И душа устремляется к ней,
Словно в детство в родительском доме.

Эти годы бог весть где уже,
Но увидишь ее, и мгновенно,
Так легко и светло на душе.
Будто солнце на небе весеннем:

Это – мамы улыбка. И что ж,

Если тучки-сединки заметны?!..
Это – жизнь. И всяк возраст хорош:
Да какие еще наши леты?!

Семь да пять... Лишь двенадцать, кажись...
Четверть века до сотни – не меньше!
Пусть и дальше, лишь в радость чтоб жизнь,
Самой лучшей на свете из женщин.

Есть ли маме на свете цена?
Есть. Но выше цены я не знаю.
Молвишь мама, и в сердце струна
Самый нежный мотив напевает.

Розчулив усіх, особливо дружину, вже не кажу про іменинницю. Навіть самого пройняло, коли читав ті рядки, подумки згадуючи свою маму Дарину Юхимівну, яка пішла з життя шість десятиків років тому. Такий от видався зять. Словом, усе тоді вийшло дуже емоційно та урочисто.

Потім сходили з дружиною в місто, де вона виросла й навчалася. Дорогою я заглядав у всі книжкові магазини і накупив творів Миколи Рубцова, Юрія Візбора, Вероніки Тушнової, Євгена Євтушенка, Федора Тютчева, Івана Крилова, Роберта Рождественського, Володимира Висоцького...

Увечері Еля приготувала свої фірмені пиріжки із сиром та зеленою цибулею: всі смакували – аж за вухами лящало.

Свято закінчувалося – час був збиратися додому – в наш славний Київ. Згадав про нього і написав того суботнього вечора новий вірш "**Пригадають...**":

Може, хтось пригадає і нас,
Як з рік пам'яті витягне сіті...
Нам Всевишній майдани припас
І роки – не найкращі на світі:

Коли рушився звичний нам світ,
Ми на ноги спинались потому:
Діти гласності, безладу літ,
Діти змін, що не дай Бог нікому!

Коли втрачена віра була
В справедливість, зневажена правда.
І не зміг аніхто дати лад,
Бо хапуги дорвались до влади:

Ті, що встигли склепять капітал
І скупить все і вся у державі.
Не позазриш – дістались літа:
Збайдужіння, бездії, неслави.

Але мали і їх пережить,
Щоб сказати: не можна так жити!
Ми до прірви дійшли, до межі...
Це – нам вирок, що винесуть діти.

Їм наш спадок – руїна страшна.
Та принаймні не будуть рівнятись
На заляканих владою нас.
І відтак – є що нам пригадати.

Але, попри ганьбу всіх неслав,
Криміналу, розбещених оргій,
В нас був Рух, і були В'ячеслав
Чорновіл і Гонгадзе Георгій.

Не збулось те, що праглося нам,
І на пласі – вчорашні герої.
Тож дай, Боже, прийдешнім, синам,
Не зазнати неслави такої.

Відновляти людські їм права,
Гнати гідь безоглядно до чину,
Щоб не лиш "Ще не вмерла..." співають,
А щасливу явить Україну.

Власне, тема перегукувалася з колишнім віршем **"На суді часу"** від 10 грудня 2010 року, опублікованому в книзі "Не губімо в собі Україну!", що вийшла друком у Севастополі 2011 року:

А таки ж запитають на Вічнім суді –
Чи Історії, Божому – хай як назветься,
Де і з ким ти, голубчику, був отоді,
Як усі між собою зчепилися в герці?

Пригадають сповна нам майдани оці.
І кого після них привели ми до влади.
І кому на догоду служили співці.
І кому старцювать довелось христарати.

Хто державу зіпхнув в борговий цей рівчак,
Що в залежність засмоктує, як у болото?
Хто беззахисних нас, як голодних собак,
Гнав на вулицю в пошуках хліба й роботи?

А усяк же хотів би, щоб з маслом був шмат.
Та щоб щастя, якщо не собі, то хоч дітям.
Тільки хтось мав мільйони. І дулю хтось мав,
Хай і гибів, як раб, там, де мусив робити.

Люди мерли, як мухи, скорившись біді.
І кормигу – хрест долі – несли так слухняно,
Що здригнеться Всевишній на Вічнім суді,
Як нарешті побачить вселюдське страждання.

І засудить невдатних, роз'єднаних нас,
Що ми волю свою змарнували ганебно.
От де справді біда – осоромити час:
Топцювати на місці, де діяти треба.

А були ж у нас сили – такі молоді.
І любити не гірше за інших ми вміли.
Так ото ж і спитають на Вічнім суді,
Що з любові тієї і нащо ті сили?

Якщо бачиш, що нелюд викохує зло,
І ти байдуже можеш пройти мимо нього,

То вже краще б на світі тебе не було,
І мене, як на те, й покоління такого...

Прийняли ми на плечі державу і час.
За чужі не удасться сховатися спини.
Бо як хтось і спроможеться виправдати нас,
То врятована нами таки Україна.

У новому вірші, як бачиться, чітко був сформульований вирок поколінню, яке не змогло залишити своїм дітям та онукам гідний стартовий майданчик для справжнього життя та творчості. Щоб Україну шанували в світі. А головне – щоб українцю в ній було гідно жити. Як захищеній людині. Було чим непокоїтися. Тим і дихали нові рядки.

Наступного дня – в неділю 7 квітня 2013 року – вночі зірвався сніг. Вранці ж він став підтавати, бо температура почала підніматися за нуль градусів за Цельсієм.

Знову вийшли з дружиною в місто, щоб купити свіжого хліба "Бородинського" на замовлення дочки Ольги.

А ввечері Наталка відвезла нас на залізничний вокзал. Попрощалися. Не без сліз, звісно...

Дорогою додому написав вірш "Інь-Ян":

Інь-Ян... І кров зі свіжих ран,
Якби ж то цівка – не спинити...
Снігів обвали – в океан:
Обачним будь – полярне літо...

Кричу лавині – відпусти!
І з нею б'юся під водою.
Якби не ти... Якби не ти,
Давно б на все махнув рукою.

Я мушу впливти, кричу!
З обвалу виборсатись мушу!
Та чим завгодно заплачу!
Віддам і чорту навіть душу!

Я стільки в снах зі скель зривавсь,
В морях тону в океанах...
Та рятувався повсякчас.
Щоб, зализавши свіжі рани,

Іти й вертатися з доріг,
І лащитись, як пес побитий...
Аби з тобою тільки міг
І доспівати, й долюбити.

Щоб після непорозумінь
До пліч твоїх мені припасти.
Як там в китайців – Ян і Інь:
Дві половинки. Разом – щастя.

Вечірній запис у моєму нотатнику тієї неділі – і про особисте, і знов-таки про політику, бо куди ж без неї: "Тепер у дорогу: пора повертатися додому. І це мене тішить. Тільки тривожить постійне сидіння за комп'ютером – це біда: не зчуєшся, як набираєш зайвої ваги. Тому поїздка в Калугу – це теж профілактика для організму. Передусім в боротьбі з гіподинамією...

Але ж пригощають смачно – ювілярка вже постаралася на совість. Дивуюся, як вдається дружині обходити всі мамині спокуси: дзьобне, як горобчик, крихту-другу чорного хліба, а то все вдовольняється овочевими салатами...

Сьогодні стало відомо, що Віктор Янукович своїм указом від 7 квітня 2013 року (треба ж таке – на Благовіщення: на одне з найсвітліших релігійних свят, коли архангел Гавриїл сповіщає діву Марію про народження в неї святого сина – Ісуса Христа!) помилував двох экс-міністрів: МВС України Юрія Луценка та охорони навколишнього природного середовища – Георгія Філіпчука.

Ясна річ, це сталося під тиском Європейського Суду з прав людини. Юрій Луценко, вийшовши за ворота Менської виправної колонії, заявив, що не братиме участі в президентській кампанії 2015 року, але при цьому схвально відгукнувся про тактику дій опозиції – її намагання йти до людей і радитися з ними, як далі обстоювати свої права.

Отож, залишається інтрига щодо Юлії Тимошенко: чи дотисне Євросоюз Віктора Януковича, чи він таки не звільнить свого найсерйознішого політичного опонента ні за яких умов... Бо до наступних виборів залишається уже менше двох років!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 20 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 24

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Парасольки", "Вдача", "Над вічною Книгою", "На гойдалці мрій", "Мрійна ніч", "Пташиний спів", "Як же без них?", "Отам", "До життя", "А слів – нема", "Кіт наплакав", "Яга і Чахлик Невмирущий", "Під дощем" та поема "Сімдесят п'ять троянд", котрі з'явилися на світ божий 8-13 квітня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Підсумком мого чотириденного перебування в Калузі, про що йшла мова в попередній – 23-й розповіді циклу, стала написана за останні два дні невеличка побутова поема "Сімдесят п'ять троянд". Наводжу невеличкий фрагмент із неї – заспів:

Закортіло душі перемін –
Якорі підніму і відчалю...
Випадає дорога мені.
І півуспіху завжди – початок.

Є квиток. І попереду ніч
У холоднім плацкартнім вагоні.
І послав би. Але не до снів
На українсько-російським кордоні.

Конотоп. У вагон прошмигнув
Спаніель – мила з виду собачка –
Прикордонниця теж: в неї нюх
На наркотики. Навчена, значить.

Не прискіпуйтеся, хлопці, це я.
Ані пари із вуст тобі – профі!
От далась вам світлина моя!..
Є й наркотики – сало і кофе...

Та жартую я, хлопці, їй-бо.
А горілки нема – непитуший.
Ну, спасибі за дружбу й любов.
А тепер до Калуги посплю ще.

Втихомиривсь плацкартний вагон.
Ніч. Позаду – моя Україна.
А Росія – тепер закордон:
Там живе рід моєї дружини.

У матусі – такий ювілей,
Що дзвінком лиш відбутись не личить...
На купе вже кусючий білет,

А плацкарта – дешевша удвічі.

От уже й розумієш сповна,
Що правдиво в народі говорять:
Гріш телиці за морем ціна,
А доправ ту телицю з-за моря!..

Тільки ж вибору в мене нема,
І телиця мені ні до чого.
Поринаю у сон з усіма.
Ніч мине, і скінчиться дорога.

В цілому твір має вісім аркушів друкованого тексту. 8 квітня 2013 року я розмістив поему в Інтернеті – в "Живому журналі" та на "Фейсбуці". Опісля мав намір перевести подих і найближчими днями зустрітися з колегами Геннадієм Кириндясовим та Ольгою Кузьміною, щоб подарувати їм нову свою книжку "Забери тебе в сон", доки ще мав десять її примірників, отриманих від видавця напередодні поїздки до Росії...

Того дня страшенно хотілося спати, бо за всю ніч майже стулив очей – то прикордонний та митний контроль, то закінчення поеми. Слава Богу, все було позаду. У своїх стінах, звісно, і дихається вільніше.

Привітав колегу Аллу Мігай з днем народження. Вона потішила мене своєю гіперболізованою відповіддю: "Ваню, ти геній! Я пишаюся дружбою з тобою!".

Зізнаюся щиро: абсолютно позбавили мене спокою користувачі "Фейсбука", побачивши мою з'яву в Інтернеті. Не помічав, як летить час, бо намагався всім приділити увагу та відповіді на коментарі.

Зокрема, й на звернення від Віри Жменяк із Закарпаття. Пані Віра повідомляла: "Я, до речі, теж український філолог. Зачитуюся Вашими творами. Працюю у дошкільному навчальному закладі "Ластівочка" у місті над Ужем. Коли на душі сумно – пишу вірші для діток".

Я відповів: "Зараз спробую щось написати про дівчинку під дощем. Добре, що Ви мене подвигли на це. Якраз щойно мелькнула світлина від пані Катерини Васильченко на цю тему.

Ризикну. А Ви, пані Віро, прокоментуйте, будь ласка, експромт-експеримент... Чи вдасться він мені?".

Отож, того дня написав і віршик "**Парасольки**":

В небі хтось напнув веселку.
Доки дощик не ущух,
Я шукала парасольку,
Щоб схватись від дощу.

Як метелик, я летіла –
Змокли ніжки від калюж,
А таки ж мене сховали
Парасольки квітів-руж.

Світлячки на них світились,
І веселка скрізь цвіла.
Так було довкіл красиво
І ласкаво від тепла –

Хоч і сонечко не знати,
Де сховалось на ту мить –
Чи під ружу-парасольку,
Чи у мене під крильми?

Ні, напевне під веселку:
Промінці ж звідгіль – докруж.
В них з веселки – парасолька,

А у мене – з квітів-руж.

Цікаво, що першими поширили новий вірш Катерина Васильченко та Галина Дем'янова (остання – на мою радість-утіху – на той момент уже відійшла від напружених взаємин зі мною з приводу Святого письма – дуже надуманий був конфлікт, ніби хтось спеціально спровокував його між нами).

Я прокоментував тоді: "Як добре, що дитячий віршик до вподоби й Вам, дорогі пані Галю та пані Катю! Щиро дякую і за схвалення, і поширення його! Хай Вам насняться солодкі та ласкаві сни! Добраніч всім добрим людям!".

Моя добра знайома – давній друг – Валентина Ніколаєва з Фастова зазначила: "Ти, як завжди, пишеш щиро вірші, неначе струмочок який грайливо журчить. Дякую за твою поезію!".

Я відповів: "Радий і радий чути тебе, дорога Валю! Дякую на доброму слові і зичу гарних снів. Добраніч!".

Запис у нотатнику від того вечора: "Після оприлюдненого першодруку дивився телевізійні новини: в Англії на 87 році померла Маргарет Тетчер – залізна леді Великої Британії, як свого часу іменувала прем'єр-міністра цієї країни радянська преса.

У нас, в Україні, тривають коментарі з приводу звільнення з тюрми колишнього польового командира велелюдного Майдану в столиці 2004-2005 років Юрія Луценка. Він вважає, що цей крок – його виходу на волю – стабілізує українську політику, а ще він докладе усіх зусиль, щоб звільнити ув'язнену Юлію Тимошенко.

Новина з Тернополя: співаків Настю Каменських та Олексія Потапенка (Потапа) глядачі закидали яйцями за виконання пісень російською мовою. Як з'ясувалося: це була справа рук шести членів місцевої організації "Тризуб" (до цього закидали яйцями Вірку Сердючку, Ірину Білик, Наталю Могилевську та інших)...

А в німецькому місті Ганновері активістки скандально відомої групи "Фемен" (серед них і три українки) накинулися оголеними на прибулого туди президента Росії Володимира Путіна. Той вважає, що сек'юриті надто жорстко повелися з дівчатами, заламавши їм руки та негайно вивівши з зали всесвітньо відомої щорічної виставки-ярмарки промислових товарів провідних країн Європи. Очільник сусідів сказав, що не почув змісту скандувань дівчат, хоч ті звинувачували його в затисканні демократії в Росії. Більше того – він навіть не розгледів кольору волосся дівчат: чи то були шатенки, брюнетки чи блондинки...

От як чоловік, мов плазуючий змії, уміє ухилитися від удару і перевести мову в зовсім інше русло – подалі від свободи слова та мітингів опозиції в Російській Федерації. Хоч і скаже на прес-конференції, що зацікавився діяльністю 654 неурядових організацій, які тільки за чотири місяці нового року отримали майже мільярд доларів від своїх зарубіжних спонсорів. Мовляв, ніхто їх не забороняє, а все ж люди мають знати джерело фінансування тих структур, які опонують російській владі".

З Риму написала мені на "Фейсбуці" наша співвітчизниця Галина Чайковська: "Дякую Вам, пане Іване, що прийняли мене в друзі. Дуже гарні у Вас вірші!".

Я відповів: "І я дуже радий, що вони Вам до вподоби! Дякую! Будьмо, чарівна пані Галинко! Добра Вам, щастя та вірних друзів у житті!".

Дружина прийшла з роботи украй змученою: після дороги та майже безсонної ночі зважитися на півторагодинне заняття, хай і з йоги, – подвиг!

Еля миттю заснула, бо треба було відпочити, адже наступного дня на неї чекали вже аж два заняття – ранкове та вечірне (годинник завели на 7 годину 30 хвилин).

Я знову засів за комп'ютер і утнув іще два вірші, не зчувшись, як і ніч прийшла. Перший назвав "Вдача" і присвятив його новій знайомій – оптимістичній співвітчизниці Галині Чайковській (вона виставила на "Фейсбуці" світлину з двома братами-близнюками: один надривається-плаче, а інший при цьому – аж заходиться сміхом). Отже, **"Вдача"**:

Що й казати: вдача
Різна нам дається –
Невеселий плаче,
Жартівник сміється.

Хай би там що буде,
А завжди тривожно,
Коли плачуть люди,

Як сміятись можна.

Хто з них щасливіший –
Жартівник, напевне.
Тим, хто плаче, віршик
Надішліть від мене.

І скажіть, будь ласка,
Що і я раніше
Був такий же плакса,
То й пишу, бач, вірші.

Знав би хто, що значить –
Вірші ті писати:
Краще хай не плаче,
Ліпше вже – сміятись!

Хоч мені здається:
Хто вразливе в грудях,
Чуле має серце,
З того будуть люди!

Бо як не до сміху,
І жартун заплаче.
А як має втіху –
Радо й плакса скаче.

Пані Галина написала на "Фейсбуці": "Шановний пане Іване, дуже вдячна за вірш. У Вас дуже чуйне серце. Ваші вірші читаються з надзвичайною легкістю – не всім це вдається!

Майже двадцять років я працюю зі старенькими хворими людьми. Багато років із онкологічними хворими... І хочу Вам сказати, що без оптимізму, без почуття гумору дуже важко жити...

Бажаю Вам творчого натхнення, щоб і надалі радувати нас усіх своїми чарівними віршами...".

Я відповів: "Дякую й дякую Вам, світла пані Галю, і за щире слово, і за ту велику справу, яка лягла на Ваші плечі. Не кожному під силу! Дякую, що Ви є і так слугуєте життю! Будьмо!".

А потім – зовсім несподівано – з'явився вірш "**Над вічною Книгою**":

І свічка згорить. І у тиші ранковій
З троянди ледь чутно злетять пелюстки.
І тільки нетлінні – не згаснуть ніколи
Великої мудрості віщі рядки.

Приходим до них – вочевидь самотужки,
Як світла душа вже до них дороста.
Навряд чи та мудрість під силу бездушним.
Як нищим повік не збагнути Христа.

Бо їм не дійти до тих істин ніколи.
Безддушним під силу ввігнати гвіздки
У тіло Господне. Як ліки від болю,
Рятують від зла нас пророчі рядки.

Гортаємо Книгу – то Божого слова
Святе одкровення, священні думки.
І свічка згорить. І у тиші ранковій
З троянди ледь чутно злетять пелюстки.

А їм – негасимо світити й світити,
Допоки життя, що одвічне й святе.
Це – Книга для спраглих. Щоб мудрість відкрити
І мудро чинити – по-Божому – теж!

Присвятив першодрук нашій співвітчизниці Катерині Марійчук, котра працювала тоді в Москві. Вона розмістила на моїй сторінці світлину, на якій було зображено Біблію, свічку та троянду в вазі. Цікаво, що серед тих, хто схвалив мій першодрук, був і відомий політик та вчений Роман Безсмертний. Приємно.

А поетеса-киянка Іржина Шевченко зазначила: "Дякую, пане Іване. Читаю Ваші вірші: вони – чудові!". Теж зігріло, що й казати!

Ранок наступного дня – 9 квітня 2013 року, коли температура повітря надворі несподівано сягнула 17 градусів тепла, – подарував мені оптимістичні, сонячно-весняні ліричні рядки вірша, який я назвав "**На гойдалці мрій**":

На гойдалці мрій дочекались весни:
Ой гойда та гойда, кохана!
Угору – аж дух перехоплює, вниз,
І квітень настав довгожданий!

А з ним – у промінні блакитних небес –
Вернули натомлені птиці додому.
У зелені моря намрію тебе,
У співі пташок весняному!

І вже не спинити розквітлих бажань –
До Чорного моря, де чайки й дельфіни
Злітають до неба. А хвилі біжать –
Неспішні, неспинні, наспівні.

І бозна-що можуть намарить вони,
Аби ти світилась від щастя та й годі!
На гойдалці мрій дочекались весни:
Ой гойда, кохана, та гойда!

І голуб тріпоче у небі крильми.
І гойдалка вгору – так стрімко, так рвійно!
Дельфіни, і чайки, і море, і ми...
Вже квітень. От-от вже... Помріймо!

Подумалося тоді: а чому б і ні: з'їздили в Калугу, а тепер спокійно можна планувати поїздку в сонячний Севастополь... Звичайно, як тільки кошти дозволять. А ні – то поїду тільки на поминальні дні в рідне село – в мою Малу Токмачку, що на Запоріжжі.

Зранку знову долучився до киплячого казана політики, зокрема, в соціальних мережах. Якраз того дня Василь Ковтун запропонував на "Фейсбуці" учинити суд над представниками правозахисної системи України, яка служить не людям, а владі.

Я прокоментував: "Радикально! І цілком можливо – за умови психологічного дозрівання населення до стану народу – себто сили, яка уповноважить своїх моральних авторитетів на здійснення запропонованого паном Василем суду.

Для цього, як на мене, потрібен певний час і переформатування опозиційних заходів: вони мають бути не тільки зрозумілими для людей, а підтримані ними. Масово – як під час Майдану 2004 року. Поки що ж ходять на ті заходи в основному проплачені люди та активісти опозиційних партій. Краплина в морі, дорогий мій друже Василю!

І не забуваймо – влада задалегідь потурбувалася про підготовування силового блоку держави. Тому одного заклик "Повстань, Україно!" не досить сьогодні. Це засвідчила, зокрема, столиця, коли на

основну акцію опозиції відреагували хай і двадцять тисяч людей, як нарахували організатори заходу (а міліція – всього три тисячі!).

Для кількомільйонного міста – це нульова позиція. Тому потрібна марудна методична робота, про яку пан Василь цілком правильно говорить під кінець свого емоційного і справедливого слова. Цього вже немало. Бо це – заклик не бути осторонь реальної ситуації і прогнозування майбутнього, це запрошення небайдужого громадянина і патріота думати і шукати вихід із ялового стану політичного життя європейської держави, яка все більше скочується в прірву поліцейської резервації.

Думаймо і діймо – такий час. Він має бути на нашому боці. Бо болить людськими стражданнями".

Степан Сивик теж солідаризувався зі мною, але й не проти пропозиції пана Василя: "Сьогодні "правоохоронні" органи охороняють виключно права владців, тому мають бути розформовані у повному складі всі "гілки" цього спрута.

Не буває "поганих" і "хороших" ментів. Розформуванню повинна підлягати вся ця банда до останнього пса". Це можливо за умови перемоги на виборах 2015 року опозиційного кандидата. І не інакше".

Уповноважений з прав людини Валерія Лутковська, якій приписували тоді ініціативу звернення до Віктора Януковича про помилування Юрія Луценка, заявила, що не буде чинити так стосовно Юлії Тимошенко, оскільки в тій ще два судові процеси, а отже, всі національні засоби вирішення питання про її перебування в тюрмі чи звільнення не використані до кінця.

А щодо Юрія Луценка, мовляв, – там була інша ситуація: він після програної в національному суді касації мав звертатися до Європейського суду з прав людини і виграв би процес "Юрій Луценко проти України".

Отже, омбудсман по суті захистила тодішню владу, а не думала про долю несправедливо засудженого экс-міністра внутрішніх справ України, котрий і без того вже відсидів половину терміну і міг бути звільнений і без втручання Уповноваженого з прав людини. Гра на публіку!

Співвітчизниця Катерина Марійчук тепло відреагувала на мій вірш "Над вічною Книгою", написавши на "Фейсбуці": "Я риду, пане Іване. Сиджу тут, на роботі, і заливаю слізьми клавіатуру... Боже, яка я щаслива, яка я безмежно щаслива! Це фантастичне щастя. Людині так зовсім мало треба, так ніц мало, а мені дали так багато, що й не охопити і не оцінити.

Вклоняюсь Вам доземно, пане Іване! Дай Вам Бог здоров'я на многії літа, творчості та наснаги!".

Катерина Васильченко додала: "Дівчата, треба об'єднуватись... Пан Іван Левченко кожного дня доводить нас до сліз... До сліз радощів та щасливих посмішок... Зацілуймо його за це!".

Я відповів: "Прийняв усією душею щирі слова, обійми й поцілунки, любі мої пані Каті – і Марійчук, і Васильченко. Дякую Вам, мої дорогі, що маєте такі відкриті та ніжні душі! Радісно! Сонячного Вам вівторка, друзі!"

Пані Катерина Васильченко поставила крапку: "Навзаєм, пане Іване! Дякую!

Ви у нас один такий, хто об'єднав навколо себе стільки різних людей. Я Вас обожнюю!". Знову тепло й радісно на душі від такої сердечності-щирості!

Того дня зустрівся з колегами, з якими працював в інституції Уповноваженого з прав людини, Ольгою Кузьміною та Геннадієм Киридясовим. Домовилися зустрітись й наступної суботи – 13 квітня 2013 року – та піти до друга-колеги Степана Ткаченка в гості, щоб привітати його з днем народження та поспілкуватися в спокійній та комфортній обстановці.

Від Геннадія Григоровича дізнався, що наш побратим Андрій Дурунда в розпачі від того, що за час роботи консультантом в інституції, особливо в останні роки, йому були зняті всі надбавки та премії, а отже, немає з чого нарахувати більш-менш пристойну пенсію. І чим було годувати, за які кошти ставити на ноги тоді трирічного сина Андрійка? Прикро і боляче за таку турботу про людей та захист їхніх законних прав...

Єдине, що втішило з нашої розмови: Геннадію Григоровичу сподобалася моя нова книжка. Він хотів розповісти й Андрію Іллічу про свої враження, але тому було не до розмов...

У середу – 10 квітня 2013 року – у нотатнику з'явився стислий запис: "Знову розпочав пити ліки, бо забув про них, а після вчорашнього походу на вулицю Інститутську стала біліти голова і колоти серце, особливо це відчутно під час поїздки в метро...".

Це був ще один дзвіночок-натяк щодо необхідності знизити оберти своєї активності, зокрема й творчої, дбаючи про сон і зважаючи на аритмію серця, про що застерігали лікарі ще два роки тому, коли вперше потрапив на два тижні до реанімації...

Самокритично висловлюючись, визнаю: на жаль, належу до тих, хто не перехреститься, доки грім не грякне! Тоді відпустило, і заспокоївся...

Привітав з днем народження Катерину Васильченко. Побачив малюнок, який вона виставила на "Фейсбуці" (на ньому дівчина цілує місяць), і написав експромт "Мрійна ніч":

Я б пробилась увись,
Наче ангел на крилах,
Де між зір юний місяць
Замріяно спить.
І цілунком солодким
Його б розбудила,
Щоб нам зоряно-мрійно
Всміхнулася мить.

А внизу десь світи
Мерехтіли б вогнями.
А внизу, мов крізь сон,
Задивлялась земля,
Як ми з місяцем вдвох
Летимо між зірками,
І в танку він мене
Поміж зір кружеля.

Ми щасливі без меж.
І узявшись за руки,
Випромінюєм радість
В ласкавих очах,
І космічної музики
Зоряні звуки
У безмежнім просторі
До ранку звучать.

Хай ця казка мені
Приверзлася-приснилась,
Та хто серцю завадить,
Що спрагле любить,
Хоч у мрії пробитись,
Як ангел на крилах,
Де між зір юний місяць
Замріяно спить?

Аніхто! Мрійна ніч:
Ллють з небесної висі
Сяйво місяць і зорі –
Проміння ясне.
Як я хочу, щоб ти був
Той мрійливий місяць,
Що, проснувшись, в танку
Закружляє мене.

Приєднав цей вірш до прозового привітання і відіслав його вночі на сторінку іменинниці. Пані Катерина, як завжди, розчулилася. Вона того часу ще не спала, відреагувавши на присвяту такими словами: "Як чудово! Пане Іване, дякую, дякую й дякую! Тонка Ваша душа: усе знаєте – усе відчуваєте! Ще раз мій низький Вам уклін, пане Іване!".

Тим самим пані Катерина вкотре зробила мені приємність своєю безпосередністю та щирістю: хочеться вірити, що людям справді гріє душу те, що виходить у мене з-під пера. І не тільки для годиться – в святковий день. Без цієї віри я б давно вже кинув своє писання, а краще б засів за читання нових книг,

зокрема й куплених тоді в Калузі. Крім того, Геннадій Кириндясов подарував збірку Ліни Костенко "Триста поезій" (вибрані твори поетеси, видані 2012 року видавництвом Івана Малковича "А-ба-ба-га-ла-ма-га")...

Звісно, не зайве перечитати їх. Та от часу не вистачає через моє сидіння за комп'ютером. Виявляється, права моя дружина, коли акцентує на цьому і намагається вирядити мене на свіже повітря та вкласти своєчасно спати. Тільки останнє, на жаль (а може, й на щастя!), їй не вдається. Бо втома її першу вкладає в ліжко.

Три Галини – Фесюк, Жубіль та Кравець – виставили та прокоментували на моїй сторінці на "Фейсбуці" світлину, на якій співають дві пташки, усівшись на квітучій весняній гілці. Я написав експромт "**Пташиний спів**":

Знати б тільки пташкам весняним,
Що у серці від сну від нічного,
Може б, так не співалося їм,
Бо печалі ще більше від того.

Ти приходив у сон із далеких доріг,
Як весна – весь із сонця і квітня.
Я навстріч – стрімголов – на поріг.
І тут спів цей – проснулась: самотньо.

Як ти скажеш пташкам – помовчїть,
Доки свіжа затягнеться рана.
Ні, співайте, співайте вночі,
Може, прийде під ранок коханий.

Отоді я скажу: боже мій,
Як же добре, яка я – щаслива!
І подякую пташці малій,
Що загоїла серденько співом.

Подякував усім за запропоновану ліричну тему: "Сердечний уклін весняним чарівницям – трьом паням Галинам – за те, що своїми пташками та ніжністю будять у наших душах весняні мелодії оновлення життя і любові.

Весни Вам, друзі, у закохані серця! Будьмо!!!".

Адже надворі сонячно – по-справжньому весняно. Сонце сповна дарує себе всім. Даруймо щастя, скільки можемо. Бо той найщасливіший на світі, кому вдалося це, як сонцю, сповна!".

Того дня закарпатець Олександр Волков поширив на "Фейсбуці" анекдот: "Біжить собака з України до Росії. Очі вирачені, голодні. Її запитують, чому, мовляв, біжиш? "Та жерти тут нічого. Побіжу до Росії!" – відповідає. Через декілька днів біжить назад в Україну. Очі ще більше вирачені. А ребра – аж світяться. "Що ж цього разу?" – запитують у пса. "Та там теж жерти нічого. А на Україні хоч би гавкати можна..." – відповіла собака".

Я прокоментував стисло: "Поки що...".

Оксана Маленко заперечила: "Це при Ющенку можна було, а зараз вже ні!".

Пан Олександр запитав: "А чим же ми тут займаємося???".

Я пояснив: "А тут ще взяти ні за що: Інтернет – не засіб масової інформації, як за законом. А приймуть (будьте певні!) і гавкати не можна буде. Як у Росії. Тільки-но звідти. Ду-у-у-уже стають обережними..." І пан Олександр поставив знак схвалення. А потім поширив на "Фейсбуці" мій вірш "Інь-Ян". І цим мене дуже втішив.

Вочевидь наступного дня – 11 квітня 2013 року – благословенні небеса почули мою настійну молитву: самопочуття покращилося. Отже, стало вже веселіше і легше дихати. Життя вабило й обнадіювало. Про це й новий віршик від того числа під назвою "**Як же без них?**":

Свою семеряжку
Не важко тягти.
А все-таки страшно

У засвіти йти!

Не те, щоб дорога
Лякала ота –
До Господа Бога
І Сина Христа.

Що має, незмінно
Здійсниться сповна.
А як же Україна,
Що в світі одна?

А внуки і діти,
Що в мене одні?
А та, що любити
Судилось мені?

Ну, як же я зможу
Душею без них?
Почуй мене, Боже,
В чертогах своїх:

Яви божу милість:
Як дав цю весну,
Ще б крапельку сили
І в мене вдихнув.

Щоб я, хай як тяжко,
Тягнув, наче віл,
Свою семеряжку,
Допоки тих сил...

Саме тоді в моєму нотатнику залишився вражаючий запис, який і мобілізує, щоб ще щось устигнути зробити, і водночас непокоїть (бо краще не знати, коли вона прийде – твоя остання мить): "На цьому й закриємо печальну тему. Треба щось утішніше придумати. А то вже геть на той світ зібрався. За моїми підрахунками, це станеться 8 липня 2021 року. Ще час є. Отож, як кажуть, дай Боже, щоб усе було гоже. А що не гоже, те й не дай нам, Боже!".

Львів'янка Марія Якимець поставила 25 знаків оклику під моїм новим віршем. Я відреагував: "Приємно було побачити на своїй стіні отаке потужне схвалення вірша "Як же без них?", мила пані Маріє! Дякую Вам. І зичу привітного дня та чудового самопочуття! Щоб хоч якось відповісти на порух Вашої провітленої душі, з Вашого дозволу, з вдячністю присвячую Вам сьогоднішній першодрук. Будьмо!!!".

Пані Марія відповіла: "Сердечне спасибі!!! Шановний пане Іване, цей Ваш вірш саме в тему моїх переживань і почуттів...

У віршованих рядках це так глибоко, щиро і правдиво передано (мені бракує слів, щоб правильно і точно висловити саме те, що я відчуваю)...

Велика сила – поезія ... Божий Дар! Дякую Богові за Вас, що так щедро ділитесь своїм талантом з нами. Бажаю Вам від щирого серця бути з тими, хто Вам дорогий, і щоб скріплені Божою Благодаттю Ви мали сповна сил ще довго тягнути свою семеряжку!".

Я поставив крапку: "Радий, що у Вас така благословенна і світла душа, пані Маріє! Дякую та ще і ще раз дякую Вам. Будьмо!!!".

Олександр Волков поширив на "Фейсбуці" повідомлення про те, що экс-президент України Віктор Ющенко збирається балотуватися в мери міста Києва.

Я прокоментував: "Піти-то він піде, тільки хто ж за нього голосуватиме? Це не інакше, щоб розтягти голоси виборців та підіграти провладному висуванцю. Не "Так!", Вікторе Андрійовичу!". Натяк на пароль Помаранчевої революції – "Ющенко, так!"

Побачив знов-таки на "Фейсбуці" картину художниці Тігран Аветян і знову вибухнув експромтом під назвою **"Отам"**:

Отам, де цвітуть абрикоси в саду,
А сад вже нічийний, забутий,
Я наче в дитинство казкове іду,
Бо стільки вже літ я не був тут.

Вже й хати, де я народився, нема,
А тільки твоя – вся у сонці.
А раптом із неї ти вийдеш сама
Чи виглянеш раптом з віконця?..

І все оживе, наче в казку ввійду.
Насправді ж тому вже не бути
Отам, де цвітуть абрикоси в саду,
А сад вже нічийний, забутий.

Витають лиш спогади в ріднім селі,
З якого не знати століття?
О Господи праведний, дітки малі...
Немов ти і я – ходять діти:

До тебе у гості – онуки в село.
Ну, здрастуй! І я повернувся...
Дитинство далеке, ти справді було?
А може, це сон? Дай проснуся!

...Стою і пригадую юні літа,
Де ми із тобою – сусіди.
Де хлопчик отой? І де дівчинка та?
Все їду до них. Не доїду...

Чогось згадалося рідне село. І знову стало щемко на душі від спогадів про дитячі роки. Мабуть, є така залежність: чим старшим стаєш (чи точніше – старішим!), більше скучаєш за своїми місцями дитинства.

Того ж дня в залізничній касі взяв квиток до Запоріжжя на 9 травня 2013 року, аби поїхати на поминальні дні в рідну Малу Токмачку.

Викладачка Запорізького держуніверситету Ганна Черкаська прокоментувала мій першодрук: "А вже крім спогадів про дорогих небіжчиків та розмов із ними, нічого не лишилося. Хай Вас зігріють світлі спогади, пане Іване!"

Схвально поставилися до нового вірша і Ольга Фітсала з Риму, і Валерій Терзі з Нікополя.

Я відповів: "То вже, як кажуть, чим багаті, дорога землячко! Купив квиток на поминальні дні. І таке мені написалося-згадалося.

А ще підсилила враження-спогади картина Тігран Аветян. Все склалося до купи. То й маємо, що маємо, якщо пристати до формули першого Президента України Леоніда Кравчука! Бачте: не тільки одна "кравчучка" після нього залишилася...

Дякую, що гостюєте в мене і залишаєте своє мудре слово! Гарного Вам вечора, мила пані Ганно! Низький Вам уклін, пані Олю та пане Валерію! Шануймося, мої дорогі друзі!"

Запис наступного дня – від 12 квітня 2013 року: "Згадуємо Юрія Гагаріна та Сергія Корольова, бо День космонавтики.

А я щиро зичу всім своїм друзям високого лету думок у ті часи, коли ми всі були Гагарініми! А ще більше в ті, в які належить відкрити нові можливості для життя. І хай нам літається, скільки жити!"

Написаний тоді вірш так і назвав – **"До життя"**:

Скільки сил – пнуся вгору та вгору,
Хоч, здавалось, іду вже згори...
Я люблю цю оновлення пору
І зелені дерев прапори.

Дочекався пташиного співу
Під оркестр дзюркотлих струмків.
І не треба вигадувати дива,
Коли світ весь зі справджених див.

Він – із пахоців ніжно-духмяних,
Що купаються в сонці яснім,
Із замрій у зіницях коханих,
Хоч бери і освідчуйся їм

Без кінця у чуттях у воскреслих.
І на крилах кохання – увись!
Щось таке неймовірне є в веснах,
Мовби знов я на світ народивсь.

Коли хочеться вгору та вгору,
Скільки б там не прибилося літ...
Я упевнений: саме в цю пору
Сам Всевишній задумував світ.

Бо хотілося щось – неймовірне!
Щоб душа від любові цвіла.
Я – весни і оновлення вірник –
Пнуся вгору, як цвіт – до тепла.

Бо таки ж дочекався, щасливий,
Благодатної справді пори,
Коли світ – нерозгадане диво –
Увібравсь у життя кольори.

А ще вчора... Та бог з ним – з учора!
Глянь: сьогодні весь світ заяснів!
Скільки сил, пнуся вгору та вгору:
За законом життя і весни.

У крилатих учусь, сивий сонях:
Де світ сонця, і погляд туди.
Скільки сил, хай засніжені скроні,
До життя – до найбільшого з див.

Хочеться вірити в добро і жити оновленням природи. І так мусить бути, коли вдалося пережити ще одну зиму (дякувати Всевишньому, вона була не дуже лютою!). А тепер забути минулі прикрощі та радіти сонцю і купатися у блакиті небес.

А в нотатнику від того дня – менш сонячний запис: "Сьогодні, принаймні в мене – на Позняках, зранку туманно. І хмарно. Тільки вряди-годи пробивається сонячний промінь.

Точно так, як на поширеній Галиною Фесюк світліні на "Фейсбуці", названою нею, як і її збірка віршів - "До Тебе, Господи, іду, крізь зорепад, туман і роси...".

А я написав на цю тему свій ліричний вірш "А слів – нема":

Уже тебе не наздогнати:

Туман – густішає туман...
Ще стільки мав тобі сказати,
А слів покликати – нема.

Іду я слідом – у тумані.
А ти – то з'явишся, то знов
Враз невидимкою розтанеш...
Як той туман – твоя любов...

А чи була? Як розгадати?
Йду за тобою – у туман.
Ще сили є наздоганяти,
А слів покликати нема.

Мов розгубилися в тумані.
Ти попрощалася й пішла.
Туман – усе, що наостанок.
А що ж любов? Та й чи була?

Як ти, й вона отак розтала
У тім тумані – назавжди.
Сліди в снігу... А сонце встало –
Ані туману. Ні слідів.

Лиш спогад душу непокоїть,
Як заплубочиться туман.
Мов знову йду. Йду – за тобою.
Візьми й поклич!.. А слів – нема.

Першою відгукнулася на нові рядочки киянка Віра Жменяк. Вона зазначила: "Просто й одночасно вишукано! Талановито! Тут дійсно слова зайві...".

Я відповів: "Сьогодні сонце в дефіциті. Злегка туманилося. І хмариться. Тому й настроїй теж такий. Але ж – п'ятниця, друзі!

Попри все, хай буде світло у Вас на душі. Радий, що маю добру гостю – пані Віру. Вітаю Вас! Ви абсолютно праві – слова вже не зарадять, коли немає головного – почуття любові! Зичу Вам гарного настрою! Будьмо, друзі!"

Поетеса із Дрогобича Галина Жубіль поскаржилася на "Фейсбуці": мовляв, доньці Роксолані сьогодні виповнилося тридцять років, а навіть вимовити страшно, скільки їй самій уже!..

Я кинув у мережу експромт "**Кіт наплакав**", присвятивши його мамі ювілярки (дай, Боже, всім так виглядати, як вона, скільки б там насправді не було їй років!):

Вам, Галю, літ – наплакав кіт,
Якщо дочці лиш 30 літ.
Я навіть стверджувати стану,
Що подруга Ви Роксолани.

А їй, як добре розібраться,
Не тридцять – вісімнадцять.
Тому підозра в нас така,
Що Вам – не більше сорока!

Та, врешті, скільки б літ не мали,
Ви нам – красуня, пані Галю.
Живіть до ста і більше літ,
Бо Вам ще літ – наплакав кіт!

І додав прозовий рядочок: "Зі святом Вас, пані Галю, і доню Роксолану!".

Пані Галина миттєво відреагувала на мій віршик: "Дорогий пане Іване! Яка приємна несподіванка! Навіть не уявляєте, яка це приємність – від Вас отримати в дарунок поезію! Це для мене справжнє свято!

Хай Господь дарує Вам багато щасливих літ! Сердечно дякую Вам! Маєте Дар поетичним словом зцілювати душу... Низький уклін Вам за це!".

Дружина поїхала на Виноградар до дочки Ольги, а я – в обідню перерву – мав зустрітися з сином Василем, аби посидіти на свіжому повітрі та погомоніти про життя-буття. Не випало – він зателефонував і повідомив, що теж дуже зайнятий сьогодні.

Залишалося сумирно чекати вдома дзвінка від Геннадія Киридясова та Ольги Кузьміної з повідомленням про відвідання завтрашнього іменинника Степана Кузьмича Ткаченка...

Тоді й заходився читати книгу московського автора Віктора Бакіна "Володимир Висоцький без міфів та легенд", придбану в Калузі. Солідне видання – майже на 700 сторінок. І справді – багате на конкретні біографічні дані про життя та творчість незабутнього поета й артиста.

Суботній ранок 13 квітня 203 року видався памурним і дощовим. Словом, тринадцяте число. Ще й пшонна каша мені – на сніданок...

Написав іронічний діалог між Бабою Ягою та Чахликом Невмирущим (Кашеєм Безсмертним), який не хоче одружуватися на старенькій лісовій відьмі. Назвав вірш "**Яга і Чахлик Невмирущий**":

– Що копилиш, Чахлик, губу:
Став розбірливий в харчах?
Ну, то й що, що я беззуба
І вже з більмами в очах?

З цим фольклором час кінчати:
Ти – непевний персонаж!
Скільки ще ходить в дівчатах?
Обіцянки – в горлі аж.

Підрехтую тільки ступу:
Від мітли – уже мозоль...
Не везти ж побиту дупу
У військовий гарнізон!

– Що ж забула в нім, холеро?
– О, я заміж вийду там
За любого офіцера!
– Не сміши, бо дуба дам!

Хто ж одружиться з такою?
– Е, мій Чахлик, не скажи,
Це я тут – Яга-Ягою,
А там – краща із дружин.

– Ой, Прекрасна Василиса!
– Саме так. І не інак!
Зоставайся, чорте лисий,
Доки прийде Йван-дурак.

Розрахується сповна він
І за мене, й василис!
Не береш? Ну то як знаєш,
І побрав би тебе біс!

Геть із хати, старигане!
Відійди від ступи геть!

Невмирущий!.. Це Івану
Повіси, як стрінеш смерть!

А зі мною, любий друже,
Все б владналося якраз:
В гарнізоні Йванко служить.
Він там прапорщик у нас.

Пізно, Чахлику! Стартую!
Знаю я собі ціну:
На Прекрасну не тягну я,
На Премудру – потягну!

Додзвонився до мене Геннадій Кириндясов і повідомив, що він мусить узяти інтерв'ю у дружини знаменитого воротаря московського футбольного клубу "Динамо" Льва Яшина, яка приїхала до Києва і увечері відбуває знову в Москву. А Дмитро Гордон замовив Геннадію Григоровичу інтерв'ю з гостею.

Отож, запланований нами похід до колеги-іменинника Степана Ткаченка відмінився: обмежилися телефонними привітаннями...

Геннадій Григорович попросив мене розшукати документальні факти щодо написання Володимиром Висоцьким вірша "Воротар", присвяченого Льву Яшину. В сюжеті – прохання репортера пропустити гол задля ефектної світлини.

Я не дуже вірю в таку колізію, оскільки Лев Іванович завжди був проти договірного футболу... Але кожен автор розробляє, як бачить сам, конкретну тему. Володимир Висоцький вирішив так, як написав. Я надиктував Геннадію Григоровичу свідчення поета про написання цього твору (він навіть відіслав його воротареві 1971 року – того року, коли Лев Іванович завершив свою спортивну кар'єру). Словом, є що запитати у дружини і про цю історію з пропущеним м'ячем.

Того ж дня Геннадій Григорович передав мені слова вдячності від дружини Віри та дочки Ксюші за рядки, присвячені Богданові Ступці. Особливо їм припав до душі вірш **"Богом даний"**, написаний у день смерті видатного актора театру і кіно – 22 липня 2012 року.

Я пообіцяв, що обов'язково включу його в нову книжку, як така вийде, і можливо навіть першим... Словом, буде видно. Дожити б ще до того!

Постафактум можу констатувати (про що свідчить й електронна версія книги "Над прірвою"): вірш "Богом даний" з присвятою – світлій пам'яті Богдана Ступки (27.08.1941 – 22.07.2012 роки) – таки відкрив перший розділ видання "Усе оживе – до дрібниць" після віршів "Буде так!" та "Двоє з келихом вина".

В цій же "Історії однієї книги" він також розміщений після згаданих двох віршів у Розповіді

Знову оптимістичний запис у нотатнику: "Але ж – субота, люди добрі! Як же прекрасно на душі, коли ніхто нікуди не поспішає: дружина вдома, книжок повний стіл і душа – спокійна та вдоволена. День на славу!".

Киянка Віра Жменяк виставила світлину на "Фейсбуці", назвавши сюжет "Музика дощу". На ній дощової погоди дівчина схилилася над трояндою. Я написав експромт **"Під дощем"**:

Під дощем – під рясним, весняним –
Я до тебе на зустріч ітиму.
А на небі – гримітиме грім
І розкішно веселка цвістиме.

Хтось троянду, як біг, загубив...
Чи когось не діждався коханий?
Ти ж не з тих, щоб лякатись дощів!
Ти ж не з тих, що зважать на них стане!

Доторкнулась троянди – жива:
Тут росте вона... Й ледь не зачахла.
А тепер спрагло краплі співа.
Наче ліки, співа кожну краплю.

Благодатний цей дощ, що як грім,
В парасольку мою так гримкоче.
Хай троянда цвіте. І веселка – вгорі.
І навстріч під дощем – твої очі.

Лийся, музико світлих дощів,
Щоб душа, як троянда, розквітла.
І щоб краплі, припавши до щік,
Слізьми щастя спливали привітно.

Пані Віра миттєво поділилася своїми враженнями від публікації: "Вірш – класний. Знову і знову перечитую, щоб "побачити" те дівчатко під парасолькою.

Щиро дякую Вам за те, що вмієте дарувати приємні миттєвості своєю поезією. Я зворушена..."

Я відповів: "Радію, що Вас зігрів цей сюжет у моїй інтерпретації. Дякую Вам за світлину – ліричну і в унісон сьогоднішній погоді за вікном. Гарних Вам вихідних, пані Віро!"

Моя співбесідниця продовжила: "Захоплююся Вами та Вашою творчістю все більше і більше. Пишете так просто, але так глибоко проникають істини, викладені на папері. Ви давно пишете?"

Довелося стисло розповісти: "Особливо активно, коли вийшла перша книга: це сталося 2003 року в Севастополі. Я тоді працював керівником регіональної держтелерадіокомпанії, а паралельно допомагав ансамблю пісні і танцю ВМС України формувати оригінальний репертуар. Ото й пішло – пісні, відеокліпи, збірки віршів, виступи перед слухацькими аудиторіями та інше.

Й досі не можу зупинитися – на велике невдоволення дружини. Вона сподівалася, що з виходом на пенсію я відірвуся від робочого столу. А воно в житті нічого не змінилося... Хіба що тепер пишу те, що хочу, а не те, що вимагали в обмін на шматок хліба. Воля – велика розкіш душі!"

Пані Віра: побажала: "Не зупиняйтеся, будь ласка! Адже це дар від Бога! Від Ваших творів легше жити, думати, мріяти".

Я відповів: "Тоді, очевидно, варто заганяти себе у мою добровільну в'язницю. На тому й погодили, пані Віро! Дякую Вам за поширеного мого "Блаженного". Гарного Вам вечора! Намагатимуся писати далі! Низький Вам уклін за моральну підтримку!"

Ще один запис в нотатника, в якому знов-таки переплітаються теми повсякденного життя вдома та спілкування в Інтернеті: "Тепер можу насолодитися читанням. Але не виходить – дружина кличе на кухню: будемо готувати юшку з купленої мною вчора форелі. Теж – радість.

Киянка Галина Дем'янова подала нову добірку моїх віршів, серед яких і кілька останніх. Певно, відійшла серцем від нашої суперечки і повернулася до наших традиційних дружніх стосунків.

Я сердечно подякував їй за мудрий підхід до справи і побажав світлого настрою, попри дощ і туман надворі. І, як не дивно, пані Галина відповіла, що зичить мені сонця. Порозумілися. І слава Богу!"

Так само миттєво потеплішали тоді стосунки і з американською подругою пані Галини – Христіною д'Есте з Америки. Вона вступила в діалог, коли я прокоментував кілька світлин, виставлених нею на "Фейсбуці". Під однією, де на червоному тлі зображена музикантка, я зробив віршований напис під заголовком **"Експресія"**:

Збагни її – експресію
І музики, й жаги.
Червоні хмари плесами
В ріці – без берегів:

Чи сонця пізні промені,
Чи від кафе – вогні...
А музику цю хто мені
Навіяв, хто мені?

Вона – в червоних полисках.
А з ними – в унісон –
Вона у ніжнім голосі
На ймення – саксофон...

Цей вечір за дизайнера,
Незнаного повік:
З червоних фарб мозаїку –
На друзки: до крові...

А з серця – звуки веслами,
Мов спалахи снаги.
Збагни її – експресію
І музики, й жаги.

Цікаво, що першодрук поширив на "Фейсбуці" севастополець Микола Владзімірський із коментарем: "Прекрасно!". Причому – адресуючи, як і за присвятою, Христині д'Есте. Я припустив: мабуть, дружать з панею Христиною.

Останній запис того дня: "Зателефонував колезі Ользі Кузьміній – вона на роботі. Отож, ми об'єктивно не могли піти до Степана Кузьмича на іменини. Дай, Боже, іншим разом!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 21 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 25

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Куди – течія?", "Жага вишини", "Будинок для корів", "Поминальний день", "Кум приходили", "Глибина", "Щоб не в'янув цвіт", "Гімн життю й любові", "Якщо любиш", "Передні", "Сусідка", "Хрестики-нулики" та "Гідне заняття", котрі з'явилися на світ божий 14-20 квітня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У неділю 14 квітня 2013 року вночі знову йшов дощ. На ранок не було жодного натягу на сонце – небом пливли важучі дощові хмари.

Звісно, на душі від того мінорно й незатишно. Одна надія – на власну силу духу: рухатися далі, не опускаючи рук.

У такому настрої й написав того дня вірш "Куди – течія?":

Все приглядаюся пильніше,
Куди несе життя ріка?
І наче ж човн із цілим днищем
Й міцна на веслах ще рука,

Та вже гребти все важче проти –
Несе з собою течія.
Але ж "Не здатися – боротись!" –
Найперша заповідь моя.

Романтик! Глянь: шторми обсіли,
Куди не кинь – дев'ятий вал.
І "Ще не вмерла..." десь запіли,
І в страху кинули штурвал:

Усяк його тепер – до себе.
От-от накриє шторм човна.
І як надія – чайка в небо
Над нами з криками зрина.

Лети, буди усіх, пташино!
Нехай тебе почує світ:
Ні, ще не вмерла Україна,
Допоки ми у ній живі!

Ні, це не "SOS" – це спрага руху,
Бо на кону – твоє життя.
О, де ви – юні відчайдухи,
Беріть штурвал, і – в вир звитяг!

Лиш не скоритися стихії,
Хай як не шарпає човна.
Боротись – річ не безнадійна,
Як залишилась лиш вона.

Мені б хоч словом в штормі лютім
Та підсобити морякам,
Аби не здатися, збагнути,
Куди несе життя ріка.

Жбурляє човн стихія клята,
Та доки духу ми сповна,
Я вірю: нас не подолати,
Бо Україна є у нас.

Не розхитати б човн, кохані,
А об'єднати рух в борні,
І переможний день настане.
День – найжаданіший мені.

Яке ж розбурхане штормище!
Та смужка берега – близька.
От-от! Пригляньмося пильніше,
Куди несе життя ріка.

Недільний запис-коментар у моєму нотатнику: "В політиці сваряться (найприкріше – в опозиції немає злагоди, наприклад, учора на акцію "Вставай, Україно!" в Полтаву замість лідера партії "Удар" Віталія Кличка прибув його заступник Валентин Наливайченко...), в житті штормить (не можна без болю і жалю ввімкнути телевізор: скрізь бідують люди, вмирають, щойно народившись, малята, а то й мами-породіллі, вже не кажу про щоденні зведення про загиблих у дорожньо-транспортних пригодах тощо).

Не зважати на таке не можна, тому хоч словом стараєшся осмислити, що відбувається в житті. І все більше схиляєшся до думки, що ми над прірвою. Але нас заколисують якимось ілюзорним "покращенням" від керівництва держави: очевидно, щоб знали, кого це торкнулося...".

Галина Жубіль прокоментувала: "Ми стільки штормів пережили, та не покидали нас сили! Дякую, пане Іване, за потужне слово надії!

Я теж бачу ту смужку берега, до якої пливемо тисячоліття. Вірю, що допливемо! Будьмо!".

Я миттєво відреагував: "А то для чого ж ми прийшли у світ! Дякую й Вам, пані Галю, за світлу віру в наш рід, в Україну! Впливемо!".

Того ж дня написав ще один вірш "**Жага вишини**":

Я небом міряв скелю – небом.
Вона – не рівня небу – ні.
Є страх – поглянути під себе,
Коли стоїш у вишині:

Такий – беззахисний. Довкола –
Лиш небо, море, скеля й ти.
Та ні – не зважишся ніколи...
Та ні – з такої висоти!..

А там – внизу – стирчить каміння,
Мов диби, піки-палаші...
На них зірватись – неодмінно
Себе позбавити душі.

А що, як так: у вись блакитну
Та спрямувати свій політ,
Майнувши чайкою в повітрі
На відчайдушному крилі –

Туди, де небо неозоре –
Аж забиває дух тобі –
І рятувальне коло – море,
Ласкаві хвилі голубі.

Вони навстріч летять до тебе.
Пірнаєш чайкою – у них.
Що для польоту треба – небо
Й жагу крилату вишини.

А першопоштовхом стала світлина кримчанки Галини Хоменко, на якій була зафіксована дівчина на скелі. А під фото – вислів Роберта Орбена: "Коли стоїш на краю кручі, стрибни, щоб полетіти, а не щоб упасти". Побажання для безстрашних. Я спробував обміркувати його. Ото й вийшов такий твір.

Наступного дня – в понеділок 15 квітня 2013 року – відбулася різка зміна теми: написав вірш **"Будинок для корів"**:

Так тож не у нас... На далекім Тайвані
Будинок є, вдуматись лиш, для... корів:
Там можуть дожити до днів до останніх
Селян годувальниці – зовсім старі.

Він сам постарів – тих років не злічити...
А раптом не стане його – що тоді?
Корівці двадцятьє надходило літо:
Що очі печальні... Що ребра худі...

Він плакав, обнявши корівку за шию.
Водій за налігач, а та – ані руш!
Господар умовив – слова знав такі він...
Звели ледь на кузов корівку стару.

Її відвезли. І там їсти давали:
Хоча б доторкнулась до їжі тії...
Лежала без руху, байдужа лежала,
Мов знала, що зрадив господар її...

А він, як довідавсь, що та помирає,
Додому забрав корівчину свою.
Вона, мов потрапила з пекла до раю,
Оклигала й досі живе в тім раю.

А в нас би їй старість була як покара:
Прийшов би запрошений дядько різник
І довбнею миттю між роги ударив,
І ніж потім в серце б нещасній проник.

Колись довелося побачить: зі стайні
Корівку вели, з ока в неї – сльоза.
Відчула – настала хвилинка остання.
Убили. І тушу звезли на базар.

Саме тоді дізнався на "Фейсбуці" про те, що на Тайвані є спеціальний будинок, куди селяни можуть відвезти своїх корів, щоб ті померли природною смертю. Пригадав про це і вирішив викласти свою думку з приводу справді гуманного ставлення до домашніх тварин. Китайці додумалися до такого (хоч вони й грішать поїданням собак, як говорять знавці), а ми віддаємо їх під ніж та спродуємо потім на базарі.

Словом, варвари, а кажемо, що цивілізовані, що йдемо в Європу...

Як на мене, людина має знайти аналог тваринному м'ясу, щоб зняти з себе тяжкий гріх – забирання життя у братів своїх менших, свійських та диких тварин. Бо це – вбивство. Іншого слова не підбереш.

Запис у нотатнику того дня – гірке продовження роздумів над недавньою утратою мого севастопольського друга Михайла Кузменюка: "Дійсно: час боятися раптових дзвінків. Щойно зателефонував друг мій Федір Химич із Малої Токмачки і повідомив, що учора на 95 році життя померла наша вчителька Надія Петрівна Коротун. Не діждалася на мій приїзд на поминальні дні, як ми домовлялися минулого разу.

Роки! Виставив на "Фейсбуці" вірш "**Поминальний день**" із книги "Ні, не все ще втрачено!", присвячений саме Надії Петрівні:

Кладовище. Світлий поминальний день.
На гробки зійшлася вся сільська родина.
Незнайомих стільки молодих людей...
І з ціпком старенька жінка ледве дйба...

Та це ж наша вчителька... Їй: "Христос воскрес!"
Диво – упізнала: "Левченківський Ваня".
Їй за дев'яносто. Час своє бере...
Та вже й ми пенсійні – її учні давні.

На надгробках свіжих – друзів імена:
Ваня Химичівський. Грицаненків Паша...
"Хай земля пером їм буде!" – долина
Слово поминальне – згіркле слово наше.

Толя вмер – Маслак. Вмер Супрун Василь...
Хлопці, та куди ж ви відійшли так рано?
Я ж на зустріч з вами нині відпросивсь:
На всі сто був певен, що живих застану.

А Зайцівську Любу вже й не упізнав:
Як же ми змінились!.. Це ж я їй, дівчаті,
Про кохання перше віршики складав.
Ще й до Супруна встиг Любу ревнувати...

Стліло все давно вже. Ї Василя нема.
Стрілись – защемило в серці. Ї відпустило.
Як же я зіскучивсь, друзі, за всіма!
Як же наші роки швидко пролетіли!

Та живімо-будьмо! Зустрічаймось знов:
Утішаймо душі посмутніші наші.
Як не склались долі – рідні все одно.
Ми з дитинства рідні. І це вже назавше!

Світла й добра була людина. Любила нас, школярів. Хоч, звісно, як наш класний керівник була вимогливою і строгою. Інакше б із нами, підлітками-п'ятикласниками (а саме до 5-го класу я навчався в нашій сільській школі), не впоратися б!

До мене було ставлення особливе. Я це завжди відчував. Востаннє, коли ми побачились (за рік до її відходу в засвіти), Надія Петрівна висловила вголос свій жаль, що я не одружився з її старшою дочкою

Олександром (Шурою-Цюрою, як ми її іменували в школі між собою: до слова, Олександра була присутньою на тій зустрічі й чула мамині слова...).

Та що вже говорити про це, як не повернути років, коли та красуня Шура була моїм таємним сердечним почуттям?! Я про нього, крім себе, й не міг нікому зізнатися. А їй тим більше. Уявляєте: селянське хлоп'я (а на той час уже й без батьків) і красуня Шура – донька сільських інтелігентів. Вчителів-філологів. Надія Петрівна, що людина гарна була, що вчителька чудова – це вона прищепила мені любовне ставлення до нашої рідної мови, схвалюючи мій перший досвід у віршуванні.

Земля їй пером! Повернулася тепер до чоловіка – до Євгена Микитовича Бараніченка, котрий у нас у Малотокмачанській середній школі викладав російську мову та літературу і вже понад два десятки років, як помер. Отакий невеселий видався тоді мені ранок.

На "Фейсбуці" Олександр Волков та Катерина Васильченко поширили мої вірші – і новий, і колишні – "Поминальний день", "Шура", "Однокласниця", "Моє зачарування" та "Неподолані спокуси".

Я прокоментував зусилля друзів під вечір на своїй стіні: "Добрими намірами, як кажуть, і ще одного понеділка нема. А втім – не такий уже він і ніякий: дехто народився цього дня і досі святкує, дехто переконався, що Межигір'я реально покращує та нарощує свої масштаби розкоші, дехто не помітив, як він і злетів за зведенням кінців із кінцями..."

А дехто – нарешті діждався її... І радіє, що вже вдвох – разом. Отам десь – снує світ. Десь живуть мої друзі. Дай, Боже, їм того, що хочуть. А що лишиться – вділи й мені трішки. Я теж хочу дочекатися її – свою половинку – з роботи. Отоді і в мене не буде порожньо і самотньо вдома.

Бо вже вечір. Щось устиглося. А щось – ні. Бо невтішні вісті враз змінили всі наміри. Добрі наміри. А ними, як відомо... Отож – Ви все знаєте. Гарного Вам вечора, мої друзі! Понеділок...".

Чому в моєму записі тоді фігурувало Межигір'я? Бо саме того дня громадські активісти провели масову акцію біля резиденції Віктора Януковича – в Межигір'ї. Перше, що побачив обслуговуючий персонал, був плакат із запитанням: "Вы что? уху? ели?".

Я прокоментував на "Фейсбуці": "І не тільки "уху"... Вони вже й нас доїдають. Тільки всі вважають, що так і мусить. "Лишь бы не было войны"! А вона – неминуха. За такого покращення".

Наступного дня – 16 квітня 2013 року – після туманного ранку таки зійшло сонце, і відразу помітно покращився мій настрій. А тут ще й харків'янин Микола Гладкий розмістив на моїй сторінці і світлинку з квітучими сливами та пивним кухликом. Нічого не залишалось, як прокоментувати фото іронічним віршем "Кум приходили":

І келих випито до дна.
І навкруги цвіте весна.
А на столі, як це не дивно,
І від краси – лиш тінь одна.
Як на похмілля – від вина...

Чи відпили своє ми, браття,
Чи вже не те у нас завзяття,
Чи дівка звабила яка,
Чи є такі на світі таті,
Щоб кинуть тінь на козака?

Та не діждатися довіку,
Щоб тінь лягла на чоловіка,
Що келих видудлив до дна.
Забувся кухлик той і тільки.
Бо цвіт дурманить, бо – весна!

Але, щоб бути справедливим:
Ми не вино пили, а пиво.
А як інакше – кум прийшли...
За стіл, а тут – квітучі сливи.
Ще б ми тверезими були!

Холодне пиво допиваю,
До хвіртки кума проводжаю,
Уже управився – посплю.
А кума класного я маю.
І як цвіте весна, люблю!

Отам в саду – в саду вона,
Така квітуча, запашна!
І сонце в небі, тож не дивно,
Що на столі – лиш тінь одна.
І келих випито до дна.
І жінка лається... Чудна!

І того ж дня мій добрий друг на "Фейсбуці" Олександр Яковлев надіслав кліп "Світ океану". Я мимоволі "занурився" між риб і написав вірш: "Глибина":

Краса – безмежжя океану!
Де знайдеш більше глибини:
Сягнув би дна, та не дістанеш,
Хоч зі скафандром заірни!

А риби плинуть – зліва, справа –
Косяк – як куля проліта.
І наздогнати – марна справа!
Піймати – справа непростя!

Які вони меткі, грайливі,
Які полохані вони...
Акула хижа неквапливо
Снує спогорда поміж них.

І зуби клацнули у пащі,
Як найгостріші тесаки.
О світе, нащо, нащо, нащо
Немилосердний ти такий?!

Тут недоречні запитання:
Як зазівав – себе й вини.
Яке безмежжя океану!
Сягни, й пізнаєш глибини.

Після обіду весь світ облетіла шокуюча інформація з американського Бостона: там унаслідок учиненого теракту під час масового марафону було поранено 176 бігунів, троє вбито. Потерпілих серед українців не було – вони раніше прийшли до фінішу.

Тероризм як ракова пухлина невпинно розростається повсюдно. Тоді він знову дістався до США... Сьогодні – 22 березні 2017 року – до Великої Британії, де неподалік парламенту невідомий вчинив наїзд на натовп людей на Вестмінстерському мості в Лондоні, внаслідок чого загинуло троє, зокрема й працівник поліції, а ще двадцять потерпілих отримали поранення.

Рівно рік тому жертвами теракту в Брюссельському аеропорту в Бельгії стали 32 людини, ще трьохсот було поранено.

Ще раніше 130 людей загинуло від теракту в Парижі, відповідальність за який взяли активісти так званої Ісламської держави – Іділ.

Світ лихоманить – від природних катаклізмів, від війн, від рук терористів...

Наступного дня – 17 квітня 2013 року – прочитав у книжці Віктора Бакіна "Володимир Висоцький без міфів та легенд", виданій у Москві 2012 року, на сторінці 125-ій несподіваний діалог між бардами – Володимиром Висоцьким та Олександром Городницьким.

"Ви що єврей, чи що?" – запитав знаменитий москвич у не менш знаменитого лєнінградця, з яким його звела доля на одному з концертів авторської пісні в січні 1965 року в Політехнічному музеї в Москві. "Так, ну й що?" – відповів той. І почув у відповідь: "Дуже приємно. Я маю пряме відношення до цієї нації".

Я відреагував на цей діалог віршем "**Щоб не в'янув цвіт**":

Ну то й що, що він єврей?
Що ми знову за старе?
Знаю їх – розумні хлопці.
Із родзинкою урешт.
Є талант – не відбереш.
Заповзятість – на їх боці.

Це до слова. Разом з тим,
Українцям би своїм
Побажав отак єднатись,
Як вдається завжди їм.
Навіть схибив побратим,
Не дадуть добити брата.

І не з гірших мають рису:
Куди хоч, туди й пролізуть.
І своїх запхнуть туди.
У єврея там вітчизна,
Де копійка пахне, звісно.
Та подалі – від біди.

Бо тяжка у них дорога.
То від розуму – від нього –
І печалі стільки в них.
Мають гріх іще до того –
Розп'яли святого Бога.
Тридцять срібників – за гріх.

Є щось в них, є від Іуди.
Та й між нас не менше, люди.
Якби ні, було б не те
І життя у нас повсюди,
Й нашу честь ніхто б не гудив,
Замахнувшись на святе:

А святе – це Україна.
Мова наша – це святиня.
Як спаплюжують її!
І збиткуються вражини
З того, що плекать повинні.
Не дано, бо – холуї.

Холуї найперш – сусіда,
Хоч сповна там наших – рідних,
Та хохлів, бо продались.
А що тут? Невдаха-лідєр
І такі в команді гниди

Що в людей всю кров спили.

Попри всякі сентименти,
Тут євреї – диригенти,
Бо як клепки в нас нема,
Користуються моментом
Зайди – себто конкуренти,
Нашим – кляп або тюрма.

Я не проти них, семітів
(Так євреї звуться в світі),
Ні, я – не антисеміт.
Я б хотів би, скільки жити,
Щоб мій рід не в'янув цвітом,
Щоб від юд не в'янув цвіт.

Хай хоч тричі ти єврей,
Про Україну дбаєш врешт,
То й живи у ній щасливо.
А як з нею ти борець,
То такий мій рішенець:
Гнать таких у хвіст і гриву!

"Шма Ізраель!" – спів сердець.
Для життя вродився день
І щаслива Україна –
Наш воістину вірець.
А хто проти – хай вам грець!
І Сіон – вам батьківщина.

Отак і накопичувалося тоді те, що мав прочитати перед односельцями, збираючись до них на поминальні дні. Хоча, мабуть, останній першодрук не планував озвучувати, щоб не дратувати гусей. Вже досить того, що опублікував його на "Фейсбуці".

Ще один штрих до єврейської теми: ізраїльський івритомовний сайт "Форбс" оприлюднив перелік найбагатших євреїв світу. Всього – 165 людей. У рейтингу опинилися і українські бізнесмени. Так, найбагатший українець Рінат Ахметов із 15, 4 мільярда доларів посів 12-те місце, зять другого президента України Леоніда Кучми Віктор Пінчук із 3,8 мільярда доларів – 56-те, а шоколадно-мармеладний Петро Порошенко з 1,6 мільярда доларів – 130-те місце. Як мовиться: ростимо ж ми, гей!

Закарпатець Олександр Волков поширив і прокоментував мій новий вірш так: "Юхим Шифрин на початку 90-х років минулого століття говорив: "Там, де закінчуються коньяк і шашлик, починається міжнаціональний розбрат!".

Я продовжив, повернувшись до першодруку: "Вітаю Вас, дорогий Олександрє Івановичу! Дякую за поширений "Цвіт". Це моя реакція і на "СМАК" (чи точніше – "НЕСМАК") Івана Урганта про посічених більшовицьким комісаром українців. Щось єврейська дівтора розійшлася не на жарт. Чи не час зупинитися?! Якщо не хочемо повторів минулого та, як Ви написали, міжнаціонального розбрату?

Чи не цього прагнуть такі Івани та іже з ними? Гадаю, треба думати перш, ніж говорити. Слово!!! Не горобець – воістину! Дякую, що Ви так небайдуже обмірковуєте цю небезпечну тенденцію зверхнього ставлення до нашого народу. Все той же рецидив старшого брата!".

Під вечір того дня стало відомо, що Перший канал Росії начебто хотів розірвати контракти з Іваном Ургантом за нешанобливе ставлення до українців і почали шукати йому заміну в усіх 35 телепрограмах, де він був ведучим. І на "Вечірній Ургант" начебто сватали популярного пародиста Максима Галкіна (Іван скаржився на Максима за те, що начебто саме він підставив його, розповівши про червоного комісара ще влітку в Юрмалі.

Ну, треба ж і свою голову мати. А якщо це й так насправді, то заміна шила на мило – нічого доброго нам не несе!). Та й, відверто кажучи, мені мало вірилося в ті теревені про звільнення: адже ввечері

Іван спокійно жартував із примадонною Аллою Пугачовою щодо її 64-річчя, яке співачка відсвяткувала 15 квітня – в понеділок, корчив смішні обличчя з коміком Михайлом Галустяном, весело відзначав з запрошеною аудиторією першу річницю "Вечірнього Урганта", роздаючи "новорічні" подарунки, а також приймав вітання на свою честь з нагоди власного дня народження.

А про звільнення мовилося для годиться, щоб перегорнути неприємну сторінку та забути про образливе висловлювання. І не більше...

Киянка Катерина Васильченко поширила і мій новий вірш, а заодно і – "Гімн життю й любові" з книги "Заберу тебе в сон" (вірш датований 8 квітня 2012 року):

Не треба злитися на світ,
Коли настигнуть неудачі.
Співає коник у траві,
А не заходиться від плачу.

Лишень смичок налаштував,
І ллється музика натхненна.
О, де знайти мені слова,
Щоб так виходило і в мене?

Аби невдачам мовить зась
І простувати в світ, як завше:
Щоб в оці висохла сльоза,
До сонця голову піднявши.

Отак, як коник у траві,
Що аж заходиться від співу.
Не треба ремствувать на світ,
А треба вміти бути щасливим.

А щось не вдасться – не біда:
Усе не можна передбачить.
І хай не можна без невдач,
Я налаштовуюсь на вдачу.

Бо вірю: знайдуться слова,
Коли душа запрагне слова
І неодмінно проспівала
Натхнений гімн життю й любові.

Пані Катерина пояснила: "Щойно полаялася у трьох місцях. Треба було цього чудового вірша почитати перш, ніж іти у зоомагазин та на стихійний базар до бабок-брехушок...".

Я відреагував: "Дуже радий, що він Вас заспокоїв. Дякую сердечно за поширення нових віршів, пані Катю! Щасливої Вам середи! Не зважайте на тих, хто несе злість – у своїй жовчі й захлинуть. Нещасні!".

Поспілкувався з дітьми – у них усе без змін. Василь – без настрою. Подарував мені чорно-біле фото сина Іванка у картатому картузику та з червоною трояндою в руках: сфотографувався в дитячому садочку (так і стоїть донині на моєму робочому столі). Дочка Олена з чоловіком Валерієм збиралися в Італію, а їхні дівчата – мої внучки Марійка та Даринка – з бабусею Людмилою їдуть відпочивати на море в Єгипет...

Того вечора до мене звернувся через "Фейсбук" харків'янин Микола Гладкий, надіславши копію своєї заяви до керівництва держави щодо діяльності в Україні зарубіжних підричних розвідувальних служб, зазначивши при цьому: "Пане Іване, висилаю Вам Копію моєї заяви. Якщо зі мною щось трапиться, будьте в курсі.

З повагою Микола Гладкий".

Я відповів: "Пане Миколо, на жаль, у тексті багато всіляких помилок – від слова "працюють" (треба – працюють) і до незавершеної думки про "вражену" Україну... Як і не реальна вимога – знищити служби, які, як Ви стверджуєте, глибоко законспіровані. А втім – Вам видніше. Я в цьому не фахівець. Можливо, Вам щось траплялося відчувати і Ви конкретно скажете по суті заяви, якщо до Вас будуть звертатися помічники офіційних осіб. Але чесно скажу: пане Миколо, я навіть не знаю, що Вам і порадити. Якщо Ви зважилися на таке звернення, то, мабуть, у Вас є підстави для нього. В такому вигляді я б ніколи не звертався – щось таке неконкретне і неаргументоване. Вибачте, але знов-таки, повторюю, я не фахівець. До відома прийняв".

Заява пана Миколи мене повергла в шок. У соціальній мережі він поширював мої вірші, причому чи не найактивніше. І от такі раптом колінця...

Як я й прогнозував, у "Вечірньому Урганті" знову з'явився ведучий Іван Ургант і вибачився перед українцями за свою дурницю у програмі "Смак". Сказав, що він просто не подумав, жартуючи у такий спосіб. І ніяк не гадав, що це може викликати міжнародний скандал.

Що тут скажеш: думати ж треба, Ваню, думати! Голова ж на плечах для чогось...

Ранок четверга 18 квітня 2013 року осяяло довгоочікуване сонце. Тому райдужний запис у нотатнику: "Ранок – усім ранкам ранок: сонце сміється за вікном, на будові надривається трактор та гримкотять самоскиди, а в сусідів їм вторить папуга".

Того дня написав вірш "**Якщо любиш**":

Анічого в житті не змінилось...
Чи такими вродились людьми:
То сусід гне під себе щосили,
То самі ворогуємо ми

Між собою. Затято – до крові.
Мов чужі ми. Чужі – не брати.
Не шануємо рідної мови.
Не шануємо рідних святинь.

Як нема їх – ні наших героїв,
Ні козацьких безсмертних звияг.
Ні Вітчизни, для щастя якої
Міліони поклали життя.

Наче ми – байстрюки, а не діти
України, й наш виродивсь рід...
І Росія для нас – тільки й світу,
Ніби це наш єдиний сусід.

Як він скаже, так будемо й діять.
Що нам вділить, і маємо те.
Був Майдан. Наша світла надія.
А тепер люд забув про протест.

Чи злякавсь. Чи замулились очі.
Чи ми бидлом і справді стаєм.
А я бидлом – не хочу! Не хочу:
Протестує ество все моє.

Що ж це: в ногу усі, а я – проти?
А що хочете й думайте ви!
І мені не закриєте рота,
Запопадливі служки Москви!

Бо для мене найперш – Україна,

Рідна мова і красний наш рід.
Це зятимити владці повинні,
Що чужі нам по духу, й сусід.

Не стулить мені вуст, що б не сталося.
Навіть хай і зостанусь один.
Честь міняється легко за сало,
Якщо тільки для сала родивсь.

А як любиш свою ти країну
І її в твоїм серці ім'я,
Ти борониш її. Бо – людина.
Бо як жити без неї? Ніяк!

Всі напружуєш думи і сили
І до єдності кличеш свій рід.
Аби щось та на краще змінилось,
Треба в душах тим змінам дозріть.

Присвятив вірш патріотичній львів'янці Марії Козак. Напередодні вона поширила і гарно прокоментувала на "Фейсбуці" мій вірш "**Передні**" з книги "Заберу тебе в сон" (вір було написано 12 квітня 2012 року):

Тим, що завжди попереду йшли,
Світ неначебто весь на долоні.
Хай підкови губилися в коней,
Неутримні у русі були.

А назустріч в обличчя – вітри.
І палило їх сонце пекуче.
І зривались передні із кручі,
Як зненацька траплявся обрив.

Тільки зойк не від страху – з досад,
Що так мало устиглося на світі,
Що не всі ще дороги відкриті,
А так праглося небачених знад.

І чого не сиділося їм
У своєму затишному домі,
Де все звичне, зручне і знайоме?
Та й сховатися можна у дім

Від негоди й сльотавих доріг.
Пересидіти в нім небезпеку.
А якщо вже і їхать далеко,
То щоб коник лиш підтюпцем біг.

Бо не дай Бог де трісне люшня,
Чи де колесо зірветься з вісі,
Чи хто трапиться в темному лісі
Й налякає зненацька коня.

Чи метне, щоб ні звуку, свій ніж,
Чи з засідки хтось випустить кулю...

А простіше ж скрутити всім дулю
У кишені своїй – при матні...

Тупцювати собі у кутку.
Десть там скраю поставити хату,
Щоб не чути нічого, не знати,
Хай будь-що випада на віку.

Бо одненьке життя, тож не слід
Нервуватись, бо кажуть, що вредно!
Та ніщо не спиняє передніх,
Бо на них і тримається світ.

Хтось у спину, як сплюне: дурні!
Задля чого вкорочувать віку?
Що ж, між нас є мізерні й великі.
До вподоби передні мені.

Пані Марія зазначила тоді на "Фейсбуці": "Чудовий вірш! Сила духу та любов до своєї країни, які б лиха вона не переживала, дає насагу для подвигу...

А героями нині є всі "маленькі українці", які з великою любов'ю кожен на своєму місці "цеглинка до цеглинка" будують незалежну Україну, якщо вже не для себе, то, принаймні, для своїх дітей та внуків. Будьмо!!!".

Потім її підтримали Тетяна Мілевська, Лідія Еніна, Любомир Шкорута та Микола Гладкий.

Я відповів: "Дякую, дорогі пані Маріє, пані Тетяно, пані Лідіє, пані Любо, пане Любомире, пане Миколо, за схвалення та поширення "Передніх".

Зараз важливо, щоб кожен відчував значущість свого "я" у справі обстоювання української України – діями, думками, словом, вірністю.

Не задкуймо, мої друзі! Хай і одне життя. І тільки тому, що воно одне, треба встигнути постояти спереду, аби не зірватися за компанію з усіма в прірву. Будьмо!!!".

Пані Марія відкоментувала і мій першодрук того дня "Якщо любиш": "Чудові віршовані слова! Дякую, шановний пане Іване! Ваше слово таке сильне, від душі! Україні дуже потрібні такі національні поети".

Я відповів: "Дякую, мила пані Маріє! Така щира моральна підтримка тільки й дає сили тримати перо в руці. Будьмо!!!".

До ранку 19 квітня 2013 року в мене народився іронічно-ліричний вірш "Сусідка":

Розлітались голуби.
Китиці – на кленах.
Я сусідку полюбив,
Та їй не до мене:

Ані оком не мигне,
Як повз неї йду я.
Скільки років зна мене,
А все ігнорує...

І така – не підійти.
Наче відрубала:
"Діду, йдіть під три чорти,
Ви чого пристали?".

Отакої – я вже дід!..
Капосна істота.
Скільки там мені тих літ:

Сорок ще до сотні!

"То женіться, якщо так,
Чи вже є бабуся?
І нема на вас хреста!"
Й далі – в тому ж дусі.

В мене й намірів отих –
Просто радість в мене:
День у сонці – золотий.
І розквітли клени.

"Ну то й що, – мені вона. –
Хто того не знає?"
І все зирк та зирк – з вікна:
Як кого чекає.

А тут біс мені в ребро.
І все вийшло боком.
Та спасибі за урок:
Вчителька – нівроку!..

У вікні – троянди цвіт:
Дівчина розкішна.
Скинуть би зо двадцять літ,
Може б, щось і вийшло!

Олександр Волков поширив новий вірш і прокоментував: "Це Ви як у воду дивилися! Будьмо! Як казав мій покійний друг: "Я люблю дружину і дітей, але хіба це моя провина, що інші жінки мені теж подобаються!".

Я відповів: "Правильний був чоловік! От би він з нами почудив ще... Земля йому пером!".

Пан Олександр додав світлину друга і написав: "Це був ходячий анекдот: він мене навчив української мови, українських пісень! Він був душею усіх компаній. З ним ніколи не було нудно. Ось він тут у мене в гостях за півроку до смерті: квітень 2009 року...".

Я поспівчував: "Теж, мабуть, полковник синьоокий, як у пісні співається. Добре обличчя – певно, й душа була добра. Жаль, що так воно складається в житті: кращі йдуть від нас, а нам без них душу ні з ким відвести.

Тримаймося, Олександрє Івановичу!".

Він підтвердив: "Так воно і є".

Я поставив крапку: "Тож пом'янемо їх 12 травня. Та ще спробуємо пожити. З доброю згадкою про них – кого не відпускає ні пам'ять, ні серце. Будьмо!!!".

Того дня познайомився з продавщицею, котра торгує молоком у генделику на нашому ринку на Позняках. Вона народилася зі мною в один день (тільки в різні роки) – 8 лютого. Подарував їй свою книгу "Не губімо в собі Україну".

Маргарита Миколаївна Канівець (а я жартома став її величати на прізвище Булгакова) пообіцяла запитати в знайомого видавця (керівника столичного видавництва "Слово"), чи є в мене можливість видати наступну книжку віршів у Києві, а не в Севастополі. Бо вже не хочеться підпадати під непевного видавця на кшталт Костянтина Потакова...

Вона зв'язалася телефоном із директором Видавничого дому "Слово" Віталієм Степановичем Шкарупілієм, і той пообіцяв, що допоможе мені. Отож, далі треба було зібрати кошти на цю справу, але вже після лікування дружини та ще однієї поїздки до Калуги, яку ми планували під час відпустки дружини – в жовтні 2013 року.

Знову харків'янин Микола Гладкий прислав текст звернення: цього разу на ім'я Голови Комітету Верховної Ради України з питань верховенства права та правосуддя Сергія Ківалова щодо несправедливого

щомісячного утримання 20 відсотків із його інвалідної пенсії. Відпрацював до останньої коми і переслав звернення заявникові.

А потім отримав від Галини Фесюк із Жовкви на Львівщині вірші, котрі вона просила переглянути, оскільки запропонувала їх для угорського журналу.

Відповів: "Важко після великих сказати щось нове про рідну мову. Але коли це спробувати, як робите Ви, через власне вболівання за неї, з'являються цікаві блискітки думки. Хай Вам добре думається. Вітаю, пані Галю, з публікацією!".

Саме думки часто й не вистачає – більше емоцій. І це прикро, якщо автор не відчуває, що топчеться на одному місці. А ще гірше – коли відкриває вже відоме...

В суботу 20 квітня 2013 року зранку знову висів туман. Але тільки проглянуло сонце – він розсіявся. А запис у нотатнику резонує з тим, що відбувалося за вікном: "Дай, Боже, щоб так і з нашими бідами-печалюми та невдачами. І хоч від них ніхто не застрахований у житті, зичу всім сонця в долю – тепла, радощів, здійснення найкращих сподівань. І собі – того ж".

Тієї ж суботи написав ще один невеселий вірш під назвою **"Хрестики-нулики"**:

Нас, як бджіл у вулики,
Ювілей зібрав.
В хрестики і нулики
Грає дівтора.

Скільки ж їх минулося –
Літ та літ отих!
Хрестики та нулики:
Весь асфальт у них...

Школа рідна... Хто мене
В ній тепер впізна?
Вечір світлих споминів
Гріє душі нам.

Всі такі розчулені
Від щемких розмов.
Хоч в кишені – нулики,
Якось живемо.

І, звичайно, лестимо
І собі, й рокам...
Ну принаймні хрестики
Ще не тешуть нам...

Мчать роки: незчулися –
З ярмарки пора...
... В хрестики і нулики
Грає дівтора.

Пригадалося шкільне дитинство, як ми грали в хрестики-нулики... А потім – через роки – зібralися і не впізнаємо одне одного. Присвятив вірш однокласниці з початкової школи в Малій Токмачці, з якою сидів за однією партою, Любові Заєць.

Олександр Волков прокоментував: "Ось цікаві дані: моє дитинство пройшло в Узбекистані, Ваше тут в Україні. Але ігри були одні й ті ж, і не лише хрестики і нулі. Будьмо!".

А напередодні (себто в п'ятницю – 19 квітня 2013 року) один із моїх гостей на "Фейсбуці" – директор у системі Міненерго Олександр Стойка – у досить дивний спосіб відреагував на вірш **"Гідне заняття"** із книги "Заберу тебе сон" (вір був написаний 11 квітня 2011 року):

Судити минуле – невдячне заняття:

Воно відбулося – не зміниш його.
Достойніш сучасним зайнятися, браття,
Коли суцїй безлад лютує кругом.

А в кого ненавистю шкїриться око
І хто нас рїднить із моголами знов,
Читайте, панове, про скїфів у Блока,
Аби не вести безпредметних розмов.

Для чого заводить людей ув оману:
Отих запозичень у всіх вистача.
Бїда, що були триста рокїв під ханом,
Але вже настав незалежностї час.

Що б там не було, маєм власну державу,
І маємо мову, невмерлу – живу.
А вам би хотїлося, служки лукаві,
Як досї, молитись на любу Москву?

Ви б Київ наш славний так ревно любили
Та, рїдного слова відчувши красу,
На єдність народу направили сили,
На виклики грізні нового часу?!

Тодї, може б, інші знайшлись аргументи,
Вїдкрилися далї нових перспектив.
І злї ярлики шлюх, продажних агентїв
Назавжди б поглинув всеїдний архїв.

Життя б розпрозорилось – світле й багате:
І дум про Вкраїну зігрїв би вогонь.
І розбрат забувсь би, бо ми з вами, браття,
Вкраїнського кореня й тїльки його!

Пан Олександр дорїкнув менї тодї: "Ви, Іване Левченку, кличете нас не думати, не судите минуле, а лише сьогоденням займатись? А я тїльки цим і займаюсь: хочу, щоби невинну нашу маленьку Юлю не тортували сьогоднїшнї кати, щоби вона вирвалась із їхнїх жорстоких лап. Не чув нїразу Вашого голосу на захист скривджених сьогоднї? Чи Ви такими дрїбницями не займаєтесь?".

Я був вражений таким колючим коментарем і миттєво вїдповїв: "Тодї Ви, пане Олександре, зовсїм не читали мене впродовж останнїх двох рокїв, принаймнї на "Фейсбуцї". Про це я говорю чи не щодня! А Ви такий закид... Болючїше менї ще не було нїколи, анїж читати такі несправедливї докори. Шкода...

А чого б Вам уважно не вчитатися в мїй вїнок гнївних сонетїв "Сокири під столом", у вїршї "Перед судом", "Не заснути", "Ми не за те стояли на Майданї", "Грїш цїна", "Надзвичайний стан", "Хлїб насущний", "Все ще буде", "Рушаймо, дню!", "І хоч би хто", "Виклик із-за ґрат", "Привид Лїра", "Тушки", "Шах чи ішак?", "Напутнє слово", "Зате вміємо співати", " Лик на мерїї Рима" та іншї.

Читайте хоча б мою "Незламну бранку" вїд 11 листопада 2012 року (твїр потїм ввїйде до книги "Над прїрвою")...".

До надїсланого листа я й долучив тодї вїрш "Незламна бранка", який також опублїкований у Розповїдї **47-й** цього видання.

Наступного дня виявив на своїй сторїнцї нове звернення вїд Олександра Стойки: "Мої пїдозрї про Вашу байдужїсть до долї Юлїї Тимошенко були неправомїрнї і несправедливї. Я не читав Вашї вїршї про Юлю, тому помилявся".

Я вїдповїв: "Дякую, дорогий пане Олександре, що все стало на мїсця. Гарних Вам вихїдних та чудового самопочуття! Будьмо!".

А сам записав у нотатнику тієї суботи: "Якщо так і надалі будуть мене діймати, покину "Фейсбук". І заспокоюся. Хоча це буде велика втрата для мене, передовсім щодо спілкування зі своїми читачами. Хай і віртуальними. Та за великим рахунком, читач – завжди анонім. А тут хоч яка, але є ситуативна реакція на щойно написане. Шкода буде такого контакту!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 22 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 26

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Безмежжя вражень", "Зметикувала", "Мобілізація", "На безриб'ї", "Матуся", "Бидло", "У чому щастя?", "Квітень", "Чорнобиль", "Що змогла" та "Велика гра", котрі з'явилися на світ божий 21-27 квітня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Недільний день 21 квітня 2013 року вродив на славу. Про те й запис у моєму нотатнику: "Надворі – краса: зеленіють верби за вікном (правда, вони приречені на знищення, бо на території будмайданчика, де мали нещастя вирости, навіть вихідного дня кипить робота), угорі – синє небо (як хто розігнав від учорашнього дня хмари) і сонце. Яскраве, повсюдне.

Щоправда, стало трішки прохолодніше, ніж кілька днів тому, але то не біда. Головне – неділя і світлий настрій на душі".

Під такий акомпанемент довіклля написав вірш "Безмежжя вражень":

Синьо-синьо всміхнувся Дніпро.
І пісок уявив себе пляжем...
А душа, наче той CD-R-ом –
В гігабайтах неміряних вражень.

Про причини не варто – весна.
Де взять сил, щоб усидіти вдома?
Флешку серця заповню до дна
І додаю до свого CD-R-ома.

Де ще креза такого знайти –
Відпущу я Пегаса на пашу,
І душа – CD-R-ом золотий –
Оживе в сповитку свіжих вражень.

Із отих гігабайтів слова
Будуть литись, як хвилі дніпрові.
І як хочеш, той спів називай
Чи порівнюй із чим, він – з любові.

CD-R-оми, і флешки, й планшет –
Це різновид пера і не більше.
Головне, що відчує поет
І відтворить потому у вірші.

Доки сповнений мрій і бажань,
Доти буде і пісня звучати.
Світлий квітень, і квітне душа,
І хвилюється серце від щастя.

Синьо-синьо сміється Дніпро
І пісок золотиться на пляжі.
Як тут спинишся – пише перо!
Не забути б: безмежжя їх – вражень.

Власне, я жив тоді темою вчорашнього дня – темою весни та закоханості, бо щиро радів від усього, що діялося надворі. І практично не залишалося сил сидіти вдома за комп'ютером. Тим більше, що останнім часом він підводив мене – став безнадійно гальмувати. Таке було враження, що клятий вірус проник до нього і не давав мені спокійно працювати. Доводилося переходити на подарований дітьми похідний апарат. Але там був такий дрібний шрифт, що надзвичайно швидко втомлювалися очі. Словом, куди не кинь – усюди клин.

Наступного дня – 22 квітня 2013 року – шукав порятунку від важкого дня, себто понеділка, у веселому жанрі, написавши байку "Зметикувала":

Миша вздріла у kota
В погребі рибину.
Залишила лиш хвоста,
Та й то половину...

Тут же, в погребі, вляглась,
Смачно попоївши.
І потрапила до лап
До котячих миша.

Бачить сіра: їй кінець.
Пискнула: "Коточку,
Я прошу – не їж мене,
Якщо жити хочеш?"

Глянь на лишок той хвоста:
Нудить мене – згину,
Бо була отруйна та,
Котику, рибина.

Врятувала я тебе!
Ти понохай лишок!"
Зі своїх цупких лабет
Випустив кіт мишу.

Та у нірку гульк собі,
Кіт лишився з носом:
Замість миші на обід –
Від рибини хвостик...

Тож як злодій в вічі вам
Лестить та ще й плаче,
Не вподібнойтесь котам,
Тим, що з байки наче.

А тягніть до суду враз
Мишку ту – за шкірку.
Бо де риба, буде в вас
Від бублика – дірка.

А злодюжок в нас отих –

Тьма! Якщо не більше...
Де втрачають нюх коти,
Нахабніють миші.

Філософія проста,
Власне, байки сила:
Що вже нюхати хвоста,
Як рибину з'їли?!

Не те, щоб я дуже вболівав за котів (та ще й жирних, яких стільки розвелосся в нашому політично-владному бомонді), але якщо у них цуплять чесно пійману рибину, їх належить захистити від нахабних мишей.

Закарпатець Олександр Волков першим поширив на "Фейсбуці" мою байку та прокоментував її, цитуючи останні два рядки: "Що вже нюхати хвоста, як рибину з'їли?!" У нас уже цілу країну величезні донецькі миші з'їли!"

Я відреагував: "На превеликий жаль, і нічого додати, друже Олександре! Дякую Вам за поширення. Бережіть себе!"

Привітав активну "фейсбуківку" та подругу Аллу Чулу з днем народження. Іронічна жінка і велика розумниця. Вона тепло відреагувала на моє слово: "Пане Іване! Заради цього потрібно жити!! Дякую за Ваші слова, які для мене є почуттям поваги та любові.

Я щаслива, що маю таких друзів, як Ви. Дякую за позитив, за той оптимізм, що Ви вселяєте і додаєте. Я впевнена, що Ваші слова додадуть ще більшого прагнення стати кращою, розумнішою, добрішою і загартованішою до правди, до світлого сьогодення. Дякую, що Ви у мене е!!!"

Я відповів: "Щасливий від того! І радію Вашому святку!"

А потім спілкувався з Геннадієм Киридясовим, котрий запитував, чи потрібно нам, пенсіонерам, подавати декларацію про доходи. Я сказав, що ще минулого року, коли працював, підготував такий документ. А тепер – що декларувати? Пенсія – і все. Це якби хто з нас зірвав джек-пот чи видав бестселлер на тисяч сто (хоч гривень!), тоді можна було б прозвітувати про таку пенсійну удачу...

Опісля ми в основному зосередилися на інтерв'ю з Валентиною Тимофіївною Яшиною. Їй на той час було вже 84 роки. Геннадій Григорович обурився, що наш знаменитий футболіст Олег Блохін не знайшов часу, щоб зустрітися з гостею (а вона приїхала погодити питання про присвоєння одній зі шкіл у Дарницькому районі імені її чоловіка, а також відкриття йому пам'ятника за ініціативою київських уболівальників – прихильників талановитого воротаря, якого сім разів захоплено згадує у своїй книзі легенда світового футболу – бразилець Пеле).

Наш земляк, якого, до речі, благословив на великий футбол, Лев Іванович, так і не спромігся віддячити душевністю його половинці. Прикро! Бо не по-людськи, як на мене!"

Наша співвітчизниця в Москві Катерина Марійчук, прочитавши на "Фейсбуці" мої вірші "Зметикувала", "Магуся" та "Сьогодні", запитала: "Пане Іване, чи є в продажу Ваші книги?"

Потім схвальні значки поставили дві Тетяни – Мілевська та Милянець, а також Вікторія Федорова.

Я прокоментував та відповів на запитання пані Катерини: "Дорожімо кожним днем, та що там – кожною миттю життя, друзі! І дякуймо – за сьогоднішній. За те, що наш, що дещо встиглося.

Щодо моїх книг, то, прямо скажу, з цим проблема: якщо й видавав (а в мене вони виходили щороку, починаючи з 2003-го, в Севастополі), то, як правило, невеликими тиражами. Щось продавалося в севастопольських книжкових магазинах, а більшою мірою я дарував – школам, бібліотекам, друзям, знайомим.

Тепер одна утіха – вони є в електронному вигляді на сайтах "Українське життя в Севастополі" та "Світлиця Івана Левченка". А першодруки 2011-2013 років – на "Фейсбуці".

Ще раз – радіймо, що маємо щастя спілкуватися одне з одним, відкриваючи свої душі та серця. Будьмо, друзі!!!"

Пані Катерина додала: "Будьмо, пане Іваночку. На зло ворогам та на радість українцям, та тим, хто нами дорожить, кому ми несемо радість та світло. Дякую Вам, світлий українцю, що Ви такий є".

Я відповів: "Відчуваю неймовірно тепло і Вашу сердечну щирість, мила пані Катю. Молюся за те, щоб Всевишній наслав Вам добрі, щасливі, многії та благі літа! Радію Вашому чистому та ласкавому слову! Будьте мені успішною у всьому! І неодмінно!!!"

Коли вибрався наступного дня – 23 квітня 2013 року – до Дельтабанку на вулиці Бажана, 5 г переоформити пенсійну картку, то аж зупинився від несподіванки дорогою (що то – засидівся за книжками та писаниною!): повсюдно повитиналися тюльпани (ось-ось мали вже завітнути), зеленіли верби та берізки біля озера "Сонячного", що поблизу мого будинку. А в одному з дворів – починали розквітати абрикоси. Тому й не дивно, що написав вірш "**Мобілізація**":

Оце весняно, так весняно,
Оце розчулився – до сліз:
Повитиналися тюльпани.
Й зелені коси у беріз.

Петляє знов і щось туркоче
Голубці голуб – любо їм.
Я теж подобатися хочу
Красуням – музам весняним.

Хоча б отим, що в Інтернеті:
На фото – бозна літ яких...
Вони прихильні до поета –
І западаю я на них...

Дружина дивиться крізь пальці:
Бо як облупленого зна...
Яка це вже з мобілізацій,
Що називається весна?

Зітне плечима і жахнеться:
Червоні очі – втратиш зір!
Лле краплі, куплені в аптеці,
І випроваджує надвір.

Туди, де сонячно й весняно
І де розчулюють до сліз
Червоні вогники тюльпанів,
Зелені вогники беріз.

Голубці голуб щось туркоче.
Й киває, хоч втіка, вона...
Благословенні дні і ночі,
Коли натхненний спів луна.

Коли так серцю любо й мило,
Що нарікати – просто гріх.
І тільки ті, що не любили,
Не зрозуміють слів моїх.

Першими схвально відреагували на першодрук на "Фейсбуці" Лючія Нікодемо та Іржина Шевченко. Я прокоментував: "Воістину мобілізація весни і серця, дорогі мої друзі. Ви мене розумієте, любі пані Лючіє та пані Іржино! Дякую за солідарність душі!

Було прохолодно, але то така приємна прохолода, що не хочеться ховатися в квартиру, а отак мерщій закутатися в весняну куртку і дивитися на хвилі на озері "Сонячному", де поважно плавають селезні з качками, а на березі юні матусі вигулюють своїх первістків.

Далі – на дитячому майданчику (як завжди такої пори) про щось дуже своє домовляється голуб із голубкою...

Привітного Вам вівторка, друзі, та чудового весняного настрою! Будьмо!!!".

Василь Ковтун додав: "Кожна жива душа чекає з надією весни. Ось-ось вона прийде і знову проснеться одвічне кохання, яке нікуди не зникає, а лишень, в залежності від душі, в якій воно оселилось, тліє або палає. А зараз прокидається від довгої зимової нудьги і з новою силою дає кожному з нас шанс вчепитися за нього, як за останню у своєму житті соломинку, аби його, те життя, розфарбувати райдужним різнокольоровим колоритом та на якомога більше продовжити ту насолоду, що і є суттю буття.

Любімо, бо ми кожен того бажаємо і потребуємо. Любімо, бо тим ми прикрашаємо свої сіре сьогодення. Любімо, бо в тій любові зароджується нове життя. Любімо, бо так звелів Господь.

Дякую, Іване Васильовичу, за те, що у ці передвеликодні дні повертаєте нас від повсякденних злиднів до багатства духу!".

Пані Іржина зазначила: "Весна – релігія любові ...".

Я підвів ризку: "Чудова формула, розкішно-квітуча пані Іржино! Радію, дорогі пане Василю та пане Олександрє, що оті прикрощі повсякдення не вбили в Вас почуття щирого преклоніння перед найкращим створінням божим (подейкують – із нашого чоловічого ребра!) – жінкою. Бо й справді – все з любові на землі. Найперше – до них – обраниць серця. Вірую в весну, пресвітла пані Іржино! Будьмо!!!".

Пані Іржина вигукнула: "Вірую в весну, вірую в любов... Будьмо!".

Я поставив після цих слів значок схвалення.

Але тривали проблеми з комп'ютером: став страшенно повільно працювати. Доки його вдавалося завести зранку, минало майже півтори години. Не знаю, де бралось терпіння, але продовжував працювати далі, адже в ньому зберігалася вся інформація, накопичена роками. І відпрацював усе до автоматизму.

На жаль, звідтоді і до сьогодні мій апарат став поводити себе, як натомлений дід: дає затримки, коли надсилаєш запит, гальмує неймовірно. Потім відпускає. І я заспокоююся, продовжую працювати, забуваючи про ранкові прикрощі. Чи надовго, сам не знаю... Принаймні до наступного збою чи гальмування – це точно.

Наступної середи – 24 квітня 2013 року, написав і розмістив в Інтернеті новий віршик **"На безриб'ї"**:

Це щось буде: уже вороги
Мені дзвонять, цитуючи вірші.
І так щиро бажають снаги,
Наче друзі вони наймиліші.

Вже й не знаю, що мовити їм...
Тішусь тим, що ретельно читають,
Навіть гріються словом моїм...
Чи за ніс, може, водять – не знаю.

А хай водять, таки все одно,
І язик не відсох мені ніби...
Коли друзі забули давно,
То і ворог, як рак на безриб'ї.

Ти диви: я вже справжній поет.
І знайшлась свіжа книжка в читальні.
Попрощалися. Я – в Інтернет.
Там хоч друзі, і хай – віртуальні.

Це прикмета новітніх часів:
Грієм душі – вже хто обізветься...
Мимоволі радієш усім,
Научивши всеїдності серце...

Вороги, ви турбуйте мене,
Щоб скучав я за друзями більше.
Ну нарешті – ввійшов в Інтернет:
Призволяйтесь – сьогоднішні вірші.

Відчуває серце дефіцит друзів. І навіть радіє, коли телефонують відверті опоненти чи недруги: не випадково в мене є книга "Недруги не зраджують ніколи" за 2004 рік (до речі, перший, кому я її вручив, був мій наступник на посаді генерального директора Севастопольської регіональної держтелерадіокомпанії Олександр Скрипниченко). Правда, в однойменній вірші я стверджував, що вони підступні у свої намірах, у які б шати не вбиралися. А тепер навіть такі дзвінки гріють душу. Особливо, коли цитують написане тобою...

Петро Кулинець та Микола Гладкий поширили тієї середи на "Фейсбуці" і мій вірш "Матуся" з книги "Заберу тебе в сон" (вір був написаний 15 квітня 2012 року):

Мамо, Дарино Юхимівно, лагідна ластівко,
Як же швидко летить неутримний цей час:
Слава Богу, я, мамо, на світі ще здрастую,
Хоч за віком удвічі вже старший за вас.

Мамо, мене вже навряд чи впівзнати вам...
А от ви – молода-молода, як була...
Те, що звалось колись левченківською хатою,
Лиш руїни тепер на задвірках села.

Ще ті бабці живі, що були у вас в подругах.
І щоразу стрічають мене у сльозах.
Потім слухаю із затамованим подихом,
Що мені вони можуть про вас розказати.

Як не стало вас – сповнився рік мені з хвостиком.
Нічогісінько в пам'яті не збереглося.
І щороку тепер на Великдень у гості я
Приїжджаю сюди, в наше рідне село.

Геть струхлявів ваш хрест. Замість нього новий вже є.
Батьків ще не міняв – хай старий постоїть.
Двом сестричкам моїм, що в дитинстві не вижили,
Чомсь немає хрестів – ви не ставили їх.

Мабуть, треба поставити, щоб в небі всім стрітися...
Кажуть, їх ви не встигли, малих, похрестити.
Знов могилки цвітуть поминальними квітами.
Я живі посадив – будуть довше цвісти.

Куц бузку буде сонце, матусе, вам застити.
Ще підсіяти хочу повсюди траву.
Мамо, Дарино Юхимівно, лагідна ластівко,
Вам вклоняюсь за те, що на світі живу.

З дітьми в гості приїхав я – з вашими внуками.
Сивий син ваш знов дома, у ріднім краю.
Мамо, Дарино Юхимівно, ніжними звуками
Ваше ім'я – крізь роки – гріє душу мою.

Завжди мені повертати сюди, де не йтиму я,
Найдорожче це місце, бо в серці моїм,
Де у могилці спить мама – Дарина Юхимівна,
Двадцять сім літ – ото тільки і віку її.

Пан Петро прокоментував тоді так: "Біль і щем... А подумаєш, яким куцим було їхнє щастя?! Нові господарі життя заграбастали все те, на що матусі клали життя... Дякувати Богу, хоч на цвинтарі не зазіхають. Хай буде їхнім душам вільно і розкуто у Вічності!".

Я додав: "Які ж вони красиві були в нас – наші мами! Я все життя хотів, та так і не зміг адресувати це найкраще в світі слово – мама – тій жінці, що за таких післявоєнних нестатків дала мені щастя жити на землі і радіти кожному дневі. Велика жінка! Дати життя синові, а самій так несподівано піти у засвіти. Бо не вилікували. Бо не було чим і кому.

І от тепер я вже більш ніж удвічі старший від неї. І живу. Так це неправильно. А вона, моя матуся, вочевидь гадала, що саме так і має бути. Тому кожного дня я подумки звертаюся до неї і дякую, що вона була, є і завжди буде в мене, в моїм серці, доки воно б'ється в грудях!

Будьмо, друзі! Це краща пам'ять про них – наших рідних, передусім мам: оце наше життя на світі. Радий, що Ви так тепло сприйняли написані рядки та висловили своє ставлення до цього дива найдивнішого на землі – мами!".

Запис у нотатнику від наступного дня – 25 квітня 2013 року – продовжує тему весни, дружби, життя: "Щось не так сонячно зранку цього четверга. Та й вітряно-незатишно. Як і на душі. Тому треба все зробити, аби не сором було за Богом даний день. Принаймні не так, як у двох друзів, котрі пішли в засвіти в один і той же день, але потрапили один до пекла, а інший до раю. Перший не нахвалиться, зателефонувавши другові на мобільник: все склалося якнайкраще – жінки, карти, вино – все, що душа забажає.

А той, що в раю, зізнався, що ніколи так багато й тяжко не працював. От і зараз треба кожну зірочку вимити, весь Чумацький шлях відполірувати, а потім ще й райські яблука нападали...

Друг поцікавився: а чому це й справді так багацько роботи? А тому, що я тут один, відповів друг.

Отож, дружімо, але не залишаймо друзів на самоті. Може, якраз зараз їх треба відволікти від тяжкої роботи...".

Того ж таки дня написав вірш "**Бидло**":

В царів і царський гумор.
І гонору сповна...
Згадав, як цар був Думу
Найпершу розігнав.

І привід несуттєвий,
Банальний, я б сказав:
Не глянувся цареві
Побачений ним зал.

Лице монарше зблідло
Від поглядів прямих.
"Не сяду я з тим бидлом
У стінах ув одних!" –

Із уст зірветься потім...
От вам і демократ:
Не загляда, бач, в рота
Цареві депутат.

На виступ півгодини
Відвів цареві зал.
Спромігсь на три хвилини,
І спину показав...

Історії уроки
Повчальні. Іще б пак!
Дивлюсь, як з Тягнибоком
Змагається Рибак

І програє у всьому.
Хоч це втіша мене,
Та знаю: цар наш – комік –
Теж Раду розжене.

Така вже неслухняна.
Й не заглядає в рот.
Гартує атамана,
Щоб розбудить народ.

Дійняв той царський гумор:
Письменник він же в нас...
Стриже мільйонні суми
Й не стулить пари фраз.

Невже не остогидла
Ганьба – на цілий світ?
От де насправді бидло,
Якого гнати слід.

Німі, як риба, й цей ми
Заглитнемо гачок.
Та паска ж!... Хто яйцем би
Поцілив ще разок?!

Та кажуть: двічі міна
В один рів не влуча.
На трьох китах країна –
На Я-ну-ко-ви-чах:

Гарант, зубник і в Раді –
Синочок. Рідна кров.
Сім'я. Вона ж і влада,
Допоки спить народ.

Гарант, сини і куми –
Все шатія одна.
Такий цинічний гумор:
Покращення у нас.

...Згадав, як цар був думу
Державну розігнав.

Як і чому з'явився цей твір на світ божий, розкриває запис у моєму нотатнику: "Якби не з'їздив учора на колишню роботу, можливо, написав би щось ліричне. А так сталося, що в мене повністю загальмував комп'ютер і я змушений був звернутися за допомогою до колишнього свого колеги, а тепер керівника комп'ютерної служби інституції Уповноваженого з прав людини Олексія Ступака. У всякому разі Олексій Вікторович зміг поставити нову противірусну програму на мій апарат, бо те, що поставили мені в Севастополі на "Бризі", на жаль, безнадійно застаріло.

Під час цієї роботи заглянув до Олексія Ступака колишній представник Уповаженого з прав людини, а нині заввідділом інституції Володимир Яценко. Виявилося, що він приніс до Олексія Вікторовича на підпис обхідний лист.

Потім ми разом вийдемо на вулицю, і Володимир Михайлович підвезе мене на своєму автомобілі до станції метро "Кловська", розповідаючи дорогою про те, як не по-людськи з ним обійшлася нинішня омбудсман Валерія Лутковська: мовляв, не знає вже, до чого б їй присікатися (хтось на міському масовому

заході тримав портрет Володимира Михайловича, і це теж стало причиною претензій до нього – мовляв, порушення закону про державну службу...).

Як би там не було, а він вирішив піти з інституції Уповноваженого з прав людини. При цьому кілька разів повторив, що не про таку державу він мріяв, коли був причетний до її створення, працюючи народним депутатом України першого скликання.

Згадали в розмові й про те, як останній російський цар Микола II розігнав першу державну думу. І тільки тому, що вона не була запопадливою перед царем.

Я побажав Володимирові Михайловичу поберегти свої нерви, відпочивши на пенсії. А він порадів, що я продовжую займатися творчою роботою. От і зараз та розмова стала першопоштовх до написання ще одного вірша.

Мене особливо діймає цинізм глави держави, який і цього року одержав за ненаписану (як довели журналісти) книгу майже двадцять мільйонів гривень: фантастична цифра! І хай він твердить, що п'ять мільйонів віддав на підтримку дитячих сиротинців, але півтора десятка мільйонів знову поклав до своєї кишені. За що? Питання залишається відкритим. Це вже – чорний гумор гаранта Конституції України.

Словом, Віктор Янукович, і тим усе сказано! За це в іншій країні очільникові б сплели лапті, позбавили посади, а в нас – людина продовжує керувати державою, обкрадаючи її у всіх на очах!"

Закарпатець Олександр Волков першим поширив "Бидло" і прокоментував: "Думається, що й останній острів свободи у нас відібрали, отже, тепер ми стали бидломасою. На жаль!!!".

Я відповів: "Не став про це говорити у вірші, але й так зрозуміло, що я не хочу, щоб ми ставали ним – бидлом. Принаймні ті, хто хоч трішки себе шанує і не забув про таке поняття, як честь людини.

Якби не на таких орієнтувався, на біса й писати. А так – не втрачаю надій, дорогий Олександр Івановичу! Дякую Вам за все! Світлих думок і гарного дня, друзі!"

Пан Олександр поставив під цими словами знак схвалення і додав: "Дякую Вам за вірші! Будьмо, пане Іване!"

А вірш навздогін поширили ще й нікополець Валерій Терзі, харків'янин Микола Гладкий та киянка Антоніна Нагорна.

Дружина побігла на роботу, а я – у магазин "Велика кишеня" за вівсьяними пластівцями. Такий розподіл праці...

Оскільки той четвер був особливим – Всесвітнім днем щастя – "фейсбуківці" Олександр Волков, Микола Гладкий, Іван Дремлюга, Любомир Шкорута, Алла Кравцова та Ольга Фітсала поширили та схвалили мої вірші "Замки до щастя" та "У чому щастя?". Останній був написаний 5 травня 2010 року і надрукований у книзі "Не губімо в собі Україну!" з присвятою моїм юним сусідкам Іванці Степ'як та Оленці Лук'янчук, із яким часто щоранку брав приступом рейсову маршрутку, аби вчасно встигнути на роботу. Отже, "У чому щастя?":

Ізнов штовханина, як кожного ранку.
Дівчата, шпаринку б – протиснутись лиш...
Як вас величати? Оленка... Іванка...
Поїдемо разом – утрюх веселіш.

А чим ви займаєтесь, милі-хороші?
Працюєте в банку? Не всім так щастить.
Хоч дехто і каже, що щастя не в грошах,
Та тільки ж без них аніщо не купить...

А от як серйозно – то щастя у чому?
А в тім, що ви юні, квітучі такі.
От скинути б з мене болячки і втому,
Та вас не утримав би жоден банкір...

Таку б я на вуха вам локшину вішав!..
І в неї, звичайно, повірив би сам.
Лежали б на вагах банкноти і вірші:
Не знаю, як ви, я б повірив словам.

Я б ними п'янів. І не спав би до ранку.
Я б зорі із неба вам кинув до ніг.
Вже ваша зупинка, Оленко, Іванко...
Шкода, я про щастя іще б дещо міг...

Бувайте здорові. За зустріч спасибі.
Така одкровення нам випала мить.
А щастя насправді, коли ти потрібен.
Та це іншим разом. Якщо пощастить.

Я додав свій коментар до оприлюднених віршів: "Наближаймо час щасливої України, дорогі друзі, бо тільки тоді ми, українці, станемо воістину щасливими. Така вона – залежність нас від щастя. І від правди, яку треба знати. І жити нею! Будьте мені щасливими, мої хороші! А інакше – для чого ж жити на світі? Та будьмо!!!

Дякую Вам, пані Алло, пані Олю, пане Любомире, пане Олександрє, пане Іване, пане Миколо, за схвалені та поширені "Замки до щастя" та "У чому щастя?" Відмикаймо замок і замки на ньому, щоб не жахнутися від болю за понівечену Батьківщину!".

Наступний день – 26 квітня 2013 року – розділився на оптимістично-весняні та трагічні роздуми. Бо таким тепер назавжди є цей день – 26 квітня. Після 1986 року...

Ранковий запис у нотатнику: "Квітень впорується зі своїм покликанням – будити світ сонцем та стрічати день із зеленими прапорами весни. Порадіймо, що він такий старанний. І подякуймо за п'ятницю: не кожного ранку такий подарунок!".

Написав під настрій ліричний вірш "**Квітень**":

А давайте забудем про сніг...
А давайте – про сонце і квіти.
У підмайстри б до квітня мені,
А як ні – то будь-ким: лиш до квітня!

Я вже золотом в жовтня навчивсь.
Ще б уміть гаптувати зеленим.
Відімкнули лелечі ключі
Сонце в синьому небі для мене.

На зелено-блакитному тлі
Я лелію в долонях проміння
І тягнуся до неба, як хліб
Із малої тугої зернини.

І усім, кого стріну в цю мить
Із безрадісним настроєм, мовлю:
Суєта все. Життя – щоб любити
І світитись, як сонцем, любов'ю.

Треба вміти його відчувати.
А як ні – йти в підмайстри і вчитись.
Світ квітчати – це справжні дива.
Він спроможний на них, бо він – квітень.

Отже, позаду були нескінченні сніги тодішньої зими, до якої приєднався березень та й на початку квітень. Позаду була повинь тривоги нашої. І хотілося забути про прикрощі та думати про оновлення життя та природи. І жити справжньою весною. Присвятив вірш красуні-фастівчанці Валентині Ніколаєвій.

І зовсім інший за тональністю та думками наступний мій запис: "А день, звичайно, з тих, про які кажуть: не дай, Боже! Бо як ти тут (при всій любові до весни і сонця) забудеш те страхіття, що сталося 26 квітня 1986 року – вибух на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС?"

Минуло 27 років. І ніякого заспокоєння вони не принесли. Бо, попри те, що стільки вже перемерло людей, наслідки техногенної катастрофи ще попереду. За ослабленим імунітетом людей – народження хворобливих дітей. І з кожним новим поколінням це ставатиме відчутнішим.

Чи сказати б (і неодмінно!) про людей, які першими взяли на себе нищівну радіацію: з більш як півмільйона ліквідаторів наслідків Чорнобильської катастрофи близько ста тисяч людей вже померли! Від чого? Найперше – від злоякісних пухлин і руйнування системи кровотворення.

А ті, хто зараз приходить під офіційні приміщення, забуті чиновниками – власне їхніми дітьми, що не хочуть бачити і чути про страждання потерпілих від численних захворювань, передусім онкологічних, розладів нервової та ендокринної системи. Нещасні люди: просять милостиню, хоч врятували планету від непоправної біди – знищення життя на ній. Бо не піді вони ліквідувати небезпеку, важко навіть уявити обсяги трагедії, якби до четвертого приєдналися вибухи ще трьох чорнобильських реакторів. Боже, збав і одведи!

Ось чому ми мусимо вберігати Україну від подальшого затягування її в загальні експерименти, на які підбивають нас запопадливі сусіди. Треба бути обережними, бо вже навчені минулим радянським досвідом, коли про трагедію, що сталася у нас під боком, сказали українцям із Москви більш як через два десятки днів. А стільки ж за цей час можна було вберегти життів, принаймні дітей. Еліта потурбувалася вивезти своїх нащадків подалі з Києва, а простий люд залишався в своєму щасливому невіданні. От де цинізм влади. Так і досі.

А що вже говорити про знищений катастрофою та сучасними варварами тисячолітній красень Київ? Будьмо мудрими! Любімо Україну, бо це – ми, це наше завтра. І хай воно буде без чорнобильських потрясінь! Шануймося!"

Звісно ж, не зміг відмовчатися в такий важкий день, бо усвідомлював, відчуваючи всім своїм еством, що нависає над нами ще страшніший Чорнобиль – нашої байдужості за свою долю, за долю дітей, за майбутнє України. А не можна не думати про це, коли ти відчуваєш свою відповідальність за те, що бачиш довкруг себе. Бо Україна – це ми. І сьогоднішній день, як ніколи, наголошує: про нашу країну ніхто не подбає, окрім нас. І не зарятує тих, хто був віч-на-віч із трагедією. Якщо будемо осторонь. Гріх! І так у всьому! Тоді ще не було війни, яка прийде невдовзі і триватиме досі...

Написав тоді вірш "**Чорнобиль**":

Ці рани нам не відболять,
Бо не минається Чорнобиль:
Навіки вражена земля
Найнезнищеннішим мікробом.

Його немовби і нема –
Якісь там бери, рівні, дози...
Та глянь: чорнобильська чума
Підступно косить нас і досі:

Нема війни, а йде вона –
Згоріло сотні тисяч в муках.
А скільки ще сплатити нам
І дітям нашим, і онукам?

Летить життя – як під укіс.
І не знайти ніде прихисток.
Стоїть з іржавих сосен ліс
Отам, де Прип'ять – мертве місто.

Уже забувся переляк
Від тих – дозованих – сповіщень...
Паралізована земля...
І ліквідатори живі ще.

Та вже від них, як від чуми

Усі відмахуються нині.
Бо хто рахується з людьми
В забутій Богом Україні?

Якщо й поменшало тих бер
(Та хто вам правду скаже повну?),
Але страшніш від них тепер
Чорнобиль інший – бездуховний!

Хто ніж у душі нам встроїв?
Чом на усе нам наплювати?
Погляньте в зеркало – хто ми:
Ми й є зруйнований реактор.

І доки в ньому укриття
Від бід не зведене надійне,
Чорнобиль це, а не життя
В забутій Богом Україні.

Валентина Ніколаєва відгукнулася на присвяту: "Дякую, пане Іване! Відкрила сторінку, а тут чудові щирі слова. І сьогоднішній день засяяв по-іншому, що, чесно кажучи, дуже вчасно. Звечора прочитала про триденне місячне затемнення і можливість депресивного стану та погіршення самопочуття у людей.

Зранку згадалося, що сьогодні 27 річниця Чорнобиля, і так якось сумно стало, а отримала чудовий віршований подарунок, і все змінилося. Дякую тобі, друже!

День сонячний, а на душі тяжко, бо вже 27 років живемо з цією чумою ХХ сторіччя. І як гірко відзначати ці річниці, тому що з кожним роком відлітають у вирій душі людей, які рятували людство від цієї напасти, зводили укриття, боролися з наслідками цієї біди на передньому краї.

Боже, скільки наша рідна ненька Україна пережила напастей і вистояла! Сьогодні 27 разів поставлю свічку за душі всіх загиблих у тому пеклі і душі тих, хто міг би жити й жити, але пішов із життя через цю катастрофу".

Я відповів: "Радий, що додав хоч краплю світлого настрою, пані Валю. Зичу справдження найкращих і найсміливіших сподівань! Будьмо!!!!".

Першими поширили новий вірш Микола Гладкий та Олександр Волков. Пан Олександр – бойовий офіцер, ліквідатор наслідків катастрофи на ЧАЕС – прокоментував: "Спасибі Вам за цей вірш! Прямо у серці!!! "Чорнобиль це, а не життя в забутій Богом Україні"!!!!".

Я відповів: "Дякую й Вам, мої друзі, за схвальну реакцію! Тримаймося! І поминаймо світлі душі тих, хто захистив сьогоднішній день і нас у ньому!".

Згодом тему продовжила киянка Василина Мацагор, написавши на моїй сторінці в "Фейсбуці": "Дякую, пане Іване, за чудовий вірш! Ця тема близька і болюча для мене, тому приємно, що хтось іще поділяє твій біль...".

Я відповів: "Щиро дякую за схвальне ставлення до цих рядків. Зараз знову їх перечитав і теж вважаю, що там усе на місці. І якщо чорнобильці поділяють висловлені думки, то таки варто було писати вірш. Адже передусім я думав про них, коли брався за цю тему. Справді – гірку й болючу і щодо ліквідаторів, і щодо генофонду нації. Зичу Вам, пані Василю, гарного самопочуття та привітного дня. Будьмо!".

Приїхала донька Ольга і разом із дружиною повели мене в спортивний магазин, де наполягли на придбанні для мене помаранчевих кросівок і такого ж кольору майки на літо.

Словом, їм вдалося надурити мене: виманили з дому під приводом того, що, мовляв, потрібно почути мою думку щодо спланованої покупки для Ольги. А виявилось, що все затівалося задля мене. Бо такого, як я, витягти в магазин неможливо.

Отож, на 1066 гривень того дня я заборгував перед дочкою. А сподівався, що зможемо дотягти до пенсії, а потім уже планувати якісь придбання. Довелося змиритися з ситуацією.

Додому йшов в обновці, що дуже втішило дружину. Кросівки й справді приємні для ніг, бо літні, а надворі вже було понад двадцять градусів тепла.

Досі з удачністю Елі й Олі ношу те взуття. Мудрий і правильний вибір, що й казати! Та й підхід до справи, як з'ясувалося, теж виправдав себе...

У суботу 27 квітня 2013 року знову засів за робочий стіл. І написав вірш "**Що змогла**":

Усі проходять повз – спішать.
І їй би треба. Але ж кров ця...
Але ж у тілі ще душа:
Ще врятувати можна хлопця.

Посеред дня його ножем
Пирнули двоє невідомих.
Це тіло... Та воно ж чуже!..
Ну одвернись і йди додому!..

Приватна клініка за метр:
Там – тільки попередній запис!
Але ж здолать ще можна смерть,
Ти чуєш, чортів ескулапе!

Ославлю клініку, коли,
Забувши клятву Гіпократата,
Ніхто мій не почує клич,
О, не жартуйте, бюрократа!

Я телекамери за мить
Сюди зберу – даю вам слово.
Ні-ні! Будь ласка, зараз ми...
І інструменти вже готові.

То те, то се... І пульс завмер.
Якби ж раніш хоч на хвилину...
Та що вже ті якби тепер,
Як не врятовано людину?!

Додому дівчина ішла
Із усіма в однім потоці.
Вона зробила, що могла.
Добила черствість інших хлопця.

Який цинізм новітніх днів:
Зневажить ближнього готові.
І телекамери страшніш
Стають для нас за власну совість.

Цей вірш народився на документальній основі: напередодні на "Фейсбуці" киянка Ліза Татарінова розповіла про трагедію, яка сталася на вулиці Саксаганського в столиці. А саме: 26 квітня 2013 року серед білого дня двома невідомими було завдано ножових ран 23-річному бізнесмену Анатолію Перфенюку, який, утративши свідомість, так і не прийшов до тями. Пані Ліза намагалася мобілізувати лікарів приватної клініки "Healthy&Harу Україна", але там спочатку відбивалися від її закликів бюрократичним приписом керівництва: брати пацієнта тільки в разі попереднього запису. Жінка проявила характер, сказавши, що готова покликати телеканали і розповісти, як лікарі дотримуються клятви Гіпократата...

Гірко від нашої байдужості. Вона у всьому. Тому так і живемо.

Словом, якби раніше лікарі дійшли до потерпілого, його можна було б урятувати. Ліза наполягла ще й на виклику міліції. Але піймати вбивць не вдалося. І врятувати потерпілого теж. Моя версія причин

його смерті, крім конфлікту з невідомими його супротивниками-недоброзичливцями, ще й байдужість людей, які одвернулися від потерпілого.

Дійсно, у страшні часи живемо, коли ніхто не простягне тобі руку допомоги, навіть бачачи, що тобі зле, що ти стікаєш кров'ю. Кожен простує своїм шляхом: мовляв, мене це не обходить! Отакі ми люди! А чи люди такі? Навряд чи!.. Це – вже крик відчаю в мені... Як тоді, так і зараз.

Фастівчанка Валентина Ніколаєва прокоментувала першодрук: "На жаль, сьогодні стало нормою пройти повз людину, що впала й лежить. Байдужість людей до ближніх вже нікого не дивує. Як страшно стало жити в нашому збайдужілому суспільстві! А лікарі вже не спішають на допомогу, оскільки звикли "до передоплати". Гірко і боляче!

Настав такий час, що ми всі поховалися, наче равлики по своїх хатках: уже на одному поверсі люди не знають один одного! Я пам'ятаю випадок недалекого минулого, коли мені довелося реєструвати шлюб молодят, які познайомилися в Києві, почали зустрічатися, і виявилось, що вони виростили в одному дворі і навіть на одному поверсі – квартири батьків стикалися стінами, а вони не знали одне одного. І це стає нормою. Страшно за збайдужілість нашого суспільства".

Я відповів: "І додати нічого, пані Валю! От де біда!!! Точніше – жахливі наслідки відособлення людей. Тому робімо висновки та тримаймося! Доки не пізно!".

Галина Кравець теж прокоментувала новий мій вірш "Що змогла": "Цей випадок дуже вразив. Невже в людях лишилось так мало людяності?! Гроші, гроші, гроші!!! Страшно жити в такому суспільстві".

Я відповів: "Тому й мусимо реагувати належним чином, щоб пробивати товсту шкіру байдужості в інших. Крапля камінь точить! Будьмо настирні в добрих намірах, друзі!"

Того дня Олександр Волков поширив на "Фейсбуці" мій вірш "**Велика гра**" з книги "Єднаймося, браття!", що вийшла в Севастополі 2008 року:

Велика гра – великі гроші.
А стільки ряджених навкруг!
Та не лукавте, – владців прошу, –
А то я зо сміху помру!

Чи сонце сходить, чи заходить,
Луна без змін у всі часи:
Хто прагне щастя і свободи,
За нас віддайте голоси!

Ми гарантуєм громадянам
На вуха локшини сповна.
І на усіх телеекранах,
Будь ласка, зріте любих нас!

Ми будем скрізь, ми будем всюди –
На всі повлазимо щити...
Досхочу тішити вас будем –
Не треба навіть в цирк іти!

Пообіцяємо зарплати
І місьць робочих – мільон...
Але для того, щоб їх мати,
Потрібно їхати за кордон.

Бо там посад чорноробочих,
Де треба добре попотіть,
Вже обіймать ніхто не хоче.
А рвати пупа – й поготів!

Хай рвуть приїжджі – за копійку,
Бо їм купити б хліба шмат.

Бо їм судилось зроду-віку
Поневірялись між всіма.

А ще ж ви щось там породілям –
Десятки тисяч гривень в рік?..
Анумо всі справлять весілля,
Щоб наплодити злидарів!

Урешті, чимось підгодують –
Підкине гранти закордон.
І справді, Боже, суд твій всеує,
Бо нищих владців – легіон!

Знов посадили люд в калошу
І з жиру бісяться самі.
Велика гра – великі гроші.
Тому і дурять всіх. Амінь.

Я прокоментував поширені рядки: "Справді: наблидло, коли вішають локшину на вуха. А іншого поки що не випадає. Тренуймо зір, щоб не обвели круг пальця та круг носа. Бажаючих – хоч відбавляй! Шануймося, мої дорогі друзі!".

Пан Олександр додав: "Нас вже обвели. І що б ми не зробили і за кого не проголосували б, буде КІРС. Амінь!".

Я відповів: "Невесела перспектива. Вже було. Отже, виходить: українці не хочуть української України. І це найбільша біда для того, хто молиться на свою матір Україну! Дуже хочеться, щоб того не сталося. Бо, як там у Тараса Григоровича: "Шкода, Марино, перебулих літ: приснилися, проснилися і зникли!".

Не мусить зникнути Україна, Олександрє Івановичу! Я в це не вірю, хоч Ви мене розтерзайте! Бо – проти природно. Ми є і будемо. А які перипетії на цьому шляху самоутвердження нас чекають – інша річ.

Тут можливі збочення, особливо, коли бачиш намагання кума Володимира Путіна (він же – Віктор Медведчук) загнудати Україну вуздечкою Митного союзу. І в – Азію нас! Та й це мине. Бо нам Європа ближча за всіма параметрами. А головне – перспектива цивілізаційна. І рівноправна.

А Митна перспектива – залежна і підвладна, попри декларації щодо дотримання суверенності. Знаємо ми ці пісні, коли м'яко стелять, а твердо спати. От будемо в Європі, то й Росія по-іншому з нами розмовлятиме.

А так – ми їй навіть не держава, а якась географічне непорозуміння. Словом, браття! Ті ще, яким не об'єднана та сильна Україна потрібна, а привезене з неї сало. Щоб пельку залити, як писав той же Тарас Григорович!

Дай, Боже, новому світочу з'явитися на рідній землі, щоб він не поступався ані честю України, ні жодною п'яддю рідної землі. Сподіваймося на краще та наближаймо його, друзі! Гарного Вам суботнього вечора!".

А поруч із моїм новим віршем тоді на "Фейсбуці" поет-севастополець Андрій Соколов розмістив пісню Санкт-Петербурзького барда Олександра Городницького "Севастополь останется русским".

Я пам'ятаю його виступи на "Балаклавських канікулах" – щорічному пісенному фестивалі авторської пісні, організатором котрого був саме Андрій Соколов. Особливо аплодували глядачі та підспівували бардові на заключних рядках рефрену: "Севастополь вернется назад: Севастополь останется русским!".

Що й казати: з усіх боків лилась, як і досі, ллється ненависть до України та зневажалася Конституція України, яка і Севастополю тоді визначила статус українського міста в своєму територіально-адміністративному поділі. Та хто про це думав?! Розхитували човен і далі. Для отримання політичних очків у публіки.

Де ж тут місія мистецтва на об'єднання держави? І чи не пряме це втручання зарубіжного гостя у внутрішні справи суверенної країни? Звичайно, МЗС України проковтнула і ту репризу. Не випадково і 2012 року на підсумковому концерті "Балаклавських канікулів" Олександр Городницький завершив свій виступ саме піснею "Севастополь останется русским".

Отак і жили! А приводом для розміщення пісні, яку вперше 2008 року російський бард виконав у Севастопольському дельфінарії, стало, як пояснив Андрій Миколайович, тодішнє рейдерське захоплення дельфінарію бандитами. Як кажуть, був би привід...

Тетяна Мілевська з Миколаєва написала на "Фейсбуці" коротенький віршик: "А я не вірю у весну... Весна – часинка для печалі... Ні, я не вірю у весну".

Я прокоментував миттєвим експромтом:

Коли не вірите в весну,
Напевне, час уже до сну!
А там і прийде добрий ранок:
В весну повірите Ви, Таню!
Тож хай би справдилось жадане!
Добраніч Вам, чарівна пані!

Пані Тетяна відгукнулась і подякувала. І на тому закінчився сеанс нашого віртуального спілкування. Дійсно, час відпочити! Як і зараз. Бо пізня година.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 23 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 27

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Люблю цю пору", "Епоха Водоля", "Пахне медом", "Звалище", "На мерії Рима", "Аве, Юлю!", "У Маріїнському парку", "Не спізнитися б!", "Дислокація", "Не зміліти б!" та "Завинив", котрі з'явилися на світ божий 28 квітня – 4 травня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

День 28 квітня 2013 року видався не просто вихідним, а святковою Вербною неділею! І хоч мені здавна відома приказка – "Прийшла Вербниця – назад зима вернеться!", настійно слав найкращі привітання християнам-вірянам, щиросердно бажаючи всім добра, щастя і святкового настрою.

Але, на мій превеликий жаль, надворі хмарилося з самого ранку. Тому дружина, після сну вглянувши у вікно, співчутливо мовила: "Сьогодні не твій день!".

А я, щоб не думати про сумне, торкав свою половинку вербовою гілочкою з пухнастими котиками, що ще з 8 березня збереглися у вазі на кухні, та приказував:

"Верба б'є – не я б'ю!
Будь велика, як верба,
А здорова, як вода,
А багата, як земля!".

Хоч трішечки, а таки веселішим ставав святковий день. Не випадково Вербну ще називають Жартівливою неділею!

Тоді ж і написав вірш "Люблю цю пору":

Люблю цю пору: коли ніч
Наздоганяє світлий ранок.
Як скибка дині – у вікні
Іскриться місяць на світанні.

Полярна зірка мерехтить:
Мов припізnilась, інші – зникли.
Благословенна ранку мить,
Коли душа – спокійна й світла.

Неначе первістка-маля
Бере матуся вперше в руки,
Благословляється земля
Найпершим словом, першим звуком:

Моїм, пташиним за вікном
Чи першого автомобіля...
Ясна пора: вродивсь синок
В землі-матусі – породіллі.

Вона викупує дитя

У саяві променів ясному.
Вродився ранок – для життя.
Сама поезія у ньому:

В щім сонця полиску в вікні,
У соннім усміху коханім.
Люблю цю пору: коли ніч
Наздоганяє світлий ранок.

Чим він означиться – хто зна?
Він – тільки намір, тільки намір.
І незбагнений – як весна.
І вже запліднений думками.

Присвятив першодрук квітучій киянці Іржині Шевченко. І виставив його на "Фейсбуці", а також у "Живому журналі" та "В контакті".

Після звичних справ (походу на ринок за свіжою водою та продуктами) подався до озера "Сонячного" (напередодні вперше скупався в ньому: вода була ще прохолодною, але бадьорила! І сонце пекло по-справжньому – тому під вечір суботи став червоний, як рак: не до жартів. Дружина була дуже невдоволена, а в неділю заспокоїлася, бо розуміла, що без сонця я не зважуся йти в воду).

Ще день-два, і треба було збиратися в рідне село на поминальні дні. Хоча було бажання з'їздити спочатку на свято Перемоги в Севастополь. Але не вдалося: ходив у залізничну касу і не зміг придбати квитки – пізно кинувся. Тому однозначно залишився вдома та став готуватимуся до зустрічі зі своєю рідною Малою Токмачкою.

Переглянув підсумкові телевізійні випуски за тиждень – і стало страшно: жодного позитивного повідомлення. Мимоволі приходиш до невтішного висновку: ми живемо в епоху трагічного нищення природи, світу, себе. Все так, як інтуїтивно відчувалося майже десять років тому, коли писав вірш "**Епоха Водоля**", поміщений у збірці "Порятунок у шторм" за 2006 рік:

Душа від болу ціпеніє.
І чим зарадить їй, хто зна?
В страшну епоху Водоля
Нічим не втішиться вона.

Цунамі... Повінь... Буревії...
І без кінця – реєстр утрат.
Душа від жаху ціпеніє:
Телеекран – як сущий кат –

Вершить свою одвічну справу:
Той присуд, що не відвернуть.
Його автографи криваві
Лишають спокою і сну.

Ну, як мені закрити вуха,
Щоб крик приречених не чуць?
А гільйотина буха й буха,
Глуха до болу і плачу.

Ми всі приречені безжально!
Не знаю я за віщо мста?
А, може, це і є фатальне
Пришестя в судний час Христа?

"Боронь нас, Боже!" – крик гортанний

З душі моєї ввись зрина.
Одні одвічні запитання.
І хоч би відповідь одна.

Кожна година приносить трагічні вісті. І несть їм кінця. Перебувати в щасливому невіданні – все одно, що піти на самознищення. Як убезпечитися людству від трагічної долі зниклої в безвісті Атлантиди? Якби ж хто знав! Та одвертатися не можна від надокучних запитань! Треба прислухатися до дисонансів світу і говорити про почуте. Вголос!

Над тобою небезпека, Людино! Чи встигнемо просигналізувати Всесвіту, Богові, собі: "SOS!" – порятуйте наші душі!!! Отож усе від них – наших душ. І біда – від бездушця. Читай – байдужості. До ближнього, до братів менших, до природи, до світу! Рятуймо наші душі – тим і врятуємо світ!

Землячка і посестра Любов Катлерчук із Санкт-Петербурга погодилася, написавши на моїй сторінці на "Фейсбуці": "Ти, як завжди правий. Жахливо робиться після перегляду таких програм: що не ввімкни – насилля на всіх телеканалах!".

Тетяна Мілевська з міста Миколаєва зізналася: "І чим зарадить... Знаєте, я вже навчилася не турбувати свою душу, і це сумно! Дякую, пане Іване!".

Я узагальнив, спробувавши поставити діагноз ситуації в інформаційному просторі: "І все ж не можна не прогодитися, що чиниться інформаційно-психологічне насилля над споживачем ефірної продукції – глядачем та слухачем. Від чого робишся беззахисною комахою. Що й порібно тим, хто сповідує такий негуманний, власне тенденційний (а в основі переважно – насильницький) підхід до програмування ефіру.

За такої ситуації: ти – ніщо, а отже, маєш слухняно заглядати в рота тим, хто тримає в руках владу. Вона, мовляв, і подбає про все. Не заважай тільки їй будувати власний рай на землі. Від тих страхів паралізується воля людини. Їй і справді не до товстосумів і крадіїв національного багатства. Вона уповає на ситуативний порятунок. А цунамі долі вже готують всепланетарну катастрофу!".

В понеділок 29 квітня 2013 року, хоч і хмарилося надворі, надихався вволю медами квітневих садів. Вночі згадував пахощі абрикосів на вулиці і від імені ліричної героїні (чому від неї, поясню пізніше) написав вірш "**Пахне медом**":

Сивіють спогади, мов коси:
Де ті літа, що відбули?
Так пахнуть медом абрикоси,
Як в нашій юності колись.

Лечу до тебе в білім платті –
Лечу легка, як білий цвіт.
Літа щасливі, щоб кохати:
Нема на світі кращих літ!

Сідає сонце вечорове.
І не змовкають солов'ї.
Літа щасливі із любові,
Солодкий мед – вуста твої.

В саду знов пахнуть абрикоси.
У цвіті бджоли загули.
А я, здається, та і досі,
Як в нашій юності колись.

Та суне хмарка синім небом
Й не вернеш пору молоду.
Як би ти знав, як пахне медом
Від абрикоси у саду!

Казав – ніколи не забудеш!
Якби ж все знати наперед!

За щастя дякувати буду –
Найзапашніший долі мед.

Сивіють спогади, мов коси:
Минуло стільки довгих літ.
Так пахнуть медом абрикоси!
І облітає білий цвіт.

Присвятив вірш співаці та композитору Лесі Мацьків Горлицькій, яка напередодні прислала мені свою пісню "Літа ідуть". Тому й мова у першодруці від імені жінки...

Пані Леся написала, прочитавши вірші та присвяту: "Щиро дякую, пане Іване, за такий чудовий вірш!".

Я відповів: "А я сердечно радію, що Вам сподобалися новенькі рядочки. Хай Вам натхненно співається, дорога пані Лесю!"

Співачка продовжила: "Дякую, а Вам – натхненно пишуться прекрасні вірші: вони у Вас чудові, а йдуть від самого серця!"

Я підвів ризику: "Святкового Вам настрою, адже сьогодні – Міжнародний день танцю. А який танок може бути без музики, без композитора?!"

Дочитав книжку Віктора Бакіна про Володимира Висоцького. За неймовірної всенародної любові та слави в поета були тяжкими взаємини з офіційною владою. Власне, і це найголовніше – не було нею визнання поета до останніх практично днів його життя (та й брати-літератори не дуже старалися побачити його книжку чи прийняти до Спілки письменників, а колеги-актори, афішуючи себе друзями Володимира Висоцького, відверто заздрили його успіхам, славі, не усвідомлюючи того, що за цим стоїть не просто талант, а геній людини, яка змогла висловити в слові час, а відтак до його голосу прислуховувався кожен у колишньому Радянському Союзі – шостій частині світу).

Він навіть бідкався: мовляв, залишу театр (а йому хотілося засісти за робочий стіл і писати пісні), і хто я – ніхто, якийсь дармоїд...

Та й амбіційний Андрій Вознесенський не знайшов нічого кращого, як у вірші-присвяті "Памяти Владимира Высоцкого" порівняти його з меншим братом ("меншого потеряли брата").

Як відомо, цим терміном позначають тварин – братів наших менших. Отож, по смерті знаменитого барда та актора тому ж Андрію Андрійовичу тільки й стало сили одного разу назвати померлого великим російським поетом.

Я став краще усвідомлювати творчу лабораторію пісняра. А це важливо для власної роботи над словом. Тепер і мені зрозумілішою є формула про поезію як про кращі слова, розміщені найкращим чином. Але це формально, а по суті: є думка – свіжа, оригінальна, і знайдені найточніші слова, тоді й притягує такий рядок читацьку увагу. А без цього годі й розраховувати на неї.

Знову наплакався під фінальні сторінки біографії – завжди жаль потужну творчу душу, яка зіграє й досі кожного з нас. Бо – справжня.

До всього того додалася біда, яка трапилася того дня в популярної нашої співачки Тіні Кароль: на 33-ому році життя помер її чоловік і продюсер Євген Огир. Рак шлунку. Не допомогло лікування і в Німеччині. Залишився сиротою маленький синок Веніамін.

Мене вразило, що дехто байдуже сприйняв цю звістку. А на "Фейсбуці" один із користувачів (Георгій Георгадзе) написав коментар: "Поїхали піаритися!".

Я відреагував: "Який же це піар, пане Георгію? У людини горе. Кричуща несправедливість, щоб у такому віці піти з життя..."

Оці – 33! Глибокі співчуття згорьованій пані Тіні Кароль! Дай, Боже, їй сил перенести непоправну втрату!"

Порадів, що мій вірш "Пригадають" поширили Микола Гладкий, Катерина Васильченко, Валерій Терзі та Галина Жубіль. Пані Галина ще й прокоментувала: "Дякую, мій дорогий пане Іване! Але це не про нас із Вами! Ні Вам, ні мені не соромно перед власними дітьми за все, що було в житті. Прожили гідно.

Прикро, що не все вдалося! Але життя таке коротке, таке складне! Хай дітям нашим вдасться зробити те, що ми не змогли!.. Гарного Вам дня! Хай пишеться! Будьмо!"

Я відповів: "Я трішки узагальнив. Звичайно, є конкретні люди, які чесно робили свою справу задля рідної України. Ви – серед них, пані Галю. Але є й ті, що покликали за собою, а потім сховалися-згинули в

кущі власних вигод та достатку. Тому й маємо загалом невтішну спадщину для наступних поколінь. Про це теж маємо говорити вголос.

Тому так воно й написалося. Гарного Вам вечора!"

Продовжив тему Валерій Терзі: "Дякую, друже Іване! Тисну Вашу мужню руку! Але скажіть мені чесно, де Ви навчилися читати саме мої думки!?"

Я відповів трьома словами: "Так ми ж сучасники!"

Потім з'явився коментар Любові Катлерчук: "Я впевнена – тебе пам'ятають і будуть пам'ятати. Ти й сам про це добре знаєш!"

Я відповів, дещо повторивши те, що вже писав пані Галині Жубіль: "Мабуть, я меншою мірою конкретизував кого б то не було у цьому вірші, а узагальнював щодо всього покоління, яке практично вже сходить із активної життєвої арени. І найбільше непокоїть те, що передаємо дітям не ту країну, яку б належало передати. Зважаючи на 22 роки її самостійного існування. Є гіркота значних поразок. Про це й думалося. І так написалося".

В останній день середульшого місяця весни, а він припав на вівторок 30 квітня 2013 року, я оприлюднив і Інтернеті новий вірш "**Звалище**":

Позичу в сонця крапельку тепла
І знов розтрачу все на вірші...
Чи то довкола стільки зла,
Чи чим старіший я, тим гірший:

Те не таке, і те мені не те,
І за вікном – лиш стоси бруду:
То звалище росте й росте,
І щось шукають в ньому люди.

Отак би навстіж прочинив вікно
І крикнув: там шукати марно,
Бо все непотріб там давно,
Бо звалище все незугарне.

Та хто почує? Ще й чортів дадуть,
Що не в свої я лізу справи.
А – краще в сад: цвітуть в саду
Вже абрикоси. Зелен трави...

Бо вже весна – пора цвісти прийшла.
Хто звук до звалищ – не зважає.
Позичу в сонця крапельку тепла:
На бруд життя зла не хватає.

Звикаємо до всього – от біда:
Тому й не сором ритись в смітті.
Коли ж по-людськи жить? Не випада:
На звалищі привчають жити.

А ми й не проти – якось там воно
Складеться, якось вже там буде...
Отак не зчуєшся – й життєве дно:
На звалищі непотріб – люди.

Повз іномарок шини шелестять
На швидкості такій безбожній...
Бомжі... Авто... Контраст життя.

І хрест на кладовищі. Можна
На нім побачить напис: "Ви в гостях,
А ми вже дома. Не тривожте!".

А в нотанику залишився запис: "Ніяк не зміниться пейзаж за моїм вікном – звозять самосвалами бруд, у якому копірсаються люди. Щось шукають. А там уже нічого шукати – покидьки, сміття, бруд. Хоч кіл на голові теши – сподіваються на удачу. Отак і в житті, коли сподіваєшся, що хтось тебе озолотить, а тобі тільки чекати на свою золоту рибку. Але без вудочки те не виходить...".

Іронічний Петро Петриченко написав на "Фейсбуці" свій висновок-здивування: "Жінка – унікальне створіння! Без будь-якої напруги може тримати чоловіка в постійній напрузі".

Я прокоментував: "Так у неї ж – розетка..." Після цього побачив десяток схвальних знаків. Правда, в основному – жінок... Словом, побавилися.

А далі рядки про серйозну подію того дня: "Сьогодні Європейський суд з прав людини задовольнив позов Юлії Тимошенко, одноставно визнавши, що "її арешт був незаконний".

Отож, Євросуд у Страсбурзі встановив політичну мотивацію арешту экс-прем'єра Юлії Тимошенко у "газовій справі" і порушення її прав у зв'язку з арештом. Скажу так: цілком прогнозований і очікуваний вердикт!

А ще визнано (більшістю голосів), що тортур, порушення прав людини стосовно ув'язненої не було, зокрема при переведенні Юлії Тимошенко з тюремної камери до лікарні (стаття 3 Конвенції з прав людини)...

Дивно! Як на мене, те, що людину тримають незаконно у в'язниці, хіба не тортури, передусім моральні?

Але попри все, важливим є наголошення на замовному характері арешту та порушенні прав людини за іншими фундаментальними правами людини. Однозначний вирок нашої вітчизняній сліпій Феміді – ганьба!

Показовий факт: уряд України заявив сьогодні, що не буде оскаржувати рішення Євросуду з прав людини щодо Юлії Тимошенко. Себто – апеляція буде для нашої влади безрезультатною. Бо засудження здійснено з метою усунення лідера опозиції з політичної арени. Інакше самим доведеться сісти на нари! А багато хто з владців чітко знають, що це таке. Бо сиділи. Віктор Янукович – аж двічі. Не мед!".

Додав цей коментар на "Фейсбуці", коли побачив, що Ольга Фітсала (певно, тоді перебувала в Римі на заробітках) схвалила мій вірш "**Лик на мерії Рима**":

Я ходив цим вічним містом
Благодатної пори,
Коли травень як туриста
Запросив мене у Рим.

Боже мій, ще в тім столітті –
У двадцятім – це було.
Мікеланджело привітно
Осіяв моє чоло.

Він зустрів мене в соборі:
Там, де мати над Христом
Нахилилася у горі,
Неугішна, як ніхто.

Захололе сина тіло,
Що як мармур той, бліде.
Не змогла... Не захистила...
І від кого – від людей...

Сину мій, як жити далі?
Страдні стулені уста.
...Я завмер тоді в печалі

За розп'ятого Христа.

І нічого не забулось.
Спалахнуло вчора знов,
Як на мерії лик Юлі
Тимошенко я знайшов.

Сяв він у вічнім місті –
Недосяжно – в вишині.
Неможливо розповісти,
Що відчулося мені.

Мов вона на волі – з нами.
І вклоняється їй Рим
За нескореність, незламність
Перед кривдником своїм.

Як же так могло це статись:
Глузд утратив світ чи ми,
Щоб отак пошанувати
Ту, що нищать в нас в тюрмі?

Краю рідний, Україно,
Це як докір вічний нам,
Що поганьблена людина
Пошановується там,

Попри всі суди неправі,
Попри бруд, принижень ляск:
В Римі лик її у славі
Сяє й серце звеселя.

Мати Божа і земная,
Захисти її – свята.
Я до лику зір здіймаю,
Як в соборі – до Христа:

Одведи гіркую чашу,
Від Голгофи порятуй!
Рим. Незламна Юля наша
Й тут бере знов висоту!

З'явилися ці рядки 27 листопада 2012 року, в день народження Юлії Тимошенко, на підтримку якої напередодні на мерії Рима був вивішений плакат із портретом лідера української опозиції. Пізніше вірш увійде до книги "Над прірвою" у розділі "Ще осінь – далеко зима". Правда, він називатиметься стисліше "На мерії Рима".

Згадана у творі мати над Христом – це мова про "П'єту" або "Оплакування Христа" – скульптуру Мікеланджело Буонарроті, створену майстром у 1498-1499 роках. Вона знаходиться в Соборі святого Петра у Ватикані, в Римі. Бачив її: вражаюче творіння!

І в середу 1 травня 2013 року, що традиційно відзначається як День міжнародної солідарності трудящих, а ще свято миру, весни й праці, з самого ранку теж трудився, написавши вірш "Аве, Юлю!" з епіграфом про визнання Євросудом арешту экс-прем'єра України Юлії Тимошенко незаконним:

Ох і ляпаси – кожному з нас:
Та навідліг і так уже смачно!

Незаконно! З Європи – луна.
Незаконно! – вердикт однозначний.

А, ми звичні, утерлись і хай:
Незаконно, але ж посадили.
Мабуть, все-таки не без гріха.
Незаконно, кажу, засудили.

Ну й кажи!.. А сидить же вона.
І вердикт Євросуду не діє!
Та і що нам Європа однак:
Ми й без неї до істини дійдем.

Таки так, як торкнулось когось.
А як черга до вас отак, врешті?
От навчили іще одного –
Де той клятий свій розум береш ти?!

Нам свого вистачає сповна:
Вже наїлися закликів всяких...
Так сидить незаконно ж вона!
А, ти знов за своє – побалакай!

І по колу, по колу слова:
Кожен випустив пару, і – набік!
Ніч прийшла. Тишина гробова.
А як їй там? У пеклі так, мабуть:

Хай невинна, а гріють котел.
І заходять в палату: готова?
Аве, Юлю! Святий твій протест.
І одна на Голгофі ти знову.

Незаконно! – розносить луна.
Але шмиг всі – сховалися в нірки.
Що там ляпас – це звично для нас:
Втерлись, і – сопимо у дві дірки.

Як вирвалося з душі – так і написалося. І хай як там не звинувачують ув'язнену, але досі аргументованих доказів для тримання її під вартою не наведено. І всі роблять вигляд, що нічого не відбувається.

Ні, відбувається. І це біда наша: ми настільки залякані ситуацією, що боїмося говорити правду один одному. А тим більше відважитися на вчинок. Мабуть, переконані (якщо це можна назвати переконанням), що в такий спосіб вдається забезпечити себе від наруги.

Кажу на повний голос: марні сподівання! Якщо колишній прем'єр-міністр України не знаходить захисту у нашої Феміди – неупередженої, незалежної, справедливої, а отже, правдивої (бачиться: її в нашій державі немає!), простій людині не знайти його й поготів.

Особливо, коли судове рішення політичне чи – точніше – украй заполітизоване. Тобто – санкційоване і благословенне владою. Не тільки судовою, як бачиться у випадку з Юлією Володимирівною. От у чому суть і ціна питання.

Олександр Стойка, який раніше докоряв мені, що я обходжу стороною життя простих людей і долю ув'язненої Юлії Тимошенко, сьогодні відреагував на вірш "Аве, Юлю!" такими словами: "Шановний пане Іване! Цінність, талановитість Вашого вірша в його ширості і правді. Дякую Вам! Поклик совісті – велика сила".

Я відповів: "Ціную Ваше слово, пане Олександрє! І дякую Вам за нього".

Знову побував на озері "Сонячному", але не вдалося всидіти, бо люди диміли вогнищами – святкували, готуючи шашлики.

Сидів із дружиною вдома: слава Богу, того дня їй не треба йти на роботу. Тому займалися читанням книжок.

Діти так і не обізвалися з минулого тижня. А я теж не став їх турбувати – хай відпочивають. Мовчать – отже, все гаразд. Дай, Боже!

Композитор і поетка Алла Мігай уподобала на моїй сторінці у "Фейсбучі" вірш "У Марійнському парку":

Яка симфонія пташини
З акацій, кленів і дубів!
Удвох – матуся і дитина –
Із рук годують голубів.

Несуть священики з бювету
У бутлях свіжої води.
Хоч не ходи у парк поету –
Загляне муза і сюди.

А вслід за нею слово лине.
І в тому слові ніжний спів
Малятка, мами і пташини,
Акацій, кленів і дубів...

Звучить симфонія казкова.
Бентежить душу і думки.
Ну як утілить мить у слові
І залишити навіки,

Щоб інший міг до слів припасти
І мліти радо від краси?
Природи спів – ознака щастя.
А щастя мить – на всі часи.

"Прекрасна мите, зупинися!" –
Прохав поет. А я б сказав:
Тривай! І в слові озовися!
Нічого більше б не бажав.

Під віршем із книги "Не губімо собі Україну!", написаним 10 червня 2010 року, та моїм закликком спілкуватися з природою колега покепкувала: "Ходи, ходи у парк, а я на морі: тут чайки, хвилі і травнева спека. Дивлюся на все, і зникають болі, спричинені телевізійним пеклом...".

Я відповів: "Не всім таке перепадає, як Вам, моя чарівна Алло. Ми – по столиці чергові. А Ви на морі: се ля ві!".

Ще два тижні до цього співачка Тетяна Барткова повідомляла мені про те, що 9 травня 2013 року на урочистостях у Севастопольському театрі імені Анатолія Луначарського вона буде виконувати пісню Олександра Красюка на мої слова "Тополя 41 года". Твір начебто відібрала колишня моя підлегла Марина Сидорець, яка стала виконувати функції заступника голови міського управління культури.

А ввечері 1 травня пані Тетяна повідомила, що має дві новини – погану і добру: "У театрі "Тополя 41 года" співати не буду (в сценарій втрутилася колишній начальник управління культури Тетяна Зеніна і повністю його змінила).

Отож, я взагалі не буду співати у театрі. Така от дружба...

А друга новина така: я записала нову пісню "Великий празник" на Ваші слова та буду її виконувати на площі Нахімова під час святкування Дня перемоги. Висилаю фонограму, послухайте, будь ласка! Усіх Вам благ!".

Я відповів: "Доброго вечора, мила Таню! Життя мене навчило не дивуватися мілізні душ людей, котрі твердили за кон'юнктурної ситуації, що є моїми друзями, а насправді використовували мене для своїх ситуативних вигод.

На жаль, і своє повернення до Севастополя я пов'язував, повіривши таким людям, які зараз вилучають із програми мої твори, а Вас – із концерту. Бог їм суддя! Тримайтеся! Це не вперше і не востаннє.

За пісню низький Вам уклін. Сподіваюсь, авторство на прем'єрі буде означене. Адже моральний стимул – єдине, що я маю від своєї творчості. Зараз послухаю, що з того вийшло!"

Співачка запевнила: "Це обов'язково буде озвучено, якщо не ведучими, то мною!"

Мер міста Володимир Яцуба вже призначив нового начальника управління культури (протеже Тетяни Зеніної), а що буде з Мариною Сидорець, не уявляю... Вона мене з Вашими піснями включила до програми цьогорічного міжнародного телерадіофестивалю "Победили вместе!"

Я відповів: "Вірю! Тоді мені повідомите, як сприйнялася пісня людьми на площі. У мене, на жаль, зараз фінансова криза, а то б я приїхав на свято і сам би послухав. Та планую з'їздити на поминальні дні на батьківщину, а потім – дасть Бог, через місяць-другий – і в Севастополь.

А тепер про пісню. Ви – розумниця. Твір удався. Він звучить свіжо, оригінально, хоч щось нове у цій темі, здавалося б, сказати вже неможливо. А таки ж вдалося. Дякую сердечно і вітаю з успішним завершенням ще одного нашого спільного проекту".

Як це не дивно, але тільки-но ми завершили перемовини з Тетяною Олександрівною, як зателефонував із Новоросійська композитор Олександр Красюк. Я розповів йому про ситуацію з піснею "Тополя 41 года".

Олександр Олександрович сказав, що такого ніяк не сподівався від Тетяни Зеніної. Тим більше, що в твір стільки вкладено душі, а головне – її дуже люблять ветерани війни. Дивно, що покоління, яке не нюхало пороху, так дозволяє собі зневажати уподобання старшого покоління – тих, хто 1941 року після випускного в школі одягнув військову форму, пішов на війну, втратив стільки побратимів і зміг дожити до сьогодні. Словом, нашому обуренню не було меж!

Попри це, мій творчий побратим порадував приємною новиною: наша спільна пісня "А музика звучить" на параді 9 травня в Новоросійську (очікувалася участь в урочистостях тільки 11 тисяч військових!) буде виконана солістом Іваном Полежаєвим.

Я подякував Олександрю Олександровичу і сказав, що наступного ж дня піду на пошту і надішлю йому свою нову книжку та авторський переклад російською мовою вірша "Не спізнитися б!" від 9 травня 2010 року, що ввійшов до книги "Не губімо в собі Україну!":

Я так боюсь: настане день –
Гірка це буде дата,
Коли у вічність відійде
Останній із солдатів.

Як похоронка, вість сумна
Проб'ється у новини...
До нас повернеться весна,
І він її не стріне.

А про війну питають, він
Уже не зможе свідчить,
Як в 45-м брав Берлін
І як цей день увічнив.

І скільки пройдено доріг.
І в лігві як добиті
Ті, хто виношував бліцкриг
І владування світом.

Летять роки – безжальний час.
Та, попри вік і рани,

В День Перемоги поміж нас
Простують ветерани.

Все менше їх. І це болить.
Аби лиш не спізнитись
За те, що світ вони спасли,
Їм за життя вклонитись.

Якого ж вигляду набув цей текст по-російськи в авторському перекладі? Отже, вірш **"Не опоздать бы!"**:

Я так боюсь: в мельканье лет
Наступит эта дата,
Когда не станет на земле
Последнего солдата.

Как эхо, страшная война
Откликнется при этом.
И в мае вновь придет весна,
А он ее не встретит.

Солдат в обилии седин
Своей не скажет речи,
Как в 45-м брал Берлин
И мир увековечил.

Еще напомнил бы старик
И о конце безславном
Тех, кто вынашивал блицкриг
И жаждал миром править.

Прошли года... Что тут скрывать:
Преклонный возраст... раны...
Но День Победы – он без вас
Немыслим, ветераны!

... Все меньше их. Душа болит.
Успеть бы им сторицей
Воздать за то, что мир спасли:
При жизни – поклониться!

Опівночі співачка Тетяна Барткова відповіла на моє запитання про автора музики нової пісні: "Музику написав бахчисарайський композитор (він входить до Спілки композиторів України) – Ананьєв Сергій Петрович. Я їздила до нього у Бахчисарай, ми робили разом аранжування (одна голова добре, а дві краще)".

Я погодився: "Вважаю, що Ви вдало попрацювали. А яку зараз посаду обіймає Тетяна Зеніна, що так непоштиво обійшлася з Вами? Я розповів про це Олександрю Красюку. Він шокований такою прикрою звісткою, бо знає, як подобається пісня ветеранам".

Пані Тетяна написала: "Вона – директор Українського культурно-інформаційного центру... Але справа не тільки в ній. Зараз у нас такий керівник, який усіх затискає...

Наш співак Малютін не витримав та пішов працювати в ансамбль Чорноморського флоту Росії".

Я відповів: "Зрозуміло. Але й справді – прикро. Та будемо сподіватися, що й нашу вулицю не обійде свято. Тримайтеся, Таню! Бачте – часи такі. Дай, Боже, щоб не найгірші були. Хоча – куди вже більше?!".

Моя співбесідниця погодилася: "Так, таке твориться, але будемо сподіватися на краще! Головне, щоб у нас було здоров'я та сили і витримати усе, бо іноді руки опускаються від безнадії...".

Я підвів ризик: "Маємо витримати. У всі часи так було: людина, у якої горіла божа іскра в душі, викликала заздрість. Як наслідок, заздрісник прагнув будь-якою ціною погасити ту іскру, якщо не вдавалося вкрасти, привласнити, видати її за свою. Бережіть свій талант. І дивуйте новими творами. Це найкоротший шлях до людських сердець".

І наступного дня – 2 травня 2013 року – з самого ранку моя молитва незмінна: "Хай буде у всьому чистим цей сонячний із самого ранку четвер. Дай, Боже, щоб кожній господині сьогодні вдалися паски і гарними вийшли пасхальні крашанки.

А головне – щоб увечері в кожного з нас не згасла дорогою несена додому свічка. В ім'я того, щоб удома обминала нас усяка нечисть. А ще – щоб виміталася з нашої спільної господи, ім'я якій Україна, усе лихе, старе та недолуге.

Час міняти дислокацію. І жити по-людськи. По правді. А це й є по-божому. Світлими господніми заповідями. І тоді кожен із нас – людина. Як і бажав Творець".

З таким настроєм і написав того дня колючого вірша "Дислокація":

У собак біля генделика
Звична дислокація:
До дверей котрий поближче,
Звісно, має рацію:

Може, кине продавщиця
Ковбаси шматочок,
Чи відвідувач під настрій
Пригостить захоче.

Доки в інших слинка капле,
Він ковтне подачку.
У собак біля генделика
І собача вдача.

Бо нерідко й так буває:
Тих, хто під дверима,
Обкладуть так стусанами,
І словами злими,

Що забіг би бозна-де там,
Тільки б ціла шкура.
Зирк: вже інший під дверима,
Бо така натура.

І чого мені у вічі
Ті собаки впали,
Бо так люди в Україні
Їм подібні стали:

Як вони – на задніх лапках,
Лиш дали б подачку.
Навіть тьякнути не сміють,
Як ручні собачки:

Ті, що хатні, що хазяїв
Знають, де лизнути.
Тільки як з такими далі
Україні бути?

Аніяк. Натура рабська,
Хоч козацька нація.
То в минулім. А от нині –
Звична дислокація:

Прохачами під дверима
Стати: може, в торбу
Копійчину якусь кинуть
Чи затоплять в морду –

Так, знічев'я, як собаці,
Так – задля розваги.
А привчать лизать пантофлі –
Вже не до відваги.

З одного боку, порадив, що серед трьох собак, котрих побачив біля продуктової ятки, був і кудлатий Шарко (таки вижив тієї клятої зими!), але вже він лежав подалі від дверей. Перші позиції захопив молодший і зубастий пес. Доки дійшов додому, визрів контур нового вірша. Ото й написав.

Закарпатець Олександр Волков прокоментував: "Якраз це вчора й підтвердилося. На перше місце за лизанням вийшов Крим, аж 100 тисяч демонстрантів. Чим більше їх грабують, тим сильніше і згуртовані вони, підтримують комуністів, які якраз і грабують їх з регіоналами. Парадокс".

Я відповів: "Та отож, дорогий Олександр Івановичу! Як там у Миколи Некрасова: "Люди холопского звання – Сущие псы иногда: Чем тяжелей наказание, Тем им милей господа!".

Як у воду дивився Микола Олексійович. І чого його тільки Лев Миколайович, котрий Толстой, не любив? Граф! Так і той же з дворян начебто. І тоді хлопці чубилися. Але вже на естетичній платформі.

Вони б не сплутали Ахматову з Ахметовою. Інші були критерії інтелігентності та освіченості. Куди нашим "професорам!".

А відсилати книжки Олександрю Красюку в Новоросійськ та Данилові Кононенку в Сімферополь із нашої пошти не вдалося – вихідна: довелося їхати аж на вулицю Харківське шосе, 2 (зупинка Ленінградська площа – ледь не біля Дарниці!), бо там було єдине поштове відділення, що працювало того дня. Та й то до 15 години. Таки встиг.

Любов Катлерчук дорікнула мені на "Фейсбуці": "А я хочу позитивних, романтичних, ліричних віршів. Не хочу жити в постійних проблемах. Слово проблеми замінила на вирішення деяких питань. Допомагає..."

Я відповів: "Кожен робить свій вибір – це його право. Врешті, можна й так – жити винятково романтиком, уникаючи будь-яких проблем. Але тоді картина життя буде неповною, а то й однобічною. Для кого? Для читача? І для нього теж. Але передовсім це стосується того, хто пише.

Здається, я говорив чи, може, хотів сказати: що не можна почувати себе сповна щасливим, коли навкруг тебе нещасні люди (знов-таки – для того, хто пише, такими людьми є не обов'язково рідні, але фокус у тому, що кореневим у цьому слові є рід – це детонатор всіх почуттів літератора, якщо він має національне коріння, а не космополіт).

Я переконаний: той, хто читає, підходить вибірково до написаного. Адже у кожного автора є близькі для читача речі, є такі, що тривожать і полишають спокою, а є й такі, що він – споживач оприлюдненого – вважає невдалими.

Я не виняток. Однак ці два роки щоденно ділився тим, що виходило в мене з-під пера, не нав'язуючи нікому своєї точки зору. Якщо бачив схвальний значок, мені здавалося, що рядки знаходять відгук у читацькому серці. А ні – вважав, що то прохідний вірш. Може б, треба було відмовитися від таких творів. Не зміг: мені кожен болить. Інакше б не витрачав на нього стільки часу, коли інші – цілком нормальні люди – задовольняються спілкуванням із природою чи ближніми своїми. Мені ж кожен твір – це як палець руки: який не вріж чи вколи – болить однаково.

Закид щодо неопозитивності деяких творів я відкидаю. Кожен із них спрямований на утвердження моралі мого ліричного героя: він живе в певному часі, він бачить недосконалість людських взаємин, він хоче вплинути на них, щоб захистити паросток новітньої України – і в громадянському житті, і в особистому.

Поглиблювати цю тему далі не бачу сенсу, бо все у віршах. Будуть сили – продовжуватиму писати їх. Ні – поставлю крапку. І – в засвіті... Але поки що таких намірів не маю. Дуже сподіваюся, що все не

намарне. І комусь таки це потрібне. Може, передовсім – моему ліричному герою. З його переживаннями, сумнівами, болем, радощами і бажанням щастя. Отака мораль і естетика мого віршування".

Того дня дізнався про те, що контр-адмірал Сергій Рибак вручив почесну грамоту від ветеранів Севастополя журналістці Наталії Альчиковій. Про це вона повідомила на "Фейсбуці", розмістивши там і фото про подію.

Я прокоментував: "Сергій Сергійович так просто не вітатиме. Бо – справжній адмірал. А що вже про колегу Наталю говорити – розумниця, красуня і закохана в телевізійну журналістику жінка. Блискучий майстер прямоєфірного спілкування. Мої Вам найкращі побажання щастя і добра!".

Пані Наталя відповіла: "Дякую, дорогий Іване Васильовичу! Згадувала Вас у нещодавньому інтерв'ю: Ви мене та Сергія Норманського запросили на телебачення майже 14 років тому. Київ, курси "Дойче Велле" і наші нескінченні професійні розмови в готелі. Чудові були часи. Неповторні!".

Я зазначив: "Радий, що добро не забувається. Заради цього варто жити, долаючи будь-які труднощі. А їх, як бачиться, випадає на долю сповна.

Тримайтеся, дорога пані Наталю! Все здолається! Треба тільки не опускати рук. Залишайтеся оптимісткою, якою я Вас знаю. На радість друзям. А ворогам хай зуби зітруться – від заздрощів. І що тоді з них, беззубих, візьмеш? Та просто не зважатимеш і йтимеш своєю дорогою. По-нашому!".

Моя знайома продавщиця Маргарита Канівець вчитала у святої Єфросинії, що поет – служка диявола (останній знає, що в поета дар Божий, а тому й використовує його для своїх чорних справ, відтак – стежа поета надзвичайно важка, вінок його справді терновий, колючий!).

Маргарита Миколаївна навіть запропонувала мені відмовитися від написання віршів: мовляв, щоб не служити дияволу. Я сказав, що тоді не скористаюся божим благословенням, а це ще гірше. Бо кожен має нести призначений йому хрест та йти визначеною для нього дорогою. Я йду своєю. І зі своїм хрестом. Бо інакше не можу. І не хочу.

Не обійшла й біда нас того дня: на 85 році життя помер видатний український кінорежисер Микола Мащенко – творець двадцяти кінострічок, серед яких такі фільми, як-от: "Хочу вірити", "Всюди є небо", "Комісари", "Йду до тебе", "Як гартувалася сталь", "Овід", "Паризька драма", "Напередодні", "Все перемагає любов", "Зона", "Вінчання зі смертю", "Кобзар" та інші.

2008 року вийшла на екран остання робота режисера – фільм "Богдан-Зиновій Хмельницький". 40 років роботи в кіно! Земля пером! Великий трудівник був.

Наступного дня – 3 травня 2013 року – зробив запис у нотатнику, який перегукується з роздумами попереднього четверга: "Знову так сонячно і привітно, що навіть не віриться, що такої п'ятниці якась непевна душа завдала смертельних мук Христові. Думаєш про це, і завмирає в тужливому співчутті серце. Бо тільки з великої любові до людини та в ім'я її можна отак піти, усвідомлено і добровільно, на страждання, прийнявши і переживши все – зраду, навіть зречення друзів-учнів, мстиве "Розіпни!" натовпу, важучий хрест і Голгофу, за якою неминуча смерть. І надія для кожного з нас – воскресіння Христа. Воскресіння добра, якого більше в людині, ніж зла.

Думаймо про цей день! Він дається тим, хто несе світло в серці. І любить. Отож, будьмо завжди вільні у своєму виборі, мої дорогі друзі. Але завжди робімо його з любові. Тоді – праведно. Бо – правильно. По-божому".

Написав ліричний вірш **"Не зміліти б!"**:

Як розбудить весняний туман,
І на серці заляжуть тумани,
Я спакую у путь чемодан
І до друга у гості нагряну.

Упаду як негаданий сніг
Я на голову другу й родині.
Їм не треба завчасно мені
Сповідать про приїзд на гостини.

Бо він – друг. І це знає рідня.
Навіть більше: він – брат мій, їй-богу!
Жде мене – виглядає щодня,
А я все не зберуся в дорогу.

Він терплячий. Читає книжки,
Мною писані десь у столиці.
І пишається другом таким,
Мов польоту високого птиця.

А я той, як в дитинстві, Іван.
Нас життя розділило – що вдієш:
Не все ж сонце у ньому. Й туман
Залягає – аж серце сивіє.

Та як друг є, туман – не біда.
От і зараз – на серці тумани.
Я спакую у путь чемодан
І до друга у гості нагряну.

Розпогодиться, вірю, із ним.
Підем в луки, де бігають коні
Ще з тієї – з дитинства – весни...
І поїдем купати їх в Конці.

Рідна річка в Токмачці Малій,
Я одне лиш прошу тебе дуже,
Не замулюйся ти, не мілій,
Бо лиш глибшаєш з часом, як дружиш.

Ми розчистимо з другом тебе,
Ну принаймні отам – де купались.
І де небо – суціль голубе.
А туману й слідів не зосталось.

У всьому вже відчувалося моє бажання відірватися від робочого столу та поїхати у рідні місця. А залишалося менше тижня...

На "Фейсбуці" упродовж дня Олександр Волков, Катерина Васильченко, Олександр Курц, Ольга Фітсала, Микола Гладкий та інші поширили мої вірші про Ісуса Христа – "Місія" та "Вмити руки".

А під вечір дійшла черга і до вірша з книги "Не губімо в собі Україну!" – "У Сикстинській капелі":

Лука лукавить – не було того...
І воскресіння тіла через три дні,
Й телепортація його –
Бридні.

Хтось викрав тіло й закопав –
Чи бен Єсрухім, чи хто інший...
А Іудеї люд дрімав
Грішний.

Лиш Понтія Пілата в чорну ніч,
Хоч руки вмив, думки терзали –
Ні спокою, ні снів
Не стало.

Так, тіло зникло... А душа Христа,
Не сумніваюсь ні на йоту,
Сягнула, світла і свята,

В висоти.

А далі... Словом, я про те,
Що нас, хай тіло і померло,
Жде покровительство святе
І пекло.

Усе від того, хто як жив.
Воздасть всім душам небо потім.
Збагнути геній це зумів
Буонарроті.

Відчула і душа моя
Дух фресок майстра в Ватикані.
Немов Святим зігрівся я
Писанням.

Услід за ним собі відкрив,
Що майстер в образах утілив –
Суд Божий і брехню Луки
Про тіло.

Христове вмерло. Вмре моє.
Спливе, як стеарин у свічці.
І лиш душа безсмертна є,
Бо вічна.

Сягне небес душа моя,
Де Божий Суд і більш нічого.
У фресках Храму бачив я
Бога.

Думки рояться, що не крок.
Я відкриттям своїм радію:
Сам Мікеланджело – Пророк
Єремія...

Знак на сувої виника –
Над ним замислююся вперше:
Це що ж – євангеліст Лука
Бреше?

У Марка не знайти цього.
Хіба в Павла? Луки він вчитель.
Тоді що змусило його
Лжесвідчить?

То що – Спаситель не воскрес?
Догмати – вигадки церковні?
Звертаю очі до небес,
Сліз повні.

А як насправді все було?
Душа сягає у висоти,
Де судить Бог Добро і Зло

Достоту.

І судить тих, хто свідчив теж
Про воскресіння тіла щиро.
А ми так сліпо у святе
Вірим!

Щось кожен світу залиша.
Та, попри смерть невідворотну,
Сягнуть би неба, як душа
Буонарроті!

Щоб всупереч церковній маячні,
Явити б небо так правдиво,
Що мовить хочеться мені:
Диво!

Тоді я подав узагальнений коментар до цих творів: "Життя завжди повне випробувань: сильного духом підносить до небес, слабкого та непевного ганьбить і топить у твані. Будьмо сильними, друзі. Є в кого повчитися незламності духу.

Пошук істини – надважка річ. А тим більше на відстані в дві тисячі літ. Неминучі складні запитання та сумніви, коли натрапляєш на суперечливі свідчення всіляких джерел. А їх – тьма-тьмуца!

Великий художник (конкретно говорю про доволі непростий, дискусійний вірш "У Сикстинській капелі", де йдеться про Мікеланджело Буонарроті) має право на власну версію та інтерпретацію відомого сюжету. Саме її він чітко виклав у листі до свого учня Асканіо Кондіві: ""Будуть інші папи, і, якщо вони піднімуть очі на склепіння Сикстинської капелі, на благочестивого пророка Єремію, праведника з праведників, то побачать його пригніченість та мовчазливий відчай. Тому що Єремія знає правду. Вони знайдуть знак, який я, Мікеланджело, зробив видимим для всіх і в той же час непомітним. Сувій біля ніг Єремії гласить: "Лука бреше!"".

Наша справа – всебічно обмірковувати оприлюднені факти та йти далі, маючи свою точку зору – людини ХХІ століття. Ми можемо в чомусь помилятися. Але безпомилним є те, що маємо справу з особистістю величезної сили духу, яка вплинула на людську історію, на формування людини нового часу, а ширше – заклала фундаментальні засади християнського світу, обстоюючи право людини бути вільною в реальному житті і осіяною сонцем любові. До життя, до світу, до ближнього свого. Ім'я цій особистості – Ісус Христос.

Для мене він – реальний чоловік. У світовідчутті та ставленні до людини – поет. Таким хочеться його й сприймати. Але час робить своє, наділяючи Його неминучими міфами та легендами. Не біда! Головне – чути його Слово. Бо воно сповнене любові до людини, сповнене віри в те, що вона може стати кращою, живучи правдою, справедливістю, любов'ю. Такий день, коли думаєш про Нього, щоб бути досконалішим, чистішим, світлим у своїх прагненнях та сподіваннях. Будьмо, друзі! Мудрого нам вечора!"

Дружина приготувала смачні голубці. Пофарбувала яйця. Вдалися коричневі, жовті, навіть срібні та зелені, а от з червоними та помаранчевими не вийшло, хоч і дотримувалася надрукованих у книжці рецептів. Іншим разом...

Пізно ввечері підтвердила своє бажання дружити зі мною і користувачка на "Фейсбуці" Наталія Лисюк – на той час, як я зрозумів, викладачка з американського університету в Делаварі.

Я написав на своїй сторінці: "Приємно відчувати споріднену душу. Дякую, що заходите в гості, дорога пані Наталю. Дай, Боже, щось уподобаєте з того, що вряди-годи виходить із-під мого пера. Добраніч Вам! Світлого святкового Вам настрою та чудового самопочуття!"

Пані Наталя продовжила: "Пане Іване! Дякую Вам щиро за гарні слова і побажання. Я до Вас на гостину часто заходжу, завжди з насолодою зачитуюсь Вашими віршами та коментарями, іноді без Вашого дозволу друкувала вірші на своїй стіні. І, якщо чесно, то вже і не надіялась, що візьмете мене в свої "фейсбушні" друзі. Закінчується найскорботніший день року – Страсна п'ятниця... То ж бажаю Вам усіляких гараздів і тільки світла в душі і серці!"

Я відповів: "Може, я чогось не встигаю робити, бо хочеться щось написати нове. Для цього необхідно піти на якийсь час у підпілля. Інакше – не виходить. Надто суєтно живемо та спілкуємося.

Вибачте мені за неувагу. Сподіваюсь, той, хто пише, більшою мірою цікавить своїми рядками, аніж своєю персоною. Буде час – прагнутиму коментувати. Як зараз. Радію Вашому теплому слову. Бо маєте – світлу душу. Дякую Вам за це. Світлої Вам Паски, мила пані Наталю!"

Запис у нотатнику від 4 травня 2013 року: "Учора ввечері не було меж моему обуренню, коли побачив, як на дитмайданчику біля озера "Сонячного" троє непевних відпочивальників обірвали гілки з посадженого нами минулого року кленочка. І це, щоб настроювати на них м'ясо бройлерів для приготування шашликів. Тому й народився вірш "**Завинив**":

Я стільки днів сидів між книг
І врешті вирвався з їх полону.
Так захотілося весни,
Як пиякові – самогону...

Я знаю: вам, як і мені,
Це порівняння ріже вухо.
Навряд чи зміг би стільки днів
Пияк пробути без сивухи.

Мені ж те байдуже було,
Що стільки сонця і блакиті.
І Паски свято надійшло,
Якого гріх, як слід, не стріти.

Я мудрості питав у книг.
І не помітив часу плину.
Так непростимо завинив,
А міг би бути і не винен...

Уголос мушу мовить це,
Аби покаятись, бо є в чім:
Хтось покалічив деревце,
Що врятував я в холоднечу.

Гілки, відтявши без жалю,
На шашлики ладнав шампур хтось...
Це ж як утратив гальма люд,
Що на таку спромігся дурість.

Я не почув той тріск гілок,
Лиш крик: "Є вихід, громадяни!"
Отам, де озеро, гуло
Біля вогню зібрання п'яне.

Я розумію, що святки.
Але ж... Он мами. Її з ними – діти.
А тут – гармидер... І пляшки...
І деревце кістками світить...

Та що слова і мудрість книг?
Хто їх почує? Варвар? Де там!
Пробач, кленочку, завинив.
Якби ж я знав... Пробач поета.

Я в книгах мудрості питав,
А, бач, в житті належить знати,

На що спроможна глупота,
Коли збирається на свято.

Та хоч би хто сприйняв мій гнів:
"Ідіть до нас! Шашлик, будь ласка!"
Я все сказав їм, що хотів.
Винюся: різко, як на Паску.

Як бачиться: дорослі люди, а ведуть себе іноді, як нерозумні діти. Причому далі були ще жахливіші речі: у вогнище, де підсмажувалося м'ясо, непевна трійця підкинула ще й шматки гуми... Знявся дим. А присутня жінка в теплій компанії голосно коментувала: "Що це за коптіння? Ви ще отруїте мене! Повбиваю!" І – дурнувятий регіт чоловіків. Страхіття!

Подалі від таких зустрічей! Дай, Боже, жити в повній згоді з власним сумлінням і гармонією з оточуючим світом.

Ольга Фітсала з Рима та Микола Гладкий із Харкова поширили, а Валентина Ніколаєва з Фастова прокоментувала вірш: "А скільки таких трійць по всій країні, що руйнують все навколо і не задумуються ні над чим. Дай, Боже, повернутись їм на розум. Будемо сподіватись. З наступаючим світлим Святом!"

Я відповів: "Сердечно вітаю вас, дорогі пані Олю, пані Валю, пане Миколо! Отож, що їх ще вистачає, я й написав ці рядки. Дякую, що читали та поширили. Не впевнений, що ті, хто нівечить природу, переймаються віршами, але все ж – хочеться думати про краще в людині. То й будьмо з тими добрими сподіваннями, друзі! Сонячного дня Вам!"

Уночі чемпіон світу з боксу в надважкій вазі українець Володимир Кличко відстоював свій титул у Німеччині з бою з претендентом на найвище спортивне звання відразу за чотирма версіями італійцем Франческо П'янеттою.

Шість потужних раундів, і суперник українця тричі побував у нокдауні! А похвалювався перемогти за формулою великою Юлія Цезаря: прийшов-побачив-переміг! Аж ні! Хоча він все зробив, що міг. І кілька ударів провів досить вдало. Однак після третього раунду хвалько пішов у тінь. І згас. А в житті зміг перемогти рак. Отака людина!

Тим важливішою була тоді шістдесятя чемпіонська перемога Володимира Кличка. І безумовно гарний подарунок у Світле свято Паски Христової!

Радісно було за нашого земляка – найсильнішого атлета в світі! Того дня Україна славно гриміла на весь світ. Як мовиться, шануймося, бо ми таки того варті!

Після переможного бою уболівальники очікували, що наш земляк зважиться зробити пропозицію на одруження своїй коханій (американській кінозірці Хайден Пенеттері), яка прилетіла також на цю подію. Словом, і спорт, і кохання, і Паска Христова. Але освідчення не відбулося.

Росіянин Олександр Поветкін тоді заявив про свій намір теж позмагатися з нашим суперважем. Але то вже з часом – восени.

А на "Фейсбуці" всерйоз обговорювалася тема помилування Віктором Януковичем свого заклятого ворога – Юлію Тимошенко. В обмін на фінансову допомогу Європи та США Україні: на вересні фахівці прогнозували фінансову кризу в нашій державі і припинення будь-яких соціальних видатків для населення. Таке нам відкривалося покращення від партії влади. Але в разі відмови в допомозі дива ніякого не станеться. Це – не благодатний вогонь із Єрусалима. Це – Віктор Янукович. І він хоче залишитися в своєму кріслі бодай ще на один термін. За кризи та Юлії Тимошенко на свободі – це було проблематично. Як ніколи!

Прикрість святкового вечора: користувачка на "Фейсбуці" дрогобівчанка Галина Жубіль поскаржилася на те, що від мене надійшло їй англійське послання, яке, як вона правильно зазначає, я їй не надсилав. Так і є. Тому я відповів: "Звичайно, нічого я не надсилав! Тривають мої проблеми на "Фейсбуці". Я вже втомився від нападів усіляких вірусів. Навіть почистив комп'ютер і змінив пароль. Та все повторюється. Буде ускладнюватися ситуація – геть піду з "Фейсбука". Бо це – мука!"

Пані Галина вигукнула: "Ні-ні-ні! Ні в якому разі не йдіть! Ці нахаби тільки того й добиваються!!!! Не піддавайтесь! Все буде добре!"

Я погодився: "Дай, Боже! Дякую за Ваше переконання, люба пані Галю! Зі Світлою Паскою Вас! Нехай у всьому Вам щастить. І неодмінно – здоровиться! Як і всім добрим людям, хто до нас із добром!"

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 24 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 28

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Благодать Господня", "Фіолетово", "Солов'ї", "Екссес", "Врятоване поле", "Старенька з собачкою", "Серце і пам'ять", "Карпатська рапсодія", "У Карпатах", "На ювілей до друга", "Тост", "Лелека" та "Щоденне", котрі з'явилися на світ божий 5-14 травня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Недільного 5 травня 2013 року благословився світлий Великдень – Паска Христова. Першим мене привітав зі святом двоюрідний брат Микола, котрий жив і працював тоді в російському Уренгої. А донька його мешкає в Санкт-Петербурзі. Побажав Миколі Петровичу, щоб він скупав за Україною.

І написав того дня вірш "Благодать Господня":

Ніч із зорепадами
Свята Великоднього.
Господи, дай радості
Світлої сьогодні нам!

І яви нам милості
Ізцилитись вірою.
Щоб любить по щирості.
Щоб жили у мирі ми.

Під ясними зорями
І під сонцем лагідним
Щоб були нескорені,
Щоб ясніли правдою.

Щоб висів над нивами
Дощ із неба синього.
Та були щасливими
В рідній Україні ми.

Щоб на світлі задуми
Благодать Господня нам.
Боже, дай нам радості
Свята Великоднього!

Світлий день надії на безсмертя наших душ, надії на безсмертя праведних справ на землі, надії на духовне зростання людини за заповідями Сина Божого. Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Що то за день – Великдень! Спочатку – нахмарилося, як печалі на душі, а потім – сонце крізь хмари, як радість із серця! Свяtkово! І так – до самого смерку. Великдень!

На "Фейсбуці" користувачі поширили відеокліп на пісню В'ячеслава Вакарчука "Веселі, брате, часи настали...".

Я прокоментував: "Справді – глуха стіна! А тому треба це знати і відповідним чином реагувати на все, що відбувається з нами, а не вдавати, що нічого не відбувається страшного, що якось там буде..."

Не буде якось! Бо це такі веселі часи, що не втішають, а кличуть захищати свій рід, свою матір Україну, своє завтра. Невеселі часи настали, браття!".

Вранці 6 травня 2013 року неспішно обходив свої провінційні, як на столицю, Позняки: гай, що неподалік від будинку, озеро "Сонячне", дитячий майданчик... Довкруг матусі з непосидючою малечею. Щасливий туркіт голубів. Плин качок на воді...

Уважне око підмічає: відцвіли абрикоси, але квітнуть на повну силу вишні та бузок. Про них і мова в новому вірші "**Фіолетово**":

Вишня в білому вінку,
У зеленій плахті.
Фіолетово бузку –
Він цвіте і пахне.

Тільки бджілка й джміль чомусь
Повз бузок – до вишні.
Фіолетово йому,
Вишні – білосніжно.

І такий розкішний кущ –
Пахне медом наче.
Фіолетово бузку –
Бо такий на вдачу!

Взять мене: недобачать
Став, як щось читати.
А хай пройде повз дівча –
Не мину дівчати...

І дарма, що вже старий
І мені відомо:
Фіолетово все їй,
Як бузку отому.

Поглядаю на в'юнку –
На поставу красну.
Фіолетово бузку,
А мені прекрасно.

Ой, бузку, ти не гордуй:
Одцвітеш – одпахнеш.
Біла вишня у саду,
У зеленій плахті.

Скільки цвіту і життя,
Стільки і любові.
З вишні бджілка й джміль летять
Повз красу бузкову...

Присвятив вірш привітній Наталії Лисюк. Подумалось тоді: хай їй буде приємно. І не буде приводу докоряти мені в неувазі...

А мої судини під величезним напруженням: якби не озеро, не знаю, як переносити таку спеку. Хоча синоптики прогнозували і зменшення її. У сусідів – себто в Росії – ж вже було прохолодно. І задощило, як повідомила дружині її сестра Наталка...

Отож, невдовзі така погода дійшла й до нас, хоч як того й хотілося.

Лариса Злобіна першою прокоментувала новий твір: "Ох, Наталочко, який запашний вірш Вам написав цей цікавий поет.

Він, на жаль, не підтримав мого запиту на дружбу (не хотілося б думати, що через російське прізвище). Та я часто зустрічаю його вірші в багатьох друзів, можу і в них прочитати".

Потім обізвалася пані Наталія Лисюк: "Вітаю Вас, пане Іване! Зовсім недавно приїхала додому: на вулиці такий чудовий вечір! Такий казковий яблуневий аромат, просто п'янить!

Зайшла у "Фейсбук", аж тут така приємна несподіванка від Вас. Сердечно дякую Вам за вірш із посвятою моїй скромній персоні. Бажаю гарного вечора, приємного спілкування. Христос Воскрес! Воістину воскрес! Пане Іване, а про якого це Ви там старого у вірші? Не жартуйте так більше!".

Я відповів: "Оце як щастить, так по самі вінця! Дякую, любі пані Наталю та пані Ларисо, за приємні слова і схвалення вірша. От би ще знати, коли пані Лариса зробила запит мені, а я проявив таку неухвагу до неї!? Цього не може бути!

Або вже я геть сліпий через свою повсякденну писанину. Вибачте мені – жодного стосунку це немає до прізвища чи будь-чого. Дайте мені сигнал – як останній шанс, і я виправлюся. Чесне слово!".

Пані Наталія продовжила: "Будьмо, пане Іване! Завжди з насолодою читаю Вас! І радію за пані Ларису також! Будьмо всі радісні й щасливі! Адже життя – прекрасне!

Я погодився: "Дякую Вам, пані Наталю! Спробував натиснути на підтвердження дружби з панею Ларисою, а мені прийшло повідомлення про те, що вже минуло 23 години від часу послання нею запиту на моє ім'я. І тому – до побачення! Що це за такі нормативи – не дійду тями.

Можливо, пані Лариса повторить запит, якщо не передумала, звичайно!".

Згодом таки вдалося все заладати. І слава Богу!

На "Фейсбуці" з'явилася стаття молодого критика Андрія Бондаря "Два кольори" Дмитра Павличка: сучасне прочитання". Мова про нібито сучасне прочитання пісні Олександра Білаша на слова Дмитра Павличка "Два кольори". Автор стверджує, що ліричний герой нікуди не ходив у світи, а все йому привиділося, коли він ностальгійно дивиться на шматок полотна, вишитий його ненькою.

Користувач Сергій Петров прокоментував: "Не люблю такі пісні – соплі, як життя закінчується, про смерть... Є ще така: "Рідна мати моя-я-я-я..." Це все про смерть, про старість, жорстоко це..."

Микола Владзімірський заперечив: "Тут немає некрофілії. А москалям, канешно, пра пабеду подавай! Світом правлять Ерос і Танатос. Окрім смердючої нафти, звичайно".

Я теж не міг пройти повз дискусію і написав: "Отакі! Вже й посварилися... По-нашому. А через що? Через дурницю, яка приснилася знічев'я амбітному критику.

Він же судить зі свого сідала, яке не покидав, і те нам хоче нав'язати. У нас казали: дурний піп – дурна його й молитва. Якби все те, про що намережив автор, було правдою, ніхто б тієї пісні не співав. І забулася б вона давно. А так живе. І співається людьми. Особливо тими, хто має життєвий досвід і кому сивина торкнулася не тільки козацького чуба, а очей, які вицвітають із роками теж.

Ви, хлопці, напишіть таку пісню, а потім уже майте сверблячку чесати язиками та шукати те, що вам здалося. Перехрестіться! Якраз дні такі! Христос воскрес!".

З'явилися схвальні значки під моїми словами, що дуже втішило мене, а користувачка Роксолана Когут вигукнула: "Як на мене, це не нове прочитання, а повна нісенітниця!".

Однак користувач Микола Воскало обурився: "Чому так серйозно?".

Я пояснив: "Бо надто серйозна річ – пісня, яка вже стала народною. Минуть роки, і, може, в людей навіть не дійдуть руки до поетичних книг, публіцистики чи "Сонетів" Дмитра Павличка, де блискуче український поет переклав світовий сонет – від Шекспіра та Бодлера і до Гвездослава та Янки Купали, створивши при цьому власний діамантний сонетарій, а "Два кольори" співатимуть. Бо в них – душа українця. Бо в них – про святе: рідну матір, рідну землю, рідні традиції, вболівання батьків про долю дитини, а в цілому – про рідну Україну та незнищенну любов сина-патріота до Батьківщини.

Тому й так серйозно, дорогий пане Миколо! Христос Воскрес! Будьте мені щасливим та здоровим!".

І на тому я заспокоївся. Тим більше, що зателефонував син Василь і привітав мене з Великоднем. А потім став запитувати, які твори йому варто почитати на дозвіллі. Я порадив – Тараса Шевченка з його поетизацією сільського життя, Олександра Пушкіна, Льва Толстого, Антона Чехова та Михайла Лермонтова. І краще почати – з "Анни Кареніної": йому вона була б дуже корисною. Передовсім – щодо розуміння взаємин між чоловіком та жінкою.

Водночас я побажав йому більше бувати на свіжому повітрі, скажімо, в столичному Гідропарку та погріти на сонці свої виразки... Син пообіцяв вибратися на Дніпро. Бо й справді вже стабілізувалася тепла погода.

Під вечір знайшовся ще один мудрагель в особі якогось Самсона Георгія, котрий підтримав Андрія Бондаря такою брідятиною: "Фактично, текст про те, що ліричний герой взагалі не народжується: його вишиває мати двома стежками власною полотниною, тобто поверхнею своєї матки. Герой намагався народжуватись, щось натякає про "пороги", але перинатального досвіду в нього немає. Кольори теж зрозумілі: червона кров та чорні відходи буття немовляти, що не має шансів народитись. Автор правий лише в тому, що такий ось досвід анатальності близький до наркотичного. Можливо, і Павличко так мислив (або не лише мислив, але й жив).

Тема цікава: увесь народ, зомбанутий єдиною піснею, що загоняє назад в матку... Ненароджений народ".

Фастівчанка Валентина Ніколаєва обурилася: "Шановні панове, перестаньте шукати тарганів там, де їх немає. Так можна сплюндрувати кожну пісню. Ви з висоти своєї вченості будете розкладати куплети на складові, і вже домовилися про ненародженість нашого народу. А ми, прості люди, і вже доволі зрілого віку, прожили з цією піснею набагато більше ніж Ви на білому світі.

Тож, будь ласка, покажіть свою вченість на чомусь іншому. І не чіпайте того, що належить всім. Даруйте мені, але я більш ніж упевнена, пане Самсоне, що Ви не зможете створити свою пісню, що стане такою популярною, як "Два кольори". Відтак лишіть народне народу!".

Киянка Наталя Вернидуб тієї ж думки: "Як на мене – дещо надумано. Так можна знаходити підтвердження власним думкам де завгодно..."

Я теж додав свої п'ять копійок: "От затяті! Пані Валю та пані Наталю, я їм – отим затятим – сказав про це ще одинадцять годин тому, а вони знову: за рибу – гроші.

Добре, що Ви їм ще раз: мусимо. Та й істина від повтору не псується. Гарного Вам вечора! Бережіть себе і наше надбання – українську пісню.

І яке це щастя, що ми ще за життя автора сприймаємо його твір як народний. Бо його співає народ. А це аргумент понад усі! І будь-які витребеньки, що з розумним виразом обличчя видаються за науковий погляд, виглядають глиняними колосами: подми – і розлетяться на друзки. Шкода й часу!".

Наступного дня – 7 травня 2013 року – надворі з самого ранку сонячно. На небі жодної хмаринки. Дружно щебетала пташина. І дисонансом – грейдер та самоскиди на будмайданчику. Люди вже займалися своїми буденними справами. Час – і пісні солов'їній, і праці людини. З новим днем! Слава Богу, і він – мій!

Чи то здалося, чи й справді того вівторка почув солов'їний спів, бо вже був час їм – соловейкам – прилетіти в наш краї. Під враженням співів за вікном написав новий вірш "Солов'ї":

Про що співають солов'ї,
Хай травень з червнем вам розкажуть:
Аж захлинаються гаї
Від щебетання диво-пташки.

І серцю млосьно від рулад –
Щемких, що линуть безугавно
Із верховіть, мов зорепад
Під звуки музики ласкаві.

Про неї спів цей – від і до –
Його обраницю вродливу:
Мовляв, прилинь – зів'єм гніздо,
І в ньому будемо щасливі.

А ще – як любить він її,
Що будуть в них співочі діти...
Про що співають солов'ї,
Спитайте в сонячного літа.

Найкраще – в червні. В липні – ні:

У липні – пташка на яечках.
І він їй їжу – не пісні –
Приносить в дзьобику в гніздечко.

Таке кохання світле в них,
Що і казати – солов'їне.
Які вродились співуни,
Така від них і пісня лине.

І що примітно: молоді
Співають гірш, ніж ті – в літах вже.
То щоб зарадити біді,
І вчаться співу юні в старших.

Отож закон той не про них,
Як про коня старого брешуть,
Що не псує, мов, борозни,
Але й глибоко не оре вже!

О, як же кличе він її,
Як переконує старанно!..
Про що співають солов'ї?
Не сумнівайтесь – про кохання.

Працівниця львівського Національного музею імені Андрія Шептицького Олена Кіс-Федорук, прочитавши мій першодрук написала, на моїй стіні:

"Затріпотіло серце солов'ями...".

Я підхопив запропоновану тему і довів строфу до завершення:

І заспівала сонячно блакить!
Якщо є пісня поміж нами,
На білім світі варто жить!

Душею налаштувався на те, що через три дні – у рідному селі – таки наслухаюся цих закоханих співунів – натхнених соловейків. І на серці було радісно – побачуся з односельцями.

Міркував собі: мабуть, цього разу не піду в школу, бо вже говорив із дітьми про свою нову книжку – "Заберу тебе в сон". А от у клубі чи бібліотеці обов'язково зустрінуся з бажаними послухати мої нові вірші. Тим більше, що й Любов Заєць натякала, що однокласники не проти такої зустрічі. Отож, стрінемося через 50 років. Аж страшно подумати – через пістоліття! Але я – за!

Олександр Волков зазначив: "Я востаннє чув спів солов'їв у 1988 році у Фогельзанге, Німеччині!".

Я прокоментував: "Давненько! Та й з акцентом, мабуть... Треба побувати в червні в столиці й надолужити згаяне! Приємних вражень від вівторка, дорогий Олександр Івановичу! Будьмо, друзі!".

А співачка та композитор Леся Мацьків Горлицька так відреагувала того дня на новий вірш: "Читаю перший рядок, рядок за рядочком, а у відчинене вікно несе пташину пісню соловейко..."

Спочатку цей спів лунав десь далеко в саду, а коли дочитала вірш до кінця, соловейко співав вже біля самісінького вікна на розквітлій пахучим цвітом яблуні".

Я відповів: "Он як! Дякую, пані Лесю! Кращої рецензії годі й бажати! Світлої музики Вам у душі!!"

Того вівторка на Байковому кладовищі поховали кінорежисера Миколу Маценка. На прощанні був і поет та кіносценарист Іван Драч – творчий побратим небіжчика в фільмі про Лесю Україну "Йду до тебе".

Наступного дня – 8 травня 2013 року – написав вірш "Експрес":

Стриже газони садівник.
І бабці лаються з ментами:
Не там торгують овочами.

Хоча б зважали вже на вік...

Я помічаю – "ДПС":
У хлопців бирки – на тужурці.
Тоді до чого тут патруль цей?
Встряю й напружую ексцес.

Вони: мовляв, не ваше діло!
Бо ще й в кутузку заgrimлю.
До чого ж я ментів люблю!
Які ж вони на людях смілі!

Ви, хлопці, сплутали, кажу:
Ви – служба ж руху на дорогах...
Ну, словом, я – бика за роги:
Мов, переходите межу...

А вже народ до нас підходить
І теж на мій, дивлюся, бік:
Мовляв, правий же чоловік!
Куди попреш проти народу!

Щось хлопці там погмоніли,
І раптом геть пішли за ріг.
Бо служба все-таки доріг...
А твердили: не ваше діло...

Я став героєм в бабць за мить.
Ті популярно пояснили,
Що хлопці плати захотіли,
А бабцям ні з чого платить.

Отож тоді і знявся крик.
Всяк прагне з бідного урвати.
Я йшов – ментами в спину клятий.
І стриг газони садівник.

Заступився тоді за бабусь, які на переході до ринку на Позняках торгували нехитрим скарбом – пучками петрушки, капостою, солоними огірками... А їх ганяли міліціонери. Причому – з дорожньо-патрульної служби (ДПС). Мене це обурило. Якби не люди, що підійшли невдовзі на гвалт, мені б, напевне, довелося йти у дільничне відділення міліції. Не сталося: самі стражі порядку пішли геть.

А за те, що займаються поборами з приватних торгівців, я й назвав їх ментами. Як і народ таких захисників величає. Ганьба та й тільки.

Олександр Лук'яненко – мій колишній заступник у Севастопольській регіональній державній телерадіокомпанії (на той час керівник севастопольської ФМ-станції "СевСтар") першим привітав мене з Днем Перемоги: "Зі святом, Іване Васильовичу! Мало кому щастить у житті зустріти Вчителя. Саме з великої літери! Мені пощастило. Дякую Вам!".

Я відповів: "Сердечно вітаю і Вас з Днем Перемоги. Завтра на площі Нахімова в Севастополі буде звучати нова пісня на мої слова " Велике свято" ("Великий празник"). Її виконає Тетяна Барткова. Хочу сподіватися, що колись її почують і на " СевСтарі".

А я завтра їду на поминальні дні в рідну Малу Токмачку на Запоріжжі. Там на мене чекають дві творчі зустрічі – зі школярами у місцевій загальноосвітній школі і з дорослими – в сільському клубі чи сільській бібліотеці. Словом, життя триває.

Приємно усвідомлювати, що Ви не замикаєтеся в чотирьох стінах студії, а сміливо йдете на масштабні проекти, як колись ми з Вами відважувалися на телемарафони і демонстрації парадів і церковних служб.

Недавній квітневий концерт "СевСтара" на площі Нахімова – незаперечне тому свідчення. Так тримати! Сердечно радію за Вас! Зі Святком!".

Але невдовзі геть зіпсував настрої поширюваний у соціальних мережах заклик президента Російської Федерації Володимира Путіна до всіх російськомовних людей прийняти російське громадянство.

Я тоді так і прокоментував на "Фейсбуці" ту далекосяжну провокацію: "Хто б там, куди й кого не кликав, а ми – на своїй землі. І тим пишаємося. Бо – українці. Духом, єством, долею. І мати в нас одна – Україна. І матуся теж – та, що дала життя і вивела в люди. Та навчила дорожити своїм – рідним.

Дай, Боже, повік життя залишатися українцями!".

Побували з дружиною на ринку – накупили поминальних квітів: і мені в село, і на могилки нашим домашнім улюбленцям – Хельці, Нюсьці та Томику.

Біжить час. Тепер ми тільки вдвох у квартирі...

Телефонував друг дитинства Федір Михайлович Химич із рідної Малої Токмачки: передавав вітання від директора школи Олександра Григоровича Гамова, котрий цікавився моїм приїздом у село, оскільки ми ще не змогли погодити час зустрічі зі школярами. Домовилися, що вже на місці розберемося...

9 травня 2013 року зустрів, як зазвичай, за робочим столом. Виповнилася 68 річниця закінчення Другої світової війни. Згадав розповідь землячки Віри Михайлівни Барсукової (Штанько) про те, як хлопці з моєї Малої Токмачки, що на Запоріжжі, Дмитро Бут, Іван Данильченко, Микола Олійник та Павло Рекубрацький розмінували колгоспне поле, тим самим врятувавши багатьох від неминучої смерті (до того чимало односельців підірвалося на мінах). В роздумах про це написав вірш **"Врятоване поле"**:

Як німців прогнали з села восени,
Які всі щасливі були, як ніколи...
Нарешті розправили плечі й вони –
Дмитро та Іван, Павло і Микола.

Здавалося б, хлопцям тим жить – не тужить:
Так дихалось легко і радісно – вільні!
Та тільки от шлях, що до поля біжить,
І полечко-поле – закуті у міни.

Здавалося б, мирне життя у селі.
І полю – родити пшеницю та жито.
А вибухи знов... Скільки вбитих, калік...
А спробуй їх вгледіть – тих неслухів-діток...

Дмитро і Микола, Павло та Іван,
Зібравшись, пішли розмінувать поле.
Остання вже міна... І як це бува:
Рвонула зненацька. Й ошкірилась болем:

Від того – і місця живого нема...
А той – весь заюшився кров'ю від рани...
І мами ходили поміж усіма –
Згорьовані мами скривавленим ланом.

Сини помирили потому від ран.
А поле вродило і жито, й пшеницю.
... Дмитро он, Микола, Павло та Іван
До поля дорогою йдуть – подивіться!

Звичайно, здалося... Пробачте мені:
Старі в мене очі вже стали – підводять.

А хлопці ж були!.. Не забути б про них!
А поле Врятованим звуть у народі.

Роки пролітають: вже де та війна!
Дубки там, де поле загоїло рани.
І пам'ятний камінь. На нім імена:
Тим хлопцям уклін наш і шана.

А день же, погляньте: мов звільнення день!
І вдячність з очей пломеніє повсюдно.
Воістину з нами, хто жив для людей.
Тому – вічне поле. Й вони – незабутні.

Віра Михайлівна розповідала мені й про те, що зверталася з пропозицією увічнити пам'ять відважних земляків, які пожертвували найдорожчим – життям, не в районну раду, а до комсомольців – нащадків колишнього ВЛКСМ. Однак, там не надали прохання ніякого значення, вважаючи, що є справи більш важливі, ніж ця.

Сміливі, як бачиться, навпаки вважали, що немає нічого важливішого за порятунок життя людей – своїх земляків. А прийдешнє покоління віддячило на всі сто відсотків! Отак іноді буває.

Тому вкотре настійно закликаю: пам'ятаймо тих, хто подарував цей сонячний день. Бо без цього не стане добра на світі. А це протиприродно!

Будьмо, друзі! Вклонімося простому солдатіві, який, попри все, зміг чесно виконати свій обов'язок і захистити (так, ціною неймовірних утрат – 27 мільйонів життів, серед яких 10 мільйонів – українців!) рідну землю від загарбників. Святі люди!

Попрощався зі своїми друзями на "Фейсбуці" аж до 16 травня 2013 року, коли мав повернутися з поїздки в рідне село: "Дай, Боже, побачимося та почуємося! Будуть сили – щось напишу. Й поділюся з усіма. Хай будуть усі щасливі та здорові! Неодмінно!".

Ранок п'ятниці – 10 травня 2013 року – зустрів у Запоріжжі, де, як і скрізь, перше, що впало в вічі, – жебраки та голодні собаки. І відреагував на те невеселим віршем **"Старенька з собачкою"**:

Минаю баки зі сміттям,
І настрій падає мій миттю,
Коли стареньку бачу там,
Що копирсається у смітті.

Сортує знайдене в кульки.
Об'їдкам рада, як подачці.
Хіба обгризені кістки
Вділити може ще собачці.

А та облизується лиш,
Бо що не кинеш – їй все мало.
І що тут скажеш: дожились!
У всьому люди й пси зрівнялись.

Я знав: життя собаче в нас.
Але настільки щоб – не відав.
Не дай Бог те кому спізнати,
Що жінці із кульком об'їдків!

Мене немов не поміча...
А що приніс – до себе миттю.
Ковтає слину собача.
І жінка рветься у смітті...

Це власне – про чеховську даму з собачкою в наші часи: вона – постаріла жінка, самотня жебрачка, яка навіть не може прогодувати свою домашню улюбленицю...

Гірка життєва проза: біля баків зі сміттям голодні люди. Вони сподіваються натрапити на залишки їжі від тих, хто сьогодні є господарем життя, живе безтурботно і заможнo. А жебраки вдовольняються об'їдками. Після всіх... Страшна правда нових часів.

Писати (як і спати) на верхній полиці було дуже важко, бо надто малий простір для маневру (не підняти голови). Крім того, продувало повітря з вікон – у мене знову проблема з носом... Одна надія – надворі спекотно: вилікуюся, доки доїду. Дай, Боже!

Тільки-но обнялися з другом Федором Химичем, як душа поринула в спогади дитячих літ. Тому вночі з п'ятниці на суботу – 11 травня 2013 року – довго крутився в ліжку, бо ніяк не міг заснути: в голову лізли всілякі думки – то Валя Галушко згадалася, то її мама тітка Варка та батько – дядько Павло.

То потім інтернат... І чомусь прийшла на пам'ять Катя Карась, яку однокласник Володя Пономаренко відбив у мене на дні народження у Галі Клименко...

То Валя Місюра: як ми з нею та мамою Лідією Іванівною відвідали в Запоріжжі циркову виставу. Валентині й присвятив новий вірш "**Серце і пам'ять**":

Холодне, як крига, колись
Ввібрало усе поміж нами...
Які ми щасливі були,
Спитай своє серце і пам'ять.

Себе ж упіймав я на тім,
Що пам'ять уже призабула,
Яка ти була у житті –
У нашім далекім минулім.

А світ аж хмелів від весни.
І я захотів – до нестями,
Щоб знов повернулось колись,
У серце вернулося й пам'ять.

Почувши бажання моє,
Здивована пам'ять озвалась:
У тебе ж обраниця є,
Невже цього серцю замало?

І я присоромлено йшов
У сонці під небом весняним.
...Не згадує колишню любов,
Як хочеш лишатись коханим.

А світ від весни аж хмелів.
І я дослухався до нього.
Холодне, як крига, колись –
Минуле. Не треба про нього.

Коли відболіло – не жаль.
Забулося, так тому й бути.
Пекельне життя, уважай,
Коли те колись не забути.

І спасу від весен нема,
Бо рани роз'ятрює пам'ять.
Колись, як холодна зима,
Позаду. Як все поміж нами.

Отак я собі прояснів.
І правильно, й мудро все наче.
А десь там, у серця на дні,
Ворушиться пам'ять. І плаче.

Перші юнацькі почуття... Аж закололо в серці. Навіть важко конкретизувати цю сповідь. Але хай буде, коли так написалось...

Пригадую, як виходив серед ночі на вулицю. Аж перехопило подих, коли перевів погляд догори: здалося, що такого зоряного неба ще не бачив у своєму житті! Дивина і тільки: зірка на зірці – міради зірок. Мабуть, тому що було безхмарним небо. Було таке враження (досі пам'ятаю цю емоцію очікування), що от-от почнеться зорепад. Але ні – не сталося. Десь о четвертій годині ранку заспівали солов'ї. Краса – неймовірна: рай та й годі!

Правда, я після відвідання кладовища ходив ледве живий (позбивав усю траву, що пішла в ріст навколо всіх восьми могил, а також наносив на могили землі, бо надто просіли; та як на ту біду, не взяв відра з собою, а тому довелося робити щось подібне до нього з шестилітрової пластикової пляшки для води; словом, не розгинав спину до двадцятої години тридцяти хвилин, доки не почало смеркати; якраз до цього часу мій друг Федір Михайлович зі своїми онуками Дмитром та Євгеном переносили з поля сіно люцерни).

Подумалось тоді: якщо так тяжко працювати щодня (а в селі це так і є), де в людей тільки беруться сили?!

Побував і на свіжій могилі нещодавно померлої нашої вительки Надії Петрівни Коротун. Квіти та вінки від дітей і вчителів. Поруч могила її чоловіка – Євгена Микитовича Бараніченка (1924-1991 роки). Виходить, Надії Петрівні було близько дев'яноста років (а ми чомусь вважали, що їй близько дев'яноста п'яти)...

Планував зателефонувати двоюрідному братові Василю Шкарупілу та його дружині Ірині, котрі цього дня приїхали теж і зупинилися в сестри Ольги (свекруха – Катерина Фокіна – померла нинішнього Великодня, але не в меншого сина Віктора, а у старшого - Василя, котрий, як подейкували злі язики в селі, взявся доглядати немічну матір за земельний пай, що їй належав).

Отож, планував, але не зміг: не було сил ні говорити, а тим більше йти на зустріч. Може, коли перепочину та прийду до тям, скажімо, десь під обід удасться.

Зранку дізнався від дружини друга Каті прикру новину: виявляється, останніми роками малотокмачанці стали основними клієнтами онкологічного центру в обласній лікарні. Пов'язують це з наявними на території села копалинами уранових руд (вони тягнуться від Гуляйполя і до Копанів). Тут навіть хотіли почати їх видобуток. Але люди протестують, бо для цього потрібно ліквідувати щонайменше дванадцять довколишніх сіл! Біда та й годі!

Запис у нотатнику від 12 травня 2013 року: "Неділя. Поминальний день. Хоч і не забуваємо душею, а згадуємо і словом їх – найрідніших людей на світі. А найперше – наших матерів та татусів.

Поминальний день... З ними. І вже назавжди – без них. Не затихає вічне бажання – почути хоча б. На хвильку – побачити. Ні – ніколи!

І це болить. Тепер уже назавжди і безперестанку. Побували на кладовищі. Побачив багатьох із односельців та однокласників. Як же ми постаріли: не передати словами, що роблять із нами немилосердні роки. Від того ще болочіше на душі!".

А написав того дня рядки не про перебування у рідному селі, а про Карпати, назвавши вірш "Карпатська рапсодія":

А ходімо зі мною – у свято зі свят:
Отуди, де весна у вбранні у зеленім,
Де у річку збігає із гір водоспад
І хлюпочуться радісно хвилі студені.

Неугавний той наспів – і вод і весни:
То дзвінкий, то як шепіт – такий таємничий.
Сині очі у тебе – так синьо від них,
Як від синього неба і синьої річки.

Наче дихають – кола мигтять на воді.

І до неба і гір десь прямують смереки.
А ходімо за ними, ходімо туди,
Де на горах ще сніг, а у небі – лелеки.

Аж до сонця летять, а воно йде в зеніт.
Тільки промінь червоний пробився з-за хмари.
А повітря: вдихни лиш – п'янить дивоцвіт.
Не питай мене, звідки ті пахощі-чари?

О, розкрилля води, гір, високих смерек
І ромашок, сердечком на сонечко схожих.
Не питай, хто в полон нас так легко бере:
Якщо серце не скаже – ніхто більш не зможе.

Навіть він – гомінкий водоспад цей гірський
І метелик розкішний, що сів біля мене,
І співочі такі шебетушки-пташки,
І весна у вбранні оксамитно-зеленім.

Довгождана й така неповторна зі знад,
Як цнотливе освідчення в першій коханні.
А ходімо зі мною – у свято зі свят:
У Карпати квітучі – Карпати весняні.

Чому так сталося-написалося? Бо спрацював на контрасті: згадував того дня свого побратима Андрія Дурунду, а ще про неповторно-красивий і незабутній до кожної миті-миттєвості вечір у Карпатах, коли я їздив туди на телерадіофестиваль із Севастополя, коли писав там вірш "**У Карпатах**", що увійшов до книги "Стою на Майдані" за 2005 рік:

Смереки високі. І гори – усюди.
Збігають потоки – із гір ручаї.
Вмиваюсь водою – хай сили прибуде,
Хай будуть високими думи мої.

Кого де не стріну – то легіні статні,
Гуцулки вродливі зі співом в устах.
За що мені щастя – ці гори Карпати,
І плеск Черемошу, і гомін Прута?!

Як дихати легко: наповнюю груди
Повітрям на хвої й озоні дощів.
Смереки високі. І гори – усюди.
Я серце закохане в горах лишив.

А хто бачив справжню – до неба аж! – ватру?!
Танок із жаринок – нічний феєрверк.
Стоять зачудовані сині Карпати.
Мелодія скрипки над плаєм пливе:

Танцюють гуцули – круг ватри кружляють,
Немовби чаклюють навколо вогню.
І юна гуцулка душевно співає
Про гори Карпати і милу рідню.

Співає гуцулка так легко й відкрито.

Смереки той спів піднімають до зір.
Не знаю, як жив я до цього на світі?
Тепер не прожити без ватри і гір!

Тепер одного мені, краю мій, треба,
Щоб виспівать словом правдивим тебе,
Горіти, як ватра, і прагнути неба –
Думками, як гори, сягати небес!

А тепер – у "Карпатській рапсодії" – хотілося передати і музику природи – музику весни.

Пані Ольга Брик із іспанського міста Картахени (автономна область Мурсія), прочитавши першодрук, написала на "Фейсбуці": "Яка ж то краса! У вірші немовби співає сама душа!!!

Ваші вірші з душі, пане Іване! Дістаєш крила і хочеться жити, а не просто існувати! Щиро дякую за прекрасне!".

Я відреагував: Мій уклін Вам, дорога землячко, пані Олю! Як же після таких слів та солідарності душі кинеш віршування?! Та нізащо в світі!".

А Тетяна Милянець додала: "Карпати – край, як рай. Повітря особливе! І ніби крила виростають, так би й піднявся над горами, над тою красою, Вами описаною... Дякую за приємне повернення у спогади..."

Я відповів: "Чудово! Дякую й Вам, пані Таню, за це сердечне зізнання. Гарного Вам настрою!".

На кладовищі побачився з багатьма односельцями: особливо порадив зустрічі з братом Валі Галушко (свої першої дитячої обраниці серця, що в десять літ від підступного менінгіту пішла у засвіти) – Анатолієм Химичем, однокласниками Любою Заєць, Іваном Коноваленком та Любою Коноваленко. Прийшли Оля, Іра та Василь Шкарупіли – ми пом'янули рідних.

А потім мене забрав Федір Химич до могил баби Марії та діда Михайла Штаньків, де чекала на мене Віра Михайлівна Барсукова (Штанько) з Донецька. Підійшла і Віра Касянівна Рябець, яка запитала, чи нічого не міняється щодо моєї зустрічі зі школярами, бо вона хотіла б написати про це. Я віддав їй по примірнику вірша "Врятоване поле", який вони пообіцяли надрукувати в районній "Трудовій славі" та обласній "Запорізькій правді". Віра Михайлівна подарувала мені іконку Івана Богослова та освячений срібний хрестик. Я зразу ж і надягнув його.

Єдине було зауваження від Віри Михайлівни, що герої вірша не воювали. Але потім згодилися, що формула "вернулись із війни" може бути примінена й до них, адже всі, хто пережив те страхіття – так чи інакше повернувся з війни. А друзі ще й розмінували поле. Ціною власного життя врятували багатьох односельців. Вирішили залишити все написане без змін.

Після обіду Федір Михайлович зібрав усю свою родину за спільним столом удома, де я прочитав свою поему **"На ювілей до друга"**, що потім також увійде до книги "Над прірвою".

Наведу невеличкий (фінальний) фрагмент з поеми:

Я їхав додому. І думав весь час
Про друга, про землю і долю сільчан.
Це справжнє везіння – побути між тих,
Що рідній землі спромоглись присягти,

Ні в чому й ніколи не зрадивши їй.
Хай дуже нелегко трудитись на ній,
А їм це за щастя – на отчому полі,
Як жито-пшеницю, плекать свою долю.

І навіть тоді, як в них дата солідна,
Вони не про себе – про землю про рідну.
Про матір свою – годувальницю славу.
А ще – коли ж буде нарешті держава,

Якій це болітиме гірко, як їм.
Я низько вклоняюся друзям своїм.
І вірю: допоки вони там – на рідній землі,

Є шанс в Україні на щастя і хліб.

Розчулений друг дитинства вийшов навіть із-за столу, бо сльозилися очі, і слухав моє читання за рогом будинку. А потім дякував: "Умієш ти, Ваню, довести до сліз своєю поезією. Спасибі тобі!".

Дуже багато гомоніли того вечора про паї. Люда – молодша Федорова сестра – розповіла про те, що багато людей продають свій пай, щоб отримати миттєво від сорока до сімдесяти п'яти тисяч гривень.

А Федір сказав, що цього робити не слід, бо пай – це живі гроші: що виростив, те й твоє, крім податків та прямих виробничих витрат. Сорок тисяч – це крапля в морі в порівнянні з тим, що може дати земля, якщо докласти до неї рук. Словом, проблеми й проблеми.

Наступного дня – 13 травня 2013 року – написав вірш "Тост":

І перший тост, і тост останній –
Угору йтиму чи з гори –
Волів підняти б за кохання,
Що в серці полум'ям горить.

А що ж воно? Спитать кого б то?
Хвороба? Лікар скаже: ні,
Кохання – надважка робота,
Бо тьма зусиль потрібна в нім.

Ні! – заперечить архітектор:
Це досконалість усього!
Кохання – це скоріш мистецтво,
Душі натхненної вогонь.

Та ні – на те мистецтвознавець:
Потрібен витворам глядач,
А в нім – інтим лиш балом править.
Кохання – це процес, як бач.

Який процес – здвигне плечима
Незадоволений юрист:
Дві сторони. І мир між ними.
Ні, це наука є скоріш!

На те професор мовить сивий:
Яка ж наука це – ні-ні,
Коли студентів під силу
Те, що не здужати мені!

... Отримав я звання доцента.
Але в коханні я б хотів
Повік лишатися студентом.
Це – іспит. Над усі – в житті.

Хто склав його – пізнав кохання.
І звідав щастя. Я б волів
Підняти перший і останній
Тост – за кохання на землі.

Нехай уже не мені проголошувати такі тости, бо давно не піднімаю застільних келихів, але хотів би, щоб вони превалювали – саме світлі тости за коханих, бо на землі немає нічого світлішого за щасливе кохання.

Ольга Брик із Картахени, якій я присвятив першодрук, написала на моїй стіні на "Фейсбуці": "Пане Іване, я приємно вражена... Я дуже вдячна Вам за Вашу привітність, увагу і безмежно красиву поезію!".

Я відповів: "Так хотілося почути Вас. І таки вдалося! Світлих Вам емоцій, пані Олю!".

А харків'янка Лідія Еніна додала: "На завтрашній ранок чекаємо від Вас нових рядків".

Я прокоментував це побажання: "Дасть Бог ранок – дасть і першодрук. Все в його руках. Я – лиш його звук!".

Пані Лідія констатувала: "Дуже добрий звук, пане Іване!". І це втішає.

А пані Ольга Брик додала: "Правильно, пане Іване: все в Господніх руках! Без Бога, ані до порога!".

Я погодився: "Все так, пані Олю, все так! Щось та напишеться...".

О 10 годині того понеділка відбулася моя зустріч зі школярами десятих та одинадятих класів Малотокмачанської загальноосвітньої школи. Читав їм годину нові вірші – слухали тихенько й уважно. Весь виступ був зафіксований на відеокамеру: прийдешньої середі мав відбутися обласний семінар учителів української мови, на якому, з-поміж іншого, господарі навчально-методичного заходу й планували продемонструвати запис нашої зустрічі.. Присутні в класі учні та вчителі (серед них була і молодша дочка Надії Петрівни Коротун Наталія – вчителька української мови та літератури) ошасливили мене оплесками, вручили розкішний букет троянд, а потім усі ми сфотографувалися на тлі шкільного пам'ятника Лелеці. Та й попрощалися на тому.

Я пообіцяв директору школи Олександрі Гамову, що наступний свій твір присвячу йому, бо збирався написати поему "Рідня" (саме про тодішню поїздку до села).

Насамкінець подарував Олександрі Григоровичу примірник вірша "**Лелека**":

Час мине, і, я знаю, ніхто це не буде читати,
Хоч здавалось мені: що писав – головне.
Може, зважиться критик якийсь на цитату,
Та хіба, щоб дошкульніше вжалить мене.

Але ти, що зі мною повсюдно була, повсякчасно,
Погортай сторінки та вчитайся в слова,
І як хто запитає, повідай про щастя,
Що один раз в ніколи на світі бува.

Я озвуся у них, повернуся до тебе здалека –
Молодий, повен сил і надій, як весняна ріка.
Закружляє з Малої Токмачки лелека,
Що ожив, як і я – в заповітних рядках.

Його виходив хтось, обігрів у натопленій хаті.
А на День Перемоги він в небо весняне злетів:
Покружляв над людьми. За це щастя літати
Знявсь, як вдячний салют, його радісний спів.

Отак само життя і мене теж малим обігріло.
Я віддячити людям хоч словом привітним бажав.
І, тебе оспівав – мою сонячну милу,
Що в житті я зустрів дуже пізно, на жаль.

Але все-таки стрів і світився від ніжності й щастя,
Милував і голубив, як голуб голубку, кохав.
Бо любов на землі – це зоря, що не гасне,
Це та пісня душі, що повік не стиха.

Та ти знаєш і те, що не міг був я жити інакше,
Коли рідний мій край був у ранах і люд занімів.
І хай вдячний тобі за прихисток домашній,

Але горем людським мій наповнився спів.

Я будив їх в часи – безпросвітні, непевні і люті.
Я хотів Україні і людям – любові й добра.
Та мовчали в хатах позамикані люди.
Бо замки їм на двері вивішував страх.

Страх утратить мале, що лишалось ще в хаті,
Хоч синиця в руці, як немає у ній журавля.
Дехто гаспидській владі зумів підспівати,
Щоб не чулось, як стогне від болю земля.

Я не міг, не хотів, бо вважав за гріховне
Говорити не те, що у серці боліло моїм.
І нажив собі недругів в битві за мову,
Як всіх кликав іти в Український наш дім.

Як кружляли рядки журавлями щодня в Інтернеті,
А їх друзі сміливо, як прапор, несли між людей.
І спасибі тобі, що стоїчно терпіла мене ти:
Рік за роком, за місяцем місяць, щодень.

І я знаю, що згодом ніхто це не буде читати,
Коли житимуть люди, я певен, у щасті й теплі.
Та нехай хоч тобі, коли будеш одна ти,
Нагадають рядки, що я жив на землі.

Що були ці часи – безпросвітні, непевні і люті,
Та не кожен від страху у хаті безмовно заляк.
Привітай же, згадавши тоді, моя любо,
Із Малої Токмачки свого журавля.

Олександр Григорович помітно знітився, коли дійшов до рядків про гаспидську владу, якій я не забажав підспівувати: мовляв, він також так думає, але внутрішній цензор і страх не дають йому про це так сміливо говорити вголос.

Я сказав, що нічого міняти не буду, бо так мені думається, а тому так і написалося.

До речі, мого сільського літописця – Лідії Касянівни Рябець – не було на зустрічі в школі, хоч на кладовищі говорила, що обов'язкове прийде. Обіцянка-цяцянка, подумалося мені тоді...

В обідню пору з'їздили в гості до Галини – Катриної сестри. У неї гарний будинок. Та взагалі в неї все обладнано на найвищому рівні. Був у гостях у матері і син Олександр зі своєю семимісячною донечкою Настею від нового шлюбу. Бавився з дівчинкою. І вона негайно реагувала на його голос.

Словом, усе гаразд, а тільки немає батька Івана: уже п'ять років, як він пішов із життя. А міг би жити й жити. Та, бач, не переніс родинного скандалу, полюбивши колгоспну кухарку Любу...

Галина зробила ремонт у будинку, але не торкнулась і пальцем стінки в світлиці, де з кафелю викладена лебідь і лебідка, що плывуть морем... Є фото, де на цьому тлі zostалися вони удвох – Галина та Іван. Хай нагадують їй про щасливі дні, коли вони були поруч. Дружиною і чоловіком. Сама так вирішила. Отже, й досі любить. Життя!

Наступного дня – 14 травня 2013 року – мені в дорогу: як кажуть, пора й честь знати...

Напередодні ввечері знову зібралася вся родина Химичів: батько приготував шашлики та печену в мангалі картоплю. Їли – аж за вухами ляцало. І жартували, особливо зять Сергій Кандибка – чоловік від природи веселий та кмітливий. І захоплений розведенням бджіл. Ця пристрасть передалася й синові Романові.

Роман навчається на останньому курсі Оріхівського технікуму – того дня був на якомусь виїзному занятті, а все одно ввечері телефонував батькові й цікавився обльотом матки в щойно придбанім рої.

Коли ми були в гостях у Галини Химич, на її подвір'я впали перші краплі довгожданого дощу. Надвечір хмарилося, але дощ обійшов Малу Токмачку.

У день мого від'їзду зранку було сонячно, але на сході вже збиралися хмари. І мені над усе хотілося, що пораділа душа в мого друга: себто, щоб із тих хмар упав нарешті довгожданий дощ, аби прийнявся та пішов у ріст посіяний другом соняшник. Дай, Боже!

Дружина Федора Катерина готувала пійло для теляти, котре голосно ревло за ворітьми, просячи їсти. А заодно розповідала мені про сусіда, який уже скаржився на те, що теля не дає йому спокою. Нервовий чоловік.

Нещодавно внадився був до нього сусідський півень і будив своїм ранковим співом. Увесь куток чув, як сусід ганявся за несподіваним будильником. А я згадав свої ранкові контрасти вдома і написав вірш "Щоденне":

За дверима сусід двічі клацнув замком:
А це значить – йому уже час на роботу.
Я п'ю мелену каву з парним молоком
І ловлю цього ранку замріяну ноту.

Де та музика сонця, блакиті й весни?
А у душу вриваються лиш дисонанси:
От візьми й трактористу піди поясни,
Що псує поетичну картину він вранці:

Деренчить, мов дружина заведена чимсь...
Що це я? Хай поспить... Натомилась учора.
Але ж трактор розбудить – отак деренчить.
Чуєш: "Кави й мені!" – це дружина говорить.

От і вся тобі музика ранку і дня!
А у мене ж ні слова нового в рядочку.
Мружить очі дружина. Вікно відчиня.
І п'є каву на кухні в своєму куточку.

"Я вівсянку зварю, ти збирайся в магазин:
Ані борошна вже, ні яєць не зосталось..." –
Це дружини наряд. Мій щоденний візит
В супермаркет. І це вона так спеціально:

Щоб не всівсь за комп'ютер і свій Інтернет.
А я й радий, що знову ітиму між люди.
Там і слово новеньке мене дожене.
Там і теми новенькі кружляють повсюди.

Там почується справжня мелодія дня.
Долучу і свою я до неї замріяну ноту.
Потім прийде натхнення і – вибач, рідня!
Клацне двічі замок: це сусід вже з роботи.

Як на замовлення, ожив тієї миті телефон: дружина наказувала, щоб із села нічого не віз, передовсім це стосувалося копченого м'яса. А друзі навіть слухати нічого не хотіли – бери, і все тобі!

Отож, як бачиться, знову матиму мороку вдома: вже якщо не можна чогось уживати, особливо жирного, то й не слід. Тільки в селі на такі речі не дуже зважають. Бо де ж ти візьмеш ті сили, якщо будеш увесь час на пісному?!

Але час у дорогу. Мій уклін і щира вдячність за гостинність, дорогі земляки, а найперше тобі, мій друже Федоре Михайловичу! До побачення, люба моему серцю Мала Токмачко! Дай, Боже, стрінемося! Найреальніше – через рік".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 25 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 29

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Світлий настрій", "Пом'янули", "Не порозумілися", "Рідня", "Вероніка", "Україно, вставай!", "Панда", "Шкапа", "Запитання і відповідь", "Брила" та "Невідкриті таємниці", котрі з'явилися на світ божий 15-22 травня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Позаду моя тижнева подорож до рідного села: вранці 15 травня 2013 року я під'їздив до Києва і несподівано для себе виявив, що добирався в одному вагоні з земляком Іваном Коноваленком (не пам'ятаю вже чому, але в дитинстві ми його називали Кузьмою) – моїм однокласником у Малотокмачанській початковій школі. Отож, цілу ніч спали майже поруч, а побачилися лише перед прибуттям потяга в столицю.

Удвох доїхали на метро до станції "Дарниця": Іван Павлович поспішав на роботу (працював він тодіекспедитором в якійсь українсько-російській фірмі), а я втовпився на 45-й маршрутний автобус, яким за півгодини добрався заправної санції, а від неї пішки пройшовся до свого будинку.

Приємно було позирати довкіл, бо якраз розквітла акація: відчував такі пахощі, наче скуштував щойно викачаного з вулика меду. І каштани цієї пори викинули свої квітучі свічки.

Побачене й спричинилося до написання ліричного вірша "Світлий настрій":

Зацілую світлу даль
Радісно очима.
А вже горе – не біда:
Сонце за плечима.

Травень лагідний мені
Ніжними вустами
Нашептав такі пісні,
Що хмелію сам я.

І тобі нашепochу,
Забажай – уголос,
Щоб їх світ увесь почув,
Заспіваю соло.

Хай те знають, що ти є,
Що на весни схожа.
Може, щастя ти має
Чи нещастя, може?

Хай би щастя – я слова
Віднайду найкращі.
То ж про нього даль співа.
А нещастя – нащо,

Як зими уже нема,
День – ясний та гожий,
Коли ти мені сама
Всім на весну схожа.

Незбагненна таїна –
Годі й розгадати.
Щось нашіптує весна,
А немов сама ти.

Чи гадай, чи не гадай –
Я тобі нестиму
Ув очах розквітлу даль
З сонцем за плечима.

Захмелілий від пісень
І очей коханих,
Слаблю весен світлий день –
Щастя день весняний.

Що й казати: душі було радісно від оновлення природи і передчуття чогось нового, ще небаченого. Бо таки весна! І я вдома. Зі своєю половинкою. Що ще треба тій невгамовній душі?!

Весь час займаюся господарськими справами. Пішов на ринок, а там мої знайомі продавщиці (Наталія Григорівна, Любов Федорівна, Валентина Миколаївна та Галина Петрівна) заходилися поминати рідних – ледве відбився та втік від них, бо міг би всерйоз "напоминатися", що й дружина не впізнала б... А вона й так у претензії була, що довгенько затримався на ринку...

З'їздив у Дарницький військкомат, бо треба було написати заяву на заміну посвідчення учасника бойових дій, бо чинне прийшло в повну непридатність. Досі не вирішене питання про прийняття мене на облік у військкоматі Дарницького району, тому зробив ще одну спробу, вкотре здавши всі необхідні документи Сущенко Ніні Іванівні. Її, правда, не було (точніше вона перебувала у міськвійськкоматі), але матеріали (зокрема – листування з МВС України) я передав працівниці відділу Галині Володимирівні Момут (на жаль, вона з 1 червня того року мала звільнитися з посади, а тому не було в мене ніякої певності, що в нового інспектора дійдуть руки до моєї заяви)... Та, як завжди, хотілося сподіватися на краще.

Минулого дня дружина відмінила вечірнє заняття в фітнес-клубі, бо прийшла лише одна клієнтка, а сьогодні було 13 людей, тому Еля прийшла додому веселішою.

Телефонував син Василь. Багато часу говорили про політичну ситуацію в країні. А вона була дуже й дуже невтішною. Тієї середи – 15 травня 2013 року – у справі про вбивство Євгена Щербаня суд заслухував свідка, який перебував в у Америці, – Петра Кириченка.

Той стверджував, що Юлія Тимошенко та Павло Лазаренко є замовниками скоєного злочину (принаймні виконавець замаху на народного депутата України та його родину в аеропорту Бориспіль на ім'я Матрос, а на прізвище – Мільченко нібито говорив панові Петру про сплачені з фірми Юлії Тимошенко півмільйона доларів).

Але на запитання захисника Юлії Володимирівни Сергія Власенка, чи є у свідка документальні докази, які б підтвердили його звинувачення, почулося стисле: "Немає!".

Отож, одні балачки. А все робиться для того, щоб відвернути увагу громадськості, зокрема європейської, від звинувачення української влади у політичному арешті колишнього прем'єр-міністра України.

Того дня в домі відімкнули гарячу воду. Застерегли: не буде два тижні. Тому милися холодною...

Під вечір почув у телефонній слухавці невеселий голос Федора Михайловича Химича: у селі так і не діждалися дощу. Друг мій був у розпачі. У нас також стояла спека. Але перед цим два дні дощило. Тому, коли під'їздив до Києва, зранку було прохолодно і туманно.

Наступного дня – 16 травня 2013 року – мені зателефонувала з Дарницького райвійськкомату пані Ніна Сущенко – уточнювала деталі щодо оформлення пенсії та останнього мого місця роботи. Ніна Іванівна застерегла, що Міністерство оборони "відфутболить" мене знову до МВС України, оскільки міліція відряджала мене в район бойових дій і надавала статус учасника їх.

Ну, то вже як буде, вирішив я для себе. Ні – так ні! Хай усе-таки звернуться у відповідну комісію міськвіськкомату, де побачать, що і з МВС України мене "відфутболили"... Здуріти можна від нашої бюрократії! Але що вдієш, коли маємо таку!

Зранку знову зірвався дощ: дружина пішла на заняття з парасолькою. А я написав вірш під враженням минулої зустрічі на ринку "Позняки", який назвав "**Пом'янули**":

Спиною ставши до товару,
Що в печінках уже у них,
Вп'ятох – отак серед базару –
Зійшлись за чаркою вони.

Хто чим торгує, і знесли те:
Наталя – свіжих огірків,
Роман – заморську оковиту
(Здається: віскі) всім розлив.

Норвезький оселедець – Галин,
Бички в томаті і сальце –
Від Люби і, здається, Валі.
Ще й на замовлення – концерт:

"Скажіть, а що вам заспівати?" –
Це вже до мене: я якраз
В цей день прийшов до них скуплятися –
Непідходящий вибрав час!

Не перший рік ми вже знайомі:
Отож – я свій: ходи за стіл!
Якби ж знаття, хоч книжку б з дому
Узяв, щоб друзів пригостить...

Уже, як можу, відбиваюсь,
Але, як бачу, все дарма:
"Ми маму Люби поминаєм –
Шість років, як її нема!"

"А я Петра свого!": Наталин
Петро раптово вмер торік.
Стоїть заплакана й печальна:
Лиш п'ятдесят – хіба це вік?

П'ю поминальну з ними чарку:
Напій аж горло обпіка.
Щоб не було удома сварки,
Прошу хоч зубчик часника...

Мені б купити полуниці:
Наталка кошик так дає...
Прийду узавтра розплатиться:
Якраз і книжка свіжа є.

Їм принесу її уранці.
І буду зичити без меж
Удачі Ромці і Наталці,
Галині, Любі й Валі теж.

Земля пером вам, Петре, мамо!
Вас пам'ятають, люблять вас.
Зірвався дощ: йому між нами
Поплакати хочеться в цей час.

А всі – серйозні – за облавком.
Розклали вдосвіта товар.
Всьому свій час – і сліз, і чарки,
Й роботи, звісно, бо – базар.

На серці радість чи печалі,
А людям усмішку несеш.
Щастя вам, Ромко і Наталю,
Галинко, Любцю, й Валю теж!

Підписав книжки моїм ринковим знайомим та роздрукував новий вірш, а також розмістив його в Інтернеті. Опісля пішов купити свіжої води, бо вчорашня пішла на борщ, а також ананас, бо дружина каже, що хочеться чогось, а чого й сама не знає. Але зізналася, що від ананасу не відмовиться...

Дівчата весело згадували вчорашній поминальний день і дякували за вірш та книжки. Кажуть, збережуть і дітям показуватимуть, бо все правильно написано. Зігріло! Уже й не знаю, кого більше: чи їх, чи мене...

Львів'янка Тетяна Милянєць першою того четверга поширила вірш "Пом'янули" на "Фейсбуці" і прокоментувала його: "Таке життя. І воно не стоїть на місці, але добре, щоб ми завжди залишалися людьми...".

Я відповів: "Це правда, мила пані Таню! Дякую Вам за поширення нових рядочків! Дай, Боже, Вам здоров'я та чудового настрою! Вітаю всіх Вас, мої друзі!".

Наступним поширив першодрук закарпатець Олександр Волков. Друзі є друзі!

На "Фейсбуці" якийсь користувач на ім'я та прізвище Андрій Пінчук став виправдовувати представників Партії регіонів за те, що вони висловлюються з трибуни Верховної Ради України російською мовою: мовляв, це для того, щоб їх краще розуміли виборці південних областей держави та Криму. Я не утримався і відповів байкою "**Не порозумілися**":

Якийсь Осел спитав Корову,
Давно це мучило Осла:
"Якби твою я вивчив мову,
Чи ти б щасливою була?"

На те промукала Корова,
Та так, що аж луна пішла...
Здавалосьь: "Му!" – одне лиш слово –
А не дійшло, бач, до Осла.

"Дай молочка!" – він до Корови:
Аж капле слинка з язика.
А та – Осла не знала мови,
Й Осел зоставсь без молока.

Так, у житті це принципово –
Затямить треба віслокам:
Корови мусиш знати мову,
Якщо вже хочеш молока.

Хоч не нове, звичайно, слово,
Що ми, між іншим, утяли,
Та будем мовить знов і знову,

Аби дотумкали Осли:
Слід українську знати мову,
Як в український віз впряглись.

І мова зовсім не про щастя –
Потреба просто є така:
Якщо належиш ти до власті,
Не будь дурніший віслюка,
Вчи мову – і минеш напасті.
Ні – будеш теж без молока.

Про що б там мова не була –
Про молоко чи про Корову,
А слід згадати ослама:
Державну треба знати мову!
Бо їм (давно відомо нам):
Держава – дійна це корова.
Тому і зась – таким ослама!

Знову став гальмувати мій комп'ютер – просто-таки не вистачало терпіння сидіти за ним. Аби заспокоїтися, відкладав усе і йшов на кілька хвилин на озеро "Сонячне". Бо ще й у квартирі ставало украй спекотно: вечірнє сонце якраз світило в моє вікно.

Перша реакція на новий вірш надійшла від Тетяни Мілевської та Наталії Лисюк. Пані Наталя прокоментувала: "Пане Іване вітаю Вас, із поверненням до Києва! Згодна з Вами на сто відсотків: "Державну треба знати мову!", бо мова – це як повітря, без якого просто неможливо жити... Нехай Вам легко пишеться, а ми з задоволенням будемо читати та розмірковувати.

Гарного Вам вже майже літнього настрою! Ось відцвіте акація – і по весні! Шануймося!"

А пані Тетяна додала: "Раз українець дозволяє – наша вина!"

Я відповів, не бажаючи далі полемізувати, бо все сказано у вірші: "А пахощі від акації справді такі, що аж чманієш. Солодко-медові!"

От ще б комп'ютер не гальмував, і я взагалі почувався б щасливим.

Дякую на добрім та стурбованім слові, любі пані Наталю та пані Тетяно! Зичу гарного вечора.

А я маю до ранку завершити поему "Рідня". І вже потім оприлюдню її. Дякую за те, що не минаєте моєї господи! Будьмо!!!"

Богдан Родович розмістив віршований коментар з присвятою "На згадку дорогому моему Іванові Левченку":

"Віз України, без дороги,
Упругом довгим і тяжким,
Напнувши все: і ноги, й роги,
Тягнули, впрягшися, корови!
А їхав возом тим – Осел! "

Я написав: "Дякую Вам, друже Богдане! То такі осли, що й гарапником не шкода огріти. Може, хоч після такого стимулу щось дійде... Не випадково з грецької слово стимул – це палиця!"

Пан Богдан уточнив: "Ну, що таке stimulus – це питання дискусивне, а от що латиною – це вже поза дебатами!"

Я подякував: "Перепрошую і дякую за пильність, пане Богдане: не з грецької, а з латини стимул – буквально означає загострену палицю, якою підганяли тварин. Для ослів (а наших – і поготів) той самий стимул – те, що треба!"

Отож, по поверненні з села, паралельно з оприлюдненими віршами цілий тиждень працював над поемою "Рідня", яку завершив наступного дня – в п'ятницю 17 травня 2013 року.

Невеличкий – завершальний акорд – наводжу й зараз у своїй сьогоднішній розповіді:

Я повертався в рідний Київ.

Зірвався дощик того дня.
І я відчув: село радіє.
І виправив себе: рідня!

Рідня моя – моя родина,
Сестричка Оля, друг, село,
Моя ласкава Україна.
Це – все рідня. Їй б'ю чолом.

Я зрозумів: я – не самотній,
Допоки в мене є рідня.
Іди, мій дощику привітний,
Щоб в друга соняшник прийнявся.

Іди, мій дощику ласкавий,
Щоб напилися пшениці.
І хай врожаїться державі
На хліборобів і співців.

У повному викладі твір розмістив на "Фейсбуці" та в "Живому журналі". Для сайту "В контактї" вона виявилась завеликою. А фрагментом відбутися не хотілося.

Першими прочитали та поширили мою "Рідню" користувачі "Фейсбука" Лариса Злобіна, Катерина Васильченко та Микола Гладкий.

Пані Лариса ще й прокоментувала: "У кожного свої спогади, свої рідні могили, свої друзі, сусіди, родичі..."

Та як же багато спільного в нас, сільських українських дітей, в людей з однаковим менталітетом!"

Я відповів: "Радію, що це прочиталося – між рядками. Дякую Вам, люба пані Ларисо! Будьмо та шануймо свій рід, друзі!"

А Олександр Волков додав: "Це наша сучасна історія! І іншої у нас немає. І потрібно обов'язково зберегти нашу матір Україну!"

Я подякував: "Тисну руку Вам, дорогий Олександрє Івановичу, за сердечне сприйняття першодруку та його поширення! Дай, Боже, здоров'я вам, мої світлі друзі!"

Анатолій Матвійчук повідомив, що сьогодні в штаті Даллас в Америці в нього відбувся концерт. Я прокоментував: "Як чудово, що й за океаном – наше слово! Вітаю Вас, пане Анатолію! Хай Вам натхненно співається! На добро, на щастя, на світлі літа!!!".

І – відразу десяток схвальних значків під цими двома рядочками (серед них – і співака, поета та композитора Анатолія Матвійчука). Треба вміти радіти успіхам друзів!

Ще одна приємність: відгукнулася співачка Тетяна Барткова з Севастополя. Вона написала: "Доповідаю Вам, Іване Васильовичу, що пісню "Тополя-41 року" та нову пісню "Великий праздник" прийняли на ура та з вигуками "Браво!" Отож, усе гаразд!"

Я полегшено зітхнув: "Ну, то й слава Богу! Таки отямилися і поновили в програмі зняту пісню "Тополі 41 року": мають ще совість люди!"

Натхнений цим повідомленням та побаченим музичним кліпом "Богема", який поширила на "Фейсбуці" Катерина Васильченко, написав пісенний вірш "**Вероніка**":

В ресторані приморського міста
Танго схоже на хвилю морську.
Мовби вихор на сцені – артистка,
Я у залі – в полоні танку.
Наче крила чайні – ті руки,
І троянда в волоссі – Кармен.
Звідки в тебе вогненні ці рухи?
Як вгадати твоє з-поміж інших імен?

Ве-ро-ні-ка... Вероніка!

Мов підказує скрипка мені.
Вероніко, Вероніко,
Спопелай моє серце в огні!
Вероніко, Вероніко,
Не спиняйся у танку запальнім!
Вероніко, Вероніко,
Подаруй світле танго мені!

Все скінчиться за мить і, я знаю,
За куліси ти легко пурхнеш.
Та допоки ще скрипка страждає,
Не залиш, чарівнице, мене.
Я не відаю, що це зі мною:
І хотів одного б тільки я:
Милуватися, жити тобою,
Шепотіти розгадане мною ім'я:

Ве-ро-ні-ка... Вероніка!
Мов підказує скрипка мені.
Вероніко, Вероніко,
Спопелай моє серце в огні!
Вероніко, Вероніко,
Не спиняйся у танку запальнім!
Вероніко, Вероніко,
Подаруй світле танго мені!

В ресторані південного міста
Світле танго, мов хвилі, плывло.
Йду сюди, та немає артистки –
Танцівниці з натхненим чолом.
Зовсім інша танцює на сцені.
І від того збентежений я.
Грає скрипка так само натхненно.
Шепочу я за нею чарівне ім'я:

Ве-ро-ні-ка... Вероніка!
Мов підказує скрипка мені.
Вероніко, Вероніко,
Спопелай моє серце в огні!
Вероніко, Вероніко,
Не спиняйся у танку запальнім!
Вероніко, Вероніко,
Де тебе розшукати мені?

Розмістив його на своїй стіні на "Фейсбучі" і прокоментував, звертаючись до пані Катерини: "Дякую, люба пані Катю, за сувенір "Богема". Як бачите, мені нічого не залишалось, як навести свою версію побаченого у музичному кліпі, де немає жодного слова. Гарного Вам вечора та чудових вихідних, якою б не була тяжкою завтрашня політична погода в Україні. Будьмо!!!".

Пані Катерина відреагувала стисло: "Мурахи по шкірі!".

Я відповів: "Радий, що Вам сподобалося! По суті вийшов пісенний вірш. Шкода, що немає поруч композитора, який би подав свою музичну версію запропонованої теми. Але, якщо "мурахи по шкірі", то вже й заради цього варто було писати "Вероніку". Ще раз дякую, пані Катю, і щиро зичу світлого Вам настрою!".

Пані Катерина зазначила: "Усе чудово, чарівно, як завжди, у тонкощах передаєте зміст, настроїв, почуття! Я теж дуже вдячна Вам!

А за завтра, страшно мені... Клацаю якісь фотки та відео, а думки тільки про нашу Україну, про наш народ, про нас. Дай Боже сил, сміливості, витримки! Слава Україні, пане Іване!"

Я відреагував: "Героям слава! І дай, Боже, сил бути твердими в своїх намірах, бо вони на добро – людям, родові нашому красному, Україні! Будьмо, пані Катю!!!"

Пізніше – майже опівночі – з'явився коментар Валентини Ніколаєвої з міста Фастова, звернутий до мене: "Важкий видався день, але сіла біля свого друга-комп'ютера, відкрила сторінку, а тут твій привіт, і на душі стало так спокійно: друзі на місці, щось творять для нас.

Життя продовжують наші діти, наші твори. Дякую за творчість, яка дає нам сили продовжувати жити і сподіватися на краще".

Я відповів: "Дякую, дорога пані Валю! Гарних вихідних, друзі! Приємно, що говоримо не про банальні речі, а про творчість. Бо без цього – перемішували б тільки одноманітну політичну глину, якою намагається обкласти кожного українця примітивна влада, передусім її корумповане чиновництво.

Життя набагато багатше навіть уяви цих людей (якщо вона в них є) про нього, себто про життя. Дякую, що читали і поширили нові рядки. І тієї ж "Вероніки", і "Рідні".

Добраніч Вам, мої дорогі друзі! Надворі гримить. Надворі йде дощ. Дай, Боже, Вам спокійних і солодких снів! Перегримить і передощить. Тільки будьмо! Творімо і любімо! Інакше – то не життя! Бо справжня творчість не принижує людину, а зображуючи її в реальному часі (найважче писати – про сучасників!), дає надію.

Переконаний: митець – особистість, яка вірить у те, що в людині добра більше, ніж зла. І добро завжди дає життя. Тому воно і незнищенне!

Вірмо в це, і будемо сильнішими. А наша міць та незламність духу необхідні, щоб і наступний день був нашим – вільним, щасливим і сповненим любові – до життя, до ближнього свого, до роду свого, до України. Ще раз і ще раз – будьмо!!!".

Тієї п'ятниці Алла Чула поширила в Інтернеті світлину, на якій була зафіксована групка людей із транспарантом: "Ми проти СВОБОДИ!".

Я прокоментував: "Браття-українці, схаменіться! Не сподівався, що доживу до такої ганьби та безчестя!

Раби, ви хоч у Біблію вдумливо дивіться, коли молитесь Богу! А він заповідав людині дві найбільші, найфундаментальніші цінності – любов і свободу. Чуєте: свободу!

Людина вільна – то справжня людина. І має чинити вибір у житті з вершин любові своєї душі.

Якщо ви проти свободи, у вас немає любові. Ні до ближнього, ні до роду свого, ні до України. Бо у вас немає душі.

Раби! Невільники. І правильно, що надягли окуляри. То не від сонця – від совісті і правди.

Воістину, Боже: не відають, що творять. Превеликий і Справедливий, настав їх на путь істинну, бо гинуть за срібляники, які їм заплатили, щоб тримати холуйське гасло! Раби!!!".

Воістину правий був великий Цицерон, котрий стверджував, що раб мріє не про свободу, а про своїх рабів! Таки ж так і є!".

Наступний день додав обнадійливого настрою: саме тоді – 18 травня 2013 року – в суботу на Європейській площі в столиці опозиційні сили оголосили про проведення політичної акції під гаслом "Вставай, Україно!".

Влада всіляко намагалася перешкоджати прибуттю до Києва представників опозиції з інших регіонів країни.

Написав і поширив в Інтернеті вірш **"Вкраїно, вставай!"**:

Коли твого сонця не видно з-за хмар,
Пітьма поглинає твій край,
І вже порятунку, крім бою, нема –
Вкраїно, вставай!

Коли остогидли тобі словеса
Про світле покращення – рай,
І ти відчуваєш облуду цю сам,
Вкраїно, вставай!

Коли у кільце тебе "Беркут" бере,

І киди за ґрати, і там добива,
Немає війни, а ти в пеклі тім мреш,
Україно, вставай!

Коли всі зачинено двері тобі,
Зневажені гідність, права,
Ти мусиш звестися на праведний бій,
Україно, вставай!

Це кличе життя, кличе завтра твоє:
Сьогодні свій страх подолай,
В ім'я України, що сонцем і є,
Україно, вставай!

Відважному серцю нема перешкод,
В єднанні рятуймо свій край,
Бо ми таки є, і ми – вільний народ,
Україно, вставай!

До розміщеного на "Фейсбуці" першодруку додав коментар: "Тричі той негідник, котрий підтримує негідника за владним кермом: політДТП неминуче! Коли терпець урвався, і народ хоче обстоювати свою гідність, тричі той негідник, хто перешкоджає йому чинити його волю.

Народ – альфа і омега влади, а отже – облаштування життя. Чого хоче народ – того хоче справедливість. Того хоче життя! Почуймо власний народ, друзі! Він вартий того, щоб бути нам разом і боронити свою державу – задля життя та майбутнього дітей наших і внуків! Будьмо! Світлої та мудрої нам Суботи!".

Нічого, на жаль, надзвичайного тоді не сталося (ніякої революції – звичайна політична акція): опозиція впоралася зі своїм основним заходом за годину. Хоч зібралося людей не менше 50 тисяч (з урахуванням тих, хто прибув із регіонів України). Погаласували і розійшлися. Навіть не всім бажаючим надали слово...

Це біда – брак належної організації таких заходів. А втім – ще одна спроба нагадати владі, що ніхто не збирається дозволяти їй безконтрольно творити свої чорні справи, збагачуючись самій та доводячи до жебрацтва більшість населення України.

Цілком погодився зі спостереженнями та висновками колеги – телевізійного журналіста Святослава Цеголка щодо конфліктних ситуацій 18 травня 2013 року, а саме: по-перше, провокації організувала міліція, яка з самого ранку не лише супроводжувала бронетранспортер, який невідомо-звідки виник, але й заховала від розбурханого натовпу його горе-водіїв (трьох молодиків, яких "викурили" з машини прихильники опозиції).

По-друге, міліція охороняла мітинг влади, заявлений нею як "антифашистський", а не опозиції. Колега став свідком сцени на вулиці Трьохсвятительській, коли міліціонери не хотіли пускати на Європейську площу жінок із блейзерами партії Батьківщина. При цьому по рації вони їх називали "ненашими".

По-третє, об'єднана опозиція створила новину, оголосивши про домовленості щодо підтримки єдиного кандидата на виборах (хто вийде на виборах у друге коло, того й підтримувати).

Загалом мітинг "Вставай Україно!" з майже 50 тисячами учасників став тоді обнадійливим явищем для всіх, хто потерпав від прогнилої української політики. Водночас він повною мірою показав силу (все-таки є кому протистояти корумпованій владі) та слабкість об'єднаної опозиції (відстороненість більшості людей від неї через очевидну недовіру до половинчастості дій опозиційних лідерів та їх симпатиків).

По-четверте, ганебно дискредитували себе засоби масової інформації в очах громадськості та колег: те, як події висвітлив найпотужніший телеканал країни "Інтер" (констатуючи, що лише 4 тисячі людей зібрала опозиція, що довкола опозиції відбувалися сутички, що людям ніхто не заважав доїхати на політичну акцію з інших регіонів України), змусило і пана Святослава, і кожного, кого не вразила амнезія, згадати про журналістську революцію в Україні та звернутися до популярних телеведучих того ж таки "Інтера" Сергія Дорофєєва, Анни Гомонай та інших достойних журналістів: "Невже ви покриватимете своїми іменами брехню?"

І нарешті, по-п'яте, бойовики, які побили журналістів, зокрема з 5 каналу (Ольга Сніцарчук), вочевидь довели, хто насправді наслідує фашистів в Україні. Не забувати б про це й зараз, коли на справжніх патріотів-захисників стараннями пропагандистів Москви та їхніх підпівавців із п'ятої колони в Україні навішується тавро нацистів.

Отримав того дня відповідь із Дарницького райвійськкомісаріату щодо мого звернення про заміну непридатного посвідчення учасника бойових дій. На жаль, мені і тут відмовлено, оскільки я не стояв на обліку в тому комісаріаті та не є пенсіонером Збройних Сил України. Райвоєнком порадив звернутися до Департаменту кадрового забезпечення МВС України.

А який зиск? Звідти вже прийшло аналогічне побажання звернутися до ветеранської організації пенсіонерів Центрального апарату МВС України, а я не є ветераном міністерства. Замкнене коло. Я – відпрацьований матеріал. І ніхто не хоче зважати на моє прохання.

Невже не зрозуміло, що я звернувся в райвійськкомісаріат за місцем проживання, а отже, йому належало запросити з Севастополя мою особову справу, поставити на облік і вирішити питання заміни посвідчення. Ні, простіше не думати і відмовити, ніж знайти вихід із ситуації. Зателефонував Ніні Сущенко, але її вже не було на роботі: робочий день закінчився. Отож, зітхнув собі: іншим разом...

Того вечора у Швеції в місті Мальмо відбувся фінал міжнародного конкурсу "Євробачення-2013". Основна боротьба за перше місце, за оцінками журналістів, мала розгорнутися між трьома претендентками: українкаю Златою Огневич, росіянкаю Діною Гариповою та датчанкою Еммілі де Форест. Нашій співачці пророкували, якщо не перемогу, то принаймні друге місце. Ще тиждень до цього журналісти твердили, що українка займе третє місце. Отже, вечір, а точніше – глибока ніч мала поставити всі крапки над і.

Отож, недільного вже 19 травня 2013 року о третій година ночі все вирішилося: як і прогнозувалося, на першому місці співачка з Данії, на другому – Азербайджан, на третьому – Україна. І тільки на п'ятому – Росія.

Але треба віддати належне сусідам: в Росії організували післямову до Євробачення-2013 у програмі Андрія Малахова "В суботу ввечері", де був прямий зв'язок із Діною Гариповою зі Швеції. Її так вітали, немов вона, а не Еммілі де Форест посіла перше місце на пісенному конкурсі...

Присутній на передачі Таїсії Повалій дорікнули за те, що Україна дала російській співачці лише чотири бали (хоча й Росія на те відповіла не щедріше – одним балом: по-братськи! А ми ще морочимося, що немає політики і в таких проектах! Є, звичайно. На превеликий жаль!).

Була в програмі Андрія Малахова і переможниця Євробачення-2013 серед дітей – наша юна співачка Лариса Петрик. Її теж чітко зорієнтували (ой, там уміють!), що треба хвалити російську артистку, хоч їй хотілося сказати тепле слово і на адресу української співачки Злати Огневич. Але – обірвали на півслові...

Такий гіркий осад залишився на душі: ми не вміємо так радіти успіхові, як це роблять у Росії. Мабуть, тому, що в нас така політична невизначеність у країні, що не до культури, музичної зокрема.

Запис у нотатнику тієї ночі: "Як на мене (а то б для чого я витрачав стільки часу на написання цих – та й не тільки! – рядків) якраз і треба починати з формування культурного середовища, щоб визначити чіткі орієнтири життя. Бо ж політична культура – це лише одна зі складових культури народу взагалі.

І не однією політикою має жити людина. Сусіди це збагнули й ідеологічно працюють на об'єднання російського суспільства. У нас навпаки – триває протистояння і поглиблюється прірва між заходом, сходом і півднем України. Штучне, нерозумне і злочинне поглиблення ворожнечі між людьми.

Ким? Безвідповідальними і зорієнтованими на провокаторів-сусідів політиками (відомаю п'ятою колоною в Україні!), але передусім – гарантом Конституції України. Номінальний глава держави, на жаль, так і залишається губернатором Донеччини...".

До ранку не спав і написав басчку "**Панда**":

Де бамбук росте, жила
І щасливою була.
Але збив хтось з пантелику –
В Україну прибула.

Хтозна-хто сказав це їй:
В Україні – рай земний.
І такого зоопарку

Не знайти, як є у ній!

Потім вже повість вона,
Як замучили слона,
Як сконав ведмідь з верблюдом,
Навіть лев, і той сконав.

І збагнула панда, звісно:
В зоопарку щось нечисте,
Бо на кого не погляне,
Кожен просить їсти й їсти...

Де їй знати, бідній панді,
Що в країні править банда,
Що тут жити стало гірше
Ніж в задрипаній Уганді?

Банда всіх взяла за карк.
Вся країна – зоопарк.
Балом править хижа свита
Й пришелепкуватий цар.

І од відчаю й прозпуки
Опустили люди руки,
Бо до лампочки тій банді
І волення їхні, й муки.

І тепер, як хто не бачив,
В зоопарку панда плаче:
Простягає з клітки лапу –
Не вітатися, одначе!..

От спитати: нащо їй
Веремія з веремій?
Бо довірлива, як всі ми:
Повелась на рай земний.

Ні, ми – гірші, бо терплячі.
Що б не дати банді здачі?
Та й прогнати її геть.
Ні! Одсидимося – лячно.

А тому й не дивина,
Що нагліє так вона:
Нам – будь-що, хай навіть безлад,
Аби тільки не війна!

Я про панду мову вів,
Хто хотів, той зрозумів:
Що живем, як в зоопарку,
Винен нам не хтось – самі.

Звичайно, ніякої панди в нашому зоопарку ні тоді не було, ні зараз немає. Але вряди-годи чуєш непоодинокі повідомлення про те, що тварини ледве животіють, бо немає чого їсти. І мруть від хвороб. Як і

люди – усім однаково незносно жити. А за ґратами – й поґотів. Тому й молив тоді: хай обмине нас гірка чаша ця! На жаль, не сталося, як бажалося!

Наступного дня – в понеділок 20 травня 2013 року написав вірш "Шкапа":

У дзеркало долі
Аж страшно дивитись:
Ми – німечні, кволі
І "Беркутом" биті.

Колись нас єднали
Могутні майдани.
Осібні ми стали
Тепер громадяни.

Украї обережні:
Ми, вибачте, – скраю.
А про незалежність
Хай інший хтось дбає.

Чому ж сам не встанеш
І правду не врїжеш?
Ти крикни, Іване,
Бо ти в нас дурніший!

Отож і виходить,
Що хоч і роби з нас.
Бо тільки в народу
Є справді Вітчизна.

А в бидла немає
Й не буде до гроба.
Німе ремигає,
Як в стайні худоба.

Покірну гне спину.
Хто ні – йде етапом...
Й сама Україна,
Яка загнана шкапа.

Що тільки – на волі.
Чи ж довго радіти?
У дзеркало долі
Аж страшно дивитись.

Та мусим. Щоб раптом
Вниз сторч головою
Не рухнула шкапа.
І нас – за собою.

Нас – німечних, кволих
І "Беркутом" битих.
Невже нам ніколи
По-людськи не жити?

Чалапає шкапа.

Ми мовчки за нею.
І владний гарапник
Свистить над душею.

Козацької вдачі
Не стало і сліду.
Покірні, терплячі,
Куди ж ми так дійдем?

Аби тихим сапом...
І ярма нам звичні.
Чалапає шкапа.
І втішити нічим.

Мій тодішній коментар до нового вірша: "Прикро, що не можеш порівняти свою Батьківщину з вільним баским конем, бо щодень стає все важче жити людям. Але вони терплять – мовчки і без нарікань.

Мене це пригнічує. Бо з таким народом важко йти на рішучі зміни в житті. А вони конче необхідні. Якщо хочемо справді покращення життя не тільки для владної верхівки!".

Тетяна Милянець зазначила при цьому на "Фейсбуці": "Сумно, бо ніде правди діти, ми збайдужіли...".

Я відповів: "На жаль, пані Таню! Це наслідок багатьох розчарувань...".

На 18 годину того вечора поїхав у Національний академічний театр імені Івана Франка, де вшановувалася народна артистка України Галина Гілярівна Яблонська з нагоди її 85-річчя з дня народження. Якийсь добродій, що сидів поруч зі мною на 15 місці першого ряду в переповненій урочистій залі театру, після мого емоційного вітання ювілярки – визнаного корифея української сцени – дав потримати копію книжки "На великій стройке" (а потім і подарував її мені).

Видання, як на мене, варте нашої уваги. Воно побачило світ далекого 1931 року. Випущене було державним навчально-педагогічним видавництвом у Москві (відомий усім "Госучпедгиз") за редакцією О.О. Шибанова.

До авторської бригади ввійшли – С.С. Марейн, Ф.М. Науменко, М.М. Скаткін, В.М. Філіпова та інші.

Отож, у робочій книзі для третього року навчання в сільській школі на сторінці 112-й наведена вражаюча офіційна статистика, за якою виходить, що того 1931 року в СРСР було 77 мільйонів 791 тисяча росіян, а українців – 81 мільйон 195 тисяч!

Відчуваєте різницю? Чи не тому (після відповідного партійно-політичного аналізу на найвищому рівні) і був здійснений в Україні злочинний голодомор 1932-1933 років, щоб подолати красномовні перекоси статистики? Гадаю, що саме звідти беруть початок витоки трагедії нашого народу. Поміркуйте, друзі, на дозвіллі.

Є й 32-а глава там під заголовком "Наші сусіди". Про що в ній? Про ворогів СРСР – "буржуазну Фінляндію, панську Польщу, куркульську Румунію, капіталістичну Туреччину". А ще – про те, як у Китаї "зараз триває громадянська війна з капіталістами, веде боротьбу китайська Червона армія". А ще – про те, що прийде час, коли захоплені Румунією "трудящі Бессарабії приєднаються до нашого Союзу". І висновок під кінець цієї глави на сторінці 113-й: "Отже, у нас усі країни-сусіди – вороги". Категорично і безсумнівно.

Що це означало: є ворог – його треба нищити. І знищити. Чисто сталінський підхід до справи. Отже, готуйся до війни. З міжнародним капіталізмом.

А тим часом (за димовою завісою боротьби з ворогами вітчизни трудящих усього світу, себто – СРСР) нещадно нищився внутрішній ворог, який переважав кількісно – український народ. Його потрібно було поставити на коліна, подолати його вільнолюбний дух, знищити молодь (передусім – патріотично-свідому), яка репродукує незалежницькі традиції свого народу, що прагнув своєї держави та щастя своїй віками стражденній нації.

Викосили – майже до ноги. Аж досі оглядаємося, що скаже наш сусід із білокам'яної та червонозоряної Москви. І страх – передусім внутрішній, здавна ідеологічно вакцинований, не дає вільно випростати спину та розправити плечі переважній більшості українців.

Власне, відбулася генна мутація людини, деформуючи віддавна наш вільний козацький дух.

Така от ситуація. Нічого не буває безпричинно. Читаймо історію – з першоджерел: корисна річ, як бачиться! І шануймося, друзі! Неодмінно.

Не гадав, що доведеться виголосити слово на честь ювілярки (надто було багато бажаючих), але мені все оно надали таку можливість. Я прочитав вірш "**Не навівк ті шати**", присвячений Галині Гілярівні (текст його наведений мною у Розповіді 11-й цього видання), а також подарував славній імениниці свою найновішу книжку "Заберу тебе в сон" за 2012 рік.

Від артиста Олексія Петухова дізнався, що в Москві померла дружина письменника Ігоря Олександровича Шведова (якого я добре знав, неодноразово бував у нього вдома) Людмила Станіславівна. Вони (Олексій, Людмила та Галина) дружили між собою. І от роки, на жаль, розводять друзів.

Але Олексій Петухов та Галина Яблонська досі тримаються купи. І це було приємно бачити на сцені театру, а також після офіційної частини заходу, де піднімали келихи з вином за ювілярку.

Там же я побачився і з дітьми Галини Гілярівни – Олександром та Оленою. А ще – познайомився з землячкою Лідією Федотовою, котра родом із Малої Токмачки. Фантастика: були поруч на кладовищі на поминальні дні, але познайомилися в театрі імені Івана Франка, коли пані Лідія почула, що я з Запоріжжя.

Землячка попросила допомоги з виданням її збірки віршів, які вона пише російською мовою. Я дав свій телефон і поставив умову: коли вона набере на комп'ютері текст, хай телефонусь – підкажу, як далі діяти (написати передмову та післяслово, а також оформити зміст видання).

Отакі несподівані сюрпризи. Приїхав на рідні Позняки о 23 годині, коли дружина вже спала, бо в неї було вечірнє заняття у фітнес-клубі. А мені сутужно з самопочуттям: ледве доплентавсь додому та зміг написати кілька рядочків свіжих вражень від зустрічі в театрі.

Невеселий запис від 21 травня 2013 року: "Тьху! Треба ж так: знову (і це під завісу травня!) мене майже силоміць вклали в ліжку! Добре, що хоч дружина пішла на роботу – маю можливість тихцем ввімкнути комп'ютер і дещо написати..."

Щось мені геть стало зле вчора (майже перед самою домівкою): ішов опівночі своєю вулицею – імені Михайла Драгоманова – знічев'я запаморочилася голова, і я ледь не втратив свідомість. Хвилин десять підпирав рукою, як нікчемний п'яниця, генделік і посилено дихав.. Отакі принади поважного віку.

А до цього все було гаразд: читав вірші на вечорі народної артистки України Галини Гілярівни Яблонської в театрі імені Івана Франка, без проблем доїхав на метро, а потім маршрутним таксі до своєї зупинки. Залишалось двадцять хвилин, щоб дійти до будинку. І на тобі – несподіванка...

Застереження для себе й для інших: люди добрі, бережіть себе і не переоцінюйте свій стан здоров'я. Краще зайвий раз проконтролюйте тиск і вчасно випийте рекомендовані пігулки. Словом, будьмо!"

Написав та розмістив на "Фейсбуці" невеличку – на сторінку – статтю "Генна мутація духу". Катерина Васильченко поширила її разом із моїм віршем "**Запитання і відповідь**" від 3 грудня 2010 року, опублікованим у книзі "Не губімо в собі Україну!":

– Сократе, мудрий чоловіче,
На все ти міг відповісти.
Що у житті найбільш трагічне,
Як для людини, знаєш ти?

– А сам ти, як про це гадасш?
– Напевне, відповів би так:
Коли я відповідь не маю
На щонайважче з запитань.

Почув Сократа я зітхання:
– Нема трагічніше в житті,
Коли найважчі запитання
Не ставиш, щоб відповісти.

... Моє – найважче і єдине:
І я на нього відповів:
В собі не згубим Україну –
Її не втратимо повік.

Плекаймо мову солов'їну –
Великих предків заповіт.
В собі плекаймо Україну
І в ній не згубимось повік.

Ми – українці. І на світі
В нас Україна лиш одна.
І щоб їй далі в світі жити,
Слід, щоб була у кожному з нас!

Так, це найважче, та єдине,
Що як знамено нам нести.
Не дай Бог втратить Україну –
То найтрагічніше в житті.

Я прокоментував: "Дякую, пані Катю, як за "Запитання і відповідь", так і за "Генну мутацію духу".
Дотичні! Адже зараз нас – 46 мільйонів. Половина від того, що було 1931 року.

Що не кажіть – велика будова (книжка так і називається в оригіналі "На великой стройке"). Он як
добудувалися!

Не біймося ставити важкі запитання – це стимул шукати на них відповідь. Об'єктивну та
неупереджену. Будьмо, друзі!"

Опісля написав вірш "Брила":

Утішаю себе: все, як слід, все гаразд:
Ні найменших підстав для печалі...
І кого я дурю? І на кого ця гра
Розрахована? Й що буде далі?

Далі буде весна. А я вірю весні –
Їй цвісти, як завжди, безтурботно.
Та чим їй веселіше – співочій весні,
Тим мінорніші я беру ноти.

Злам душі: чого прагнув – розтоптане вщент...
Мов на плечі звалилася брила –
Непідйомна. Тягну її ще,
Та відчутно – останні вже сили.

Мені соромно в цьому зізнатися й край,
Бо ще стільки не встиг, а хотілось...
Утішаю себе: все, як слід, все гаразд,
А підступне – не слухає тіло.

Я втомився, кажу собі. Ще не кінець:
Хай і дихати важко – минеться.
А дружина вкладає у ліжко мене
І п'є краплі – від нападу серця.

Дожилися! Рятують нам ліки серця,
А надворі – весна. Як так можна:
Неприродно весною чекати кінця,
Хоч насправді на серці тривожно.

Я закутуюсь в ковдру і прагну заснути.
Щоб приспати утому й болячки...

Хіба ж правильно це – так чекати весну,
І її торжество не побачить?

Я кажу: все гаразд. Я вигадую гру,
Мов весна додає мені сили.
І втішаюсь: перо ще не падає з рук,
То дай, Боже, ще здужаю брилу.

Дав тоді собі тверде слово: відлежуся, і негайно займуся своїм здоров'ям: принаймні відновлю свої відвідання озера. Бо коли зимою їздив купатися в басейні, мені було легко пересуватися на вулиці і добре почувалося за робочим столом. А тепер – болить голова, поколює серце і ніє спина. А ноги вже майже не згинаю в колінах. Так далеко можна зайти, звідки не буде вороття. Не хотілося б, їй-богу!

Олександр Волков прокоментував мій пешодрук: "За останній тиждень відбулося чотири найсильніших спалахів на сонці. Ось вони дійшли до землі. А вчора була геомагнітна буря з індексом 5. Звідси й усі хвороби. Тримайтеся і видужуйте. У мене приблизно те ж сааме!".

Я відповів: "Я, звичайно, не Лара Фабіан (вона нещодавно вперше вийшла на сцену після смерті чоловіка – спочатку не змогла співати, однак за неї це зробив зал, виконавши оголошену ведучим пісню), але Ви мене розчулили.

Щиро дякую вам, пані Катю Васильченко, пані Зою Кулик, пані Олю – Ульяновченку та Гудима, пані Алло Сафронова, пані Галю Кравець, пане Олександрі Волков, пане Вікторі Гончаренку, що прочитали та схвалили нові рядочки.

Я ж, власне, для вас і пишу їх, друзі, щоб ви були сильнішими перед будь-якими життєвими несподіванками та випробуваннями. А ще берегли себе, бо попереду багато роботи. Принаймні – хоч словом долучитися до неї з тим, щоб висловити своє ставлення до всього, що відбувається в рідній Україні. Бо нам це не байдуже!

Шануймося, друзі! І дякую, що Ви є! Будьмо!!! А коли востаннє виведу попастися свого коня, я повідомлю. Неодмінно. Тримаймося!".

Зоя Кулик додала: "Вам би, пане Іване, на поля та походити босоніж – вилетіли б звідти як на крилах!".

Я відповів: "Оклигаю і таки дослухаюся Вашої поради, пані Зою. Дякую Вам і пані Аллі Кравцовій, що теж схвалила новенькі рядочки.

Зараз виставлю невеличку статтю "Генна мутація духу", в якій відлунив учорашній захід. Читайте, як буде час і сили. Там дещо змушує поміркувати на дозвіллі. Отож, дай, Боже, вам сил та доброго самопочуття, друзі!".

Тетяна Милянєць продовжила: "Шануйтеся, пане Іване, і будьте нам здорові... Вже ж літо на порозі – геть думи сумні!"

Я згодився: "І рада б душа в рай... А втім – так і намагаюся діяти, як Ви радите, пані Таню! Щоб відволіктися, написав "Генну мутацію духу".

Перегляньте, як буде час. Радий вітати й Вас, пані Олю Гудима, і щиро дякую за те, що зайшли в гості та поширили нові рядочки! Дай, Боже, вам сил та гарного настрою, друзі!".

І вже наступного дня, а це була середа 22 травня 2010 року, побував на озері "Сонячному", де під враженням від побаченої качки з виводком каченят написав вірш "**Невідкриті таємниці**":

Де очерет – легенький шерех:
Мов тіні – шмиг туди-сюди...
Гиля, качаточка, на берег!
Гиля, качаточка, з води!

Скликає качка каченяток.
Сама на березі стоїть.
Ти ба! – вже вміють розрізняти
Настійний голосок її:

Летять назустріч! Б'ються крильця
Об воду – колами вода.

Коли ж устигли народиться?
З якого впливли гнізда?

Докупи збіглись і пасуться.
На мене качка – зирк та зирк:
А що у тебе там на думці?
Й качата теж: а що за звір?

Мені ж – на них лиш надивиться.
Узавтра знов сюди прийти
І принести з собою хлібця:
Хай змалку вчаться доброти.

З тополі пух зліта додолу.
Тріпоче листям вітерець.
Гиля, качаточка, додому!
І вмить сховались – в очерет.

Отак миттєво оновиться
Встига природа навесні.
І невідкриті таємниці,
Де очерет – у гущині.

Так несподівано це трапляється – з'ява нових мешканців "Сонячного". І завжди вони притягують магнітом до себе. Бо день-два від роду, а вже все намагаються робити, як матуся вчить, миттєво реагуючи на її голос.

А потім був дзвінок від Віри Михайлівни Барсукової (Штанько) із Донецька. Вона досі під враженням мого вірша "Врятоване поле". Каже, що гарний резонанс від нього, кому тільки не читала. Тобто, за її словами, кращого пам'ятника загиблим і побажати важко... Тепер ходять на їх могили та кладуть квіти, а то вже й забувають стали, де ті хлопці-розміновувачі й поховані.

Радила мені придбати книгу Іоана Кронштадтського "Моє життя у Христі". Каже, що багато мудрості в ній. І радіє, що більшою мірою зараз духовними цінностями переймається, а не матеріальними. Воістину, праведний погляд на життя!

Телефонував і друг мій Федір Михайлович Химич із Малої Токмачки: повідомив, що недавно пройшов годинний дощ. Але й його було досить, щоб зійшов соняшник. Та й для пшениці він необхідний, бо наливається колос.

Зять Сергій Кандибка збирається качати травневий мед: обіцяв закрити баночку і мені. Дякую!

А ще – піймалося теля в друга. Тепер турбот побільшало. Кликав на молозиво. А дружина каже, що моє вже звисає на животі, натякаючи на набрану зайву вагу. Що правда, то правда.

Але сьогодні краще самопочуття. Навіть сховався на ринок, щоб купити свіжої води та кефіру на вечір. Будемо боротися з набраними кілограмами та сидінням за комп'ютером.

Останній запис тієї середи: "Надворі дуже гарно: природа в передчутті дощу. Дихається на повні груди. Фантастика. І тільки повернувся додому, як зірвалися перші благословенні краплі з неба.

Та цієї ж миті надійшла прикра новина з Франції: сьогодні там 78-річний письменник **Домінік Веннер** покінчив життя самогубством біля вівтаря собору Паризької Богоматері, вистрілювши собі в рот із рушниці.

У такий спосіб відомий літератор висловив свій протест проти одностатевих шлюбів. Це сталося за кілька годин до початку концерту, організованому прихильниками прийнятого закону про такі шлюби.

З печаллю радість обнялась... От тільки гірко – на душі!"

На цьому й крапка.

Отакі історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самотійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утворює мене в цій

думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 26 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 30

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Розкіш серця", "Гість", "Звідки пісня?", "Плювки", "Погомоніли", "Пісня про рідне село", "Жасмин", "Іменинниця", "Себе й вини", "Українці ми чи хохли?", "Хочу – в Сочі", "Погляд", "Врятувались" та "Визнав", котрі з'явилися на світ божий 23-31 травня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Четвер 23 травня 2013 року для мене виявився плідним у творчому сенсі: встиг написати два вірші. Певно, далися взнаки і враження від поїздки в рідне село, і тепло домашнього затишку потому. А тому й не дивина, що емоції щастя та сердечності (і водночас – трагізму, як же без нього, адже все в житті має бути врівноваженим!) буквально переповнюють рядки ліричного вірша "Розкіш серця":

О, дотик любої руки
І з серця вихлюпи – у вірші!
Є розкіш згадувать роки,
Які були найщасливіші.

Найнерозумніші літа,
Коли вона – одна на світі...
Є розкіш серця пам'ятать,
Що гріє душу, скільки жити:

Це святість миті, коли ти
Своє люблю уперше мовив:
Найголовніше слово з тих,
Що Богом є і Бог є Слово.

Бо це – вона, вона, вона,
Що не віддасть тебе нікому.
Ота твоя – одна, одна,
За всіх обставин незникома.

Коли повернуто русло
Всіх рік життя – у спільне море.
І що б на світі не було –
Удвох у щасті, вдвох – у горі.

Бо це життя. Твій хрест таки
У світі цім – святім і грішнім.
Є розкіш згадувать роки,
Які були найщасливіші.

Вони, як цвіт той облетять,
Поважні прийдуть в гості дати.

Є розкіш згадувать життя,
Як є насправді що згадати.

Що б не було, як не крути,
А мить остання все ж приб'ється.
Останнім буде спогад з тих,
Що найтепліший – розкіш серця.

Храни, мій Боже (в цьому суть!),
Ту, що мені закрие очі
І проведе в останню путь.
Є розкіш серця – те, що хочеш.

І справді: найщасливіші миті життя, про які згадуєш з особливою приємністю, нетлінні в пам'яті. Пам'яті серця. За великим рахунком, це і є щастя – травень життя, найквітучіша її пора. Попри захмарене небо, вірно, що за ними (за хмаринками) – сонце. І воно з'явиться. Принаймні – в душі, доки живеш і любиш, воно не згасає. А там і до неба справа дійде! Неодмінно!

Такий оптимістичний зачин проклав дорогу і до написання (теж на контрасті і в гармонії радості й туги) ліричного вірша "Гість":

Дались дощі оці мені:
Було спекотно, і – негода.
Сидить горобчик на вікні –
Своє сумне "Цвірінь!" виводить.

У чорних хмарах далина.
І дощ періщить з небокраю.
Я підійшов би до вікна,
Боюся – гостя налякаю.

А він, як хлющ, уже намок.
Дрижить. Йому б оце зігріться.
Мене побачив і замовк.
За мить якусь розправив крильця –

Пурхнув і щез. Я сиплю крихт:
А може, вернеться горобчик?
Нема нікого. Дощ згори
Лушпарить в шибку й крихти мочить.

Який там настрої – ля-мінор...
Танцюють бульбашки в калюжах.
Дошки стукають в вікно
Одноманітно і байдуже.

І чути ляскіт: самоскид
Привіз щебінку на будову.
Ото б Пегас мені такий:
Періщить дощ, а він – зі словом.

Та де ж такого відшукать:
Пішов за ним би і в негоду.
Допоки ремствую – рука
Нові й нові рядки виводить.

Благословенна, праце, ти,
Що зігріваєш душу й тіло.
Чекаю гостя. Не летить.
І кепський настрій – задощило.

Але нашіптує рядок,
Що й цю напасть ми перебудем.
Ну, день такий – періщить дощ.
Не все ж святки: минулись – будень.

І напередодні йшов дощ, і того четверга не вщухав. Тому й такий мінор був на душі. І неминуче – в рядках...

Чим відволікатися, коли хилить у сон під монотонний стукіт крапель об підвіконня? Звісно, писанням. Принаймні для мене це саме так і є. Як тоді, так і досі: пишеш і захоплюєшся так, що вже не спинитись! А тому – хай і з натури, а все-таки вродив новенький вірш.

Присвятив його майстрині одягу з Умані Лідії Бебешко.

Пані Лідія невдовзі відреагувала на першодрук: "Дякую за вірш-посвяту, пане Іване. Настрій вгадали. Горобчика я не бачила ні вчора, ні сьогодні, але він, мабуть, прилітав, щоб сповістити мені сумну звістку.

Ви ж знаєте, коли пташки прилітають (стукають у вікно), які вісті вони приносять... Вічна пам'ять моїй першій і єдиній свекрусі Валентині Андріївній, і нехай земля їй буде пухом. А ми будемо жити і творити. Правда ж?"

А Лідія Нестеренко-Ланько додала: "Дуже гарний вірш, мені б такого Муза вдарувала!"

Я відповів: "Так, пані Лідю, нам ще дещо треба встигнути зробити. Доки сил.

А тим, хто пішов у засвіти, – вічна пам'ять та земля пером! Тримаймося!

Дякую і Вашій тезці, пані Ліді Нестеренко-Ланько, за теплі слова.

Привітного всім дня та гарного самопочуття, друзі!"

Під вечір, коли переглядав новини, ще раз переконався, що сумний спів пташини таки ж до невеселих вістей. Ця приміта знову знайшла своє підтвердження у повідомленні з Франції: вранці того четверга у Ніцці на 80-му році життя помер знаменитий французький шансоньє грецького походження Жоржу Мустакі.

Наступний ранок 24 травня 2013 року видався без дощу, але прохолодним. Однак, ця обставина не сплинула на мій настрій, а тому й народився в цілому світлий вірш "Звідки пісня?":

В розпрозореній висі
Чи у серці – хто зна –
Народилася пісня,
Мов ласкава весна.

Хто ту пісню співає,
Я не знаю: душа
Чи розбуджене в гаю
Раннім ранком пташа?

Може, сонця промінчик
Посміхнувся з висот:
Він – щасливчик, він вивчив
Цілу гаму – сім нот!

Може, погляд щасливий,
Що зустрівся мені
У юрбі галасливій
Наспівав ті пісні...

Я у серця питаю:

От хто знає, либонь!
А воно відмовляє:
То співає любов:

В ній – пташа з зелен гаю,
Сонце, люба і ти...
Чуєш: пісня злітає
І бринить з висоти.

Дай Бог кожному пісні:
Щоб здіймалась вона
До небесної висі,
Як співоча весна.

А як хто ще не знає,
Звідки стільки пісень,
Хай у серця спитає:
Серце знає про все!

Отже, настроїй весняний. Заспів зроблено. Тепер – на вулицю: подихати свіжим повітрям. Бо дружина не може дивитися на мою згорблену спину за комп'ютером.

Двічі перечитав вірш Олександра Пушкіна "Не дай мне Бог сойти с ума". Книга його віршів так і ночувала зі мною, бо напередодні перечитував "Моцарта и Сальери", хоч і знаю цю маленьку трагедію напам'ять. Який же глибокий поет. Воістину: не дай, Боже, позбутися розуму! Краще – воля! І торбина. Ніж ланцюг. І домовина.

А у владі, виконавчій зокрема, тим часом тривали безлад і свавілля, що не могло не позначитися на житті країни в цілому. Ці реалії і переповнювали стрічки новин...

Після того, як прем'єр-міністр України Микола Азаров вигнав із засідання Кабміну журналістів, які протестували проти побиття міліцією колеги з 5 каналу та перешкоджання виконувати свої професійні обов'язки з висвітлення соціально значущої події (а через день – як побита собака – твердив, що всі ми люди, а отже – маємо право на емоційне реагування на нетрадиційні форми протесту), працівники вітчизняних засобів масової інформації стали спиною до керівника уряду, демонструючи надписи на спині про те, що сьогодні постраждала журналістка, а завтра може стати жертвою ваша дружина!

Того ж дня стало відомо про те, що в Карпатах завершує зведення ще одного свого замку експрезидент України Віктор Ющенко. А новини рясніли вбивствами (як-от у Запоріжжі: психічно хворий напав на лікарів – від його рук померла медсестра, котра перебувала на шостому місяці вагітності, ще двом – він виплеснув в обличчя сірчану кислоту).

Що не день – новий плювок простим людям у душу. І що коментувати, коли бридко на душі! Розумному й натяку досить. А я вже й не натякав, а писав прямим текстом. Як-от у вірші того дня, який так і назвав "**Плювки**":

Незатишно так душі:
Наче плюнув той – Азаров...
Третій день ідуть дощі,
Нависають темні хмари.

І повзе туман за крок –
Гір не видно за туманом:
Наче Ющенка плювок,
Що в Карпатах зводить замок.

Не зважать немає сил!
То дощі чи наші сльози?
В Межигір'я гвинтокрил
Януковича відвозить:

Все гаразд. Минув ще день.
Вихідні – єдина радість.
Дощ переїщить. Дощ іде.
Розплювався Бог з досади:

Ну, які ж ви – диваки,
І на що життя в вас схоже:
Що не день – нові пювки.
А от їм – роса то божа.

Та не струшував я рос.
Не вигадуйте дурниці.
Ну, народ! Ну, доборовсь!
Третій день плююсь, вкраїнці!

Продеріть нарешті зір,
Бо полуда відкрила очі.
Ех, нема тих хлопців – з гір...
Їх ніхто б не заморочив.

А отак прийшли б – і край:
Подинці б відловили,
Хто людей так обібрав,
І – ні дач, ні гвинтокрила.

Суд, звичайно, все б рішив:
Що кому – тюрма чи диба...
Третій день ідуть дощі.
На душі – хтось плюнув ніби.

Серед тих, хто схвалив та поширив першодрук, – севастополець Микола Владзімірський, закарпатець Олександр Волков, харків'янин Микола Гладкий, вінничанка Наталія Борисова, киянки Алла Мігай та Катерина Васильченко.

Поет Олексій Ганзенко прокоментував: "Біда в тім, що ніхто не прийде, пане Іване. Ні з гір, ні з долин. Ніхто ніколи нізвідки не приходить. Все треба робити самому...".

Я відповів: "Згоден, дорогий друже Олексію! Тому й – ех!".

Пан Олексій поставив під цим рядком знак схвалення.

Проте Алла Мігай продовжила: "Твори, допоки твориться, забудь ті імена. Усе природі кориться, а решта – все дурня!".

Я відреагував: "Не забути, любя Алло, бо вже край – отак дістали!".

Цієї ж миті у мене на мобільному телефоні пролунав дзвінок із Сімферополя – озвався поет Данило Кононенко. Він якраз отримав книжку "Заберу тебе в сон", яку я надіслав ще на початку травня.

Данило Андрійович окрилив своїм висновком після читання книги, вважаючи, що в мене відкрилося друге дихання: мовляв, він на старість перестав писати, а в мене кожна книжка – подія.

Принаймні колега пообіцяв відібрати кілька творів, щоб опублікувати в газеті "Кримська світлиця", а тому просив моєї згоди. Немає питань! Звичайно ж, я був радий такій пропозиції.

Подякував за добрі слова, на якусь мить відволікшись від недавніх прикрих роздумів про аморальність нашої владної верхівки.

Наступного дня – 25 травня 2013 року – з самого ранку прийшла на пам'ять недавня розмова з другом із рідного села, а тому й написав вірш "**Погомоніли**":

Дзвонив мій друг з мого села.
Такий щасливий, як ніколи:
Теля корівка привела,
Дощі пройшли – налився колос.

Це у пшениці. А іще
Після дощу зійшов і сонях.
Не вдоволитись гріх дощем,
Хоч він і був доволі скромним:

Всього годину йшов – і край.
Оце б і ще – хоч стільки впало,
І був би гарний урожай.
Кажу: що дай – усе вам мало.

Та ні, на те він відмовля,
Ну, нащо вам той дощ в столиці?
Що не кажи, а в нас земля:
Їй, спраглій, вдосталь слід напиться,

Тоді й віддячить всім сповна.
А то – хоч крапля б на люцерню...
Ніяка без дощу вона:
На сонці й вітрі бідна шерхне.

Гомонимо – душі тепліш:
Хоч в друга ладиться – спасибі.
Бо що зростить він на землі,
Тим і багаті будем всі ми.

Хоч все продасть за копійки,
Та буде мати все ж копійку.
А хай би дощ, як в нас такий,
Але не три дні поспіль тільки.

Бо поваляє пшениці,
І, що буяє, прахом піде...
Друг аж завмер на тім кінці:
Не накликай, бо прийдуть біди.

Вже краще так, як є, воно...
Отут я з другом не погодивсь,
Бо лихоманить нас давно
Від політичної погоди.

На це друг мовив: вам видніш –
Ви ж там все чубитесь в столиці,
А нам би дощ маленький лиш,
І можна жити-веселиться.

Я розумію друга: він
Землиці дати хоче раду.
А я – щоб встали ми з колін
І щоб не жебрали у влади.

Погомоніли – прощавай!
Дай, Боже, днину нам погідну,
Якщо дощу – то на врожай.
І щоб життя було – без злиднів.

Вмикаю потім "Шустер-лайф":
От де – немов пошерхле листя...
Та хоч, крім звичного "бла-бла",
Зійшлись, що в нас нема нацистів.

У такий спосіб продовжив попередню тему. Новий вірш поширили харків'янин Микола Гладкий та закарпатець Олександр Волков.

Пан Олександр ще й прокоментував: "А хай би дощ, як в нас такий, але не три дні поспіль тільки". А якщо вже два тижні, не припиняючись йде! До цього 3 місяці ні єдиного, а тут як прорвало. І холодно вночі – 10, а вдень 15 градусів тепла! А про Савіка Шустрого, я свою думку у фотографії виклав!".

Я відповів: "Співчуваю, дорогий Олександрє Івановичу! Сам – соромно зізнатися – простуджений, як узимку. Бережіть себе, друзі!

А щодо зомбування та садомахізму у Шустера – на всі сто Ви правий! Тисну руку!!! Будьмо, друзі!".

Додала свій рядок і киянка Іржина Шевченко: "Дякую за Вашу щирість душевну...".

Я вклонився їй: "Уже сонячно на душі від того, що бачу Вашу чарівну посмішку та чую теплі слова, яскрава пані Іржино! Хай Вам щастить у всьому. Я тільки порадію тому.

А що так буде – ні на секунду не сумніваюсь! Світлих вражень від суботи та душевного спілкування. Як бачиться, це найбільша розкіш у житті! Шануймося, друзі!!!".

Пані Іржина погодилась: "Ваші побажання з радістю приймаю ... Спасибі! І Вам гарного дня...".

Наша співвітчизниця Ольга Брик із іспанської Картахени тепло відреагувала на мій вірш від 27 квітня 2009 року "**Пісня про рідне село**" із книги "Я вірю: Україною Крим проросте!":

Там, де Конка плине,
Срібна стрічка наче,
Є село предивне:
Звуть – Мала Токмачка.
Те одне на світі,
Що ми родом звідти.
Жаль, сюди вже діти
Приїжджають рідко...

У високім небі – перелітні птиці.
Як малим радів їм, сину, пригадай!
І Мала Токмачка, хай тобі насниться:
Твій на віки вічні рідний, отчий край!

Птахи перелітні –
Діти наші в світі.
А село самітне
Жде додому діток.
Знаю: дочекає,
Як збагнуть із часом:
Більш села немає,
Як Мала Токмачка!

У високім небі – перелітні птиці.
Як малим радів їм, сину, пригадай!
І Мала Токмачка, хай тобі насниться:
Твій на віки вічні рідний, отчий край!

Тут, де Конка сяє,
Срібна стрічка наче,
Із доріг чекає
Нас Мала Токмачка.

Ждатиме довіку.
Все збагне й пробачить...
Нам повік велика
Ти, Мала Токмачко!

У високім небі – перелітні птиці.
Як малим радів їм, сину, пригадай!
І Мала Токмачка, хай тобі насниться:
Твій на віки вічні рідний, отчий край!

Пані Ольга прокоментувала: "Як прекрасно Ви пишете про болючу і актуальну тему – те, що сердцю любе: про Україну, про рідний край, де мала вітчизна..."

Як бальзам на душу тема рідного краю... Прекрасного Вам дня, оберемок усмішок і гарних думок!"

Запис у нотатнику від 25 травня 2013 року знову повертає до теми відображення життя у вітчизняних засобах масової інформації та моралі дійових осіб – героїв ефіру, зокрема телевізійного: "Інна Богословська теж була на передачі у Савіка Шустера. І говорила зовсім інше, ніж до обрання Віктора Януковича президентом України. Тепер служить йому.

А на минулих виборах агітувала за Віктора Ющенка: мовляв, обирайте між рабством і свободою. Бо оберемо Віктора Януковича з його братками, і білоруський варіант нам видаватиметься раєм.

Обрали (правда, істини ніхто не дізнається). Але довірливі обрали. На свою голову. Тепер вона агітує за нього. І за Миколу Азарова, в якого працювала, і знає достеменно про дерибан бюджету для своїх – регіоналів. Бо – політична повія. От і вага слова політика!

І це після слів Миколи Яновича, що історія все спише. Не спише – хай не сподіваються. Рано чи пізно, а за дерибан, як і за базар, доведеться відповідати. Історія завжди має баланс за і проти. І щось із нічого не виникає. Приходить час, і всіх розставляє на свої місця: тих, хто зарвався, – за ґрати, хто праведний, – на вершину визнання. І шани. Все ще буде. Бо – не вечір!"

Цей роздум я долучив як коментар до оприлюдненого вірша "Погомоніли". Прочитавши його на "Фейсбуці", харків'янин Микола Гладкий написав: "Дякую за розумну і вичерпну відповідь. Будьмо!"

Обізвалася Валентина Ніколаєва з Фастова: "Щиро вітаю киян із Днем Києва: 1530 років – це вже ювілей! Зичу всім посмішок і міцного здоров'я, щоб ти, пане Іване, вже надвечір забув про застуду".

Я відповів: "Дякую, дорога пані Валю! Як тільки щось пишу – значить одужую. Це такий індикатор. Але в місто не піду – дружина не дозволяє: треба перебути температуру. Бережіть себе, друзі! Та будьмо!!!"

Галина Фесюк із Жовкви попросила висловити мою думку з приводу її вірша "Роби добро", який щойно прозвучав на місцевому радіо. Прослухав запис і прокоментував: "Вдруге вже чую омузичені Ваші твори в акторському читанні. І радію, що люди вправно входять в авторську глибину та доносять її до слухача.

Іноді заважає голосна музика. Бо твір філософський. Тут важливе кожне слово. Воно має бути почутим достеменно і відразу, бо в слухача немає такої розкоші, як у мене: повторити ще раз.

Тож, вітаю Вас, пані Галю! Хай Вам пишеться і дружитья з тими, хто правдиво доносить Ваше слово до людей. Гарного Вам дня! Чи читають мою книжку в Жовкві?"

Пані Галина відповіла: "Пане Іване, Вашу книгу ми будемо, як і всіх інших авторів, презентувати по всіх бібліотеках району після конкурсу. Ще триває конкурс. Вже є 50 учасників з усієї України. Після завершення усі будуть запрошені до Жовкви. Наразі Ваші вірші перечитали члени журі.

Дуже гарне Ваше зауваження, про яке я б навіть не здогадалася, допоки не кинула усім друзям свій вірш, що музичне оформлення заголосне. Тому всі зауваження актуальні, приймаю до уваги. А як бажаєте, поруч з тим віршем, є й інші мною начитані. Як закінчиться конкурс, я, як голова журі, буду зачитувати кожного автора і оголошувати твори. Дочекайтеся. Ми Вас любимо!"

Я відповів: "Аби пилом не припадали – це головне. Ви мене втішили. Дякую, любя пані Галю! Привітного Вам дня та спілкування!"

Пані Галина продовжила: "І вам також, пане Іванку. У мене такий номер не проходить. Я би дуже хотіла Вас вітати на Жовківщині, Ви б тоді це побачили. Люблю вірити чесним людям".

Я згодився: "Вірю! Аби тільки всі були живі-здорові, а там – усе може бути, правда ж?!"

Пані Галина відповіла: "Пане Іване! Я вам признаюся: була на грані смерті – тричі! І – вийшла: молитва і каяття у гріхах, а ще милосердя – допомагають людині відродитися".

Я продовжив: "Збав, Боже, пані Галю! Ви ще така молода, я й то – пручаюся всіма силами! Хоч іноді – так закрутить, що і в реанімації не доберуть, що зі мною діється.

Та все ж будемо сподіватися на краще! Бережіть себе! Маємо ще жити: гріх полишати в такій невизначеності нашу Україну. Хочу іншого життя – принаймні для дітей. Інакше б не брав перо в руки. Ще все буде. Тільки потрібно вірити й відроджуватися, як Ви мудро й справедливо пишете. Будьмо!!!"

Пані Галина додала: "Дякую, пане Іване. Я про те, що сьогодні відчуваю себе на 18, то й легко казати. А коли щось болить, біда. Добре, дякую за розмову!".

Я поставив крапку: "І Вам! А словом будемо відволікати тіло, коли воно надумає боліти. Допомагає! Ще раз – бережіть себе і творить. Неодмінно хтось та почує і порадіє щирому, сердечному слову. Бо воно – з любові. Це – факт!".

Неділя 26 травня 2013 року налаштувала душу не просто на ліричний – на пісенний лад. Тому і вродив того вихідного вірш "**Жасмин**":

Зацвітає жасмин:
Білий цвіт – пелюстки.
Поцілуй-обійми,
Доки юні роки!
Поцілуй-посміхайсь,
Бо щасливі літа.
Поспішаймо кохатъ,
Доки мед на вустах.

Доки сонце горить в небесах золоте,
Доки серце твоє повне щастя й любові.
Бо осиплеться клен, і жасмин одцвіте,
І стежки заростуть, де ходили з тобою.

Нахилия ковилу
Вітерець до землі.
Обійми-поцілуй,
Доки радісних літ!
Та допоки зима
Нам снігами сипне,
Ти цілуй-обіймай,
Зачаровуй мене,

Доки сонце горить в небесах золоте,
Доки серце твоє повне щастя й любові.
Зеленіє ще клен і жасмин ще цвіте,
Діти стежкою йдуть, де ходили з тобою.

Поцілуй-обійми,
Бо з любові літа.
Пахне-квітне жасмин,
Як кохані уста.

Пригадую: вийшли тоді з дружиною у двір, а там зацвів жасмин. Такі пахощі ширилися довкруг – не передати словами. Отож і отримав поштовх для написання першодруку, який розмістив в Інтернеті.

Що залишалось, коли не було сонця, а білі хмарини темніли й настирно затягували всю блакить? Як на мене, належало подарувати собі й людям вірш-пісеньку, де є і сонце, і теплі почуття, і квітуча весна з отими неповторно-звзвбними пахощами жасмину. Хай би співали на будь-який мотив, який ляже на душу. І – дай, Боже, світлого настрою, сердечної любові та чудового самопочуття!

Отож – зацвітає жасмин... Усім добрим людям – привітної неділі.

Першою на "Фейсбуці" на першодрук відгукнулась пані Віра Жменяк, написавши на моїй сторінці: "І Вам також – привітного дня! Дійсно, одразу захотілося побігти до фортепіано і заграти. Мелодія так і виринає десь із глибини – з душі. Пишете Ви дійсно прекрасні, надзвичайно емоційні вірші. Натхнення Вам!".

А Лариса Злобіна додала: "Запашний вірш. О, ця вічна ситуативність періодичних коливань... Ароматичні хвилі!".

Потім схвальний значок поставили та поширили першодрук Ольга Стівенс, Віка Федорова, Ольга Фітсала, Олександр Волков та Микола Гладкий.

Я прокоментував: "Учора побачив у нашому дворі той розквітлий жасмин. І тепер – як дитина заливаюся радістю від тих слів, що набігли в рядки. А ще більше від того, що Вам, мої любі пані Олю, пані Ларисо, пані Віро, пані Віко, пані Олександрє, пане Миколо, вони хоч трішечки, а зігріли серце. Дякую за солідарність душі! Будьмо!".

Пані Ольга Брик додала: "Ніжний запашний жасмин – король ароматів, з давніх часів оспіваний як квітка любові і ніжності".

Я поставив під цими словами значок схвалення.

Побачив світлину на "Фейсбуці", де співак, поет і композитор Анатолій Матвійчук зі своєю родиною. Всі усміхнені та щасливі. Я прокоментував: "Красиві люди – красиві у всьому: у творчості, у взаєминах, у житті".

Перечитав дещо із Джорджа Байрона: як він і стверджував, найвизначніший його твір – поема "Дон-Жуан". Гірко, що великий англієць не завершив свою колосальну епопею, бо 19 квітня 1824 року помер у Греції, захищаючи цю вільнолюбну країну від тиранії Туреччини. Мав створити двадцять чотири пісні, а встиг тільки шістнадцять... Шкода! Але ж – геніально!

Того дня телефонував Богдан Вуйко з Севастополя: просив знайти час, щоб під'їхати до нього і зустрітися з композитором нашого гімну на захід з приводу 10-річчя зведення пам'ятника Тарасу Шевченку в місті. Напередодні біля пам'ятника Кобзареві Богдан Іванович розповідав гостям про те, як працювала Фундація імені Тараса Шевченка, щоб у місті на Чорному морі з'явився цей витвір мистецтва і заодно засіб увічнення пам'яті про геніального сина України. Знову прозвучав у виконанні пана Богдана мій вірш "Дійшов Шевченко в Севастополь". Я пообіцяв, що до 20 червня ми зустрінемося і вирішимо всі творчі питання.

Намагався додзвонитися до свого колишнього заступника в Севастопольській РДТРК Олександра Лук'янченка, щоб привітати з днем народження, але він не відповів. Залишалось сподіватися, що побачимося, коли приїду в гості. Ото тоді й привітаю. Звісно, хоч так, як ніколи...

Запис у моєму нотатнику від 27 травня 2013 року, в понеділок: "Як кожна нормальна людина, терпіть не можу понеділка. Тим більше, коли він незмінно починається зі звуків дрилення на верхніх поверхах будинку. І сьогоднішній ранок не став винятком.

Але попри все, новий день – у сонці. І він теж – мій! Та ще й день народження у дочки Олени. Піднімаючи келих за її здоров'я, подумки зичу кожному гарного настрою, успішного (себто – неважкого!) дня та гарного самопочуття! Будьмо!!!

Відіслав доньці російською мовою SMS-телеграму:

В сердце, как у соловья,
В этот день весенний:
Поздравляю тебя я,
Доця, с Днем рожденья!

И, конечно, соловьи
В день цветущий мая
Счастья, радости, любви,
Долгих лет желают!

Донька відреагувала миттєво, бо відправляла Марійку в школу, а Даринка в дитсадок не пішла, бо хворіє. Домовилися, що зустрінемося о 18 годині, коли всі повернуться з роботи".

Потім я написав дочці присвяту рідною мовою і назвав її "**Іменинниця**":

На столичних вулицях

Голуби цілються.
І авто літають –
Без кінця авто.
Парк гримить музиками.
Сонце в шибці блискає.
Із вікна хтось дивиться,
Не впізнати – хто?

Ув очах іскринка:
Внучка то – Даринка
Чи Марійка, може,
Старшенька сестра...
Поверх аж дев'ятий –
Важко угадати,
Хто у парк весняний
З шибки визира.

Ох, оці поети!
Все у них секрети.
Зблизька – таємниці.
І – віддалеки.
Зір уже старенький –
Не впізнав Оленки,
Сором і зізнатись –
Не впізнав дочки.

Хто ж її впізнає –
Сонце в шибці грає,
А сама, як квітка,
Ні, як той мигдаль...
До дочки я нині
Йду на іменини,
І мене, напевне,
Донька вигляда...

Хай мені пробачить,
Що я недобачив,
З ярмарки ж простую,
То й секрет простий.
На травневих вулицях
Голуби цілються.
І я шлю повітряний
Поцілунок їй.

Ліфт злетить – у висі.
Я – не запізнився.
Що букет трояндний –
Що моя дочка.
Потім вечір людний
Згадувати буду,
Як ітиму в дім свій –
Десь на Позняках.

Хай щастить вам, діти,
Скільки дасть Бог жити.

Хай внучки зростають,
Щоб продовжить нас.
Буду йти щасливий,
Наче бачив диво.
І зі мною йтиме
Радісна весна.

І прикрий вечірній запис після зустрічі, бо так було на душі: "Шкода, що їздив сам вітати дочку, бо в дружини в цей час була робота у фітнес-клубі. Та, власне, останнім часом я сам зустрічаюся з дітьми (особливо після минулорічних неприємностей із сином, коли він дозволив говорити прикрі слова на адресу Елі, із якою я, мовляв, відпочиваю собі на пенсії на своїх Позняках: знав би він, який це відпочинок – днями не виходити на вулицю, коли щось хочеш написати, аби повпливати на вкрай загрозливу для всіх ситуацію!).

Зі свого боку дружина не хоче ні сама розстроюватися, ні бачити розстроєним мене, коли виникає напруга в стосунках між найближчими людьми. Шкода! Та сподіваюсь, що з часом зможемо подолати і цю прикру смугу-перешкоду і водночас випробування для всіх нас у житті.

Вечір пройшов швидко: ми вітали Олену, я гомонів із онуками, а потім під'їхав син Василь після роботи. Став розпитувати в нього про життя-буття, а нічого не почув, бо нічого нового немає. І син не захотів поширюватися на цю тему, очевидно йому болять невизначеність. Збирається відправити дружину Людмилу з малим Іванком у Карпати на відпочинок, а сам продовжуватиме працювати.

Дочка напирала йому під Києвом (у Віті-Поштовій) хатину з трьома сотками землі за 150 тисяч гривень. Хотіла б, щоб Василь з'їздив подивитися на обійстя, але він дав зрозуміти, що йому така сума не під силу.

Словом, на тому й попрощалися. Василь підвіз мене додому, а сам подався додому, бо вже була 22 година вечора: час, коли Іванко вже давно в ліжку.

Кожен вечір – як звіт за день. Тому й думаєш про те, що вдалося. Про себе, про рідних, про дітей. І мимоволі виходиш на загальні позиції: а в якій країні їм далі жити?! Так хочеться бачити їх щасливішими, отже, справді вільними, розкутими духом. І незалежними від когось. Аби справдилися самі і дітей тому навчили".

Наступного дня – 28 травня 2013 року – написав вірш "Себе й вини":

Коли щасливі дні в минулім
І чашу п'єш самотини,
У тім, що всі тебе забули,
Себе вини, себе вини.

Були ж дружина в тебе й діти...
І друзі, і товариші...
Чому ж як перст один на світі?
І непереливки душі?

Кажі-кажі: дружина – стерво!
Пішли і діти в неї теж...
А в тебе, бач, забракло нервів,
Щоб власних виховать дітей.

Колишні друзі одвернулись,
Бо ти байдужим був до них.
Сім'я і дружба – все в минулім.
І хто сплакне біля труни?

А може, ще не пізно зовсім?
І телефон ще не змінивсь?
Світ з милосердя і любові:
Йди до людей. Питай рідні.

Є завжди шанс. Таки не пізно,
Хай жити день лишивсь, півдня...
Хто в двері стукає, тим, звісно,
Урешті-решт – хтось відчина.

Не таємниця, що надто осібно ми живемо один від одного. Звикаємо, що стільки довкола самотніх людей. Точніше – звикли. Але це протиприродно. Особливо тоді, коли коли люди доживають життя. Себто – той самий випадок, коли хтось має подати склянку води й провести в останню путь.

Із роздумів про родинні взаємини переключився на політичні. І не випадково. Адже Віктор Янукович після повернення з Москви, де зустрічався з Володимиром Путіним, дав термінові доручення своїй камарильї, передовсім керівникові уряду, готувати документи для вступу до Митного союзу Євро-Азійського економічного співтовариства. Як пояснив заступник генерального секретаря ЄврАзЕС Сергій Глазьев, вступити в Євразійський союз Україна зможе, попередньо вступивши в Митний союз. Митний союз у рамках Євразійського економічного співтовариства є формою торгово-економічної інтеграції Білорусі, Росії і Казахстану, що передбачає єдину митну територію, в межах якої у взаємній торгівлі виробами не застосовуються митні та інші обмеження економічного характеру, за винятком спеціальних захисних, антидемпінгових і компенсаційних заходів.

От і всі тобі таємниці... Того ж дня виставив на "Фейсбуці" свій вірш "Українці ми чи хохли?":

Приходьте до тьми, якщо вам болить,
Що ми упосліджені в цілому світі.
Ніколи не думав до того дожити,
Щоб ми з українців знов стали хохли.

А як нас назвати, коли ми такі,
Що ладні свій безлад покірно терпіти?
Це ж треба: немов від чумних, зачинитись
Європа готова від нас на замки.

Оце уявити: ми – пляма брудна,
Не десь, а у центрі Європи.
Покірні Росії холопи...
Чи як там назвуть іще нас?

Оаза розгулу злодійства й брехні,
Де краденим повнять кишені
Шакали при владі скажені.
А люд вже до краю збіднів.

Уже начіпляли нам привид терактів.
Уже нас до крові готові привчить.
За ґратами можуть до смерті забить,
Хоч злочину ще й не доведені факти...

І це, українці, у нас, а не десь!
Невже нам і справді терпець не урветься?
Оце, щоб ви знали, хохляцтвом і зветься,
Бо, в'ярмлені, манни небесної ждем.

І хата в нас скраю. І ми не при чім.
Ми доброго дядечка будемо ждати.
А те, що всіма упосліджена мати,
Так зараз же важко живеться усім.

Брехня! Хто шанує свій край і рідню,

Той злидні не стане терпіти.
Невже не ганебно залишити дітям
І внукам цей безлад і владну брехню?

Як ні, отоді ми вже виродки геть,
Ми – славних і вільних героїв нащадки.
Отож – або владу кладем на лопатки,
Або власну підписуєм смерть.

Я не хочу, щоб світ одвернувся від нас,
І в нас пальцем зневажливо тикав.
Україна – і вільна, й велика,
Коли дбати про неї усім і сповна.

Приходьмо до тям, якщо нам болить.
Не даймо ганьбою себе плямувати.
На нас із надією дивиться мати,
Що ми українці таки – не хохли!

І додав до вірша невеличкий коментар: "То що – Митний уже не привид, а вважай, реальність? І хто ми після цього? Європа? А ще – українці-українці...".

Галина Жубіль продовжила: "Не хохли ми! Хоча багато хто хоче нас такими бачити... Але не вийде!!! Дякую, пане Іване, за те, що болить Вам, за те, що не сидите, склавши руки, за те, що тормосите нас!".

А Олександр Стойка додав: "Треба будити совість народу, свідомість...".

Свою думку висловила і Оксана Шараневич із Івано-Франківського педінституту: "Ми дуже довірливі Це ж видно було спочатку! На що можна сподіватись від банд угрупувань?".

Як кажуть, і додати щось важко.

Закарпатець Олександр Волков поширив мій вірш (який згодом теж увійде до книги "Над прірвою") від 19 жовтня 2012 року "**Моя вітчизна**", а цьому виданні він опублікований у Розповіді **45-й**.

Тоді ж – 28 травня 2013 року – я дуже стисло прокоментував оприлюднений твір: "Хто про що, а я – про своє, що серцю любе: про Україну, про рідний край, де мала вітчизна. Будьмо, мої дорогі друзі! Коли про світле думки, навіть сонце є на небі. Правда, хмари пливуть. Та все в бік Банкової. Правильно пливуть!".

Привітав двоюрідного брата Василя Шкарупіла, котрий мешкає в місті Куп'янську на Харківщині, з Днем прикордонника. Тим часом дружина прийшла з вечірньої роботи. Вже починає тривожитися, як я буду один у Севастополі, коли вона 16 червня повернеться до Києва. Заспокоюю: мені треба схуднути, а тому не буде проблем із харчуванням. А влітку не простуджуся на Фіоленті – спекотно.

У середу 29 травня 2013 року не зміг обійти увагою нову зустріч Віктора Януковича з Володимиром Путіним, відреагувавши на неї віршем "**Хочу – в Сочі**":

Я у Сочі
Дуже хочу
Стрітися із Путіним.
Чесне слово,
Янукович
Знов щось відчибучив з ним!..

Знаєм те ми –
Є проблема:
Вибори на носі вже.
Чуйка чує –
Він страхує
Сам себе у протезе!

Не гарантії
На гаранта мантию –

Шкуру б захистити лиш:
Власну і родинну –
Все-таки два сини –
Драпати куди ж?

Та куди – в Росію.
Ненависний Київ
Може і на дибу посадити вмить.
Плюс до всього Юля,
Наче в спину куля:
Випустити лячно й чорта з два згноїть!

А в Росії – друзі:
В Митному союзі
Вже давно чекають із останніх сил.
Як трубу продати –
Буде де тікати.
Вже звели майданчик. Є і гвинтокрил.

От чого жаль щиро,
Певно, Межигір'я...
Але ж підставний там орендар якраз...
Тож як сиру в маслі,
Все у нього класно.
Й гонорар в кишені, що з бюджету вкрав.

Ось чому я хочу
Полетіти в Сочі,
Якщо тільки Путін звідти не відбув.
Хай так не жартує,
Бо ми демонтуєм
Харківські угоди й газову трубу.

Мерзне хай Європа,
Якщо всім до... лампи.
Купим газ в туркменів. Врешті, свій є в нас.
А якщо ще й Рада
Ту підвердить зраду,
То тоді і Раді буде теж сповна.

Як сповна комусь там
(В нас от щоб – по-руськи!)
Не дійшло, прозоріш – буде всім труба.
Хай народ терплячий,
Є межа одначе,
Хто її заступить – тим навек ганьба.

Ми мільйоночоло
Вдаримо на сполох.
І лише Майданом тут не обійтись.
На кону – народу
Честь, його свобода.
Хто ж ярмо захоче знову надягти?

Треба люд наш знати:
Буде зволікати
До останніх митей, мов ждучи чогось...
А стіною піде,
Ні тобі сусідам,
Ані гвинтокрилам не спинить його.

Це ж про що я нині?
Зашморг Україні
Тихим-тихим сапом ладні затягнуть
На народній шії.
Що потрібно – діять,
Себто будь народом, в цьому, власне, суть.

Запитати треба,
Мій народе, в тебе,
Де, в яких союзах бути б ти хотів?
Бо тобі тут жити
Й передати дітям
Вільну Україну – не рабу братів.

Дуже-дуже хочу
Я злітати в Сочі:
Путіну сказати, іже з ним – усім,
Що це наша справа –
Дати лад в державі.
Хай в своїй він дасть лад – ласий побратим.
Що ж до Януковича... Черга дійде – ждім!

Оглянутися не встиг – вже була друга година ночі. Треба б відпочити, а на "Фейсбуці" – на стіні співачки Тетяни Барткової – побачив у повному викладі урочисте відкриття в Севастополі дев'ятого міжнародного телекінорадіофестивалю "Перемогли разом". Святкування відбулося на площі Нахімова – біля вічного вогню пам'яті. Тут і мер міста Володимир Яцуба, і заступник голови Держкомтелерадіо України Анатолій Мураховський, і представники Росії з привітанням від міністра закордонних справ Сергія Лаврова, ветерани війни, творчі працівники.

Серед небагатьох пісень, які прозвучали на святі, – і наша з Олександром Красюком "Тополі 41-го року" у виконанні Тетяни Барткової. Приємно було бачити – слухали, дружно аплодували. Але ніхто не згадав авторів – народна! Хай буде й так.

Лариса Злобіна написала під новим віршем свій коментар: "Яке гостре, репортажне, актуальне перо!".

Я відповів: "Доброго ранку, дорогі мої друзі! Було хмарно – нівроку. Зараз – блакитне небо на Позняках у мене. Дай, Боже, й Вам того ж!

Словом, вдалої Вам середи, щоб було все до пуття й класне самопочуття!

Респект моїй першій гості – пані Ларисі та сьогоднішньому іменинникові – панові Миколі Гладкому. Будьмо, мої хороші! Дякую на доброму слові!"

А Ольга Брик із іспанської Картахени зазначила: "Що ж до Януковича... Черга дійде – ждім!".

Ваші слова – крик душі кожного українця... Це бажання кожного, хто виживає в Україні, і для нас також – усіх українців, що живемо роками в еміграції. В чужих державах ми живемо, і нашим дітям набагато спокійніше – і під захистом, і маємо права.

Але хочемо повернутися до рідного дому, щоб жити вільно, без страху. Коли вже нарешті прийде час для санкцій проти Януковича і його оточення?

Слава Україні! Будьмо!!!". Її підтримала і Любов Школа з Краматорська.

Я згодився: "Героям слава! Таки крик душі, пані Олю! Щиро вітаю Вас, пані Любо! Переконаний: час працює на нас! Аби тільки ми хотіли української України. І все буде – неодмінно!!!".

Микола Владзімірський, посилаючись на сучасний правопис, стверджує, окличний відмінок імені Олег має бути Олегу, а не Олеже. Я прокоментував: "Прощу пана, понеже: не Олегу – Олеже! Бо це друга відміна – Як правопис не бреше!".

Пан Микола пише: "Прогуглив. І вияв, у чоловічих іменах, що закінчуються на "г" та "х", має бути кличний відмінок – на "гу".

Я запитав: "Що ж тоді робити з Богом? Він теж чоловічого роду і на г закінчується. Ви можете вважати природним окличне " Дай, Богу!" замість звичного та усталеного – "Дай, Боже!"".

Пан Микола відповів: "Невідомо якої статі Бог. А питання – до авторів посібників і правописів. Може бути виключенням".

Я заперечив: "От Бог якраз і не може бути винятком. А – правилом. Тож у нашому манежі буде правильним – Олеже! І дай, Боже, це почує кожен!"

Тоді пан Микола запитав: "А як щодо наведених посібників?".

Я відповів: "З усім погоджуюся, крім Олега. Бо в правилі наводяться іноземні імена. І там правило працює: Аристарху, Єлимаху, Генріху, Людвігу..."

А Олег – це вже давно слов'янське ім'я. Як і Бог. Тому я вживав і вживатиму: Олеже, Боже. Отакі мої відчуття і аргументи".

Мене підтримав пан Ігор Петришак: "ПроФФесорка трішки самовпевнена, й тут – Олеже! І навіть джерело: <http://slovoopedia.org.ua/54/53406/363494.html>

Що таке Олег – Власні імена людей – Словники – Словопедія". Так отожд!".

Але пан Микола уточнив: "Історичне походження імені Олег: скандинавське ім'я, що означає "святий", "священний".

Я відповів: "Вважаймо – Бог! Дай, Боже!".

Пан Микола згодився: "Дай, Боже!".

Пан Ігор підвів ризику: " Змістовна бесіда! Молодці!!!".

Я подякував: "Дяка й Вам, друже Ігоре! Знов-таки – друг: отже, друже!" Пан Микола поставив знак схвалення під цими словами. І – слава Богу!

Через вісім годин побачив, що дискусія про кличний відмінок імені Олег триває. Я вигукнув: "Хлопці, Ви ще й досі? Чи Вам нічого робити? Тьху! Аж невдобно, як казали в нашому селі".

Це дуже не сподобалося якомусь добродію Богдану Печеняку, який написав: "Іване, плюйтеся в себе в селі, якщо там так прийнято, будь ласка, а не тут. Що за поведінка? Вас хтось заставляє читати чи коментувати?".

Я відповів: "Пане Богдане, ні, не примушує (даруйте – заставляє це іншого значення слово). І свою я позицію висловив. Годин так п'ять чи навіть вісім тому. І вона, до речі, не розходиться з Вашою. А якщо Ви себе пупом уявляєте, то я Вам скажу, що маю право на свою думку.

І до мого села Вам – зась! Шкодную, що відреагував. Та й будьте точним – в моєму селі за таких незручно кажуть, як я написав, а не плюють. Гарного Вам вечора, друзі!".

Отак узяли й плюнули в душу. І зіпсувався на весь вечір настрої. Що за люди?!

Але пан Богдан не заспокоївся і написав: "Ох, зачепив за живе, вочевидь, якщо така реакція. Мене Ваше село не цікавить, і що в ньому роблять – теж.

Сіл у світі безліч – усім не догодити. Вам я думку не забороняю висловлювати, але плюватися попрошу десь інакше.

А щодо примушувати – оце добре, дякую. Кажу ж, ніхто не досконалий".

Я змушений був знову відреагувати: "Чудний чоловіче, хто у Вас запитує дозволу? Що Ви так з собою носитеся, як курка з яйцем! До того часу, як Ви дозволили собі повчати мене, як вести себе, ми спілкувалися з паном Миколою Владзімірським. Дійшли до цілком прийняттого висновку. І раптом, бачу, через вісім годин триває дискусія про Олеже чи Олегу в кличному відмінку. Я був вражений, що стільки витрачається дорогоцінного часу. З Миколою Івановичем ми так давно знаємо один одного, що я можу з ним дозволити оте ситуативне"тьху!". Це до відома. І хай Вам щастить!".

Цієї хвилини з'явився коментар пані Галини Жубіль: "Не гнівайтесь, пане Іване, але звертатися треба Ігорю, а не Ігоре (цей іменник належить до м'якої групи).

Знову доводиться заперечувати: "Шкода, люба пані Галю, але кличний відмінок імен, по-батькові ІІ відміни на приголосний та о вимагає закінчення е: Артуре, Богдане, Вадиме, Федоре. Як же ж може належати Ігор до м'якої групи? Це ж не російська мова (маю на увазі, що в них це ім'я з м'яким знаком наприкінці – Игорь).

А в нас – тверде р: Ігор). Тому – Ігоре. А от Василь так – буде на ю: Василю! Як і Вілю чи Олесю... Тому, даруйте, Ігоре, Петре та інші".

Але пані Галина стояла на своєму: "Пане Іване, мені теж шкода, але Ігор – виняток, тому все ж Ігорю. А російська мова тут ні до чого. Вона нам не указ".

Я підвів ризик: "Можливо, пані Галю, я не чітко сформулював. Але все одно не можу перебороти себе, щоб звернутися до людини отак – Ігорю, бо всі роки користувався єдиним (і мені видавалося – природним) – Ігоре! Дістав щойно посібники останнього часу, і там та ж сама історія: цитую зразок дослівно – Ігоре Олексійовичу! Хоча я Вас розумію: тут я засумнівався, бо, якби було в родовому відмінку Ігора, то все б підпадало під правило. А то ж – Ігоря. Можливо, це аргумент для словесників? А я більше йду від своєї телерадіомовної практики. І все життя використовував форму Ігоре. Цитований мною посібник теж із Ігоре! Каша.

Але є над чим поміркувати. Будьмо! Дякую. Добраніч Вам!".

А під вечір того дня дружина принесла сумну звістку: вдома померла наша консьєржка Тетяна Миколаївна Пігнастій, яку я минулого року вночі врятував (тоді в неї стався мікроінсульт), викликавши швидку допомогу...

А тепер лікарі констатували обширний інсульт. Жінка не дожила два місяці до 67 років. Спочатку в неї піднявся тиск після роботи на присадибній ділянці (саджала картоплю сапою), і це закінчилося печально. У лікарні відмовили нирки. І лікарі відправили її додому. Ще пролежала чотири дні, і сталася кризова ситуація.

Земля Вам пером, Тетяно Миколаївно! Життя...

Наступного дня – 30 травня 2013 року – намагався відійти від тяжких думок та переживань, написавши вірш "Погляд":

Возьмуть стрічі-розставання
У вагонах поїзди.
Посміхнися на прощання
І відправлення не жди!

Провідниця замкне тамбур,
Скаже йти в купе мені.
Ще тобі кивнути там би
І завмерти при вікні...

Чую: марш уже заграли –
Загримів на весь перон...
І повз тебе на вокзалі
Пропливає мій вагон.

Під наспів коліс вагонних
Доганятимуть мене
Погляд журний на пероні,
Бубна гупання гучне...

Ця розлука не остання:
Маю мчати знов кудись.
Посміхнися на прощання!
Я люблю тебе. Ну, йди!

Знов стоятимеш, не йтимеш,
Доки щезну в далині.
І до зустрічі цвістиме
В серці погляд твій мені.

Коли нічого не йде в голову, розважаю себе ліричними сюжетами. І то справа, як на мене – у всякому разі не іржавіє перо... Принаймні на "Фейсбуці" поширений віршик мав чимало прихильників. І мене це втішає. Інакше б давно вже кинув ік грецям цю писанину!

Пані Христина д'Есте з Америки оприлюднила на "Фейсбуці" вірш без назви про грозу, яка обійшла молодий сад:

Далекий обрій. Вохра. Бірюза.
Розбилось небо золотим розрядом.
В тобі любов ходила, як гроза
Над молодим і обімлілим садом.

То говорила голосом води,
То обривалась в темряві струною, –
Він був, той сад, ще зовсім молодий.
Гроза його минула стороною.

Він пам'ятає тінь її крила –
Гроза ніде з дороги не звернула,
А лиш за плечі мовчки обняла
І тільки в очі тихо зазирнула.

Бо їй було багато тисяч літ.
А в нього ледве прокидалось листя.
Напівживий, він їй дивився вслід.
І розцвітав. І плакав, І молився.

Я привітав авторку з гарним твором. А вона додала: "Можна б ще про життя, яке є змигом ока".

Я заперечив: "Але то вже буде філософія. А тут говорить серце. Емоція настільки виразна, що вона вже поминає мозок і щемить десь там – у глибині душі".

Пані Христина погодилася: "Маєте рацію. Серце починає думати, забуваючи про свою функцію – ганяти кров і тим самим давати-забирати кисень-вуглекислоту.

І емоція, і філософія, і ще багато всього є в наших головах (можемо допустити, що за них відповідають різні точки на корі мозку, які по-різному реагують й посиляють відповідні сигнали в різні точки людського тіла".

Я продовжив: "Правда. Можна бозна-куди піти в наших роздумах. А твір уже відбувся, яким бачився авторові від першого до останнього такту – в момент народження.

Там він схожий сам на себе. Можна потім зробити його кучерявішим, розумнішим, але то вже буде інший вірш. Найприродніший той, що живе емоцією народження. Коли видихаєш його, і таке тобі самому полегшення, що дав йому життя.

Повірте: у нього – новонародженого – все є, якщо Ви зважилися його оприлюднити. Дитя народилося! І дяка Вам за це! Світ побачив грозу, яка пощадила молодий сад.

Дай, Боже, щоб і любов була не спопеляючою, як блискавка над молодим садом, а благословенним дощем, що навіть напівживого повертає до молитви та вдячних сліз. Світлого Вам четверга, пані Христино! Чудовий вірш. Вітаю Вас!".

Пані Христина написала: "Дякую й навзаєм. Окрім блискавиць й вогню, є ще град. То ж хай береже нас Творець від руїни".

Я підвів ризику: "Амінь! Бо воістину – так!".

І почув відповідь: "З Богом!".

А тимчасом прийшла реакція Лариси Злобіної на мій новий віршик: "Коли поїзд у даль загуркоче..." (Володимир Сосюра), "Возьмуть стрічі-розставання..." (Іван Левченко) – переміщення в просторі розмивають інформаційно-емоційні згустки. Від втрати цілісності – ця вічна печаль розлуки".

Я відповів: "Це вже в мені говорить передчуття дороги. Засидівся я за оцим писанням-сповіддю. Мабуть, час припиняти...".

А втім (подумки прикинув) – ще тиждень-два попишу...

Народився ще один вірш, який я назвав "**Врятувались**":

На обламках корабля
Врятувавсь він: ось земля!
А туземці: ось і м'ясо!..
Облизнувсь і Путін ласо:

Ну, нарешті, припливли
В ЄврАзес оті хохла!
І Європа щезла миттю:
Ми без миля влізли в Митний.

Був кораблик –і нема,
Коли зек біля керма!
За що ж нам тюрма ота?
Всяк у себе і питає.

І рятуй, доки не пізно,
Від запродавців Вітчизну.
Бо відчуєш дуже скоро,
Як за горло візьме ворог.

Але зватиметься братом.
Ой, які ж ми дурнуваті!
Так, дешевшим буде газ,
Та біда – не буде нас!

І кричатимемо з часом,
Як туземці: хліба! М'яса!
І без мита нам, без віз –
Дулю всім отак – під ніс!

Збагатилися уроком:
Спокусились, що під боком.
А відкритись мав же світ!
Як вам – Путіна привіт?

Додав і стислий коментар: "Словом, берег. А хто б сумнівався! Козаченьки!..".

Олександр Волков поставив мені сто знаків схвалення, поширив першодрук із коментарем із вірша: "Та біда – не буде нас"!

Я продовжив: "Так. Бо це все робиться в ім'я тих, хто набив кишені, бо розширює їм ринок. А нам: як давали мізер, щоб швидше поздохали на нітратах та переробленій протермінованій продукції, так і пропонуватимуть. Як вияв покращення вже зараз. Зіграємо в ящик – китайців запросять, аби від росіян відвести цю навалу. Все буде – тільки без нас"!

Дружина пішла на ранкове заняття в фітнеес-клуб, а в мене відкривається хата-читальня – чи то книг, чи Інтернету.

Мовчить телефон – і від дітей, і від знайомих. Маю паузу у спілкуванні. Тож мушу розважати-втішати себе тим, що напишеться. Дяка й за те!

Журналіст Віталій Портников написав, що вважає прийняття України в ЄврАзес, якої ще на той час не було (очікувалося остаточне оформлення 2015 року!), це інтеграція в абсурд. Я прокоментував: "Все б це так, якби не заважало нашому дрейфуванню в бік ЄС. Бажання сидіти на двох стільцях у двох стрічних потягах ні в кого ще не викликало авторитету та дружнього ставлення.

Щоправда, вже й ніхто не сприймає всерйоз нашу владу в Європі. Тому важко не погодитися, що вирівнюватиме вектор руху вже той, хто прийде за кермо України в 2015 році. А доти буде імітація виконання передвиборних обіцянок, аби зберегти прозріваючий електорат.

Тільки диво (або силовий варіант) може врятувати такого горе-гаранта від неминучої поразки на виборах.

Розуміє? Навряд чи. Бо діє за спасенною схемою: "Всьо буде Донбас!". Діяло досі. Перестає. Бо перебиває інша – "Всьо будет Россия!". А їй на всі сто такий Антоша Чехонте не потрібен. Тому й придумують абсурдні паски, аби утримати бевзя у своєму стійлі.

Спрацювало – вперед! Тому те, що для нас абсурд, для них манна небесна. А вона, як відомо, багатьох обнадіює. Принаймні – з того, з братнього берега. Уявляю, який був бенкет за підсумком тієї зустрічі. А Ви – абсурд! Перехрестіться, я Вас прошу!"

Олександр Волков зазначив: "Все-таки у нас на Закарпатті такого безладу немає. У нас ще не все опустилося до такої міри, як в центральній і східній Україні. У нас ще (поки що) нормальні міліціонери, немає ніякого хамства. Але, може, це тільки для нас немає... Оскільки у нас область маленька і ніколи не залежала від влади".

Я відповів: "Ой, не наврочте, дорогий Олександр Івановичу! Можна мріяти про острів Утопію, але він неможливий, коли довкрузь безлад. Якщо ця влада ламає місцеве самоврядування, то до вас просто ще не дійшли руки. Справа за маленьким: другий термін. І тоді: ви ще самостійні? Ну, тоді ми йдемо до вас!"

Дуже примітивно діють, щоб не зрозуміти наступні кроки: подобається щось – урвати за будь-яку ціну, привласнити собі, а власникові – цяцянку-обіцянку, а не буде згодним – є тюрма чи закатування в асфальт.

Та що я Вам розповідаю – сам знаєте. Тільки перегляньте підсумковий випуск новин на будь-якому телеканалі. Тому я застерігаю, щоб Ви не надто ідеалізували те, що, слава Богу, ще є у Вас. Дай, Боже, інші люди прийдуть до влади 2015 року, якщо виборцю не виб'ють мізки до кінця, і тоді про щось можна буде твердити з певністю. Якщо ті, хто прийде за нинішніми, не дадуть про себе думати інакше. Як про сущих нині в нашій неньці Україні".

Пан Олександр продовжив: "Я поставив питання моєму сусідові – священикові греко-католицької церкви: "Іване, а чому наш найтолерантніший народ в усій Україні, єдиний, хто спалює машини можновладців?"

Він мені відповів: "Нашому народу байдуже, що твориться там, у верхах у владі. Але якщо зачепити конкретно кого, отоді мовчки і відразу, без зволікання, настає відплата".

Ну, ось, виявляється, який у нас тут народ: сотні національностей, сотні віросповідань, і ніяких конфліктів на мовному ґрунті або на ґрунті національності. Ми розуміємо тут один одного, на якій би мові не розмовляли і яку віру б не сповідували".

Я підвів ризику: "Дай, Боже, щоб так і далі було!!!" Пан Олександр поставив під цими словами знак схвалення. На тому й попрощалися.

Несподівано пролунав дзвінок від колишнього колеги Анатолія Палія: він повідомив, що на телеканалі "ТВі" о 19 годині у передачі "Знак оклику" бере участь член правління Європейського інституту Омбудсман Ніна Карпачова. Я, на жаль, був зайнятий своїм писанням, а тому подивився тільки фрагмент програми, де якраз мовилося про ситуацію навколо ув'язненої экс-прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко, яка перебуває за ґратами з 5 серпня 2011 року, а її суддя Роман Киреев писав тоді кандидатську дисертацію з процесуального судочинства (до слова, саме того четверга – чотири роки тому – захистив докторську дисертацію міністр внутрішніх справ Віталій Захарченко: вчений на вченому, а дотримання прав людини аніанійменшого!).

Ніна Карпачова тоді наголосила, що чинна влада мусить виконати рішення Євросуду з прав людини у повному обсязі – себто звільнити Віп-бранку України. Ведучий Тарас Шевченко хотів почути, що ж заважає цьому, але саме про брак політичної волі і не було чітко сказано. Тому я й вимкнув телевізор: на жаль, нічого нового. Звичні сюжети – про посередників при усиновленні українських дітей та кричущу недовіру людей до судової гілки влади (три відсотки, за опитування Центру імені Олександра Розумкова). І посилення – на сюжети, викладені в останній Щорічній доповіді Уповноваженого з прав людини, яку ми готували майже два роки тому...

В останній день весни – 31 травня 2013 року – написав байку про розумного папугу і назвав її "Визнав":

Розумника-папугу придбав був капітан.

А що вже гомінкий – птах не змовкав ні миті:

І капітанським голосом на судні всіх вітав,

І запросто аврал умів оголосити.

Почнеться метушня – втішається собі:

Ото команді знов дав щиглика по носі...
Але кому вже він за головний був біль,
Кого діймав ще більш, аніж отих матросів,

Був фокусник-циркач. Папуга кожен трюк
Знав назубок і геть псував артисту задум:
"У нього карта дама пік – в кишені брюк...
Не той то – капелюх... В коробці – дірка ззаду!.." –

Кричав папуга той. Поганьблений циркач
Поспішно утікав з вистави у каюту.
Ще довго гомеричний регіт не змовкав.
А з ним і заодно було папугу чути:

"Та чи й не фокуси! Отак людей дурить!
Та видно ж все, – горлав він, – примітив же!"
І лиш як клітку капітан рядном накрив,
Циркач міг фокусами публіку потішити...

Та налетів раз шторм – здійнявся дев'ятий вал!
Судно на друзки лиш розбивши, вгамувався.
З усіх людей лиш фокусник урятувався.
І вірте, ачи ні – й папуга врятувався.

Тримаючись за дрюк, пливуть. В обох в очах
Ненавість. А на морі знову знявся вітер.
Папуга й так і сяк, а вже не міг мовчати:
"Ну все, здаюсь! Де корабель подів ти?!"

Ото вже реготав циркач – аж вітер вщух.
Дістались якось берега. Живуть з тих пір там.
Папуга асистент у фокусника. Чув:
Аншлаги в них. Не вірите – йдіть перевірте!

Запис у нотатнику того дня: "Тепер можна піти на озеро. Треба плавати – може, вдасться прогнати біль зі спини. Надто багато часу я засиджуюся за монітором комп'ютера. Уже хоча б теплої пори треба бути частіше на повітрі. Теоретично все розумію, а ще б отак дотримуватися на практиці, і мені б ціни не було!

Пішов – півгодини побув на березі і повернувся додому: знявся вітер і засипав піском мені очі. Вже краще вдома, ніж таке дихання на свіжому повітрі. А тут іще й дружина сирний пиріг із фініками приготувала – смачно, не передати як!"

Першодрук поширив лише харків'янин Микола Гладкий, а знак схвалення поставили киянка Лариса Злобіна, наша співвітчизниця в Італії Галина Король та закарпатець Олександр Волков.

Пан Олександр додав і коментар: "Від любові до ненависті – один крок і навпаки!"

Я відповів: "Бачте, папуга всі таємниці вивідав, а про корабель не зміг, гадав, що то циркача фокус, тому й підпав під повний його авторитет – досі виступають разом..."

Ото я так продовжив учорашню тему про розбитий на морі корабель з вірша "Врятувались". А Вам, мабуть, не зовсім до душі. Що вдієш, а мені ще подобається. Принаймні – до завтрашнього першодруку. Як щось напишеться..."

На цьому й крапка.

Отакі історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утворює мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!
Щиро Ваш Іван Левченко, 27 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 31

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "На зустрічі з літом", "Бо – турки", "Брати", "Мася", "Липа", "Скверна душ", "Вогні", "Треба жити", "Земляки в Аргентині", "Панацея", "Політ душі", "Чудовий день", "6 червня 1799 року", "Ромка", "До 100!", "Пошилися в дурні" та "Незагоєна рана", котрі з'явилися на світ божий 1-9 червня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

День захисту дітей, себто 1 червня 2013 року, розпочав із телефонної розмови з внуками – Даринкою, Марійкою, Іванком, привітавши їх зі святом.

А душа аж світилася від того, що несподівано обірвався лік пізньої весни, а в гості – літечко-літо. То й молитва, як і сподівання, аби воно було благословенним: як мінімум – не дуже спекотним. Бо вже важко було витримати сонячну активність без моря чи принаймні без нашого озера "Сонячного" (адже фізично відчував, що як не репне череп від підвищеного тиску!).

Хоч треба віддати належне дружині, котра всіляко утримувала мене від купання в озері, не без підстав вважаючи його забрудненим. Адже на повну потужність знову запрацювали всілякі "Хати рибака" (звісно ж, мали бути "Хати рибалки"!) чи інші літні кафе та ресторани...

А все одно ніде подітися – тільки вода й рятувала тієї спекотної пори.

Ліричний щоденник червня відкрив віршем "На зустрічі з літом":

Радію, розбуджений ранком ясным,
І саме тієї блаженної миті,
Коли вже запряжені коні весни,
Щоб їхати навстріч розпашілому літу.

Симфонія й тільки – гармидер такий
У вікна прочинені радісно плине:
О, як же щасливо співають пташки,
О, як на душі у цю мить солов'їно!

Та що – навіть в галки ніжніше те "Кар-р!"...
І кумкають жаби –так голосно й смачно.
Утративши лік нескінченим рокам,
Заходиться одуд в натхненні юначім.

І перший промінчик пробився між хмар.
І перший літак – у розбудженій висі.
На личку коханої сон ще дріма.
А хай би цей ранок коханій приснився.

Співочий такий і від сонця ясний,
Бо хмарки устиг розігнати вже вітер.
І, цвітом уквітчані, коні весни
Рушають на зустріч із легінем-літом.

Який молодий він, гарячий який,
Як легко в'їжджає в свої володіння,
Де зелено так і співають пташки.
Де спить ще кохана, бо рання година.

Та я розповім їй, повідаю всім,
Як літечко стріла весна дивоспівом.
Як весело коник на скрипочці їм
Мелодії грав, як ніколи щасливі.

Заходь, літо красне, хай мліє душа
Від розкоші цвіту, і сонця, і щастя.
Коротка весна була. Жаль її, жаль,
Тепер вся надія на літечко красне.

Блаженної миті ясніє чоло.
І серце співає блаженної миті.
Кажу, як проспав хто: вже літо прийшло!
Піду, бо вже час, люблю пані будити.

Тепер витримати два тижні, і – на залізничний вокзал: слава Богу, квитки до Севастополя (хай і на бокові місця) вже були придбані. І це втішало.

Того дня буквально наводнився демонстрантами Стамбул. До нього приєдналася столиця Анкара та інші міста Туреччини. А все почалося з протесту проти вирубки дерев у парку Гезі. Я відреагував на це віршем **"Бо – турки"**:

Вбаюкані турецьким серіалом
Про Сулеймана й нашу Роксолану,
Ми мліємо біля телеекранів.
І – все на світі вже проспали.

Продерли очі – в Митному союзі,
Невдовзі і трубу здамо Росії.
Уже й не знаю, чий наш славний Київ,
Бо де не гляну – браття й друзі:

Такі люб'язні, доки не прибрали
До рук усе, що в нас лишилось –
Дніпро, земля та наші сили.
А нам під ніс – турецькі серіали.

А турки, бач, от вам, будь ласка, турки:
На противагу нам – проснулись!
І Анкара єднається з Стамбулом,
Щоб в парку Гезі не рубнув хто й цурки!

І геть – в відставку уряд Ердогана.
І з демонстрантами – співак Таркан.
Дубинки в хід, і ллється кров із ран,
Та не спиняють люд криваві рани.

Це – їх земля. Вони тут – хазяї,
А не продажні владці-ердогани.
У нас – все розікрали вуркагани,
І хоч би хто припер до стінки їх!

І певен – не залишиться ні цурки:
Все приберуть до рук чужинці.
А турки діють, як колись вкраїнці.
Ми серіали дивимось. Бо – турки...

Демонстранти тоді зажадали відставки уряду Реджепа Таїпа Ердогана. Пішов у відставку керівник поліції Стамбула, бо було багато побитих поліцією демонстрантів, навіть був один померлий. Кров і протистояння.

Хіба ж можна пройти повз таке? А в нас – не тільки парки, а ліси вирубують, і хоч би хто піднявся на знак протесту. Засеріалені, даруйте вже мені такий новотвір!

Олександр Волков прокоментував: "Я б другу літеру "п" у слові проспали (у першій строфі) замінив би на букву "р". На на мій погляд, так було б правильніше. Але Ви поет, хоча, я упевнений, і у Вас була така думка, однак Вам виховання не дозволяє".

Я відповів: "Ви праві. Та одначе те суті не міняє. Тому давайте, дорогий Олександрє Івановичу, залишимо інтелігентну форму висловлювання. Гарних Вам вихідних!".

Цілий день займався господарськими справами: збігав на ярмарку, потім у магазин за рукавом для запікання, привіз і свіжої води, а дружина, повернувшись із Виноградаря, де гостювала у дочки Олі, заходилася готувати їжу – запекла рибу в духовці та ще в мультиварці – за власним рецептом. Так і день злетів.

Увечері я засів за читання, точніше перечитування "Дон-Жуана" Джорджа Байрона. Сил вистачило лише на дві пісні. І – спати. Дуже боліла голова, а причини ніяк не міг дійти.

Може, тому що перестав пити пігулки, зокрема і "Ноліпрел" (хоча дільничний терапевт наголосила, що цей препарат маю тепер вживати пожиттєво, але я вирішив на літо зробити перерву).

А може, знову зміна погоди впливала на тиск (того дня різко стало прохолодніше надворі).

Наступного дня – 2 червня 2013 року – "Фейсбуком" пронеслася інформація про те, що президент Росії Володимир Путін оголосив про намір надавати російськомовним людям російське громадянство.

Збентежений украй (пам'ятаю: аж серце, боляче заколовши, закалатало в грудях!), почав тоді обмірковувати ситуацію і прийшов до висновку: це був фарисейськи-підступний постріл нам у спину. І заодно – подальше формування потужної п'ятої колонії в Україні, хоча вона вже давно в нас існувала і робила свою чорну справу.

Під акомпанемент тих тривожних думок написав вірш "Брати":

У кожній справі і нюанс свій,
Що не збагнеш в один момент...
Російськомовним громадянство
Дає російський президент.

Ми люди биті: в чім тут цимус?
Отак знічев'я не бува,
Щоб визнавала всіх своїми
Й до себе кликала Москва...

На відсіч руку – щось нечисте!
Проблем там море. Та ж Чечня,
Що й досі ходить в терористах...
Докупи всіх! Усі – рідня!

З усюд – в російське лоно прийдем!
І тут прозрів нарешті я:
Підкоп – під нас. Сусід без Криму
Не заспокоїться ніяк!

І Севастополь хоче. Тузла
Іще одна. З підступних тих,
Що окупація по-руськи.

А ми тельнякаєм: брати!

Ні, хижих намірів не кине
Нізащо в світі окупант.
Шматочок ласий – Україна,
Своїх там множмо громадян!

А ті і скажуть: ми – Росія,
І паспорт свій усім під ніс.
І не указ тоді їм Київ.
А в нас те буде, що в Чечні:

Свідомі підуть в партизани,
А несвідомі – у хохли.
Колона п'ята править стане.
І знов залежні, як були!

Е, ні – своє в нас громадянство.
Кому набридло – он вокзал!
А президентські шманси-манси
У нас не пройдуть: зась і зась!

Більмо в очах, бач, Україна:
Хоч як – під себе б підгребти!
Підступний постріл – постріл в спину.
Який ще доказ вам: брати!

Я до народу без претензій,
Народ нічим не завинив...
Але ж обрав він президента,
Як кажуть, Боже борони!

Негайно розмістив першодрук на своїх сторінках в Інтернеті: на "Фейсбуці", в "Живому журналі" та "В контакті". Відгуки були схвальні. Отже, ще тоді прозвучало чітке застереження (та хто б почув!), що треба бути нам обачними, коли на такі відверто провокаційні та далекосяжні ініціативи йде очільник сусідів, при цьому лицемірно божачись у дружбі та братерстві. А, виходить, такі брати, що й ворогів не потрібно!

Тетяна Мілевська з Миколаєва погодилась: "Ну, чом би... В Грузії ж повернули...".

А Олександр Волков додав: "Південна Осетія... Абхазія... А тепер ось і Крим. Я знаю багатьох моїх друзів із Узбекистану, які живуть уже по 15-20 років у Росії і досі не отримали громадянства. Так само є у мене друзі, українці, народжені тут, але свого часу відбули в Росію, де зараз 15 років не можуть наше громадянство отримати. Так і живемо...".

Я відповів: "Теж проблема. Отож, це ще одне свідчення нечистоти "братнього" наміру! Чому й треба бути нам особливо обачними.

Дякую, пані Таню та пане Олександрє, за вашу стурбованість. Зичу гарного вихідного та чудового самопочуття!".

Користувач Віктор Македонський безвідносно до вірша написав на "Фейсбуці":

"Нам давно пора понять,
Что заводы, земли, дачи
Разделить нельзя иначе,
Кроме как разворовать!".

Я відповів теж чотиривіршем:

Потому стоит задача:

Разворованное взять
И вернуть всем, коль иначе
Разделить его нельзя.

Потому вийшов із Інтернету, бо там можна і до вечора засидітися...

А дощ, не довго думаючи, з західних областей України перебрався того дня в столицю. Хіба це неділя, коли так дощить! А втім – як налаштуєш себе, так і буде на душі! По-доброму порадив за тих, кому пощастило, на сонце. Решті побажав діждатися його!

Дружина заходилася прибирати в квартирі, а я, зізнатися щиро, був ніяким помічником: мене переповнював мінорний настрій – ні читати, ні писати. Брався за книжку і відклав убік. Потім вийшов на балкон, побачив напис крейдою на асфальті "Люблю тебе одну, Мася!" Після цього таки засів за стіл і народив віршик "**Мася**":

Цей літній дощ. І кепський настрій.
І темна хмара нависа.
"Одну тебе люблю я, Мася!" –
Хтось на асфальті написав.

А дощ періщить – навіжений.
І скавучить десь цуценя.
Тому такий і настрій в мене
Цього нахмуреного дня.

На напис глянув – сумно стало:
А що, як раптом Мася та
Листа того не прочитала,
А дощ змиває вже листа?

Ну, чим я хлопця можу втішити,
Хіба візьму і в Інтернет
Оцей свіженький кину віршик,
І хтось підтримає мене:

Поширить вірш. І він до Масі
Надійде якось цього дня.
Періщить дощ. І кепський настрій.
Та хоч не чути цуценя.

Чи де сховалося, чи мати
Нагодувала й спить з ним там...
Змив дощ до букви на асфальті:
Позаздрив Масі. Й плаче сам.

Наче трішки легше стало на душі. І як не дивно, тієї ж миті надворі припинився дощ. А хмари все одно пливли насупленим небом. І гримкотіли поодинокі дощові краплини, падаючи згори на підвіконня...

Тетяна Мілевська вигукнула: "О, а хтось дощу й не бачив... Отака доля. У Миколаєві бризнуло нині, ледь не вперше за травень-червень. І хоч це місто, без дощу тут важко – клімат...".

Я відповів: "Так, пані Таню. Мій друг із села весь час запитує: ну для чого Вам у столиці той дощ? Я вже й сам вважаю, що це – перебір."

Та як згадаю, що пан Олександр Волков писав мені, що в них на Закарпатті ледь не три тижні дощить, то замовкаю. І чекаю, що от-от розпогодиться... Тільки хмари, на жаль, свідчать про зовсім іншу перспективу!"

А Ганна Черкаська додала: "Умите вчорашнім дощиком, Запоріжжя ніжитья під сонцем!"

Я підвів ризку: "Велика Україна, що й казати, дорога землячко, пані Ганно! Давайте поділимося з Миколаєвим дощем. Хай би всім – щоб сповна."

Гарної неділі Вам, дорогі друзі!"

Обізвалася Наталія Лисюк із Америки: "Дякую, пане Іване! Повернулась з відпустки, буду заходити до Вас на гостину..."

Я відповів: "І це мене втішає. А то був днями такий настрій, що дав слово пописати ще тиждень чи, від сили, хай два та й згортати оце сидіння за комп'ютером. Аж ні - бачу, що дещо з написаного схвалюється. І тому – відходить душа. Беру себе в руки, й щось з'являється новеньке. Добре, що й Ви обіцяєте навідуватися. Будьмо!!!

Отож, з новими силами – за стару роботу! Радий чути Вас, люба пані Наталю!"

Пані Наталія продовжила: "Пане Іване, пишіть нам на радість та втіху, а настрої... Перепади, звісно, бувають у всіх, але життя прекрасне у всіх його, навіть самих неочікуваних, проявах... То ж радіймо життю!!!

І пишіть, пишіть, пане Іване... Ось Ви й взяли себе в руки, рада за Вас і за нас... Шануймося!"

Що залишалось, тільки погодитися: "З тим і рушаймо далі! Гарного вечора, друзі!"

У понеділок – 3 червня 2013 року – в нотатнику з'явився обнадійливий запис: "Аж не віриться, щоб отак починався тиждень – сонячно та з прогалинами блакиті на ранковому небі. Решта – хмари. Як же без них – у понеділок та ще й після вчорашнього дощу?!

Та сподіватимемося на краще. Неодмінно! Запорука – сонячний ранок!"

Ото й розпочав тоді новий день ліричним віршем "**Липа**":

Вклоняюсь, липо, вам – цвітій,
Хоч вам у червні, може, й рано...
Вдяглася в одяг золотий,
Мов під вінець сьогодні вбрана.

А хто посватався – мій клен?
Ти ба – підріс. Зеленочубий.
І випроставсь – козак, але
Від молока блищать ще губи.

І що ти можеш дати їй?
Що в тебе є, крім зелен листу?
Стоїть закоханий – не смій
Йому сказати проти, звісно.

Дзижчить так весело бджола,
Немов кепкуючи над кленом:
Збирає мед в поті чола,
Бо знає: молоде – зелене!

Ще все попереду в житті:
Зачарування й серця рани.
В одежі липа золотій,
Мов під вінець сьогодні вбрана.

Майнув легенький вітерець
Шепнув мені, та під секретом!
Хто липу заміж забере,
Питайте в іншого поета.

А я дав слово. Словом тим
Не хочу я кленка поранить.
Вклоняюсь, липо, вам – цвітій,
Хоч вам у червні, може, й рано...

Моя половинка вряди-годи (коли даю для цього підстави, а в останні роки все частіше) картає мене за те, що пишу на політичні теми.

До слова, коли того – 2013 року – був у рідному селі, дехто дорікав мені за це теж, зокрема, й дружина мого двоюрідного брата. Особливо після того, як на "Фейсбуці" я відреагував на трирічної давності заяву тодішнього російського прем'єр-міністра Володимира Путіна (вона прозвучала в прямоефірному спілкуванні зі співвітчизниками 16 грудня 2010 року) про те, що Росія перемогла б у Другій світовій війні нацистську Німеччину і без допомоги України.

20 грудня 2010 року я оприлюднив свій вірш, котрий потім увійшов до книги "Не губімо в собі Україну!" під назвою "**Скверна душ**":

Переплуталась із брехнею істина:
Хто і з ким був на тій – Світовій – війні?
Україна воювала з фашистами,
Пане Путіне, так чи ні?

Ледь не кожен двір з похоронками:
Чорний крук біди – із воєнних фронтів...
За Перемогу рід наш сплатив мільйонами,
Десятьма мільйонами життів!

Доки Кремль милувався парадами,
Ворог нищив землю нашу дотла,
Гривсь Освенцімами й Бухенвальдами,
Спаляючи наші тіла.

Зотлівали вони, ставши попелом.
Ще й досі нам рани нічим не загоїти.
І невже просто так Керч із Севастополем
Нареклися містами-героями?

А Одеса? А про Київ що мовити,
Коли наш Дніпро закипав від крові?
Шкода, що новітні привладні Вовики
Так легковажать словом.

Чим манкурти кінчають зрештою,
Я учора зміг пересвідчитись:
Три створіння юні яєшню
Підсмажили на вогневі Вічному.

Так от запросто до вогню з пательнею –
Зашкварчали яйця на свіжій салі...
Де, бездушним, почути їм, як пекельною
Луною війна обізвалась?

Наче стали стіною, пішли лавиною,
Як тоді, в Сорок першім, повсюдно –
І в Росії, і в Білорусі з Україною –
Бідою об'єднані люди.

І поглянули скрушно у вічі нам,
В парку Слави завмерши з подивом.
Ми забули: вогні називають Вічними,
Щоб увічнити ними подвиги.

Що й казати: увічнюють вдячні Путіни
І ці юні створіння – у всіх на виду...
Як з провалами пам'яті бути нам?
Що робити зі скверною душ?

Так, ми різні. І дуже схожі ми.
І мільйони утрат – то наш спільний біль.
А яка ж ото мати чудовиськ породжує,
Пояснити не можу собі.

І вогонь може бути зраненим.
А вже душі людські – й поготів.
Пане Путіне, як бути тепер з ветеранами
Із усіх Українських фронтів?

Звісно, після таких строф мені широ (особливо близькі люди) радили уникати політично заострених проблем: мовляв, коли пишеш на ліричні теми, в тебе це краще виходить.

Та, будь ласка, взяв і написав оśвідчення в любові красуні-липі. Хоча (між нами кажучи!) від політики мене вже не відвадиш – у крові...

Однак, і наступного дня – 4 червня 2013 року – дав волю ліричним емоціям, написавши вірш "Вогні":

Кому ця ніч свої вогні,
Коли всі сплять, настійно світить?
Кому іще у цілім світі
Вночі не спиться, як мені?

Ані зорі на хмарнім небі,
Ні запізнілого авто.
У цілім світі аніхто
Не має жодних справ до тебе.

Не спиш – спокійно слухай ніч,
Коли почути хочеш тишу.
У цілім світі наймиліша
Ця передрання мить мені.

Така коротка дивна мить,
Вслухаюсь, щоб почути її,
І раптом – звідкись солов'ї
На повну силу: "Віть-віть-віть!".

А потім – "Тьох-тьох!" – злива миттю.
Не переслухати мені!
Кому ця ніч свої вогні,
Коли всі сплять, настійно світить?

Цим співунам, що не до сну?
Ачи недремним тим піітам,
Що над усі скарби на світі
Цінують мить цю чарівну?

Напевне, їм... І парі тій,
Що йшла вночі така щаслива:
Усім, хто прагне в світі дива,

Вогні сіяють золоті.

Змовкає спів. Спливає ніч.
Озався одуд. Даль синіє.
О п'ятій ранку спить ще Київ.
Але вже вимкнув хтось вогні.

У кожній казці свій кінець.
Так дисонансно "Кар-р!" – ворона...
І горобець на підвіконні
Своїм "Цвірінь" втіша мене.

Не спалося. І радий. Бо хоч наслухався нічної тиші. А на душі – неспокій. Весь час говоримо з дружиною про те, що нас ігнорують усі. І передусім – діти. З одного боку – добре: не турбують – отже, в них усе гаразд. А з іншого – навіть немає елементарного дзвінка: мовляв, як ви там – живі-здорові?

Я спочатку телефонував сам. Але потім побачив, що зворотної реакції немає. І перестав телефонувати. Хіба що, як уже дуже захочеться почути голоси Василя чи Олени, то наважуюся потурбувати. Як справи? Без змін. Ну, то й добре. До зустрічі! Схема одна й та ж... Прикро.

Виню себе, що так спілкуємося. Мабуть, я дуже ціную час на писання віршів, а мабуть, слід було б більше їздити до дітей у гості.

Однак, і вони б могли приїздити до мене. Але ж не прагнуть. Особливо син. Та й дочка останнім часом не згадати, коли заїздила до нас. Віддаляємося... Тому й на душі неспокійно.

Першим схвалив новий вірш севастополець Микола Владзімірський. Я написав на своїй стірінці на "Фейсбуці": "Маю світлу радість – привітати мого дорогого першого гостя: доброго ранку Вам, друже Миколо! Дякую, що вподобали нові рядочки.

Новий день – нові радощі і нові клопоти. Хай їх буде повний баланс. І часу – щоб устигнути впоратися з усім. Дай, Боже!".

Киянка Поліна Юрченко тепло відреагувала і на першодрук, і на мій вірш **"Треба жити"** з "Заберу тебе в сон":

Приходить час, коли ти є,
А світ про тебе як забувся.
Він у своєму звичнім русі,
Сам по собі немов снує.

А ти на нього, як крізь сон,
Принаймні збоку позираєш.
Мов з того світу: "Як ся маєш?" –
Питає хтось у телефон.

І тиша. Ходики – "Тік-так!":
Секунди чітко відбивають.
А ти, немов і не зважаєш,
А відчуваєш – самота.

І, наче коло рятівне,
Розкриєш призабуту книгу,
Душа відтане – скресне крига
І спогад теплий промайне.

І ти зумієш те збагнуть,
Що друзів завжди небагато,
Для кого ти і справді втрата,
Як проведуть в останню путь.

І поміж рідними всіма
Її (що лячно поглядає,
Бо їй болячки серце крають)
Тобі ріднішої нема.

То що ж зітхатъ трагічно так?
Нема що дорікати світу:
Він є. І ти є – треба жити,
Йдучи навістріч новим літам.

Пані Поліна зазначила: "Дякую за неймовірні емоції! Дякую за чудові рядки! Як завжди – приголомшливо!!!".

Галина Король з італійської Парми написала: Яка краса! Чудовий вірш. Дякую! Доброго дня Вам, друже Іване! І як Вам подобається говорити – будьмо! Будьмо завжди і всюди! Будьте присутні в душах наших. Радуйте нас завжди прекрасними словами, яких так не вистачає у житті!!!".

А нікополець Валерій Терзі додав: "Життя іде, брате Іване!".

Я відповів: "Слава Богу, що йде, мої дорогі пані Галю, пані Полю та друже Валерію! Чим старшим стаєш, тим більше відчуваєш земне тяжіння. Але ще ж не падаємо, як червиві яблука, на землю. Ще як планети тримаємося на своїх орбітах. І кружляємо у світі. Тож – треба жити! Неодмінно! Тримаймося, друзі!

Приємно, що Ви так тепло реагуєте на першодрук. Хай би мені вистачило слів ще коли так ніжно торкнутися світлих струн Ваших душ".

І покотився новий день далі своєю дорогою. Небо було затягнуте хмарами. Але не суціль – проглядали блакить і сонце. Та хоч обійшлося без дощу. І на тому дякувати. Адже тоді з Європою коїлося бозна-що: зокрема, напередодні затопило Чехію (були жертви). Київ Бог милував. А в Росії того червневого дня, уявіть собі, випав сніг...

Олександр Волков поширив на "Фейсбуці" мій вірш "**Земляки в Аргентині**" з книги "Я вірю: Україною Крим проросте!" 2009 року видання:

Я розповім про Аргентину:
Які дощі там навесні
І як душі не до спочину
Від України вдалині:

А що там діється удома?
Іде гризня за владу знов?
А в Аргентині невідомій
Я земляків своїх знайшов.

І з жахом виявив: між ними
Порозуміння теж нема.
Мігранти. Звуться – трудовими.
Гризуться теж: за кращий шмат.

Одні зіп'ялися на ноги.
А інші – щойно в цих краях.
Їм не лишається нічого,
Як слугувати хазяям...

Пани й раби. І не дай Боже,
Щоб хто з нових повище став!
І звідки в нас оця ворожість,
Мої українці, вироста?

Чому тут заздрити: світами
Блукаєм в пошуках судьби.

І це, щоб стати ворогами
І знемагать від боротьби?

Тукан на пальмі стиха кряче:
Які наврочить нам роки?
Дощ в Аргентині плаче й плаче.
І я з ним плачу, земляки!

Пан Олександр прокоментував: "Дощ в Аргентині плаче й плаче. І у нас уже четвертий тиждень дощ іде. На вулиці плюс 12 градусів. Літо, одначе!".

А Алла Мігай додала: "Моя подруга Наталя Ільїна поїхала вже кулька років тому до Аргентини. І ні слуху, ні духу. Як її відшукати? Знаю лише, що живе в Буенос-Айресі. З донькою Маринкою".

Я відповів: "Я давно був там, коли захищали наших моряків, які опинилися в Буенос-Айресі в порту "Енсенлада" без копійки на судні "Перекопський"...

А от щойно побачив на "Фейсбуці", що пані Галина Фесюк із Жовкви поширює матеріали про життя української громади в Аргентині. То, може, пані Алло, до неї варто звернутися. Може, який слід приведе і до подруги Наталії? Спробуйте запитати: хто стукає, тому відчиняють. А раптом хтось щось чув про Вашу Наталю Ільїну? А, може, через колег-журналістів спробувати пошукати: в Буенос-Айресі виходить україномовна газета, яку випускає українська громада. Здається, "Слово". Чи щось так... Спробуйте, Алло!"

Наталія Лисюк зі США теж відреагувала на мій вірш, написавши: "Доброго ранку, пане Іване! Вдалого Вам дня! І – братаймося! Дуже точно сказано!".

На зворотному шляху мене наздогнав телефонний дзвінок із Запоріжжя – від однокурсниці Олександри Причиненко: вона кликала на зустріч нашого випуску (цього року ювілей – 40 років). У суботу, 8 червня 2013 року, наш курс мав зібратися о 16 годині на площі Радянській, а потім піти в кафе на майдані Свободи.

Я вибачився, що пізно дізнався про дату (виявляється, ще два місяці тому мені мав зателефонувати Валерій Пестрецов, якого просили бути на зв'язку з іногородніми, а Валерій Вікторович, очевидно, вирішив, що я не приїду, а тому не зателефонував мені). Вийшла накладка, бо я вже взяв квитки на Севастополь. Отож, зустрінемося іншим разом. Шкода!

Щоб було чистим моє сумління, сховався у залізничну касу, але квитків не було – ні туди, ні назад. Хіба що можна було дістати на швидкісний "Хюндай", але там треба втричі переплатити. На жаль, не міг дозволити собі таку розкіш. Звісно, такі речі належить планувати завчасно.

Телефонувала того вівторка і Віра Михайлівна Барсукова (Штанько) з Донецька: вона не могла стримати емоцій у зв'язку з тим, що вірш "Врятоване поле" отримав значний розголос у нашому рідному з нею селі і далеко за його межами, адже був опублікований і в обласній пресі. Більше того – він спричинився до реакції навіть сільради щодо увічнення пам'яті відважних друзів-земляків.

Віра Михайлівна повідомила всі координати врятованого в роки війни сільського поля Лідії Касянівні Рябець, яка цікавилася, крім цього, ще й деталями тієї післявоєнної події. Дослівно і Віра Михайлівна зазначила: "Бачиш, Ваню, яку силу має твоє слово!".

Може, й так, а може, зійшлися так зорі, що спрацювало все – і слово, і неспокій Віри Михайлівни, що передався мені, і небайдужість земляків, які зараз очолюють місцеве самоврядування та думають про патріотичне виховання молоді нашого села (передовсім моє шанування голові Малотокмачанської сільської ради Анатолію Малахатці та директорові місцевої середньої загальноосвітньої школи Олександрю Гамову).

І хоч хотілося 5 червня 2013 року середі – не вереди, але саме тоді моя половинка встала, як мовиться, не з тієї ноги, докоряючи мені за те, що ходив на озеро і простудився. Ну, що ж тепер, винився я: підлікуюся, мовляв, і все минеться. Тієї ж таки середі написав вірш "**Панацея**":

На котурни-п'єдестали
Підійму – дай бог снаги!..
Що ж удієш, коли встала
Не з тієї ти ноги!

Не потрібна й кава в ліжку.
І погода – просто жах...

А я зранку – ніжний-ніжний...
І не хочу – на ножах...

Хоч би що – поїла мовчки.
Пригорнувся – повний штиль!
Що ж я голову морочу,
Як не виспалася ти?..

А все – клятий телеящик:
Хай би він тобі згорів!
Ще б було дивитись на що
О такій нічній порі:

Під копірку серіали.
І політиків бридня.
ДТП... Зірок скандали –
Несусвітня маячня!

Звідки ж настрої?.. Не підмога,
Хоч який став, п'єдестал.
Сам хоч, дякувати Богу,
Із ноги, що треба, встав!

Перекліпаю мовчання.
Заховаюсь в кабінет.
Може, друзям про кохання
Кину вірш ув Інтернет...

Тим і втішуся оце я,
Щоб не луснуть від нудьги...
Словом, вірші – панацея,
Хоч з якої встань ноги!

Прочитав тобі б що-небудь,
Але іншим разом хай:
Як розвидниться у тебе...
Зараз краще – додрімай!

Іноді таке трапляється і в наших стосунках. Списуємо на клятву перебудову організму – менопаузу у жінок, що передує клімаксу. І, звичайно ж, неповноцінний сон веде то перевтоми. Отож, буває, глянеш, а людині не до твоїх слів, запитань і розмов. І мовчки йдеш до себе...

Аліса Коханова, Галина Король, Олександр Курц, два Миколи – Гладкий та Владзімірський – схвалили першодрук.

Я прокоментував тоді на "Фейсбуці": "Боже, скільки людей встало з тієї, що потрібно, ноги! Вітаю Вас, дорогі пані Оксано, пані Алісо, пані Галю, пане Миколо – і Владзімірський, і Гладкий! Чудового Вам літнього дня та гарних від нього вражень, друзі!

115 років тому народився великий іспанський поет Федеріко Гарсія Лорка (1898-1936 роки), який підмітив, що повітря тихого ранку якимось по-дитячому ніжне. Дай, Боже, всім цієї ніжності та порозуміння від самого ранку і до смерку дня".

Галина Король відреагувала: "Від душі Вам дякую за привітання, прекрасного дня Вам, нехай цей день Вам принесе душевну радість і спокій!!".

Я відповів: "Навзаєм, любя пані Галю! Щиро дякую панові Миколі та панові Олександрю за поширення свіженьких рядочків. Будьмо, друзі, і цієї середи, і завжди!".

Тетяна Милянєць додала: "Ваші вірші сиплються, як благодатний дощик із хмарного неба життя. Не встигаю вчасно читати, але завжди з приємністю".

Я відреагував: "Дякую, пані Таню, на доброму слові! Сам іноді дивуюся, коли я їх устигаю написати... Але хай будуть, якщо приємні. Нарешті пробилось крізь хмари сонце у мене на Позняках, і хочеться говорити найтепліші слова. Ніжноблакитного Вам неба, друзі, і любові! Будьмо!!!".

А Наталія Лисюк зазначила: "Щиро дякую, пане Іване! Дуже хочеться повірити, "Що справжня любов на одвічні літа..." і "Що все проминає, а ми не минем!!".

Я відповів: "А в нас є вибір? Ніхто ж кращого не запропонував – вірте мені, любя пані Наталю: який мені резон обманювати?! Та ще чарівну жінку!

Це мене можна – довірливий. А втім не про мене мова. І коли вже дуже хочеться, то вірте: якщо по-справжньому любиться, то на вічні літа, а отже – все мине, а ми – не минем, бо навік!".

Опісля пішов купити свіжої води та відремонтувати в майстерні навушники – щез контакт при прослуховуванні диктофонного запису. А дружина знову поїхала в лікарню – на консультацію, бо вже має результати аналізів крові. На моє око, в неї все поки що гаразд. Принаймні жодних застережень у вигляді тривожних зірочок на отриманому результаті аналізів. І це втішає. Дай, Боже, й мені того ж! Восени здам кров у тій же лабораторії "Діла"...

Петро Кулінець поширив анонс книги англійського публіциста Вільяма Зінсера "Як гарно писати?", одна з глав якої називається "Простота". Пан Петро зазначив: "Щодо сміття у мові, факт незаперечний..."

Я відреагував: "Абсолютно. Простота – єдина умова прекрасного стилю. За наявності думки, звичайно. Такої дециці, власне..."

А взагалі важко не погодитися з автором, котрий стверджує, що не треба дивуватися, коли не йде фраза. Доводиться важко битися над нею. Бо писати – важка справа. Це – дійсно так!

Харків'янка Лідія Еніна того вечора звернула увагу на мій вірш від 2 січня 2012 року "**Політ душі**" з книги "Заберу тебе в сон":

Триває душі нескінченний політ.
Проб'юсь я до тебе й крізь тисячу літ.
Як сонце крізь хмари – ласкаве, ясне.
І ти неодмінно впізнаєш мене,
Бо я ж не дарма тебе стрів на землі.
Триває душі нескінченний політ.

Я знаю: й на небі не всидить мені –
Поманять слова і звабливі пісні.
Ітиму в небачені досі світи,
Щоб після доріг змилоstellилась ти,
І чулось, як докір, зітхання сумне,
Що як же ти довго чекала мене.

А я розкажу, скільки стрів я чудес,
Яку Україну побачив з небес:
Зажив, як і мріялось, в сонці й теплі
Щасливий і вільний наш рід на землі.
Душа, як троянда, цвістиме моя,
Бо кожним рядочком жадав цього я!

Палала душа у натхненнім вогні.
А ти, терпелива, дісталась мені:
Аби не сполохать ні думки, ні слів,
Які я ночами в пісні перелив,
Мене обережно вертала з доріг.
І знала: інакше я жити не міг.

Я вірю у тебе, як вірять в Христа.
Що справжня любов на одвічні літа.
Що дві половинки – це ціле одне.

Що все проминає, а ми не минем.
Ти тільки зорею ясною світи
І нині, і прісно, допоки іти.

Пані Лідія прокоментувала: "Красивий вірш. Миттєво згадала свого померлого чоловіка. Ніби він мені сказав Вашими словами: "Й на небі не всидить мені...".

Я відповів: "Боляче, що його немає фізично. Але ж бачу: він є душевно, люба пані Лідо! З Вами! І уклін Вам доземний за таку світлу пам'ять і любов!".

Запис у моєму нотатнику від 6 червня 2013 року: "День народження Олександра Пушкіна. І – День журналіста України.

Може, тому, що й Всевишній прихильний до цієї непростої та неспокійної професії (задля правдивого та оперативного інформування про події життя), з самого ранку надворі, як на справжнє свято – сонячно й тепло. Небо в чистій блакиті. Таки чистий четвер...

Весело співає пташина за вікном. Дружина збирається на роботу. Я – за робочий стіл. Хай неодмінно пощастить кожному сьогодні, чим би хотів чи мусить зайнятися!

Зі святом, колеги! Це стосується і тих, хто пише, і тих, задля кого це робиться, – читачів. Святкуймо!".

Написав того дня новий ліричний вірш "**Чудовий день**":

І ритми, й розміри, і рими,
Хоч сядь і плач – поділись десь...
А день такий неповторимий,
Такий прекрасний літній день.

Ну, як про нього щоб повісти:
Вже й так і так – ні "Тпру!", ні "Но!".
Відклав книжки – піду у місто.
Щось та зачепить все одно.

В блакитнім небі хмарка біла –
Немов крилатий кінь який.
Назвав його б Пегасом сміло,
Та він майнув повз Позняки...

І зовсім серцем я прочунавсь,
Аж затуманився мій зір:
Назвав би музою красуню –
В сусідній десь гайнула двір...

Ото розміявсь, сучий сину:
Це я до себе так лайнувсь.
Дивлюсь – з роботи йде дружина:
Ну, треба ж так – не розминувсь...

Зраділа, що її стрічаю:
Раніш, мовляв, завжди стрічав.
Якраз купила, каже, чаю –
Отож поп'єм зелений чай.

Опісля щось хотів писати,
Але збив з думки чийсь дзвінок:
Не ждали – син і внук у хату,
Бо вже не бачились давно.

Отак – то думка забарилась,

То плем'я в гості молоде...
Був день такий неповторимий,
Такий прекрасний літній день.

До певної міри нові рядочки – продовження теми вірша, написаного напередодні. Але тут уже інший головний герой – автор. Хоч і моя половинка теж засвітилась під фінал оповіді. Без неї, звісно, жодна справа не посвятиться...

Мав проблему з навушниками: довелося оббігати кілька майстерень, щоб взяли в роботу пристрій (правий навушник приймав звук, а лівий – ні. Та й після ремонту у ньому значно слабкіше проходить сигнал...).

Треба було купити нові навушники – ото й усіх проблем! Але, зізнаюся, жаль було викидати старі. Отак звикаєш до всього, що тебе оточує. Інші вміють легко прощатися зі старими речами, а я – ні. Хай ще послужить... Тим більше, що мікрофон у них гарний. А мені не відтворення важливе, а саме запис, якщо доведеться в Севастополі на самоті записувати нові вірші на диктофон. А там і навчуся оприлюднювати записи в Інтернеті. Досі ще не робив цього. Тільки – друковані тексти.

Лідія Бебешко надіслала на мою сторінку на "Фейсбуці" букет ромашок, вітаючи з Днем журналіста. Я прокоментував: "Дякую, пані Лідо! Свято запахло ромашками. Як же легко римується – з рюмашками. А оскільки це чуже слово, то нічого йому лізти під руку. Будемо берегти своє здоров'я. Бо як правильно було зазначено на антирекламному написі: "Мало того, що в тебе президент Янукович, так ти ще й підриваєш своє здоров'я горілкою та тютюном?!". Нема дурних! Святкуймо, друзі!".

Обізвалася Валентина Ніколаєва з Фастова: "Щиро вітаю з професійним святом! Творчої наснаги, щоб ще багато-багато твоїх віршованих діточок, як ти любовно називаєш написані рядочки, радували нас своєю мелодійністю і ліричністю! Успіхів і доброго настрою!".

А киянка Поліна Юрченко з "Медіа-б'юті" додала: "Зі Святом Журналіста Вас, пане Іване! Здоров'я, натхнення, бажань!!! Творіть, пишіть – благаю, бо Ви неймовірно надихаєте!!!!".

Я відповів: "Дякую, Валю, за щире й ніжне вітання. Мій уклін і Вам, пані Полінко! І, звичайно ж, Вас з професійним святом – Днем журналіста. Ви – ангел-покровитель тих, хто має справу зі словом.

Як би так, щоб не розчарувати Вас! Будьте мені щасливою. А я вже постараюся, щоб і слово було на Вашому боці! Бо – Ви того варта: щастя й успіху в житті!

Дякую Вам і пані Гаїні Бичковській за схвалення новеньких рядочків. Сонячного Вам четверга, друзі!".

А з Севастополя зателефонував Анатолій Григорович Токарев і сказав: "Оце сидимо з дружиною Тетяною і гадаємо: хто в Україні залишився гідний, щоб привітати з Днем журналіста? Зупинилися на твоїй кандидатурі! Здоров'я тобі та натхненного пера! Вітай і Елю від нас!"

Потім були вітання від Ольги Кузьміної з колишньої роботи та Ольги Вуйко – з Севастополя.

Закарпатець Олександр Волков написав на моїй стіні на "Фейсбуці": "Зі святом Вас, Іване Васильовичу! Дуже шкода, що у нас майже не залишилося справжніх журналістів! Тому Вам уся шана і повага!".

Написав свій коментар і колега Петро Кулінець із Укрінформу, коментуючи вірш "Чудовий день": "Вітаю, друже! Не бідкайтеся! Зустрів дружину, приїхали діти – і вже хороший інформаційний привід... Обнімаю!

Хай слово служить добру, а найдревнішу сутність нашої професії не підмінують. Адже й апостоли від Христа йшли не тільки до язичників зі Словом, з нашою журналістською місією...".

Я відповів обом: "Дякую, дорогий Олександрє Івановичу! Приручили, а тому й майже немає справжніх. На превеликий жаль! Це – ще одне свідчення, що не демократичну, а автократичну державу маємо.

В демократичній служать правді, в автократичній – кишені. Бо, як казав поет, "він знав, що обертається земля, але у нього, бач, була сім'я..." Депрофесіоналізація! Страх за написане. Це несумісні речі з журналістикою. Тому й маємо те, що маємо!

Дякую, друже Петре, за мудре привітання! І вітаю зі святом, дорогий мій побратиме! Здоров'я і слухняного (для автора) слова та неважкого пера! Будьмо!!!!".

Повернувся того дня і до теми 214-річчя Олександра Пушкіна – зробив нову редакцію вірша під назвою "**6 червня 1799 року**" з книги "Єднаймося, браття!" 2008 року видання:

Притягує душу всякчас.
Є Пушкін – вершина священна.
Для мене. Для тебе. Для нас.

Він – наче до щастя дорога.
І сонце, що з неба сія.
Якщо вже й вигадувать Бога,
То Пушкін у нього ім'я.

Його обійти неможливо:
Хто сонце обійде з небес?!
Є Пушкін – найсправдішнє диво
Зі знаних на світі чудес.

Поезія – слова вершина.
В ній з перших – вершина його.
І пам'ятник справді нетлінний –
Божественний серця глагол.

Відтак і він сам поза часом,
І віщі джерельні слова,
Мов дума Шевченка Тараса,
Що душу повік зігрива.

Розмістив його на "Фейсбуці з коментарем": "Цього дня 214 років тому з'явився на світ Божий Олександр Пушкін – яскрава самобутня зоря світової поетичної думки.

Українець Тарас Шевченко народився того року, коли росіянин Олександр Пушкін писав перші рядки, оприлюднені перед поетом Гавриїлом Державіним на лицейському іспиті.

Після смерті дворянина Пушкіна муза Свободи прописалася у кріпака Шевченка, який сягнув небувалих вершин лірики, зокрема громадянської. Вони вийшли з одного століття і стали поза часом – два генії, два мислителі, два творці. Два самовіддані трударі Поезії. І обидва належать їй. І людству.

Порадіймо: сьогодні День народження Олександра Пушкіна, друзі! Щоб зрозуміти велич нашого народного поета, потрібно знати ціну слова його сучасника. Читаймо і розуміймо: і той, і той прагнув дійти своїм словом до народу. І той, і той оспівував його силу. Один з застереженням ставився до спалаху народного гніву, бо вірив у доброго і мудрого царя, інший – кликав до повалення ненависного царату. Силою зброї.

У кожному випадку спрацьовувало бачення потреб народу і коріння того й того поета. Щоб іти далі, треба знати своїх попередників. Без усвідомлення спадщини Олександра Пушкіна годі й збагнути справжню поетичну творчість тих, хто прийшов у літературу після нього. Олександр Блок, Сергій Єсенін, Олександр Твардовський іже з ними...

Взагалі червень – місяць поетів. Великих – світового рівня. Вчора було 115 років від дня народження Федеріко Гарсія Лорки. Сьогодні – 214-річчя Олександра Пушкіна. Насолоджуймося поетичним словом класиків, навчаймося у них майстерності та шануймо своє – рідне, українське. Бо воно варте такого пошанування. Бо за рівнем поетичності не поступається жодній світовій вершині літературного самовираження. Прочитайте, будь ласка, і переконаєтеся. Неодмінно. І це буде ще одним аргументом, щоб порадіти сьогоднішньому поетичному святу. Будьмо, друзі!"

І того ж дня стало відомо про те, що один із лідерів російської опозиції Гаррі Каспаров вирішив не повертатися на Батьківщину з-за кордону: тоді він перебував у Женеві, де він отримував премію за свою активну правозахисну діяльність. Зважився на такий крок, оскільки не був упевнений, що по поверненні в Росію його не чекає в'язниця (якраз того дня розпочалося слухання в суді у так званій Болотній справі, за якою до відповідальності притягувалися 12 учасників опору владі під час недавніх виборів глави держави, що йшли під гаслом "Не пустимо злочинця Путіна в Кремль!").

От і вся демократія в сусідів. А ми прагнемо в Митний (чи як пишуть іноді в Інтернеті – в Мутний) союз... Власне – в дрімучу Азію, а не в Європу.

Насамкінець прийшло повідомлення про те, що Володимир та Людмила Путіні заявили про припинення свого шлюбу. Отож, виявляється, правду говорили про зв'язки очільника Росії зі спортсменкою Аліною Кабаєвою, хоча та обома руками відмахувалася від поширюваних чуток – принаймні публічно.

Чому ж раніше Путіні не розлучалися? Бо йшла передвиборна кампанія. Тепер було можна... Як бачиться: цинізм влади у всьому. Навіть в особистому житті.

А ще напередодні на телеканалі "Омега" стверджувалося, що діти Іллі Миколайовича Ульянова не від нього, а від лікаря Покровського, який крутив роман із дружиною російського просвітителя, доки той гасав країною та відкривав недільні та всілякі інші школи для населення...

Ну і знову мусувалася тема любові Іннеси Арманд і Володимира Леніна (Ульянова): мовляв, смерть коханої, яка сталася 1920 року, підкосила здоров'я Володимира Ілліча. І, власне, невдовзі він став неприємним, а згодом взагалі втратив здатність говорити та писати, як це станеться особливо катастрофічним 1923 року...

Наступного дня – 7 червня 2013 року – дочка Ольга виїздила зі своїм другом Олегом Воробйовим (друзі чомусь його називають Кошиком) на його авто в закордонну подорож за маршрутом Польща-Румунія-Австрія-Швейцарія-Франція-Італія-Хорватія... Нам з дружиною вони завезли свого папужку на ім'я Ромка, аби доглянули його до їх повернення.

Того ж дня я написав вірш "**Ромка**":

Маю я друга –
Ромку-папугу.
Ще пошукати,
Як Ромка мій, друга!

У клітці не всидить.
В квартирі він – лідер.
Його втихомирить –
Не вийде!

Навколішки стань –
Мова проста,
Немов з кулемета:
"Та-та-та-та!"

Не терпить мовчанки.
А діждеться ранку –
Й мерщій тарабанить,
Як дятел, у банку.

Ну, Ромко, облиш!
Хвилиночку лиш!
Яку там хвилину –
Опісля поспиш!

Та годі вже, годі!
Як півень в господі,
Свої нескінченні
Рулади виводить!

Не сунь свої крильця –
У їжу в тарілці!
Тобі ж це не можна –
Та геть, кажу, звідси!

А сяду за вірші,
Прошу в нього тиші,

Та де там – папуга
Горланить ще більше!

Тоді я вже з хати
Іду римувати,
І він замовкає –
Такий друг пернатий!

Вертався – побачив,
Що дівчинка плаче:
Папуга втік з клітки.
Як Ромка був наче.

Ту бачачи тугу,
Хотів знять напругу,
Але передумав:
Не можу – без друга.

Основні сюжетні ходи повністю були списані з поведінки мого гостя Ромки – улюбленця дочки Олі. Їй же й присвятив новий вірш.

Пригніченим настроєм зустрів суботній день – 8 червня 2013 року. Що було тому причиною? Наче ж навпаки був привід для радості: напередодні ввечері з розгромним рахунком наша національна збірна з футболу на виїзді перемогла команду Чорногорії, забивши чотири переможні м'ячі. Господарі поля не змогли відповісти жодним. І це при тому, що весь другий тайм наші хлопці грали вдесьятьох (наприкінці – на додатковій 46-й хвилині – несподівано червону картку отримав наш нападаючий Зозуля). Несправедливе рішення судді мобілізувало збірну України: хлопці дали дрозда і за себе, і за Зозулю.

Але до того мав нещастя побачити 12-ту серію так званої "Казкової Русі" на телеканалі "1+1". Чесно зізнатися: і на момент перегляду, і наступного дня хотілося плюватися – до чого бридкою була мультиплікація, причому від першого й до останнього кадру. Від пришепелкуватого царя, хоч він такий і є насправді, до покусаної бджолами від Віктора І (Юценка) та розтовстілої від того Юлії Тимошенко, яка вже не влазить у вікно, хоч її прийшов порятувати звільнений з в'язниці Юрій Луценко. Бридню, але цинізм полягає у тому, що обивателю вкладається в мізки думка: там, нагорі, все гаразд – танці та співи. Нумо, народе, й ти туди ж! Казкове життя – покращене та веселе, що й обіцяла влада!

Тому й настрій не вельми був. Такі й рядки – з-під пера. Одначе, попри все, зичив всім добрим людям привітних вихідних, здоров'я, щастя та добра!

А найперше написав того ранку вітання із 64-м днем народження своєму другові й колезі Геннадію Кириндясову – вийшов лапідарний вірш "До 100!":

Роки під гору, ми – згори.
Подякуй ангелові – Вірі,
Ще вчора мав 63.
Сьогодні – 64!

І хай летять вони, летять
Оті роки, хоч і не просто:
Тепер курс – на 65,
А далі – неодмінно до 100!

Як з'ясувалося, Геннадій Григорович пішов із дочкою в університет: Ксюша захищала бакалаврську роботу. Тому привітав дружину – Віру Георгіївну – з іменинником. А його вже почув після 15 години. Обмінялися думками про те, як важко зараз обходиться життя-буття, особливо тим, хто тягнеться з останньої копійки. А таких більшість.

Пораділи, що саме цього пам'ятного дня Ксюша успішно захистила бакалаврську роботу. Це – ще один подарунок батькові на День народження. Побажав їй такого працевлаштування, щоб потрібне було не важким, а важке – непотрібним, як радив наш мудрець Григорій Савич Сковорода!

Доки ходила дружина в лікарню (а вона того дня рано вибралася туди – на восьму годину), я написав вірш "Пошилися в дурні":

Чи то такі усі розумні,
Чи я такий уже дурний,
Коли сміються, мені сумно,
Коли співають – мовчазний.

І радий щось веселе втнути,
А не виходить веселить,
Бо знову – бути чи не бути,
Чи українці, чи хохли?

Та врешт – під кимсь нам не звикати:
Під турком, ляхом, москалем...
Але ж у нас своя є мати,
І Україна її зведе.

Невже такі невдячні діти,
Що їй не хочемо добра?
Під ким завгодно, тільки б жити,
А мати хай собі вмира.

А що їй, бідній, випадає:
Німа, голодна, нічия.
Жебрачка-мати в ріднім краї,
І діти – десь в чужих краях.

А ті, що поруч, як нерідні:
Останнє рвуть з худеньких пліч.
Зате вдоволена – сусідня.
Тому й співають у Кремлі.

І ми підспівуємо радо:
На їхній, щоб же догодить.
Співці продажні, як і влада,
А був народ, та дівсь кудись.

Що ж тут смішного – плакати треба...
Що не ввімкни – веселий сміх.
Чи то розумні всі, крім тебе?
Чи дурнями зробили всіх?

Пошились в дурні, роде-роде,
А козаками ж ми були.
Чи це все вигадка? Виходить:
Таки хохли. Таки хохли.

Яке там бути чи не бути:
Все відгуло. Човпем німі.
І лиш гарапник свище лютий:
Йде перекличка у тюрмі.

Справді: На душі було гірко від того, що нічого не можеш змінити. Скільки сказано-написано, а ті, хто при владі, як не чують: роблять свої чорні справи. Ще такого невдоволення не було, а люди все одно терпляче тягнули свого воза. Стожильні.

А хмари збиралися, куди не глянь: і на небі, і політичні. Звичайно ж, хотілося всім бажати добра та щастя. А не випадало... Тому залишалося вірити, що настануть такі часи. Як самі того забажаємо! Колись таки ж знудить від безладу та розкачаного човна. Тільки от коли жити? А по-людськи? Так отож...

Пані Марія Якимець відреагувала на новий вірш та мій коментар: "І хмари зібралися, і гримить, і дощ вже падає... А життя продовжується... Спасибі, пане Іване, за гарні побажання. Доброго всім дня! Будьмо!".

Потім дивився годинний відеозапис бенефісу мого колишнього творчого побратима Олександра Горшкова з нагоди 35-річчя його творчої діяльності. В концерті переважно звучали пісні на мої слова, серед яких і "Служим Україні", і "Блексіфор", і "Чия то дівчина?", і "Спалені мости", і "Красуня", і "Весілля", і "Артистка", і "Пірати" та інші.

Однак у жодному місці не згадувалося авторство: таке враження, що й слова написав бенефіціант. Пам'ятаю: прикро зітхнув, розвівши руками... А за секунду сказав собі подумки: та Бог із ними – співають, і це головне! А деякі сприймаються уже як народні, як-от: "Чия то дівчина?" та "Весілля". Більшого щастя й не треба авторіві.

Правда, аудиторія невеличка – українська громада Севастополя. Але з потічка починається річка. Аби тільки не замулилася...

Найперший висновок, який має робити зі своєї творчої діяльності художник, зокрема митець слова: якщо в тебе прорізався талант від Бога, маєш його шанувати. І все заладнається. Чи сьогодні, чи потім. Головне, щоб по правді. І передовсім про те, що тобі болить, бо це – з турботою про свій рід красний. Про Україну! Попри всілякі течії та течійки.

А наступний висновок – діяти необхідно з позиції добра, а не зла. Тому дай, Боже, тільки з добром іти життям і на добро натрапляти!

Коли я про це написав того дня на "Фейсбуці", Галина Фесюк із Жовкви зазначила: "Ви це точно робите, пане Іване, бо Ви як святий!".

Я відповів: "У нас така місія, пані Галю, слугувати слову. А воно ж першим було. І воно – Бог! Рідний!".

Дошова погода – нікуди не хотілося виходити. І весь час хилило в сон. Тільки робочий стіл і мобілізував...

Наступного дня – 9 червня 2013 року – почали збиратися в в дорогу: треба було взяти, крім одягу, ще й телевизор та іншу техніку. Бо без інформації важко упродовж навіть тижня бути на Фіоленті в Севастополі.

Написав того недільного дня вірш **"Незагоєна рана"**:

Не довірю нікому, допоки живий,
Заспів ранку, мелодію дня величаву,
Старти сонця у небо, дерев і трави.
І на скрипочці коника соло у травах.

Сунуть хмари – такі дощові та лихі,
Що вже поперек горла Європі і Штатам,
Як покара – хто зна, за які нам гріхи?
Хоч невинний в гріхах тих – завжди винуватий.

Це ж на нього зненацька ті блискавки й грім,
Це ж на нього стихії зненацька удари,
Дім на друзки розбитий і все, що у нім –
Під водою. Й кошмаром кошляються хмари.

Небесам шлю ганьбу й недовіру свою.
І ніким не почуте "Рятуймося!" гасне.
Переможців нема в тім нещаднім бою,
Позаяк всі приречені в нім на поразку:

І природа, і люди. Вся прахом краса:
І не треба війни – вирви скрізь. І пустеля.
Застережно і грізно мовчать небеса.
В хмарах блискавки й грім визрівають пекельні.

Розганяли... А, бач, неодмінно правий
Той закон, що на дію – своя протидія.
Не довірю нікому, допоки живий,
Заспів ранку і дня цього світлу надію.

Обережно: крихкий він – навколишній світ.
Не підкорюйте – досить: гармонії прагніть!
Доки сонце купається зранку в траві
І ще коника скрипочку чути у травах.

Доки літо нам любе і хочемо щастя,
Бо для чого і жити – без щастя й любові?
А було ж: так раділи цим літнім дощам.
А тепер – тільки хмарно: збав, Боже, щоб повінь!

Не довірю нікому, допоки живий,
Цю планету життя – як надію останню,
Бо допоки з природою ми не на Ви,
І бентега в душі – незагоєна рана.

Запис у моєму нотатнику від 9 червня 2013 року: "Такий вибохонебезпечний та непередбачуваний навколишній світ: то в США торнадо лютує, то від повені потерпають Чехія та Німеччина, то в Росії зривається сніг..."

Тепер уже до нас підбирається негода: словом, допідкоряли природу! А людина аж ніяк не зважає на біду, бо не хоче бачити себе головним винуватцем практично усіх природних катаклізмів.

От і виходить – зворотна реакція. На дію – своя протидія. Закон! Ото й слід шанувати та цінувати те, що маємо, примножуючи його, а не винищуючи.

Присвятив вірш чутливій киянці Поліні Юрченко. Бо це і її стихія – захист навколишнього середовища".

Пані Поліна відгукнулась: "Вельмишановний пане Іване! Мабуть, уперше, в свідомому віці, не знаю, як почати..."

Ще ніхто й ніколи в моєму житті не присвячував мені вірші... Я зараз в глибокому роздумі... І з приводу присвячення, і з приводу глибини змісту!

Навіть не можу однозначно сказати, що з двох приводів вивернуло серце сильніше... Все правда: ми самі створюємо своє сьогодні і завтра для себе, своїх батьків і своїх діточок. Задуматися треба нам усім!

Дякую Вам щиро за цей поштовх! Дякую за присвячення!!!!".

Я відповів: "Дуже втішений, світла пані Полінко, що нові рядочки до душі. Та ще й дають поживу для роздумів. Дякую за коментар. І зичу привітної неділі. Решта – сказане. Будьмо!!!!".

Пані Поліна продовжила: "Щиро дякую! Мені дуже приємно і почесно, що я маю справу з людьми, які словом проникають в глибини людської душі. Я щаслива тим, що моя справа приносить мені велике задоволення.

Ще раз дякую за теплі поздоровлення та сприймаю Ваші слова як заряд для подальшої дії!".

Я підвів ризку: "Будемо вважати, що сьогоднішній вірш "Незагоєна рана" – один із таких зарядів! То ж, знов-таки – гарної Вам неділі, пані Полінко! І сонячного настрою!".

Колега-журналіст Петро Кулінець навів у "Фейсбуці" рядки Михайла Коцюбинського з неперевершеного "Інтермеццо": "Свіжими ранками я перший будив сонну ще воду криниці. Коли порожнє відро плескалось денцем об її груди, вона ухала гучно спросоння у глибині й ліниво вливалась у нього. Потому тремтіла, сиза на сонці. Я пив її, свіжу, холодну, ще повну снів, і хлюпав нею собі у лице".

Я прокоментував: "Свіжо і так смачно, що захотілося до колодязя в селі. Бо там пив недавно воду і не міг напитися – аж солодка, як акацієвий мед.

А тиша до солов'їного співу – справді заповнює весь простір, щоб в одну мить затьохкати так щасливо і беззастережно, як може тільки закохане серце.

Навіть півень, потупцювавши обережно, але зі знанням справи бере першу ноту цієї пори, бо теж насолоджується тишею.

Дихаєш на повні груди. А хазяйка вже дзенькає цівкою молока у цеберку. І гудять бджоли у ранковому цвіті. Рай небесний! А тобі ще спросоння й дарунок – молоко в кухлику. Що ще парує – таке духмяне, що аж забиває дух!"

Телефонував син: він провів дружину Людмилу та сина Іванка на залізничний вокзал, щоб вони відпочили та подихали свіжим повітрям у Карпатах. Малий уперше сів у вагон потяга – до цього пересувався тільки на авто та літаку. Вражень – море!

А в Василя – пожвавлення на роботі. Щойно відпрацювали візит ще одного зарубіжного гостя (здається, з Пакистану). Зв'язували його з Крюківським вагонним заводом. Цікавий екземпляр: за повію, з котрою провів шість годин, не пошкодував 400 доларів, а за три вишивані українські сорочки не став платити 250 доларів: мовляв, дорого! Буває...

Привітав усіх користувачів на "Фейсбуці" з Міжнародним днем друзів та подякував за щирю дружбу і змістовне спілкування.

Пані Галина Король відреагувала таким коментарем: "Дякую і Вам! Я не знала, що сьогодні такий день. Від щирої душі вітаю вас, друзі! Щаслива, що в мене є такий друг, як Ви. Не важливо хто ми і що в цьому світі. У фіналі все одно прийдем до входу в одні двері... Щастя Вам, всього найкращого, мій дорогий друже!"

Пізно ввечері на телеканалі "1+1" завершився третій сезон музичного шоу "Голос країни", в якому виборола перемогу 19-річна українка Анна Ходоровська (тренер – Олександр Пономарьов). Вона обійшла у фіналі талановитого співака з Грузії Отара Немсадзе (тренер Святослав Вакарчук уклав із ним контракт на подальшу творчу співпрацю).

Отож, уперше на найвищому п'єдесталі пісенного конкурсу – жінка. Раніше перемагали Іван Ганзера та Павло Табаков.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 28 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 32

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Глек", "Тітка Катря", "Грибні дощі", "Солоспів щастя", "Вербова сережка", "Звиклося", "Дощ на морі", "На море", "Вітрило", "Бризки" та "Справа часу", котрі з'явилися на світ божий 10-18 червня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Понеділок 10 червня 2013 року почався незвично – принаймні для моєї половинки: напередодні дружина сподівалася на індивідуальне заняття з клієнткою, але щось не склалося.

Поглянув на годинник: на циферблаті була восьма година ранку, а Еля продовжувала спати (якби все було за домовленістю – о восьмій тридцять їй належало бути на станції метро "Печерська"....

Мене в цій ситуації потягло на спогади та філософські рядки: ото й написав того ранку вірш "Глек":

Я життям сповна був битий.
І закон цей знаю теж:
Скільки воду в глек не лити,
Лиш по вінця глек наллеш.

Є майстри: до горла глека
Можуть шию доєднать...
Але тут є небезпека
І, до речі, не одна:

Ну, по-перше, стик є стиком:
Як не клей – проб'є вода.
А крім того, глек-каліка
Неприродно вигляда.

Бо насправді то не глечик,
А потвора. Саме так
І в людей воно, до речі.
От історія проста:

Був один начальник в мене:
Вже вантажив, як хотів.
Кинь печене і варене,
Вмри, а щоб усе успів.

Чиста копія – мій ротний –
Той так службу розумів:
Не важливо, що ти робиш,
Головне, щоб ти втомивсь!

Отоді, мовляв, нічого
Зайве в голову не йде...
Та ж методика і в цього:
Як лимон чавить людей.

Дні за днями йшли авральні.
Знепритомнів я колись
І потрапив до лікарні:
Богу дякувать – спасли.

І сказали: будеш жити,
Як-от істину збагнеш:
Скільки воду в глек не лити,
Лиш по вінця глек наллеш.

Решта ж.. Лікар мовив слово
Від поляків – про аврал:
"Co zanadto, to nie zdrowo!"
Мудра істина стара.

Отака історія... Що занадто, то не здорово! І присвятив першодрук ліричній землячці-співвітчизниці Галині Король із італійської Парми.

Пані Галина прокоментувала стисло: "Дякую Вам за вірш. Ви праві: що занадто, те не здорово!!!".

А Катерина Марійчук із Москви додала: "Завжди-завжди з теплом ставлюся до Вас та Ващої чудової поезії!".

Я відповів: "Казав же, друзі, що вечір обіцяє бути привітним і лагідним. А тепер – хоч до серця прикладай оті теплі Ваші емоції, пані Катю! Дякую!"

За такої підтримки й далі хочеться тримати перо в руці. Попри те, що вже два роки не сходжу зі щоденної дистанції.

Хоча буває, що думаю-гадаю: коли вже воно треба поставити крапку? Аж ні – з'явиться тепле слово, як від Вас, і всі наміри лопаються, як мильна бульбашка. Береш себе в руки і усаджуєш за робочий стіл.

От зараз, якщо щиро зізнатися, – торічелієва пуста в голові: жодного рядочка немає... А тепер – сам Бог велів: до завтра вже буде... Я так гадаю. Бо впевнений, що небо шепне якесь слівце – ключик до роздумів та настрою. Дивись – і до ранку витанцюється реальний віршик. Про що – навіть сам не знаю: завтра буде день – він і виявить, із чим до вас – в ранковий час!

Гарного вечора та приємних вражень, друзі! Перевірте, будь ласка, завтра (і неодмінно!), чи не хвальком був я такого понеділка, як сьогодні?..".

Тим часом готувався до поїздки в Севастополь. І намагався щось розпочати робити нове, але поки що не виходило. Треба було обміркувати почуте та побачене, набратися нових вражень, а далі й оновлювати тематику. Словом, як завжди: рух до чогось – хай іще й непевного в думках – визначає нове бачення життя, а воно – нові рядки.

Наступний день – 11 червня 2013 року – приніс нове випробування: думав, що не здолаю свій непокірний комп'ютер – не хотів заводитися, хоч ти лусни! Мабуть, за сотим разом – здався: і диво – я знову був на "Фейсбуці".

Відразу – гарно так: заспокійливо на душі. Ото й невдовзі прийшов до тями. А тут іще й побачив перших відвідувачів на своїй сторінці – пані Катерину Марійчук та пана Миколу Гладкого. Посміхаюся і подумки дякую друзям за те, що діждалися, зайшовши в гості до моєї господи. Будьмо!!!

Як і обіцяв, написав новий віршик, який назвав **"Тітка Катря"**:

Кажуть: веселий в неї характер,
Хоч і дісталось їй на віку.
Досі не знаєте ви тітки Катрі?
То побувайте на нашім кутку:
Де потопає в зелені хата,

Де дня недільного пісня луна.
Двері там настіж, де тітка Катря,
Де неодмінно скаже вона:

Жив будь, козаче, і не журися,
Вдача з тобою, доки ти жив!
Випаде радість – з іншим ділися,
Випаде лихо – ми не чужі!

І заспіває, що не попросиш,
І не спинити, як піде в танок.
Лиш не питайте, чом це і досі
Катря одна на увесь наш куток?
Серце спинилось в любого Йвана,
Як похоронка прийшла із війни:
Голову склав їх син у Афгані.
Звідки ж слова ці, звідки вони:

Жив будь, козаче, і не журися,
Вдача з тобою, доки ти жив!
Випаде радість – з іншим ділися,
Випаде лихо – ми не чужі!

І відридала все – до сльозинки.
Де тільки сил узяла – хто те зна?
Кажуть: такий характер у жінки,
Що не впадає у відчай вона.
То вже, як підуть, згадує Йвана,
Молить, щоб випав синочкові рай...
Там, де так людно, в хаті у крайній,
Істину знає Катря стара:

Жив будь, козаче, і не журися,
Вдача з тобою, доки ти жив!
Випаде радість – з іншим ділися,
Випаде лихо – ми не чужі!

Як тільки розпач в душу вповзає,
Що вже не знаєш утішитись чим,
Тітку ту Катрю завжди згадаю,
Й наче не так мені душу гірчить.
Там, де збирались хмари, поглянеш:
Легідне сонце з-за хмар випливає.
І до душі, наче ліки до рани,
Я прикладаю тітки слова:

Жив будь, козаче, і не журися,
Вдача з тобою, доки ти жив!
Випаде радість – з іншим ділися,
Випаде лихо – ми не чужі!

Присвятив віршик землячці Катерині Марійчук, із якою спілкувався напередодні на "Фейсбуці", обіцяючи щось нове утнути наступного дня. Таки ж добримав слова: не хвалько! І слава Богу! Щоправда, спочатку приспів-рефрен був дещо інший:

За хвіст удачу міцно тримайте,
Щоб хто не заздри́в – з'їжте лимон!
Випаде радість – нас не минайте,
Не дай Бог лиха – підсобимо!

Але потім я дав іншу редакцію. Розчулена пані Катерина написала свій коментар: "Ридаю на всю хату. А най Вам буде добре! Як ото Ви таку поезію народжуєте? Як у Вас така філософія та мудрість, така смислова глибинність виходить? Що Ви тим словам кажете, як Ви їх замовляєте?".

Я відповів: "Я ж Вам казав учора, пані Катю, що щось прийде. І таки ж прийшло. Вочевидь: це Ви вже мені підказали своїм ставленням до того, що я роблю.

Було б прикро, принаймні мені, якби – передовсім через норавливий характер мого комп'ютера – сьогодні не зміг з'явився в чаті. І не почув би таких слів від Вас. Сердечно дякую Вам!

І спасибі панові Миколі, що негайно поширив нові рядочки. Попри все, треба не складати рук, а йти своєю дорогою. Завжди дійдеш до жаданого. І які б хащі не вигадувало життя, буде обов'язково їм кінець, а з-поміж них прогляне сонце. Неодмінно!

Бережіть себе, мої друзі! Благословився новий день – і він теж наш! А це вже щастя. Можна багато встигнути! Добра Вам і світлого настрою!".

Через дві години пані Катерина знов написала коментар на моїй стіні у "Фейсбуці": "А я все перечитую та все плачу. Ви за ніч сотворили щось більше ніж просто вірш: то є балада про українську Жінку!".

Я порадив такому висновку: "Оце мені дуже важливо, що Ви так написали, пані Катю. Я завжди в сумнівах – чи так воно лягло в рядок, як думалося. Навіть тепер, коли вже вірш не належить мені, оскільки я його випустив у люди.

І Ви ж бачите: чотирьом людям рядки припали до душі. Їх треба перечитувати, як це робите Ви, щоб відчутти нюанси думки про незламну духовно жінку (хай навіть на людях, бо, їй-богу, кому цікаво бачити наші сльози?! Можливо, тільки найрідніші люди їх сприймуть та зрозуміють)..

Дякую за те, що Ви кожному слову складаєте ціну, що Вам відкрився баладний лад твору (а тому Ви відчуваєте музичний супровід тих рядків, адже мова про те, що в тітки Катрі людно: а люди тягнуться до того, в кого є щось за душею – мудрість, страждання, словом – життєвий досвід).

І навіть отой лимон (не знаю, як він раптом вплився в основну канву), але він теж потрібен: стільки тих, хто зле може глянути в твій бік та подумати лихе чи позаздрити, а воно ж матеріалізується – оте зло. То вже краще хай щастя не так явне, ніж зурочене...

Той, хто мав страждання в долі, стає дещо забобонним, але й мудрішає. Тому виходить на те, що треба бути серед людей, які здатні підсобити. Бо їх більше, тих, хто з добром до ближнього свого.

Отака вона історія цього задуму. А ще вчора ввечері я й гадки не мав, про що воно писатиметься. Тому дякую за те, що Ви так близько та глибоко сприймаєте написане. Радісно, хоч, може, й викликав мінорну емоцію. Але то благословенні сльози, що у Вас: вони очищують душу. Бо Ви добра людина і співчуваєте жінці (та й не тільки!), коли в неї болить.

Але Ви й щаслива, що вона (чи хто б там не був!) не падає духом, знаходячи сили жити далі в ім'я любові та пам'яті про тих, хто назавжди в серці. Дякую Вам за це! І гарного Вам дня, пані Катю!".

Наталія Лисюк приєднала до нас і свій голос: "Доброго вечора, пане Іване! Щира подяка за прожите вистражане життя Катерини та її незламну силу духу. Вмієте Ви зачепити найпотемніші закутки душі! Читається, плачеться, мріється, віриться... Низький Вам уклін! Пишіть, пишіть нам, пане Іване, нехай душа працює...".

Я відповів: "Дякую Вам, пані Наталю! Приємно, що Ви все розумієте – тонко й делікатно. Хочеться не розчарувати Вас у Ваших очікуваннях. Гарного Вам вечора та теплих вражень!".

Пані Наталія продовжила: "Не розчаруйте і не надійтесь, пане Іване!

І Вам гарного настрою, не дивлячись на дощик! І натхнення!!!".

Я підвів ризку: "Така яскрава веселка у Вас на головній світліні, що аж душа співає. А в нас зараз за вікном захмарене небо, і тільки в невеличкому проміжку – смужка сонця. Червона – як кров. Сподіваюся – то тільки такий зоровий ефект. І не натяк на щось тривожне.

Краще будемо вірити – в світле. Наприклад, у затишний сьогоднішній вечір. Дай, Боже, щоб він таким і був. Для всіх Вас, мої дорогі друзі! Будьмо!".

Однак за мить тему продовжила користувачка Ел Марченко з Москви (потім з'ясувалося, що під оцим коротким Ел ховалося ім'я Олени Марченко, котра родом із Пустовійтівки, батьківщини останнього

гетьмана Запорозької Січі Петра Калнишевського). Вона написала на моїй стіні про Катерину Марійчук: "Катерина Іванівна – справді дивовижна жінка!!! В ній стільки любові, щирості і чуйності, що можна обігріти Землю!".

Пані Катерина зашарілася: "Ой, захвалили мене геть... А композитора я знайду. Але не зараз, а по осені, бо всі на дачах. А якщо вийде раніше, то скажу зразу ж. Перший приспів теж був ладний".

Я прокоментував: "Абсолютно з Вами згоден, мила пані Ел! Тому не хочеться дарувати пані Каті щось недовершене.

Згоден і з Вами, пані Катю! Однак, здається, що останній варіант легше сприймається, якщо ставити його на спів. Остаточний такий, що можна гуртом затягнути – і за душу може взяти. Це – як на мене...".

Пані Катерина згодилася: "Так, в останньому ще й коріння нашого українського народу зазвучало".

Я відповів: "Отож, поставимо крапку, прийнявши остаточний варіант – правда? Гарного Вам вечора. Як Ви й передбачали, пані Катю, цілу добу провели разом. І дещо вродило. Маємо ще порох. Що й казати – козацького роду-племені! Будьмо!!!".

Пані Катерина зазначила: "Таки козацького. Я таки козацького. Завжди будьмо! На зло ворогам і на радість Україні!".

На тому й я й поставив крапку: "І в мені Вам не варто сумніватися – мої корені на Запоріжжі. Там, де річка Конка прямує до Дніпра. А жив довгий час дуже близько до козацької Хортиці. То вже дух козацький маю – на всі сто відсотків. Будьмо!!!".

Пані Катерина все ж написала згодом: "І чого б то я мала сумніватися в комусь? Навіть, якщо людина геть далека від чогось. Для мене то зовсім не важливе, тільки те, яка Людина, що в її душі, чим вона дихає.... Тільки Дух важливий. А Ви звісно, що козацького. Ваші предки видко були ще які міцні духом та тілом козаки, якщо Ваше прізвище має початок від Лева".

Тут і додати нічого!

Надворі знову полив рясний дощ. І гримкотів у небі – розкотисто та вільно – літній грім. Що й казати: сонлива погода.

Лариса Король із Полтави уподобала мій вірш "**Грибні дощі**" від 23 червня 2010 року, що увійшов до книги "Не губімо в собі Україну!":

Така погода дощова,
Така мінорна і сонлива.
Хоч не пускай в рядок слова –
Виходить прісно і плаксиво.

П'ють із калужі голуби.
Дрижать намоклі цуценята.
У вірші я хотів зробити
Оптимістичним хоч початок:

Мовляв, живу, люблю тебе.
І позіхнув: яка банальність!
Зірвався знову дощ з небес.
Я над рядком заснув у спальні.

Наснилось сонце в небесах,
Немовби ти цілунком будиш.
І гримкотіла десь гроза.
Радів грибник: з грибами будем.

Пані Лариса написала свій стислий коментар: "Головне, що дощ, нехай навіть і сонливо-мінорний, – джерело чіхось радощів. Чудовий вірш!".

Я відповів: "Дякую, пані Ларисо! Пишу ці слова, а в небі – грім. І періщить дощ. Такий рясний, що аж півсвіту не видно. Але музика крапель – неповторна. Літній дощ...".

Пані Лариса продовжила: "Поділяю Ваші враження, бо теж дуже люблю те особливе, що може принести тільки літній або пізньювесняний дощ, а надто вже такий рясний...".

Я погодився: "Щось є спільне в них – весняних та літніх дощів. Такі балакучі, рясні, веселкові... І – такі миттеві. Щойно гримкотів, і – тиша. Вітер розганяє хмари. Ясніє простір неба. Такого ж і настрою Вам, мої друзі: ясного та привітного. Будьмо!".

Тим часом прийшов лист від співачки Тетяни Барткової з Севастополя: "Доброго дня, Іване Васильовичу! Я Вам відправила відеоматеріал із кінофестивалю "Победили вместе", де я виконувала пісні "Тополя-41 року" та нову пісню "Великий праздник". Буде нагода – знайдіть мене там та подивіться! Мене деякий час не було – перебувала у відпустці: їздила відпочиватти у санаторій! Цілую Вас!!!".

Я відповів: "Дякую, моя золота пані Таню! Радий, що Ви заспівали і на закритті фестивалю пісню на мої слова. Правда, що є автори у цієї пісні, ніхто не почув. Як і на відкритті, коли Ви всіх втішали моїми "Тополями 41-го року".

Єдине задоволення, що пісні звучать, хоч мене вже в місті немає десять років. Дякую!".

Пані Тетяна погодилася: "Так... Зараз моду таку взяли у нас в Севастополі, не тільки авторів не представляти, а й виконавців!!! Колгосп!!!".

Я прокоментував: "Шкода! Такий, знаєте, споживацький підхід до справи: вони, бачте, пані – аплодують, а ми – як зобов'язані їм...

Такий неприємний осад: у людей печерна уява про авторське право. Після 20-го червня маю бути в Севастополі. Хотів зайти в телерадіокомпанію – тепер передумав. Маю ще зробити Богданові Вуйку пісенний текст на захід до 10-річчя відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку. Тому попрацюю, а потім буду дихати морем – на Фіоленті".

Ніяк не вийду зі свого простудного стану. Вся тепер надія на морське цілюще повітря. Згадую, з яким захопленням розповідали мені внучки Марійка та Даринка про своє недавнє відвідання Червоного моря в єгипетській Хургаді. І справді – повернулися засмагли та життєрадісні. Сподіваюся, що й мене оздоровить Чорне море, щоправда, воно не таке вже й тепле, як у Єгипті. Однак прогрілося. Все буде гаразд!".

Син повідомив про те, що дружина Людмила з Іванком задоволені відпочинком у Карпатах – чудове повітря, зелені гори, гарне харчування. А Василь сподівається, що в липні вдасться зробити паузу тижнів на два та з'їздити відпочити в Крим – у Новий Світ. Запросив його до себе на Фіолент – пропозиція сприйнята без ентузіазму: мовляв, зараз не до відпочинку – роботи непочатий край. Таки так!

Після дощу раніше мені легко дихалося. А коли зі здоров'ям проблеми – марудно на душі. Якщо кардинально міняється природне життєве тло, це впливає на самопочуття людини.

Отже, доки не відбулося адаптації організму, треба визначитися, як убезпечити себе від несподіваних речей.

У мене завжди так: тільки задощить – враз судини грають. Раптом починає хилитати всього. І частішає серцебиття.

Отож, із цим не можна жартувати. Чітко відчуваю зв'язок зі своїм станом самопочуття і тим, що є аномальним чи чимось несподіваним у природному середовищі. А тому п'ю пігулки, хоч мав намір припинити їх прийом на літні місяці.

Наступного дня – 12 червня 2013 року, щоб не топтатися на одному місці, від політики твердо переходжу до ліричної теми: написав новий вірш про кохання – "Солоспів щастя":

Глянь: які в небі зорі ясні –
Не заснути до рання.
Випадає дорога мені –
Обніми на прощання.
Найніжніші слова шепочи –
Найсолодші, привітні,
Щоб були вони вдень і вночі
Як зоря заповітна.

Ти прийди у мій сон золотий:
Я щасливий проснутися хочу.
Тільки ти, тільки ти, тільки ти –
Солоспів дня і ночі.
Хай почують одвічні світи,
Як ця музика радісно летіє:

Тільки ти, тільки ти, тільки ти –
У закоханім серці.

Повернуся на рідний поріг,
І повім тобі знову,
Як у серці своєму зберіг
Світлу пісню любові!
Як вона повертала мене
З дальніх далей додому:
Вдень, як сонце у небі ясне,
Зірка – в небі нічному.

Мені досить, лиш погляд майне:
Зрозумію з півслова,
Як ти вірно чекала мене,
Моя ніжна любове!
Замилую в обіймах своїх.
Хай не мовкнуть до рання
В наших душах, як спів солов'їв –
Солоспіви кохання.

Ти прийди у мій сон золотий:
Я щасливий проснутися хочу.
Тільки ти, тільки ти, тільки ти –
Солоспів дня і ночі.
Хай почують одвічні світи,
Як ця музика радісно ллється:
Тільки ти, тільки ти, тільки ти –
У закоханім серці.

Вже, що лягло на душу, те й вилилося в рядочки. Хай буде, мовлю собі подумки: . щось та залишиться, а може, комусь і припаде до душі. Як знати...

Мій колишній заступник у Севастопольській РДТРК (регіональній державній телерадіокомпанії) Олександр Лук'яненко повідомив, що на вулиці Бастіонній, 1 (себто в нашій РДТРК) розпочалася перевірка КРУ (контрольно-ревізійного управління). Причому – за вісім років, тобто з 2005 року включно (після мого звільнення з посади генерального директора компанії).

Як написав Олександр Олександрович: там усе ходить ходуном... Чесно кажучи, це мені вже зовсім нецікаво. Але знаю симптоми таких перевірок: вони, як правило, до зміни керівництва...

Надворі стояла неймовірна спека: ледве доніс додому те, що скупив на дорогу, та воду. З мене зійшло, що називається, сто потів. Тому єдиний був порятунок – піти на озеро скупатися.

Сидіти ж у кімнаті було просто неможливо: одне – задуха, а ще й дрилили на верхньому поверсі: словом, ще та музика!

А за вікном на будові самоскиди завозили землю під новобудову: люди займалися звичною для себе справою – працювали!

Василь Ковтун написав на "Фейсбуці": "І які б унітази не монтували собі ПРдуни, вони все-одно залишаються смердючими обісранцями!".

Я додав до цього свій вірш "В унітаз" та коментар: "У кожного свої цінності. І з чим ті люди збираються предстати перед Всевишнім? Гадають – прошмигнуть. Не вийде. Доведеться душі звітувати. А їй унітази – ні до чого. Що то за мука: через нужник у пекло заgrimіти! Гадають – пронесе. Ні! Це ж – не на унітазі.

Не заздріть їм, друзі! Не відають, що творять. Тому й не зазирають у недалеке майбутнє. А вже ж і труну не гріх приглядіти. Не довго ж залишилося! Чи гадаєте – народ терплячий?

Може, й так. А в небесній канцелярії – свій прийом. І надто чіткий графік. Отож, туди прибувають вчасно. Всі без винятку. Навіть, якщо приспічить на унітаз!..".

А творчий пошук означився ліричним віршем "Вербова сережка", який написав наступного дня – в четвер 13 червня 2013 року:

Світле літо гортає
Золотий календар.
І сережка звисає
Із верби золота.

Попрошу у вербиці
І тобі надягну.
Дай мені надивиться
На красу чарівну.

А сережка вербова –
Золота, золота.
Дай нам, Боже, любові
Та щасливі літа!

На зелених листочках
Пише літо листи.
І у кожному рядочку –
Тільки ти, тільки ти.

Звідки сніг той кружляє –
Пух із верб обліта...
Світле літо гортає
Золотий календар.

А сережка вербова –
Золота, золота.
Дай нам, Боже, любові
Та щасливі літа!

Із гнізда ластів'ята
На крилі – у політ.
Чи то діти-внучата
Вирушають у світ?

І з доріг повертають,
Як птахи – до гнізда.
Світле літо гортає
Золотий календар.

А сережка вербова –
Золота, золота.
Дай нам, Боже, любові
Та щасливі літа!

Чуєш: грають цимбали,
Чуєш: плачуть скрипки.
Що зозулі кували –
Ті минули роки.

Хтось весілля справляє.
І мов ти – молода...

Світле літо гортає
Золотий календар.

А сережка вербова –
Золота, золота.
Дай нам, Боже, любові
Та щасливі літа!

Реакція відвідувачів "Фейсбука" на нову публікацію дуже позитивна. Причому як в Україні, так і далеко за її межами. Наприклад, Катерина Марійчук із Українського культурного центру в Москві зазначила: "Таж читала Вашу поезію, таж таки читала, але не бачила у Вас поезії пісенної... Але то, мабуть, така уважна, бо поезія-пісня живе в людині, як віра, як любов, як усмішка... Це таки пісня! Це поезія з далеких 60-х років минулого століття... Це надзвичайно чутливо. Це так надзвичайно, як і Ви надзвичайний!".

Я відповів: "Щиро дякую Вам, пані Катю, за те, що так глибоко відчуваєте мої рядочки. Хай співається Вашій душі. І дай, Боже, привітних Вам вихідних та світлих вражень від життя!".

А Галина Король із італійської Парми вигукнула: "Яка краса! Дякую дуже-дуже!!!".

Наталя Лисюк із Америки додала: "Дай Боже всім Господньої Ласки і Любові! У всіх її проявах! Сонячної Вам п'ятниці, пане Іване, і подяка за золоту сережку!".

Я відповів: "Радий, що Вам вона сподобалася. Носіть на здоров'я!".

Того ж четверга ми вирушили в Севастополь. На жаль, не дуже густо було в кишнях, але сподівався повезти дружину в Бахчисарай на чебуреки – дуже скучили за ними. Цілий рік там не були. Провідаємо улюблене нами кафе "Аліє", як кажуть, попри все! Я пообіцяв. І потрібно тримати слово. Дай, Боже!

З п'ятниці 14 червня 2013 року ми знову в Севастополі – на Фіоленті. Доїхали дуже важко: спекотно було у вагоні. Про нашу майже добову одісею написав вірш "**Звуклося**":

В гості в Севастополь
Радий я завжди.
Тільки ж суціль клопіт –
Наші поїзди.

Може, ближче потяг,
А не поїзд вам?
Я не буду проти:
Це – брати-слова.

Тільки не про те я...
З чого я почав?
А, про Одісею,
Що з учора мав.

Бо таки не жарти –
З досвіду мого:
Як діставсь плацкартний –
На сто душ – вагон.

Не знайомий з пеклом –
Звідаєш сповна:
Що в вагоні – спека,
Й сонце – до вікна.

Відкривать америк
Наміру не мав:
Кондиціонера,

Річ ясна, – нема.

Не близька дорога:
Їхать день і ніч.
Не було б нічого,
Що й згадать мені?

Дівчина у синім.
Молодий матрос.
Лускали насіння.
Їли огірок.

"Може, дати чаю?
Кава – три в однім?" –
Провідник питає.
"Ні, ми – зі своїм!"

Ковбаси дістали.
Пахне часником.
Ріжуть свіже сало
Гострим тесаком.

Не провітриш – сморід.
Я верну свій ніс.
Ніч, і завтра – море:
Думалось мені.

Вигуки азартні –
Долітає звук:
Пара грає в карти.
В шахи – дід і внук.

Бігає дитина.
Матір сон зборов.
На столі лушпиння,
"Живчик" і ситро...

Там он оковиту
Хлопці розпили.
Їдуть відпочити...
Словом, почали...

Потім хтось скандалив,
Бігав провідник.
Ледве спати вкляли –
Розрядивсь конфлікт!

Щось дружина мовить:
Що – вже не збагну...
Завтра – всі розмови:
Вранці, після сну.

Блискавки мигтіли –
Де й подівся сон.

Хтось хропів щосили
На увесь вагон.

Всі терпіли. Смеркло.
Ранок. І – вокзал.
Звичні ми до пекла.
От що б я сказав.

Що для інших сором,
Нам це – житіє.
Кий біс потяг – море:
Море он моє!

Севастополь – ось він.
Зранку – вже пече!
Козирнув матросик
Патрулеві – честь!

Є життя парадне.
І не показне.
Вам не треба правди,
Вибачте мене.

Залишився осад.
"Істина – в вині"
Стверджували досі.
Ні, вона – в багні.

Звиклося із брудом.
Їсть нас, мов іржа.
Якось воно буде...
Як в багні, на жаль.

Спасибі сусідові по дачі Олексієві Бойку – дав води зі своєї бочки: дружина змогла зайнятися прибиранням у кімнаті. А я тим часом двічі побував у солдатському магазині: приніс і хліба, і огірків, і свіжої питної води, і "Білизни" для миття посуду, і молока тривалого зберігання...

Не встигли прийти до тям, як у нас з'явилася прибудна кішка. Довелося купити їй сосисок та молока. Тепер усі задоволені. Аби ще й була електрика – все було б без проблем.

І тільки наступного дня – 15 червня 2013 року – ми впобували на морі. Воно прогрілося (хоча на думку моєї другої половинки, це ще не та вода, щоб стрімголов кидатися в море). Але все одно загітував і її покупатися в дощ. Як на світ Божий народився після такої зустрічі з морем!

Шкода: лопнув проект із ключем для спуску сходинками до моря. Як з'ясувалося: господарем спуску зайнялася прокуратура, і він розібрав металеву споруду. Отож, нам довелося йти на старі місця, де раніше купалися. Це складніше. Але вдалося дістатися до моря. А небо з учорашнього дня стало хмариться над Севастополем: як бачиться, ми тоді привезли дощову погоду...

Про це й був новий мій вірш **"Дощ на морі"**:

Неначе щастя – ждати літа.
Як щастю – літечку радить:
Коли весь світ – у зелен цвіті,
З блакиті й сонця – ясен світ.

І соловейка пісня лине –
Такий закоханий співун.
О, красне літо в Україні,

І я в красі оцій живу.

Дощем вмивається картопля.
І сонях став на повен зріст.
За сонцем їду в Севастополь,
А дощ із Києва привіз...

Відшелестів він – тільки й горя:
Як не було уже за мить.
І – Чорне море, море, море
Злітає хвилями в блакить.

Про щось кигиче біла чайка:
Спитай – про що її пісні,
Такі надсадні і печальні,
Коли так радісно мені?

Напевно, знає щось пташина
І про вітри, і про шторми.
Не зараз – літо в Україні.
На морі, чуєш, чайко, ми!

Таки накликала: ой, леле!
Зірвались краплі із небес.
А ми сховаємось у скелях.
І я зігрію там тебе...

Біжать повз нас дівчата й хлопці.
До себе кличем – під навіс...
За сонцем їхав в Севастополь,
А дощ із Києва привіз.

Та розпогодиться, втішаю:
Вже й чайка змовкла. Дощ і ми.
Струмки зі скель: вода збігає
У море бурими слізьми.

Від вапняка вже берег білий,
А дощ періщить – не вщуха.
Я вимикаю свій мобільний:
Гримить – подалі від гріха...

Хлюп-хлюп – з небес. І даль гримкоче.
Танцюють краплі на воді.
Щасливі й ніжні в тебе очі.
Жартують люди молоді.

І це – прекрасно: радість квітне,
Веселий дощик шелестить.
Дарунок долі – красне літо,
Як неповторна щастя мить.

Зранку мали їхати на ринок 5-го кілометра, а потім і в Бахчисарай (обіцяв – треба в виконувати!), але не змогли через дощ. Еля стала розгадувати кросворди, сидячи в ліжку, а я видерся (іншим могло бути

ще більш емоційно зафарбоване слово – виперся!) на черешню і смакував спілі ягоди. На жаль, того часу червоні вже відішли, а жовтих було – як лепу. Ото вже, як кажуть, відвів душу. Сповна!

Словом, люблю літо... Воно таке непередбачуване! Як і того разу: коли вибралися до моря, а тут тобі замість жаданої сонячної погоди – дощ. Як і наступного дня – з самого ранку задощило. Уже б хоч під обід зупинився. Ні – як затятий. А, все одно – радісно було. Легко дихалося. І чути було море – особливу музику хвиль...

Об одинадцятій годині забігла у двір сусідка Марина Вторнікова, яка пораяється в нас на землі (я дозволив, бо чого тим чотирьом соткам пустувати за нашої відсутності?), і зойкнула, коли побачила, що вхідні двері відчинені: думала, що хтось обікрав дачу. Бо вже тричі таке було. А потім заспокоїлася, побачивши нас. Трішки обурена була, що я виніс із туалету її пляшки. А як нам ним користуватися, коли все захарашено там? Та й як можна ту прибудову під щось інше прилаштувати? Словом, бувають дуже незрозумілі рішення. Жіночка схопила пляшки і побігла наповнювати їх – якраз того давали питну воду зі скважини.

Тим часом (нарешті!) закінчився дощ. Ми з'їздили на ринок: купили мені джинсові літні брюки, бо вже ні в чому було вийти в люди (а ті, що мав, зізнаюся, вже не влазив – за своїм сидінням біля комп'ютера відчутно поправився...

Словом, поставив перед собою завдання схуднути, коли не буде поруч дружини та її регулярного пригощання смачними наїдками.

Дізнавшись про наш приїзд до Севастополя, знайома подруга – красуня Ольга Вуйко запросила нас на свій день народження: ото й порадив, що буде в чому вийти в люди найближчого 20 червня.

Еля відводила душу меленою кавою: купили аж триста грамів улюбленої "Антигуа" у знайомої нашої Марини Альмсері, котра працює в приміщенні Центрального універмагу – на першому поверсі, поруч із магазином "Сільпо". Люб'язна Марина Пайбадарівна порекомендувала нам ще й свіжий китайський чай (вона нещодавно була у Піднебесній, а тому придбала справжній, а не той, що ми п'ємо, – із паперових пакетиків...).

Кава кавою, черешня черешнею, а душа рвалася на море, котре було у кількох сотнях кроків від нас. Тому недільного дня 16 червня 2013 року, доки моя половинка додивлялася останній вранішній сон, написав ліричний вірш "**На море!**":

Яви світлу милість, щоб небо без хмар,
Щоб сонце, кохана і море.
Хай буде вітрильник, що десь там дріма –
На синім безмежнім просторі.

Я скучив за чайками, плескотом хвиль,
Хай гріються краби зі мною.
А ще водолаза із моря яви
Із рибою в сітці – живою.

Хай він в облаштунках на берег іде,
Майнувши спогорда з уловом...
Яви нам із радістю й ніжністю день
Та з теплим по-літньому словом.

А ще – нам дельфінів яви, хоч на мить,
Хай плинуть попарно, зринають
До сонця, щоб з галасом, весело ми
Вітали щасливу ту зграю.

І хто-зна кого я, немов паламар,
Прошу молитовно в цей ранок:
Яви світлу милість, щоб небо без хмар,
Щоб сонце, і море, й кохана.

Хай буде Всевишній: він зможе явить,

Усе, що прошу я. Він зможе.
За мною – лиш люба: проснеться за мить.
І з нею – на море! Дай, Боже!

Запис у моєму нотатнику того дня: "Зранку, якщо буде настрої, підемо провідаємо море – хай тільки проснеться Еля. Відсьогодні залишаюся один на Фіоленті – дружина від'їздить у Київ. Буду чекати її в гості через місяць. А сам займаюся формуванням електронного варіанту нової книги, яку назву "Над прірвою" (за однойменним віршем про кохання).

І все-таки, хай і сонячно, вирішили на море не йти – ще слизько дорогою: можна посковзнутися і, збав Боже, зірватися зі скелі. Можливо, завтра провідаю морський берег, якщо не буде зустрічі з Богданом Вуйком".

Зайнявся того дня іншим. Пан Микола Гладкий – інвалід із Харкова, якому я допомагав готувати касаційну судову заяву щодо неправильно нарахованої пенсії, написав мені листа: "Доброго дня, Іване Васильовичу! Перша наша перемога дала результат: попередні судові рішення щодо моєї пенсії відмінені, а мої вимоги частково задоволені".

Я відповів: "Радий за Вас, Миколо Яковичу! Це справді – приємна і важлива перемога. І стимул для доведення справи до логічного завершення! Сердечно вітаю Вас! Привітних Вам вістей! Так тримати!".

Пан Микола продовжив: "Перелом настав 20 червня 2013 року. Іду на суд і отримую перемогу. Система свавілля в моїй справі провалилась. Я сам себе захищаю. Мені вдалось зламати схему, яку застосовують суди України. Після засідання я Вам розкажу, як мені вдалось виграти справу. Тепер мені потрібно грамотно скласти позов за моральну шкоду і за те, що не за законом забрали в мене пенсію. Як казав класик: "Борітеся – поборете!".

Дякую Вам! Ви дуже добра людина. І я вже писав на "Фейсбуці", що хотів би бачити Вас Народним Президентом України. Але народ України сліпий і глухий. Поки що.

Буде відбуватись революція, я Вас, шановний Іване Васильовичу, висуну в Президенти України. Сьогодні за Вас у "Фейсбуці" мало народу голосує. Але ще є час. З повагою Микола Гладкий, місто Харків".

Я вкотре посміявся з приводу наведеної пропозиції і відповів: "У мене, друже-пане Миколо, немає владних амбіцій. Дякую Вам на доброму слові! Головне, що ще щось вдається мені написати. А люди це ще читають.

От коштів видати написане окремою книжкою вже бракує. Тому обмежуюся електронним варіантом. Будьте мені здоровим та успішним! Гарної Вам неділі!".

Пан Микола не заспокоївся: "Шановний Іване Васильовичу, допоможіть мені забрати гроші, які мені недодали в ПФУ, а це 160 тисяч гривень! Вони занизили первинну довідку на 1010 рублів СРСР.

За 32 роки мені недоплатили сто шістьдесят тисяч гривень! Відсудимо ці гроші і видамо Вашу книжку. А потім допоможете мені написати книгу "Доля інваліда України". Це буде такий шедевр, що продаватиметься дуже добре!".

Я прокоментував: "Дорогий Миколо Яковичу, Ви не той багатій, щоб я розраховував на Ваші кошти. Збав, Боже! Виграєте наступні суди – ті кошти будуть як знахідка для відновлення підірваного за довгі роки Вашого здоров'я.

А книжка – річ не проста. На жаль, я прозою не займаюся. Тому треба буде звернутися за літературним записом до когось із харківських журналістів. То вже потім – зараз готуйте позовну заяву. Я допоможу її відредагувати. Головне, щоб вона юридично грамотно була підготовлена. Тут треба Вам з фахівцями-юристами консультуватися. Потім надішлете мені. Відпрацюємо! І – тримаймося!!!!".

Тим часом треба було йти вже на автобусну зупинку, щоб провести дружину на потяг до Києва. Повернувся в свій будиночок (якраз зірвався дощ – причому нічим не слабший за вчорашній, і це при тому, що на площі Нахімова севастопольці святкують 230-річчя рідного міста, де звучать виступи професійних естрадних виконавців – від Наталії Могилевської і до Тетяни Барткової), а на "Фейсбуці" мене чекав новий лист. На цей раз від московської користувачки Катерина Марійчук. Вона попросила переглянути переклад вірша "Парус" російського поета Михайла Лермонтова, здійсненого її знайомим – Олександром Храбаном.

Отже, "Вітрило":

Біліє цяткою вітрило
В тумані моря голубім.
Що в ріднім краю ти згубило

І що шукаєш у чужім?

Гуляє вітер, море грає
І щогла гнеться та скрипить.
Ні, човен щастя не шукає
І не від щастя він біжить.

Під ним мов струмені лазурі,
Над ним світильник золотий,
А він, бентежний, просить бурі,
Неначе в бурях є спокій.

Я прокоментував: "Вибачте, пані Катю: мав провести дружину на потяг, а тому тільки зараз побачив Вашого листа. Що можу сказати про переклад, здійснений гарним, як Ви написали, чоловіком? Я не займаюся професійно перекладацькою справою, однак, на мою думку, перекладач (поза всяким сумнівом, люблячи поезію Михайла Лермонтова) припустився багатьох суттєвих неточностей.

За його версією несподівано в тексті з'явилася цятка, якої немає в автора оригіналу. А от акцент на самотності, на превеликий жаль, щез у перекладі (а в нім вся суть – вітрильник-бунтар сам-на-сам із морем, із морською стихією).

Далі. Діалогу з вітрилом у автора немає, а перекладач подає його, звертаючись, скажімо так: "що ти згубило?"... Не можна цього, як на мене, робити. Та й ніхто нічого і нікого не згубив у рідному краю (у такому значенні виходить – позбавив життя, що, звичайно, є нісенітницею).

І далі знов відступ від автора-поета: цього разу з'явився човен. Скажіть іще й бортовий номер... Немає його в поета. Бо він бачить тільки вітрило ("Парус"). І не хоче вдаватися в деталі. Бо вже й так тривожно: туман, вітрильник і негода.

Йдемо ще далі: "і не від щастя він біжить" – це надто по-російськи. Тут, звичайно, утікає.

І – нарешті: під фінал у перекладача не стачило духу, і він пішов за підрядником. Тому все спростилося і втратило експресію бунтарства. А бентежний – це ж тривожний. Тобто не той, що в автора твору (у поета – непокора, бунт, незгода з усталеним плином життя, а вітрило приречене на боротьбу з морською стихією, не вдовольняючись блакиттю хвиль та золотом променів сонця над собою). І наголос у слові спокій природно на першому складі.

Відтак я (вибачте, будь ласка, мушу поставити крапку, оскільки критично проаналізував запропонований текст) хотів би бачити переклад на кшталт щойно зробленого мною.

Отже, **"Вітрило"**:

Вітрило біле, самотинне
В тумані моря плине в даль.
Чого шукає на чужині?..
Навіщо край свій покида?

А вітер щоглу нагинає.
І грають хвилі вдалині...
Ні, не від щастя утікає
І не шукає щастя, ні!

Блакитні хвилі, мов з лазурі,
І сонця промінь золотий ...
Воно ж, невтримне, прагне бурі,
Немовби в бур є супокій!

Михайло Лермонтов, "Парус" у перекладі з російської Івана Левченка".

Відправив лист на сторінку пані Катерини, а сам заніс одяг, який залишила дружина сохнути на вулиці, бо зірвався знову дощ. Отож, сидів в кімнаті, слухав дощові краплі, одуда та гавкіт собак. Як і передбачалося мною, прибудна кішка привела двох кошенят і поселила їх у собачій будці, яка залишилася ще після нашої Хельки. Тепер мені щоразу треба думати, як прогудувати нових поселенців...

Додзвонився до видавця Костянтина Потакова і замовив чергову партію нової книги – двадцять п'ять примірників. Дай, Боже, щоб оперативно вдалося виготовити їх.

Мав розмову і з Богданом Вуйком: вирішили зустрітися з ним на дні народження дружини Ольги – 20 червня. Тобто – наступного четверга. А доти можна було попрацювати над новою книгою.

Привітав співачок Олену Юрчук та Тетяну Барткову з 230-річчям міста Севастополя. І побажав натхненного співу.

Пані Тетяна відповіла: "Дякую! Вас також вітаю зі святом!!! Співала Вашу пісню на гала-концерті – "На морі в Севастополі"! Нехай Вам щастить у всьому. Та надсилайте нам нові вірші!".

Я прокоментував: "Дякую! Дивився вчора кліп з цією піснею на Вашій сторінці та згадував, як ми його готували до ефіру, а потім він нескінченно крутився на двох телеканалах і нікому не набридав. Крім недругів, ясна річ. Так їм він кісткою в горлі був уже в прем'єрному показі. Не зважаймо та робімо свою справу. І наповнюймо життя добром!".

Наступного дня – в понеділок 17 червня 2013 року – проснувся дуже рано: близько п'ятої години. Трима кулаки за сина: того дня він має відправити своє резюме на фірму, куди б хотів улаштуватися на роботу.

Погодував своїх котів та замів у дворі. Стало затишніше. А після дощу і дихалося легше. Доки вештався – і годинник підказав, що дружина вже доїхала додому. Переговорив з нею через програму "Скайп". Починаємо практично місяць жити порізно: вона в Києві, я в Севастополі.

Потім написав знов-таки ліричний вірш, який я назвав **"Бризки"**:

Летять до скель правічних хвилі
І розбиваються об них.
О, як крилато ми любили!
Зринали ввись – не зупинить.

О, як нам заздрили знайомі!
О, як сичали пліткарі:
Ну що вона знайшла у ньому?
Від чого він отак здурів?

А ми не чули, ми не чули
Нікого в світі – суєта:
Оте минуле, що в минулім:
Той – твій і та – моя ота.

Твій відступив. Моя – нізащо!
То діти, друзі, то рідня:
Невже тобі із нею краще?
Сім'ю на хвойду проміняв!

Душі, звичайно, незатишно,
Коли отак – з усіх боків:
Що у гріхах усіх я грішний,
Як тільки носить світ таких!

Якби не серце, тільки тіло,
Напевне б так не завинив.
Летять до скель правічних хвилі
І розбиваються об них.

Кажіть-кажіть усе на світі,
Шматуйте душу без жалю.
Я й Богу там – на тому світі –
Скажу, що я її люблю.

Жив, як умів, на світі білім:
Знайшов її – нема миліш.
А балачки оті – як хвилі:
Об скелю хрясь! – і бризки лиш.

Вже двадцять літ сплигло невпинно:
Розмова стихнути вже б час!..
Злітають хвилі. Й що та піна,
Як сонце променем – до нас.

Ще одне освідчення в коханні моїй любій дружині. Правда, коли Еля прочитала цей вірш, стурбовано запитала в мене: "Тобі знову хтось щось сказав, а ти приховав від мене?".

Я заспокоїв: "Уже стільки сказано, що мені вистачить ще на добрий десяток віршів. Так пішла думка – ото і вся печаль!".

Пані Наталя Лисюк прокоментувала на "Фейсбуці" мій першодрук: "Пане Іване, кожний новий ранок – це початок дивної подорожі в сьогодні! І понеділок – чудовий день, початок тижня, початок нових справ, які обов'язково завершаться до вихідних! Гарної Вам подорожі в сьогодні! І щира подяка за таку глибину почуттів!!!".

Я відповів: "Приємно!!! Дякую. І радий, що до нашого гурту, пані Наталю, приєдналися і чудові пані Зоя Кулик, пані Василина Мацагор та пані Лора Резвая! З Вами, мої хороші та милі, не страшний і понеділок! Будьмо!".

А пані Тетяна Милянець зазначила: "Вітаю пане Іване! Своє життя треба влаштувати до тих пір, поки життя не почне влаштувати Вас!!!".

Я був стислим: "Це так! Амінь!".

Оскільки не потрібно до 20 червня зустрітися з Богданом Вуйком, у мене була пауза зібратися з думками та вийти на зв'язок із колишнім своїм заступником по СРДТРК Олександром Лук'янченком. І паралельно виконувати завдання, які залишила дружина (здати білизну в хімчистку та закупити деякі речі для господарських потреб – від відра для миття підлоги і до йоржа для чистки каструль)..

Цікаве продовження отримала історія з моїм віршем "Врятоване поле": телефонувала землячка з Малої Токмачки Лідія Касянівна Рябець і стала запитувати, де знаходиться те поле, що розмінували чотири сміливці малотокмачанці Дмитро Бут, Іван Данильченко, Микола Олійник та Павло Рекубрацький. Виявляється: сільська рада готова встановити пам'ятний знак на тому полі, але ніхто не знає його координатів. Я дав телефон Віри Михайлівни Барсукової (Штанько), яка все чітко описала Лідії Касянівні. Отож, ще раз переконався, що наше слово має велику силу: не написав би отой вірш, не прочитав би його в школі, не подарував би землякам, то ніхто б і не став цікавитися такою давньою історією. А тепер згадують мужніх розміновувачів, які порятували стількох людей, принісши в жертву свої молоді життя.

Опісля зателефонувала Віра Михайлівна Барсукова (Штанько) з Донецька: повідомила, що наша Мала Токмачка гуде, як розбужений вулик, бажаючи встигнути до дня визволення села від фашистів встановити на полі від Бузинової балки і до Ягідної (яке я в однойменному вірші назвав Врятованим полем) пам'ятний камінь на честь односельців, які розмінували його ціною власного життя. Малотокмачанська сільська рада оформила відповідне рішення. Вже завезли на поле гранітну брилу, яку мають відшліфувати майстри. А невдовзі з'явиться на ній напис про подвиг побратимів-малотокмачанців Дмитра Бута, Івана Данильченка, Миколи Олійника та Павла Рекубрацького.

Віра Михайлівна повідомила й про те, що ми з нею запрошені на урочистості в рідне село, які відбудуться на тому Врятованому полі і де доречно було б мені прочитати однойменний вірш.

От тільки, як тепер сполучити мою поїздку в Малу Токмачку і сплановану на жовтень операцію дружини в госпіталі в Севастополі, а опісля візит до батьків у Калугу? Боюся, що Елі доведеться одній їхати в Росію. Але без мене їй буде важко це зробити. Тому є питання. Будемо якось їх вирішувати, щоб розвести поїздки в часі.

Прочитав новий варіант вірша землячці Вірі Михайлівні – вона аж прицмокувала, коли слухала. Сказала, що все тепер на місці – ніяких питань. Я радий. А тому попросив її, якщо телефонуватиме Лідія Касянівна Рябець, щоб вона повідомила їй про зміни в тексті. Я їй внесу правки телефоном.

Отаке море випало мені того дня... Але все одно пішов після обіду провідати його. Щоб хоч віддалеки подивитися, як там бігали хвилі: бо розгулявся не на жарт вітер. Одна втіха – сонячно. І дихати легко – цілющий озон від моря.

Тільки опівночі побачив реакцію Катерини Марійчук із Москви на мою рецензію перекладу вірша Михайла Лермонтова "Парус", здійсненого її знайомим Олександром Храбаном.

Пані Катерина написала: "Вітаю Вас, пане Митець. Не була дома, з приятелькою на дачі в неї копали фундамент, мішали бетон, заливали, носили каміння, мурували, знову мішали розчин... А два чоловіки (брати її) дивились на те... (ось такі чоловіки в Росії, думайте добряче, українські жінки!). Тому тільки зараз прочитала Ваш досконалий та елегантний переклад. Ви майстер Слова. Тут ні додати, ні відняти. Ви неперевершений".

Я відповів: "Вже й не знав, що думати про Ваше мовчання, пані Катю. Аж бачу – все гаразд. Дякую на доброму слові. І шкода, що Ви натомилася, а не відпочила вихідного дня. Бережіть себе! Гарного Вам прийдешнього вівторка. Будьмо!".

Запис у моему нотатнику від того вівторка – 18 червня 2013 року: "Учора не було сил написати про відвідини моря: воно штормило. Я поранився від того купання. Як колись, кілька років тому, коли мене крутили хвилі у ямі, так і цього разу – штормова хвиля жбурнула на скелю...".

Як наслідок – з'явився вірш "**Справа часу**":

Не впізнаю сьогодні море:
Як підмінив хто за півдня!
А як же лащилося вчора –
Лизало п'ятки, як щеня...

Та хто ж його тепер впізнає,
Коли лютує, наче звір:
Немилосердно з ніг збиває,
Ковтнути ладне у свій вир...

Я ризикнув – пірнув у нього.
Крутнуло, як перо легке.
Мов кігтями шкрябнуло ноги –
Кривавий слід від гострих скель.

Аж страх закравсь, і недаремно,
Коли втручаються вітри.
Я наражавсь на неприємність,
Якщо серйозно говорить.

Та обійшлося, слава Богу.
Отак воно у всі часи:
Той, хто спочатку лиже ноги,
Опісля може і вкусить.

От хоч політику б узяти:
Учора люті вороги,
Сьогодні – друзі. Цуценята
Побіля владної ноги.

То й лижуть п'ятки їй позмінно.
Зневіривсь люд і занімів.
А порятують Україну
Лише очищення шторми.

Як цей, що знявсь дев'ятим валом
І хвилю б'є об береги.
Отак, од відчаю повсталий,
Народ, як шторм, змете всю гидь.

Ще не штормить? Це – справа часу.
А він гряде – дев'ятий вал:
Допоки владці точать яси,
Люд до народу дозріва.

А море злиться. Справді – Чорне.
Ще й хмари вітер наганя.
А як же лащилося вчора:
Лизало п'ятки. Як щеня.

Отож, я поєднав подію на морі з тим, що трапилося тоді у складі об'єднаної опозиції в Україні: лідер партії "Фронт змін" Арсеній Яценюк, який на попередніх виборах називав Юлію Тимошенко Віктором Януковичем у спідниці, заявив про припинення діяльності своєї партії та вступив у партію "Батьківщина" і став головою її політради. Юрій Луценко відмовився вступати в партію Юлії Тимошенко: залишився безпартійним. І критично поставився до деяких партійців, після чого ті припинили своє партійне членство. Цього тільки й чекали у владній Партії регіонів: нічому вони так не раділи, як розколу в опозиційних лавах.

Але, попри все, люди не дуже вірили ні провладним партійцям, ні опозиціонерам. Бо всі вони з одного гнізда. Тільки Юлія Тимошенко постраждала за свою політичну діяльність. А всі інші жили собі і в вус, як кажуть, не дули. І тоді, й зараз.

Дивувався погоді: у центрі України спека, а на Фіоленті, в Севастополі, я мерз навіть під одіялом... Чи то напередодні так пірнув, що не міг зігрітися ніяк. А вітер злився за вікном – не передати словами.

Та все одно – ходив на берег моря. І дивився зі скель на його розбурхану стихію. Чого б то йому так злитися? Чи турками було заведене? Чи нам, недолюбим, щось хотіло сказати?

Словом, що зрозумів – переповів у нових рядках. І сподівався: іншим разом, може, ще щось додасть.

Вийшовши в Інтернет, зичив усім успішного дня, попри всі негаразди! І гарного самопочуття – на заздрість ворогам. Хай би луснули з досади, що нас не взяти нічим! Бо маємо пароль і рятівне коло, котре вберігає від будь-яких прикроців: це наше – будьмо! Оптимістичне і потужне – будьмо! І – неодмінно, як частенько додаю я. І таки ж ми є. Не вірте, як хтось твердитиме щось протилежне: то з досади, що ми є. Як би тільки їм не луснути! Чи не втопитися у власній таки ж жовчі-ненависті. Та цур їм пек! А ми – будьмо! І себе не гудьмо!

Вікторія Федорова та Олександр Волков першими уподобали мій першодрук. Пан Олександр прокоментував: "Я на морі всього один раз був. У Бердянську. Не сподобалося. Єдине що згадую, – неймовірну кількість комарів.

Ось гори – це для мене. Дружина відїжджала з дітьми на море, а я відлітав в Узбекистан. Батько відвозив мене в гори і там залишав на цілий тиждень, потім забирав. І я з гір приїжджав чорніший від засмаги, ніж вони з моря!".

Я відреагував: "Дивина! А мені здавалося (чи, може, це я забув), що в Бердянську таке гарне море. Навіть москвичі туди приїздили. А Чорне – ще прохолодне. Особливо під час вітрів. Як зараз. Але подихати можна. Та подумати про життя-буття.

Хай буде у Вас все гаразд, дорогий Олександр Івановичу!".

Знову обізвалася Наталія Лисюк, написавши на моїй сторінці: "Доброго дня, пане Іване! Чиста правда у Вашому вірші... Всі вони, наші політики, одним миром мазані: їм би до корита, а народ нікому не потрібен, щоб вони нам не говорили...

Дуже хочеться, щоб "Люд до народу дозрівав". Та швидше. І дійсно змів всю цю навалу власного виробництва... Сонячного Вам дня і ласкавого моря!".

Я відповів: "Тільки Ви одна вчиталася так серйозно і неспішно в написане, мила пані Наталю, та відважилася поширити першодрук. Ще й епіграф акцентно вивела. Дякую і за висновок, і за бажання, і за громадянську позицію, і за те, що Ви – розумниця.

А море сьогодні, скажу Вам, прохолодне – лише плюс 12 градусів за Цельсієм. І штормить. Підувечері, а зараз треба дочитати лорда Байрона (його одну з краших речей – поему "Дон-Жуан"), бо я скучив за ним. І шкодую, що через смерть поет не завершив свій масштабний епічний задум. Але й того досить, щоб відчутти його всепланетарну поетичну душу! Гарного Вам вівторка та життєрадісного настрою!".

Марія Козак зі Львова теж прокоментувала новий вірш: "На часі Ваша поезія, шановний пане Іване...Наш караван іде... Може, й з перешкодами. Але назад вороття вже немає. Навіть у люду. Дякую за можливість читати Вашу поезію!".

Я відповів: "Як завжди, радий чути та бачити Вас, пані Маріє! Дякую на доброму слові і зичу гарного вечора.

Переконаний: у нас мудрий народ, він – не самогубця. Зневірився, бо надто м'яко стелили. Тепер дозріває до усвідомлення своєї відповідальності за скоєне в країні.

Отже, він і запитає, як можна зловживати народною довірою?! Годинники йдуть справно. А штормити може і у вигляді мирного Майдану, і по-іншому, коли з'являться не підготовані владою політики, котрим визначені наперед ролі, а ті, що будуть мобілізовані народом і часом.

Так завжди буває. Наші гемони ніколи не вчили історію, а дарма! Навіть новітня дає приклади спалаху народного гніву з категоричністю ошуканого. І суд його – праведний і нещадний (бо ж напрошуються, гадаючи, що їх обійде такий наслідок). Ні! Не вдасться уникнути відповідальності: нікого й ніколи ще не обійшов суд доведеного до відчаю народу. А тим більше такого вільнолюбного, як наш.

Ще зірки не склалися. І стрілки не зійшлися на часі "Ч". А вже як зійдуться, отоді штормитиме. Хоч так хочеться, щоб без утрат. Та надто далеко зайшли проводирі.

А країна в нас одна. І гендлювати нею – злочин перед народом. Довірливим і терплячим. Та це знов-таки – до певного часу.

Вірно в добро! Наші люди його варті. Без цього годі й витратити час!".

Пані Марія додала: "Погоджуюсь з кожним Вашим словом! Вірю в добро та справедливість, яка восторжествує, бо інакше життя втрачає сенс. Усі ми прагнемо любові, злагоди та щастя. Гарного Вам настрою на щодень!".

Дружину наздогнав мобільним телефоном дорогою на роботу. Слава Богу, в неї все було гаразд. Тільки потерпала від спеки.

А в мене й далі був один співрозмовник – шалений вітер. Правда, вряди-годи до нього долучалася сорока своїм голосним стрекотом. І що б вона ото не передрікала, я все одно йшов провідувати море. Бо не міг без нього. Та ще перебуваючи поруч...

Купатися не можна було – надто високі йшли хвилі. Штормило.

Повертався з моря – навстріч вийшов сусід Олексій Давидович із мискою огірків та салату, сказавши, що нікуди дівати, а діти не їдуть, щоб зняти овочі з грядки. Чекав їх на черешню – теж не приїхали, а ягода практично вся згнила (вивіз три мішки відходів).

На "Фейсбуці" Василь Ковтун прокоментував мій новий вірш таким чином: "Вподобав. Теплих і спокійних днів! І наснаги!".

А Наталя Лисюк додала: "Пане Іване, щира подяка Вам за гарні слова і побажання. Приємно чути їх від Вас. Сподіваюсь завтра море буде теплішим і лагіднішим, а шторм зійде нанівець...

Нехай Великий Байрон приносить Вам справжню насолоду! Нехай кожний наступний день приносить Вам радість, наснагу, а жага справжнього життя ніколи не покидає Вас! Шануймося!".

Я відповів: "Неодмінно шануймося, світлі мої друзі – пані Наталю та пане Василю. Радію, що написане і Вас зігріло. А море сердите й досі. Подивився, як воно злиться, і пішов до свого Джорджа Байрона.

Дорогою ледь не впав зі скелі від несподіванки: оскільки купатися не можна, молоді люди прямо на камінні займаються сексом. Абсолютно не реагуючи на сторонніх. Аж подивувався (чи поспівчував!) – невже їм на камені не твердо? Ще гірше, ніж на клавішах піаніно... Не діждалися, щоб хоч стемніло. Приспічило – що тут удієш?

Отак я Вас повеселив несподіваним сюжетом. Та грець із ним!

Гарного Вам вечора та теплих вражень від життя. Будьмо!".

Пані Наталя відреагувала знов: "Ну, і діла! Це вже явний перебір, це просто жах... Це я про тих, яким приспічило... Люди (?) конкретно втрачають почуття реальності... Чи я чогось не розумію... Не знаю...

Напевне потрібно ще і ще раз сказати: шануймося...

Пане Іване, будьте обережним, благаю Вас, а то й справді ненароком можна впасти від побаченого... Будьмо! І – добраніч Вам!".

Я поставив крапку: "Добре, що в мене вже притупився зір, а то ракурс був, скажу Вам, Голлівуд відпочиває! Втім – дика природа довкрузь (правічні скелі), очевидно, й людину робить дикуном. Тим – первісним: де спіткав, там і мав...".

А ввечері того вівторка розстроївся від отриманого повідомлення про те, на 37 році пішла з життя запорізька поетеса Марина Брацило (Нога): померла від дорожньо-транспортної пригоди. Якось не пощастило їй на цьому світі: то так рано поховала свого тоді ще 26-річного чоловіка Юрія, то тепер сама пішла у засвіти. Земля пером.

А писала вона гарно і глибоко, дуже тонко розуміючи природу, люблячи Хортицю і наш південний Степ. Як наврочила, написавши у вірші **"Отак взяла і померла"**:

Отак взяла і померла:

Ну, знаєте, як буває.
Тужили в місті за нею
Тролейбуси і трамваї,

Автобуси, електрички,
Засоби автостопу,
Татко, гітара, сестричка...
Ну, може, ще пара хлопів:

Пообіцяла – й не встигла
(Правда, не з власної волі)...
Ткались на персах стигми,
Маки вцвітали в льоллю.

Гави заціпило й мєви.
Тиша снувалася шовком.
Отак взяла і померла.
Місто було у шоці:

Їй не було світлофорів,
Дурнів, героїв і злиднів...
Коли вже заткнєся? Скоро.
Свято було за три дні.

Гарних людей небо швидко прибирає до себе. На жаль. А нам залишає тільки спогади. І твори, які встигла написати поетеса та автор-виконавець Марина Брацило. Шкода, що такої глибокої поетеси не стало! Земля пером Вам, світла землячко Марино! Мої щирі та глибокі співчуття рідним та близьким покійної.

А поезія її має те, що не вмирає, – душу. І глибоку думку!

Я доземно вклонився землячці-запоріженці Ганні Черкаській, яка багато спілкувалася з поетесою, а та вважала її своєю вчителькою, за сердечні слова про Марину, які вона написала на "Фейсбуці", додавши кілька віршів небіжчиці: "Щиро дякую Вам, пані Ганно, за таке материнське тепло до цієї дивовижно відкритої до людей поетичної українки.

Душа Марини на світлих небесах мружитья, як від привітного сонця, від такої любові, пам'яті та щирості. А добрий дух її поезій продовжує гріти наші душі. Яке коротке життя! І як немарно прожите! Вічна пам'ять!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утврджє мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 29 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 33

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Дон-Жуан", "Недарма", "Пороблено", "Після заходу сонця", "Сестричка з медсанбату", "Учора" ("Yesterday"), "Лікар", "Доказ", "Плата за довіру" та "Відгуло весілля", котрі з'явилися на світ божий 19-25 червня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Натапив на запис у нотатнику з цінами чотирирічної давності: тоді вони мені здавалися захмарними. А зараз уже й мріяти не доводиться про такі.

Справді-бо, вчитаймося в рядки від 19 червня 2013 року: "Збираюся на дачний базар, який працює з 7.00 до 8-ї години ранку щосереди. Хочу купити для котів молока – вчорашнє закінчилося, а солдатський магазин відкриється тільки о 9.00.

Собі щось купити, напевно, доведеться в "Сільпо", якщо виберуся в місто. На сніданок ще залишився шматочок сулугуні і хліб. Та ще один помідор і два огірки. Мета схуднути, як бачиться, абсолютно досяжна!

Базарчик дорожуватий: десять яєць коштують 8 гривень, кілограм сиру – 30, а літр молока теж 8 гривень. От уже й 50 гривень віддав за це. Та, власне, те ж плачу і в магазині". Відчуваєте різницю з сьогоднішніми цінами – вони практично втричі вищі!

А написав того дня зовсім про інше – вродив ліричний вірш "Дон-Жуан":

Я – з пенсійних ветеранів,
Що читають "Дон-Жуана"
Та оплакують Гайде...
Гульк – і де він, літній день?

Диск червоний – у зеніті:
Плине сонце відпочити
Десь за морем. А звідтіль
Плескіт теплих-теплих хвиль...

Смеркло. Місяць ходить садом.
Надриваються цикади.
Шерхіт в листі – їжачок:
Мати й двійко діточок.

Що у гості прийдуть – знаю:
Влив у миску молока їм.
Попили. І лиш до них –
У клубок. І – "Чмих-чмих-чмих!".

Чи то просять ще долити –
Все гаразд із апетитом –
Чи то дякую таке?
Нате – цілий вам пакет.

Попили – й гайда додому.
Знову слухати самому
У зірках чарівну ніч,
Бо не спиться щось мені.

Спробуй-но отут заснути,
Як десь плескіт моря чути,
І цикад гучний пеан,
Й дочитався "Дон-Жуан"!

А ти сам собі на дачі.
В небі місяць – срібний м'ячик.
І заснув би – сон не йде.
От би в гості – та Гайде!..

Іч, герой – після лікарні!
Де тобі уже гусарить!
Ти б дружині дав би лад...
Ніч. Самотньо. Спів цикад.

Згадана мною Гайде – героїня другої-четвертої пісень поеми Джорджа Байрона "Дон-Жуан": донька пірата, що не змогла пережити розлуки з коханим через батькову розправу з ним – продаж у неволю.

Першими відреагували на новий вірш у "Фейсбуці" Галина Король із італійської Парми та Микола Гладкий із Харкова.

Пані Галина написала: "Дякую Вам, пане Іване, за прекрасний вірш і за побажання на сьогодні. І вам також хорошої середі та чудового відпочинку!".

Я відповів: "І я Вас сердечно вітаю, дорогі мої перші гості – пані Галю та пане Миколо! Привітної Вам середі і справдження щонайсміливіших сподівань!".

Оскільки лікарі не радили мені кидати вживання таких препаратів, як "Ноліпрел" та "Кардіомагніл", їх поновлення в щоденному раціоні стабілізувало моє самопочуття... Не хотів ризикувати своїми судинами та кров'яним тиском. Тим більше, що залишився один на дачі на Фіоленті: не дай Бог, щось би раптом трапилося, ні до кого було б звернутися – гаплик!

А головне – мав навчитися не зважати на дріб'язки життя: не суттєво. Бо й так кожен день на суворому обліку – там, у небесній канцелярії.

Ото й радив і собі, й добрим людям: щиро радіти новому дню, бо такі наш, дихаючи на повні груди, йдучи йому назустріч із добрим гумором та гарним самопочуттям...

Послухав Юрія Луценка у львівській телепрограмі "Прямим текстом", яку вів молодий журналіст Остап Дроздов. У гостя не було жодних політичних амбіцій: він після в'язниці хотів бути просто Юрієм Луценком. І вважав, що йому всі сили належить кинути на відновлення довіри людей політикам від опозиції.

На думку Юрія Віталійовича, це можливе на підставі створення програми Третьої Української республіки (перша була УНР 1918 року, друга – УРСР). Вона повинна мати на меті побудову нової України, де в центрі життя – людина (як і у всій Європі, куди належить нам іти, а не в азійський Митний союз!).

Під цю програму, сприйняту людьми, потрібно формувати команду соратників – реалізаторів задуму. І з цією програмою перемагати на виборах Президента України в 2015 році, аби звільнити країну від Віктора Януковича (читай: мафії чиновників-бандитів і силовиків).

Отож, перед тим, як здійснити революцію політичну, належить провести революцію моральну. Кожна людина має відчути свою відповідальність за країну, в якій хоче жити. І спрямувати свою зусилля на побудову її, довіривши державу компетентним і чесним політикам.

Юрій Луценко запевняв, що хотів би допомогти опозиції, але вона поки що його не слухає, уже обравши єдиного кандидата на наступні вибори. А в нього ні програми, ні свободи (малась на увазі ув'язнена Юлія Тимошенко).

Справді-бо такий підхід був би реальним, якби стався тієї пори Майдан 2004 року і змусив владу випустити з в'язниці лідера опозиції. Цього не було. Тому належало починати все спочатку.

Однак без довіри людей ніякі зміни не відбудуться. Цілком правильна позиція. Я поділяв її і щиро бажав, щоб українська громада почула і повірила в моральний авторитет таких політиків, як Юрій Луценко.

Того ж дня Микола Гладкий із Харкова повідомив: "Завтра піду до судового бидла перемагати. Увечері повідомлю, чим закінчилось судове свавілля".

Я написав: "Успіху Вам, дорогий Миколо Яковичу! Впевнений: у Вас усе вийде як слід. Досвід уже є. Треба триматися впевнено, доказово і наступально, не віддаючи опонентам ініціативи в руки, особливо, коли їх потягне на загальні речі. І тут треба утверджувати себе в очах суду своєю конкретикою. А вона у Вас є. Викладайте її спокійно, фактично, не ображаючи нікого, хоч, за великим рахунком, саме Вас образили та ошукали.

Та, попри те, будьте вищі простих емоцій образи, бо у Вас є мета виграти суд. Цьому підпорядкуйте кожне своє слово. І тримайтеся – гідно, як людині, котра має честь і громадянські права, зокрема на справедливе пенсійне забезпечення та належний судовий захист честі та гідності громадянина України.

Зичу Вам твердості, впевненості та волі в досягненні мети. Бо правда – на Вашому боці. І це головне!

Пам'ятайте: Ви ні в кого нічого не просите, Ви наполягаєте на відновленні справедливості.

Добра Вам і перемоги! Ще раз – упевненості в своїй правоті та оптимізму, Миколо Яковичу. І – до мети! Неодмінно!!!".

Пан Микола поставив крапку: "Дякую Вам, дорогий Іване Васильовичу!".

Дай, Боже, удачі несправедливо ошуканій владою людині!

Нарешті відшукався слід дочки Ольги за кордоном: вона зі своїми друзями вже на морі в Хорватії. Повідомила, що вода тепла: плюс двадцять п'ять градусів за Цельсієм. Це вдвічі тепліше, ніж у нас на Фіоленті. Дружина заспокоїлася, а то вже не знали, що й думати та де шукати зниклих дітей. Як пояснила Оля, тільки зараз у готелі у них з'явився Інтернет. Отож, усі переживання були далеко позаду. І – слава Богу!

Порадів ранку наступного дня – 20 червня 2013 року: день обіцяв бути сонячним і привітним, а отже, й настрої був життєрадісно-оптимістичним. Та щоб заслужити похід на море чи вихід ув місто (а привід був вельми солідним – про що уважний читач моїх історій, зрозуміло, уже здогадався, а ні – напишу пізніше про те знову), мав би щось утнути на папері – тобто, як пташці, прочистити після сну горло...

Ото й написав вірш "**Недарма**":

Аж страшно сказати – сплигло десять літ,
Як я з Bastionної в Київ відчалив.
Тут мій Севастополь був – сонячний світ.
Тут був я поет і ефірний начальник.

Коли все встигалося, важко збагнуть:
Писалися вірші, пісні, передачі...
Як моря, душі пізнавав глибину
І словом означував пізнане вдячно.

Розправили плечі українці тоді –
Тут ціла громада їх – друзі і браття.
Де й бралися сили в тім спільнім труді,
І шпетили недруги нас тут затято:

За те, що шануємо слово своє,
За те, що утверджуєм рідну державу.
І що талану нам і волі стає
Усупереч всьому вершить свою справу.

Які тут гриміли словесні бої,
Гарячі за барки хапалися, звісно!
Та попри усе, десять літ як стоїть
Шевченкові пам'ятник в славному місті.

Сюди молодята із Загсу спішать.

Сюди йдемо у свято державне. І просто,
Коли сповідально співає душа,
Ідемо до Тараса Шевченка у гості.

Ми й тут відбулися, Поете. Ми є.
З добром ми у серці – єднатися й жити.
"Борітеся – поборете!". Слово твоє
Нас кличе, щоб ми відбулися у світі.

Щоб ми возвели Український наш дім
За власного розуму й серця указом.
І рідне щоб слово звучало у нім.
Про нього ми дбали з державою разом.

Щоб вільно летіло те слово у світ.
І дихалось вільно – коли ж воно буде?
Аж страшно сказати – сплигло десять літ.
Сповідуюсь знову Шевченку і людям.

І все сподіваюсь, що ні – не дарма
Свої бастіони тримаємо й далі.
Бо справді на відступ в нас права нема,
Бо далі вже море. Туреччина далі...

Присвятив першодрук своїм давнім друзям – Ользі та Богданові Вуйкам. Крім того, що поширив в Інтернеті, ще й мав читати вірш на дні народження у Ольги Борисівни Вуйко. Так співпало. Але, вважав, що не завадить продублювати читання і на 10-річчя відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку в Севастополі, яке випадало на суботу 24 серпня 2013 року.

О 16 годині повернувся з Балаклави, де ми вітали героїню дня, плавали на катері, ловили рибу. Потім випустили все піймане у море, бо готували камбалу, закуплену іменинницею напередодні.

Усією душею порадив за старшого сина Ольги Борисівни Михайла, який щойно повернувся з Америки (з дружиною Вікторією): він захистив докторську дисертацію з економіки, має вчене звання професора (і це в тридцять три роки!), однак на роботу влаштувався не в США, а в Росії – в Єкатеринбурзі.

Успішний і молодший син іменинниці Роман, у якого свій бізнес, отже, він самодостатня людина, котра не тільки стоїть на своїх ногах, а й суттєво допомагає батькам – дуже дбайливий і уважний син.

Щодо композитора (маю на увазі пісню на мої слова "Чуємо тебе, Тарасе!" на масовий захід з нагоди 10-річчя відкриття пам'ятника Тарасу Шевченку в місті Севастополі) – поки що був повний нуль. А до події залишалося два місяці...

Богдан Іванович не згодився на пропозиції професійних музикантів, оскільки потрібно було викласти чимало коштів як за написання музики, так і за виконання пісні на урочистій події. Відтак я мав зателефонувати колишньому своєму творчому партнеру-музиканту Олександрові Горшкову – керівникові музичного центру ВМС Збройних Сил України і домовитися про зустріч. Може, з ним до чого-небудь прийдемо. Поки що все було дуже проблематичним. Мене це нервувало, оскільки витрачав багато дорогоцінного часу. Причому – не раціонально, даремно.

Зранку 21 червня 2013 року пригостив своїх гостей – прибудних котів – напоєм із сухого молока, бо звичайного не виявилось в солдатському магазині. На жаль, попили його без особливого ентузіазму, вочевидь розуміючи, що це зовсім не те, що з-під корови, яке я приносив їм у середу з дачного базару...

Сам же знову засів за робочий стіл і написав вірш "**Пороблено**":

Політика. Пристрасті. Це – не дрібниці.
Але і вони, як гроза, відшумлять.
Так пахне духмяно улітку суніця.
Так сонячно щуриться влітку земля.

І море синіє, і небо – з блакиті:
Мов очі у тебе – морська далина.
Пірнає зі мною в них сонячне літо:
Глибокі-глибокі й прозорі до дна.

От є ж таке щастя: усістись на скелі
І мліти від сонця, мов краб чи баклан.
А літо записує: тут була Еля.
І я це засвідчую: справді – була.

Тепер десь в столиці – на вічній роботі,
А я знов чекаю – між пляжників цих,
Де в небо дельфіни зринають в польоті:
Де цирк на воді – цей дельфінячий цирк.

Та краще його, ніж у Раді, дивиться,
Як всі один одного там гамселять...
Політика. Пристрасті. Це – не дрібниці.
Але і вони, як гроза, відшумлять.

Забудеться все. Навіть відьма – та тітка,
Що люто сичала між всіх, як змія.
Так пахне духмяно суниця улітку,
А дні, мов черешня дозріла, стоять.

Діждатись тебе, і як чайка в блакиті,
Пірнути у тебе, ув очі твої...
На сонці настояне, лагідне літо.
А що – там і досі словесні бої?

Ну, як же без них? І знайомі все лица...
І знов політична безчинствує тля.
...Так пахне духмяно улітку суниця.
Так сонячно щуриться влітку земля.

Пороблено нам чи такі ми вже люди,
Що ходим по колу та ставим синці.
Колись, може, літо і в радість нам буде,
Коли політичний закінчиться цирк.

Укотре піймав себе на думці, що навіть на відпочинку не можу без політики. Та й у повсякденному спілкуванні тільки й розмов про те, що у Верховній Раді знову блокувалася трибуна, тривало протистояння між провладними депутатами та опозицією. Наче в житті більше нічого не існувало. А воно ж не так – десь на полях дозріла пшениця. Треба думати про поголів'я худоби – заготувати сіно, силос, зерно... Підготувати дітей у школу... Доглянути їх...

Хоч би де слово про те, як важко дається людям кожен день життя, але вони не втрачають надій на його неминучі зміни. Люди – як вимерли. Їх немає. На телеекрані – словесні бої, що вряди-годи переходять у фізичне побиття одне одного.

Так, мов пороблено нам. Бо ніхто в світі стільки уваги не приділяє політиці. І не живе так, як ми: суціль на протистоянні. Дай, Боже, пережити це гірке безчасся! Так думалося тоді. Так думається й зараз, коли штормить і в сесійній залі, і на фронті, де гинуть відважні захисники України. І навіть цієї миті, коли пишу спогади чотирирічної давності, телеекран повідомляє про двох загиблих наших військовослужбовців під Троїцьким на Донеччині унаслідок обстрілу бойовиками автівки, в котру влучив ворожий снаряд. Ще трьох бійців тяжко поранено. Горе продовжує стукати похоронками в наші домівки, а політики запевняють про досягнуті домовленості про припинення вогню в зоні бойових дій та розведення військ у зоні конфлікту.

Наступного разу, як оголошено главою держави, стрілянина має бути припинена 1 квітня 2017 року. Гріх, але з язика все одно зривається: це що – першоквітневий жарт? Бо й сьогодні спостерігачі зафіксували 153 обстріли російськими найманцями наших бойових позицій. Нічого собі режим тиші, погодьтеся, люди добрі!

Під віршем "Пороблено" першою розмістила свій коментар пані Оксана Ровенчак зі Львова, зазначивши: "Чудово! Це і є життя. Все інше – марнота марнот... Нехай щастить!".

Я відповів: "Навзаєм! Радий Вас бачити і чути, мила пані Оксано! Дякую за солідарність душі!".

Дві години поспіль набирав номер Олександра Горшкова: той не брав слухавки. Мовчали й телефони Богдана та Ольги Вуйків. Я написав листа Ользі Борисівні на "Фейсбуці": "Одне прохання, пані Олю! Ваш і Богдана телефони не відповідають на мій виклик, а я хотів передати Богданові Івановичу, що Олександр Горшков, на жаль, не виходить на зв'язок: я вже дві години прикутий до мобільника, але все марно. Йде виклик, а з'єднання немає. Тому я надіслав листа і переслав текст пісні на сайт співачки Олени Юрчук на "Фейсбуці" з проханням передати його Олександрові Васильовичу! А вже, як далі будуть розвиватися події, хай Богдан Іванович дізнається у пана Олександра. Може, той не бажає зі мною спілкуватися? Хоча немає підстав для цього. Але життя є життя. Тепер хай уже він виходить на зв'язок зі мною. Я відповім негайно. Ще раз зичу Вам гарної п'ятниці та чудового самопочуття!".

Киянка Катерина Васильченко поширила на "Фейсбуці" відомий вислів Михайла Грушевського: "Біда України в тому, що нею керують ті, кому вона не потрібна".

Я заперечив: "Неправильно: вона їм потрібна, як дійна корова: видоять – пустять під ніж. Тільки б зиск мати. А нам вона – наша мати!".

Наталія Лисюк також відреагувала на мій новий вірш: "Таки пороблено, пане Іване! Та ще й як! Шкода наших людей... Але: літо, сонечко, попереду вихідні і хочеться вірити, що все у нас буде гаразд! Одне питання – коли?".

Я відповів: "Робімо сьогодні, щоб побачити завтра. Хоча завтра навіть Всевишній нікому не обіцяв. А втім – сподіваймося на краще. І приємних Вам вихідних, друзі!

Спека – розморює, але треба збиратися з думками і виходити на якусь творчу ідею. Інакше завтра нічого буде й запропонувати вам, мої хороші. А так не годиться. Або робити діло, або не починати зовсім.

Все у нас вийде – неодмінно. От побачите. До наступного ранку ще є благословенний час. Навіть, коли геть кинув би все і насолоджувався одним тільки морем. Але ж – ні: мусиш.

Побачимо, що з тих добрих намірів та вродить... Будьмо, друзі!".

Яка тільки радість: того дня була чудова морська вода – тепла й чиста. Тому мав намір піти ще й увечері, коли спаде спека. А до того займався господарськими справами та виправ білизну. Сонячна погода – висохло все швидко. А ввечері можна й випрасувати: словом, буде чим займатися під час перегляду новин...

Гарний резонанс отримала й розміщена того вечора на "Фейсбуці" моя купальська казка "Після заходу сонця". Невеличкий фрагмент її наведу й у сьогоднішній розповіді. А саме той, коли люди, вся природа перебувають в очікуванні дива – настання ночі на Івана Купала, а чорні сили зла (Лиходух, його діти-бісенята та Горена, що уособлює смерть) стають на заваді щастю закоханих.

Отже, уявімо собі картину: сіє дрібний літній дощ і водночас сяє сонце в небі. Лісом ходять дівчата, збираючи квіти. Від них долинає пісня "Золотєє літо":

Золотєє літо
На Йвана Купала.
Назбирала цвіту –
Милого вітала.

Жито колоситься.
А для нас з тобою –
Нічка-чарівниця,
Ніченька любові.

Там, де зріє жито,
Милого кохала.
Золотєє літо
На Йвана Купала.

Тим часом на галявині під крислатим деревом примостилася Горена-Смерть. За нею – в дранті коростяві бісенята зі своїм батьком Лиходухом.

Горена:

Любов... Хе-хе! Таке морозять.
А ще хизуються – волхви!
Сивіє сніг уже в волоссі,
А дур не йде із голови.

Любов!.. Побачите, дідуні.
Я покажу вам ту любов:
Ось так вам – дулі, дулі, дулі!
Морочать голови, їй-бо!

Лиходух:

Чого це ти, Горено, злишся?
На дощ ламає поперек?
Так ти до мене притулися –
І біс тебе не забере.

Горена:

Таке вже ляпнеш, Лиходуше:
Щоб Смерть узяв якийсь там біс?!
Але в цю ніч мені ти, друже,
В нагоді станеш, далєбі!

Діти Лиходуха (хором):

І ми готові прислужити
Вам, тітко Смерте, в добрий час.
Кажіть хутчіш, що нам робити?
Сверблять знічев'я руки в нас!

Горена:

А, кляті душечки гидотні!
Передушила б вас умить!
Та не трясіться так! Сьогодні
Вам трясця буде із людьми!

Тут про кохання хтось торочив!
Ну, що ти вдієш – дід старий!
Ой, хтось же виплаче всі очі
Сьогодні пізньої пори!

Ходіть зі мною – хутко треба
Завдати шкоди всім і скрізь.
Про непереливки на небі
Щось торохтіли тут старі.

У Доброяра дівка з перцем –
Така й за вухом не веде.

Уже не раз хапавсь за серце –
А заміж клята не іде.

Ото – мої, щоб знали, чари.
І не діждеться Доброяр
Для донечки своєї пари,
Допоки є на світі я!

Хутчіш ходімо, Лиходуше,
На берег річки – до забав.
Нам треба Ладин дух подужать!
А ще – накоїть кепських справ!

Лиходух:

Овва! Нарешті, любе діло!
А то заниділа душа,
І вже іржа поїла тіло.
Тьху ти, короста – не іржа!

У нашім тихому болоті
Я бісенятам втратив лік.
Нарешті, буде їм робота.
Та й справжня їжа – на столі!

А то гризуть одне коріння
Вітрами звалених дерев.
Нове ні к бісу покоління –
Втрачає хист – аж зло бере!

Горена:

Кваліфікацію підправим!
Де наші роки молоді!..
А попрацюємо на славу –
Ну, плем'я бісове, ходім!

Горена з чорними духами йде геть. Вони весело витанцьовують і співають дорогою, несучи продірявлене полотнище з написом "Хай живе розгардіяш!".

Бісеняга:

Тітко Смерте, нам би жерти,
Всіх підряд і все підряд!
А без цього, тітко Смерте,
Дуба вріжем акурат!

Кажуть: ми бісівські душі,
Та немає душ у нас!
Кого хочеш – передушим!
Був би тільки твій наказ!

Тітко Смерте, скоро смеркне,
І тоді вже вечір наш!
Всіх замучимо до смерті!

Хай живе розгардіяш!

Буде й небу місця мало,
Як забуха барабан!
На Івана, на Купала
Завдамо усім забав!

Нам раз плюнуть і розтерти
Всіх і вся, хто проти нас.
Ти будь певна, тітко Смерте,
За чортячий свій спецназ!

Горена:

Хай вам грець – такі горласті.
Ідучи на рать – мовчіть!
Але я у наше щастя –
Вірю! З вами уночі

Ми підкрадемося тихо
І в кільце всіх – зусібч!
Ох, і завдамо всім лиха!
Ну, ходімо – скоро ніч!

На галявині з'являється богиня кохання Лада. Милується лісом. На небі спалахує яскрава веселка.
Весь ліс бринить радісним пташиним співом.

Лада:

Яка веселка в чистім небі.
Як легко дихати мені.
Он пролітає білий лебідь.
Із ним лебідка в вишині.

Кохав лебідь – вірно любить.
Любов лебідки – над усе.
Але чому так журно люди
Співають про любов пісень?

Я шлю кохання їм із неба –
Вони страждають. Диваки!
Якби я знала, що їм треба,
Допомогла би залюбки.

Яка ж то розкіш – полюбити.
І дарувать любов – краса!
В душі твоїй, як сонце світле,
Бажання щастя не згаса.

Якби в мені, зізнаюсь щиро,
Цього чуття вогонь зродивсь,
Щоб хтось мене любив так вірно,
Як лебідь любить, щоб любив,

Я б тільки весело сміялась

І сонце славила ясне.
Бо я б кохала, я б кохала
Того, хто покохав мене.

Сьогодні день найдовший в році
І найкоротша ніч. В ріці
Вінки ловити будуть хлопці,
Нести до милої в руці.

І віддавать за поцілунок
Коханням сплетений вінок.
О, серця ніжного дарунок!
Вуста, немов хмільне вино!

Діждатись радості такої
І випить всю її – до дна.
Ця ніч – весільна, де з водою
Вогонь всесильний поєднався.

Вода – життя всьому живому.
Вогонь – то сонце у житті.
Хай буде щастя в кожному домі!
Летить, лебедики, летить!

Лада махає лебедям і біжить за ними вслід, щезаючи за деревами...

До тексту казки я додав тоді коментар: "Гряде найфантастичніша і найкоротша ніч року, друзі: купальська ніч. Саме цієї ночі відбувається казкове і неповторне весілля води і вогню. Кажу тим, кому це ще на часі: хай дострибаються молоді пари через купальський вогонь до свого весілля. Обнімаймося та любімося! І настійно шукаймо квітку папороті, щоб стати щасливими. Нам, а відтак і нашій матері Україні! Гряде купальська ніч, друзі! Дарую Вам свою купальську казку зі збірки "Порятунок у шторм" і зичу щастя! Будьмо!!!".

Після роботи вийшла на зв'язок дружина: настрої у неї був кепський, бо дуже мало відвідувачів почали приходити на заняття (давалося взнаки реальне збідніння людей). А в понеділок теж не було роботи: офіційний вихідний після свята Трійці.

В суботу 22 червня 2013 року, коли виповнилося 72 роки початку Великої Вітчизняна війни після нападу фашистської Німеччини на колишній Радянський Союз (о четвертій годині ранку перші ворожі бомби впали на наш Київ, а потім і Севастополь), написав вірш "Сестричка з медсанбату":

Світилися радістю двори,
Яким так пощастило раптом:
Діждалися доньок матері
З війни – сестричок медсанбату.

Медаль в Марійки – бойова!
У Вірки гордо висить орден:
Скількох бійців хто врятував
В атаках тих, у тих походах...

Усе позаду – пошвист куль,
Артилерійські канонади.
Ти тягнеш ношу ту тяжку...
Позаду пекло, смерть позаду.

А кров просочується з ран:
Ти твердиш: "Будеш жити, будеш!"

Ще й жартує капітан:
"Ти покажи, сестричко, груди!"

Чотири роки – без жони.
Хай щось та світле – перед смертю!"
А ти крізь зуби: "Припини!
Ти будеш жити!" – твердиш вперто.

О, скільки їх, що ти спасла,
Тобі вклоняться будуть потім.
...Оті безпомічні тіла
З передових тих ліній фронту...

А потім придуть мирні дні,
І стануть вдови дорікати:
Мовляв, підстилки похідні –
Оті сестрички з медсанбату.

Спровадять з дому матері,
Бо треба ж сестрам меншим заміж.
А хвойда – то як смертний гріх.
І – йшла світ за очі від мами.

Та й ті, хто вижив на фронтах,
Тебе не кликали до Загу:
Чотири роки поруч там,
Де все приїлося із часом –

І роба й воші, втома й кров...
Хотілось швидше те забути.
...Це з часом знову про любов
До тебе говорити будуть.

Коли затихне біль утрат,
Але все ж нити будуть рани.
І знову ніби в медсанбат
До тебе йтимуть ветерани.

Оті врятовані колись.
Ти вдягнеш форму – робу... Лички...
І ті, хто днів цих дожили,
Обнімуть рідну медсестричку.

Знігиться сивий капітан –
Уже на милицях; самотній –
Коли впізнає, що ти – та,
Що шепотіла: "Будеш жити!"

Живіть, як докір війнам тим,
Які народ прокляв навічно.
І з-поміж всіх, спасених, ти,
Будь славна, жінко-фронтівичко!

Знесла і пекло, й поговір.
І зла не має за душею.

Такий прекрасний мирний світ.
Колись врятований і нею.

Гадаю, що жінці було втричі важче воювати, ніж чоловікам. Особливо молодій. І сестрою медсанбату, і в інших іпостасях. Але без них – жінок на фронті – не перемогти було ворога. Це може засвідчити будь-хто з чоловіків, хто воював на фронті. Мої нові рядки – доземний уклін її величності Жінці – і на війні, і в мирні дні! Дай, Боже, сил жити далі. З нами.

Володимир Хоменко зі Львова прокоментував першодрук: "Дякую за чудові і правдиві рядки, за поезію, яку Ви, пане Іване, щедро даруєте нам...".

Закінчив нарешті велике прання: спасибі сусідові Олексію Давидовичу – дозволив мені взяти в нього води, а тому я зміг гарно виполоскати білизну. Тільки закінчив – дали питну воду: запасся надійно і надовго.

Дав собі слово не брати воду в солдатському магазині, бо на смак природна дуже гарна. Її й вживати для кави та чаю.

Заодно вліз того дня в халепу: ходили дачним кооперативом якісь жінки з медом і нав'язали мені аж два трилітрові бутілі. Спробував – наче смачний. Дай, Боже, щоб не підсунули сурогат. Та божилися, що якісний (навіть олівцем хімічним демонстрували справжність продукту: мовляв, якби була підробка – графіт дав би реакцію, себто розійшовся б дотик, як, наприклад, у сполученні з водою)... Підозрюю: то фокус, аби відвести очі та втюхати продукт таким довірливим охламоном, як я.

Опісля гортав деякі свої книги і натрапив у збірці "Єднаймося, браття!" 2009 року на вірш "Учора" ("Yesterday"), присвячений знаменитому бітлові з легендарної ліверпульської четвірки Полу Маккартні, який зустрів свій 66-й день народження у Києві:

Як натовп йому вторив
У одностайнім "Yes!":
Співав він про учора,
Що в кожного своє.
І не вщухала злива
Над Києвом нічним.
А ми були щасливі
Від зустрічі із ним:

Десь гриміли святкові петарди,
Феєрверками даль розцвіла.
День народження в Пола Маккартні –
Привітаймо старого "бітла"!

Ми "Yesterday!" співали,
Летіло в даль "Хей-гоп!":
Ми Пола зустрічали,
Як рідного свого.
Людське безмежне море
Спів радісно єднав.
Співав Пол про учора –
Про себе і про нас.

Десь гриміли святкові петарди,
Феєрверками даль розцвіла.
Дві шестірки у Пола Маккартні –
Привітаймо старого "бітла"!

Ми знали: це – не вічне:
Скінчиться все за мить,
І сер – його величність –
Додому відлетить.

Все потім стане вчора –
Таким щемким "колись" ...
А зараз площа вторить
Епосі цілій – "Бітлз"!

Десь гриміли святкові петарди,
Розцвіла феєрверками даль.
Як учора, співає Маккартні –
І старий фору будь-кому дасть!

Тодішнього 14 червня 2013 року, тобто тиждень тому, він зустрів свій 71-й день народження. Я виставив вірш на "Фейсбуці", подумки привітавши кумира 60-80 років минулого століття з солідною датою. Хай йому плідно пишеться та співається!

Наталя Лисюк відреагувала на публікацію: "Доброго суботнього ранку, пане Іване! Пригадалися ще вінілові платівки "Бітлз": коли я була зовсім малою, брат привіз таку платівку, а фото бітлів повісив на стіну. Ми заслуховувались бітлами, а Пол Маккартні моєму брату чомусь подобався найбільше... Дякую за спомин... Сонячних Вам вихідних! Що там море, не штормить, стало теплим і лагідним? Чи й досі показує характер?"

Я відповів: "Ні, вчора втихомирилося. І напрочуд теплою була вода (мабуть, прибилася течією: таке трапляється).

А сьогодні ще не був, бо з учорашньої ночі порався з новим віршем "Сестричка з медсанбату": Ви його ще не бачили, а може, не вподобали...

Словом, спаде спека - піду привітаюся з морем. І від Вас передам тепле слово. Ми з морем зичимо Вам привітних вихідних, мила пані Наталю! Дякую, що заходите в гості!"

По обіді пані Наталя продовжила тему: "Ось і прочитала. розплакалась... Сьогодні такий скорботний день, так багато спогадів про ту страшну війну, вже півдня плачу... Дякую щиро, пане Іване, за пам'ять, за таку проникливу поезію... Будьмо!"

Я відреагував: "І тут нічого не додаси, не віднімеш... Світла у Вас душа, пані Наталю! Дай, Боже, нам мирних днів. І збав, Боже, від таких випробувань, які випали жінці у тій страшній, немилосердній війні".

Пані Наталя додала: "І не тільки жінці, пане Іване, всьому нашому народові... Дай нам усім, Боже, терпіння, мудрості і доброти! І тільки світлої Долі нам і нашим дітям..."

Так! Якби не біль у спині, я б вважав себе щасливою людиною. А так: тільки сяду за комп'ютер – вся нижня частина спини аж горить. Доведеться припиняти це багаточасове сидіння та рухатися – чи то на дачі, чи на морі. Отак налаштував себе, а монітор все одно притягував, як магніт...

Микола Гладкий із Харкова повідомив тогочасно, що програв суд щодо повернення коштів за неправильно обраховану пенсію. Я порадив ретельно готувати апеляційну скаргу. Ще не вечір. Він погодився зі мною. Готуватиме матеріали, пришле мені для редагування та вичитування. А там – як карта ляже...

Намагався переговорити з сином – він не брав мобільного: певно, не складається з новою роботою, а тому не хотів зайвий раз говорити на наболілу тему...

Запис у моєму нотатнику від 23 червня 2013 року: "Неділя. День Святої Трійці. Як би хотілося, щоб цей день усім приніс лише радість, а душа наповнилася світлими почуттями, добром і любов'ю.

Зичу всім щастя, миру, благодаті та чудового самопочуття!

Нещодавно бачив на "Фейсбуці" мультфільм про дивовижного лікаря, який не поступився перед загрозою смерті, борючись за здоров'я своїх пацієнтів.

Сьогодні написав казочку і для дорослих, і малят, яку назвав "**Лікар**":

У казки цієї зачин як зачин:
У місті одному, що поруч із лісом,
Жив-був із матусею хлопчик один.
Пішов якимсь в ліс – і у нім заблуdivся.

Зустрілась йому незнайомка одна –
Старенька бабуся. Й його попросила

Додому її одвести. Бо вона
Дійти до хатини своєї безсила.

Довів хлопчик бабцю. Халупка стоїть:
Старенька дістала ключі й відімкнула.
І хлопчик зайшов у хатину її:
Всередині – мов із вощинами вулик:

Суціль – щільники. В щільниках ув отих,
Як мовила бабця, померлих всіх душі.
Сама ж вона – Смерть. "Можеш, хлопчику, йти! –
Сказала йому. – Допоміг мені дуже!

Хотіла б віддячить: якби ти зоставсь
У мене – навчила б тебе лікувати".
І хлопчик лишився. І лікарем став
Таким уже вправним, яких небагато.

Усі знав хвороби і ліки від них,
І трави цілющі умів віднаходить.
І Смерть так була задоволена ним,
Що якось промовила лікарю: "Годі!

Ти можеш іти. Лиш одне пам'ятай:
Коли в узолів'ї я в хворого стану,
Це значить: він – мій. Тож мені і віддай,
Інакше життям ти заплатиш негайно".

...Не йме віри ньенька – аж сльози із віч,
Коли він, змужнілий, у двір свій вернувся.
Обняв її ніжно. Затим розповів,
Як лікарем став. І раділа матуся.

З тих пір всяк ішов лікуватись до них
І всяк повертався живий і здоровий.
Та якось у двір на семи вороних
Примчав батько доньку свою чорноброву.

І тільки став лікар її оглядать,
Як Смерть в узолів'ї красуні постала.
І лікар сказав: "Я її не віддам!"
Бо серце любов'ю йому запалало.

"Ну, що ж, – Смерть на те, – я пробачу тебе,
Бо ти покохав – хай вам разом і жити".
Весілля було – феєрверк до небес.
А потім вродилися гарні в них діти.

Матуся радіє внучаткам малим:
Співає веснянок, віночки сплітає.
І, сповнений праці й любові, той дім
Всім зичить здоров'я, всім щастя бажає.

Та тільки з матусею сталась біда:
Вона занедужала – й Смерть в хату знову

Мерщій в узголів'я. "Йди геть – не віддам!" –
Син, дивлячись Смерті у вічі, промовив.

"Ну, що ж, – Смерть на те, – сам обрав, що хотів:
Ходи-но зі мною – дорогу вже знаєш!"
Він знов опинився в хатиночці тій,
Де Смерть в щільниках душі вмерлих тримає.

Косою вже мала махнути вона,
Щоб голову неслуху-гостю відтяти.
А потім сказала: "Й на цей раз однак
Пробачу, бо ти врятував рідну матір.

Але щоб тебе звідсіля відпустить –
Умова є. Бачиш – он чаші палають:
Як вогник у будь-якій з них загасить,
Живий хтось умре. І – тебе не тримаю.

Повернешся знов у родину свою:
Дмухни лиш – погасне, і вільний назавше!"
"Ні-ні, Смерте, ні, бери душу мою,
Який же я лікар, життя відібравши?"

І Смерть відступила. Безсила вона,
Де люблять і навіть життям ризикують.
Гадаєте: казка? Та хто його зна,
А може, той лікар ще й досі лікує.

Я сам би хотів напитати його.
Дай, Боже, щоб ви неодмінно зустріли,
Хто в чаші життя не погасить вогонь,
А й власного серця додасть іще сили!

У згаданому мною мультфільмі лікар рятує стару людину, бо його просить про це дитя, а я видозмінив сюжет: мій лікар врятував красуню, яка захворіла, народив із нею дітей і врятував матір, якій хотілося ще пожити серед онуків. Врешті, своєю любов'ю він зміг здолати навіть смерть. Отака історія.

Завершив писати аж об 11 годині 30 хвилин. Всі путні люди давно вже на морі, а я собі за робочим столом, як прикутий яким ланцюгом! Тепер можу перевести подих, аби відчути святковий день. Однак піду не на море, а в магазин, бо закінчилося молоко: ні каву ні з чим попиту, ні котам немає чого налити. Біда та й годі з цим писанням та харчуванням!"

Доки ходив за продуктами, на "Фейсбуці" надійшли відгуки на мого "Лікаря". Моїм гостям він сподобався. Наприклад, Лариса Злобіна написала під першодруком: "Пане Іване! У Вас така співуча мова, якою Ви, мов малюєте свої вірші.

В литовського живописця Мікалоюса Чюрльоніса, "звучать" картини, а Ваші вірші можна і "побачити". Захоплююсь Вашим талантом!"

А Наталія Лисюк додала: "Зі святом будьте здорові, пане Іване! Надзвичайно глибоко і сильно: читала, а душа аж тремтіла... Пишіть нам!"

Я відповів: "Та оце ж пишу, як бачите, любя пані Наталю! Слава Богу, що хоч відгук знаходить у серці. Дякую за Ваші та пані Лариси схвальні слова. То з Божою поміччю буду й далі щось знаходити, аби не витратити марно час. Дай, Боже, гарних вражень та веселих свят, друзі!"

У понеділок 24 червня 2013 року переводжу дух, відійшовши від серйозної тематики, і пишу легку баєчку під назвою "**Доказ**":

Це в "енській" трапилось частині.
Нема дітей хоч?.. Розповім:

Здається, в Насті чи в Марини
Гульнув знічев'я чоловік.

Ні, звали жіночку Ельвіра
(Забув, бач, рідкісне ім'я!).
І та – мерщій до командира:
"Рятуйте – рушиться сім'я!"

І командир примружив око:
"Ельвіро, ти не голоси,
А наведи який хоч доказ!"
"Будь ласка, нате вам – труси!"

Це не мої – знайшла у нього.
Який ще доказ вам?"
В ефір
В цю мить ввірвавсь сигнал тривоги.
"Пізніш!" – промовив командир.

Труси мерщій собі у кітель
І полетів чимдуж на плац.
Вернувсь додому. Там привітно
Вечерять жінка подала.

Він їсть. А та собі спитала,
Чи зарплатню дали йому?
"Ти б, – каже, – в кітелі дістала".
"А, ну то зараз і візьму.

А ти жартун, як подивлюся:
Мої бікіні став носить!
Три дні шукаю вже, Петрусю,
Де це поділися труси?!"

Що далі трапилось – не знаю.
Частина "енська" – не служу.
Ельвіру стріну – запитаю,
А потім вам все розкажу.

Словом, потішив своїх друзів на "Фейсбуці". Пані Наталія Лисюк вигукнула: "Ось сьогодні й посміялась! Але ж смішно на перший погляд, пане Іване, а зміст закладено глибокий. Доказ, він і є доказ... І нікуди тут не дінешся... Поширю – нехай друзі читають, задумуються, посміхаються... Доброго Вам ранку і вдалого початку тижня, пане Іване!"

Того вечора побачив на "Фейсбуці" жахливе фото про розправу з гриндами (себто найкрупнішими дельфінами) біля берегів Данії, і, звичайно ж, не міг пройти повз, аби не висловити своє ставлення до цього сорому Європи, виставивши на сайті свій вірш "**Плата за довіру**" від 29 грудня 2011 року із книжки "Заберу тебе в сон":

А дельфіни пливли
Так привільно і легко,
Як діти.
Море лагідно
Хвилями
Бавило їх.
І здавалось дельфінам,

Що світ цей,
Щоб жити.
І що вистачить сонця
І неба
На всіх.

Стачить моря –
І їм,
І всім тим,
Хто на хвилях цих плине:
На човнах,
На вітрильниках,
На кораблях...
І не знали вони,
Ці довірливі
Гринди-дельфіни,
Що за диво таке –
Там, за морем, –
Земля...

Підпливали під берег.
Скидалися вверх
У польоті стрімкому.
Дітлахи
Аж заходились
Щастям
Умить.
І дорослі раділи,
Як добрим знайомим.
І дельфінам хотілось
Дружити
З людьми.

Та й, бувало, не раз так,
Коли після шторму
На морі
Дельфіни
Рятували того,
Хто в біду потрапляв.
І звикали вони повсякчас
До людини,
Бо їх вабило
Диво одвічне –
Земля.

Так було і на цей раз.
Дельфіни у зграйці зраділій
Підпливли до людей –
Аж кишла вода.
І неждано в дельфінів
Крюки полетіли.
І від ран їх
Морська
Закривавилась
Даль.

Повна сили і злості,
В якомусь азарті звіринім
Лютувала орда
Під нечуваний крик
Ошалілих від болю
Дельфінів.
І без промаху крюк
Розпанахував гринд.
Мов дитини той крик був.
Вмирили вони

В здивуванні
Й нестямі.
Аніхто не почув
Їхній відчай тоді.
І тягли свій трофей
Переможці з крюками
У кривавій,
Ще зранку прозорій
Воді.

Плаче серце –
Не вірить,
Хоч я переконую:
Це – випадковість.
Як довірливе зрадити можна
Дитя?
А живуть же такі.
І не мучить їх совість
Як їх носить земля –
Не збагну до пуття!

До вірша додав стислий коментар: "Яке ж усе-таки жорстоке створіння – людина. Ні, людина добра, а нелюд у людській подобі – хижий звір! Тому не захищена від нього ні природа, ні людина. Збав, Боже, од таких. Нині, прісно і навіки віків!

Постскриптум. До слова, гринди ніколи не залишають пораненого товариша, допомагаючи йому триматися на плаву і не відставати від зграї...

Є над чим поміркувати людям, як на мене! Доки не пізно!".

Наталія Лисюк відреагувала і на цей твір: "Дякую, пане Іване, за вірш. Я також тільки зайшла на "Фейсбук", і одразу переді мною був той жах... Я одразу й не повірила, подумала, можливо, я помиляюсь, але – ні... На жаль, правда виявилася жорстокішою, ніж я могла собі уявити... Що таке нелюди можуть зробити саме з дельфінами – навіть уявити не могла... Але на те вони й нелюди... Шкода, дуже шкода... Просто душа розривається від болю...".

Я відповів: "Це так. І я зараз не знаходжу місця собі від розпачу і душевного болю, бо перед очима та кривава картина".

Пані Наталія запитала: "І чому, чому ми такі жорстокі? Адже у кожного з нас була чи є Мати...".

Я відповів: "Деградує душею людина. Втрачає імунітет совісті, бо інфікована бездушшям, байдужістю до болю ближнього, а до безсловесного брата меншого – і поготів!".

Моя співбесідниця погодилася: "Так, моральні цінності, на жаль, відходять в минуле... Іноді стає просто страшно... Але потрібно у всьому цьому жити, намагатися бачити прекрасне... Бо, за великим рахунком, життя прекрасне! Адже так, пане Іване?".

Я підвів ризку: "Безсумнівно. Інакше ми б відмахнулися від нього (життя), його неповторності і не зважали б на те, що коять невігласи.

Слава Богу, є люди, яким це болять, і вони ніколи не пройдуть повз, коли бачать неподобства, врешті висловлюють своє ставлення до них, а хтось-таки й замислиться: мабуть, щось я не так чиню, коли це знаходить такий осуд – хай навіть ув однієї людини.

Життя, безумовно, прекрасне, і сердечно вдячний Вам, пані Наталю, всім, хто солідарний із нами і цінує кожна мить життя, робить його багатшим, передовсім духовно. А духовно багата особистість, навіть матеріалізуючи свої наміри на задоволення фізичних потреб, все підпорядкує максимальному збереженню природного середовища – землі і всього, що на ній росте й живе.

Будьмо, друзі! І бережімо наше багатство, якого немає ніде, – життя!".

Знову побував на морі. Якраз і сонце проглянуло. Розкішна пора – сонячний червень і море. І вода прогрілася. От тільки треба приходити купатися в першій половині дня, бо під вечір штормить.

Штормило того червня не тільки Чорне море. А й у вітчизняній політиці: наші лікарі твердили, що з Юлією Тимошенко все гаразд, а німецькі в один голос заявляли, що пацієнтку потрібно негайно везти в зарубіжну клініку на операцію, бо вона майже не рухається самостійно.

А тут ще й Віктор Ющенко підступно, як із-за рогу, вставляв свої п'ять копійок: мовляв, Євросоюзу не слід так наполягати на звільненні Юлії Тимошенко з в'язниці і не пов'язувати це питання зі вступом України до ЄС.

Ой, відчував, що будуть йому непереливки, коли ув'язнена вийде на волю. Як і Віктору Януковичу. Той панічно боявся своєї політичної конкурентки. І, було зрозуміло: доки не згноїть її в тюрмі, випускати живую леді Ю він не збирався.

Такий от цинізм вищого ступеня! А ми хочемо, щоб до дельфінів було гуманне ставлення... Де ж йому взятися за такого поцінування людини?!

Увечері читав "Мартиролог" Андрія Тарковського. Мученицький пошук сенсу життя і творчості. Без цього людина перетворюється на тварину, якій і потрібно тільки одне – щось поїсти.

Повідомив про це дружині. А вона спочатку відреагувала на байку, а потім і на тему сенсу життя: "Смішно. Тільки не давай іншим читати, а то подумают про мене бозна-що. Ну ти і задав з ранку ноту! Я навіть забула, що хотіла написати: доброго ранку! Нічого собі ранок..."

Виходить, і я схожа на тварину, якій би поїсти, а вже потім тільки думати про підручники...".

Я відповів: "Ні, ти їси, щоб жити, готуватися до занять, результативно їх проводити, а потім – ти сама визначаєш перспективу свого життя, прагнеш до реалізації цих планів, хай не у всьому самотужки (для цього потрібні кошти) і таке інше. Тобто ти думаєш про свою духовність. Без цього людина перетворюється на тварину. Це я мав на увазі.

Тож, не нарікай на ранок! В принципі він звичайний: з'являється сонце; коти просять їсти. Щоб потім влягтися і ніжитися на сонці. Або по деревах шастати. А я вже попив чай з м'ятою. Нормальний добрий ранок".

Дружина зазначила: "Нарешті ти почав турбуватися про своє здоров'я. Це правильно. Можна було б уже йти на море.

А я, поки ще не спекотно, хочу помити підлогу, а потім буду готуватися до занять. Треба на тиждень продумати комплекси на всі заняття. Хоч ходять дуже мало. В п'ятницю навіть розстроїли: в групі з йоги було лише п'ять людей.

Я – в шоці. Навіть заняття йшли важко. Ну, як бути?".

Я відповів: "Не робити з цього проблему. Літо. Ти знаєш, наскільки ледача за своєю суттю людина. Йй би не робити зайвих рухів (за законом збереження енергії). Тому не піддавайся негативним емоціям: проведь заняття в гарному емоційному стані, ніби у тебе в залі, як і раніше, два десятки людей.

Адже ті, хто прийшов тренуватися, хочуть отримати заряд бадьорості. І вони не винні, що хтось не з'явився на заняття та зіпсував тренеру настрій.

Взагалі наші мінори нікому не потрібні. Людина, сплачуючи гроші, хоче отримати оптимістичний результат, бо розраховує на професіоналізм викладача, тренера, артиста, лектора та інших.

Тому – вдалого тобі дня, оптимізму і відмінного самопочуття. Зараз завершу свої справи і піду на море. Ти права – з ранку краще: і людей менше, і море спокійне".

Еля продовжила: "Так, ти правий. На заняттях по мені ніколи не видно ні поганого настрою, а тим паче поганого самопочуття.

Я почала пророщувати пшеницю. І їм щоранку по столовій ложці. Кажуть, дає енергію і чистить організм. Спробую.

Недарма ж коні такі сильні... А тобі зичу отримати задоволення від плавання в морі. Цілую!".

Я відповів: "Дякую! І – до зв'язку. Дивись: уже Ольга включила свій комп'ютер і вийшла на "Скайп". Підтримай її: після вчорашнього, напевно, ще не все вляглося... Нехай вже потерпить до кінця відпочинку: залишилося всього нічого – менше тижня! А сваряться, напевно, через те, що всі відпочивають, а їй доводиться готувати їсти, прибирати кімнату і мити посуд ...

Передавай вітання від мене! І – всього найкращого! Успішного дня! Цілую!"

Закінчилися мої юані на мобільному телефоні, оскільки виговорив з Олександром Горшковим та Богданом Вуйком. Всі об'явилися того дня, а тому машина закрутилася. Олександр Васильович послухав текст, сказав, що йому сподобався зміст, тепер треба вчитатися і вдуматися. Він візьме вірш у Олени Юрчук і почне працювати. Однак на соліста він бачить не пані Олену, а Костянтина Хортицю (у нього мужній баритон).

Ну, то вже його бачення. До речі, він продовжує працювати в музичному центрі ВМС України, щоправда не керівником, а режисером концертних програм. То йому, як кажуть, і карти в руки.

На море у першій половині ня так і не ходив: не було сонця, а тільки після обіду проглянуло з-за хмар. Підсмажив ще один кабачок – пообідав, погодував котів і вирушив подихати морським повітрям.

Увечері дізнався про трагедію в Пакистані: терористи, пов'язані з рухом "Талібан", розстріляли табір альпіністів, серед яких були і три українці.

Просто жахіття якесь! З якого страху стріляти в спортсменів? Чим вони завинили? Всього-навсього хотіли підкорити одну з десяти найвідоміших вершин світу. Отакий неспокійний світ.

Відволік від гірких роздумів іронічний Петро Петриченко, написавши того вечора на "Фейсбуці": "Алкоголь корисний для здоров'я. Мільйони людей не можуть помилятися!"

Ірина Стасюк запитала: "Це не про ті мільйони, що "Обманюються рад"?"

Її підтримала і Світлана Демченко.

Я прокоментував: "Молодці дівчата, я теж з непитущих. А пан Петро перевіряє, чи ми є.

Як бачите, є. І нам ім'я легіон. Правда, не мільйон. Але ми не несемо відповідальність за їхній вибір. Хибний!

Та й для чого уподібнюватися сусідам? Вони з горя п'ють, що керманіч нежонатий. А нам з якого страху пити? Мало того, що у нас президент Янукович, так іще й підривати здоров'я алкоголем? Це вже перебір! Отямтеся, панове!"

Пан Петро написав мені: "Пане Іване, Ви, як завжди, праві!!!! І Вам моя велика подяка за це!!! Ви – неперевершений!! Приймається. Щиро дякую!!! Нехай нам щастить у всьому!!!!".

Я відреагував: "Дякую! Радий був поспілкуватися, пане Петре! Як завжди радієш мудрому співбесідникові! Хай вистачає Вам сил і доброго гумору на такі потужні теми, які Ви оприлюднюєте на "Фейсбуці". Не кожному під силу. А Вам вдається. І чудово! Дякую!"

Пан Петро продовжив: "Це Вам моя вдячність..."

І до цього раптом приєднався такий текст: "Ваш співбесідник додав особливі емоції від <http://fb2422.netufire.tumblr.com>".

Я перепитав у пана Петра: "Виявилось, хтось щось відстежує і втручається в нашу розмову? От Вам і свобода слова. Навіть на приваті!, Що б це означало?"

Той написав, що цим можуть займатися певні люди на "Фейсбуці", і це вже було неодноразово.

Я обурився: "Тотальний контроль! Дивина і тільки. Але ж у наші мізки не влізти – марні зусилля. І марна витрата часу. А може, на це люди вчилися? Бог в поміч!"

Пан Петро написав: "І Ви знаєте, пане Іване, я вже нічому не здивуюся... Нинішня влада так боїться свого народу, що від неї можна чекати усього..."

Я прокоментував: "Згоден! Це небезпечно. Страх породжує підозру. А підозра веде до пошуку ворогів. Що з того виходить, ми з Вами добре знаємо (принаймні з недавньої історії): все повертається на круги своя. І знов-таки, щоб утриматися при владі, нинішні керманічі будуть діяти сталінськими методами.

Тому Ви праві: страшніше попереду, якщо не зупинити їх.

А, бачиться, люди настільки залякані і збайдужілі (тут розчарування від зрадливих проводирів), що вже майже не здатні на громадянський вчинок – захист себе, дітей, країни від кричущого зневажання людських прав. Тому нам щодня з екранів – кров, ДТП, вбивства... Створюється враження, що ми живемо в країні безвихіддя, що дорівнює безладу.

Людина губиться. Її немає. І це найзгубніше для чинної влади. Набиває кишені і не відає, чим це може закінчитися. Вдається повторити 1937 рік і відновити пародію на СРСР – трагедія. І ми про неї тепер знаємо до дрібниць.

Але, як бачимо, історія вчить тому, що нічому не вчить! Тому, якщо знайдеться сила, яка згуртує людей, повториться переважання команд і обмін нарами. Тупик теж. Потрібен незаангажований лідер із новою командою. А його немає. І ми тупцюємо на одному місці. Але влада не дремає: вона серйозно зміцнює силові структури. І ті вже стають реальною загрозою людям. Але ж це було – гарантом не загнати людей до щастя.

Знову – по колу. Яка втрата часу – просто колосальна. І доки це буде тривати, ми об'єктивно відкидаємося на задвірки прогресу. Вони гнуздають народ і крадуть далі, народ замикається в собі – п'є і тероризує свої родини. І далі за звичним сценарієм: особливо активних забирають у воронки і на лісоповал. А решта – славить вождя.

Доки це рухне, може пройти багато часу. Ті, хто контролює ситуацію зі всесвітнього уряду, вирішать простіше: приберуть незручних керманців, а країну підпорядкують своїм призначенцям-колоністам. І де ми тоді? Як писав Тарас Шевченко, німцям картопельку саджаємо. Незавидна перспектива.

Тому я дуже стривожений ситуацією. Не за себе – за дітей і внуків. Їм абсолютно немає на що сподіватися у разі переобрання теперішньої влади на новий термін. Отоді той тотальний контроль, про який ми щойно говорили, буде нормою. Бо страх перед власним народом веде до пекла, яке піаритимуть під рай. Як кажуть, збав, Боже!

Але зараз м'яч на полі влади. Народ в захисті: сам-на-сам зі своїми проблемами. Довго це тривати не може. Але хтось має прорватися на поле супротивника і відняти м'яч, щоб гол був настільки відчутним, що переможеному залишиться одне – покинути турнір.

Дай, Боже, такого форварда! Але поки що немає. І тому творять, самі не відаючи що!"

Словом, погомоніли!..

Наступного дня – 25 червня 2013 року – однозначно вирішив після ранкового провідування моря поїхати в місто, аби спробувати отримати пенсію, бо залишилося в гаманці не більше двадцяти гривень.

Але до того вдалося написати ліричний вірш "**Відгуло весілля**":

Викосили душу, як траву на сіно:
У моєї любки відгуло весілля.
Відспівали дружки. І музики змовкли.
Неубране сіно під дощем намокло!

А трава духмяна, як цілунки ніжні.
Хто ж підбив кохану на весілля спішне?
Під дощем покоси на зелених луках.
Гірко-гірко й досі від весільних гуків!

Ніжно милувала, обіймала любка,
У пахучих травах на зелених луках.
Шепотіла: любий, буду вірно ждати.
І музики грали біля військкомату...

Здрастуй, світе ясний, здрастуй, зоре мила!
Я летів до тебе, наче птах на крилах.
Та устиг, кохана, на твоє весілля...
І слова прощальні – наче дощ осінній.

А трава духмяна, як цілунки ніжні.
Хто ж підбив кохану на весілля спішне?
Під дощем покоси на зелених луках.
Гірко-гірко й досі від весільних гуків!

Викосили душу, як траву на сіно:
У моєї любки відгуло весілля.
В небі – хмарка-чубчик, що у військкоматі
Рік тому так спішно наказали зняти...

Отаким чином продовжив армійську тему, розпочату напередодні. І тоді сказав собі: досить! Треба переходити на інше. А на що – сам іще не відав, оскільки в голові не було жодної свіжої ідеї.

Віклав усе писання-міркування на потім і гайнув на море. По поверненні виявив – не без здивування, що під новим віршем поставили схвальний знак аж 22 відвідувачі "Фейсбука". Як правило, на той час рідко перевалювало за півтора десятка. Отакі справи! Приємно було на душі.

Привітав Петра Кулінця та Олега Мащенко з днем народження. Петру Ананійовичу того дня виповнилося 59 років. Олегу Івановичу – 48.

Але не міг обійтися без коментаря в додатку, коли побачив помилку в посаді Олега Мащенко на "Фейсбуці": "Перший заступник прес-секретаря Прем'єр-міністра України". Я змушений був написати: А посаду свою на "Фейсбуці", дорогий Олеже Івановичу, все ж напишіть правильно. Чи на азівці заступник – це заступник?" Все ж таки потрібно бути точним у цих речах, коли їх оприлюднюєш. А то відразу наливаєшся на пародіювання: чи то в чоловіка ступа є, чи він тупий такий – заступник...". Що ти вдієш: такий уже характер маю. Але мушу віддати належне колишньому своєму підлеглому: він негайно виправив помилку. І – слава Богу!

У Севастополі у ті червневі дні вийшла афіша про VIII Всеукраїнський фестиваль народної творчості юнацтва та молоді, присвячений ювілею міста. Микола Владзімірський розмістив її на "Фейсбуці", щоб показати рівень людей, які очолюють місцеву "Просвіту" (член Національної Спілки письменників України Володимир Проценко; він же – голова оргкомітету) та управління культури і туризму Севастопольської міськдержадміністрації, яке з квітня 2013 року очолила колишня заступник голови Ленінської районної держадміністрації в місті Севастополі Тетяна Ульянова.

Я нарахував 13 помилок, включно з граматичними. Не утримався від обурення і подав коментар: "Жах! Та ще й під егідою управління культури та "Просвіти". Ну, якщо голова оргкомітету "Миколаєвич", то що дивуватися на таке "відуриття" (а саме таке слово було в афіші замість відкриття)!

Грамотії! Таки "230-річчю" присвятили. Але для чого ж над мовою так збиткуватися? А як назвати це, коли читаєш: "22 чеврня відуриття фестивалю", він "присвячиний 230-річчю", "Мітістерство", "Саватопольська"... Навіть – "Всеукраїнський". Словом, "Мінародні" ви наші... Аж далі нікуди!".

Пан Микола написав: "Минулого року я аналогічну бздурю опублікував у "Кримській Світлиці". Скільки було образ!..".

Я відповів: "Тут не ображатися треба, а робити висновки. Що ж ми тоді хочемо від калужанина Азарова, якщо українці не візьмуть за труд відновити в пам'яті те, що у п'ятому класі вивчають? Вже не кажу про ганьбу такого оприлюднення. Сором!

А сьогодні ще й стало відомо, що Микола Азаров із Дмитром Табачником збираються звільнити з вищої школи кожного другого викладача. Ще доберуться до скорочення вчителів, і ми станемо країною суцільної грамотності, на кшталт оцим людям, у яких "спонсорі" – "Просвіта", "Козацтво" та управління культури.

Приїхали з такою культурою та просвітою – далі нікуди: далі море і турки. А таки ж турки, що й казати!".

Бачиться, нажив і я собі нових ворогів. Але проходити повз таке – злочинно. Певна річ: треба робити висновки. І організаційні в першу чергу.

Пані Наталія Лисюк прокоментувала новий мій вірш "Відгуло весілля" такими словами: "Доброго вечора, пане Іване! Як же точно Ви сказали: "Викосили душу, як траву на сіно..." Щира подяка за Вашу поезію... Не знаю, коли тепер засну... Думки... А вам – доброї ночі і Солодких снів!".

Встигаю написати два рядочки відповіді: "Дякую, мила пані Наталю! І все-таки, сподіваюся, що Вам насниться духмяна трава, що пахне зусібіч, і уста, що шепочуть всякчасно: "Прекрасна!"...".

І сам – в ліжку! Дай, Боже, нового дня. І нового слова.

А вже наступного дня знайду слова пані Наталії: "Доброго дня чи вже вечора, пане Іване, добре, що читаю аж тепер Ваші чудові слова... Прочитала і посміхнулась, дякую щиро за побажання! А заснула таки пізенько...".

Я додав: "Зате ж згадати є що!..".

Пані Наталія підтвердила: "Так, так, пане Іване...".

На цьому й крапка.

Отакі історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 30 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 34

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Сторонній", "Приблудне кошеня", "Електрик", "Маю клопіт", "На прив'язі", "З моря погоди...", "Співачка" ("Артистка"), "Із Врадівкою, Україно!", "В тім – весь Він!", "Мрійливий туман", "Виглядаю ранок", "Диваки" та "Омлет", котрі з'явилися на світ божий 26 червня – 4 липня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Щоб розпочати сьогоднішню розповідь, хапаюсь за паличку-виручалочку – свій робочий нотатник. Запис від 26 червня 2013 року – на відміну від інших – далеко не стислий, а тому зберіг подобиці, котрі дуже доречні для розуміння як тематичної спрямованості віршів тієї пори, так душевного настрою автора.

Дозволю собі дослівно навести нотатку чотирирічної давності: "Учора не було моїх сил увечері будь-що читати чи писати, бо весь день був у місті. Находився вволю! Пенсію, на жаль, досі не нарахували, а тому отримати нічого не зміг: зняв усе, що залишалося на пенсійній картці. Тепер, слава Богу, ожив мобільний телефон. А також зміг поповнити рахунок дружини, щоб вона могла виходити в Інтернет.

Дорогою до нашої телерадіокомпанії (а як я можу обійти її, перебуваючи в Севастополі, коли найвідомішому будинку на вулиці Бастіонній було віддано вісім чи не найкращих у творчому сенсі років?) несподівано зустрівся зі своїм колишнім заступником Тамарою Бонь: вона з подругою Олею сиділа в літньому кафе і смакувала свіже холодне пиво, вгамовували спеку...

Як я зрозумів із розмови, з державною компанією Тамара Миколаївна не підтримує зв'язків: займається разовими проектами – проведенням майстер-класів у філіалі Московського держуніверситету чи на курсах підвищення кваліфікації працівників засобів масової інформації.

Потім побачився з працівниками нашої компанії – Сергієм Норманським, який очолює її тепер (і найбільше скаржитися на те, що Київ не платить ні копійки на масові заходи, як-от: міжнародний телерадіофестиваль "Перемогли разом"; доводиться залазити в борги, щоб потім цілий рік розплачуватися з ними), Ларисою Кужановою, яка цього дня знову була в прямому ефірі, Мариною Бетановою, котра дала мені новий телефон Олександра Лук'янченка (я все гадав, чому не можу додзвонитися до нього, а, як з'ясувалося, у мене застаріли координати мого колишнього заступника?) та іншими. Пройшла повз мене, але привіталася, головний бухгалтер компанії Ілона Пархоменко зі своїм старшим сином.

Завідувачка відеотекою Тетяна Сахарчук працює секретарем у Сергія Норманського. Журналіст Сергій Ткачук завідує рекламним відділом компанії...

Дізнався й про те, що той же мій заступник Олександр Лук'янченко був членом журі ІХ телерадіофестивалю "Перемогли разом", оцінював привезені радіомовні проекти разом із віце-президентом Національної радіокомпанії України Анатолієм Табаченком та керівником радіомовлення Севастопольської РДТРК Світланою Цепальновою. Словом, всі разом, всі перемагають. Одного тільки мене немає серед них. Хоча я там присутній хіба що в піснях, які виконує Тетяна Барткова (правда, вони про це не знають, оскільки авторів ніхто не оголошує).

Сергій Норманський повідомив, що досі воює за приміщення компанії в судах. А в тій будові, що на вулиці Гоголя, компанія "Консоль" не виділяє жодного квадратного метра для Севастопольської регіональної держтелерадіокомпанії (РДТРК), оскільки розрахувалася з попередніми керівниками і компанії, і Держкомтелерадіо України квартирами...

От де, виявляється, собака зарита! Але судитися з керівником "Консоли" генеральному директорові Севастопольської РДТРК відверто не радили, оскільки йдеться про людину Партії регіонів...

Словом, Сергію Дмитровичу, твій крок би був аполітичним і нерозумним: саме так чи приблизно так і сказали люди при владі, зокрема і перший заступник голови Держкомтелерадіо України Анатолій Мураховський, який мав безпосередній інтерес до угоди з будівельною компанією "Консоль".

І чоловік, як я зрозумів, змирився з реальністю. А зараз йому не до цього – триває перевірка КРУ за три останні роки діяльності компанії. Крім того, як зізнався мені сам, бореться з практикою підношень від працівників організації генеральному директорові (процент від отриманих коштів за комерційні сюжети): так ставив справу попередник – Олександр Скрипниченко. О, мораль!

Побажав колезі триматися, а головне об'єднувати колектив цікавими творчими проектами. Бо найперше, чим належить займатися, звичайно, ефіром – альфа й омега всіх турбот. Та підтримувати належно тих, хто робить рейтинг Севастопольському телебаченню і радомовленню. Без цього годі й сподіватися на успіх – увагу глядача та слухача.

Побував у новому приміщенні компанії "Севстар. ФМ" на зупинці "Студмістечко". Там усе, як і на попередньому місці роботи мого колишнього заступника, але зараз готується павільйон під масові заходи – ток-шоу, постановочні проекти тощо. Олександра Лук'янченка кликали навіть на посаду керівника відділу засобів масової інформації міськкадміністрації. Він пообіцяв подумати.

Я порадив не робити таких кроків. Можна буде втратити і посаду, і свою приватну компанію, яка продовжує набирати темпів та популярності серед севастопольців, особливо молодіжної аудиторії від 21 до 29 років. Є з ким працювати.

Олександр Олександрович вислухав мої аргументи і погодився, що конкретна справа набагато цікавіша, ніж чиновницька робота, де, крім організаційної метушні, має бути підготовлена чітка щотижнева (та й не тільки) звітність.

Оці звіти, довідки (хто-хто, а я знаю на всі сто відсотків!) – це не його. Творча ж робота – це безмежні можливості спілкуватися з живими людьми в прямому ефірі, у вирі самого життя.

Олександр Олександрович хоче, щоб я почитав спецкурс з журналістики студентам та його працівникам, а також прийшов на ефір зі своїми віршами. Останнє зроблю, а спецкурс мені готувати зараз ніколи, бо ніяк не приступлю до формування нової книжки. Катастрофічно бракує часу. А приїде дружина – не буде й поготів.

Літо – не до спецкурсів. Хоч би на які нові вірші знайшлися сили...".

Та всупереч останньому твердженню того дня написав вірш "Сторонній":

Я пізно приїхав: усе відцвіло –
Бузок, і жасмин, і півонії.
І краплі-дощинки мені на чоло –
З черешні привітно видзвонють.

Вже ягід немає – їх хтось обірвав.
А ті, що не встигли, пропали всі...
І тільки кульбабка й зелена трава
Зі мною в саду привіталися.

А я негостинно із ними повівсь:
Зірвав до одної і виполов...
Приблудний котяра – на збитій траві:
Пізніш познайомимось – ніколи.

Я – в місто. Йому привезу молока.
Мені треба друзів побачити.
Знов мушу до гостей незваних звикать,
Що нишпорять літніми дачами.

Побачився з друзями – всі ділові:
Косяться весь час на годинники.
Своє в них життя. Їх стача на привіт
І обмін поспішний новинами.

Я – гість: що було, те давно відбуло.
Себе відчуваю стороннім я.
Та й пізно приїхав: усе відцвіло –
Бузок, і жасмин, і півонії...

Забіг у "Сільпо" – накупив молока.
Бо жде той котяра обіцяне.
Тепер весь сезон він мені за друга.
І жодної в нього амбіції.

І справді: після виходу в місто почував себе, як на чужому весіллі. І не ивно: всі були зайняті своїми справами. Всі поспішали – не до розмов...

Моїх знайомих-друзів можна зрозуміти: я для них уже стороння людина. Приїжджай. Тому, сказав собі, досить візитів – час зайнятися читанням та писанням. А там і дружину діждуся. Все буде гаразд. Он – за кілька сотень метрів – море, а поруч – комп'ютер, книги, прибудні коті, їжаки і сад, де наливаються яблучка та груші...

Дружина прочитала першодрук і відреагувала на нього: "Прочитала поезію. Гарно. Але краще тобі ні з ким не зустрічатися. Сум на себе навісаєш. Краще ще більше плавай і засмагай. Але в корисний час!".

Я відповів: "Зараз закінчу з господарськими справами і піду. Якраз – одинадцять година".

А Наталія Лисюк, прочитавши новий вірш, зазначила: "Добре, коли маєш друзів, у яких немає амбіцій. На те й вони друзі, щоб завжди могли вислухати, почути, підтримати і бути просто поруч...".

Я відповів: "Правильно! А таких багато не буває. Тому й цінуймо, якщо є!".

Пані Наталія продовжила: "Ой, ціную, пане Іване, бережу, як зіницю ока... Молю Бога за них, щоб дарував довгі літа їм на радість, а мені на втіху...".

Я згодився: "Так і буде, пані Наталю!".

Пані Наталія додала: "Вірю, пане Іване! Бо куди ж без них, перевірених часом і життям?!".

Я завершив діалог: "Так! Хай Вам вірно й радісно дружитися!".

А море того дня було просто дивовижним: чистим, блакитним і теплим. Ще й дельфіни бавилися, правда, далеченько від берега. Але всі завмирили і з подивом спостерігали за їхніми дуетними виринаннями з води.

У Києві ж була звична червнева спека, іноді аж нестерпна, як повідомляла дружина: не вистачало навіть сил готуватися до занять. Але мусила йти, хоч наперекор було всього три відвідувачі. І це – на йозі! Що ж уже говорити про пілатес та інші силові навантаження? Одне, що втішало: залишалося вже менше місяця до відпустки. І тоді – знову море! На цілих два тижні...

Увечері сидів без світла: щось знову трапилося з електрикою. Напевне, якась чергова аварія в місті. Для Севастополя це не дивина.

Дружина йшла з роботи і зателефонувала: в Києві зірвався несподіваний дощ. Благодатний – після денної спеки. Єдина радість їй. Бо знову в п'ятницю не буде заняття – День Конституції України. А завтра – два заняття: і вранці, і ввечері. Яка ж тут радість?!

Наступного дня – 27 червня 2013 року – новому віршу передувє стислий запис у нотатнику: "Пішли спекотні дні: все, що було в холодильній камері, пропало. Тому щодня доводиться ходити в магазин – і для себе, і для прибудних котів. Їх уже четверо приходять до мене поїсти. Причому тричі на день – вранці, в обід і ввечері. Як солдати в армії...".

А написав того четверга вірш "**Прибудне кошеня**":

В мене спить кошеня в коридорі,
Чи жени його геть, а чи ні...
Та ще сонце пекуче знадвору
Примостилося у мене в вікні.

Хтось гукає – напевно сусідка:
Я купити просив молока.
В місто сам вибираюся рідко:
Став до літньої дачі звикать.

Тут і море, і сад, і цікади...
Правда, темінь, як хмарно вночі:
Вийшов з ладу – вкотре! – трансформатор.
І як бути – електрик мовчить.

Почекайте! – і вся його рада.
А удень так розкішно довкрузь,
Коли вийдеш з будиночка й сядеш
У тінючок від яблунь і груш.

А червона вже вишня темніє:
Не зірви – і посохне собі...
... Десь далеко-далеко мій Київ
В нескінченній своїй боротьбі.

Я туди повернуся не скоро:
Притомили пусті балачки...
В мене спить кошенья в коридорі.
Без електрики супчик прокис...

Не біда: молоко є і вишні.
Передбачливо й хліб закупив.
І в людей так: запаси колишні
Ще сьак-так їх приборкують гнів.

А не стане – тоді вже не знаю,
Чим закінчиться розгардіяш?
Кошенья в коридорі куняє
І губами прицмокує аж...

Картинка з натури: настільки втомило сонце кошенья, що воно розляглося в коридорі і задрімало, підклавши лапку під голову.

А мене рятувало від тогорічної спеки тільки море. Сидів у ньому, як бегемот у дитячому мультфільмі, і нікуди не хотів вибиратися. Хіба що в магазин. Бо ще й мобільний розряджався: дякувати продавцям – дозволяли підзарядитися. А тому (хай і був без електрики), але міг спілкуватися, хоч і з перебоями, з дружиною. Інші – не телефонули: святкували люди...

І День Конституції України – 28 червня 2013 року – продовжував сидіти без світла. Про який настрій могла бути мова? Виручав із гарячою водою для вечірнього та ранкового чаю мій 50-річний сусід по дачі Олексій Бойко: він мав уже вирушати в зарубіжний рейс на своєму судні, але в останній момент виклик відмінили. Проблема була з напарником: чоловік запив по-чорному. Однак згодом йому пробачили зрив (бо одесит – свій. "Мене б без розмов звільнили за таке на беріг", – констатував Олексій Давидович).

У творчому сенсі не було простою – продовжив учорашню тему, написавши вірш "Електрик":

Розрісся мій старий горіх.
То й прорідив його нівроку:
Спиляти мусив аж півкрони,
А решту все-таки зберіг...

Електрик дачний – просто жах:
Струм увікнуть ніяк не хоче,
А тільки голову мороче –
Гілля йому, бач, заважа...

Ну, от підрізав... А де ж струм?
У понеділок, каже, буде...

Чом не тепер, питають люди.
І я ніяк не доберу...

Та вже такий от чоловік:
День Конституції у нього.
А в нас же світла – ні у кого!
Але ж – здорові всі й живі!

І чарку він підняв за те:
Такий щасливий – аж світився.
І ми погоджувались з ним всі:
День Конституції – святе!

Дививсь докірливо горіх
На мене ранами своїми.
... І щось сусід казав у риму
Про отаких пролетарів:

Та ні на якій же козі
До них під'їхати не можна.
А що вже п'ють – таки безбожно.
І все їм з рук! Все – на мазі...

Куди вже з неграми простіш
(Помкапітана він на флоті):
Ті безвідмовні у роботі.
А цей же – Господи, прости!..

Розвів я ввечері вогонь:
Гілля шкварчало і горішки.
Мав світло все-таки – хоч трішки.
Ото і свята усього!

Олександр Волков із Закарпаття розмістив на моїй сторінці у "Фейсбуці" лист журналістів та громадськості до Віктора Януковича та Віктора Пшонки, в якому вони бездоказово стали на захист спортсмена Вадима Титушка, котрий 18 травня 2013 року відверто перешкоджав роботі журналістки з 5 каналу Ольги Сніцарчук, ба більше – дозволив собі бити її. Тепер, бачте, як за радянських часів, обурені журналісти від влади та "громадськість" вимагали притягнення до відповідальності тих, хто постраждав під час відомих резонансних подій.

Я прокоментував: "Сиджу без струму, світла і зв'язку. Вийшов з ладу трансформатор. Нічого не обіцяють до наступного вівторка. Те, що Ви показали, дорогий Олександр Івановичу, чистої води – донос. Причому – політичний. Прикро, але гіркі часи тоталітаризму повертаються. Поширений Вами лист – ще одне наочне свідчення того. Далі буде народний "одобрямс".

І все піде, як у старі часи. Найганебніше, що першу скрипку в цій справі грають журналісти. Та ще й проти колеги. Тільки тому, що він (вона) із опозиційного засобу масової інформації. До більшої ганьби важко навіть додуматися.

Отака вона нині – журналістська солідарність. До зустрічі, друзі! Крапля заряду була в батареї – вийшов увесь!".

Наступного дня – 29 червня 2013 року – написав вірш "Маю клопіт":

Як була зі мною поруч,
Звично бігли ночі й дні.
А без тебе навіть море
Надокучило мені.

Зранку тиша. Тільки гавкіт
Деся озветься і змовка...
Не пишу. Лиш вношу правки
Там, де схибила рука...

У високому горісі
Вітер листям шелестить.
Ой, електрик як сварився,
Що він встиг так розростись:

Вже дістався, бач, до ліній
Він електропередач.
По живому деревину
Як же різати шкода!

Але мушу – клопіт маю.
У сусіда пилку взяв.
То горіх, то вірші краю...
Де взять слів, щоб розказать,

Як із зойком вниз – додолу –
Дзеньк! – горішки об асфальт?
Не позаздриш, в кого доля
Прагнуть висі: зріжуть – факт.

А плющем яким стелися,
Без проблем собі рости.
Свіжі рани на горісі.
В мене теж – від самоти.

Натомився. Сів спочити.
Мліє в сонці літній сад.
А в тіньочку біля хвіртки
Кішка лиже кошениат.

Соловейко обізвався.
І мобільний мій ожив.
Бач, і віршик написався.
Ну, а ти як – розкажи?

Добре, що не бачила тоді моя половинка, як мені довелося позбиткуватися над горіхом біля нашого будиночка та ще над одним – біля цистерни для води. Коли я молоденького підрізав, щоб той до сусідів не ліз у город, то й тоді наслухався від дружини неприємних слів, а тут довелося повністю у багатолітніх дерев спиляти верхівки. Шкода! Але мусив – заважали...

В останній день місяця, що випав на неділю 30 червня 2013 року, зранку зривався дощ, який повернув мене з півдороги до моря. Потім я відніс свій комп'ютер на підзарядку, а хвіртку не замкнув. Яким же було моє здивування, коли повернувся і побачив, що хтось був у гостях і зірвав ще недозрілі персики в саду та сливки. Написав віршик про цю несподіванку, який назвав **"Обнесли"**:

Доки по обіді
Вдома я не всидів,
Дачу хтось відвідав
Із чужих гостей:
Персик обнесли весь
І зелену сливу...

Словом, є мисливець
Й на незріле теж...

Це давно відомо
Не мені одному:
Є такі в нас гомо,
Що й казати мені:
Хай дівча незріле,
Візьме через силу.
Хай би як просило –
Не почує, ні...

Тільки не про те я:
Слива – Бог із нею,
Та от діарею
Можна мати вмиль.
Персик вкрали – грець з ним
(Хоч ніякий – персик!):
Ліки ув аптеці
Дай їм Бог купить!

Знайдуться – півгоря!
Та коли ти хворий,
Про яке там море
Мова може йти?
І нема секрету:
Трапиться халепа –
В місті туалета
Можна й не знайти...

Ризик – нерозумний!
Хоч не все так сумно:
Знаю – біля ЦУМа
Є і "єМ", і "Же" ...
Ну, чудні, їй-право,
Гості на "халяву".
Може, їм диявол
Шлунки береже?..

Все було б простіше,
Коб прийшли пізніше:
Я б вгостив спілішим –
Тим, що тут росте.
... Треба ж: по обіді
Дома я не всидів.
А прийшов – ні сліду
Від моїх гостей...

Під вечір море стало штормити, а тому я відважився тільки двічі запірнути в нього. А сонця так і не було. Коли зайшов у магазин за комп'ютером, почув від хлопців-будівельників, що світла може не бути аж до четверга. От тобі й понеділок! Вся проблема в коштах: електрики вимагають грошей за перемотування котушок трансформатора, а люди не дуже спішать їх віддавати. Словом, тупик. Тепер усе залежатиме від політики голів кооперативів, які залишилися без струму.

Галина Жубіль першою відреагувала на нові рядочки, написавши: "Як це мені знайомо! Але ніколи особливо і не переймалася. А може, комусь це більше потрібно. ніж мені? Хтось голодніший, бідніший, нужденніший... Хай це їм піде на користь!

Доброї Вам ночі, пане Іване!".

Я відповів: "Дякую, люба пані Галю! Поділяю Ваш оптимізм. Щиро зичу Вам і всім друзям світлого настрою та гарного самопочуття! Проводжаймо червень, мої хороші та сердечні!

Ця прикрість не йде в порівняння з іншими (як-от: негода, знеструмлення тощо), але все-таки співчуваю своїм непроханим гостям. Хай вони будуть здорові! Заодно кажу Вам, мої друзі, будьте мені життєрадісні та щасливі. Все марнота, крім життя! Бережіть себе! Дякую випадкові, що можу побажати Вам привітного недільного вечора! А з тим – добраніч Вам та солодких-пресолодких снів. Дякую за добру пам'ять, друзі!".

Середульший місяць літа, котрий розпочав свій відлік у понеділок 1 липня 2013 року, відкрив поверненням до теми, яка незмінно присутня в творчості, бо найбільшим є бажання бачити щасливою і вільною (що невіддільне одне від одного) рідну Україну. Назвав першодрук "**На прив'язі**":

Приснилось: вмер я, а мій пес
На прив'язі. Спекотне літо.
Душа спустилася з небес,
А псу не може підсобити.

Я й так і так до ланцюга
І до нашійника – все марно.
А пес від спраги знемага
І вже останній згриз сухарик.

Лежить, немовби смерті жде.
І хоч би хто – всі повз: обходять.
Спочатку гавкав до людей.
А потім змовк. Лежить та й годі.

Душа заплакала моя
І пригорнулася до псини.
Гризи нашійник – мовив я –
І рви ланцюг свій, бо загинеш!

Немовби струм уразив пса
Чи то відчув мою він душу,
Але звільнив себе він сам,
Хоч зуби й лапи зранив дуже.

Я так зрадив, що аж проснувсь.
Подивувавсь – от приверзлося!
Прочунав: в руку сон – збагнув:
На ланцюгу народ і досі.

І все при тих же хазях.
І все на них горбатить спину.
Гризи нашійник – мовлю я –
І рви ланцюг свій, бо загинеш!

Моя історія про пса
Одне-однісіньке доводить:
Хто хоче жити, мусить сам
І попри все здобуть свободу!

А уподобав свій ланцог,
Утішся – матимеш нашійник.
Бо де ж хазяїн, що без слуг
І вірнопідданої псини?

Бійсь благодійників своїх,
Бо ще на прив'язі забудуть,
Коли потурять з трону їх
Зневажені псарями люди.

І я – гавкучий віршомаз –
Тоді зрадію й відпочину,
Бо прагну силами всіма
Щасливу бачить Україну.

Отак бунтую в Інтернеті – на своїх сайтах. А іншої трибуни в мене немає. Та все сподіваюся, що комусь, хоч морально, але допомагає моє слово. Хай це буде одна людина, та й вона – сила у обстоюванні української України. Збудувати духовну Україну – для мене це найголовніше. Коли людина відчує себе українцем, отже, шануватиме в собі український дух, вона ніколи й ніде не поступиться своїми духовними цінностями, своєю мовою, своєю культурою, своєю державою. Вона за честь матиме можливість віддавати свій досвід, знання, свій талант задля приростання духовності рідної країни. Це – святе. Як діти, як родина, як рідний край. Бо це – твоя Батьківщина. Оаза твоєї душі. Джерело твого буття на землі.

Зранку того дня зірвався дощ. Але не надовго. Скільки вистачило заряду в комп'ютері, поспілкувався з друзями на "Фейсбуці" та з дружиною.

Аби щось написати до наступного ранку, мав іти в магазин підзарядити апарат. Опісля – на море: хай не покупатися, а хоч подихати морським повітрям.

Дружина ремствувала: в ім'я чого там сидіти – приїзди додому! А я мав ще сили, щоб триматися. І якщо навіть і наступного дня не буде світла, то й до четверга дотягну: не біда, аби тільки щось написалося. Отакий характер. Тим і долаю всі труднощі, як кажуть, похідного життя...

Та йчого ремствувати, їй-богу: благодатна атмосфера – природа довкруг, і ніхто не заважає. А їм теж природну їжу: абрикоси, ягоди, вишні, огірки та помідори. Є хліб, кефір і молоко...Що ще потрібно, щоб писалося: як бачиться, все до ладу. Лишень хіба що світла жду!

Але ж яка радість неймовірна: о 19 годині того дня з'явився електричний струм у мережі нашого кооперативу. Таки ж Бог почув мої молитви! І слава Богу.

З задоволенням напився гарячого чаю, бо щось не на жарт мене стало морозити тодішнього вечора: мабуть, забагато я стояв над морем, а потім іще й сидів між скель та насолоджувався розбурханою морською стихією. Чим залишалося лікуватись? Саме придбаним (бач, як доречно!) медом та чаєм із молоком. Гарна оздоровча суміш: досі в цьому переконаний!

Того ж понеділка в "ТСН" з'явилася інформація про те, що ув'язнена Юлія Тимошенко потребує невідкладної операції. Як виходило з повідомлення: бранка режиму мала проблеми з хребтом, майже не рухалася самостійно, навіть із ходунками. Німецькі лікарі забили тривогу, наполягаючи на операції за кордоном, а наші стверджували, що стан у хворої стабільний...

Теж мені аргумент (а що ти хочеш, якщо того вимагає головний "професор", що мав у зоні за дві ходки кримінальне псевдо Хам! Та ще й "Парус", здається...).

Отож стан у хворої стабільний... Зрозуміло: якщо це стабільно важкий стан, то й невдовзі можна загубити людину. Але кому до людей є якийсь інтерес у цій країні? Навіть якщо це і колишній прем'єр-міністр України. Вже не кажу про просту людину?! Часи бездушся і цинізму!

Дружина надіслала адресу сайта нашого "Книжкового клубу": переглянув нові видання з каталогу і не замовив жодної книжки – нічого не зацікавило. Або таке, що ніколи в житті не читатиму, або те, що вже є в мене, наприклад, пропонується новинка клубу – роман Василя Яна "Чингисхан"...

Зате самому писалося. І це гріло душу. Хай навіть напередодні не вдалося сповна насолодитися морем, однак наступного дня – себто 2 липня 2013 року – у "Фейсбуці" з самого ранку поширив ліричний триптих "**З моря погоди...**"

I.

І знову хмари-кучугури.
І дощ – то йде він, то не йде...
І ти сидиш собі, як дурень:
Погоди з моря мовчки ждеш.

Гадаю, хтось тут щось наплутав:
Мені ж на море – навпаки...
Сиджу в хатинці, мов прикутий:
Тулю слова в свої рядки.

А дощ у шибку тарабанить:
Піди спитай, що хоче він?
Спекотно – зле. З дощем – погано:
Куди не кинь – усюди клин.

Хоч повертай назад голоблі,
Бо й дома пишуться рядки...
Дощем вмивається картопля.
Висять умиті огірки.

Їм дощ цей – радість незбагненна.
Яке там море – марнота...
Немає вибору у мене,
І я себе втішаю так:

Все врівноважено в природі –
Затихне дощ, і буде штиль.
А море гарне і в негоду,
Як гонить хвилі звідусіль.

Вони шалено б'ють об скелі,
Від злості – спінені, стрімкі...
Іду до них я. Повз веселі
Картоплю вмити й огірки.

II.

А море й справді невідоме:
Здіймає хвилі-валуни.
Хитає чорного баклана,
А він іще й пірнає в них...

І кілька чайок: врівень скелі,
Де я стою, висять довкруз.
Різкі їх крики й невеселі.
А море піниться чимдуж.

Самотній пляж: хто ж в дощ тут буде?
(Не рахуватиму себе!)
Хвиль гребінці біліють всюди.
На видноколі – корабель:

Іде спокійно, без упину:
Немов дрібниця – шторм йому...

І тільки викрики чаїні
Усе тривожніші чомусь.

Стою над прірвою. Гримкоче
Об скелю хвиля, й бризки – в вись.
А з неба – хмар над морем клоччя.
Де б ще такого надививсь?

III.

Униз спускаюся: мій Боже,
А я ж гадав, що тут один...
Лежить дівча – на хвилю схоже:
На хвилю пінної води.

Читає книжку, диха морем
І слуха плеєр водночас...
Дівча приїхало учора:
Десь з-під Воронежа дівча.

Скупалась, каже, попри хвилі...
І в кого ж це така пішла?
В дівчати тіло – біле-біле.
У мене – чорний шоколад.

Приємна зустріч. Та прощаюся.
Кажу: мені іти вже час.
Бо мить іще – і закохаюся...
Та – Боже збав: воно ж – дівча!

А море злиться. Ну чого ти?
Ще й блискавиці вдалині.
Прекрасне море і в негоду.
Повірте все-таки мені!

Воно й вночі тепер наснитися:
Які картопля й огірки,
Коли красуня світлолиця
Й чуття, як хвилі ті, стрімкі?!

Але триматимусь, як скеля:
Хай хвилі б'ють, яка печаль,
Коли моя дружина Еля
Нічим не гірша за дівча.

Колись до мене та прибуде.
І ми на море підем вдвох.
І наче сонце, сяять буде
Кохання, що дарує Бог!

Спочатку – після дощу – на якусь хвилю навіть сонце виглянуло з-за хмар. Ясна річ: негайно захопив комп'ютер і помчав у магазин. Віддав його дівчатам на підзарядку, а сам на море. А все інше відоме з триптиха. Навіть не встиг скупатися (хоч штормова хвиля кілька разів докинула бризки й до мене), бо знову прорвало небо. На цей раз по-серйозному: добіг до магазину і був весь мокрий, як хлющ. Тому забрав комп'ютер і пішов до себе на дачу. А дорогою бігли за мною, як маленькі кораблики, дощові бульбашки в калюжах. Весело було, що й казати!

Галина Король із Іспанії, прочитавши мій триптих, вигукнула: "Чудово! Дякую! Доброго дня Вам, пане Іване: натхненного, радісного і повного приємних несподіванок!".

А Наталія Лисюк додала: "Пане Іване, з поверненням Вас у "Фейсбук!" Прочитала – настрої чудовий! А Ви – просто Супер! І так класно, що Ваша Еля нічим не гірша за дівча! Пишаюсь Вами!!!".

Я відповів: "І я радію, чуючи та бачачи Вас, пані Наталю! Приємного Вам вівторка. А в мене він – дощовий та вітряний. Треба б у солдатський магазин сходити за молоком кошенятам – не пускає дощ! Плаче й плаче, як живий..."

Ну, то хай уже виплачеться сповна: буде чим прати білизну. Під вечір уже якось виберуся. А Вам зичу світлого настрою та чудового самопочуття! Дякую, що так сердечно вподобали мій новенький триптих".

Дружина також відреагувала на написане: "Хороший вірш. А з приводу закохатися – від цього ніхто не застрахований. Це така справа, якщо ще й молоде тіло ... Воно притягує. Кожному своє! Декому стимул на нові вірші. Це непогано. Мене це не ображає. Я ж не зможу напевно довго протримати себе моложавою. Навіть на нитки, що омолоджують обличчя, дають термін п'ять років... Та й грець із ними! А шкода ..."

Вмираю, як хочу горіхів!".

Я відповів: "На сто відсотків був упевнений, що саме цей момент буде предметом дискусії. А щодо горіхів, на жаль, цього року їх мало вродило. Але на базарі купимо. До того ж я ще й половину гілок обрізав...".

Еля продовжила: "Звичайно ж, друзі в Інтернеті тобі приємніші. А дружина звертає увагу на все. Хоча я наголосила спочатку, що хороший вірш вийшов. Тобі ж подобається, як інші реагують. А я ось така... Ну що поробиш!".

Я підвів ризку: "Не драматизуй, Елю! Немає жодних підстав, як на мене."

У нас вітер виє. І знову відключили світло: не довго музика грала! Тому припиняю своє писання.

Але якщо ти думаєш, що це так легко написати, щоб хтось прочитав та ще й відреагував на написане, то запевняю тебе – це далеко не так. Треба мати що сказати і вміти це зробити. Здається, я це вмію. Інакше б не писав.

І я не чекаю нічого, але знаю: коли мине безлад, у якому ми живемо, це буде читатися. І друкуватися. Тому що в основі – бажання автора жити в нормальній країні, любити жінку, з якою він пов'язав своє життя, дорожити тим, що гріє його душу.

Здається, перестав дощ: буду йти в магазин. Смачного тобі!

Слава Богу, щойно знову з'явилася електрика. Але вітер не вщухає. Все ще може бути...".

Того дня світ облетіла тривожна звістка з Миколаївщини: в селі Врадіївка місцеві міліціонери (лейтенант міліції Дмитро Поліщук, капітан міліції Євген Дрижак) згвалтували продавщицю з продуктового магазину – 29-річну Ірину Крашкову, котра ввечері поверталася з дискотеки (силоміць затягли в авто і позбиткувалися, залишивши голою на вулиці та вдаливши її молотком по голові).

Одного з кривдників (капітана міліції Євгена Дрижака – похресника начальника Миколаївського обласного управління внутрішніх справ) місцева влада намагалася обілити (мовляв, він не причетний до злочину, оскільки перебував на чергуванні в райвідділі міліції, що зафіксовано камерою стеження...).

Люди обурилися відвертою й цинічною брехнею, штурмом узявши приміщення райвідділу міліції. При цьому наголосили, що не розійдуться доти, доки не буде заарештований кривдник Ірини Крашкової. Були потерпілі серед протестувальників.

Отаким був рівень захист прав людей чотирирічної давності. А тому доводилося погоджуватися з висновком місцевих мешканців про те, що у Врадіївці було б більше порядку, коли б міліції взагалі там не було.

Парадокс! Та правда життя незаперечна. От тільки наші опозиціонери не дуже поспішали на такі події. А вона може бути останньою краплею терпіння людей і вилитися в серйозний спалах людського гніву та протистояння зі злочинною владою.

Гарант же тільки сповіщає громадськість, що бере події у Врадіївці під особистий контроль. Ну, не ідіотизм!?! Створити таку ситуацію в країні, коли правоохоронні органи розпускають руки і знущуються над людьми, і при цьому стверджувати, що це здійснюється під твоїм контролем!

Нелюд і недоумок, що й казати. Та й міністр внутрішніх справ Віталій Захарченко тільки того дня збирався виїхати у Врадіївку, а мав би бути там ще два дні тому, щоб не довести конфлікт до відвертого вибуху народного гніву!

Але й цього не сталося – він опівдні звітував у Верховній Раді України під скандування опозиції – "Ганьба!" Але навіть за такої неслави міністр не збирався йти у відставку. Такі часи – така мораль!

Зателефонував Олександр Горшкову: пісня "Чуємо тебе, Тарасе!" уже на завершальній стадії (аранжування, робота з виконавцями тощо). Але були проблеми організаційні: під час безпосереднього виступу артистів перед пам'ятником Тарасу Шевченку потрібні були потужні колонки звуку. Я зв'язався з Богданом Вуйком і попросив потурбуватися про це. Словом, він буде вирішувати це питання з командувачем ВМС України.

Я попросив Олександра Горшкова передати вітання та подяку Олені Юрчук, яка 25 червня 2013 року у програмі Наталії Альчикової "Нетихий час" тепло відгукнулася про співпрацю зі мною та запропонувала глядачам передачі переглянути наш відеокліп "Артистка" – власне розповідь про її дорогу до пісні. І хай його безбожно порізали під час монтажу передачі (бо перебрали хронометраж!), але він дав уяву про зміст пісні... Наводжу текст пісні й у сьогоднішній розповіді – під назвою "**Співачка**" вірш із присвятою Олені Юрчук – солістці ансамблю пісні й танцю ВМС Збройних Сил України був опублікований у першій моїй книзі віршів "Мигдаль на руїні" 2003 року:

Упаде зоря –
Про своє бажання загадай!
Хай зоря згоря –
Тільки ти не згоряй.
Божий дар, як доля,
У душі хай палає:
Не згаса ніколи,
Доки пісня лунає!
Із пісенного чистого джерела –
Я зросла.

А казали – зась:
Не про мене дорога така!
А вона збулась,
Хоча і нелегка.
Не завдайте болю –
Заздрість хай обминає.
Я була собою –
Нею і залишаюсь.
Із пісенного чистого джерела –
Я зросла.

Я обрала спів.
І душа моя усім співа.
Знаю: без шипів
Троянди не бува!
Сцено, я на тебе,
Як на Бога, молюся.
Більшого не треба –
Раз мій шлях тут відбувся!
Із пісенного чистого джерела -
Я зросла!

Дружина обурилася, коли дізналася, що я виправ усю білизну: вона сподівалася, що я відвезу її в хімчистку. А для чого? Коли в мене стільки дощової води назбиралося, що вистачило і на прання, і на чотириразове полоскання. Але, якщо така справа, білизну на постіль дружини я здам у хімчистку перед її приїздом. Хоча в цьому немає потреби. Та все-таки, якщо раптом будуть нарікання, куплю нову простиню і напірник. Ради Бога! Аби мирно та тихо. Без лиха...

Звісно, Еля аж надто стала боятися будь-якої зарази, яка неминуха на дачі... Бачила б вона, як запросто входили до мене в кімнату кошенята знадвору... Треба було якось відвадити їх, бо неминучі неприємні розмови. А мені вони зовсім ні до чого!

Прочитав відкритий лист Єгора Соболева "Йду з журналістики", в якому він повідомив про те, що вже не є головним редактором видання "Свідомо". Більше того – пориває з журналістикою, оскільки не вірить у ефективність пропонованих людям текстів, а відтак займатиметься революційною підготовкою нової України...

Я прокоментував це рішення під листом автора такими словами: "Навряд чи Вам, пане Єгоре, стати Леніним, коли "Свідомо" не стало "Іскрою", де б Ви мали реалізуватися зі своїми ідеями, викладеними у Вашому покайному слові. Надто поверхово Ви розумієте професію, якій віддали 18 років.

Але причина проста (і я її розумію): нащо ризикувати нею, професією, коли є четверо дітей? Ви ж – не Борис Дерев'янка чи Георгій Гонгадзе. Виходить, підшукали безпечніше (хоч і революційне: слова, слова!) – для себе і родини. Правильно. Інтуїція Вас не підвела. Це – теж вибір.

Та й якщо немає любові до своєї професії, краще подати на розлучення з нею. Це чесніше. Бо небагатьом судилося мовити: "Не можу мовчати!" Ви змогли обійти це. Не Ваше! Професія від цього не постраждає. Вона набагато потужніша за Ваше уявлення про неї. Коренево потужніша. І не передбачає – нехайно і все. А Вам би цього хотілося. Тоді – в банк чи в щось інше. Де – або пан, або пропав...

А професіонали будуть робити свою повсякденну справу – правдиву інформацію про життя. Бо без цього просто не можуть жити. Бо – корінням у ній. Ви змогли. Не професіонал. Пристосуванець. Є й такі. Відомо – не виняток "Свідомо".

За такого ставлення до слова, до професії (і журналіста, і літератора, а це дотичні види діяльності), звісно, я не зміг обійти мовчанкою події у Врадіївці (тим більше, що напередодні ввечері багатотисячне зібрання врадіївців наполягло на тому, щоб був таки заарештований другий міліціонер-гвалтівник Євген Дрижак).

Вранці 3 липня 2013 року я написав вірш "**З Врадіївкою, Україно!**":

А все воно до того йшло:
Як перед боєм відступали,
Та напередими бігло зло
І всіх по черзі здоганяло.

І кожен думав: не мене,
І далі якось воно буде...
Отак одним жили ми днем.
А зла лиш більшало повсюди.

У кожну пору увійшло:
Хто був і праведним – здолало.
Куди не кинь – одне лиш зло,
Добра немов і не бувало.

І все летіло шкереберть:
Надії, наміри і справи.
А балачки – як не про смерть,
То про нечувані розправи.

І люди звиклися зі злом,
І в кого біль був, тих не чули.
Здається, вже таке було
І не в далекім же минулім.

Але історія, на жаль,
Не вчить нікого і нічому.
Іще попереду весь жах,
Якщо не перепиним зло ми.

Якщо зневажено закон
Й на боці зла припишло право,
Оце і є той Рубікон,
Коли за відступом – неслава.

І не чекай когось – ніхто
Не прийде дати раду вдома:
Готуй сокиру і пістоль –
Грядуть нечувані погроми.

Народ дозрів всю гидь змести,
Що розперезана до краю.
І цей рішучий бій із тих,
Що справедливим уважають.

Коли земля почне горіть
Під кожним виродком від влади,
О тій омріяній порі
Нарешті право трон посяде.

А право – сума наших воль,
А не цинічного Гаранта,
Що все бере під свій контроль
Там, де злу бій належить дати.

Він породив це люте зло:
Із голови гниє рибина.
І все воно до того йшло:
Із Врадіївкою, Україно!

Ситуація у Врадіївці красномовно свідчила про нульовий рівень довіри людей до правоохоронних органів, зокрема міліції. Тобто в разі потреби звернутися за захистом до людей у міліцейських погонах на пересічну людину міг чекати (і це вже ставало правилом) результат зі знаком мінус: там могли іще й додати неприємностей та болю.

На "Фейсбуці" того дня Наталія Лисюк до повідомлення про те, що папа Франциск надав статусу святого Івану Павлові II, додала з своєї книги віршів "Стою на Майдані" триптих **"В тім – весь Він!"** від 8 квітня 2005 року, присвячений померлому понтифікові:

1.

Горює світ і Ватикан.
І люд печалиться без Папи.
З людських очей – мільйони крапель,
І горя плещеться ріка...

Був гарний Папа чоловік.
А смерть нещадна і до гарних.
Повз нього йде людський потік:
Що значить – справжня популярність!

Лежить понтифік у труні
(Іван Павло – Кароль Войтила).
І лиш тепер ясніш мені,
У чому Папи справжня сила:

Це він сказав: "Устань з колін!".

І світ став іншим. В тім – весь Він!

2.

Герой? Та ні ж бо – як і всі.
Тоді у чому ж перевага?
Учив: "У Господа просіть
Усе, крім власної відваги!".

Мудрець. Філософ. І поет.
Він бачив світ у русі й змінах.
І мав найвищий пієтет
До особистості людини.

Тому й тягнулася душа
До Божих істин і любові.
І навіть терорист Агджа
Прощений ним не випадково!

Душа – то Бог в нас. Решта – тлін.
Сказав і вірив. В тім – весь Він.

3.

Земля – пером. Він – син Землі.
Пройшов по ній свою дорогу.
На те, щоб встали ми з колін,
Благословення мав від Бога.

Тому і випростались ми.
І осмілили Божі діти,
Що Богом названі людьми,
По-людськи навчені ним жити.

Почив у бозі чоловік.
Лежить з таким спокійним ликом.
Дай, Боже, пам'ять всім живим
Про нього, як любов, велику!

В жалобі світ. Мільйонів плін.
Він об'єднав їх. В тім – весь Він.

А до світлини з коментарем "А липа вже відцвіла" пані Наталія долучила червневий мій вірш "Липа", який схвалив і вчитель з Полтавщини Сергій Міщенко. Порадів душею: таки щось залишається в людській пам'яті від того, що пишеш. І слава Богу!

Привітав з днем народження Зіновія Андрухів. А він написав відповідь: "Дякую щиро, брате Іване, за вітання і підтримку! Вам і родині – всім добрим людям також бажаю добра і всяких благ та закликаю присвятити своє життя боротьбі за нову Україну без хижаків – олігархів та їх злочинної влади; за справжню державу зі справедливими законами і надійним правопорядком, де кожен громадянин буде відчувати себе Людиною; за таку державу, в яку захочуть повернутися мільйони вигнаних владою українців; державу, яку поважатиме весь світ. Дуже хотілося би, щоб всі люди бачили в цьому найвищий сенс життя".

Я відповів: "Воістину так! Тим і живемо! Ще раз – зі Святом Вас, дорогий пане Зіновію! Буде час – гляньте на мій сьогоднішній вірш "Із Врадіївкою, Україно!" Зичу нам успіхів, бо все – задля любові нашим серцям України!".

Микола Гладкий поширив і прокоментував мій першодрук: "Наша Україна зараз – це 22 річна красуня, яка молиться і сподівається на вас, люди! Не даймо її згвалтувати!".

Я продовжив: "У Врадіївці почули, пане Миколо! Переконаний: це тільки початок. А загалом кажучи, людина обставинами життя доростає до громадянина, і тоді усвідомлює, що те, що найдорожче є в неї (життя, діти, родина, батьківщина і Вітчизна в цілому) має бути захищеним. Духом своїм доростає до необхідності протистояти злу. І думає, як облаштувати життя без покидьків, які виявилися у Врадіївці. Якби ж то тільки в ній одній!..".

Тепло сприйняла першодрук і Тетяна Остафійчук, написавши на "Фейсбуці": "Золоті слова! Прекрасні вірші, чесні, справедливі, нехай всі почують про Врадіївку! Нехай схаменуться!".

Я відреагував: "Дякую Вам, пані Таню! Сподіваймося на краще. Радий знову бачити і чути Вас!".

Цієї миті з'явилася на "Фейсбуці" Катерина Васильченко, поширила новий вірш і прокоментувала: "Доброго здоров'я, Чарівний Поете та великої душі Людина, Пане Іване! Вибачте, що не пишу: здоров'я ображається на мене. Тиск у штормі. Люблю Вас та добрих людей. Зичу щастя!".

Опісля пані Катерина подарувала мені сувенір – кліп на "Серенаду" композитора Річарда Клаудермана. Я не утримався і написав експромт, який назвав "**Мрійливий туман**":

Пливи, тумане сподівань,
Пливи – на осінь повернуло.
У хмарах сонце спочива:
Промінчик з них – як подарунок.

Білієш ти чи білий сніг –
На вишні, верби, на калину...
О, дай тепла землі й мені,
Моїй квітучій Україні.

Дай перебути холоди
І стріти весну-чарівницю,
Коли пробудяться сади,
З чужих країв повернуть птиці.

І заспіває у сто уст
Природа: трави, птаство, квіти...
І я у слові обізвусь –
У слові щастя і привіту.

Майне метеликом мій спів –
Вплететься в світу стоголося!
Пливи, тумане! Я б хотів,
Щоб все сподіване – збулося.

Зіп'є бджола солодкий цвіт.
Мої натружені долоні
Зігріють маки у траві –
Яскраві вогники червоні.

Життя квітучого дива –
Із сонця, ніжності й любові.
Пливи, тумане сподівань,
І оживи в сердечнім слові.

О світла музико, звучи:
Даруй мені сердечну радість.
За сонцем в синю височінь
Пливе туман – мов серенада.

І тоді ж написав коментар для пані Катерини: "Дякую Вам на теплому слові, пані Катю. А щоб збити тиск, дарую Вам експромт, нав'язаний "Серенадою" Річарда Клаудермана, який я назвав: "Мрійливий туман".

Пані Катерина відреагувала: "Ой, як чудово! Слова просто зачаровують!".

Я відповів: "Приємно! В остаточному варіанті – на моїй сторінці – змінено кілька рядків. А решта – без змін. Їх можна промовляти водночас із божественною музикою Річарда Клаудермана. Та й кліп неповторний. Дякую, пані Катю! Радий, що хоч трішки збив Ваш тиск. І Ви посміхнулись. Гарного Вам дня!".

На мій подив, першодрук негайно поширили Алла Сафронова та Олександр Волков.

У пані Алли місяць тому померла мама. Тому я написав їй: "Світла їй пам'ять – Вашій любій матусі і Царство небесне!

Я Вас дуже розумію: це украй боляче, коли втрачаєш найріднішу душу – маму.

Тому бережіть себе в ім'я пам'яті про неї і вдячності, що дала радість життя. Будьмо, пані Алло!"

Пані Алла відповіла: "Дякую за добрі слова. Намагаюся жити далі. Будьмо!".

Я підвів ризку: "Тільки так, пані Алло!".

І на тому поставив крапку в спілкуванні на "Фейсбуці".

Поширила першодрук і пані Неля Малиновська з італійського міста Бергамо, написавши: "Дуже сподобались Ваші вірші, пане Іване. Дякую, що Ви є в цьому світі.

З великою радістю читаю Ваші твори!".

Я відповів: "Мене це дуже втішає, адже Ви так далеко від України. І хай прочитане єднає нас, а уподобане слово гріє Ваше ніжне серце, мила пані Нелю. Приємного Вам читання та гарного вечора!".

Дружина повідомила, що минулої ночі довго не могла заснути: погода така, наче настала осінь. І зранку знову мрячить. Народ поїдає вітровки. І хоч голова розколюється, а за кавою їй іти ліньки в магазин.

На Виноградар за імпортною кавою їхати тим більше лінь: сподівалася, що збереться на вихідний – у суботу. Дочка Ольга повернулася зі своєї поїздки за кордон: папуга Ромка божеволіє від радості. А Ольга щиро сумує, що довелося розпрощатися з такою красою та гостинністю, в яку пощастило зануритися на два тижні відпочинку... Уміють же люди облаштувати життя по-людськи!

Ходив тієї середи на море, пірнув у нього і ледве виринув: вода холоднюча! Умить скувала тіло. Так різко знизилася температура за два дні, мабуть, наполовину: було десь градусів 10-12-ть від сили...

А до цього була ж – плюс 25 градусів за Цельсієм: парне молоко... Дай, Боже, не простудитися! Та, сподівався, що за день-два все стабілізується.

Пізно вночі отримав ще один відгук на свій першодрук – знов-таки від Наталії Лисюк: "Доброї вже ночі Вам, пане Іване! Пізновато зайшла на гостину, але даруйте. Зачепило... Сумно і соромно... За всіх нас... Не можу не поширити. Дякую за небайдужість, принциповість, щирість та відвертість... Сміливо!!! Пишаюсь Вами!".

Я відповів: "Дякую на доброму слові! І добраніч Вам, пані Наталю! До зустрічі!".

Новий день – 4 липня 2013 року – подарував мені ще один ліричний вірш "**Виглядаю ранок**":

Коли ясніють небеса,
Сплять біля кішки кошенята,
Люблю ввійти у літній сад
І в ньому ранок виглядати.

Ще тихо-тихо – нічирк.
Хіба що гавкне де знічев'я
Собака й півень закричить:
У нього свій годинник, певно...

І знову – тиша. Диха сад
Своїм ранковим ароматом.
Звисають яблучка. Гранат
Рожевим цвітом став палати.

А грушок мало цьогорік.

І відбула своє черешня.
Принишк підпиляний горіх:
Велів електрик – не попреш тут!..

З-за листя зиркає інжир.
І ягідками вабить вишня.
Ще тихо-тихо – нічирк:
Пора, коли приходять вірші.

Їх не злякати – головне:
Непевна думка ще і квола,
Але підштовхує мене,
Щоб випускав слова на волю...

З душі випурхують вони:
Тепер би лиш запам'ятати.
А сад увесь – із тишини.
Сплять біля кішки кошенята.

Гасали вчора, де могли:
І на даху, і на деревах...
А що – поїли, попили,
І б'є енергія – будь певен!

Повз них стараюсь прошмигнуть
І над комп'ютером схилитись.
А ранок слуха тишину
І вірш нашіптує про літо:

Про мій зелений літній сад,
Де так поезії багато:
Між віт ясніють небеса.
Сплять біля кішки кошенята.

І того ж дня зробив велику справу – вивіз із хлопцями, що займаються металобрухтом, дві іржаві цистерни з дачі. Ї заодно спланував побувати в тамтешньому "Епіцентрі", аби придбати одну, але – пластикову. Щоб на 600 кубічних метрів, і досить.

Півтора десятка відвідувачів на "Фейсбуці" схвалили мій новий вірш "Виглядаю ранок".

Наталія Лисюк написала: "Дякую, пане Іване, за можливість побувати у Вашому саду поезії. А поезію я люблю з дитинства".

Я відповів: "Ви абсолютно праві: без поезії життя прісне. І ми, українці, з самого дитинства потрапляємо в її полон – уже самим фактом поетичної мови, яку нам подарувало небо та мудрі мовотворці-попередники.

Чого ж і збиткуються над нами українофоби: такої запашної мови – ніжної, цнотливої, чаруючої – немає ніде на світі. А як це – якісь хохли, і в них отаке багатство – з самого дитинства!

Е, ні: хай нашою цвенькають! І цвенькали ж – уважайте, століттями. А рідна все одно не замулювалася, бо жива, як Дніпро. І не всі забулися – хто вони і звідки родом. Леліяли її, мовили на ній, викохували дітей нею, благословляли нею в світ.

І ніде в світі вона не була чужою, бо багата за своїм змістом, виражальними засобами, а головне – мелодикою своєю неповторною, поезією. А вже як у пісню перелетється, то немає тієї душі в світі, яка залишиться байдужою: посміхнеться щасливо, коли співають веселої, і заплаче-зажуриться, коли – сумної, як наша доля.

То й так уже хочеться, щоб переважав радісний спів. Бо ми ж не хохли. Нас Бог українцями благословив у світ. І маємо ними бути.

А по-інакшому – гріх! Не вибачать небеса! І пам'ять про тих, хто зберіг і передав нам у спадок нетлінний скарб – мову великого народу. Поетичну і найбагатшу серед мов світу. Є чим пишатися і що берегти. Як зіницю ока. Привітного Вам четверга, пані Наталю!"

Пані Наталія продовжила: "Моя Вам, пане Іване, щира подяка за Оду мові нашій солов'їній! Знову ж підписуюсь під кожним Вашим словом! І пишаюся, що я – українка! Дякую Вам за дружбу, бо знайшла в Вас свого Однотумця: Ви пишете моїми словами і навіть відчуваєте, як я. Дякую ще раз!"

Знову відгукнулася пані Неля Малиновська з італійського Бергамо: "Доброго дня Вам, пане Іване! Нехай натхнення не полишає Вас! Чудові вірші Ваші. Як дома побувала. Дякую!!!"

Я відповів: "Оце мені найбільша подяка, коли від написаного пахне рідною стороною – рідною домівкою, Україною..."

Дуже радію і пишу далі. Гарних Вам вражень, пані Нелю, та світлого настрою!"

Сказав дружині, щоб привезла той одяг, який я не зміг надягти, бо був розповнів. Тепер знову був у чудовій формі – все зайве зійшло. І я набагато краще себе почував. Значно легше було рухатися. Завдячував морю. І своїй силі волі. А то вже гадав, що настає катастрофа: потрібно повністю міняти гардероб. Аж ні! Навіть дуже ми поспішили з купівлею нових лляних штанів на ринку 5-го кілометра – тепер вони надто вільно сиділи на мені: без паска вже й не одягнути – спадуть...

Не пошкодував, що не пішов на море: після обіду зірвався дощ і ніяк не припинявся, аж до вечора! Та як це часто трапляється в Севастополі: о 16 годині 15 хвилин раптом дощ різко обірвався, а з неба виглянуло сонце. Фантастична погода!

Мав півгодинну розмову з землячкою Лідією Касянівною Рябець: вона десь поділа примірник мого "Врятованого поля", а тому довелося диктувати телефоном увесь вірш. З останніми правками, звичайно. Дай, Боже, щоб вона все правильно занотувала: збиралася опублікувати в обласній газеті "Запорізька правда", а до того – в районній "Трудовій славі".

Пані Лідія підтвердила, що роботи з увічнення подвигу мужніх односельців ідуть повним ходом. Питання стояло однозначно – встигнути зробити все до 18 вересня 2013 року. А 18 вересня – це день звільнення рідного села від фашистів. Ото й радів, що в слова така сила. І добре, що прочитав вірш на зустрічі зі школярами: це теж дало додаткового розголосу події. Тепер у селі мало з'явиться ще одне місце, до якого можна водити гостей. Вже не кажу – про юних малотокмачанців.

Переговорив і з другом Федором Михайловичем Химичем. Він повідомив, що дощ був у селі гарний. Пшениця видалася на славу. Встиг зібрати до дощу. Тепер сподівається на урожай соняшника. Продав теличку людям на корову: слава Богу, що хоч не на м'ясо.

Онук друга Дмитро Машков здав документи та іспити у два училища – Чернігівське військове та Запорізьке медичне. Чекав виклику та розмірковував, якому фаху дати перевагу. Але тут уже мав вирішити все сам – що ближче до душі. Домовилися, що зустрінемося у вересні – на день звільнення села. Хоч знову кликав його до себе в гості: він тільки невесело посміхнувся – роботи по саме горло!

Тим часом у Врадіївці тривало протистояння, а заодно й перевірка всіх свідчень людей проти міліціонерів. Арештований був і заступник начальника райвідділу міліції, який намагався змінити свідчення таксиста для обілення капітана міліції Євгена Дрижака.

У владі, зокрема виконавчій, відбувалися зміни: міністр Кабінету міністрів Олена Лукаш стала міністром юстиції замість Олександра Лавриновича. Відправили у відставку і голову ЦВК Володимира Шаповала. Замість нього тимчасово обрали Олександра Копиленка. А на постійно планувалася прохідна фігура – Михайло Охендовський, який порاپив у ЦВК за квотою Партії регіонів. От і все, що потрібно регіоналам напередодні 2015 року: скрізь свої люди, котрі повинні були забезпечити Вікторові Януковичу другий термін президентства...

У Єгипті того дня пішов у відставку рік тому обраний президент країни Мохамед Мурсі. Більше того – його арештовано за звинуваченням у організації терактів... Отож, і не припинялося протистояння. Демократично обраний лідер не став умовою соціального миру в країні.

Киянка Катерина Васильченко та харків'янин Микола Гладкий поширили на "Фейсбуці" мій вірш "Диваки" від 4 травня 2012 року з книги "Заберу тебе в сон":

Про це відомо з давніх пір:
Хто долі йде наперекір,
Тому навряд чи дуже рада,
По-перше, всюдисуща влада,

Вже не кажу про посіпак.
А втім – на світі жив дивак,
Якому, мабуть, невідомі
Були життєві аксіоми.

А, може, ще з яких причин,
Всім незручним здавався він.
Чинив по совісті, як слід,
Та скоса поглядав сусід:

Усі як люди, а у нього,
Що не візьми – не слава Богу!
То не влаштовує тариф,
То, каже, дурні на горі,

А люди бідні, бо дурні,
Що владній досі ймуть брехні.
Виходить: влада не така,
Якщо послухать дивака.

Куди сигналить, знав сусід:
Хай розберуться, кому слід.
Та, власне, що там розбиратись:
Як є сигнал, саджай за ґрати!

Бо хто на світі те не зна,
Що влада тюрмами міцна.
Інакше справі не зарадиш:
Тюрма є прихисток для влади.

Здавен у них – споконвіків
Управа там на диваків.
Їм часто звідти – на той світ.
Зате у почестях сусід,

Бо влада – це ж святе, від Бога.
Брехня! На світі більш святого
За дивака того нема,
Що дуль в кишені не трима,

Що долі йде наперекір,
Тримає світ споконвіків.
Живе по правді. Важко так.
Спитай у влади й посіпак,

Хто їх страшить найбільш здавен?
Дивак. І тим благословен.
Вам – збайдужілі і послулі,
Як доказ цього – подвиг Юлі,

Що як ніхто свій хрест несе.
Не дай Бог зронить – рухне все.
На це у влади і надія,
Що вже не буде протидії.

Яка наївна, це ж кінець:
Як хто і мрець, диктатор – мрець.
Чию вам долю нагадати:
Є Чаушеску, є Каддафі.

А, може, до вподоби вам,
Як закінчив Хусейн Саддам?
Тут, скільки хочеш, варіацій:
Є куля, можна – на гілляці.

Народ у нас не без фантазій –
Не промахнеться в жоднім разі.
З ноги зуміє і з руки..
От що то значить – диваки!

Вони та іскорка, той грім,
Що видно всюди, чути всім.
А вже як грякне й спалахне,
Із двох щось випаде одне:

Або все вигорить ущент,
Або омиє ряс дощем.
Молю дощу. Прийди! Омий!
Якщо України варті ми.

Я додав експромт-постскрипту до оприлюдненого вірша:

P.S. Єгипет зміг. А ми чим гірші:
І не лякливі, й не дурніші.
І влада вкрай вже допіка.
Невже бракує дивака?

А потім долучив і свій коментар: "Гіркий осад на душі від цього важкого дня. Особливо від подій у Врадіївці. Крайніми хочуть зробити тих, хто виступив проти негідників у міліцейських погонах.

Де край цинізму влади?! І тільки одне втішає, що прості громадяни без страху заявляють, що не віддадуть своїх на розтерзання тим, хто чинив наругу над людьми.

Диваки? Хай і так. Але на них стоїть світ. І вони – нездоланні. Бо на їхньому боці правда. А це той аргумент, проти якого – в остаточному підсумку – немає чим заперечити. Нікому і ніколи! Навіть тоді, коли в хід іде насилля.

Тим гірше тому, хто вдається до нього. Адже спрацьовує закон зворотної дії. Тому крапку ще дуже рано ставити.

Тримаймося, друзі! Мудрого нам вечора. Щоб гідно зустріти ранок!".

Наталія Лисюк написала: "Складні роздуми після прочитаного...".

Я відповів: "Гадаю, й не безпідставно! Добраніч Вам, пані Наталю! Добраніч, друзі!".

А потім несподівано натрапив на новий вірш поетеси та модельєра Аліни Мірзаханової, який починався таким рядками: "Я тебе разлюбила. В семь тридцять утра. Ты за круглым столом ел омлет".

Я відреагував пародією, яку назвав "**Омлет**":

Чом так рано ти всівся за стіл?
В мене муза якраз: я ж поет.
А ти просто отак захотів...
І подумати тільки – омлет!

От їси ти його і волосся звиса.
Уяви: волосина в тарілку впаде...

Де й поділась вчорашня краса.
От сама не допетраю – де?

А тому так на тебе я злюсь:
Щоб отим ти омлетом вдавивсь!
І щоб знав: я тебе не люблю!
Сьома тридцять! Він снідати всівсь!

Василь Ковтун зазначив: "Посміхнувся! Ніяк не навчусь ліпити у коментарях ті маленькі смайлики... І ще раз посміхнувся".

Я відповів: "А я й хотів, аби Ви хоч трішки посміхнулися, мої друзі! Як свідчить пан Василь, це вдалося. З тим – і добраніч усім!".

Пан Василь продовжив: "Вас так і зрозумів, пане Іване. Ну, не все ж життя у сумові та журбі. Треба посміхатись. А коли ми посміхаємось – це їх дратує!

Слава веселим українцям!".

А Неля Малиновська з Італії додала: "Вам, пане Іване, вдається багато чого! Посміхаємось та й не рідко сльози виступлять. Дякую!!!".

Я прокоментував: "Взагалі українці вміють і жартувати, як ніхто інший. Тому згоден із паном Василем, що не все ж нам і сумувати.

А в житті багато веселого і радісного. Помічаймо та радіймо, що маємо почуття гумору. Бо без нього за нинішньої сумної ситуації (і тут я згоден із панею Нелею), нам не вижити.

Але я проти сміху заради сміху. Він має врівноважувати людський настрій, давати життєві сили. Хіба ж не смішно завити коханому, що ти розлюбила його рівно о сьомій тридцять, коли той усівся поснідати? І далі вже можна не читати, хоч авторка намагалася написати серйозний вірш. Такі деталі (особливо – не проти ночі буде згаданий омлет) не повертають на сумний лад, а радше спричиняють бажання пародіювати ситуацію. Я спробував. І радий, що Ви посміхнулися. Є чому. Будьте життєрадісними, мої друзі! Попри все!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 31 березня 2017 року, місто Київ

Розповідь 35

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Творімо день!", "Білченятко", "Так жити", "З нуля", "Гатять браття із гармат!", "Гей, козаки!", "Старики", "Лабіринт", "Віддощить", "Порибалив", "Людина", "Самодур", "Кульбабка", "Врешті-решт", "Важ на себе" та "Золотий вечір", котрі з'явилися на світ божий 5-17 липня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Знайшов собі заняття – уже й не до моря! Зранку 5 липня 2013 року, а це вже благословилося п'ятниця, розчистив постамент, на якому раніше стояли цистерни для води. Сусід Олексій Бойко радив невідкладно поїхати в магазини "Добробуд" та "Епіцентр" і подивитися пропоновані там місткості: мовляв, краще б не високу, а продовговату.

Розумна порада – чого ж не прислухатися: врешті, на дачі має бути вода, і не тільки в іржавій ванні...

Якраз і доречна пауза: доки буду в магазинах, сонце підсушить дорогу до моря. А тоді вже й можна піти покупатися.

Тільки-но зібрався в дорогу, а на порозі гостя – її величність муза з коником Пегасом. Розвертаю голоблі і – за стіл: написав того ранку вірш "Творімо день!":

Тепер творімо день новий,
Якщо даровано нам ранок.
О, срібло рос зелен трави!
О, променистий сонця жбанок!

У келих серця ваш напій
Наллю і вип'ю весь – до денця.
З добра творімо день новий,
Щоб добрим видався нам день цей.

А він з блакиті на всю шир –
Безкрайню шир небес і моря.
О, даймо музиці душі
Сягнути далей неозорих!

Хай переллються у слова
Бажання, погляди ласкаві!
Зі слова намір визріва,
А намір – що? Вважай, півсправи.

Та ж ось він – не прогав, лови!
Оце ж вона є – мить натхнення.
Тепер творімо день новий –
Незнане досі сьогodenня.

О, перше слово! І лице
Від щастя радістю іскриться.
Інакше нащо ранок цей,
І роси срібні, й сонце, й світ цей?!

Кажу я дню новому – мій!
Бо в слові намір зміг ожити.
Творімо день цей – день новий,
Щоб завтра чим було зустріти.

Для зачину дня досить. А іншого, на жаль, нічого не йшло в голову. Мабуть, потрібно було знову витримати паузу, щоб спіймати нову тему... Обмежився того ранку тільки закликотворити день, а сам тупцювався на одному місці. Але хоч так, а то геть би було погано, коли б просто стояв-простоював...

Фізично ж натомився за цілий день так, що не передати словами: спина аж гуділа від болю. Але практично всі питання вирішив: придбав пластикову місткість на 1250 літрів за дві тисячі гривень, а також місткість для літнього душу на 275 літрів за 625 гривень. Краса! Добре, що одержав пенсію, а так би не зміг собі дозволити такі витрати. Та й сам на дачі.

З дружиною, звичайно ж, була б зовсім інша калькуляція... Але ж, гадав, і їй буде приємно обмитися після моря в теплому душі.

З емкістю для води самому б було важко впоратися – допоміг сусід: доброзичливий і привітний чоловік. А головне – інженер: світла голова – і на штуцери, і на хомути, і на закріплення кранів тощо.

Зробив із Олексієм Давидовичем і маскування з боку вулиці, щоб не дуже впадав в око придбаний резервуар: злодії можуть приробити ноги, якщо захочуть – не допоможуть і придбані ланцюги, які ми приєднали до ванни про всяк випадок... Хоча, повторюся, тому, хто захоче вкрасти емкість, ніякі ланцюги не завадять!

Отож, я тієї п'ятниці на море так і не потрапив: їздив за завданням дружини в магазини – купив два відра, емкість для прання, губки побутові, мило, їжі для себе і котів, а ще вудку (спробую урізноманітнити кошачий раціон).

Увечері приходила в гості велика їжачиха (певно, мама): попила молока. Дуже була незадоволена тим, що я ввімкнув світло: чмихнула і побігла в сад.

Прибився і чорний кіт на вечерю. Дав молока з хлібом. Кошенята були обурені моєю гостинністю. Але їм все одно дісталось більше – навіть їли ковбасу (зрозуміло, вперше в житті – до цього були сосиски)... Задоволені – скрізь ходили за мною по п'ятах.

В магазині "Добробуд" на вході несподівано наштовхнувся на колишнього голову Севастопольської міськради Валентина Борисова. Запрошував зайти до нього в гості – Валентин Михайлович працював тоді в місцевому управлінні Рахункової палати України. Пішов би, але немає чого там робити. Краще щось напишу, а чи збігаю на море.

Дружина була украй стурбована моїм харчуванням. Вважала, що по поверненню додому я швидко наберу вагу. Я ж так не думав, оскільки мені набагато краще почувалося, ніж раніше: адже ж доходило до того, що не міг нагнутися, щоб зав'язати шнурки на взутті... До того стану повертатися не хотілося б! Але це вже залежало від сили волі, бо велика спокуса – приготовлені моєю половинкою страви. Мав намір тримати себе в формі. Дай, Боже!

Наступного дня – 6 липня 2017 року – о 6 годині 30 хвилин дали питтєву воду. Хотів набрати собі й сусідці Марині Вторниковій (Марина Володимирівна – в дівоцтві Паламарчук – напередодні приїздила з молоком для кошенят, але я вже й сам був купив, хоч вона привезла дешевшого – я давав їй попередньо гроші на це), однак нам не вистачило води: знову вибило світло, і водолій перепинив перекачування води зі скважини, бо вольтаж на кабелі спустився до 240 з необхідних 380 одиниць. Отож, я знову зайнявся господарськими справами: розчистив підхід до придбаної місткості для води та поклав на цеглу залізну плиту, аби було зручно і вмитися, і набрати води.

Заодно написав вірш "**Білченятко**":

Ні рядка не угнув за півдня.
Не виходило з віршем – хоч лусни.
Вже на море зібравсь – білченя
Зупинило мене – отакуське:

Як на зріст – на долоню – не більш.
А хвостище – нівроку розкішний.
Що тобі? Що тобі? Що тобі?
Ще зелені у мене горішки:

Звідки й зна, що ліщина – в саду...
Але в гості ще рано – зелена.
Я й на море тепер не піду?.
Може, білочко, житимеш в мене?

Та допоки за хлібом вернувсь,
Не зосталось від гості і сліду...
Та хоч віршик про неї утнув.
А на море піду по обіді.

Йду. Троянди горять, мов вогонь.
І хлюпочеться море – аж синє.
От би ще візаві стріть мого...
Що поезія? Те, що красиве.

І вона – скрізь, у всьому, будь-де.
Лиш уважно приглянься круг себе:
Сонце – то ж білченятко руде.
От прудке: вже дострибнуло неба.

Отака мені трапилася тієї суботи несподівана гостя – білочка. Яким макаром вона забралася в сад – важко сказати. Але я порадив зустрічі, бо щось не писалося, а тут – будь ласка, сюжет із життя.

Валентина Ніколаєва з Фастова зазначила на моїй сторінці на "Фейсбуці": "Дякую за ранкове привітання! Вмієш підняти настрої зранку. По-доброму заздрю, що маєш можливість зануритись в синю прохолоду моря. Творчої наснаги на вихідні!".

Я відповів: "Навзаєм, пані Валю! Попередні два дні погода не балувала, і море було крижане – плюс 12, а то й 10 градусів за Цельсієм, а сьогодні вже тепле: що значить день із сонцем! Але спека неймовірна. Я б себе повною мірою почував щасливим, якби не робота над заходом до 10-річчя відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку в Севастополі. Працюємо над оранжуванням нової пісні "Чуємо тебе, Тарасе!", а потім – робота з виконавцями. Випадає хоч найменша пауза – і до моря. Гріх: бути поруч і не пірнути в нього! Гарного дня, друзі!".

Тетяна Остафійчук продовжила: "Пане Іване!!! Як легко читаються Ваші вірші! Як дохідливо і зрозуміло описана подія: читаю і ніби бачу все, про що Ви написали..."

Дай Боже Вам здоров'я на многії літа! З іменинами Вас – із Іваном Купалом! Наснаги на добрі справи!!!".

Сергій Копилець додав: "Гарного відпочинку! Теплого та чистого моря!".

Я підвів ризку: "Дякую, мої дорогі друзі – пані Таню та пане Сергію! Як бачите, сполучаю приємне з корисним: готую нову пісню та спілкуюся з морем. Вчора воно було знову теплим, а три дні тому – не передати яким холодним!

Привітних Вам вихідних та чудового самопочуття!".

Запис у нотатнику від недільного 7 липня 2013 року: "Свято Іванів, Івановичів та Іванок! Свято – Івана Купала.

Воду вчора-таки дали, але всього на 50 хвилин. І під дуже низьким тиском. Набрив лише чверть бака. І добре все-таки, що я його придбав: поглянув сьогодні вранці на заповнену вчора по вінця стару ванну – залишилося тільки на дні. Отже, вона протікає, хоч і зацементований вихідний отвір. Але тепер у мене жодних проблем із водою – в новій місткості її з головою...

До душа, правда, справа не дійшла, бо на таку висоту – два метри – вода не піднімалася в шлангу (слабкий був напір). Наступного разу почну з неї: орієнтовно в середу електрики вже можуть підключити новий кабель до трансформатора (голови кооперативів вирішили заплатити необхідні кошти, але після підключення мають намір подати позов до суду за вимагання коштів, не передбачених угодою).

Вчора ж увечері після перипетій із водою пішов на риболовлю. Важка це справа – рибалити зі спінінгом. Та ще й пізньої вечірньої пори. Як тільки сіло сонце – не стало видно поплавка. На п'ятій рибині в мене заплуталися гачки. І в темноті я не зміг їх розплутати.

Прийшов додому об 23 годині 30 хвилин. До пів на другу ночі намагався розплутати гаки – не вдалося: поставив новий набір. Зате тепер знаю, як і що треба робити: до цього звертався за консультацією до сусіда по дачі Олексія Бойка – допоміг.

А зараз я вже випробуваний рибалка – можу іншому розповісти правила спорядження спінінга та вміння ним користуватися: хто б міг подумати, що для того, щоб закинути вудку на певну глибину, треба вміння тримати її відповідним чином (навіть є тонкощі для правші і лівші, чи точніше – шульги, хоч, мабуть, і те, і те слово має право на вжиття: отож, потрібно затиснути вказівним пальцем правої руки лісу, що йде від катушки, відпустити стартер і розмахнутися "самодуром" зі свинцевим вантажником, відпустивши одночасно лісу; потім повернути стартер на місце і накручувати лісу на барабан-катушку). Отака примудрість...

Не можу й не сказати про те, що мене загризли комарі. А крім того, у повній темноті дуже непросто рухатися між скель на морі. Спасибі колегам – мали ліхтарі: допомогли перебраться через водний перешийок зі скелі, де я ще засвітла прилаштувався рибалити.

Словом, прем'єра відбулася. Найбільше мені аплодували коти: з'їли – аж за вухами лящало. Причому – живу. А я ще думав, що її не завадило б зварити... Не дійшло до того".

Написав того дня й вірш "**Так жити**":

Намріялось: перекипить
Казан борні повсюди,
І, врешті, станемо ми жить –
Як люди.

Кому судилось керувать –
Вдовольнимо природу.
Хай боронять людські права
Й свободи.

Не пошкодуємо для них
Почесних звань і слави,
Аби таланило зміцнить
Державу.

І що надбалося – ділить
В ім'я одне – людини.
Щоб всі заможними були
В країні.

Щоб сором бачити було
Чиюсь жебрацьку руку.
Щоб праці било джерело
Й науки.

Щоб діставалось діворі
Все краще – йти їй далі.
І щоб не відали старі
Печалі.

Щоб браття менші все життя
Приблудні не ходили.
Щоб не мілили почуття
Людини.

Щоб де не глянеш – скрізь краса.
І – співи солов'їні.
Щаслива, квітне ніби сад –
Україна.

Намріялось... І буде так,
Як тільки захотіти.
Прогнати банду, й буде всяк
Так жити.

Життя тривало. Писав, читав, бував на морі. Вечорами спілкувався з дружиною через "Скайп". А тієї неділі – і зранку. Показав їй свій улов. Але помітив, що в моєї половинки настрій не зовсім святковий. Напередодні хотіла з'їздити до дочки, а та зі своїм бой-френдом Олегом поїхала відпочивати на озеро... Словом, самотність не створювала приємних емоцій.

Неля Малиновська відреагувала на першодрук такими словами: "Доброго дня Вам, пане Іване! Ваші слова та до Бога. Нехай це буде не тільки мрією...".

Я відповів: "Дай, Боже! Та й ми не ловімо гав! У мрії виростають крила, коли починаєш діяти!".

Додзвонився до сина: він якраз виїхав із Києва в Крим, аби відпочити з родиною два тижні на Чорному морі. Слава Богу! Але про роботу поки що ні слова, що означало: позиції не змінюються... На жаль! І це мене гнітило. Хоча й хотілося сподіватися на краще!

Хотів і того вечора піти на риболовлю, але не вистачило сил: навіть підсумкову програму новин на телеканалі "1+1" продрімав. А вже коли прийшов до тями, на екрані вкотре крутили комедію Ельдара Рязанова "Службовий роман".

Тривала епопея із Врадіївкою: депутація з 16 людей вирушила пішки до Києва вимагати відставки міністра внутрішніх справ України Віталія Захарченка. Крапку про зlodіяння міліціонерів, зокрема на Миколаївщині, ставити було ще зарано! Життя!

Понеділок – 8 липня 2013 року – розпочав віршем "З нуля":

Це дуже непросто – почати з нуля.
І важко утричі, коли ти один.
Як в ранах, від спеки пошерхла земля:
Чекає, хоч краплі, живої води.

А ще ж так недавно гриміли дощі.
І повені нас заливали ущерть...
... Гримів і Майдан наш – тепер ні душі,
Бо душі спустошив виснажливий смерч

Амбітних месій, зрад і наших зневір.
А нищиться ж будь-яка справа згори.
Про що він тепер – польовий командир?
Невже хоче знову Майдан повторить?

Я знаю: в нас мафія й люд обіднів.
І як баранів нас ведуть, де були.
Та тільки ж де кола оті рятівні,
Щоб врешт українці як люди жили?

Не я обирав цю бандитську сім'ю.
І знаю ціну підрахуям також.
Але як не знищить отруйну змію,
Вона всім загрожує смертю – закон!

Це буде непросто здолати її,
Але відмахнутись не можна ніяк.

Лиш в наміри люди повірять твої,
В отруті своїй захлинеться змія.

Хай навіть один. Хай почати з нуля.
Але до людей лиш іти, як завжди!
Живої води жде, хоч краплю, земля.
Одвернешся: буде осот лиш родить.

І присвятив вірш колишньому польовому командирі нашого Майдану, політику Юрію Луценку. Я був згоден із ним: для того, щоб усунути Віктора Януковича та його команду від трону, необхідно йти до людей, тримати з ними раду, як діяти далі (Врадіївка тому яскраве свідчення!), і під вибори організувати (неодмінно організувати – серйозно і всеосяжно) Майдан контролю за результатами народного волевиявлення, щоб ні в кого не виникло спокуси викрасти владу, як це сталося на минулих президентських виборах в Україні. Локальними спалахами емоцій, на кшталт "Повстань, Україно!" людей не підняти. Вони мають морально дозріти до своєї відповідальності за долю країни, а не відмахнутися від виборів глави держави, тим самим давши чинній команді знову почивати на лаврах та нищити життя в Україні. Інакше замість жита-пшениці вродить осот на нашій благословенній Богом землі.

Хоча, я це цілком усвідомлював, в гроші робили свою чорну справу. От і в Севастополі того дня обрали до Верховної Ради України мільярдера Вадима Новинського, а ще рік тому він не був громадянином України. Важко було сподіватися, що він обстоюватиме інтереси нашої держави. Але вірилося, що не всі наші люди продажні. І вони, бачачи весь безлад життя за новітньої історії, прозрівали духовно. А це головний стимул для наступних дій та підтримки патріотичних сил країни. За ними – майбутнє. Казав тоді і зараз продовжую казати – собі і всім: не опускаймо рук, друзі!

Життя ж підкидало масла у вогонь і просилося в новий рядок. У вівторок 9 липня 2013 року написав вірш **"Гатять браття із гармат!"**:

До зір стрільба на Фіоленті:
Короткі й довгі черги – в ціль.
Це ті, що нас взяли в оренду
На сорок дев'ять літ, бійці:

Росії доблесні служиві.
Іч: демонструють вищий клас.
Гримить стрільба – парад наживо,
А чи війна розпочалась?

Потому вибухи з гармати,
І – мов сказалися авто!
Гримить стрільба на "Автобаті":
Чому – не відає ніхто.

Здавалосьь: мирна Україна.
І – позаблокова таки.
Але стріляють без упину
Чужі – не наші – моряки.

Я не жартую – все достоту:
В сусіда тріснуло вікно
І рикошет дряпнув ворота...
Але морпехам – все одно!

Таке розсерджене крещендо
І автоматів, і гармат...
На сорок дев'ять літ оренди
В приціл узяв нас "Автобат".

До зір стрілятиме на втіху.
Ні вдень не змовкне, ні вночі.
Начхать на того, хто приїхав
У Севастополь відпочить.

Хоч надягай мені беруші,
Аби не чути канонад.
Гримить стрільба: прицільно – в душу
Він влучно б'є – російський брат.

І скільки схоче, буде бити.
Кричи хоч пробі! – все дарма!
Таке в нас гарне, мирне літо.
І гатять браття із гармат!

Останнім часом було просто неможливо всидіти на Фіоленті – на полігоні весь час (ледь не до півночі!) гриміли постріли та вибухи гармат. Сусід Олексій Бойко показував пошкоджену шибку на дачному будиночку та заглиблення на вхідних металевих воротах. Тому я написав, як воно є насправді. Це – небезпечна річ: стрільби на полігоні, бо рикошет загрожував здоров'ю та життю людей.

Гадав, що піду зранку на море, але перепинив мене телефонний дзвінок диригента та аранжувальника з Музичного центру ВМС України Володимира Бобиря. Володимирові Федоровичу терміново знадобився текст на музику автора опери "Тихий Дон" Івана Дзержинського (був такий композитор за радянських часів).

Отож, знову довелося сісти за комп'ютер. Написав ліричний пісенний текст **"Гей, козаки!"**:

Гей, козаки, сняться вам сни привітні:
Рідні краї, коханої уста!
Гей, козаки, зоря вже на півсвіту,
І ваш отаман вдосвіта ще встав.
Гей, козаки, зоря вже на півсвіту,
І ваш отаман вдосвіта ще встав.

Гей, козаки, сурми до бою кличуть.
Стяг майорить – наш малиновий стяг.
Гей, козаки, вас жде нерівна січа.
Коні під вами вихором летять!
Гей, козаки, вас жде нерівна січа.
Коні під вами вихором летять!

Гей козаки, кохані хай не плачуть,
І щоб матусям з горя не сивіть,
Гей, козаки, дай Боже вам удачі:
Ворог хай мре, а ви верніть живі!
Гей, козаки, дай Боже вам удачі:
Ворог хай мре, а ви верніть живі!

Надіслав текст на сторінку на "Фейсбуці" співачки Тетяни Барткової з проханням передати текст Володимирові Федоровичу. А йому зачитав слова телефоном. Він задоволений. Знала б дружина – знову сказала б, що я невірний бовдур, якого використовують всі, хто захоче, а я, крім морального вдоволення, нічого іншого від того не маю... Це правда. Але – хай співають!

Тетяна Олександрівна пообіцяла все виконати без зволікань. Додав до тексту ще й побажання: "Дякую Вам, що уподобали! Отож, передайте, будь ласка, саме остаточний варіант. Гадаю, він влаштує Володимира Федоровича. Принаймні телефоном він прийняв його без будь-яких заперечень. Дай, Боже, щоб співалося! І не криком, а ліричним, душевним вокалом, уболіваючи за долю захисників Вітчизни. Хіба що в

другій строфі – можна дати волю силі голосу, аби передати сутичку з ворогом. Та я сподіваюсь, що професіонали розберуться. Передавайте всім мої щирі вітання! І хай Вам натхненно співається! "

Невдовзі отримав реакцію від Тетяни Барткової: "Дякую Вам, Іване Васильовичу, за теплі та щирі слова-побажання, але з нашим керівником тільки й розучаться співати: він усіх задавлює, не дає працювати, жах на роботі! Ми тепер з Валерієм Леонідовичем Костяніковим дуже жалкуємо, що тоді йому запропонували працювати в оркестрі...".

Я відповів: "Як погано! Але мені нічого не залишалось, як написати цей текст, бо зрозумів, що він потрібен для доброї справи. Тому й шукав щось тепле – для слухацького серця". Прикро, якщо це так. Але я зробив свою справу, як і мусив. Хай там що!".

Співачка відповіла: "Якщо Володимир Федорович Бобир цією піснею займеться, то доведе до кінця, він у нас – профі! А взагалі обстановка у нас жахлива. Іноді руки опускаються... Хто ж знав, що таке буде... Поки у відпустці була, то душа відпочивала. Та й настрої був гарний: хотілось нові пісні робити...".

А зараз знову – спустошена... Але нічого! Як кажуть: не на ту напали!".

Я підтримав настрої пані Тетяни: "Оце по-нашому! Чудовий стимул для життя – не діждуться, що ми опустимо руки! Прорвемося!!! Так тримати, дорога Таню!".

Побував у лікарні – у мене виявилось чимало проблем із зубами. І їх треба поетапно вирішувати. Інакше – втрачу власні зуби. Не хотілося б такої перспективи. Вирвав два корені, які залишилися від втраченого ще кілька місяців тому верхнього зуба. Послуга обійшлася в 200 гривень. Ще 350 гривень віддав за пломбу на нижньому зубі. Завтра будемо дивитися, як вирішити питання зі ще одним зубом, котрий став псуватися, хоч рік тому на нім хірург Ірина Веніамінівна Андреева зробила операцію. Не протримався!

Дружина кепкує з мене: мовляв, я не знаю цін, які зараз діють у столичних стоматологічних клініках... І все-таки, як на мене, дуже дорогі послуги. Після мене йшла молода жінка, якій видаляли зуб мудрості. Операція обійшлася в 400 гривень. Космічні ціни! Але все віддаси, коли починається нестерпний зубний біль. І тут вибору немає ніякого...

Того дня Віктор Янукович на дачі в Криму святкував свій 63-й день народження. Як повідомляли журналісти, серед блюд переважали рибні: луфарь, сарган, кефаль... На здоров'я! Володимир Путін привітав його, зазначивши, що буде радий новим зустрічам на користь народів двох братніх країн...

А от свою народну артистку Лію Ахеджакову забув привітати з 75-річчям. Правда, нагородив орденом поета Іллю Резніка. Отакі життєво-політичні нюанси...

10 липня 2013 року написав вірш "**Старики**":

Десь вітрильник морем плине
І щеза – за виднокіл...
Я на скелі грію спину.
Поруч – гомін стариків:

"За красу цю все на світі
Можна, Господи, віддати!"
Хвилі плещуться привітно.
Синє небо – синя даль...

Я пізніш збагну красу всю,
Як без моря буду десь...
Старики – дідусь, бабуся.
І вітрильник – майже щез...

Як вітрильник, сплине літо.
І штормитиме вода.
Справді, можна все на світі
За красу оцю віддати!

Я радію, що і їм двом
Розкіш ця відкрилась теж.
А не вірите – приїдьте:
Все на світі віддасте!

Запримітив на власні очі: літні люди вміють вдячно цінувати те, що випадає доброго в долі. Треба було чути інтонацію та бачити очі, в яких відбивалася радість зустрічі з привітним морем на Фіоленті. Тому мені захотілося зберегти цю емоцію у вірші.

На жаль, тієї середи не валосся побувати на морі. Прямо біда якась із клятими зубами (кляті, бо лікарі не стали їх шадити й вирвали. Протезист Роман Миколайович Подушкін сказав, що наступне лікування та протезування коштуватиме близько двох тисяч гривень. Маю дві ями з обох сторін нижньої щелепи, а ще припис: повний спокій і ніякого моря!).

Наступного вівторка ескизуція мала продовжитися. Отож, було кілька днів для того, щоб прийти до тям та й щось і написати.

Все буде гаразд (заспокоював себе). І таки ж так – доки ми живі.

Побачив колишнього головного режисера Севастопольського телебачення Аллу Павчинську: сказала, що їй дуже сподобалася остання моя книжка. І висловила жаль, що віддала на студію подарований мною примірник, оскільки я там написав: "На добру згадку колективіві Севастопольської регіональної державної телерадіокомпанії..."

Алла Феліксівна була дуже ображена на нове керівництво компанії: мовляв, Сергій Норманський зовсім розгубив професійні кадри, оточивши себе непевними людьми, які оберігають його від нормальних робочих контактів із тими, в кого є певні творчі ідеї. Мовляв, Сергій Дмитрович – розумна людина, але нетверда і не вольова. Більше того: колишній учень Алли Феліксівни Станіслав Федулов (а він виконує обов'язки головного режисера) уже три місяці не ставив її на зйомку певних матеріалів.

У жінки була хвора мама. Але про режим, який би влаштував працівницю, ніхто з керівництва й слухати не хотів. Черствіємо душами...

"Повертайтеся до нас!" – почув я наприкінці розмови від Алли Феліксівни. Але тільки гірко посміхнувся на ті слова і нагадав про голосування в павільйоні студії, яким колектив забажав мати іншого керівника...

Тож, слів із пісні не викинеш, як і минулого не повернути. Та й після закінчення мого контракту вже збігло десять років. Про яке повернення могла бути мова: своєї долі конем не об'їдеш. Вона ж – та доля – повернула мене в Київ. І – назавжди.

Все буде гаразд... Знов-таки – доки ми живі.

А на "Фейсбуці" того дня киянка Катерина Васильченко поширила мій вірш "Лабіринт" від 7 травня 2012 року з книги "Заберу тебе в сон":

Як жити далі, Аріадно?
Невже це пастка на віки?
А, може, нитка є – порада,
Як подолати тупики?

Ти ж бачиш: ми у лабіринті:
Куди не сунься – Мінотавр.
Аби потвору завалити,
Потрібно, щоб народ повстав.

А він мов спить чи вкляк від страху:
На жертви ладен будь-які,
Хай навіть голови на плаху
Кладуть нащадків козаків.

Владують дикі яничари,
Лиш Мінотавру б догодить.
А хто не згоден, тих на нари:
Хай до амністії сидить.

Лише б обрати лизоблюдів,
І буде вічний лабіринт.
Ти ж бачиш, як біжать іуди
Під можновладні прапори.

І хоч кричи – волай надсадно,
А совість втрачена людьми.
Як жити далі, Аріадно?
Це вже кінець? І ми – не ми?

Покірна, мовчазна отаро,
Не бачиш – гострять вже ножа.
З вуст Аріадни – ані пари,
Бо вже перейдена межа:

У людодській пащі гиньте,
Якщо не жаль себе й дітей!
А ні – є нитка з лабіринту:
Отам, де вхід, і вихід теж.

Туди й покотиться клубочок.
І не всесильний Мінотавр:
Пощезне, як народ захоче.
Коли? В народу і питай!

Навис туман – не видно світу.
Плюється дощ – не замовка.
Народе, ти проснешся, вірю,
І знайдеш вихід з тупика.

Я прокоментував: "Важко жити в лабіринті, друзі! А вибиратися з нього вкрай необхідно. Не втрачаймо надій! Бо вихід є. Завжди. Перевірено. Тільки б не запізнитися до виходу. Будьмо! Радий, що Ви зі мною солідарні, пані Катю! Мудрого нам вечора!".

Відреагувала на публікацію і Марія Божневич: "Як завжди актуально! З Великим серцем, сповненим любов'ю до народу. Дякую, що Ви є!".

Я відповів: "Приємно знову чути й бачити Вас, пані Маріє! Дякую за сердечні слова! Зичу Вам привітного вечора та чудового настрою!".

Отримав повідомлення і від Миколи Владзімірського, який хотів запропонувати мій вірш "Гатять браття із гармат" у газету "Кримська світлиця". Я порадив цій гарній звістці та подякував Миколі Івановичу за уподобані рядки.

А ввечері стрілянина на Фіоленті тривала. Знову гатили – як затяті!

Пан Микола вигукнув: "Оце так курорт!".

Я додав: "Воістину!.. От і зараз – бухають із гармат та позстрілюють із автоматів. Аж земля ходором ходить! Таке враження, що зараз у тебе поцілять і на друзки рознесуть! Приїжджі шоковані. Ще б пак. Тільки в нас таке й побачиш та почувеш. Повний безлад!".

У четвер 11 липня 2013 року піднявся о п'ятій годині, а через кілька хвилин почув гуркіт машини – приїхав сусід Олексій Бойко: у нього прихворіла дружина Надія Сергіївна, а тому довелося ночувати вдома, а не на дачі. Пес Мухтар був сам не свій на radoшах.

А в мене став протікати кран на душі: спасибі Олексієві Давидовичу – у нього виявилися і необхідні ключі, і тефлонова смужка для ущільнення проміжку між трубкою крана та різьбою на баку. Після втручання майстра все стало на свої місця...

Того дня написав і ліричний вірш "Віддощить":

Я не вірю, що сонце згаса,
Коли на ніч за море сідає.
Може сивою стати коса,
Але то не любов, що згасає.

Знаю: можуть безжально літа
Перекреслить поєднані долі.

Мов чужі стали в тебе уста,
Аж у серціх відлунило болем.

Не вигадуй! Я серцю кажу, а воно –
То щемить, а то ледве не плаче.
Твоє серце – холодне. Та лід все одно
Я своїм розтоплю, бо – гаряче.

Я не вірю в холодні вітри,
Коли квітне ще сонячне літо.
В мене серце, як сонце, горить,
Щоб любити, любити, любити.

Ще зелена надворі трава,
І не всю ще на сіно скосили.
Я не вірю в байдужі слова,
Що із вуст твоїх снігом злетіли.

Не вигадуй! Я серцю кажу, а воно –
То щемить, а то ледве не плаче.
Твоє серце – холодне. Та лід все одно
Я своїм розтоплю, бо – гаряче.

Я не вірю, що можна блакить
Назавжди чорним хмарам сховати.
Відгримить в небесах, віддощить –
Буде райдуга з неба звисати.

Переїду я до тебе по ній:
І до тебе ласкаво притиснусь.
Ти втомився за день, а мені
Бозна-що вже привиділось, звісно!

Не вигадуй! Я серцю кажу, а воно –
То щемить, а то ледве не плаче.
Твоє серце – холодне. Та лід все одно
Я своїм розтоплю, бо – гаряче.

Правду мовила дружина: на відстані в мене народжуються ліричні рядки, бо починав скучати за нею. Але через десять днів вона мала приїхати – отож, і я заспокоюся... Точніше – переключуся на іншу тематику. Дай, Боже!

Того четверга муза чи лірична героїня заговорила від свого імені. Я тільки записав її сердечні переживання. Рядки вподобали 15 користувачів на "Фейсбуці", а четверо (Наталія Лисюк, Неля Малиновська, Валентина Ніколаєва та Микола Гладкий) поширили їх у мережі.

"Тож будьте теплішим, милосерднішим до своєї Музи!" – побажала Лариса Злобіна.

А Галина Фесюк зазначила: "Хай у Вас, пане Іване, все "віддощує" зранку, щоб день був світлобезмежним!"

Наталія Лисюк додала: "Лід розтоплено і серце вже гаряче, бо після цих рядків просто інакше бути не може! Дякую, пане Іване, за такі пронизливі та щемливі слова! Поспішаю поширити, а Вам зичу чудового настрою і любити, любити, любити...".

Я відповів: "Дякую, мої любі, за теплі слова! Будьте кохані й кохайте. А інакше для чого й жити на світі, котрий весь із любові!? Привітного всім вечора! Уклін, друзі, за те, що не минаєте! Будьмо!".

Пані Наталя відреагувала на цей коментар: "Як же гарно Ви написали, пане Іване, про нас і світ із любові! Шануймося!".

Я підвів ризику: "Воістину! Бо ми того варті!".

А пані Неля Малиновська з італійського міста Бергамо поширила ще й мій вірш "Лабіринт", написавши: "Доброго дня! Ваші вірші, пане Іване, мабуть, будуть актуальні завжди, як у Тараса Шевченка, бо таке наше життя!".

Я відповів: "Ви, звичайно, перебільшуєте, пані Нелю, стосовно мене та моїх рядків! Але щодо такого життя, яке випало нам за останні три роки, – тут Ви абсолютно праві! Тому й болить! Тому й сідаєш за стіл та пишеш, пишеш... І хтозна, як воно і що воно буде, але те, що небезпечним є для нас, для держави, хочеться збагнути і застерегти, аби запобігти ще важчим випробуванням. Принаймні – не мовчати. Бо слово має силу, коли воно суттєве і з любові. Гарного Вам вечора та приємних співбесідників!".

Маленькі прикраси: не дуже смачним виявився напередодні куплений сир на базарі – ні я, ні коти від нього не отримали ніякого задоволення. Мені було легше – я його їв із медом. А вони без нічого – тільки з молоком. А зранку приходив і їжачок. Спочатку лякався і котів, і мене, а потім спокійно почав пити молоко в тарілці. Голод – не тітка!

Телефонував син: він відпочивав із родиною в Новому Світі під Судаком. Був дуже незадовлений брудом пляжів: люди сміттять після себе.

Я зітхнув: так, це не Європа, де йому раніше доводилося відпочивати. А з роботою – все без змін. Він звернувся до тих людей, що пропонували нове місце, а там пояснили, що шукають людину, яка володіє ще й італійською мовою. Словом, відмовилися від його кандидатури... Що ж – треба шукати щось інше. Горе та й годі!

Зігрівала та втішала бентежну душу хіба що творча робота: наступного дня – 12 липня 2013 року – написав вірш "**Порибалив**":

Я учора бачив місяць молодий,
Як він нахилився з неба до води:

Умивався на ніч. І скидалась риба,
Як і він – срібляста. І доріжка срібна.

Колихались хвилі – бризкали в обличчя.
У сріблястих бризках – срібна літня нічка.

В тій оздобі срібній мрійно спало море.
В небі місяць срібен. І сріблясті зорі.

Поплавок на хвилях теж здавався срібним.
Колихався мирно – не клювала риба.

У задумі місяць: "Що за дивина:
Мабуть, як вмивавсь я, рибу розігнав?"

Я шепнув на вухо місяцю: спасибі
За цю ніч сріблясту і за настрої срібний.

Він на мене глянув – засріблився радо.
Тепло. Тихо. Срібно. Десь гудуть цикади.

Мрійно. Серпик-місяць сяє угорі.
І мені, мов рибку, кида по зорі.

Ніс, такий щасливий, повен міх зірок.
І дрімав на вудці срібний поплавок.

А за мною слідом – місяць молодий.
Славна риболовля. Дяка – догодив!

Так і було насправді: напередодні ввечері ходив на риболовлю. Піймав одну рибинку, яку з задоволенням з'їв молодий котик, відібравши її у матері кішки. Ще й невдоволено вишкірювався, коли та наближалася до нього. Словом, не було мені жодної удачі. Та ще й насамкінець заплутався "самодур". Довелося вже вдома з двох "самодурів" зробити один. Але сказав собі, що піду рибалити опісля – хай спливе час, щоб забути таку невдачу. Та й спина неймовірно боліла. Треба було поберегтися.

Пані Наталія Лисюк відреагувала на новий вірш (а взагалі його схвалили – 22 відвідувачі на "Фейсбуці", навіть пані Галина Дем'янова, котра зо два місяці не заходила на мій сайт після нашого непорозуміння на біблійні теми).

Пані Наталія написала: "Доброго ранку, пане Іване! Дощ ллє ще з ночі, і на вулиці так свіжо, так легко дихається... Гарного Вам настрою і щира подяка за таку величезну кількість срібла навколо і у всьому!".

Я відповів: "А в нас спека неймовірна! Треба сидіти весь час у морі, щоб її пересилити. А коли ж тоді писати? Зичу вам, мої дорогі, привітного вечора! Хай щастить усім нам разом і кожному зокрема – по людськи! І – неодмінно!!!".

А пані Галина Дем'янова додала: "Щиро дякую, любий Іване Васильовичу! З думкою про Вас нині і завжди".

Я відповів: "Я теж ніколи Вас не забував – жодного дня!".

Пані Галина зазначила: " Я знаю...".

Я додав: "Маєте чуле серце. Я теж це знаю".

Ще один ультиматум надійшов нам від російського сусіда – Володимира Путіна: радник Президента Російської Федерації з регіональної політики Сергій Глазьев поставив Україну до відома, що в разі підписання нашою країною з Брюсселем "Угоди про асоціацію з Євросоюзом" Росія анулює всі економічні преференції Україні на російських ринках і на ринках Митного союзу та СНД. Це загрожувало Україні стати банкрутом, як стверджували тогочасні аналітики...

Шантаж і погрози – от що таке братня Росія. З її Володимиром Путіним біля державного керма. І тоді, і зараз. І ми в цьому переконалися сповна. Навряд чи ще є хто, котрий сумнівається в очевидному. Хіба що заслани козачки... Так у них робота така – оковамилювання!

Суботній день 13 липня 2013 року пройшов у роздумах, наслідком яких став вірш "Людина":

Із чим порівняти тебе,
Людино? Із сонцем? З небом?
Он хмари знялись до небес,
Гадають: вищі за тебе!

Хотів би збити з них пиху:
Хай не надувають щоки,
Бо марні амбіції їхні:
Не такі вони й високі.

Он літачок з них вийшов
І плине над ними легко.
І сонце за хмари вище.
І зорі – близькі й далекі.

Якщо в галактики інші
Вже зазираємо нині,
Думкою себе тішу:
Вища за сонце – людина.

Це знати б годилось
Чиновницькій братії:
Кожна людина
І є галактика.

До неї з простою міркою

Підходити злочинно:
Людина є великою –
Немає вище чину!

Усім нам буває ніколи,
І настроїв буває різних.
Людина є великою.
Сягнути б її рівня!

Це можна, стерши хмари настрою,
Побачивши сонце, що вийшло.
І згадати хоч мінімум про галактики.
І про Голгофу сина Всевишнього.

Вам байдуже? Однаково?
О, вісімнадцята – час додому!
А бачили б ви її – заплакану –
Після вашого прийому...

Відписка знов на крик душі.
Хотів утішити – не вийшло.
От після цього і пиши,
Що над усе людина вища!..

А втрат статистика гірка
І кров з екранів безупинна.
Як гріш ціна тобі така,
З чим порівнять тебе, людино?

Із небом? Сонцем? Якщо ні,
Тоді і стверджувати годі,
Хоч дуже віриться мені,
Що ти таки – вінець природи.

Чи це – для красного слівця?
Насправді ж ти – в червоній книзі.
Не хочу сліз з твого лица.
І дав би гиді по мармизі.

Та тільки це – писк комара:
Їх гнати треба – товстошкірих!
З-за хмари сонце визира,
І, попри все, я в тебе вірю.

Не дай зневажити себе,
Хоч би які часи не люті:
Ти вища сонця і небес,
Такою є і мусиш бути.

Він це затямить, бюрократ,
Коли ти випростаєш спину,
Що лиш для щастя і добра
На світ народжена людина!

Дуже хотілося вірити, що настануть часи, коли, як і в благословенній Європі, у нас цінуватиметься понад усе людина. Інакше всі зусилля прогресу марні, бо знецінюється людина, її особистість. Гадалося, що ми переживемо, як страшний сон, цю неувагу і неповагу до людини, яка ставала злочинною нормою в нашій країні, особливо за тодішньої влади – цинічної і націленої на одне – зиск, власне збагачення.

Написав листа співакці Тетяні Бартковій із проханням повідомити, чи вдалося їй передати вірш "Гей, козаки!" Володимирові Федоровичу Бобирю? Бо вона мовчала. І це тривожило мене: хотілося б заспокоїтися, почувши хоч би слово чи півслова...

Пані Тетяна відповіла: "Доброго дня, Іване Васильовичу! Так, я передала слова Володимирові Федоровичу: він подякував.

Та що далі, я не знаю... Сьогодні тільки привітався та пішов в ансамбль, нічого мені не казавши. Ми будемо бачитись аж у вівторок. У мене в неділю концерт в УКЩ – з нагоди Дня рибалки (це увечері – о 18.00).

А Ви що, відпочиваєте у Севастополі?"

Я написав: "Так! Уже рівно місяць".

Тетяна Олександрівна здивувалась: "І Ви засіли на Фіолентовій дачі та мовчите, що у Севастополі!!! Вах-вах-вах... Я Вас не впізнаю, партизане! То хоча б подзвонили..."

Я пояснив: "У мене ж завдання – написати пісню до 10-річчя відкриття пам'ятника Тарасу Шевченку в Севастополі. Слава Богу, передав слова, як попросив Богдан Вуйко, у Ваш Центр: музикою та аранжуванням займається Олександр Горшков. А Володимир Федорович, бачачи, що я в Севастополі, і собі – з проханням. То я виконав і це. Добре, що до 20 липня буду сам. Що хочу, те й роблю. Скільки треба, стільки й сиджу біля комп'ютера. Мабуть, Ви помітили – скільки всього написано нового. І в основному – севастопольська тематика. Отакі мої будні.

Я знав, що Ви у відпустці, тому й не турбував. А тепер побачив, що в трудах праведних (і Володимир Федорович це засвідчив, отож, я наважився звернутися до Вас. Навіть для жіночого голосу написав пісенний текст "Віддощить" і надіслав Вам.

А Володимир Федорович – от, дійсно, партизан: коли треба, розшукав і телефон, і переговорив з мною, а отримав бажане – заліг на дно.

Смішний я автор: всі мене використовують, а потім миттєво забувають. Одне втішає: те, що й десять років тому написалося, досі звучить. І це – головне!

Хай Вам привітно живеться, душевно співається та все, чого прагнеться, збувається. Приїздіть у гості. І не забувайте!

Усе у Вас заладнається: начальники приходять і відходять від справ, а пісня звучить, аби тільки був слухач. Про нього й думати треба. Повсякчас. Бо для нього ж усе це робиться. І хай душа не пліснявіє від буденності та недолугих людей. Бережіть себе і свій чарівний голос!"

Приніс свіжої води з філіалу та відвідав море: від нього один порятунок, бо навпроти на дачі йде ремонт – грюкання молотками та дрилення чути з самого ранку. За такого акомпанементу нічого не пишеться.

Дочка Олена повідомила, що наприкінці липня теж збирається відпочити на морі. Не могла додзвонитися до Василя. Я набрав його номер, коли повертався з моря: виявляється, він залишив у номері свій мобільний телефон, а потім намагався зв'язатися з Оленою, а та вже не брала слухавки. Ваня не заходить у море більше ніж по коліна. Зате Василь багато плаває. І це – добре за його сидіння перед комп'ютером на роботі та вдома.

Прийшов з моря, коли дали воду для поливу. Напір був слабкий (певна річ, з трубами проблема – старі!), а тому я не зміг ні краплі додати в придбаний бак. Тому душ заповнив відрами, що називається, по вінця. Навіть побоювся, щоб не з'їхала ємкість із дерев'яних лаг. А тому закріпив їх ще більше. Наче вийшло надійно. Дай, Боже! За роботою забув пообідати та повечеряти. Отож, все переноситься на сніданок... Хіба що попити чаю на ніч, а заодно побувати на своїй сторінці в Інтернеті.

А там пані Наталя Лисюк знову відреагувала на мій новий вірш, написавши на "Фейсбуці": "Гарного і сонячного дня Вам і настрою! Так, Людина – найвища цінність на Землі. І Ви дуже вчасно і влучно написали про неї, її Величність Людину! Шануймося!"

А пані Неля Малиновська додала: "Пане Іване, дуже дякую за вірші. Ваші рядки як бальзам на наші душі, котрі вже такі змучені цією долею. Так хочеться жити як Людина, а наразі не виходить!"

Я відповів: "Надзвичайно приємно, друзі, що ви поділяєте мою стурбованість про те, що людину вже треба теж, як вимираючих видів тварин, риб чи рослин, заносити до Червоної книги нашої планети.

І справді, пані Наталю, маємо шанувати свою гідність, не давати жодній підлоті витирати об нас ноги, принижувати та замахуватися на нашу честь. Щоправда, нинішня влада про такі тонкощі не дбає. Хіба це не приниження, що на копійку підвищують пенсії, а на сотні гривень зростають ціни на товари, їжу та послуги?!

Тому як крик душі сприймаю слова пані Нелі про змученість нелегкою долею. Дякую за солідарність почувань-думок та уподобання нових рядочків. Дай, Боже, ще щось напишеться. Гарного суботнього вечора, друзі!".

Пані Наталія Лисюк відреагувала на коментар: "Пане Іване, і Вам доброго вечора! Ви на сто відсотків мій однодумець: пишете Ви, а ніби моїми словами. Щиро дякую за Ваші роздуми про нас. Людей!".

Я написав на це: "Мабуть, так буває. І це чудово. Не кожен має таке щастя порозуміння – навіть із півслова. Дякую Вам, пані Наталю! Вкладаюся спати (правда, ще до сну далеко) з думкою про Вас: яка Ви – чудова та щира! Будьте мені щасливою! Солодких снів!!!".

Благословляю 14 липня 2013 року, а воно припало на неділю та ще святкову – День рибалки, зі щирими побажаннями, аби в наші надійні душі-сіті ловилася найкраща риба в світі – пісні та світлого рідного слова, щоб були всі щасливі й здорові!

Під тим настроєм написав і вірш "Самодур":

Я спінінг уперше тримав у руці.
На морі – тим паче. І з мене
Сміялись, напевне, усі горобці.
А що вже рибалки – напевне!

Сяк-так, а таки ж приладнав поплавок.
Придбав "самодур" на базарі.
Спасибі сусіду – за перший урок:
Терплячий – надійний товариш.

Яким же було здивування моє:
Лиш став я поодаль рибалок,
Як хтось раптом крикнув: "Клює в вас, клює!"
Піймав щось – завдовжки, як палець...

Аби не ганьбитись – малька відпустив:
Нехай підростає на волі.
Хто вперше, казали, тим має везти,
Хоч я в це не вірив ніколи.

Але, попри все, пощастило мені:
Завдовжки – з долоню, ще й з гаком,
Десятків зо два я ставридок приніс:
Нівроку удатний рибалка!..

Коти були в захваті. Юшка смачна
Увечері душу зігріла.
Відкрив собі спінінг на старість, дізнавсь:
Він – вудка й для зовсім невмілих.

Чи, може, ставрида – це риба така,
Що вже й "самодури" хапає?
Чи, може, послухала байку малька:
Мовляв, він усіх відпускає...

Отак і в житті: мовби повний ажур,
А потім – зурочив хто наче...

А все через те, що ковтнув "самодур",
А він із гачком – однозначно!

Чимало в житті усіяких спокус,
Коли від де-факто – лиш крок до де-юре...
Довіритись здатен якомусь мальку:
Твій вибір – гачок з "самодуром"!

А вже про політику я промовчу:
Там тих "самодурів" – без ліку!
Але я ніде і ніколи не чув,
Щоб хтось не довіривсь базікам!

"Самодур" – так називається вудка з набором гачків із яскравими блискітками замість наживки.

А сам вірш – відлуння моєї першої риболовлі на Чорному порі. Як і всякий рибалка, я перебільшив кількість ставридок, які піймав того разу. А все інше – картинка з натури.

І в понеділок 15 липня 2013 року з самого ранку напав на мене роботун: розчистив усі завали зі сміттям на дачі, а залишки гілля спалив. Словом, пропах димом наскрізь...

Та ще й написав вірш-роздум **"Кульбабка"**:

Уже в кульбабки білий чуб,
Як в мене вицвів із роками.
Що йду із ярмарки – не зчувсь.
І не роблю із того драми.

Та подивовує одне:
На парашутиках зернятка
Злетять, як вітер лиш дмухне,
І все повториться спочатку.

Лиш приземлитися б, як слід:
Аби земля була – не камінь.
Вже чуб в кульбабки побілів,
Як в мене вицвів із роками.

Чогось ще прагну. Щось пишу.
Боюсь інфарктів та інсультів...
Якби ж, як в неї, парашут,
Хай і стріляла б катапульта.

Але ж... Але ж... Нема чудес.
Якщо й озвусь – в нащадків генах...
Вже чуб в кульбабки білий весь.
І доцвітає вже у мене.

Що буде, те не відвернуть.
І катапульти не спинити.
Але життя у тому суть,
Аби не бути пустоцвітом.

Отим, що вітер рознесе
І дбалий виполе господар.
В природі виважено все.
І все розумно у природі.

Нічого в долі не прошу,
Хіба що те, що встигнуть треба.
І не потрібен парашут,
Коли душі судилось небо.

Христина д'Есте з Америки прокоментувала першодрук: "Чудово. Якраз і я саме про подібне подумала – про життя, тяглість життя, продовження та реінкарнації.

Дуже дякую, пане Іване: чудова лірика, щемка...".

Опісля залишалося діждатися сонця і піти на море. Там у ці дні призбиралася тьма людей, бо що удієш – приїхали відпускники. А мені належало відмокнути від пахоців диму, бо наступного дня мав нанести візит лікареві-зубнику.

Він і не забарився – той новий день – 16 липня 2013 року. Зранку знову завернула у мої рядки тема Врадіївки: написав вірш "**Врешті-решт**":

Бувають дні такі невтішні,
Що навіть вірші не рятують.
Із рук все падає, все всує:
Прийдешнє, нинішнє, колишнє...

Ти ж бачиш: все воно не так,
Як ти хотів, як ти омріяв...
Знов ходаки прямують в Київ,
Аби там правди наплатять.

Та де там, Господи, скажи,
Шукати правди бідним людям:
І де вона та правда буде,
Як все замішане на лжі?

Куди не ткниш – одна брехня,
В яку лиш вірять, хто при владі.
Бо їм, щоб бути в шоколаді,
Навіщо щось в житті мінять?

Вони спаковані сповна:
І дітям вистачить, і внукам.
І те покращення – не звуки,
А власне їх мета одна.

Але покращення кому:
Собі – не нам. Ми – їхні слуги.
Такої лютої наруги
Я, скільки жити, не збагну.

Чи мізки в нас ото такі,
Що ми байдужі стали нині.
І не болить вже Україна?
Якщо й під ким – то хай під ким...

І ласо зиркає сусід,
Який вже бачить нас в холопах.
А ми ж хотіли у Європу...
А він під себе нас – на Схід.

Як так – навік ми бідаки:

І наші діти, і онуки.
А може, взяти шаблю в руки,
Як наші предки-козаки?

І стати дружньою стіною,
Щоб навіть птах не пролетів,
А владна гидь – і поготів.
Вона ж не здасться вже без бою!

Та чом же сурми не звучать!
Не час? Коли б уже не пізно!
Бо це той час, коли Вітчизна –
У небезпеці. Це – той час!

Та хто почує ці рядки?
Гадають: можна все заладить.
Бо досі вірять в добру владу.
І йдуть у Київ ходаки:

Через країну всю неспішно
Ходою мирною простують.
Та хто вас, люди, там почує?
Бувають дні такі невітшні!

Та хай ідуть, щоб укотре
Набити знов на лобі гুলі.
Збагнуть, що мирні дні – в минулім.
Час гнати владу – врешті-решт!

Знов буде "Беркут" – над всіма.
Але як день цей не проспати
І до ходи усім пристати,
То люди вийшли не дарма!

Такого спекотного літа в радіївчани вирішили відправити ходоків до Києва, щоб домогтися зняття з посади міністра внутрішніх справ Віталія Захарченка, протестуючи проти міліцейського свавілля (згвалтована жінка, як і раніше, перебувала в лікарні, а гвалтівники не були засуджені).

7 липня 2013 року представники бунтівної громади вийшли з Врадіївки і через шість діб дісталися Умані. А вже 18 липня до них мали приєднатися черкащани та кияни. Організатори масової акції розраховували на переростання її у Всеукраїнську.

Подумалося: наївні люди – ніхто в Києві їх не чекає. І слухати не стане. Бо міліція мобілізує свій "Беркут" і стане непрохідною стіною перед гостями з Миколаївщини.

А гарант Конституції України, як відомо, відпочивав на своїй дачі "Зоря" в Криму. І заради чого такі муки людям? А пішли б усі, як це було у листопаді 2004 року, аж тільки пір'я полетіло б від чинуш, і напевне б главі держави не всидіти в кріслі, вже не кажучи про міністра внутрішніх справ...

Не було поміркованого проводиря, от і вся біда тобі! А втім, до ходи була прикута увага засобів масової інформації: отож, залишалося сподіватися на активність киян, якщо вони вже не стали енаківокіянами...

Олександр Волков із Закарпаття прокоментував новий вірш: "Та хай ідуть, щоб укотре набити знов на лобі гুলі". 200 років минуло, а ми усе віримо: "... Нету лесу и не жди – не будет! Вот придет барин, барин нас рассудит...!" І нікому немає діла до їх біди! Вийде 200-300 чоловік підтримати, а інші поспівчувають і не більше, лежачи на дивані".

А севастополець Петро Савченков додав: "Кому брати шаблю? Кому брать владу? "Два в одному" вже було...".

Я відповів: "Та хоч ми солідарні своїм словом та позицією, пане Олександрє! І це вже немало. А брати шаблю й владу тим, кому вона під силу – народу, а не гвалтівникам та брехунам про загальне покращення, друже Петре!

Інша річ, і тут з Вами важко не погодитися: немає того, хто в сурми заграє та поведе за собою. Тому й відлежуються всі на диванах. І це ж – не для когось. А для себе. Доки не сталося біди в тебе конкретно, ніхто й пальцем не поворухне: мовляв, мене це не тичеться.

Ой, як тичеться, ще й як, запевняю вас, люди добрі! Не сьогодні – "були в світах. А тут іще й заважають туди рухатися. Чи такої долі ми хотіли собі й дітям? Навряд чи!".

Я подякував за коментарі і висловив сподівання: "А може ж таки, почуються! Сподіваймося на краще, друзі, наближаймо його, не покладаючи рук!".

Пані Ірина Стасюк додала: "Ще надія теплиться".

Я відповів: "Я теж у це вірю, мила пані Іро. Інакше – для чого й хвилі ганяти! Це вітер краще робить. Але ж не можна віддавати свою долю на поталу вітру! Бо стаєш тоді перекотиполем. Невелика радість. На своєму полі – своя й доля!".

Пані Ірина зазначила: "Без віри, надії і любові людина мертва. Духовно".

Я додав: "Та й фізично – хіба то людина?!".

Пані Ірина спробувала заперечити: "Руки, ноги є, писок і дупа. То й людина".

Я відпаривував: "І в мавпи все це є...".

На тому діалог і обірвався...

До нього долучився коментар Наталії Лисюк: "Знову все по правді, пане Іване, але важко, ой, як важко буде підняти наш люд...".

Поширю, хай друзі читають, а Вам дякую за небайдужість до долі нашого народу і патріотизм. Будьте мені здорові та міцні. Гарного Вам вечора!".

Увечері Микола Гладкий та Олександр Волков поширили мій вірш "**Важ на себе**" з книги "Заберу тебе в сон":

Важ на себе і більш ні на кого,
Хай би що не постало в путі,
Якщо справді обрав ти дорогу,
Ту, котра, попри все, у житті.

І нехай дорікають охочі,
Що ніхто б не чинив так, як ти...
Що підказують розум і очі,
Тим шляхом і належить іти.

Маєш бути собою і тільки,
Віз тягнути свій, як подоба:
Хай би що – булава чи сопілка,
Аби лиш не кайданки раба.

Хай твій дух буде вільний, розкутий.
Щоб тебе, як поглянеш з небес,
Добрим словом хтось міг пом'янути.
Й пожалить, що немає тебе...

Але доти іди безупинно.
І воздать за добро не забудь!
Важ на себе, коли ти людина,
Що в одвіті за обрану путь.

Та ж пані Наталія Лисюк прокоментувала: "Так, найкраще розраховувати лише на себе, на свої сили... Доброго Вам вечора, пане Іване! У Вас там вже все гаразд з тією знайденою бомбою часів минулої війни? Кажуть, через це всі міські пляжі закриті. Шануйтеся там і будьте обережні!".

Я відповів: "Сьогодні о 8 годині ранку її знешкодили в Артбухті. Тільки виляски пішли по воді. Ніхто не постраждав. І – слава Богу!".

Знову сходив у лікарню, але до ортопеда справа дійшла, бо довелося видаляти третій зуб (практично – два корені, на яких уже ніщо не могло триматися). Отож, до суботи мав чотири доби на заростання рани. А потім – пульпірування наступного зуба (власне, видалення нерва під ним), щоб уже на ньому трималась нова конструкція з трьох зубів, яка б убезпечила мене від неминучої перспективи вставних щелеп... Господи, мені ще цього не вистачало!

Надійшла середа – 17 липня 2013 року, а це означало, що з самого ранку мав відвідати дачний базар, а він якраз і не відбувся – молочники не приїхали: очевидно, стало сором за тогоразовий зіпсований сир (всі тільки й обговорювали в черзі цю тему: згодували його курям та собакам. А в мене навіть коти не стали їсти той гіркий сир).

Сусід залишив мені тридцять гривень, щоб я купив йому три десятки домашніх яєць, а не вдалося (самому ж Олексію Давидовичу треба було терміново їхати у справах ремонту на квартиру, а тому він і не став чекати приїзду приватників-фермерів).

Отож, ми розійшлися ні з чим. Добре, що я передбачливо купив напередодні джанкойського молока в целофанових пакетах – тепер було чим поділитися з моїми прибудними мешканцями – котами...

Зате того дня написав невеличкий ліричний вірш "Золотий вечір":

Деревам вечір шепотів,
Що наймиліше сонце влітку.
В його оздобі золотій
Пливли із лебедем лебідка:

Купались в золоті ріки.
І ними сонце милувалось,
Допоки десь за виднокіл
На ніч коротку не сховалось.

У небі місяць засвітивсь,
Неначе дині спіла скибка.
І щось про вечір золотий
Співала лебедю лебідка.

На більше мене не вистачило. Тому і коментар, наприклад, Лариси Злобіної на "Фейсбуці" був теж надто стислим: "Так ніжно!".

І Лідія Бебешко туди ж: "Пане Іване, дуже дякую Вам за ніжний вірш!".

Потім з'явився коментар Катерини Васильченко: "Доброго ранку, пане Іване! А я прочитала під фото Миколи Гладкого Ваш вірш і подумала: як добре, коли Ліра ніколи не покидає Вас.

А я не можу нічого писати, бо то одне, то інше... Бажаю Вам натхнення і вічного кохання з Лірою!".

Я відповів: "Дякую! Це я розкошую насамоті. Через п'ять днів приїде дружина: буде не до віршів. Але старатимусь, хоч крадькома, а таки щось писати. Дай, Боже, щоб Ліра не змовкла і не покинула мене. Решта все облаштується...".

Тепер можна було піти на море: напередодні увечері воно видалося прохолодним і негостинним. А тут раптом виглянуло сонце. І тільки легенький вітерець колихав листя горіха за вікном.

Дружина знову скаржилася на те, що перестають ходити відвідувачі на заняття: минулого дня, наприклад, на фітнес зійшлося аж три клієнтки. Але що ми хочемо – літо, спека. Плюс – лінь! От і маємо такий результат...

Озвалася співачка Тетяна Барткова: "Доброго вечора, Іване Васильовичу! Вибачайте, що з запізненням Вам пишу, бо йдуть репетиції до Дня флоту: приходжу додому, і уже нічого не хочу!

Володимира Федоровича Бобиря давно на роботі не бачила – десь зник... Може, щось розписує? Як тільки з'явиться, то скажу Вам!

Як, Вам відпочивається? Щаслива Ви людина: на море ходите, а тут – немає часу!".

Я відповів: "Час завжди є, дорога Таню! Мати море і не бути на ньому – гріх! Зучора воно стало прохолоднішим. Бо Вас немає – нікому гріти!

Чекатиму звістки про розмову з Володимиром Федоровичем Бобирем (або ж телефонного дзвінка від нього).

І теж саме – Олександр Васильович Горшков: хоч би півслова про те, як воно там із новою піснею? Залягли на дно і мовчать.

От люди! Я так розумію, що Ваше професійне флотське свято цього року припадає на 28 липня (остання неділя цього місяця). То хай Вам добре працюється! Привітного вечора та гарного самопочуття!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 2 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 36

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Париж, Брюссель і Амстердам...", "Хто що устиг", "Наодинці", "Краб на скелі", "Данешта", "Ділять парк", "Не впадаймо в апатію", "Ще б біль заговорить", "Хвилі", "Сусід", "Прощаюсь, як умію" та "Заклинання", котрі з'явилися на світ божий 18-27 липня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Город городом і море морем, а тим часом наближались до розв'язки події у Врадіївці, які набували все більшого розголосу. І не тільки в Україні.

Розпочинався новий день тривоги і надій наших – четвер 18 липня 2013 року. Чого найбільше хотілося, щоб він був мудрим на рішення та жаданим для спільної мети – долати зло, насилля і неповагу до людської гідності та честі.

Словом, хотілося – принаймні мені (до того й кликав у нових рядках) – цивілізованого життя, яке бачив у Європі. Не випадково ж вірш того дня отримав назву "Париж, Брюссель і Амстердам...":

Насняться дороги і дивні міста.
І золото ніжно-ласкавих волось...
Давай-но удвох побуваємо там,
Де досі іще не вдалось.

Удвох, і так легко дорога біжить,
Здивований погляд проміниться твій.
І я розумію, для чого я жив:
Тобі відкривати цей світ.

Щоб в любих очах відбивався Париж,
Світився вогнями привітний Брюссель.
Це казка, здається. Здається: ти спиш.
Але ж це реально – усе.

Примружую очі, і – ніби крізь сон:
"Будь-ласка, месьє!" чи "Вам зручно, мадам?".
Ти звідки в квітучих тюльпанах, красю,
Рембрандтів дзвінкий Амстердам?

І мов у вчорашнє – у рідні краї,
Де біль і невтішні слова на вустах.
І сяйво згасає в зіницях твоїх,
А з ним – і дороги, й міста...

І важко зітхнувши, живеш, як і жив,
Бо це ж Україна, без неї ніяк!
Чому ж можуть жити по-людськи в чужих,
Побачених нами краях?

Бо вміють свій край шанувати над усе,
Живуть ним, пишаються ним.
Заплющую очі – Париж і Брюссель...
І Київ міг бути б таким.

Та тільки ніяк своїх сил не збере,
Щоб стати з вандалом на бій:
Єдина умова – піднятися врешт
З колін Україні моїй.

Та хочеться вірити – станеться так:
Добро переважить – врятується рід.
Проляжуть дороги і дивні міста.
І ними здивується світ.

Дай, Боже, сьогодні... А чом би і ні?
Зостався один – найрішучіший крок!
Так влада погрузла в насиллі й брехні,
Що вихід – повсталий народ.

І саме того четверга в Київ прибули ходоки з Врадіївки. Чи справджувалося сподівання, що їх підтримають кияни? На жаль, це була не та підтримка, за якої кардинально міняється ситуація. Але й цей результат був важливим: Вибухонебезпечна ситуація красномовна засвідчила: в країні більше людей – громадськи активних і небайдужих. А далі справа за рештою.

Катерина Васильченко, поширивши першодрук, стисло прокоментувала: "Супер!".

А Наталія Лисюк додала: "Пане Іване, дуже гарний і оптимістичний вірш... Вірю, що станеться саме так! Неодмінно треба поширити. Шануймося!".

У підсумку: як і передбачалося, всеукраїнської акції із врадіївської ходи не вийшло. Під будівлю МВС України на вулиці Богомольця, 10 прийшли 300 протестувальників. Лише – 300!

До того ж, в Інтернеті з'явився відеоролик, яким було викрито бажання двох організаторів акції отримати сто тисяч американських доларів за те, щоб не вести людей під будівлю МВС України.

Звісно, це була провокація. Але вона спрацювала, і міністр внутрішніх справ України Віталій Захарченко навіть не вийшов на мітинг поспілкуватися з ходоками, вважаючи захід суто заполітизованим, якщо не сказати комерційним...

Я прокоментував ситуацію, звернувшись до "фейсбуківців": "Отже, сьогоднішній вечір не став святковим, але й не є безнадійним, мої дорогі друзі, оскільки ми не мовчимо, а стурбовано розмірковуємо над долею країни, в якій живемо. А отже – над власною долею. Долею своїх дітей та внуків.

Не опускаймо тільки рук! І не зважаймо на провокації: вони були, є й будуть. Великі справи визрівають не за мить, а доходячи поступово відомої критичної маси накопичення. І робляться вони з чистими руками та всією громадою.

З маленьких потічків починається велика ріка. Рухаймося далі! І тим виправдовуймо своє життя, ненавидячи зло та утверджуючи добро на рідній землі. Будьмо, друзі! Дякую, що Ви є. І – небайдужі! Все ще буде. Неодмінно! Тільки вірмо – в Україну! А отже – у власну правоту та власні сили! Будьмо! І – шануймося!".

Галина Жубіль відреагувала так: "Дякую Вам, пане Іване, за чудову лірику, за поетичну душу, яку відкриваєте нам, своїм друзям. І окреме дякую за гарні побажання! Хай і Ваш вечір буде затишним та романтичним!".

Я відповів: "І я щиро дякую Вам, дорога пані Галю, за уподобані та поширені рядки! От іще один день злетів. Так прудко – ніколи оглянутися. А вже й вечір! Хай він буде привітним – вечором порозуміння з близькими людьми. Будьмо уважні до них, мої друзі! Бо крім них – нікого ріднішого немає! Ніде!!!".

У п'ятницю 19 липня 2013 року написав вірш "**Хто що устиг**":

Мілка, банальна, примітивна
Людської долі течія:
Після народження в дитини –

Садочок-школа-виш-сім'я...

У двадцять з гаком одружаться:
Тут хіть природна – не здолать...
Перебіситися під тридцять,
Не пощастить – під тридцять п'ять.

Звести куток свій. Стишить коней.
Влягтися радо на диван.
І вже на пенсії законній
Втішати пивом пуза жбан.

А потім – внуки. Ювілеї.
Лікарні... І – скорботний хід...
Та поділ спадщини твоєї,
Як мав сякий-такий дохід.

А ні – обносок як трофеї
Позабира собі сусід.
Плюс-мінус варіанти ще є,
Як не поділить спадок рід.

Але насправді то – деталі.
І хай відома схема ця,
Цей примітив, волієш далі
Будь-що дожити до кінця.

Таки ж воно не випадково,
Хай навіть схеми примітив,
Ми в світ приходимо з любові,
Щоб світ любові зберегти.

Хто що устиг. Бо все ж ми – різні.
Дивлюсь, як сонце гріє всіх,
І кваплюсь теж: зігріти, звісно,
Когось рядочком слів моїх.

Аби не трутнем тільки жити.
Хай безпросвітні навіть дні,
Усе, що мусиш, доробити.
По тім – на совісті рідні.

Так от сталося: знову перейшов на мінорну тему. І причина зрозуміла: дається взнаки самотність. Але пишеться. І хай. Головне, щоб було чим зайнятися, і дай, Боже, щоб дурниці не лізли в голову...

А влада, передусім міліцейська, оговталася після ступора подій у Врадіївці. Близько опівночі всюдисущий "Беркут" розігнав учасників мітингу і затримав двох десятків активістів врадіївської ходи, котрі не пікорилися вимозі міліції припинити облаштування наметів на Майдані Незалежності.

Отже, ми отримали беркутократію в повному розквіті. Врешті-решт, навіть глухий та сліпий відучора пересвідчився: хто є хто у владі, і як вона, влада, спілкується з народом. Ганебно і непоштиво. Бо чужа.

Висновки, звісно, були за людьми. Особливо за ситуації, коли настала прогнозована реакція влади на конкретну подію, коли "Беркут" уже безперешкодно ширяв над усіма. А в нього, як завжди, проявлявся свербіж кулаків.

Боляче, звичайно, але й урок громаді: не можна йти на такі масові акції без належної підготовки та підтримки. Зокрема – медійної. Одиниці погоди не роблять. Мало привернути увагу до неподобства

можновладців. Все повинно бути підпорядкованим категоричному неприйняттю людьми – всією українською громадою – такого свавілля.

Власне, діяти саме так, як це було в перші дні у Врадіївці: моральна перевага людей, яких принизили та зневажили, загнала озброєних міліціонерів у глухий кут. Вони стали рятувати власні шкури. А потім оговтались. Бо люди випустили пару з вуст і втратили ініціативу. Її перехопив "Беркут". А одинадцятиденна хода, причому нечисленна, приглушила резонансну подію, звівши її практично нанівець.

Прикро. Але, повторюю, це теж був урок на майбутнє. Громадськість, передусім її лідери, вочевидь мають бути соціально відповідальними і далекогляднішими.

Не важко було прогнозувати: за такої цинічної, злочинної влади попереду у нас – нові випробування, не менш трагічні, ніж у Врадіївці. І тоді може знову прорвати котел соціального терпіння, із якого владі вже не вдасться випустити пару.

Отоді й потрібно буде діяти рішучіше та чіткіше: ставлячи конкретну та зрозумілу для всіх мету і все роблячи для того, щоб досягти її.

Що тут скажеш? Найперше – ні в якому разі не опукати рук! Навпаки: проаналізувавши упущення, крок за кроком рухатися до визначеної мети. Адже маємо переконання і знаємо, в ім'я чого діємо. Змовкнемо – тоді все. Думаємо і висловлюємо позицію – готуємо новий плацдарм для взяття ситуації у свої руки.

А в Росії того дня було засуджено на п'ять років ув'язнення за спротив владі одного з лідерів опозиції Олексія Навального. Показове судилище! Щоб приборкати норовливих.

Вдумаймося тільки: за громадську активність людину, яку підтримують мільйони, що мають іншу думку, інше ставлення до владної політики, аніж офіційні чиновники, засуджено на п'ять років неволі у колонії загального режиму. Як стверджували спостерігачі, Олексія Навального було засуджено у справі, якої не було!

Отже, путінський режим ставав дедалі реакційнішим і жорстокішим, нещадно розправляючись із інакше мислячими громадянами. Показова азіатська "демократія" – себто автократія. І нас – українців – хотіли зтягнути у те безпросвітне болото рабства: економічного і духовного. Злочинно-небезпечне намагання!

Під вечір стало відомо, що суд замінив тримання Олексія Навального під вартою на підписку про невиїзд. Почалася гра: то відпустять мотузку, то зтягнуть... Але до пори, до часу!

А ще з'ясувалося, що українська міліція розправилася не тільки з учасниками врадіївської ходи, а й із журналістами, які висвітлювали резонансну подію. Які страшні часи: говоримо не про радощі земні, а про побиття людей. І ким? Тими, хто мав би дотримуватися закону та охороняти людську гідність і честь. А при виконанні професійного обов'язку – й поготів.

Отже, міліціонери знову позбиткувалися над суспільним рупором гласності – головним інструментом демократії. Над четвертою владою, як образно називають засоби масої інформації. Написав знову, бо повторилася ситуація 18 травня тогож року. Влада переслідувала мету заткнути рот тим, хто мав доводити до відома громади правду про суспільне життя. А воно набувало, повторюся, вибухонебезпечних колізій, що невдовзі приведе Україну до Євромайдану – Революції гідності.

На бастіонах демократії влада, що рядилася у шати народної, цілила у сурмачів громади. Світ такого не бачив. Воістину хворе суспільство! Країна навпаки!

І що найприкріше: Україна сліпо копіювала методи розправи з опозицією (до якої потрапляли оптом і непідкупні правдолюбиво-журналісти), що були характерними для так званого старшого брата – Росії. З ким поведешся, того й наберешся! Належало й з того робити відповідні висновки.

Увечері тієї украї тривожної п'ятниці написав листа своєму видавцеві Костянтиніві Потакову: "Мені дуже потрібна книга, Костю! Саме стільки примірників, скільки ми обумовили з Вами. Як же так – за цілий рік тільки чверть накладу? А я ж сплатив усе наперед. І не можу отримати, нехай навіть порціями, належне мені.

Ну неже Вам потрібна інша форма спілкування?

Я все-таки розраховую на Ваше розсудливість. І чекаю на Фіоленті обіцяну частину тиражу".

Суботнього дня – 20 липня 2013 року – сидів на березі моря й спостерігав за зграйкою риб, яка сюди-туди снувала перед очима. Звернув увагу: одна з них відстала – всього на якусь мить, і на неї стрімголов упала чайка з вишини. Піднялася в небо, тримаючи в кігтях замерлу жертву, і за секунду зникла з нею у скелях...

Слідами побаченого й написав вірш "Наодинці", вийшовши на тему єднання, що є визначальною і в моїх роздумах, і доленосною у житті нашої багатостраждальної громади, особливо в часи найважчих випробувань:

Пробігла зграйка рибок повз.

Одна шугнула вбік від зграї:

Як в самоволку той матрос,

Що бід на голову шукає.

І ця біду собі знайшла –
Не дочекалась її зграйка:
Стрілою впала з неба чайка
Й за скелю рибку понесла...

Я навіть зойкнути не встиг:
Як легко згинуть наодинці...
Так і в борні дійти мети
Гуртом лиш можна, українці!

Тоді і "Беркут" не страшить.
А от як єдності немає,
Тоді бандитська вовча згряя
Всіх поодинці й порішить.

На морі – вітер. Я – один.
І затягають хмари обрій.
З-за скелі чайки крик недобрий:
"Ки-ги" сердите – знак біди...

Пора наверх – я в западні.
Недавно зовсім так штормило,
Що і драбину навіть змило!
Залізну – де вже там мені.

Дай, Боже, щоб у кожного не було відчуття самоти та відчаю від убогості життя. Триматися купи – закон екстриму і відповіді на виклики часу! Хай і штормить! Маємо гарт життя та силу духу! І нас не візьмеш на макуху! А тому будьмо попри все! Разом – у тому суть.

Олександр Волков поширив вірш на "Фейсбуці" та прокоментував: "От тільки триматися нам і залишилося. Та чекати, коли міліцейський "Беркут" поодинці знищить. На жаль.

Я сьогодні ніч не спав, думав, як же ми дійшли до життя такого? Як ми за 20 років незалежності припустилися до того, що нашу країну навіть і совком вже назвати не можна. Тому що ми створили щось набагато гірше совка: совок у порівнянні з цим пеклом – рай!".

Я відповів: "Гірко! Марудно на душі! Тому й мені не спиться. Добре, що хоч ночі влітку такі короткі!

Але маємо жити далі, пане Олександр! Щоб перейти ці жахливі часи. Бо без нас буде ще важче тим, хто наодинці залишиться з цією навалою. Покінчимо з нею, отоді можна й на вічні небеса. А зараз – ні. Рухаймося далі, друзі!

Отож, хто із чим, а я – зі своїм! Хочу, щоб ми були твердими в своїх прагненнях і переконаннях: крім нас, ніхто не дасть нам України, бо ми – її сьогодні, її завтра. Ми її – завжди! І щоб воно було гідним, не опускаймо рук і не впадаймо в апатію чи, збав, Боже, у відчай: гріх! Смертний!

Робімо чесно свою справу та ненавидьмо всіма сила зло, яких би верхів воно не сягало! Дякую за солідарність душі, мої світлі друзі! Будьмо!".

Наталія Лисюк додала: "Доки є у нас такі люди, як Ви, небайдужі до долі нашого роду, пане Іване, то не втратимо ми її, свою неповторну неньку Україну! Будьмо! Гарної Вам суботи!".

Що вдієш: вони пришли – непевні часи. Часи випробувань. І не можна ні на мить забувати про це. Як би нам затишно не було, але коли болить іншому – вітер шматує душу на друзки. Вітер долі.

Покірно хилиться під ним тільки трава. А дерева, хоч деяких і ламає той нещадний вітер, відкривають груди навстріч випробуванням. І від того надривається з останніх сил лютий вітер. Та, знеможений, затихає. Бо ліс, як народ, не здолати. Не опускаймо рук. Попри непевні – трагічні часи.

Спасибі моєму дорогому сусідові – Олексію Бойку: зранку закріпили мій бак для води потужними ланцюгами. Обійшлися анкерами – без замків (моя ідея – її схвалив Олексій Давидович!). Тепер хоч зовні все виглядає надійно захищеним. Така собі моральна втіха... Тільки б не забути випустити воду на зиму!

Опісля мав негайно їхати в лікарню – на прийом до стоматолога Валерії Анатоліївни Леонової. Вона чергувала в клініці.

Дізнався у лікарки, що її 75-річний батько збирається на сторічний ювілей свого побратима – віце-адмірала Чорноморського флоту Леоніда Чулкова! Сто років бойому адміралові. Чоловік живий-здоровий. І зустрічав своє свято у колі родини та друзів. Кілька років тому поховав дружину, з якою прожив 70 років!

Отак потрібно дорожити своїм життям!

Все позаду. Процедура депульпації зуба обійшлася мені в 340 гривень. Гроші спливали, як вода...

А ще накупив овочів, молока та хліба, щоб було й самим що їсти (уже думав не стільки про себе, скільки про дружину, котра прийдешнього понеділка мала прибути з Києва), і котів чим пригостити. А Елі – ще й улюблену каву "Антигуа" та зелений чай "Королева жасмину"...

В неділю – 21 липня 2013 року – написав вірш "**Краб на скелі**":

Сьогодні знов пливли дельфіни:

Вдвох виринали з глибини.

Я – краб на скелі: грію спину.

І аж шкварчить вона мені.

А хай би так – лиш не боліла б,

Бо непереливки мені...

Я – краб на скелі. Млію тілом...

Дельфіни плинуть вдалині.

Ото мені і тільки горя,

Що уночі спина гуде.

Я – краб на скелі. Поруч – море.

І десь дельфіни – в морі десь.

А хлопчаки зі скель стрибають:

От відчайдухи – не до дна б!..

Я – краб на скелі. Засмагаю.

Навпроти – з моря – справжній краб.

Очиці бігають веселі:

Мовляв, чого це ти один?

Та як же – двоє ж нас на скелі!

І підозріло зирка він...

Такий меткий: лиш я до нього,

А він негайно – до води.

Я – краб на скелі. Слава Богу,

Узавтра ти вже приїздиш.

Забуду я про біль у спині

І звеселю, як той краб.

І хай пливуть чи ні дельфіни,

Аби лиш поруч ти була б.

Море було теплим: якраз таким, що до вподоби моїй половинці. Хоча вона на дикому пляжі довго не витримає. А тому морально готував себе до поїздки на пляж, що біля Парку Перемоги, а потім і в обіцяний Бахчисарай. От тільки на нього в мене коштів уже практично не було: розфиськав усі! Але тут же заспокоював себе: отримаю пенсію, і тоді все можна буде виконати.

Погода зранку стала псуватися, міняючись із сонячної на пасмурну. І це – недільного вихідного. Прикро!

Та, як завжди, заспокоював себе тим, що погоду робимо самі – в своїй душі: а тому переговорив на "Скайпі" з дружиною і пішов провідати море. З ним за будь-якої погоди в мене гарний настрій та чудове самопочуття!

Ганна Черкаська з Запоріжжя відреагувала на першодрук: "Ніякої похмурої погоди! У Запоріжжі лагідне сонце, щемка прохолода. І хоч сьогодні за звичай влада організувала контрольовані п'янки, що нарікалися днем металургів, гарного Вам усім дня!"

Я відповів: "Слава Богу, Ви як нашептали, люба землячко, пані Ганно, і в нас щойно проглянуло сонце! Привітного вихідного, друзі! Дякую, що заходите в гості!"

А в Києві, на Майдані Незалежності, того вихідного півтора десятка людей – учасників владіївської ходи – продовжували свою акцію протесту проти міліцейського свавілля. Кияни допомагали їм водою та їжею. Жінок запрошували у квартири помитися та відіспатися.

Люди демонстрували свою тверду громадянську позицію: зло має бути припинено і покарано. Однак, повторюся (і це непокоїло): акція привернула увагу дуже малого числа людей. Бо більшості Владіївська біда не торкнулася. Поки що. Чи надовго?!

А ще в Києві тієї неділі (правда, під покровом ночі) невідомі вкрали скульптуру бога вітру – Перуна. Її щойно відкрили в столиці.

Вандали продовжували свою деструктивну місію. Але міліція не поспішала виявляти викрадачів... Бо таки ж непевні часи. Мабуть, напередодні 1025-річчя хрещення Русі київським князем Володимиром деякі кияни-ортодокси не дуже хотіли, щоб бог язичників-русичів сусідив із православними святинами. А дарма: це все було в історії, і тому не варто ховати голову в пісок. Бо виходить якась напівправда про релігійні вірування слов'ян.

Поцікавився у Миколи Владзімірського про долю вірша "Гатять браття із гармат".

Він відповів: "Уточню – повідомлю. Був у відпустці".

Я вибачився: "О, вибачте, будь ласка! Якщо вдасться уточнити, дайте знати".

Пан Микола заперечив: "Та чого там! Я у відпустці формально. Вже років 15 не знаю, що це таке. Бо сайт адмініструвати можу лише я. Та й кілька статей тим часом зробив. А взагалі працюю щодня, як і Ви. Все треба встигнути. Ну не все, але хоч прагнути".

Я написав: "А я грішним ділом гадав, що вдалося десь побувати та відпочити хоч тиждень. Мабуть, те не для нас.

Сам же закінчую із флотцями нові дві пісні – "Чуємо тебе, Тарасе!" та "Гей, козаки!" А завтра дружина приїздить – треба буде діяти на два фронти.

Плюс лікування зубів: полетіли клятї під старість. Але то все дрібниці, доки ми живі. Тому тримаймося, друже Миколо! Іншого не дано!"

Потім заходився прасувати всю випрану раніше білизну. Не думаю, що вона мала б кращий вигляд після хімчистки! Дай, Боже, щоб і Еля була тієї ж думки...

Словом, ліг спати далеко за північ: знічев'я навіть переглянув дурнувате, як на мене, "Світське життя" Катерини Осадчої. Дружини наших великих патріотів – народних депутатів України – розкошують на пляжах та тусовках Монако. Тут же й дружина коміка Олега Філімонова вихваляється, що на тридцятиріччя чоловік подарував їй білий мерседес, і вони тоді поїхали в подорож до Парижу...

Сергій Тигіпко повідомив, що став дідом і збирає всю родину на відпочинок. Не в Україні, звичайно. Натомість, бачте, на сесійних засіданнях до краю, тепер підірване здоров'я за кордоном поправляють. Не випадково передача йде в пізній час, аби люди не бачили, як на їхні кошти жирують їхні обранці. Сором і тільки!

Нарешті – 22 липня 2013 року – і наша родина вкупі: приїхала дружина з Києва. Мала коротку відпустку. На два тижні закінчилося моє холостяцтво.

Того ж понеділка – виявився таким неважким! – написав ліричний вірш "Данешта":

Пахли груди твої ще з порога:
Ти, як яблука з саду, внесла їх.
Я так скучив! І більше нічого.
Я так скучив! А решту ти знаєш.

Чи то я шаленів, чи цикади?
Аж завмерла здивована спальня.
Але ж груди – як яблука з саду.

І реальні на дотик, реальні!

Хай весь світ почекає, урешті:
Ми ж не бачились місяць... Ні – більше!
Але ж груди – як стигла данешта.
І тендітне, як в яблуньки, тіло.

Обійми і не бійсь мого шалу:
Я ж так скучив, так скучив, так скучив!
Цілувала. Грудьми доторкалась,
А вони, як данешта, пахучі.

Цілу ніч шаленіли цикади.
На плечі ти заснула, обнявшись.
Пахли груди, як яблука з саду:
Визирали з сорочки, як завше...

Спланували з дружиною, що належить сполучити лікування у зубників і відпочинок на морі: спочатку в лікарню, а звідти на пляж біля парку Перемоги. Словом, уже було мені не до віршів. Хоча, як знати: вони можуть прийти зовсім несподівано, аби тільки втримати в пам'яті. А там і перенести на комп'ютер...

Наталія Лисюк, прочивши останні мої публікації на авторській сторінці, прокоментувала їх на "Фейсбуці": "І знову понеділок – початок нового тижня, нових звершень і сподівань.

Вітаю Вас, пане Іване! Головне – підвестися з колін, розпрямити плечі, згадати про власну гідність і честь та знести всю цю навалу, яка сидить на нашій шії.

Шануймося, бо ми цього варті! І будьмо! Щоб наша доля нас не цуралась, щоб краще в світі жилося". Як мовиться: дай, Боже!"

Прокоментувала пані Наталя і мою "Данешту": "Радію за Вас, пане Іване! Тепер Ви не один! Тіштеся, насолоджуйтеся один одним! Життя прекрасне! А ще, коли поряд кохана, до якої можна доторкнутися!"

А поет Олексій Ганзенко так відреагував на мою "Данешту" на "Фейсбуці": "Пахли груди твої ще з порога: Ти, як яблука з саду, внесла їх" – клас!"

А Олександр Волков додав: "Як у Пушкіна: "Я люблю в Венере грудь, губки, ножку особливо...". Ох, Іване Васильовичу, сивина у бороду, а біс в ребро!"

Я відповів обом: "Дякую, мій дорогий друже Олексію! Світлого Вам настрою та гарного дня! І що ж тепер – як воно так і є! Доброго Вам дня, дорогий Олександрє Івановичу! Приємних Вам вражень від життя!"

Того ж дня минув рік, як не стало Богдана Сильвестровича Ступки – великого актора і художнього керівника Національного академічного театру імені Івана Франка. Знову на "Фейсбуці" користувачі поширили мій вірш "Богом даний".

Я прокоментував: "Не забуваймо, друзі, тих, біля кого грілися душею. А справжніх майстрів – і поготів. Вони – не тільки надбання нашого народу, вони – наше безсмертя, бо втілили в своїй творчості час, в якому ми жили. Великі українці! І наші сучасники".

Дружина відважилася двічі скупатися в морі. І більше – ні. Воно – прохолодне. Не стільки вода, скільки вітер після виходу з моря: аж сироти вискакують на тілі. Прийшли до себе і заходилися приготуванням вечері та купанням під душем. Еля задоволена тим, що є тепла вода. Можна й купатися, можна й посуд перемити...

А раніше тремтіли над кожною краплею води, бо скільки там вмещалося в стандартну ванну?! А з неї ще й брали воду для поливання овочів – це вже парафія Марини Володимирівни Вторнікової. Тепер ми не залежимо одне від одного. Роздолля!

Під вечір стало відомо, що одного з організаторів Врадіївської ходи Василя Любарця засуджено до десяти днів ув'язнення, а він оголосив голодування. Ще одна нищість влади. А народ все одно мовчить: як у рот води набрали люди! Отакою бездіяльною і безвольною стає громада. Залякана і роз'єднана. А Мойсея чи Вашингтона немає... На превеликий жаль. І від того втричі болючіше на душі.

У вівторок – 23 липня 2013 року написав вірш "Ділять парк":

Знов ділять парк, як і колись:
Років з десятиок, як ділили.

Тоді його ми захистили –
В приватні руки не дали.

Тепер – нові вже хазяї.
Дівча якесь – з теодолітом.
Копають хлопці там, де мітки.
Під вечір – ряд стовпців стоїть.

Але під ранок від стовпців
Лишились, як би мовить, друзки.
І план з парканом в когось луснув.
І шкідників я знаю цих...

Вони й тоді на мій поріг,
Коли я був теленачальник,
Прибігли, щоб ми не мовчали:
Я з ними парк тоді зберіг.

А зараз – вже нові часи.
Мені казали: всіх просили,
Та телебачення безсиле
Чи то глухе, хоч не проси.

Отож, від відчаю бійці –
Грінпіс місцевий, так би мовить,
Коли не чують їхнє слово,
Вночі розламують стовпці.

І в будівельників шибки
Розгепав хтось тієї ночі.
Ну, не морпехи, це вже точно,
Хоч і стріляють моряки...

Хазяїн лютував: ще б пак!
І хлопці ями знов копали.
Стовпці новенькі обіцяли...
Ми вільно йшли ще через парк.

А завтра хтозна вже яка
З сторін в борні тій візьме гору?
Скоріш – хазяїн переборе:
У нього, кажуть є рука –

В районі, в місті, словом – скрізь.
І той хазяїн із грошима.
Він не зробив нічого б з ними,
Якби всі люди піднялись.

Але нікого, крім бійців
Із невгамовного Грінпісу.
Вважай, взяв гору він – завіса:
Залізні підвезли стовпці.

І тут вже пан, а чи пропав!

Бійців тих не спинить ніколи:
Уже дістати хочуть толу,
Щоб підірвати той паркан...

Описав історію саме так, як вона й трапилась. Електрик із прибережного дачного кооперативу (здається, "Море" чи "Блакитна затока") Іван Павлович нагадав мені, як він прибігав до мене в телерадіокомпанію на вулиці Бастіонній і просив дати телевізійну групу, щоб показати людям, що сосновий парк, який належить усій севастопольській громаді, не можна нівечити, розбивши його на приватні ділянки. Десять років тому ця справа набула значного розголосу: варвари встигли знищити кілька дерев і закласти фундамент під майбутню будівлю. Спільними зусиллями ми припинили будівництво. Тепер приватник узявся знову за своє. І, як бачиться, переміг у багаторічному протистоянні. Та люди все одно не склали рук. А тому війна за парк на Фіоленті тривала.

До вірша додав коментар: "Зранку такий вітер, що нікуди не хочеться висувати ніс. Але ж мусимо. Бо робота не жде. І її потрібно робити. Доки сили.

Вітаю Вас, мої дорогі друзі! Шкода багатолітніх красунь-сосен: так боляче, коли їх бульдозером під корінь... Наче тебе. Отак знаєцька й без жалю!

Тому й не можеш пройти повз. Але й вдіяти нічого не смієш – приватна власність. Як поділена і приватизована Україна! А ти – нуль зі своїм боєм, зі своїм неприйняттям зла! Та все одно не мовчиш. Бо болить. Не мовчімо, друзі!".

Галина Кравець із Закарпаття теж прокоментувала: "Нове слово виникло в українській мові - тітушки. За допомогою таких тітушок та гопників олігархи забирають у нас парки під забудову своїх генделіків. Коли вони вже нажеруться?".

Я відповів: "Навряд чи під силу тлі нажертися коли. Її треба нищити на корені. Бо – тля. Та жаль от – гибіє земля!".

А Любов Катлерчук із Санкт-Петербурга вигукнула: "Страшно!".

Я згодився: "Страшно. Згоден, пані Любо! Таки страшно, коли господарюють невігласи. Страшно, коли нищиться те, що належить усім і стільки десятків літ усім служило – що приємним відпочинком, що чистим повітрям, сосновим озоном, а ще втіхою – грибникам. А тепер все буде за парканом. І туди вже людям – зась! Таки страшно!".

Христина д'Есте з Америки уточнила: "Страшно і злочинно. Оце останнє, все ж, треба поставити першим!".

Я відповів: "Таки злочинно! Бо чиниться зло. І з благословення місцевої влади: якщо не тієї, що сьогодні в кріслах, то попередників. Усе спродали та поділили. Щоб набити собі кишені сповна! Злочинно, пані Христино, злочинно!".

Христина д'Есте підвела ризику: "Так, злочинно, пане Іване: всю країну, й не лише землю, лани, озера, ріки, ліси і парки, вже майже поділили й поза паркани розтягли. Тепер уже йде перерозтягання (перерозподіл) межі хижаками.

Національні парки розтягають, заказники та заповідники – он, Межигір'я – 140 гектарів заповідної землі, а за Дніпром – теж саме... Й що найстрашніше – розтягують разом із людьми, що в селах на тій землі живуть".

Обізвалася Неля Малиновська з італійського міста Бергамо, поширивши мій вірш **"Не впадаймо в апатію"** від 29 серпня 2011 року із книги "Заберу тебе в сон":

Так вже є: шлях наш мічений втратами.
Додалося і болю і мук.
Не піддаймося, браття, апатії!
Не зронімо наш прапор із рук!

Хто сказав: легко бути безстрашними,
Коли в страху тримають людей?
Розчаровані днями вчорашніми,
Не змарнуймо наш завтрашній день!

Я кажу: дай нам, Господи, мужності,
Збав нас, Боже, порожніх розмов.
Що завгодно, лише не байдужості,

Бо над прірвою вже стоїмо.

Скільки ж можна без міри все ганити
І за носа водити народ?
Маєм правді у вічі поглянути
Та вжахнутись, що буде за крок.

Лиш байдужа душа не збентежиться,
Що Україну втрачаємо ми.
Гендлювання святим – Незалежністю –
Все одно, що торгівля людьми.

Як раділи: дісталась безкровною
Ти – неначе дарунок небес.
Чужомовно, як досі, говоримо,
Мов нема, Україно, тебе!

А було ж по-українськи вже модою.
По-українськи весь світ тебе чув.
Нема більшої зради народові –
Загасити духовну свічу.

А потому й угоди з орендами,
Що загнали країну у кут.
З непомірними влада потребами.
І народ на голоднім пайку.

Доборолись... І Господу молимося.
А по-божому жити – ніяк!
Ти прислухайсь до власного голосу,
Україно стражденна моя!

Будеш вільною, мамо, й багатою,
Коли нищих позбавишся ти.
Я кажу: не впадаймо в апатію,
Йдімо твердо, брати, до мети.

Рідне слово не біймося мовити –
Наших душ і сердець знамено.
Україна – над все в світі золото.
І народу належить воно.

А тому шануватися маємо,
Щоб українська Україна була.
"Ще не вмерла..." – всі дружно співаємо.
От ще б дружно зробить, щоб жила.

Під віршем пані Неля написала: "Дуже сподобався вірш. Мені до вподоби все, що Ви пишете, пане Іване!
Але цей такий, що дістає самого серця.

Рідна наша Україна! Скільки ще їй треба чекати, поки ми прокинемось?! Дякую Вам за те, що будите!".

Я відповів: "Дуже радий, мила пані Нелю! Ви так далеко фізично і так близько – духовно. Бо справжня українка – щира і вболіваюча за долю рідної землі, ім'я якій світле і прекрасне – Україна. Наша рідна мати на всі часи! Щиро дякую за уподобаний та поширений вірш: єднаймо українців, щоб дійсно українська Україна була!".

Збігали з дружиною на півдня на море, а опісля – в лікарню. На жаль, ніде не вдалося відшукати траумелю для зміцнення ясен, тому дружині порадили засіб-замінник вартістю 250 гривень. А мені запропонована ортопедом конструкція обійдеться в десять разів дорожче – 2450 гривень. Отож, щоб розрахуватися за все, треба діждатися чергової пенсії. Це вже після 28 липня. І не інкше...

У середу 24 липня 2013 року написав вірш "Ще б біль заговорить":

Взяв сонця й моря, щоб пожити.
І тішусь думкою однак:
Раз переніс спекотне літо,
То вже і осінь не страшна.

Але ж до неї – місяць з гаком!
Та, може ж, якось дотягну...
А там – чого б не побалакать
Уже й про зиму, й про весну?

Усе по колу... Тільки й горя,
Що, як у прірву, дні летять.
Узяв і сонця, взяв і моря,
Аби продовжити життя.

І віртуальні тішать друзі,
А ті – реальні – щось мовчать...
Хлюпоче море. І на прюзі –
Привітне сонце. В добрий час!

Лірична муза теж шепоче
Ще обнадійливі слова.
Але – чи хочу, чи не хочу –
Життя поволеньки сплива.

А я в литаври б'ю стозвуко,
Коли дійду нового дня.
Беру його уперто в руки,
Як норовистого коня,

І мчу – хай подумки – по полю.
Та все згори... Та все згори...
Усе нічого, окрім болю.
От ще б його заговорить!

Як не тримався, а він – клятий біль у колінах та спині – не давав мені спокою. Та все сподівався на краще, відволікаючись своїми рядками. Радів, що написалися: проснувся раніше, щоб устигнути записати, доки дружина спала.

А потім – повний вперед: у місто, на море, на ринок – словом, спресували в два тижні все, що мали встигнути. От-от буде пенсія, і тоді вже стане легше. Принаймні можна буде розплатитися з лікарями-зубниками.

Петро Кулинець прокоментував: "Іване-друже, просіть кохану біль заговорити...".

Я відповів: "Прошу й прошу... І наче потихеньку-помаленьку відпускає... Дякую Вам, друже Петре, на доброду слові. Друзі, будьмо всі здорові!".

На ярмарку меду з Вінниці купили саме такого, щоб лікувати суглоби. А він ще й виявився приємним на смак. Мусив щиросердно повинитися: зовсім не те, що я купив у жінок, які носили мед дачними кооперативами. Дружина категорично заявила, що він наполовину розведений із цукром, а тому нагадує смак карамелі. Ну, що

ж: треба визнати – знову довірився шахраям, а тому маю проблему з двома трилітровими банками (щоправда, в одній уже залишилася десь третина меду). Ясна річ, нікуди їх не везиму: колись замість цукру питиму з чаєм...

Тільки хотіли піти на море, як зірвався дощ. Повернулися і заходилися варкою супу. Гарний вийшов: легенький (без м'яса) і приємний на смак.

А тим часом – за півтори години – все підсохло на сонці, і ми таки вибралися покупатися. А прийдешнього четверга планували поїздку в Балаклаву: пройтися набережною Назукіна та поїсти чебуреків із сиром, якщо не буде з бараниною...

Той четвер – 25 липня 2013 року – пам'ятаю дуже добре: саме того дня виповнилося п'ять років моїй онучці Даринці. Привітав її телефоном. Спочатку СМС-повідомленням:

Мій Дариночці привіт!
Щастя їй на сотню літ!
Наше сонце золоте
Хай на радість всім росте!

А потім і поговорив із самою імениницею, запитавши в неї, що найважливіше їй із моїх побажань – бути красивою, здоровою, розумною та щасливою?

Вона відповіла миттєво: красивою. Справжня жінка! Чи мені (дідові-поетові) не знати, що краса – це все, а жіноча й поготів: і поезія, і натхнення, і щастя, і здоров'я, і розум (іноді, правда, вона – краса – й відбирає його – розум, але в п'ять років ми цих сентенцій не брали до уваги – ранувато ще було про це...).

Переговорив і з сином. Він уже на роботі. Повідомив, що два тижні не бере цигарку в рота, але боїться, що поправиться. Раджу не їсти вечорами. А він каже, що після роботи дуже хочеться... О, ще й як – у такому молодому віці! Але на те є сила волі, як на мене...

А ще чому добре пам'ятаю той четвер, бо саме тоді виповнилося 33 роки, як не стало поета й артиста Володимира Висоцького. Він пішов із життя в 42 роки під час XXII Олімпійських ігор у Москві.

На "Фейсбуці" Олександр Волков та Микола Гладкий того дня поширили мій вірш "Олімпієць" від 20 липня 2010 року з книги "Не губімо в собі Україну!" – про нього (вірш також наведений у Розповіді 9-й цього видання).

Я прокоментував тодішню публікацію в соціальній мережі: "Згадаймо теплим словом поета й артиста, якого влада та офіційна література не визнавали як оригінальну творчу особистість за життя, але який знав собі ціну і був переконаний, що – хай і по смерті – а все одно його і читатимуть, і слухатимуть, і друкуватимуть. Бо в його піснях відбився – правдиво й самобутньо – час, в якому ми жили. Провидець: все справдилося сповна!

33 роки ми без Володимира Висоцького. Як людини. І кожного дня з ним – як із творцем: поетом, виконавцем, артистом. Справжні митці продовжують жити між людей завжди. Бо ціловані Богом. Благословенні ним. Отже – безсмертні! Як олімпійці. Гарного всім дня, друзі, та світлих роздумів! Будьмо! Та цінуймо справжнє – воно збагачує життя. Передовсім – духовне".

Того ж дня написав і поширив новий вірш "Хвилі":

Римую хвилі і щасливий –
Не краща рима: бачу й сам.
А от на морі б побули ви,
Збагнули б – що то за краса:

Отак сидіти й слухать гомін
Цих нескінченних синіх хвиль:
Немов питають: "Хто ми? Хто ми?"
Куди йдемо ми? І звідкіль?"

Ви – моря хвилі, сині хвилі:
Стихія вільної води.
Мчите куди завгодно, милі,
І в морі губите сліди...

Хіба не так і ти, людино:

Під вітром долі на землі
До чогось прагнеш без упину,
І потім час стира твій слід?

Та тільки ти це можеш знати.
До чого прагнеш, чим живеш,
Ти в слові вмієш зберігати.
І в нім – безсмертною стаєш.

Нові ітимуть покоління
І відкриватимуть завжди
У слові – суть життя нетлінну,
Його невпинної ходи.

З піщинок доль, стремлінь і прагнень
Цей ритм життя. Й твоя в нім мить.
Та й суть його, якщо насправді:
Себе устигнути відкрити.

Лелію слово – рідне миле:
До чого прагну – в слові, в нім.
Щасливий, слухав моря хвилі.
Й про вічне думалось мені.

Він не змовкав – цей плескіт, гомін
Чи то думок, чи синіх хвиль...
І мов відлуння: хто ми? Хто ми?
Куди йдемо ми? І звідкіль?

Корисно отак посидіти біля моря і послухати його. Врешті, щоб почути себе. Бо тільки в стані занурення в свою душу можна вийти на глибинні роздуми: для чого живеш на світі, чого прагнеш, що буде потому, коли тебе не стане, чим означився в житті? Дякую морю. За роздуми. І спокій, який воно подарувало мені.

Балаклава – в сонці. Багато відвідувачів. І на кожному кроці пропонують морську прогулянку на катері. Ми смакували чебуреками – з бараниною та фетою з помідорами – у знайомім кафе "Лагуна". Ціна на них виросла вдвічі практично за рік: раніше один чебурек коштував 7 гривень, тепер – 13, а з фетою та помідорами – 15! Але щоб вони були смачнішими, цього не можу сказати. Та ще тоді й пересмажили їх, на жаль. Тому дружина залишилася дуже невдоволеною. І щось навіть намагалася сказати офіціантові. Але він байдуже зважав на те. Сервіс!..

А ще того того четверга поверталися з моря з дружиною і мені раптово стало зле: ноги, мов ватні – не міг іти. Потім перевів подих, і стало легше. Попустило...

Тільки й вирвалося з вуст: сказав Слава Богу! Отакі трапляються несподівані сюрпризи! За мить якусь... Наступного дня – 26 липня 2013 року – написав вірш "Сусід":

О п'ятій сусід мій уже на ногах:
Бур'ян вибирає на дачі.
Це я тут – в гостях, "на югах":
Б'ю байдики значить...

Мені б ото садом пройтись, як піднявсь,
Про щось там гадати та мріять.
Послухати муркіт смішних кошенят,
Що вже повсідались на шию:

Приблудні, а їсти, звичайно, їм дай,

І труться об ногу ласкаво.
В сусіда – собака й машина "Кашкай",
І він – мореплавець.

Чекає його зарубіжне судно:
Беруть у команду – спасибі!
Гне спину на дідька чужого давно,
Як флот наш торговий загибів.

Невдовзі йому на півроку у рейс:
Прощайте – і діти, й дружина!
А дача у нього, скажу вам, взірць:
Город, і садок, і хатина...

А ще квітничок – от де справжня краса:
Троянди, герань, чорнобривці...
Звичайно, з тим дивом не впорався б сам:
Належне віддати слід жінці.

Та тільки, признатися, рідко її
Коли на ділянці побачу:
Хіба дадуть воду, і квіти свої
Приїде полити на дачі.

А все – Олексій. От уже ж беручкий!
І все в нього гарно і ловко.
Дізнавсь: із кубанських він козаків.
А прізвище нашинське – Бойко.

Вкотре казав і кажу: щиро вдячний долі за те, що звела мене з цим симпатичним сусідом – Олексієм Давидовичем Бойком. У нього треба повчитися працьовитості та доброті. І допоможе, і порадить, і в гості запросить.

Словом, вчить премудрості дачного життя. Господар! А не сьогодні-завтра він мав відбути в плавання: попереду чотиримісячний рейс морями-океанами...

Перекидав йому через паркан на дачу товстий сушняк груші та горіха: прийде в жовтні з рейсу – спалить на шашлики...

Наталія Лисюк поширила на "Фейсбуці" вірш Андрія Вознесенського "Памяти Владимира Высоцкого". Я прокоментував: "Усе б нічого, якби не "меньшого потеряли брата": така непростима зверхність! Вона була й за життя поета: згадаймо, друзі, гіркоту пісні "Моїм друзьям-поетам" Володимира Висоцького.

Та й меншими братами, як відомо, нарекли тварин в особі псів, котів та інших...

Не приймає моя душа цього! Вибачте мені, але мушу говорити, як думаю!"

Пані Наталя заперечила: "Пане Іване! Мені здається, що тут все значно простіше: Вознесенський мав на увазі, "меньшого потеряли брата" – тобто Андрій Вознесенський – 1933 року народження, а Володимир Висоцький – 1938 року народження. Отже – молодший за віком..."

Я наполягав на своєму: "Та ну що Ви, пані Наталю: тоді б мало бути "младшего". А так – читайте, що маємо..."

Але пані Наталя не погоджувалася й далі: "Не знаю, не знаю, пане Іване, для рими краще "меньшого (щоб не заглиблюватись)". Та й зі змісту вірша видно, що Андрій Вознесенський з пієтетом відноситься до Володимира Висоцького: "Ты жил, играл и пел с усмешкой, Любовь российская и рана. Ты в черной рамке не уместись. Тесны тебе людские рамки."

А ще:

"Писцы останутся писцами
В бумагах тленных и мелованных.
Певцы останутся певцами

В народном вздохе миллионном..."

Я відповів: "От вони й залишилися "писцями". А "меньшого" (у Вашій інтерпретації це слово звучить пародійно: згадайте "Діамантову руку": "лейтенант... старшой"!!!) брата обрав народ. Без їхнього примазування та пієтету, бо за життя поета нічого не зробили, щоб надрукувати хоч одну серйозну річ, за винятком "Дорожньої історії" в "братській" могилі – щорічнику "День поезії" за 1975 рік. Та й то це не заслуга Андрія Андрійовича.

Знаємо ми їхній пієтет, пані Наталю. Хоча я не применшую таланту Андрія Вознесенського: він – значна фігура в сучасній російській поезії. Однак боляче черкнуло оте "меньшого" по моїй душі, бо в ньому багато чого віддунило.

Але Ви маєте право залишатися при своїй думці. Свою думку в цілому про творчість та особистість Андрія Вознесенського я висловив у вірші "**Прощаюсь, як умію**" з присвятою: "Поету-шістдесятнику Андрію Вознесенському (12.05.1933 – 1.06. 2010 роки)" у книжці "Не губімо в собі Україну!" 2011 року:

Як поети помирають,
Щось втрачає кожен з нас:
З ними Слово завмирає,
У яким спинився час.

Припадаю до рядочків,
Що з учора відтепер,
І не можу, і не хочу
Вірить, що Поет помер.

Ми, звичайно, смертні суцї:
Кожен стріне смертну мить.
Але Слово невмируще,
Що з Поета струменить.

Це – як радощі причастя,
Спів сердець ув унісон.
... Справ вітражних мудрий майстер
Порина у вічний сон.

Я прощаюсь, як умію,
Проводжаючи співця:
З миром спочивай, Андрію!
Ти у наших у серцях.

Здається тим усе й сказано. І досить, мабуть.

Але пані Наталія долучила ще й пісню Булата Окуджави "О Володе Высоцком".

Я прокоментував: "Отут – слова немає: все на своєму місці. Булата Шалвовича Володимир Висоцький вважав своїм вчителем. І так сталося, як в Олександра Пушкіна з Василем Жуковським, котрий написав: "Переможцю-учню від переможеного вчителя". Володимир Висоцький своєю творчістю перевершив усіх, хто працював у жанрі авторської пісні. Час розставив усіх на свої місця, бо це – найоб'єктивніший суддя!".

Пані Наталя зазначила: "Пане Іване! Тут я підписуюсь під кожним Вашим словом. Мені здається, що цей вірш Окуджави є одним із найкращих про Висоцького. А час, дійсно, розставив усіх на свої місця... У Висоцького у всьому – така глибина..."

До речі, у мене ще збереглися бобінні записи Висоцького, прижиттєві... І я тішуся цим. Також ще маю прижиттєві "самвидавські" вірші Висоцького: сама друкувала на друкарській машинці. Мене навіть свого часу викликали за це до всемогутнього радянського КДБ".

Я відповів, підвівши ризику: "Все правильно. Те ж саме зберігається і в мене. Тому я багато знаю про непросту літературну долю Володимира Висоцького. Як він мріяв побачити свої твори надрукованими у літературних виданнях! І – не вдалося. Але він знав, що хай і по смерті, але його вірші читатимуть і

друкуватимуть. Попри те, що вони озвучені ним самим. Зараз іде випробування текстами, словом. І, поза всяким сумнівом, поет успішно проходить це випробування.

Повірте мені: якби не було зверхнього ставлення у офіційних літераторів до свого побратима, він був би друкованим автором. Але всі поплескували по плечу: мовляв, ростеш, радили не римувати дієслова "хочу – торчу" чи щось подібне, але палець об палець не вдарили, щоб допомогти надрукуватися. Бо вважали – не рівень!

І той же метр радянської поезії, поет-пісняр Роберт Рождественський відвертався від нього, коли на певних зібраннях-тусовках з'являвся Володимир Висоцький.

Хоч опісля (1981 року) написав передмову до посмертної збірки поета "Нерв". Що вдієш: кожен тремтів за свою шкуру. Бо був час такий. А він – "из повиненія вышел". І в цьому – він весь. Бо показав, що можна інакше жити. По правді.

Хоч при цьому й бути апологетом системи, яка йому "вливала водку в рот", кажучи його ж словами...

Незахищеність – біда таких людей. Але інакше вони не можуть жити. Бо кожен вчинок – це вчинок людини, яка живе на межі, випробовує себе, прокладаючи свою колію. А не плететься в чужій.

Сильна особистість. Такий і в слові. Тому й тягнуться до нього. Бо так не вистачає мужності в мужчинах. А без неї – "мужики вроді баб", як зазначив свого часу Євген Євтушенко".

Але пані Наталя продовжила: "Щиро дякую, пане Іване, за Ваші думки про Володимира Висоцького, бо вони і мої. От читала і думала: це ж ніби я пишу... Низький Вам уклін за любов до поета і ще раз щира подяка за пам'ять, гарні, ширі, правдиві слова про нього. Радію, бо у нас з Вами однакові погляди на Володимира Висоцького і його творчість.

Отож, ще раз дякую Вам, пане Іване, за такий чудовий спомин про Володимира Висоцького. Ось тільки-но прочитала Вашого "Олімпійця".

Хочу висловити Вам своє захоплення як Вашою поезією, так і такими душевними і світлими роздумами-спогадами про, не побоююсь цього слова, геніального Митця, нашого з Вами сучасника, який, хоча й відійшов у вічність, але завжди поруч з нами і в нас...".

Я відповів: "І я безмежно радий, що ми одностуді, пані Наталю!".

Заходилися з дружиною варити на вечерю юшку з коропа. Вишла дуже смачна! Відвели душу.

На жаль, на море не пішли, бо я застряг у дискусії про творчість Володимира Висоцького та Андрія Вознесенського на "Фейсбуці".

А потім приїхав видавець Костянтин Потаков і привіз нові примірники книги "Заберу тебе в сон". Так і день злетів.

Суботній ранок 27 липня 2013 року подарував мені вірш "**Заклинання**":

Як заклинання (втратив лік!):
Прожити б цей важучий рік!

То з дітьми щось не все гаразд.
То друг зненацька помира.

То владці нищать рідну мову.
То б'ють людей невинних знову.

То про покращення знов міфи:
Ростуть лиш ціни і тарифи.

То неврожайний видавсь рік...
Я заклинанням втратив лік.

Щораз запитую у себе:
Чи то до них байдуже небо,

Чи й там не можуть ради дати
Землі, де кожен рік біда?

Та тільки сонце заясніє,
І гріє душу знов надія:

Мовляв, і цей рік промине.
Аж гульк – сплива життя земне.

Одні надії – коли ж жити?
Країна-мова-ціни-діти...

І рік за роком так летять...
А власне – це і є життя.

І я вже ремствую на вік,
Що кожен рік – важучий рік.

Хіба ж такі думки тоді
Були – в роки ті молоді?

Звичайно, ні. І тричі – ні.
Було й тоді сповна брехні.

І черг сповна. І – дефіциту.
Любить встигалося і жити.

Життя нема без перешкод.
Долав їх я. Долав народ.

І доривалися до влади людці
Непевні, зиску ради,

Як нині правлять нагорі.
І що не рік – важучий рік.

То, певно, в нас самих причина:
Які ми є, така й година.

Щось не зробили до пуття,
І шкереберть летить життя.

І набиває гидь кишені.
А решта – гнана і нужденна.

Отож – від нас все й нагорі:
Чи чесний люд, чи гендлярі.

Хоч владців влада і псує.
Але й на них управа є.

Коли народ є – не юрба,
Що з себе вичавив раба.

І має справу до усього.
Дійти б і нам до дня такого.

І певен я: о тій порі
Нам в радість стане кожен рік.

Як хвилі сивого Дніпра,
Думки снують: пора б! Пора!

Встиг розмістити його в Інтернеті. А вже, яка там буде реакція, гадав собі, покаже вечір. Опісля пішли з дружиною на море. А воно виявилось дуже холодним – десь 14-16 градусів. Еля тільки один раз присіла в воду... А я таки тричі пірнув у неї. Та й повернулися на дачу.

А тут і сусід приїхав: в неділю (тобто – наступного дня) Олексію Давидовичу в дорогу – відбував у плавання. Тож після третього серпня я залишався зовсім один. Хоча – ні: ще ж був за парканом Мухтар – собака сусіда... Побажав пану Олексію сім футів під кілем!

Тетяна Гришук написала на "Фейсбуці": "Дійти до дня і нам отого... Благаєм Бога. І – і нічого... Чим провинилися, питаю... Хто знає, друзі? Я не знаю... Живем надією простою! ...Ніхто не хоче йти до бою... Та можна нам, як слід вчинити: в Верховній Раді замінити Отих сутяг, що вже зарвались: людей забули, заховались, Як страуси в пісок встромивши, а зад ще гірше заголивши... Ой, я щось далеко погнала... Вибачте!".

Я відреагував на те: "Виговорилися, і слава Богу! На одній хвили! Дякую за солідарність душі, пані Таню! Радісної всім суботи, друзі!".

А Галина Фесюк додала: "Вітаю Вас, пане Іване! Зичу Вам радості і оптимізму. Вірші Ваші – наша доля".

Пані Наталія Лисюк констатувала моїми ж словами: "Пора! Давно пора!".

Пізно ввечері зателефонував син і повідомив, що готується указ про зняття з посади посла України у Франції Олександра Купчишина, котрий завалив роботу посольства у провідній європейській державі, набравши працівників, що не володіють навіть французькою мовою.

Що ж – цього й слід було очікувати. Справедливість є. І вона – рано чи пізно, але торжествує! Шкода тільки, що такий горе-керівник і непрофесіонал скільком підлеглим попсував долю. Зокрема й Василеві.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реугувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 3 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 37

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Гладіолус", "Блохи", "Горіх", "Мов сотні сонечок", "Санітар", "Мухтар", "Горлиця", "Нічний дощ", "Закоханий", "Відгомін арешту", "На кавовій гущі", "Привези дощу", "Гей, козаки!", "Зозуля кує", "Кавунці" та "Устигнути б!", котрі з'явилися на світ божий 28 липня – 9 серпня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Біжать мої дні за днями на морі в Севастополі. На жаль, не без прикростей: останнім часом мало того, що зіпсувалася погода, – очікуємо зливу. В Криму передали штормове попередження. А ми з Елею збиралися на море з самого ранку: не випадає! Читатимемо...

В неділю 28 липня 2013 року написав ліричний віршик "Гладіолус":

А я ж казав: розправлюсь з болем,
Як тільки поруч будеш ти.
Поглянь: розквітнув гладіолус.
І борюкаються коти.

Вже посиніли – спіють сливи.
І груші соком налились.
Яка ж у мене ти красива!
І ніжна-ніжна, як колись...

Ні, не дарма вони – розлуки:
Мов знов спалахують чуття.
Які у тебе рідні руки,
Яким ясним стає життя.

Дощ привезла ти зі столиці,
І сонця день котрий нема.
Я вже засмаг. Ти – світлолиця:
Неначе сонечко – сама.

Ми знов щасливі як ніколи.
І борюкаються коти.
І я – немов той гладіолус –
Розквітнув знов. Бо поруч – ти.

У нас на дачі розцвіли гладіолуси: горять червоні, мов вогонь, і фіолетово-ніжні, і жовті, мов соняшники... Три кольори. І кожна квітка – особлива за своєю красою.

Привітав землячку-українку Нелю Малиновську, яка тоді перебувала в італійському Бергамо, з днем народження. Пані Неля відреагувала: "Щиро дякую за сердечне вітання, пане Іване, за добрі слова, за душевну підтримку, яку Ви мені надаєте!!!"

Хвала нашій Україні, слава нашому народу, що є ще такі сини у нас, як Ви! Дякую від усього серця!!!"

Я відповів: "Хай Вам приємно святкується, мила пані Нелю! Ми – з Вами! І радіємо, що Ви це відчуваєте! Будьмо!!!"

Телефонував двоюрідний брат Василь Шкарупіло з Куп'янська, що на Харківщині – вітав зі святом. І заодно повідомив, що збирається в Лівадію на відпочинок удвох із дружиною Ірою.

Потім ми з Елею збігали на море. Однак знову не змогли поплавати у воді – вона така ж холодна, як і напередодні. Тому сиділи вдома і слухали, як за вікном завивав вітер.

Дивина: вийдеш на вулицю – спекотно. І хоч би краплиночка дощу. Хмарилося, але не більше.

І не тому, що понеділок, і настрої ні до чого, але 29 липня 2013 року написав вірш "Блохи":

Навала бліх – таки навала:
Повзуть зі скель, повзуть з води...
Від них життя мені не стало,
Що хоч на море не ходи!

Як слимаки, бридкі і жирні...
І хто цю твар на світ родив?
Та ще й кусливі і настирні,
Що хоч на море не ходи!

Рушник кладу – під ним усілись.
На берег вийду із води,
З усіх боків знов обступили,
Немов хто кликав їх сюди.

Та став звикатися потроху:
Ганяю їх вряди-годи.
Але все марно – лізуть блохи:
Повзуть зі скель, повзуть з води.

Став приглядатись: упізнались.
Аж рот відкрив – від дивини:
Так заповзли регіонали
У кожну шпарку, як вони.

Я чув прокляття: "Щоб ви здохли!"
Їм хоч би що. У тім-то й суть:
Де люд під сонцем, там і блохи...
Якщо не гнати – скрізь повзуть.

Навала бліх – таки навала,
Що хоч на море не ходи!
А я про них – регіоналів:
Невже це лихо назавжди?

І ти ж поглянь: такі ж настирні.
Їх не спиня – ні кров, ні гріх.
Якщо так далі – далі прірва:
Для нас – це смерть. І рай – для бліх.

Раює гідь. Хлюпочуть хвилі.
Дитячий гамір, лемент, сміх.
Навала бліх – і я щосили
Лупцюю капелюхом їх.

Потрібно бачить ту картину:
Порозлігались хто куди!
А ти все терпиш, Україно,
Та ждеш добра? Від бліх – не жди!

Час рукави вже засукати:
Кров висисають – не до втіх.
Я капелюха можу дати.
А ти ним – хрясь! Й не стане бліх.

Їх насправду засилля – тих бліх на пляжі: вже не було того літа від них ніякого порядунку. І нічого не можна було вдіяти: навдивовижу живуча твар!

Василь Ковтун прокоментував на "Фейсбуці": "З давніх-давен вважається, що найліпшим "капелюхом" для усякої погані в українського народу є коса, вила, сокира.

Вірю, Іване Васильовичу, що прийде час і порозганяємо усіх бліх і тарганів, що смокчуть з нашого роду кров. Прийде!"

Я згодився: "І я теж ні на йоту не сумніваюся в цьому, дорогий пане Василю!"

А Тетяна Гришук заперечила: "На жаль, бліх і тарганів ні вилами, ні косою, ні сокирою не візьмеш: потрібна нова зброя..."

Я заспокоїв: "Знайдеться, пані Таню! Випробувана – у кожній бабці продається..."

А ми зверху ще й дустом: щоб уже напевно!"

Галина Король із Італії, прочитавши моїх "Бліх", зазначила: "Іване Васильовичу, красивий вірш. Можна і я скажу свою думку, оскільки і мої батьки брали не останню участь у визволенні України. Я дивлюсь на цю боротьбу давно вже. Моя рідна Україна буде завжди з блохами, тому що ніхто зараз не бореться: всі дивляться на інших. От би хто почав перший! Це одне.

А друге: ми вільні вже. Зараз потрібно не звертати увагу на бліх. Тому що, чим більше звертаєш на них увагу, тим більше вони кусають. Якщо б наші люди взяли і робили все, що потрібно для України, кожен зі свого боку, і нінащо не звертали увагу, блохи б нас не турбували. Наш народ дуже багато віддає себе боротьбі. Україна запущена зверху і донизу. Треба врешті викинути наших бліх, а на чужих плюнути.

Іване Васильовичу, це не розмова в Інтернеті. І я не політик, як були мої батьки. Як був мій дядько, який застрілювався з товаришем в stodолі: один в одного стріляли, але не вийшли назовні – до солдатів. Можливо, життя якось дасть нам зустріч. Я кажу можливо, тому що я далеко від моєї України. Тоді багато чого можна розказати, і Ви зрозумієте, що боротьба ні до чого: треба братись до роботи. Права я чи не права, Вам судити".

А Тетяна Гришук додала: "Ми майже перемогли на виборах... Але чомусь все іде плавом. Влада немає більшості. Опозиція, мабуть, її не хоче. Багато є мажоритарників, із якими можна порозумітися. Але опозиція не вміє вести діалог: кожен тягне "одіяло" на себе".

Олександр Волков додав свій коментар: "Блохи – це біда! Але витравити їх можна, причому народним методом – полином! Чи санітарним – неостомазаном!"

Ну, а наші блохи украй боязкі, якщо отримують відсіч. Не було у Вradіївці нових методів. Та і сокир не було. Але vradіївські блохи від страху в підвал забилися. Ось якщо в кожному районному центрі зробити так, то вони від страху розбіжаться хто куди. "Беркута" на усіх не вистачить!"

Долучилася до розмови й Неля Малиновська з Італії: "Чудово сказано, пане Іване! Хочеться вірити, що врешті-решт ми потравимо цих бліх. А, може, вони перегризуть один одного, якщо їх натравити трохи..."

Я виклав своє бачення порушеної теми: "Власне, й коментувати нічого, друзі. Самі відповіли на свої ж запитання. Бліх достобіса розвелосся, бо не чешемося, а терпимо! Але хтось же має сказати на бліх, що це блохи. Ну, хай не зважали на амбіційні написи на столичних будинках та парканах, що "Всьо буде Донбас!" Але ж не приведи, Боже, дожити до того, що "Всьо буде блохбас!". А воно ж до того йде, якщо їх не розігнати, бо вже в кожній шпаринці сидять та на свій копил життя перелаштовують.

А ми ж про цивілізацію мріяли, коли прагнули незалежності: не від когось залежати, а піднятися до рівня, який в основі зважає на людину, цінує її права та потреби. А нам знову підсовують блошиний ринок: хай гидко, зате однаково у всіх. Бо, мовляв, до Європи пікою не вишли. Неправда! Усім вишли. Але хтось дуже хоче, щоб не бігли поперед батька в рай зі спільного пекла. І ставлять на таких у владі, бо

слухняні і виконують роль троянського коня. А в нас є свої глибинні корені – життєві, випробувані часом, загартовані століттями боротьби.

Нині справді вдалося позбавитися новітнього кріпосного права. На папері. А економічно і юридично нас тягнуть знову туди ж. Як баранів під ніж. А в бліх – свій блошиний інтерес. Вони й обставляють своє животіння новими (голосно сказано, бо відомі!) ідеологічними альянсами (церкви з владою, влади з бізнесом: ворона вороні око не виклює!). А люди, які потерпають від такого зневажання їхніх потреб та прав, а отже, справді людської гідності, уже практично нічого не вирішують, коли вдається їх купити за два кілограми гречки.

Ми ж Вами, друзі, гадаємо по-іншому: нам найбільше болить людське в людині, яке намагаються принизити до тваринного. Себто – кинути, як писав Тарас Шевченко, кусень гнилої ковбаси, і вдовольняй шлунок. І вдовольняли ж. Заради того ладні були й матір рідну продати. Бо ідеалом людини став Павлик Морозов: новий сурмач нового ладу, котрий готовий був для його – нового ладу – утвердження пожертвувати здоров'ям, а то й життям тих, хто дав йому – отакому дитяті – життя.

Ми ж хочемо, щоб рід наш утверджував суто людські цінності, заповідані попередниками. Бо народ, що пройшов такі випробування, як наш, не може бути мілким і безнадійним. І українофоби це добре розуміють. Тому ми їм – як більмо в оці. Зі своєю незалежністю, глибинною мораллю, людськими цінностями та чеснотами, великою мовою, яка за багатством виражальних засобів не поступається жодній із найрозвиненіших мов світу, ментальністю, щирістю та душевністю.

Педальують же на терплячості нашого народу. А ще намагаються спотворити образ його до такого собі заляканого та затурканого хохла, у котрого хата завжди скраю, і він тільки й чекає, щоб у сусіда хата згоріла, а корова здохла. Тоді йому свято. Та ні ж бо: наш народ добрий за своєю природою. Не заздрий. І не осібник. Бо ж здавна толокою вирішувалися у нас усі справи.

Люди дорожили своєю спільнотою, громадою. І висували кращих на облаштування громадського життя. Зараз воно в занепаді. Бо проста людина перестала цікавити владу. В неї зовсім інші інтереси: як надійніше зберегти вкрадене у громади. Це – психологія бандита, злодія, кримінальника. А ми ж, друзі, за утвердження людської моралі та духовності в житті. Між людей. Тому від бліх таки треба позбавлятися – і від своїх, і від чужих. Щоб жити по-людськи.

Ті, хто волею обставин (не від гарного життя, звичайно!) перебуває далеко від України, вже дихнув новим повітрям – повітрям цивілізації. Хоча, звичайно, він (чи вона) у чужому краю ніколи не буде тим, хто є громадянином певної європейської держави. В кращому випадку вдовольняється роллю підручного, обслуги. А плодами цивілізації насолоджуються інші. Тому (в ім'я справедливості!) тих українців, які не вдовольнилися своєю другорядністю, вторинністю на чужині, треба повернути додому. Бо ж правильно вчить народна мудрість: де народився, там і згодився. Нова Україна має зібрати своїх доньок та синів до купи, давши їм пристойні умови для життя. За варварства, в якому ми зараз перебуваємо і яке продовжують нам нав'язувати, тягнучи в Азію, це неможливо.

Ось чому бліх треба гнати найрішучішим чином. Бо добровільно не підуть: у безладі життя, ними створеному, їм комфортно. Та тільки нам воно – кістка в горлі. Якщо вони на це не зважають, то нам не все одно. І рано чи пізно, а громада отямиться і скаже своє рішуче: "Геть!". Швидше б! А щоб дозріла, маємо не мовчати. І рухатися далі, нарощуючи і фізично свої м'язи, і вдосконалюючись духовно. Чого й зичу від душі Вам, мої дорогі друзі, і собі!"

Поїхали з дружиною в місто: я отримав пенсію, а потім зайшли за овочами в "Сільпо".

Я сфотографувався для нової книжки. І – додому. Провідали на море – таке ж холодне. Словом, не додалося настрою. Та ще й трішки простудився після вчорашнього купання. Все не так, як треба...

Наступного ранку – 30 липня 2013 року – написав вірш "Горіх":

Стоїть задуманий горіх.
І хилитає вітер листя.
Ранкове сонце променисте
В горіха всілось на корі.

Я розумію: час вставати.
Хоч і не спав уже давно.
Та все дивився у вікно:
На той горіх – горіх крислатий.

Про що задумався, старий?
Уже загоїв свіжі рани?
Займати більш тебе не стану.
Та й ти ж не пнися догори!

Бо той електрик не жартун:
Знов розпочне права качати.
А ти ж розрісся, став крислатий
Та набираєш висоту.

Ото нівроку вкоренився!
Та від землі набрався сили.
Які тебе не гризли пили,
А ти все прагнеш вишини.

Така вже доля, очевидно:
Хто зроду прагне висоти,
Той може сонця досягти,
Бо вріс, як ти, у землю рідну.

Десь півня чути голосного:
Всіх розбудив о цій порі.
Стоїть задуманий горіх.
І сонце лащитья до нього.

Тепер знову на море: дружині залишалося покупатися зовсім нічого – три дні. Отак пролітав час – стрілою!

З'їздили в залізничні каси: купили мені квиток на зворотній шлях на 28 серпня – середу. Це буде Успіння. Отож, треба було все стигнути зробити, що спланували, і з чистою душею повернутися в Київ.

Не встигли повернутися на Фіолент, як дружині зателефонувала адміністратор із фітнес-клубу "Озон" і повідомила, що з першого серпня клуб закривається на капітальний ремонт – аж до першого вересня. Еля була в розпачі: тепер буде важко зібрати клієнтів (хоч деякі й купили вже абонементи на серпень). Та й вона сама хотіла мати якусь копійку з такої інтенсивної роботи, яку проводить під час будь-якого з занять. Зателефонувала всім відвідувачкам і попередила про те, що з п'ятого серпня вона не повертається в клуб. Але в Київ поїде: заплатити за квартиру, отримає заробітну плату за липень (все-таки півмісяця працювала), а потім повернеться до мене. Дякувати доньці Олі: маємо квиток із Києва на восьме серпня, а також на 28-ме – з Севастополя (тільки їхатимемо в різних вагонах: я в десятому, Еля – в шістнадцятому). Отакі сюрпризи!

Зранку ледь-ледь пробивався крізь дощові хмари промінець сонця. Але все одно пішли на море: якщо не покупатися, то хоч подихати морським повітрям.

Галина Чайковська з Італії прокоментувала новий мій вірш: "Доброго ранку і Вам, пане Іване! Від спілкування з Вами для нас всі ранки сонячні! Дякую сердечно за Ваші вірші, за чуйне серце!"

Я відповів: І мені тепло від таких слів. Та ще, як уявлю, які кілометри й кілометри нас розділяють. А виходить – зближують! З Днем дружби Вас, пані Галю! І все в нас заладнається! Неодмінно! Тільки будьмо та бажаймо щастя, хто б не стрівся в дорозі. То й нам щось перепаде!!!

Отримав у відповідь: "Який же Ви молодець!". І посміхнувся радісно.

Після обіду знову пішли з дружиною на море. Навіть не дочекалися питної води на філіалі: її було досить іще з минулого разу. А море кликалоє. Бо сонячно! Ледь не поснули! А що тоді вночі робити?!..

Співачка Тетяна Барткова теж привітала мене зі святом – Днем дружби.

Я відповів: "Навзаєм, дорога пані Таню! Чи не озвався Володимир Федорович Бобир? Щось ніяк не почую їхніх голосів – ні його, ні Олександра Васильовича Горшкова. Чи вони хоч щось роблять із новими творами, чи все святкують? А вже ж другий день робочого тижня! Час і за справи братися. Я так своїм розумом метикую...".

Пані Тетяна повідомила: "Нічогосінько не робили! Мені Володимир Федорович казав, що, може, пізніше почнуть працювати над твором... Поки що у нас були святкові заходи до Дня Флоту!".

Як кажуть, немає слів! А я поспішав, все відклавши на потім. Чи варто так гнати коней? Та тільки я не можу інакше! І на тому стоятиму далі.

Як завжди, в середу, а вона випала на останній день липня, зранку збігав на базарчик: приніс молока, сиру та яєць. Найцікавіше те, що коти не захотіли сиру. І дружина теж – для неї з-під корови воно видавалося жирним (напевне, не менше 25 відсотків!).

А мені – смачне. Це й було моїм сніданком. Плюс запашний чай "Молочний олонг" із медом. Нічого іншого й не треба!

Під гарний настрій написав ліричний вірш "**Мов сотні сонечок**":

Холоне море – й мерзне тіло.
Але ще ж липень – ще ж не час!..
І тільки "зайчики" на хвилях,
Мов сотні сонечок, блищать.

Їх море весело гойдає.
Примружусь: дощик золотий
Немовби з неба опадає.
І я дощем милуюсь тим.

А хвиля в берег б'є-гуркоче
Й не доліта до мене ще.
Стою на скелі – мружу очі,
Зігрітий сонячним дощем.

Так – наче море потепліло:
Матусю тягне дитинча
Туди, де "зайчики" на хвилях,
Мов сотні сонечок, блищать.

Хлюпоче-плещеться дитина
І прагне "зайчика" зловить.
А сонце лле у море синє
Умиту дощиком блакить.

Наталія Лисюк першою прокоментувала на "Фейсбуці" нові рядки: "Доброго ранку, пане Іване! Як же гарно Ви сказали: "А сонце лле у море синє

Умиту дощиком блакить".

Гарного дня Вам і нам, а ще сонячних зайчиків, і не тільки на хвилях!".

Мене втішало те, що море стало теплішим: Еля навіть двічі присіла в воду, а я зміг з самого ранку запливти подалі від берега. Краса: чиста вода, синє небо і яскраве літнє сонце! Якби ще не дикий берег та не гострі скелі, жити б можна. А так – весь час чую нарікання дружини на некомфортне сидіння чи лежання на камінні.

А між тим збіг ще одні літній місяць. Залишалось зібрати й провести дружину додому та діждатися Дня Незалежності. А там буде видно, як бути далі: чи залишати нову книжку в електронному вигляді, чи видати у столичному видавництві.

Тільки не в Севастополі – досі не міг вибити з Костянтина Потакова половину накладу минулорічного видання. Така от правда життя!

Хоча я все розумів: бувають кризові ситуації, коли все летить шкереберть! Костянтинові Геннадійовичу навіть довелося перекваліфікуватися з видавця на будівельника, аби мати хоч якісь кошти на життя...

Ранком 1 серпня 2013 року виїхали з дружиною в місто: мали відправити на Київ деякі речі через службу "Нова пошта", щоб звільнити руки від вантажу.

Найважчими, звичайно, були мої книги: відіслав півтора десятка примірників додому, решту планував роздати бажаним у Севастополі на святкуванні Дня Незалежності та 10-річчя відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку в місті.

По поверненні з пошти написав вірш "Санітар":

Маленький котик – санітар:
Моя найшвидша допомога!
Як інтуїція є в нього:
Де заболить, приляже там:

Хурчить – серйозно так хурчить:
Мов прагне біль заговорити.
І вже не так стає боліти...
І навіть спиться уночі...

А то ж за ту коротку ніч
Такого в голову приходиться...
А санітар мій: годі, годі!
Мов навіває сон мені.

Моїй найшвидшій допомозі
Кажу: спасибі! В добрий час.
Проснувся, щоб гостя зустрічати:
Стоїть вже серпень на порозі.

Сховалась тінь. І контур дня
Означивсь променем від сонця.
І шелест листя за віконцем.
Хурчить, де серце, кошени.

Дружина навіть пожартувала: мовляв, доведеться обох котиків забирати в Київ: одного залишимо собі, а іншого віддамо дочці Ользі. Та ні, вже хай залишаються тут: вони знають, як через дах забиратися в будиночок, – перезимують. Ще й мишей поганюють. До речі, за ці два місяці я не чув їхнього звичного шарудіння на даху: санітари й там навели повний порядок!

У п'ятниця – 2 серпня 2013 року завітав святий Ілля до нас у гості... А в народі кажуть: Ілля настав – літо забрав.

Того дня я написав вірш "Мухтар":

Сусід вже в плаванні. Мухтар –
Його собака – сам на дачі:
То виє зранку тужно так,
То скімлить гірко по-собачи.

То іграшковий тисне м'яч,
Немов клаксон автомобіля.
То знов заводить тужний плач,
Що серцю чути вже несила.

Озвуся – гавкне. І змовка.
У дім вернуса – знову плаче.
Напевно вдача в них така:
Отак любити по-собачи.

Ти завтра їдеш. І я сам
На цілий місяць залишаюсь.
Хитає скрушно листям сад.
Мухтар сусідський завиває.

Я знаю: завтра і мені
Самотньо буде так на дачі.
І щоб не вити ночі й дні,
Піду куплю з клаксоном м'ячик...

Зранку не вистачало сил чути, як на ланцюзі плаче Мухтар: дуже скучав за Олексієм Давидовичем – моїм сусідом, а його господарем. А той уже тиждень, як був у морі. Ще от наступного дня поїде моя половинка, і залишиться нам із Мухтаром, кажучи в риму, вити на пару...

З'їздив у лікарню: Валерія Анатоліївна Леонова поставила останню пломбу та відбілила зуби: рот сяяв, як нова копійка...

Опісля побував на Інтернет-радіо "Севстар", однак його керівника (і колишнього мого заступника на посаді генерального директора Севастопольської регіональної держтелерадіокомпанії) Олександра Лук'янченка не застав на роботі. Телефонував на мобільний – теж не реагув. Тому повернувся з міста ні з чим: ми мали обговорити з Олександром Олександровичем ефір зі мною та час моєї зустрічі зі студентами і працівниками "Севстара" за курсом "Телевізійна та радіожурналістика". Не вийшло – дай, Боже, іншим разом.

А дружина відвідала в перукарню: пофарбувати волосся, бо вже ставала сивіти... Тепер можна було піти й на море. Якраз і сонце після обіду підпікало: рятувалися прохолодною морською водою.

В суботу – 3 серпня 2013 року, хоч і планували збігати зранку до моря – не вдалося: я простудився (смішно сказати – в серпні!). Десь протягло – не міг повернути шиї. А тому перетворився в підручного дружини: вона варила мені борщ, а я готував овочі – чистив картоплю, різав капусту та цибулю...

Надворі зранку прохолодно. Еля заходила з білизою: все-таки тепер було вдосталь води. Але висохнути випране швидко не зможе – це факт. Та то дрібниці. Якщо не буде дощу (а його вже важко було сподіватися, бо обходив боком Севастополь: у Києві ж напередодні знову трапилася злива, як повідомляла дочка Ольга!), то хай би висіла й до завтрашнього ранку.

Почув зранку тужливе гукання дикої голубки і написав вірш "Горлиця":

Серпня дихання гаряче:
В сонці мружаться сади.
Тільки горлиця десь плаче –
Неугішна, як завжди.

Із-за листя виглядають
Спілі яблука – вогонь.
А голубка все гукає,
Мов розшукує кого.

У нічному небі – серпик:
Юний місяць народивсь.
І обтрушує у серпні
Срібні зорі у сади:

Із хмарини дощик наче.
Чи непрохана сльоза.
Зранку горлиця десь плаче.
І тобі – час на вокзал.

Тут, на станції розлуки,
Серце просить: приїзди!
Марш затих, і чути гуки
Неугішні, як завжди.

Я самотній повертаю
До своїх одвічних справ...
А голубка все гукає:

Так – аж серце завмира.

Провів дружину на вокзал, а сам зайнявся підготовкою тексту нової книги віршів "Над прірвою". Коефіцієнт корисної дії низький – ледь виходив на п'ятдесят сторінок за добу: і розмістити, і переглянути текст, і звирити дати написання віршів...

Словом, звична редакторська робота. Увечері розмовляв із видавцем: я готовий зустрітися з ним наступного понеділка – 5 серпня – і відпрацювати обкладинку нової книги.

Неля Малиновська з Італії, прочитавши мою "Горлицю", прокоментувала на "Фейсбучі": "Який чарівний вірш! Пане Іване, мрію, щоб Ваші вірші прочитали усі-усі українці. Дай, Боже! Дякую Вам!!!".

Я відповів: "Колись, може (чи – дай, Боже!), й прочитають, пані Нелю! Я вірю в це. Інакше б засмагав на морі, а не гнув спину перед монітором...".

В унісон пані Нелі і слова Ольги Брик із Картагени: "Чудовий вірш! Які ж прекрасні слова у ньому! Дякую Вам за таку прекрасну, душевну Творчість! Завжди приємно читати. Кожного вечора після роботи заходжу на сайт і шукаю Вашу поезію. Ваші вірші зачаровують і сягають самого серця!".

Я відповів: "Що то за диво – таке джерельно-чисте слово почути з вуст щирої землячки! За тисячі й тисячі кілометрів від мене! Моя ніжна красуне, пані Ольго, дай, Боже, Вам щасливу долю!

Із України мій уклін – доземний і сердечний він! Привітної Вам прийдешньої неділі та змістовного дозвілля! Будьмо! Дякую за Вашу світлу душу та сердечність!".

Серед ночі – з суботи на неділю – 4 серпня 2013 року мене розбудив несподіваний дощ. Схопився з ліжка, щоб негайно зняти білизну, яку залишив на ніч надворі. Необачний! Але й не встиг зняти її та занести овочі, що теж залишив на столі в дворі, як дощ закінчився. На пам'ять про нього залишилося хіба що чотири строфи. Назвав вірш "Нічний дощ":

О пів на п'яту дощ зірвавсь:
Такий короткий, як ці строфи...
В саду зіткнули дерева:
Короткий дощ, такий короткий!

Я навіть зняти не устиг
Тобою випрану білизну...
Зірвавсь дощ – такий густий!
І навіть блискавкою блиснув.

За мить урвавсь. Десь чувся грім.
А потім стихло – розвиднялось.
Я кошенят впустив у дім,
Щоб у теплі їм борюкалось.

І сну нема. І дощ ушух.
На втіху оку хоч коти є...
Я так чекав цього дощу.
Прибав лиш пил. Й подався в Київ...

На даху шурхотять коти – борюкаються в теплі-затишку. А я продовжував свою редакторську роботу. В паузах дещо встигав написати новенького. Але стисло – ніколи! Мав усе встигнути. Бо нова книжка виходила за обсягом не меншою за попередню – "Заберу тебе в сон" (480 сторінок). Ні, навіть перевершувала її: дійшов на той час лишень до травня 2013 року, а вже виявилось понад триста сторінок друкованого тексту. А ще ж три місяці літа! Словом, набиралося не менше п'ятисот сторінок...

Користувачка на "Фейсбучі" Ірина Стасюк, побачивши поширений Миколою Гладким мій "Нічний дощ", кинула репліку: "Ну й дістанеться тепер Вам від дружини на горіхи!".

Я відповів: "На жаль, дружина поїхала вчора! Ні від кого отримувати на горіхи, мила пані Іро. Та й зелені ще вони – ті горіхи..."

А сонце зранку все підсушило: від дощу ні найменшого сліду. Зичу Вам, пані Іро, панові Миколі, що так оперативно поширив мій першодрук, привітної неділі та гарного дозвілля! Будьмо!!!".

Поліна Юрченко відреагувала одним словом: "Чудово!".

А Тетяна Остафійчук додала: "Класно!!! І як Ви так вмієте писати! Настільки реально описано все, ніби бачиш Вашими очима... Талант!!! Хай Вам пишеться нам на радість!".

Я відреагував: "Якщо народжуються такі світлі емоції, як у Вас, пані Полю та пані Таню, воістину треба продовжувати писати. І таки ж – буду!!! Гарної Вам неділі, друзі!".

Отож, зі святою неділею всіх! Хай вона буде привітною та благодатною, як літній дощ на зело! Щоб і на душі приємно було!

Спробував сидіти та писати на вулиці – не вдалося: погода видалася вітряна – всі аркуші миттєво розліталися... Ні, краще вже в приміщенні. Тільки не захоплюватися, бо ноги затікають від тривалого сидіння перед монітором. І очі болять.

Написав ще один вірш, який назвав **"Закоханий"**:

Таких концертів ще не чув:
Прибився кіт чужий до хати
І став із кішкою сичати –
Аж дибки став у мене чуб...

А між сичанням – раптом спів:
І так вже ніжно кіт виводив
Ту переконливу з мелодій,
Що є в закоханих котів.

А кішка – ні! Сичала знов:
Мовляв, не березень – чого ти?
Як не старавсь прибудний котик –
Не вийшла в котика любов...

Замовкло все. Я задрімав.
І сон приснився дурнуватий:
Став хтось до тебе приставати,
Як ти зосталася сама...

Чи то ти десь була в путі,
Як зараз: їхала додому...
І треба ж снитися такому
Під спів закоханих котів!

Де й сон подівсь. Пишу слова.
А за вікном серпнева тиша.
І ніжно вітер лист колише,
Як у закоханих бува.

Продер свій голос півень десь.
Виходжу в сад. І – неспокійно...
І раптом виклик – на мобільний:
Ти вже удома. Добрий день!

І рано проснувся, і коти не дали заснути зі своїми з'ясуваннями стосунків за вікном... Планував, як підсохне, піти на мор і там уже додрімати.

Дружина вже була вдома: готувалася піти до адміністратора фітнес-клубу, щоб забрати зароблені за півмісяця гроші. Життя входило у звичну колію.

Розмовляв зі своїм колишнім заступником Олександром Лук'янченком: у нього в офісі тривав ремонт, а тому все відкладалося на пізніше – і ефір, і лекції для студентів та працівників Інтернет-радіо "Севстар". Не біда (мовив собі подумки) – зосереджу всі сили на новій книжці.

Того дня якраз виповнилося два роки, як ув'язнили Юлію Тимошенко. Знову на "Фейсбуці" користувачі Тетяна Пінчук та Олександр Волков поширили мій вірш **"Відгомін арешту"**, написаний

дощового ранку в Парижі 5 вересня 2011 року (він увійшов до книги "Заберу тебе в сон", наклад котрої я нарешті отримав від свого севастопольського видавця):

Пробач, Париже, в нас біда...
Не знаю: ти дощиш чи плачеш?
У мить найкращого з побачень
Прошу: Париже, не ридай!

Якби ти знав, що десь є там
Моя у безладі країна,
Де вчора вільна ще людина,
Сьогодні сущий арештант.

У нас і суд уже не суд,
А справді німічні пігмеї,
Що безпорадністю своєю
Й закону зневажають суть.

Яка ганьба! На цілий світ.
В Парижі дощ. А в Україні
Так незахищена людина,
Коли так запросто – за дріт.

Невже ми всі такі глухі?
А найстрашніше – безпорадні.
Кажу: в ім'я святої правди,
Народе, за тобою хід!

Ти можеш все зігнорувати
І на усе закрити очі.
Але ніхто тоді вже точно
Не захистить твої права!

Проснись, отямся, ти є суд
Над тим, що діється й що буде:
Чи заживем, як справді люди,
Чи будем бидлом? В цьому суть.

Я прокоментував: "Як і два роки тому, сьогодні знову зірвався дощ. Навіть у Севастополі. Як нагадування про той парижський дощ, коли блискавка вдарила з Банкової в лідера опозиції і поділила життя Україні на до і після арешту Юлії Тимошенко (хто б і як до неї не ставився – це була розправа влади зі своїм політичним конкурентом!).

Її недобррозичливці – політичні пігмеї: одні дрижать за своє крісло, інші позаочі роблять на страху першої особи свій бізнес. Бо на все закриваються очі в гаранта, коли демонструється відданість йому і бажається многі літа! Яка ж близкочорість!

А зі страху теж нічого доброго не виходить. Тупик! Нерозумні створюють такі безвихідні ситуації, а мудрі від них стають тільки сильнішими! Аве, Юлю!".

Олександр Волков зазначив: "Ви написали: "Чи будем бидлом? В цьому суть". Два роки пройшло, навіть і писати не хочеться. Просто ми самі вже сказали: хто ми. Прибрали знак запитання!".

Я відповів: "І все одно – не опускаймо рук! Віддощить!".

Пан Олександр продовжив: "Мене вже трясє від усього цього. Відкриваєш "Фейсбук", і читаєш тільки факти: той того вбив, той згвалтував, а потім убив. Ви напевно пам'ятаєте, як у Аркадія Райкіна: нікого не вбили, і читати нічого. Ну, це ми знали ще три роки тому. І тільки демагогія. Молоді не можуть, середні не хочуть. А що ж тепер нам, людям похилого віку, самим за вила братися???"

Я підвів ризику: "Ви мудра людина, пане Олександрє, і добре знаєте, що за сприяння байдужих (їхньої мовчазливої згоди та доносів) народилося пекло, яким правив вусатий ідол колишнього Радянського Союзу Йосип Сталін (бачте: забувають, а то й не дочитали, чим кінчають такі!).

Нашим очільникам пекло – проміжний етап. Їм потрібно винищити нас – як народ. А силу – робочу – вони знайдуть будь-де: за копійки і без соціального пакету. Чого один Китай вартий... Та й не тільки він.

Їм – очільникам – потрібно зберегти награване. А воно вже виросло до таких розмірів, що у валізу не вмістиш і на "Руслані" не перевезеш.

Треба щось організувати тут. Краще без свідків. А свідок – багатомільйонний народ. От його й гвалтують. А хай би, мовляв, він виздихав. А далі – відкриваються небачені горизонти безправ'я та безладу.

Це ж психологія кримінальників. Які б посади вони не обіймали, їх суть не міняється. Як і зобов'язання перед паханами, які правлять балом, навіть коли за звільненим зачиняються тюремні двері.

Ось чому не можна мовчати і тихо сидіти, доки фабрикуються справи та саджають інших. Вже не кажу – вбивають невинних людей. І не тому, що завтра до тебе дійде черга. Хоча в тебе в резерві немає іншого життя. Але й тому, що це вирок і дітям твоїм, і внукам-правнукам, і країні, яку так хочуть стерти з карти світу і зробити територією тупика та безладу.

Маємо думати про таку безрадісну перспективу, якщо мовчати. І мусимо іншим про це говорити, якщо вони думають, що їх це обмине. Ні і ще раз та й тричі – ні!

Дякую Вам, друже Олександрє, що Ви все розумієте і не опускаєте рук, а настійно шукаєте вихід з клінчу, в якому хочуть задушити кожного з нас колишні і нинішні бритоголові боксери, татуйовані криміналом...".

У понеділок 5 серпня 2013 року написав віршик **"На кавовій гущі"**:

Наворожу – і ти прийдеш!..
А хай би клуб твій прогорів...
Уже й нема мого сусіда.
Лиш сад. Коти. Та мій горіх.

Цим не спокусиш!.. Але ж море
Уже тепліше, ніж було.
І спека – градусів під сорок.
І ти не поруч, як назло!

Наворожу на гущі з кави:
Як не банкрутство, то ремонт...
Й проблем же жодних із квитками:
Касир – твоя ж клієнтка мов...

От і не вір у забобони:
Ще й розтулить не встиг я губ,
Як ти сказала, що сьогодні
Став на ремонт ваш фітнес-клуб.

Тож час збиратися в дорогу!
Лиш не збагну оце ніяк,
Чи гуща кавова нівроку,
Чи то чаклун і справді я?

А ти у касу за квитками,
І вже на серці веселіш.
Тепер без кави припускаю:
За три дні будеш. Щонайбільш.

Справді: через три дні мала повернутися дружина до мене на Фіолент. А я ще й досі не впорався з новою книгою. Вона ж, звісно, розраховувала на те, що цього разу я зможу більше приділити їй уваги. Навіть планувала поїздку в Бахчисарай. Я ж тільки обіцяв... А віз, як мовиться, був і нині там...

Галина Фесюк із Жовкви на Львівщині відреагувала на мій першодрук в Інтернеті таким коментарем: "Пане Іване – не ворожіть на каві. Я Вам без ворожіння скажу, що Ви – дуже хороша людина, а тому Бог Вам дасть незабаром щастя ще більшого!..".

Я відповів: "Дякую, пані Галю, на дружньому слові підтримки! Будьте мені й Ви щасливою та життєрадісною, попри все, що випадає на Вашу неспокійну долю. А Ви, як бачиться, – людина непосидюча й діяльна. А головне – любите людей і сонячно-блакитну рідну Україну Тож дай, Боже, Вам сил і скрізь устигати та ще й новенькі рядочки любенько писати. Успішного дня, друзі! Будьмо!!!".

Привітав закарпатця Олександра Волкова з 63-річчям. Він якраз поширив на "Фейсбуці" афоризм Василя Симоненка: "Нема нічого страшнішого за необмежену владу в руках обмеженої людини".

Я прокоментував, ніби звертаючись до нашого поета-шістдесятника: "Істина Ваша, незабутній козаче – пане-добродію Василю Андрійовичу! Що й маємо реально. І що так болить! Але ж – "вибрати не можна... Батьківщину!". Не можна, бо є. І страху наганяють, бо тремтять-чахнуть над накраденим самі. Оті – обмежені та вбогі духом. До краю. Але – при владі. Необмеженій. Доки не проснувся народ. І це – не за горами! Аж нітрохи не сумніваюся. І все нище, що надуває зверхньо щоки, лопне від натуги, як мильна бульбашка, не залишивши по собі жодного сліду. Хіба що – недобру пам'ять! Будь вони неладні!".

Як не зарікався видавати ще будь-що в Севастополі, але того понеділка знову зустрівся з видавцем Костянтином Потаковим і переговорив про зміст обкладинки нової книги – "Над прірвою". А там і до тексту справа мала дійти. Реально хотіли встигнути до 20 серпня 2013 року!

Що й казати, я невиправний ідеаліст: попередню книжку цілий рік чекав, щойно отримавши тільки половину надрукованого виавцем тиражу, а тут хочу мати нову книгу за два тижні. А вона за обсягом перевищувала всі попередні видання... А ще й крапки не поставив у ні.

Авантюра чистої води! Але тоді так не думалося, бо видавець демонстрував свою готовність компенсувати мої недавні страждання у зв'язку з його зволіканням із книгою "Заберу тебе в сон".

Підкупило це. І я клонув на спокусу. Бо нічого так не приваблює вухо поета, як шелест щойно надрукованого рукопису його нових віршів...

Відчував друге дихання і в творчості, бо писалося радісно й натхненно. 6 серпня 2013 року з'явився ще один ліричний вірш, який я назвав "**Привези дощу**":

Вже день котрий у хмарах небо,
І хоч би крапля впала де!
Я зранку жду дзвінка від тебе,
Щоб ним новий почати день.

Сам не наважуюсь, бо рано:
А раптом ти ще й досі спиш.
Вже був на морі-океані:
Сердите зранку. Й холодніш.

Прийшов Ілля забрати літо.
Привів шторми. Нагнав медуз.
Трава пошерхла. В'януть квіти.
А я дзвінка від тебе жду.

І виснуть хмари на півнеба,
Як велетенський альбатрос.
Оце спитати б ще у тебе:
Який в синоптиків прогноз?

Бо їм Ілля той ні до чого:
Своє в них метеокіно...
Ну, от діждався, слава Богу:
Ожив мобільник – твій дзвінок.

Мої тривоги надаремні:
Тебе ранковий грім підняв.
Гомонимо. Об ногу в мене
Ласкаво треться кошенья.

Ти вже збираєшся в дорогу:
Йде дощ. Із виляском грози.
Що привезти мені? Нічого.
Дощу хіба що привези!

Як і раніше, від спеки на Фіоленті був один порятунок – море: зранку і до вечора. Від сонця все висохло тоді на ділянці. Хоч і поливалося. Ще було сподівання посмакувати виноград, який уже дозрівав...

Той вівторок став для мене день нових витрат: домовився з головою нашого (він же й за електрика у нас) про підключення до струму електроплити, яку я забрав ще років десять тому з колишньої своєї квартири, та оновлення електропроводки: увечері вирішили й цю проблему.

Потім збігав домовитися про вхід на приватний пляж на Фіоленті (там закінчилася перевірка прокуратури, і пляж знову діяв): довелося викласти двісті гривень за право користування ключем на вхід. І одночасно набрав питної води на філіалі. Словом, підготувався до зустрічі дружини, як належить! У всякому разі вже не нарікатиме, що ніде лягти на морі, щоб було зручно засмагати. Будь ласка: бери лежак і засмагай хоч до заходу сонця!

Зателефонував до Олександра Горшкова і заспокоївся: у нього вже на дев'яносто відсотків пісня "Чуємо тебе, Тарасе!" була готова. Причому у двох варіантах – для чоловічого виконання – реально Костянтином Пастернаком (Хортицею). Інший – для Олени Юрчук. Через деякий час ми мали зустрітися, щоб визначитися остаточно: чи чоловічий голос оберем на соло, чи жіночий. Потім дійде справа до відеокліпа на цю пісню. Отже, ситуація перебувала під контролем.

Увечері був вражений трагічним повідомленням про смерть від серцевого нападу керівника Вінницької правозахисної групи Дмитра Гройсмана. Негайно написав у "Фейсбуці": "Яка гірка звістка, друзі! Це величезна втрата для правозахисного руху. Дмитро був (як прикро це писати в минулому часі!) людиною правди – без страху і компромісів, коли йшлося про чиюсь біду чи несправедливість. І страждав за це – від влади і тих, хто фізично розправлявся з принциповим правозахисником.

Земля пером Вам, Дмитре! Шкода, адже тільки 38 років! Ще стільки можна було б устигнути зробити. Не дали! А ми не вберегли. Гірко!

Мої щирі співчуття рідним і близьким померлого! Дай, Боже, сил пережити цю непоправну втрату і продовжити справу Дмитра! Це буде кращою пам'яттю про нього!"

Неймовірні люди! Зателефонував мені Володимир Федорович Бобир і сказав, що йому потрібна ще одна строфа для пісні "Гей, козаки!" (про вірш ішла мова у Розповіді 35-й цієї книги).

Як це? До живого тіла долучити ще один орган... Так і хотілося сказати, що я на таке не піду, але не вистачило духу. Бо чоловік хоче виконати пісню з військовими моряками на День Незалежності України – 24 серпня. Доведеться щось дописувати. А що – сам не знаю. Бо твір готовий. І я ж його в такому вигляді вніс тоді в нову книгу.

Ще одна дивина: проснулася Ніна Карпачова і стала вимагати від Віктора Януковича виконання рішення Євросуду від 30 квітня 2013 року про звільнення Юлії Тимошенко з в'язниці, оскільки її затримання і арешт були незаконними. Де той кінець квітня і де – 6 серпня? Як малі діти! Чи це вже інституція європейського Омбудсмана, у правлінні якого перебуває перший Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова, зажадала від колеги проявити активність у цій справі? Не знаю, але щось пізнавато оприлюднювати такі заяви: два роки вже людина за ґратами!

Прикра подія: хтось пограбував хатину на сороковій ділянці нашого кооперативу – винесли два ноутбуки та барсетку з документами. І це сталося серед білого дня, коли господарі – ще не старі люди – виїхали на своєму автомобілі в місто. Дивно: хто б це знав, що їх не буде на дачі? І чому вони так недбало поставилися до документів? Ноутбук – це річ наживна. А документи за секунду не відновиш.

Я завжди, коли йду в місто, беру всі документи з собою. Бо знаю, що незваних гостей можна чекати в будь-яку хвилину. От і сталось...

Отож, потерпілі опитували всіх людей, чи не бачили, щоб хтось щось ніс із собою... Щоб хоч визначитися, куди веде дорога і де можуть бути викинуті вкрадені документи?

Шукай вітру в полі! На жаль, все виглядало саме так...

Посидів до півночі і таки ж переробив текст пісні "Гей, козаки!". Він набрав такого вигляду:

Гей, козаки, вам сняться сні привітні:
Рідні краї, коханої вуста!
Гей, козаки, зоря вже на півсвіту,
А ваш отаман вдосвіта ще встав.
Гей, козаки, зоря вже на півсвіту,
А ваш отаман вдосвіта ще став.

Гей, козаки, до бою сурми кличуть.
Стяг майорить – наш малиновий стяг.
Гей, козаки, вас жде нерівна січа.
Коні під вами вихором летять!
Гей, козаки, вас жде нерівна січа.
Коні під вами вихором летять!

Гей козаки, чом ворон чорний кряче?
І як сльоза – ті роси у траві...
Гей, козаки, козак – не без удачі:
Ворог хай мре, а ви верніть живі!
Гей, козаки, козак – не без удачі:
Ворог хай мре, а ви верніть живі!

Гей козаки, рука не схибить – з Богом!
Веди, отамане, хай і нерівний бій!
Гей козаки, за нами перемога,
Бо рідний край боронимо ми свій.
Гей козаки, за нами перемога,
Бо рідний край боронимо ми свій.

Володимир Федорович Бобир несказанно зрадів моєму акценту на тому, що за нами буде перемога (а я ж мав на увазі не тільки козаків: хай на 22 роковини Незалежності нашої держави всі чують, хто буде на концерті, що перемога буде за нами, бо ми боронимо свій край від тих, хто засів за владне кермо, але не шанує нашої країни).

Переслав текст співакці Тетяні Бартковій, щоб вона передала його Володимирі Бобирю. Але Тетяна Олександрівна мала вийти на роботу тільки в понеділок, бо простудилася від протягів та кондиціонерів. Але й то було не пізно.

Врешті, я готовий був надиктувати весь текст на телефон Володимирові Федоровичу, якщо захоче пришвидшити отримання.

Оновлений варіант вірша надіслав і видавцеві Костянтину Потакову, аби замінити текст: новий мені подобався більше, ніж попередній. Бо став більш виразним, змістовнішим.

В середу 7 серпня 2013 року мене розбудила несподівана і потужна стрілянина на військовому полігоні – морські піхотинці Росії нагадали про себе о 5 годині 30 хвилин. Складалося враження, що почалася війна...

Що тут мовиш: варварство якесь і тільки!
А написав того дня вірш "Зозуля кує":

Не хочу старіти, щоб листям опалим
Летіти безсило за вітром услід.
Зозулі не всі ще роки відкували,
Хоч, може, й до них прислухатись не слід.

Бо що тій зозулі моя аритмія,
Сердечні блокади, судини мої?
Рахує літа і дарує надію:

Мовляв, ще не осінь – ще літо стоїть.

І я пристаю на цю гру ілюзійну.
І навіть в люстерко без страху дивлюсь.
Лиш скрушно хита головою дружина,
Коли зачастить у рядочках – люблю!

Бо їй лиш одній достеменно відомо
Про те, що зі мною насправді тепер:
Коли б не було її поруч удома,
Як втратив свідомість, давно вже б помер.

Про те залишилися шрами на пам'ять.
Та страх, коли зблідну, – в зіницях її...
Зозуля кує: щедро сипле літами.
І справді ж: не осінь ще – літо стоїть.

Я знаю: підступне спекотне це літо.
Та вірю зозулі, відкинувши страх.
Єдине, що хочу: не хочу старіти.
Коли прямим текстом: не хочу вмирать!

Але все напевно в руках у Господніх,
Бо біль то відступить, то знов допіка.
Зозуля кує. Я кажу: не сьогодні!
Їй дружина до мене взяла вже квитка.

Напередодні раптово заболіло серце. Навіть змушений був кинути редагування тексту нової книги. Лежав із відкритими очима, доки не відпустило. А потім і заснув. Вранці вже було набагато легше. Навіть зарядку зробив.

Більше того – збігав на базарчик, щоб закупити домашні курячі яйця, молоко й сметану. Хотів узяти і бройлерне курча, але дружина заперечила: щоб не заморожувати його до її приїзду, хай краще наступного разу. Що ж – справедливо.

Ольга Брик, прочитавши мій новий першодрук, написала у "Фейсбуці": "Доброго дня, пане Іване! Як завжди, душевно і неперевершено. Ваші вірші доходять до самого серця, залишаючись там надовго!!!

Але все напевно в руках у Господніх – тільки так. Нехай зозуля накає Вам ще багато літ, а Господь посилає гарного самопочуття! Козацького Вам здоров'я! Будьмо!".

А Наталія Лисюк була критично налаштованою до оприлюднених рядків: "Пане Іване, вірш гарний: багато почуттів, але й багато песимізму... На Вас це не схоже... Тримайтеся і будьте нам здорові! Геть сумні думки, тим більше, що "дружина взяла вже квитка". Повірте, все буде добре! І жити Ви будете довго! І писати нам гарні, проникливі, душевні і такі справжні вірші... Будьмо!".

Олена Марків теж написала своє побажання: "Хай береже Вас Бог!".

Не обійшов увагою мою "Зозулю" і Петро Кулінець із Укрінформу: "Іване, Ви ж знаєте наших зозуль, вони вже усі партійні...

А серденько пильуйте, друже, щоб не пекло і не боліло дуже... А ми ж не старіємо, а мудрішаємо...".

Я прокоментував: "Ох і оптимісти ж Ви у мене, любі пані Олю, пані Галю, пані Наталю, пані Оленко! Дякую!!! Я теж намагаюся таким бути. Але ж Ви знаєте, хто такий песиміст? Це – добре поінформований оптиміст. А тому у вірші намагався бути реалістом. І Ви це відчуваєте. Крапка десь маячить... Але я на неї стараюся не зважати. Та коли йдуть із життя доволі молоді люди, як це сталося після серцевого нападу з вінницьким правозахисником Дмитром Гройсманом, мимоволі замислишся над своїм "двигуном" та судинами...

Та, сподіваюсь, ще не критична ситуація. А тому не випускаю пера з рук. Тільки-но закінчив з військовими моряками роботу над новою піснею "Чуємо тебе, Тарасе!", як надійшов новий запит – причому

в авральному порядку – потрібна для урочистого концерту до 22-х роковин Незалежності України оптимістично-лірична козацька пісня.

Отож, беру голову в руки і пишу. Майже готова і називатиметься "Гей, козаки!". Тому не вважаю себе песимістом.

Але й не хочу не зважати на реальні справи зі станом здоров'я. Тому радію приїзду дружини: вона чітко контролює вживання мною всіляких отих ноліпрелів, кардіомагнілів та іншого добра. Гадаю, разом легше буде долати несподіванки.

Дай, Боже, щоб вони обходили вас стороною, друзі! Будьмо! Я братиму приклад із Вас! І радію Вашому оптимізму. Буду мудрішати, як радить мій світлий друг – пан Петро Кулінець. Життерадісного всім настрою та привітного вечора!".

Словом, погомоніли!

А ввечері тему продовжила Тетяна Остафійчук: "Йой, пане Йване! Не лякайте! Ні дружину, ні нас усіх: тих, хто так любить Ваші вірші!! А ще благаю, бережіть себе! Хай Вам Бог дає довгі літа в здоров'ї!".

Я відповів: "Старатимуся, люба пані Таню! Та й з усіх сил! Як прихопило було – навіть вірша "Ведуть коня" написав. Але боюся його оприлюднювати. Може, пізніше, як усе заладнається на всі сто! Козак же не без удачі. А я з запорізьких країв. Вивернуся – ще не на лопатках! Будьмо, друзі!".

З прикрістю дізнався від Віри Михайлівни Штанько (Барсукової), що до її доньки Тані не дійшов новий варіант вірша "Врятоване поле". Повторив спробу. Землячка планувала їхати на 90-річчя свого брата Івана. Це відбудеться 17 вересня 2013 року. Отже, на урочистостях у нашому рідному селі з нагоди відкриття пам'ятника відважним розміновувачам вона об'єктивно не може побувати. Шкода! Від неї все ж почалося...

Я написав листа Вірі Михайлівні: "Дорога Віро Михайлівно! Якщо у Вас буде телефонний зв'язок з Лідією Касянівною Рябець, то скажіть їй, що тільки у Вас є останній варіант мого вірша. Навіть той, який я надиктував їй по телефону, зараз зазнав чергових редакторських правок. Якщо захоче внести їх у свій екземпляр, прочитайте їй.

Я зараз у цейтноті: думав, що все обмежиться піснею "Чуємо тобі, Тарасе!", А тут ще спливла – причому в авральному порядку – пісня "Гей, козаки!". Ансамбль пісні і танцю Військово-Морських Сил України виконуватиме її 24 серпня 2013 – на святкуванні 22-ї річниці Незалежності України.

Природно, хочеться, щоб це була гідна річ. А часу в обріз. Тільки приступили до аранжування музики. І паралельно йде робота над текстом.

Словом, Ви все зрозуміли! До зв'язку!

Щиро Ваш Іван Левченко.

Бережіть себе. Особливо будьте обережні в дорозі. Та й на 90-річчі, щоб все було чин чином. До побачення!". Життя!

Увечері надійшла відповідь від дочки Віри Михайлівни – Тетяни Разоренової, на електронну адресу якої я відправив вірш "Врятоване поле": "Доброго Вам вечора! Я лист отримала, мамі по телефону прочитала, завтра донька їй відвезе роздруковане.

Сподіваюся, що в Дніпропетровськ на ювілей дядька Івана разом із мамою вдасться поїхати чи мені, чи доньці. Отож, все буде нормально!

У мами самопочуття поки що не дуже гарне, але вона ще в Шурово зібралася поїхати відпочити. Та й у вересні вже не буде такої спеки.

Мама недавно телефонувала дяді Вані, поговорила з ним: він бадьорий і чекає, коли вона приїде в гості. Отож, у мами покращився настрій, бо вона весь час переживає за дядька Івана. Гена (син дяді Вані) іноді не хоче зайвий раз турбувати батька, а мама потім все хвилюється, чи не хворий він. А їй не хочуть розповідати всі подробиці.

Я в дитинстві в Токмачці, напевно, поблизу того поля сотні разів на велосипеді ганяла і навіть не здогадувалася, що там така трагедія розігралася після війни. Та ще й тоді окопи понад Конкою видно було. Я у тітки Шури питала якось, хто накопав такі дивні горбки понад річкою, а вона сказала, що тут були бої, і це не горбки, а те, що залишилося від окопів. Навіть дивно тоді було таке уявити, що тут люди гинули. А про зраних дітей бабуся Марія теж часто згадувала і плакала. Вже й не бачила нічого, але говорила, що прямо перед очима вони стоять у неї.

І про борошно, яке дядя Ваня в голод привіз і врятував практично сім'ю, багато чого розповідала. Так усе це було незрозуміле в дитинстві: навіщо лободу їли, і як можна було на таких землях голодувати?! А ще – про німців: як до Німеччини вивозили мешканців села.

Мама – 1932 року народження. Як у них вийшло вирватися в самий голодомор звідти до Ростова? Дідусь, правда, її постійно осмикував, щоб дитину не мучила розповідями, і сам не любив про війну говорити. Але воно ж і так видно, як селяни до кого ставилися: тітки Шури чоловік – Григорій Перетятко – був у полоні. Так на нього всі завжди косо дивилися. Хоча хто його знає, що і як тоді відбувалося ... Може, він тому і пив по-чорному.

А дідуся всі дуже поважали. Мене, наприклад, по імені та прізвищу ніколи і не представляли нікому в селі. Там я не Таня Барсукова, а "онука діда Михайла Штанька". І всі були в курсі – хто це. І додавали, чи не Вірина це донька?..".

Я відповів: "Дякую Вам, Таню, за теплого листа. Дуже добрі у Вас спогади про село і людей. Залишайтеся такою – відкритою і душевною.

Ще раз – мій великий привіт мамі. Якби не вона, я б, звичайно, і не знав би про це поле. Врятоване поле. І не написав би однойменного вірша. Таки ж перейнявся почутим від мами. І потім оприлюднив вірш у школі та в Інтернеті. Вийшов серйозний резонанс – в день 70-річчя визволення Малої Токмачки від фашистів у селі відкривають пам'ятний гранітний камінь, який нагадуватиме про мужніх хлопців, що врятували і поле, і багато життів сільчан.

Я поїду на ці урочистості. А мамі, звичайно ж, треба їхати на ювілей брата. У село приїде наступного року – на поминальні дні. І ми підемо до того пам'ятного каменя.

Дай Бог, щоб всі були живі й здорові!

Добраніч Вам, Таню! Дуже радий, що нарешті мій лист дістався до Вас. До побачення!".

Накупив овочей для дружини на ринку – ледве тягнув їх вулицею до дачі. Сусідка Надія – дружина Олексія Бойка – не витримала і розвернула своє авто, щоб довести мене з покупками додому. А дорогою розповіла, що Олексій Давидович уже у плаванні: завантажене в Румунії судно вже прямує до Босфору.

Аж через чотири місяці мій сусід має з'явитися в Севастополі. А ми з Елею на тиждень розсталися, і вже якось не по собі на відстані!..

У четвер 8 серпня 2013 року написав ще один ліричний вірш "**Кавунці**":

Дозріває мій баштан –
Аж чотири кавуни.
За ніч кожен підроста:
Вже як м'ячики вони.

А один з них – хитрий лис –
У картоплі на стеблі
Огудиною завис,
Не торкаючись землі.

Чепурненький – на братів
Поглядає зверху вниз.
І мовчать невдахи ті –
Ніби винні в чім вони.

А самі – аж вгрузли в ґрунт.
І замурані такі.
Обережно їх беру,
Обмиваю їм боки.

Той, що висне на стеблі,
Заздро дивиться на них.
На городі у теплі
Дозрівають кавуни.

Ніч іще, й стеблина та
З хитруном торкне землі.
І помириться баштан –
Кавунці мої малі.

От би так воно в житті:
Як би високо не ліз,
А ніколи на братів
Не дивився зверху вниз.

Вдача – то примхливий птах:
Не назавжди він в руці.
... Дозріває мій баштан –
Всі чотири кавунці.

Валентина Ніколаєва з Фастова, поширивши моїх "Кавунців", прокоментувала на "Фейсбуці": "Доброго ранку, Іване Васильовичу! Так ти написав про ті твої кавунчики, що хочеться опинитися на баштані, вибрати гарненького кавунця, розбити об коліно і допастися до солодкої морозної м'якоти! Щиро заздрю!".

Я відреагував: "Гарно! Дякую, люба Валю! Дозрівають – ще маленькі. Чи й устигну, як будуть спілі... Та хтось таки поласує.

Дякую за поширених "Кавунців", друзі! Чистого Вам четверга! Світлих думок та справдження найсміливіших добрих намірів!".

Найближчими днями мав знову зустрітися з видавцем Костянтином Потаковим, щоб віддати йому остаточно відредагований текст нової книги "Над прірвою": вирішили так – замість ненадрукованої половини накладу попередньої книжки "Заберу тебе в сон" (от їй не пощастило, що й казати!) спробуємо оперативного виготовити нове видання. І тим самим збережемо традиційний ритм: кожного року – нова книжка. Так було досі – уже впродовж останніх десяти років...

Телефонував син: він на роботі. Все без змін. А дочка Олена прийдешньої п'ятниці поверталася зі своїм сімейством із Туреччини, де відпочивала на морі.

Пішов і я провідати його, бо вже майже тиждень не бачилися – власне, з тих пір, як провів дружину в Київ. Чи не тому так болить тіло? І скриплять суглоби. Раніше було набагато легше... Та й рухався більше. А тепер знову не відривався від робочого столу, адже треба було відпрацювати текст нової книги – на бігу того не зробиш!

Зателефонувала Віра Михайлівна Штанько (Барсукова) і повідомила, що мала розмову з Лідією Касянівною Рябець і пообіцяла переслати їй останній варіант вірша "Врятоване поле", який роздрукувала донька Таня. До нього додасть свого листа про подію сімдесятирічної давнини. Добре мати таку пам'ять! Радий, що так усе склалося! По-людськи!

У п'ятницю 9 серпня 2013 року з самого ранку зайнявся прибиранням помешкання. А потім зустрів дружину. І стало спокійніше на душі. Та й погода налагоджувалася.

Написав того дня вірш **"Устигнути б!"**:

Ми знову разом, слава Богу,
І сповідь пишеться моя.
Ти відпочинь, поспи з дороги...
Один штришок – і вільний я.

Я знаю, як чекаєш мить цю.
Та й обіцяв тобі не раз
І Херсонесу поклониться,
І з'їздити в Бахчисарай.

Там юний Пушкін зачекався.
І ханський жде тебе палац...
А потім свято – до Тараса.
Та й ти на морі не була.

У мене тисяча тих планів.
Дай, Боже, встигнути сповна.
Ти відпочинь, поспи, кохана,

Побіг рядок – дай Бог догнать!..

А десь і крапка замаячить...
Не квапся ти, моя бідо!
Дружина спить. І я на дачі
Пишу упійманий рядок.

І тепер ще два-три дні, і книжка "Над прірвою" буде готова для виробництва. Я втомився. Потрібно було перевести подих. Але й видихнути завершальні акорди. Устигнути б!

Наталія Лисюк прокоментувала мій новий першодрук: "Так душевно, з такою любов'ю до дружини, пане Іване! Щиро дякую Вам від нас, жінок, за таке ставлення до її Величності Жінки! Нічого, що я так про нас, жінок, написала?"

Пане Іване, гарної Вам п'ятниці, душевного тепла і спокою разом із Коханою!"

Я відповів: "Ви прекрасно написали, пані Наталю! Нічого чарівнішого і кращого в світі не створено за Жінку! Честь Вам і хвала, окрасо нашого життя! Світлої Вам п'ятниці, друзі!"

Пані Наталя додала: "Ще раз низько вклоняюсь Вам, пане Іване! Будьмо! Нехай Господь дарує Вам ще багато-багато років, щоб могли бути зі своєю родиною, а заодно і тішити нас, Ваших слухачів та поціновувачів Вашого таланту!"

Я підвів ризик: "Ой, дай, Боже, пані Наталю! Усім нам цього зичу! І хай буде так!!!"

На вулиці тривала неймовірна спека. Хай тільки спаде, і підемо на море. Там легше переносити таке сонце. Та й вода вже нагрілася до 23 градусів за Цельсієм! Краса!!

А ще ми набачили гарне місце за скелею – безлюдне практично, але там мілким гравієм усипаний берег, а ще – тепла і прозора вода. Наступного дня плануємо відпочивати саме там. Еля навіть відважилася пірнати, стрибаючи зі скелі в море. Прогрес!

Отримав ще одного листа від дочки Віри Михайлівни Штанько (Барсукової) – Тетяни Разоренової. Вона написала: "А в мене так вийшло, що я до 14 років шоліта жила у дідуся з бабусею. Відвозили мене відразу після школи, а забирали батьки додому (на Таймир) глибокої осені. Я навіть якось провчилася в школі пару місяців на українській мові в Малій Токмачці..."

Можна сказати, що там і виросла. У віці п'яти років я по-російськи навіть не говорила. І мені дуже прикро, що село не розвивається, а стоять будинки покинуті. Мама щоразу, як приїжджає туди, починає повідомляти: той помер, той спився (з моїх навіть однолітків)... Зрозуміло, що всі, хто міг, повийжджали в місто. Народу все менше... Хоча місця там чудові, але ферми позакривані, сади занедбані...

Після війни у людей був напевно більший порив, хоч якось все відновити. Шлю Вам фото, на якому дідусь у Ташкенті в госпіталі, вже без руки, якраз рік 1944-1945. Який з нього був тоді працівник? Сорочка просто звисає. Це вже потім він навчився обходитися однією рукою, як деякі і двома не справлялися б.

А на фото він просто виснажений операціями. Я скільки діда знала, у нього були постійно фантомні болі. Навіть коли йому було дев'яносто років і більше... Та й взагалі мало хто з війни цілим повернувся...

Навпроти нас жив фронтовик – Грицаненко: без ноги на протезі ходив. А списки загиблих у центрі села на половину Малої Токмачки тягнуть. Зрозуміло, що пацани намагалися допомогти, чим могли, дорослим. Тоді й дорослішали швидше, хоч начебто і гинули вже в мирний час. І на тлі всіх втрат на фронті – це крапля... Але ось же врзлася мамі в пам'ять ця подія.

Ясна річ, в дитинстві смерть ровесників сприймається по-іншому. Вони могли б собі й далі жити та жити. Мама каже, що навіть є у селі ровесники тих хлопців, котрі говорять, що самі пацани винні, оскільки на рожен полізли. Ніхто, мовляв, їх не просив... А насправді ж – кому було тоді займатися розмінуванням поля? Ні фронтовикам без рук і ніг, ні жінкам, що були вивезені в Німеччину, ні тим, хто в окупації під німцями був.

Або як тітка Шура: чоловік загинув, а при евакуації двох синів поховала малолітніх? Мама, поки жива, буде все пам'ятати. Такі потрясіння не забуваються. Йй цей камінь не особливо-то й потрібен. А от тим, хто там живе, може зайвий раз нагадає про те, якою ціною дісталася їх земля.

І добре, що Ваші вірші будуть на камені, а не просто прізвища та голі факти. Все-таки це людські емоції ... Слово більше зачепить за живе. Я рада, що жила у діда і бабусі і спілкувалася з ними. Може, і не все про них таки знаю, але люди вони були чудові: багато працювали і пережили. І якби не війни,

голодомори і всі випробування, що випали на їх долю, прожили б вони понад сто років. Якщо дядя Ваня пішов у діда, то й до сторічного ювілею спокійно доживе!".

Я відповів: "Згоден з Вами, дорога Таню! Особливо щодо того, кому все це потрібно. Безумовно, молодим, яким жити після нас. А те, що залишився в живих ровесник загиблих і так бурчить, мене не дивує. Зараз таких премудрих пічкурів особливо багато розвелось.

Але не ними життя ставиться. Правда, якби не вони, може бути, ми і жили б по-іншому. Ось чому доводиться нам з Вами, мамі нагадувати правду про людський вибір – про тих людей, які жили не тільки своїм вузьким світиком, а й бачили те, що відбувається поруч.

Я радий, що пам'ять Вашої матусі зберегла все це. Ви ж знаєте, що вона зверталася з проханням-пропозицією увічнити пам'ять про загиблих до колишніх знайомих – комсомольських активістів, але вони палець об палець не вдарили, щоб вирішити проблему.

Аж ось тепер справа зрушила з мертвої точки. Заради такого результату варто було напружитися. Будемо сподіватися, що селяни по-іншому подивляться на подію, ніж той буркотун. У вчинку хлопців багато доброго – турботи про інших, отже – про нас, що живуть нині. І вічна їм дяка за це.

Мама по-своєму висловила цю подяку. І слава Богу, що її слова почуті! Тепер буде куди квіти покласти і вклонитися сміливим хлопцям з нашого села, про яке з таким теплом Ви написали в листі. Про нього і про його людей. І звичайно ж, про незабутнього Вашого дідуся Михайла.

Всіх Вам благ і найкращі побажання Вірі Михайлівні! Щасливої Вам поїздки до Дніпропетровська на ювілей до дядька Івана! І приємних вихідних. Добраніч, Таню!

Щиро Ваш Іван Левченко, 9 серпня 2013 року, 23 години 50 хвилин за київським часом".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 4 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 38

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші **Коли всі**, **"Які б не випали часи"**, **"Не плачмо!"**, **"Дзвіночок осені"**, **"Сам склепав"**, **"На городі"**, **"Не боюсь!"**, **"Мелодія щастя"**, **"Сюр-сюр"**, **"Штормить"**, **"Маяк любові"**, **"Проснулись"**, **"За щастям"**, **"Без акценту"**, **"Омріяний день"** та **"Космодроми часу"**, котрі з'явилися на світ божий 10-24 серпня 2013 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Дивна історія виходить: мав би цією розповіддю поставити крапку в новому циклі, а не можу. Ну ніяк! І ось чому: виявляється, упродовж усієї оповіді вдалося охопити вірші, написані з 1 січня і, як анонсовано у першому абзаці нової – себто нинішньої – розповіді, до 24 серпня 2013 року, що означає по суті відтворення книги "Над прірвою" з 211 і до 524 сторінки. А де ще 210 сторінок, котрі відкривають видання?

Оце запитання! Я в шоці! Їх потрібно відтворити – з 1-ї і до 210-ї! Як бачиться, ще належить зробити майже стільки, скільки вдалося за час створення 38 розповідей нового циклу "Історія однієї книги". Ага, попався, той, що на базарі кусався! Таки ж так та ще й як!

І щоб хоч трішечки себе заспокоїти, звертаю увагу на те, що все-таки віршів залишилося на 100 сторінок менше, аніж уже прокоментовано. Може, й слабка, але втіха...

Як мені розповісти про решту, я ще не знаю. Одна надія – на електронний варіант книги, записи у нотатнику та пам'ять. Досі ці три складові мене не підводили. Вони ж допоможуть у створенні і сьогоденної розповіді.

Отож, у суботу 10 серпня 2013 року написав вірш **"Коли всі"**:

Через поле, через ліс
Я в долонях щастя ніс.
А воно, як сонце красне,
Незбагненне, світле щастя.

Били в очі верболози –
Аж в очах блищали сльози.
Навперейми через поле
Вийшла доля чи недоля.

Може, й доля, та щербата...
Стала заздро дивуватись:
Неймовірно, де це ти
Стільки щастя зміг знайти?

І за нього ухопилась
Та рвонула, скільки сили,
Із тим щастям – в темний ліс,
Через поле, верболіз...

Шелестіла скрушно нива:

А такий же був щасливий!
Як дзвіночки – колоски:
І у кого ж ти такий?

Як же міг ти, сину-сину? –
Засмутилась Україна.
Я тоді за щастям вслід.
А навстріч мені сто бід.

Що здолав одну – знов інша.
І все гірше жити й гірше.
Де не гляну – звідусюди
Із бідною сунуть люди.
А здаля – за видноколом –
Голос долі чи недолі:
Як не вмієш щастя ти,
Необачний, берегти

Та в руках його тримати,
Будеш завжди біди мати!
І мені вже не до втіхи:
Зі ста бід вродило лихо –

Чорне лихо зі ста бід:
Аж затьмаривсь білий світ!
Я гукнув: до купи всі
Біди, людоньки, несіть!

В кого лихо – й поготів,
Як хто щастя захотів.
Заштормило – люд, як море:
Ач, як нас єднає горе!

Мов дев'ятий вал той – рід:
Всі несуть свої сто бід.
Не забули ні одну.
Я ще тоді гукнув:

А в'яжімо їх! – зв'язали.
А тим часом сонце встало.
І під сонцем в добрий час
Біди всі зів'яли враз.

І так стало любо й ясно.
А в долонях – знову щастя:
У людей воно і в мене –
Світле щастя незбагненне.

Наче сонце в небесі.
Що то сила – коли всі!
Сон? Та ні – було. Було...
Майже десять літ сплигло.

Люди, люди, десять літ!

Замість щастя – сотня бід.
Де не глянеш – лісом, полем
Доля ходить, як недоля.

Отак уже добирався до фіналу нової книги. Ще мав зробити один-два акцентних штрихи на кінцівку. І – ставити крапку. Досить!!!

Ольга Брик із іспанської Картагени прокоментувала: "Чудово, неперевершено! Від прочитаного аж мурашки по шкірі. Все пронизано любов'ю до долі України, долі людей, які творять її славу. Будьмо, пане Іване! Гарних Вам вихідних!".

Неля Малиновська з італійського Бергамо: "Пане Іване, чудові вірші! Про що б Ви не писали – і про кохання, і про рідну Україну – все, що читаю, дуже подобається. Дякую від широкого серця! Нехай дійсно справджуються Ваші Слова!

Жаль, що не всі можуть їх почути, а дуже потрібно, бо може, тоді зрозуміємо, що ми втрачаємо рідну землю. Дуже хочу вернутися назавжди до своєї хатки. Але "щербата доля" ще тримає тут. Дякую Вам!!!".

А приватний столичний підприємець Тетяна Грищук написала, навіть римуючи: "Пані Неля гарну долю ту доганяла аж в поту: опинилась за кордоном і так хоче вже додому... А хто долю здоганяти не схотів, той біду ту кляту в гості запросив... І живемо ми всі мрією одною, як прогнати нам ту кляту долю..."

Але мріяти й літати у сні – це одне.. Тільки діями дорога нас до щастя приведе!".

Я відповів: "Правильно. Все правильно, мої світлі та мудрі друзі! Воно й пишеться для того, щоб спонукати нас до дії. Без цього – то тільки слова на папері. А коли вони потрапляють з думкою в серце, отоді вже народжується та емоція, яка живить дух. А той прагне дії.

Дякую Вам і за роздуми, і за побажання, і за прагнення мати нову – нашу, себто українську Україну, яка прихистить, як рідну дитину, і пані Нелю, і пані Олю, і пані Вероніку, і пані Галю, і пані Наталю, і всіх-всіх, кого недоля змусила шукати хліб на чужині. Тримаймося, друзі, та наближаймо час, коли житимемо в щасливій країні, ім'я якій незмінне – мати Україна! Будьмо!!!".

Неля Малиновська пояснила: "Не за кращою долею я опинилася тут – за кордоном, а щоб вижити. Почалося ще 20 років назад, коли лишилась без роботи та з двома синами. Так, як і всі, перепробувала багато... Були і базари, і тимчасові заробітки. І от Італія. Але людяність та гідність не втратила. Туга за домівкою за рідними – це у нас у серці назавжди. Моя думка, що крім як на рідній землі щастя не може бути. Не судить нас так суворо. Ми дуже любимо Україну. Але так само, як і ви, не можемо нічого самі змінити. Разом треба, а головне – без сварок та дружно! Будьмо!".

Тетяна Грищук продовжила: "Ніхто не судить... Як на мене, люди, які виїхали, це сильні люди, які зуміли захистити своїх дітей від злиднів... Я знаю багато жінок, які пройшли навіть через приниження... Ми ж виростили не рабами і служницями – це просто подвиг заради сім'ї. А от ті, що залишилися саме тут і нахазяйнували, не зумівши розрізнити хто є хто, відповідальні за нинішню ситуацію в країні".

Я підвів ризик: "Все правильно написали, пані Нелю та пані Таню. Тепер разом і виправляти нам те, що пустили насамоплив. Впевнений: впораємося!

От тільки нас стає катастрофічно менше – вже навіть не сорок п'ять мільйонів: за рік народилося понад 220 тисяч українців, а померло вдвічі більше. Отаке маємо покращення від януковичів та азарових.

Вважаєте, це природним? Я – категорично: ні! Тому й народжуються такі рядки. Бережіть себе, мої хороші! Ми – діти України. І вона – наша рідна мати. А матір і в горі, і в радості рідні діти не кидають напризволяще. Бо – гріх. І не по-людськи. Будьмо, друзі, вірмо та наближаймо новий день. Він – не за горами!".

Недільного дня 11 серпня 2013 року написав ще один патріотичний вірш "**Які б не випали часи**":

Відгаласуєм і відплачем...
Новітні визріють часи.
Якщо козак не без удачі,
Її у долі і проси!

Та щоб шаблюка. Й кінь надійний.
Незрадний друг. І та, що жде.
Та щоб була лиш Україна.
Такої більш нема ніде:

Об'їдь хоч світ, а так привітно
Душі лиш в рідному краю.
Дай, Боже, вірно нам любити
Вітчизну сонячну свою.

Як люблять діти рідну матір:
У щасті, в горі – все одно.
Із піхов шаблю, і – на ката,
Під рідне ставши знамено!

І хай там ворон що не кряче,
Ти мчи, мій коню, скільки сил!
Козак завжди не без удачі,
Які б не випали часи!

Безплідні видохнуть месії.
І дутих час змете вождів.
Бо батько міст – наш древній Київ,
Козак з удачею завжди!

Тут роду корінь незнищений.
Все знов почнеться звідсіля,
Як під козацьким ми знаменом
В собі здолаєм переляк!

Наталія Лисюк прокоментувала на "Фейсбуці" мій новий першодрук: "З неділею, пане Іване, будьте здорові! Дякую за Вашу любов до нашої неньки України, за прекрасний вірш. Спішу поширити: дуже вже Ви гарно сказали про нашу славу Україну!".

А Тетяна Гришук додала під поширеними рядочками: "Сучасний Шевченко – наш друг Іван".

Отак і не менше! Зобов'язує, що тут скажеш!.. Це я так над собою посміюся!

Ще одне зусилля, і буде готовий текст нової книги "Над прірвою". Тільки б устиг видавець до нашого від'їзду виготувати нове видання. Хоч би десяток примірників. Щось би взяв із собою в рідне село. Та й у Спілку письменників було б що відвезти. Треба постаратися: тиждень – це багато (так внутрішньо налаштовую себе на позитивний результат, здавалось би, безнадійної справи!). Мусимо встигнути – рефрен оптиміста! Але, звичайно, все залежить від видавця. Якщо навіть я нічого більше не додам, можна й тим, що є, завершувати книгу. Принаймні щойно оприлюдненим віршем "Які б не випали часи", котрий негайно переслав видавцеві.

Зранку стало прохолодніше – хоч дихати було чим. А вдень – спекотно. Тому – після сніданку – знову море. Плануємо наступного вівторка з'їздити в Бахчисарай.

А ввечері я набрав у всі ємкості води, хоч і напір був не дуже великий. Та все одно встиг. Отак би ще і з новою книгою так – знову мелькнула думка... Оптиміст, що тут скажеш!

Тим часом займався ранок понеділка 12 серпня 2013 року: через неповних два тижні мало виповнитися 22 роки нашої державній Незалежності. Тримаючи цю подію у знаменнику, того числа написав вірш "**Не плачмо!**":

Не плачмо, хлопці та дівчата,
Ніхто не вкраде в нас повік
Благословенну Богом матір,
Що Україною нарік.

Було, що вдієш, пригадаймо:
Просили княжити варяг.
Та все одно він – життєдайний –
Будив нам душі рідний стяг.

Знімався у висі малиново,
На сонці блискали шаблі.
І клич лунав – гетьмана слово
На захист рідної землі.

І матері благословляли
В похід нескорених синів.
Де тільки спів той не чували –
Спів українських козаків!

Неслись Козацьким морем чайки,
Що з жаху Чорним хтось назвав.
Не плачмо, хлопці та дівчата,
Ніхто в нас слави не украв.

І гордих лицарів Вітчизни,
Не стерлись доблесні сліди.
Не плачте слізно: ще не пізно
В ім'я життя народ будить!

Дітей не пізно мови вчити,
Яка не вмерла і не вмере,
Бо то не просто спадок дітям,
А зброя звільнення з ярем.

Цькували, нищили, вбивали –
Вона відроджувалась знов.
Душа народу і забрало
Від зазіхання інших мов.

Бо так вже склалось історично,
Що в мові – роду ген. Відтак
І не спинити історичних
На український дух атак.

І зовні (це нам зрозуміло:
Україна – ласий шмат землі!).
І поміж нас їх наплодилось
Сповна – запроданців-хохлів.

Отут собака і зарита:
Так приручали здавна всіх –
Чинами, грішми і коритом,
Аби зреклись чеснот своїх.

Живуть, де вгодно, ностальгують
(Бо ген живучий – круть чи верть).
Кажу: плачі й атаки – все.
І просторікання про смерть.

Ми є. Ми – вічні й незнищенні,
В труді – до поту на чолі.
Із наших рук і дум щоденно,
Як сонце в небі, сходить хліб.

Ці руки звикли працювати.
Нам ні до чого балачки.
Не плачмо, хлопці та дівчата,
Якщо ми справді – козаки.

Усе підправить час – так буде:
Невдах із трону проженем,
Бо ми такі є вільні люди,
А не приручені Кремлем.

В глибинах роду зріють сили,
Які зберуть до купи рід.
А тим, що нас уперто ділять,
Уже давно затямить слід:

Не вдасться нас пересварити.
Це час довів. Бо знаєм ми,
Звідкіль він – розбрату – дме вітер.
Хто пророкує нам громи.

Не кінь – країна, щоб украсти.
Та й злодій добре знаний нам.
Якщо ми роду хочем щастя,
Живімо ним. І – аз воздам!

Я не про помсту – всім воздасться.
Як відчуваєш козаком,
Питай, що ти зробив для щастя?
Чи тільки ляскав язиком?

Із себе, власне, слід почати,
Щоб залишився добрий слід.
Не плачмо, хлопці та дівчата,
Бо вже не діти – діять слід.

Як до звитяг серця готові,
Ніяка сила не страшна.
І пам'ятаймо: першим слово
Було, є й буде – скільки нас.

Його леліймо. Й духом сильні,
Всім зазіханням мовим – зась!
Ключ в кожному з нас: щоб Україна
У нас – у кожному – відбулась.

Це була моя відповідь тим, хто останнім часом у прозі та віршах поширював думку про те, що у нас украли Україну: і того, бачте, нема, на що так сподівалися, й іншого. Та все є. І нікуди воно не дінеться, доки існуватиме Україна.

Інша річ, що не ті люди біля державного керма, щоб турбуватися про своїх співвітчизників. Так отож про це й говорити. А головне – робити все, щоб були на владному амвоні гідні представники українства.

Поміркував і вирішив: саме цим віршем і завершу нову книгу "Над прірвою" – нові рядки стануть у ній авторським післясловом.

Планували з дружиною з'їздити в Бахчисарай, але підраховали кошти і відставили цю ідею на пізніші часи. Вирішили: краще купити надувний матрац, щоб переправляти речі на нове місце відпочинку –

подалі від масового скупчення людей, які відпочивають із дітьми: галас неймовірний. Будемо сидіти поодаль – за скелею...

Попри те, прийдешній вівторок припав на 13 серпня 2013 року, мені – не забобонному (хоч, завалось би, дві тринадцятки – це вже перебір!) – він подарував новий ліричний вірш "Дзвіночок осені":

Приплив – відлив... І так щодня:
Щось перепало. Щось пропало.
Дзвіночком осені дзвенять
Листочки перші, з віт опалі.

Пошерхлий лист... І в серці щем,
Як за літами – не вернути.
А в зелен листі літо ще:
Сміється сонячно й розкуто.

Мовляв, оглянься: звідки сум,
Коли ще сонця й цвіту стільки?
Я спілі яблука несучу
І винограду грона спілі.

Ну, що тобі до зниклих літ,
Коли ще літо, літо, літо?!
Та впало листя перше з віт –
Пошерхнуть встигло й пожовтіти.

Бо легінь-вересень коня
Уже лаштує десь у далях.
Приплив-відлив... І так щодня:
Щось перепало. Щось пропало.

І що ж удієш – це життя.
І листопад не зупинити.
Іду – листочки шерхотять.
І не зважає на них літо.

Завжди тривожно на душі, коли бачиш перше пошерхле листя на землі. Але хотілося, як завжди, сподіватися на краще. Попри всі болячки і негаразди!

Зїздили на ринок 5-го кілометра та в магазин Сільпо: все закупили на тиждень. Тепер – на море. А потім буду закінчувати вичитування верстки нової книги, надісланої Костянтином Потаковим. Рухаємося далі.

Телефонував син: він продовжує працювати. Практично один на роботі – решта у відпустці. Керівництво фірми обіцяє підвищити заробітну платню на півтори тисячі гривень. А в міністерстві закордонних справ знімають всілякі надбавки з працівників, і платня не перевищує трьох тисяч гривень. Люди втікають із державної служби...

В середу 14 серпня 2013 року написав вірш "Сам склепав":

Був би хлопець той багатим,
То й купив би, що хотів
Чи в Європі, чи у Штатах...
В бідній Африці він жив.

І ніякого піару!
Той хлопчина був поет.
Змайстрував собі гітару.
І склепав велосипед.

Мчать колеса дерев'яні.
Там, де цепка, з шкур паски.
Із брусків – кермо і рама.
І багажник – із брусків.

Їде хлопець. Щось мугиче
Чи підшукує слова...
Словом, настроїй поетичний,
Чом би хлопцю й не співать?!.

І ніякого піару!
Той хлопчина був поет.
Змайстрував собі гітару.
І склепав велосипед.

Знав би я, про що ті співи,
То й на рідну б переклав...
Дерев'яне в хлопця диво:
Мав от мрію – і склепав!

Побачив в Інтернеті світлину, на якій був зображений африканець на велосипеді, зробленому з дерева. І при гітарі. Теж саморобній. Тому й написався такий вірш. Встигаю і його внести до тексту нової книги. Бо чи буде наступна – тільки Всевишньому відомо.

Ранок четверга 15 серпня 2013 року зустрів із новим ліричним віршем **"На городі"**:

Гарбузи у жовтих капелюшках
Посеред городу стали в ряд.
Чепуриться молода петрушка.
Настовбурчив чубчика буряк.

Та червоний – надуває щоки:
– Капелюшки! Чи й не дивина!..
А петрушка:
– Ну й смішний, нівроку!
Й зирка на гарбузики вона.

Не витримаю і їм – на вушко:
Треба визначатися, однак!..
Ані руху! Стали в капелюшках.
Поруч щоки надува буряк.

Та хоч лусни – зовсім не зважають.
А спекотно – в мене піт з чола.
На городі серпень походжає.
З капелюшка мед збира бджола.

Обірвалась перезріла грушка:
Налетів зненацька вітерець.
Гарбузи у жовтих капелюшках.
І кортить петрущі під вінець.

Ходить щедрий серпень на городі.
Із пергою бджілонька снує.
І кажу я бурякові: годі!
Червоніє й знову – за своє!

Мали того дня проблеми з надувним матрацом: залишили його у чергової на вході на приватний пляж, а хтось забрав і поплив на ньому в море. Тому довелося брати інший матрац, що лежав у загальній купі, і на ньому дістались за скель на своє місце відпочинку.

Увечері обізвався видавець: знову в нього два дні не було Інтернет-зв'язку. Нарешті надіслав обкладинку нової книги – аж десять варіантів. Разом із дружиною обрали проект за номером шість. Решта була аж занадто перевантажена деталями. А головне – невизначна.

Мав розмову з землячками – Вірою Михайлівною Барсуковою (Штанько) та Лідією Касянівною Рябець: досі не з'ясована була участь Івана Колісника у розмінуванні поля, залишеного фашистами у вересні 1943 року. Тому довелося вилучити його ім'я з передмови до нової книги та з присвяти до вірша "Врятоване поле".

Лідія Касянівна дошкулила: сказала, що була в обласній бібліотеці імені Максима Горького і не виявила там жодної моєї збірки віршів. Ще й працівники книгозбірні додали перцю: мовляв, такий автор у них не значиться...

Що вдієш: малі тиражі виданих книг, а тому залишаються у когось на руках, кому я їх дарував, та ще в Севастополі і письменницькій бібліотеці на вулиці Банковій, 2... І в Інтернеті, звичайно.

Отакій я насправді автор, котрий начебто і є, а виявляється, ніде не значиться. Прикро. Втім, не задля того сідаю за робочий стіл. Є дещо більше, аніж власна персона. І це мене завжди мобілізувало. Вперед, бо справ – непочатий край! От про що слід дбати в першу чергу!

У п'ятницю 16 серпня 2013 року зранку було вже прохолодно. Ми ще не проснулись, а за вікном чулося чиєсь шарудіння: подумали, що борюкаються коти. А виявилось, що приїхала Марина Володимирівна Вторнікова і стала копати картоплю. Смішно сказати: урожай склав якусь каструльку... Бо земля бідна і нічим не вдобрювана. Дивна жінка – прихопило серце, а все одно їде ритися в землі. Каже, що тут вона відпочиває... Мабуть, спрацюють гени селянки з Вінниччини. Тому я їй не заперечую проти того, щоб Марина Володимирівна займалася вирощуванням овочів. Хоч це їй створює певні незручності: ні в туалет не вийти, бо вона в тому приміщенні перевдягається, ні води не набрати в придбаний бак, бо їй потрібно для поливання вирощеного... Але їй це переживеться. Хай додається землячці здоров'я.

Того ж дня написав вірш "**Не боюсь!**":

Я вже нічого не боюсь...
Хіба що – лоскоту. І тільки.
Та ще – фальшивої сопілки.
Йї стояти в прірви на краю.

А ще боюся за дітей:
А що – як лихо де зустріне,
І з ним не справиться дитина,
А я їй не знатиму про те?

А ще – боюся за рідний край,
Бо дуже ласі всі до нього.
І владу маєм – не від Бога:
По той і цей боки Дніпра.

З цією владою борюся,
Бо хочу щастя неодмінно
Собі, і дітям, й Україні.
І більш нічого не боюся.

Бо підійшли такі часи,
Коли віч-на-віч був зі смертю.
І не лукавлю: страшно вмерти!
Тому й борюся – допоки сил!

Хоч словом чи рядком озвусь,
Аби ним людям дух підтримать.

І стану поруч, як потрібно,
Бо більш нічого не боюсь.

Сидів на морі – дивився на хвилі, думав про своє, і набігли ці рядочки. Дійшов додому – не забув. То вже тепер на папері. Саме тоді й подумалося: цим віршем і належить завершувати текст книги "Над прірвою" – перед поемами та авторською післямовою...

Ігор Петришак із Тернопільського національного університету так відреагував на першодрук у "Фейсбуці": "Дякую Вам, пане Іване! Дуже чітка громадянська й просто людська позиція. Ви боїтесь тільки того, чого слід боятися..."

Я відповів: "Щиро дякую за розуміння та солідарність душі, дорогий пане Ігорю! Попри все, рухаймося далі, аби справджувалося жадане! Гарного дня, друзі!"

А Василь Ковтун продовжив: "Боягуз просто промовчав би, а сміливець сказав. Та ще й так відверто. Мені здається, кожній людині надається шанс протягом життя зробити цей вибір, та не кожна на те здатна. Хоча і причина може бути вагома. А отже, висновок: хоча і рушієм до такого вибору є оті вагомі життєві причини, тим не менш стати сміливцем спонукає сама сутність – або ти гідна людина, що не боїться про це голосно заявити, або ти шакал, що всього боїться і лишень скавчить серед сильніших та гризе слабших. Ви серед гідних! Поважаю!"

Наталя Лисюк додала: "Доброго Вам дня, справжній патріоте пане Іване! Щира подяка за всіх нас і від усіх нас! Дай Боже Вам здоров'я, здоров'я і ще раз здоров'я! Дуже хочу поширити, але не можу: в моєму мобільному телефоні не має такої функції. Приїду додому – поширю в Інтернеті. Будьмо! Як завжди сильно та актуально, на злобу дня. Підписуюсь під кожним Вашим словом! Будьте нам здорові, а собі – й поготів! І тримайтеся, пане Іване!"

Я подякував: "Чудово! Дякую Вам, дорогі пані Наталю та пане Василю, за Ваші міркування та схвальне ставлення до новеньких рядочків".

Пані Наталя підвела ризик: "Вони того варті, пане Іване! Гарних Вам вихідних!"

Суботній ранок 17 серпня 2013 року вже був не прохолоднішим, а ще й вітряним нівроку! А тому вирішили з дружиною з'їздити знову на 5-й кілометр – у магазин "Сільпо", щоб з понеділка не рипатися в місто.

І того ж дня написав ще один ліричний вірш "**Мелодія щастя**":

Ні кораблика, ні міражів –
Заспокоїлось море під ранок.
На дротах повсідалися стрижі,
Ніби ноти на нотному стані:

Ті он двоє – мі-мі, ті – соль-соль...
От мелодії втнути б цієї!
На причалі красуня Ассоль
Виглядає вітрильника Грея.

За хвилину знялися стрижі,
І мелодія дивна пропала...
Ні кораблика, ні міражів.
Лиш красуня Ассоль на причалі.

Синя-синя хлюпочеться даль.
Надриваються чайки горласті.
А прислухайсь – шепоче вода:
Мі-мі, соль-соль – мелодію щастя.

Дочекайся, красуне Ассоль!
Вір: приплине твій Греї неодмінно.
Мі-мі, соль-соль та мі-мі, соль-соль:
Як вітрильник, мелодія плине.

Наталя Лисюк прокоментувала: "І Вам нехай щастить, пане Іване! Гарної сонячної суботи! І здоров'я! Як же гарно звучить – мелодія щастя!". А поширили новий вірш на "Фейсбукці" Катерина Васильченко, Наталя Стасюк та Микола Гладкий.

Тетяна Остафійчук теж відгукнулася на першодрук: "Які чудові рядки, нехай Вам пишеться!!! Хай Бог дає здоров'я!!!"

Я відповів: "Сердечно дякую, мої дорогі друзі, за схвалення та поширення першодруку! Слухаймо в своїх серцях неповторну мелодію щастя! Світлих Вам вихідних та життєрадісного настрою, друзі!!!"

І знову – на море. Мені воно вже було ні до чого, а Елі якраз дуже доречно. І не для того, щоб засмагнути, а щоб допомогти йодом щитовидній залозі. Бо з цим у неї проблеми. Як і зі шлунком...

Телефонував друг із рідного села Федір Михайлович Химич: внук Дмитро Машков таки вступив до Чернігівського інституту внутрішніх військ. Мав уже виїздити з Запоріжжя на Київ, а звідти на Чернігів. Федір Михайлович розповів: "Хотів передати внуком вам з Елею свіжу курочку. Але потім дізнався у Віри Михайлівни Штанько, що ви в Севастополі. Чи це так?".

Я сказав, що радий тому, що курочка бігатиме живою. А приїду в гості невдовзі – 14 чи 15 вересня 2013 року. І передусім – посмакувати нового меду з пасіки зятя Сергія. Так і домовились.

У неділю 18 серпня 2013 року написав вірш "Сюр-сюр":

Проснувся – зорі у вікні.
Прислухавсь – співи за вікном.
Цвіркун не спав. Не спав всю ніч:
"Сюр-сюр, сюр-сюр!" – вів знов і знов.

Про що, про що, скажи, вони –
Оті "Сюр-сюр!" твої щемкі?
І тільки зорі – з вишини,
І лиш "Сюр-сюр, сюр-сюр!" довкіл.

Два звуки лиш – мов двійко слів,
І сни урвалися мої.
Яким же має бути спів,
Коли сто тисяч в серці їх?!

"Сюр-сюр, сюр-сюр!"... І тільки десь,
Як дисонанс, що рве мотив,
На ланцюгу озветься пес.
Бо службу має пес нести.

І тиша знов. Серпнева ніч
Під дивні співи цвіркуна.
О, як повідати мені,
Що справді повна чар вона?

Що навіть зорі із небес
Вслухались в той блаженний спів.
І навіть змовк гавкучий пес.
Й так раптом ранок підоспів.

Як все привиділось немов:
Ні зір на небі, ані сну...
І спів урвавсь – цвіркун замовк.
Здав пост мені. Що ж – розпочну...

Про що? Не знаю... Хоч про ніч,
Щоб ожила в рядках вона,
Коли не спалося мені

Під дивні співи цвіркуна.

А ти проспала: соня – ти!
Тепер почуй, хоча б зі слів:
"Сюр-сюр, сюр-сюр!" – простий мотив,
Але такий щасливий спів.

Де зараз він, співець нічний?
Озвавсь "Шансон": Шарль Азнавур.
Щемкі слова. Про що вони?
Бон жур, ля мур... "Сюр-сюр, сюр-сюр!"...

Не спалося: цілу ніч не вгавав цвіркун. Зате склався ліричний вірш. І на тому буду щиро дякувати! Якщо встигне додати його до основного тексту книги "Над прірвою" видавець Костянтин Потаков, буду невимовно радий. А ні – то вже хай буде на нове видання... Відіслав і отримав відповідь: "Прийнято в роботу!". Слава Богу, встиг!

Таки й справді важким, як і належало понеділку, видалося 19 серпня 2013 року: о четвертій годині ранку видавець прислав відформатований в основному текст нової книги. Я засів за прочитання його і відірвався від комп'ютера тільки о 15 годині, надіславши видавцеві п'ять сторінок претензій та зауважень. На жаль, і фото він обрав не те, що я хотів. Але вже ніколи було сперечатися. Думалося тільки про одне: хоча б устигнути видати книжку до мого від'їзду в Київ. На це залишався один тиждень.

У другій половині дня побували з дружиною в місті, бо на приватному пляжі був санітарний день. А вже наступного ранку планували піти на море.

Про мене всі забули: ні Олександр Горшков не телефонував, ні Володимир Бобир, ні Богдан Вуйко. Отримали своє, і тепер можна й не турбувати. Навіть про запрошення на попереднє прослуховування двох нових творів ніхто не згадував... Тільки Ольга Вуйко привітала зі святом Преображення Господнього.

Згадав про позавчорашній шторм на морі і написав вірш "**Штормить**":

Знов білогриві хвилі скачуть:
Мов кінь невтримний – хвиля кожна.
А море – велетенська прачка.
А берег – наче пральна дошка.

І від прання весь берег в піні.
Блищать камінчики чистенькі.
Немов костюмчика дитині
На свято одягнула ненька.

Мені згадалися онуки:
Марійці – старшенькій – у школу.
...Дівча на скелі сушить сукню.
І роздяглося стерво – голе.

Кажу дружині: час додому.
Бо вже засмагла – зовсім чорна...
А море – прачка неутомна.
Пере до блиску берег море.

Йдемо повз скелю. Й голу діву.
Хоч одвернула грішне тіло...
А хвилі – коні білогриві –
Летять невтримні коні-хвилі.

Впорався з віршем тільки під вечір. Тому план подихати морським повітрям залишився невиконаним. Все переносилося на прийдешній ранок...

У вівторок 20 серпня 2013 року написав вірш "Маяк любові":

Верніть додому, кораблі,
Де ждуть на рідному причалі.
Є поклик рідної землі,
Які б не марилися далі.

І попри шторм, ревіння хвиль –
Немилосердне і зловісне –
Хай безпомильно править кіль
До порту рідної Вітчизни.

Де трапом бігтиме навстріч
Щасливий погляд: дочекались!
Верніть додому, кораблі,
Які б не марилися далі.

А вітер люто завива:
Здійма до неба вал дев'ятий...
Верніть додому, де на вас
Чекають ті, що вміють ждати.

Бо вам відомо, кораблі,
Що попри всі принади світу,
Є поклик рідної землі –
Магніт сердець над всі магніти.

Що попри шторм, ревіння хвиль –
Немилосердне і зловісне
Так безпомильно править кіль
До порту рідної Вітчизни.

Маяк помітний ще здаля:
Крізь морок шле свої сигнали,
Щоб безпомильно кораблям
Дійти до рідного причалу.

Верніть додому, кораблі,
Сім футів вам під кілем знову!
Є поклик рідної землі –
Маяк душі, маяк любові.

Це був останній (як мені здавалося того дня) твір, який я ще встиг надіслати своєму видавцеві, щоб він додав його до тексту нової книги "Над прірвою".

На "Фейсбуці" першою відреагувала на першодрук Галина Кравець із Закарпаття. А поширила його Вероніка Плісак із Нью-Йорка.

Я прокоментував: "Жадані кораблі вівторка в порту призначення, мої дорогі друзі! Стрічаймо – з гарним настроєм та чудовим самопочуттям! Приємно, що найпершою на причал ранку до мене вийшла неповторна красуня-горянка – пані Галя! А за нею – аж із Нью-Йорка – сонячна пані Вероніка! Дякую за уподобаний маяк серця, маяк любові!

Будьмо, друзі! Всім – успішного вівторка!!!".

Наша землячка Галина Король, що теж перебувала на заробітках за кордоном (здається, тоді в Таїланді), додала свій рядок: "Іване Васильовиче, не заставляйте плакати: хочеться вернутись! Але мушу робити далі тут, адже вдома немає роботи...".

Я відповів: "А я так і знав, що Ви, пані Галю, особливо зреагуєте на цей вірш. Бо й писав із думкою про Вас, про пані Нелю Малиновську, про пані Вероніку Плісак, про пані Олю Стівенс чи ще одну пані Олю – Брик...

Та Боже ж мій – щонайменше 5 мільйонів нашого українського цвіту поневіряється в світах. А так хочеться, щоб увесь рід наш вернули кораблі додому. Бо як ти піднімеш цю Богом миловану і нині забуту ним Україну без Вас, мої любі?!

І ждемо, і сподіваємося на ті часи, коли будемо всі разом. Бо іншої немає землі, де душі найзатишніше, як на Батьківщині. Тримаймося купи та наближаймо благословенні часи тієї зустрічі. Бо то – мить щастя. Назавжди!".

Привітав із 66-річчям "фейсбуківця" Івана Моненця. Він відповів: "Дякую Вам, мій дорогий друже Іване, за такі гарні щирі слова побажань. Сподіваюся, що і сьогодні, і надалі Ваші побажання здійсняться. В усякому разі день почався з радісного: привітань справжніх друзів. І я щасливий тим, що вони у мене є, далекі, маловідомі мені, але справжні друзі. Тож, будьмо!".

Я відреагував: "Ще раз – чудового Вам святкування та світлого настрою! Будьте мені щасливим, дорогий імениннику! 66-ть – це урожайно! Будьмо!!!".

Синоптики прогнозували ще тиждень спеки в південних та центральних регіонах країни. А на заході вже відчувалося дихання осені – прохолода і дощі.

Непокоївся видавництвом нової книги, а тому надіслав коротенького листа видавцеві: "Костянтин Гєннадійовичу, як відчуваєте: внесли всі правки? Не потрібно мені ще раз звіряти? Якщо не впевнені, шліть мені текст! Бог з ним – із часом: буду дивитися знову.

Ваш Іван Левченко.

20 серпня 2013 року, 10 година 50 хвилин за місцевим часом".

У відповідь – тиша. Подумав: мабуть, моє запитання було недоречним, бо текст вже мав виводитися на плівку... Як уже є, так і буде.

Впоралися з ранковим господарюванням на дачі, і – на море. Сонячно. Серпнево. Лірично на душі. І майже нічого не болить, окрім суглобів ніг...

У середу 21 серпня 2013 року написав вірш "**Проснулись**":

Підкрався ранок кошеним,
І нумо в кішки-мишки гратись:
Наздоганяй! Наздоганяй! –
Мене виманює з кімнати.

Я посміхаюся: жартун!
А, може, ранку, кави будеш?
Давай підкрадемося, і ту,
Красуню сплячу, вдвох розбудим!

Він соромливо: сам, ні-ні!
І кинув сонця до кімнати.
Усілось сонце на вікні
І промінцем: пора вставати!

Відкрила очі:
– Ти не спиш?
Як пахне кава... І я хочу!
Будь ласка! П'єм. І звідкись вірш
Мені вже голову морочить:

Про те, як ранок нас підняв
Із сонця й пахоців духмяних.
Шкребеться в двері кошєня:
Тепер вже всі проснулись. Ранок.

Доки писав вірш, проснулася дружина і запитала, чи я збігав на базар за сиром, молоком та яйцями? Як навіжений зірвався з місця і таки встиг – о 7 годині 35 хвилин приїжджі фермери ще були на нашому стихійному ринку. Тієї середи вони вже підняли ціну на курячі яйця – дванадцять гривень за десяток: досі було десять... Якщо раніше давали на руки тільки два десятки, аби всім вистачило, то нині – бери, скільки забажаєш!

Пані Наталя Лисюк прокоментувала мої нові рядки: "Такий світлий, життєрадісний вірш, пане Іване! Прочитала, посміхнулась, настрої просто чудовий! Дякую! Захотілось кави! Ще раз бажаю Вам чудової середи!".

Я відповів: "Приємно! І – навзаєм, мила пані Наталю!".

Поширила вірш і пані Лариса Король із Полтавського педінституту, написавши під моїм першодруком: "Світлий, дивовижний, теплий шедевр від Івана Левченка та ще й свіжий зовсім. Неймовірна енергетика родинного затишку.

Чудовий вірш, чудовий ранок, і середа – не вереда. Щастя Вам і спасибі, пане Іване, за чудові перли Вашого таланту, якими нас тішите. Вдалого Вам дня та поетичного настрою!".

Я подякував: "Радію і свічуся Вашими ясними словами! Дякую, пані Ларисо!!!".

Люб'язна полтавка підвела ризику: "А ми всі – Вашим словом!".

Гріє! Ще й як!

І хоч надворі стало ще прохолодніше зранку, все одно після ранкового порання збираємося на море. Залишився тиждень спілкування з ним. І – додому.

На вечір середи чи на ранок четверга видавець пообіцяв привезти десять примірників книги "Заберу тебе в сон" та стільки ж – "Над прірвою". Решту – вже у вересні, а то й пізніше. Крига скресла.

Тільки-но хотіли вийти до моря, як у мене став кришитися вставлений зуб. Довелося їхати в лікарню, щоб виправити очевидну похибку в роботі зубного техника. Неприємна ситуація – з 1 серпня ще й місяця не минуло після лікування, і отака халепа.

Добре, що я ще був у Севастополі. А якби в Києві?.. Ото цілий рік так і ходив би з гарантійним талоном від севастопольського ортопеда та неякісним зубом, який уже світився металевою цяточкою від каркасу вставленої конструкції...

На превеликий жаль, нічого зробити не вдалося: для заміни неякісного мосту потрібно було ще щонайменше півмісяця, а ми мусили за тиждень повернутися додому. Отож, усе переносилося на наступний рік...

Телефонував син: у Києві вранці було вже 18 градусів тепла. Спека спадала. Василь на роботі, а колега Вадим – у Львові на дводенному Світовому конгресі українців. Я шкодував, звичайно, що синові не випадало вириватися між люди – був постійно прив'язаний до робочого місця.

Малий Ванько – мій внук і повний тезко – запитував про мене, бо ціле літо не бачились. Зустрінемося уже на його дні народження – 20 вересня 2013 року, коли зозуля прокує іменинникові шестиріччя. Які контрасти – шість років і шістьдесят!.. Точніше – уже шістьдесят один рік.

Увечері таки вибралися з дружиною на море. Хоч дихати стало легше.

З Сирії прийшла жахлива звістка: за повідомленням тамтешньої опозиції, влада Башара Асада застосувала хімічну атаку для розправи з протестувальниками – загинуло 1300 людей, серед яких багато неповнолітніх, а то й зовсім маленьких дітей.

Як відомо, історія повторилася 5 квітня 2017 року: від хімічної атаки сирійських владних військ (очевидно, з використанням зарину) в місті Хай-Шайхун загинули 70 мирних людей, ще у сотень постраждали від отруєння органи дихання та шкіра. І знов серед потерпілих – діти, жінки, літні люди. Режим Башара Асада, підтримуваний росіянами, продовжує геноцид співвітчизників – безжально і методично. Як і всяка автократія будь-де. За час правління диктатора Сирію змушені були покинути понад 5 мільйонів людей, рятуючи власне життя.

Чотири роки тому п'ятикласники України віддали перевагу німецькій мові як іноземній – 52 відсотки. 23 відсотки схилилися до російської мови як іноземної. Отакі метаморфози.

У четвер 22 серпня 2013 року написав вірш "За щастям":

Може, чули й ви про нього:
Жив на світі чоловік,
Як церковна миша, вбогий.
Літ під тридцять був на вік.

Хліб з водою. Часом – з квасом.
Чи з обідом. Ачи без.
Де воно – моє те щастя? –
Все запитував себе.

Якось рушив у дорогу
Невгамовний чоловік.
– Запитаю, каже, в Бога:
Може, зна про щастя він?

Остогидло, каже, кляте –
В злиднях це життя моє.
Маю щастя напитати,
Бо напевне ж воно є!

Тільки в ліс зайшов – до нього
Вовк: – Куди зібрався ти?
– Вовче, я їду до Бога:
Хочу щастя віднайти.

– Справа це богоугодна, –
Вовк на те. – Як будеш там,
Скільки ж ще мені голодним
Бути – в Бога запитай.

Чоловік кивнув. І далі –
Через ліс, через гаї...
І дійшов у небувалі
І небачені краї.

Море в хвилях. Він на берег.
А від моря – трохи вбік –
Золотий піднісся терем.
Здивувався чоловік.

У вікні красуня сяє:
Щось на п'яльцях вишива...
– Ти куди ідеш? – питає.
– Хочу в Бога побувати.

Та про щастя хочу в нього
Запитати: де ж воно?
– І спитай про мене в Бога,
Бо одна живу давно.

А хотілось, що лукавить:
Вже й побратись. Та й дітей
Народити. – Добра справа, –
Він киває їй на те. –

Запитаю неодмінно.
І прямує далі знов.
Бачить: сохне яворина.
Він до неї підійшов.

Бідна – листячком тріпоче:
Сохне листя й опада.
Каже:
– Дуже жити хочу.
Й хтозна – звідки ця біда:

Засихаю – смерть вже чую...
І їй мовить чоловік:
– Я до Господа прямую:
Може, зна про щастя він?

– Запитай, будь ласка, в нього:
Як не згинуть мені?
Він кивнув... І раптом – Бога
Запримітив вдалині.

За пустелею – край світу.
Стрівсь він з Богом. Все повів.
Бог сказав йому привітно,
Щоб не бідкався чоловік.

Поспішає хай в дорогу:
Стріне щастя у путі.
Чоловік вклонився Богу
І – за щастям полетів.

Прошмигнув повз яворину.
Та:
– Стривай! Куди ти так?
– Я невдовзі щастя стріну!
– А про мене запитав?

– Ну, звичайно. Бог повідав:
Там, де корінь, скарб лежить.
Як його дістати звідти –
Яворина буде жить.

– Та куди ж ти?
– Бігти маю,
Щоб нарешті щастя стрів.
... Берег моря. Терем сяє.
І – красуня на поріг.

Він повз неї:
– Вибач, діво!
Поспішаю, бо ось-ось
Стріну щастя...
– То, можливо,
Бог сказав про мене щось?

– Вийдеш заміж – неодмінно,
Як сьогодні в замку цім
Ти прибульця знов зустрінеш.
І щаслива будеш з ним.

Але вибач! Я – за щастям
Маю бігти. І чимдуж!
... Ось і ліс. І вовк ікластий:
– Повернись? А я все жду!

– Вибач, вовче сірошкурий,
Маю бігти. Бог тобі ж
Мовив:
– Стрінеш цього дурня,
Неодмінно його з'їж!

... Так буває: ми світами
Все – за щастям за своїм.
А воно під боком – з нами.
Зри у корінь: скарб – під ним.

Гав ловитимеш – природно
Щастя не наздоженеш.
Будеш дурнем – вовк голодний
З'їсть і оком не мигне.

Присвятив вірш-притчу недавній іменинниці – севастопільчанці Ірині Григоровій, від якої почув цей сюжет, а вже втілив ідею на свій розсуд.

Написав листа севастопольцеві Миколі Владзімірському: "Доброго дня, дорогий Миколо Івановичу! Зі святом Вас – Днем Незалежності України. На Вашу електронну адресу надіслав свою нову книгу віршів – "Над прірвою" 2013 року. І уклінно прошу Вас розмістити її у "Світлиці Івана Левченка" та, якщо Ваша ласка, на порталі "Українське життя в Севастополі" – на моїй полиці.

Чи не знаєте, о котрій годині буде захід біля пам'ятника Тарасові Григоровичу Шевченку в Севастополі? До кого не зателефоную – всі мовчать: вибили з мене тексти двох нових пісень і – як води в роти понабирали. Що – Богдан Вуйко з Олександром Горшковим, що Володимир Бобир, якому я написав пісенний вірш "Гей, козаки!". Отакі козаки!"

Пан Микола відгукнувся: "О десятій годині німа адміністрація кладе квіти. Потім – українська громадськість... Книгу отримав. Електронну...".

Я відповів: "Стрінемося біля пам'ятника – подарую друковану: видавець завтра має підвезти кілька примірників".

Пан Микола здивувався: "То Ви в Севастополі?..".

Я вигукнув: "А то ж де?!".

Бач, і пан Микола не зрозумів із віршів (а може, й не читав їх на "Фейсбуці!"), що я вже два з половиною місяці пишу про море на Фіоленті у Севастополі. Життя!

Одеситка Тетяна Незвінська, прочиташи мій вірш "Німі" з нової збірки "Над прірвою", зазначила: "Дякую, пане Іване! Гірка правда..."

Я відповів: "Головне, щоб усі цю аксіому розуміли. І шанували рідну мову, без якої нас немає. А ми ж таки є. Бо є мова. Доти і все буде. Будьмо, друзі!"

У п'ятницю 23 серпня 2013 року написав вірш "Без акценту":

"Ой ви, очі волошкові!" –
Чую спів. І без акценту...
Рідна пісня. Рідна мова:
Боже ж мій – на Фіоленті!

Фантастично! Дослухаюсь:
З Закарпаття – юна пара...
Пісню з гір дівча співає.
А у пісні – справжні чари.

Вториять пісні моря хвилі.
І на серці – пречудово!
Ти співай, дівчатко миле:
"Ой ви, очі волошкові!"

Під завісу – знову диво:
Попливли аплодисменти.
Рідне слово. Рідні співи.
У Криму – на Фіоленті.

Я в це вірив неодмінно.
От підтвердження іще вам:
Крим у рідну Україну
Проростає. Коренево!

Факт такий був: трапився він на дикому пляжі на Фіоленті. Єдине, що співала жінка з Закарпаття іншу пісню – "Несе Галя воду"! Але те нічого суттєво не міняє. Присвятив вірш користувачці на "Фейсбуці" – директорові школи-інтернату Тетяні Остафійчук. Вона мріяла, щоб мої вірші стали надбанням школярів, а тому сподвигала мене на окрему збірку моїх творів для дітей шкільного віку. Спробую підготувати: вибрати є з чого!

І дуже просив видавця додати й цей вірш до нової книги. Хай навіть це підріже термін виготовлення видання. Зате до самих 22-х роковин Незалежності України кожен день автора був означений якимсь новим твором. Звичайно, це було виснажливо. Але ж удалося!

Від сусідки по дачі Надії Бойко (вона приїхала якраз уранці погодувати свого Мухтара) дізнався, що її чоловік Олексій перетнув Гібралтар і тримає курс в Африку – в Могадішо.

Перекинулися словом-другим про життя-буття. І закінчили – мовою: внучка-першокласниця сусідки якось сказала, що терпіти не може української мови. Надія Сергіївна була вражена і перепитала: "Це ти від когось почула?". Внучка змовчала. Але за перший клас принесла грамоту за успіхи у вивченні української мови. Отож, проблема надумана. Бо вона часто потрібна політикам, щоб відволікатися від невідкладних проблем життя – соціальної допомоги людям, розвитку регіону тощо. Ото й висисають з пальця те, що для окремих людей – як червона ганчірка для роздратованого бика...

Тільки-но написав ці рядки в своєму нотатнику, як на "Фейсбуці" Олександр Волков із Закарпаття прокоментував першодрук: "До останніх рядків ставлюся скептично!"

Я відповів: "І все ж я зичу всім успішного дня та передсвяткового настрою. Неодмінно – попри всі намагання українофобів зіпсувати його нам! Будьте сильними та гідними своєї любові України, друзі! Вітаю Вас, мій дорогий перший гостю – друже Олександре! Низький уклін Вам усім, хто не минає моєї господи!"

Щодо скепсису пана Олександра скажу одне: звичайно, маєте право на свою думку. А я почув той спів і порадів: по-перше, ніхто не завадив йому. По-друге, присутні на пляжі тепло зреагували на пісню та її тепле виконання.

По-третє, щойно мав розмову з сусідкою по дачі, котрій внучка-першокласниця якось сказала, що ненавидить українську мову (звичайно, почула від когось таку реакцію на державну мову: у зросійщеному Севастополі це – не дивина), але диво в іншому: за підсумками навчання в першому класі сусідчина внучка принесла дві похвальні грамоти – за успіхи у малюванні та опануванні української мови!

Словом, мовна проблема – справді штучна, надумана. Нею прикриваються недолугі політики, щоб відволікти людей від вирішення невідкладних соціальних питань. А на декого в зросійщених регіонах ця тема – тема мови – як червона ганчірка для бика. Тому й бикують.

Шануймося, браття-українці! Я вірив і досі твердо вірю: Україною й Крим проросте! Неодмінно! Не сумівайтеся! З прийдешнім святом! Світлого – святкового – Вам настрою, дорогі мої друзі!"

Під вечір новий вірш прочитала й пані Тетяна Остафійчук, якій я присвятив першодрук. Вона прокоментувала: "Дякую! Щиро дякую!!! Як побачила вірш, пане Іване – Ви мене вразили!!! Я зараз у Миргороді, була в справах та ще й завітала на Сорочинський ярмарок, приїхали друзі... І оце тільки тепер знайшла час для Інтернету... А тут така несподіванка – Ваш вірш!!! Дякую!"

Вітаю Вас сердечно зі святами – Днем Державного Прапора і Днем Незалежності України! Будьте здорові і щасливі!!! Ми з Вами ще багато хороших справ зробимо! Ви ж пам'ятаєте, про що ми з Вами домовлялись!!! Пишіть – Вам Бог дав такий Талант!!!".

Я відповів: "І я радію, що Вам до душі сьогоднішній першодрук, який мав три поширення на "Фейсбуці", а ще його прочитали на сайтах "Живий журнал" та "В контакті". Ще раз – зі святом, пані Таню! І хай все збувається! Неодмінно!!!".

Запис у нотатнику від 24 серпня 2013 року: "22 річниця Незалежності України. Святкуймо, друзі: у рідної нашої Неньки найсвітліший і найрадісніший день – День народження. Хіба ж рідні діти можуть бути осторонь маминої радості, маминого свята?! Боронь, Боже! Тому всім світлого святкового настрою та чудового самопочуття!".

Написав святкового ранку вірш "Омріяний день":

Яви нам, Боже, світлий день:
З привітним сонцем в небі синім.
Хай благодатний дощ іде
На щастя любій Україні.

Яви нам, Боже, добрий день,
Щоб хрест тяжкий – цей ніж у спину –
Жорстокий розбрат між людей
Не нищив рідну Україну.

Яви нам день – щасливий день,
Щоб грілась радістю людина.
А буде щастя у людей –
Благословиться Україна.

Свої нам милості яви!
А у людей прошу єдине:
Наближмо разом день, щоб він
Найкращим днем був України!

Немає вищої мети:
В ім'я життя, в ім'я людини,
Всім об'єднавшись, відвести
Від прірви матір Україну!

І знов упрохав видавця додати народжені рядки в нову книгу: він не відмовив – спробує. І дай, Боже!

Таки вдалося все внести. Під вечір вийшли з друку десять примірників книги "Над прірвою", які привезли мені на дачну ділянку видавець Костянтин Потаков із дружиною Наталею. Десять примірників! Таки справдилося жадане! Їх і везу з собою. Правда, один примірник подарував Миколі Владзімірському. Ще один – Ірині Григоровій. А попередню книгу – "Заберу тебе в сон" – творчому побратимові Олександрові Горшкову, співачці Тетяні Бартковій, колезі і колишньому керівникові телерадіокомпанії "Бриз" ВМС України Мирославу Мамчаку та Миколі Недогібченку – колишньому військовому журналістові, а нині прес-секретарю приватного сайту в Севастополі – nicksev@gmail.com, який поширює ідеологію партії "Батьківщина". Микола Володимирович підвіз мене на дачу після урочистостей і розповів, що задоволений роботою (буває, що за день сайт відвідують кілька десятків тисяч читачів, тоді як сайт Партії регіонів – півтора десятка чоловік...).

Я дав інтерв'ю Миколі Недогібченку для його Інтернет-сайту та переслав електронною поштою добірку віршів для використання в роботі на його розсуд.

Говорили й про президентські вибори 2015 року. Зійшлися на тому, що перемогти Віктора Януковича на них буде дуже нелегко, оскільки у влади потужний адміністративний ресурс. А чинному главі держави як кістка в горлі – Юлія Тимошенко. Він волів би, щоб та виїхала за кордон і залишилась за межами країни назавжди. Та це нереально. Тому й тримає її під замком у в'язниці та все робить, щоб дискредитувати

свого головного політичного конкурента і гостроязикового опонента. Особливо у засобах масової інформації. І вони – ЗМІ – роблять свою чорну справу, оскільки за це непогано платять. Ринок – нічого не вдієш: де править балом долар чи гривня, там про мораль, а отже – правду, годі й говорити. Такі страшні часи. Капіталізм. А що ми хотіли?!

Побував на двох заходах з нагоди 22-ої річниці Незалежності України: зранку в Гагарінському районі – на 10-річчя відкриття пам'ятника Тарасу Григоровичу Шевченку в Севастополі. А увечері – на концерті севастопольських артистів на площі Нахімова. На моє гірке розчарування та превеликий жаль, ні там, ні там не прозвучали прем'єри пісень "Чуємо тебе, Тарасе!" та "Гей, козаки!".

Як пояснив мені президент Фундації Тараса Шевченка в Севастополі Богдан Вуйко, який самотньо стояв десятим номером на площі перед пам'ятником Тарасу Шевченку, в адміністрації міста не знайшлося відповідних коштів на загальнодержавний захід... Глави міста – Володимира Яцуби – на покладанні квітів не було: замість нього – якісь незнайомі мені люди. Зробили належне мовчки і так само мовчки зникли у своїх службових автомобілях.

Ми вдвох із Богданом Івановичем Вуйком (його дружини Ольги не було – прихворіла: діймали, як і мене, судини!) поклали квіти до пам'ятника Великому Каобзареві. А потім нам почергово було надано слово для виступу. Я зачитав і вірш "Чуємо тебе, Тарасе!", і "Не плачмо!".

Присутні нагородили мене теплими оплесками. Правда, опісля підійшов до мене керівник місцевої "Просвіти" Володимир Проценко і сказав: "Вам – зауваження: не читати поем, коли надають слово для виступу! Бо є між нас люди, які можуть не витримати сонячного удару!".

Я відповів: "Які ж ви стали слабенькі, Володимире Миколайовичу! У всіх відношеннях. Написали б щось оригінальне, люди б слухали. У всякому разі мене не спиняли, окрім ваших козачків-помічників. Бо коли ж говорити про долю рідної держави, як не в День Незалежності?! Та й не кожного дня я беру слово для виступу! А скоромовкою та похапцем не звик!".

На тому й попрощалися. Я не шкодую, що не відмовчався. Хоч серце й розболілося після такої розмови. Потім підходили люди і казали, що мій виступ був найкращим і найгострішим. Це сказав і Богдан Вуйко. І журналісти, які готували документальний фільм "Морськими шляхами Тараса Шевченка" (режисер – Тимур Баротов).

Отож, я мовив не керівництву, а всій громаді, передусім українській, яка зібралася у святковому колі не для галочки, а заспівати усім разом пісні на слова Великого Кобзаря – "Реве та стогне Дніпр широкий" та "Думи мої, думи". І, як бачиться: не тільки їх...

Увечері зустрівся зі співачкою Тетяною Бартковою та її чоловіком Федором перед сценічним майданчиком на площі адмірала Нахімова. Тетяна Олександрівна знову висловила невдоволення нинішнім керівництвом музичного центру ВМС України: ніякої ініціативи і ніякої творчості. Пісню "Гей, козаки" на мої слова не встигли підготувати до свята – в роботі. А пісню "Чуємо тебе, Тарасе!" мав виконувати Костянтин Хортиця (до слова, на концерті чудово виконав разом зі своїм естрадним ансамблем знамениту пісню Володимира Івасюка "Червона рута"). Пісню на мої слова у нього, як зізнався сам співак, буквально вихопили з рук (хоч він уже був пристувив до роботи над нею зі своїм ансамблем). Нею стала займатися Олена Юрчук, котра зараз, крім співу, стала писати музику до пісень....

Чудасія: я ж просив мужній чоловічий голос... Але не так сталося, як бажалося. Та ще й пішов розголос, що то я наполіг на зміні виконавця. А я нічого про те не відав, як кажуть, ні сном, ні духом... Словом, без мене – мене женили! Буває...

Під завісу святкового вечора дав інтерв'ю телерадіокомпанії ВМС України "Бриз" на тему, що значить для мене День Незалежності України. І підвів ризкув ньому віршем "Космодроми часу":

Космодром думок новим життям нуртує:
Доки відчуваєм серцем пульс Землі,
Думи щосекундно в кожному стартують
З тим, щоб нам сучасність вивести в політ.

Мало те пізнати, що уже відоме,
Перемить словами те, що хтось зробив.
Кличуть невідступно часу космодроми
В невідкриті далі справ, думок, світів...

Щоб прийшли грядущі судді-покоління

Уяснити просту істину собі,
Що несли у душах ми земне тяжіння,
Хоч і розірвали міць його обійм.

Що була мета в нас – горда і несхитна:
В ряст Землі докласти мудрість дум, долонь,
Передать нащадкам стяг жовто-блакитний,
Щире слово наше як душі вогонь.

Приємно було бачити, як творча група світилася від радості: все-таки вдалося поставити окличний знак у святковому репортажі. А я негайно вирушив на зупинку автобуса, щоб останнім рейсом дістатися до дружини на Фіолент.

Тепер можна було збиратися додому. А там готуватися до поїздки в рідне село на відкриття пам'ятного каменя мужнім землякам – розміновувачам колгоспного поля після вигнання фашистів у вересні 1943 року".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 7 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 39

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Причал", "Напитаю щастя", "Буде так!", "Двоє з келихом вина", "Богом даний", "Претензії", "Мить щастя", "Пишу вам і пишу", "Данина любові", "Мурахи", "Конфуз", "Човни", "Перестрінься", "Там, де озеро...", "Іван Дзюба", "Спекотно" та "Дощу б нам – хоч краплинку!", котрі з'явилися на світ божий 20-31 липня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Насправді належало б почати новий цикл сьогоднішньою розповіддю. Але життя розпорядилося по-іншому. Тому з серпня 2013 року повертаюся в липень 2012-го.

Уважний читач моїх попередніх розповідей пам'ятає, що через зволікання севастопольського видавця тільки наприкінці літа 2013-го року нарешті побачила світ (та й то пів накладом) книга віршів "Заберу тебе в сон", що передувала "Над прірвою".

Крапку ж у ній я поставив за рік до того – 20 липня 2012 року, написавши завершальний вірш "Причал":

Як раб, до весла на галері прикутий,
Я рік – день за днем – гріб у далеч, як міг.
Який-не-який, але маю набуток:
Із торбою віршів вертаю з доріг.

Час – лоцман надійний – проклав мій фарватер,
Ми з ним і розгледіли разом причал.
Віддам, як завжди, вірним друзям на чатах,
Як вахтенний звіт, мій щоденний журнал.

Я вірити хочу, що став капітаном,
А вірші – матроси на веслах із рим.
Колись, може, з ними сягнем океану,
Сьогодні, чим є, і поділимось тим.

Помрієм про те, що дай, Боже, відкрити,
Ще б сил на новий нам відважитись рейс.
Сьогодні – причал. Пришвартовані літом,
Законнну відпустку у музи берем.

Прощайте, матроси! Виходжу на берег.
Як щось де не так, підрехтуєм пізніш.
Не треба мені ні Росій, ні Америк,
Моя Україна знов проситься в вірш.

По груди в спекотне занурююсь літо,
Розкішному липню вклоняюсь до ніг.
У віршах про те, що вдалось пережити.
А серце нових уже прагне доріг.

Гадав так: тепер можна взяти відпустку і насолоджуватися, хай тимчасовим, але звільненням із галери щоденного сидіння за комп'ютером. Ура, нарешті, берег!!!

Мій нікопольський друг Валерій Терзі першим поширив "Причал" на "Фейсбуці", написавши: "Як справжній капітан, не встиг ступити на берег, "А серце нових уже прагне доріг". Дорогу подолає той, що мандрує!".

А закарпатець Олександр Волков запитав: "Я так розумію, Іване Васильовичу, що Ви на відпочинок зібралися?".

Я відповів: "Дорогий друже пане Олександр, до відпочинку ще треба потерпіти (принаймні дочекатися відпустки дружини), а от в обіцяній книжці "Заберу тебе в сон", яка охопила події від 11 липня 2011 року і до 20 липня 2012 року, сьогодні я кинув на берег швартові – причалив! Рік – як один день! Гарної Вам п'ятниці! Тисну Вашу дружню руку!"

Сергій Міщенко додав свій коментар: "Стою на причалі... Сховалася муза. І зникла надовго? Тепер – як Робінзон Крузо?".

А Валерій Терзі продовжив: "Досить відпочивати! Відкривайте першу сторінку наступної книги".

Я відповів: "Ач, який Ви нетерплячий, пане Валерію! Хоч не кажіть так голосно, бо у Вас сильний від природи модуляції, щоб не почула дружина (власне, моя), бо вона так сподівається, що з сьогоднішньою крапкою в новій книжці "ми підем, де трави похилі"...".

А Сергію Міщенку пояснив: "Пане Сергію, муза не сховалася. Я взяв у неї звільнення на берег. Але вона, як справжній комвзводу, пообіцяла відпустку тільки на добу. А Робінзоном Крузо – це Ви круто! Не відпускає. Каже – колись. Ну, коли вже тее – понесуть...".

Микола Владзімірський проанонсував на "Фейсбуці" мою нову книжку і розмістив її у моїй "Світлиці Івана Левченка" та на своєму порталі "Українське життя в Севастополі".

Я подякував за увагу і влаштоване мені в Інтернеті свято: "Низький уклін Вам, дорогий друже пане Миколо, за благословення нової книжки віршів, поки що в електронному вигляді. Мені приємно, що вона знайшла своє місце і на Вашому потужному Інтернет-порталі "Українське життя в Севастополі".

Щиро тисну Вашу надійну дружню руку! Зичу щастя і добра всім Вам, мої сердечні та доброзичливі друзі! Будьмо! І шануймося – життя зобов'язує! А воно того варте, їй-право!".

З далекої Канади обізвалася Галина Дем'янова, поширила на "Фейсбуці" мою нову збірку "Заберу тебе в сон", анонсувавши її віршем "**Напитаю щастя**":

Що цвіло – зів'яло. Дні біжать за днями.
Те, що проминуло, не наздоженеш.
Напитаю щастя – поділюся з вами,
Щоб і ви з кимсь іншим поділились теж.

Знаю: важко жити. І дійма зневіра.
Але серце каже: не втрачай надій.
Незабаром осінь, і птахам – у вирій.
Та немає щастя на землі чужій.

Знов про це розкажуть у весняну пору,
Повернувши в рідні гнізда, журавлі.
Бо якщо є щастя, то воно десь поруч:
Зовсім недалечко ходить по землі.

Може, усміх любий, може, слово щире,
Що немов на крилах піднімає в вись.
Попри негаразди, попри всі зневіри,
Щастя – пригодиться там, де народивсь.

Хай зів'яне листя і під снігом стліє,
Та проб'ються трави знову навесні.
Напитаю щастя – є така надія.
Поділюся з вами: нащо все мені?

Я його примітив в солов'їнім співі,
У дівочій мрії, що в очах цвіла.
Проростаю словом, і такий щасливий,
Як комусь тепліше від мого тепла.

Я прокоментував: "Боже праведний, яка радість настала! Ви, люба моя пані Галю, не тільки обізвалися, а й пішли на такий подвиг – погортали мою нову книжку та вибрали з неї рядочки, щоб поділитися з людьми своїми уподобаннями. Сяйно! Розчулили сивого мешканця столичних Позняків до безмежу. Дай, Боже, Вам здоров'я! А серце – велике й любляче, звернене до людей і добра – Ви маєте! Щиро дякую Вам!!! Будьмо!

Словом, мої світлі та красні друзі, щиро дякую Вам за таку сердечність і увагу до написаного мною. Ви – справжні! Добра Вам, щастя та гарного самопочуття! З благословенною п'ятницею будьте здорові!

А тепер побіжу виконувати завдання дружини – вода закінчилася, треба овочі купити для приготування борщу. Проза життя, але як без неї – ніяк!".

Увечері на "Фейсбуйці" Олександр Волков поширив моїх "Павуків у банці", прокоментувавши: "Повчальна історія! Дякую, Іване Васильовичу, за такі вірші!".

Я відповів: "Як добре, що Ви мене розумієте, дорогий пане Олександрє! І спасибі Вам за поширення. Може, в когось стане сил дочитати до останнього рядочка, де суть усього мовленого: не проспати б державу! Будьмо!!!"

Наступного дня – 21 липня 2012 року – приходжу до остаточного переконання: не вдасться мені й на цей раз заспокоїтися та зробити перерву в роботі. Як наврочив напередоні Валерій Терзі: доведеться думати про нову книжку, бо перша сторінка вже була готова – тієї суботи написав вірш "**Буде так!**":

Ні на що не претендую,
Хоч не раз подам ще звук...
Скільки зможу – відбідую,
Скільки сили – доживу.

Від нездар, служак і блазнів –
Поза зоною уже.
Я на себе в жоднім разі
Не тягнув рядно чуже.

Але й те я твердо знаю,
Що допоки сили є,
Жити так, щоб хата скраю –
Не про мене, не моє.

Я хоч словом, а озвуся.
Біль пектиме – й поготів.
Не боюсь, що зрадять друзі.
Знаю кпини ворогів.

Як не гнув ще досі спини,
Марна справа, щоб зігнув.
А хотів би я єдине,
Доки вічним сном засну,

Щоб безчестя припинилось
Роду нашого, землі.
І знайшли ми врешті сили
Жити й діяти, як слід.

Щоб нікому – в думці навіть –

Не прийшла, збав Боже, хіть –
Україну, рід наш славний,
Дух наш вільний уярмить.

Та ніколи так не буде.
Це доведено не раз.
Бо від сну проснуться люди,
Й прийде бажана пора.

І державець велемудрий
Прийме владну булаву.
І нарешті вільні люди
В нас по-людськи заживуть.

Україна відбідусь.
Заживе щасливо всяк.
Ні на що не претендую:
Вірю, знаю – буде так!

Як бачиться: намагався підтримувати в собі оптимістичний настрій. І це попри те, що в Інтернеті ледь не щодня того високосного року поширювалися все чорніші прогнози для існування людської цивілізації: знову астрологи стали залякувати парадом планет, який очікувався 21 грудня 2012 року.

Я не вірив в такі пророкування, відверто називаючи їх дурницями. Однак, був упевнений у тому, що попереду нас чекають великі випробування: особливо восени, коли відбудуться вибори до парламенту. Отоді й належало подивитися, які намалюються перспективи конкретно для України: чи топтатися на одному місці з регіоналами, чи з новими політиками відкрити нові можливості для оновлення життя в Україні?!

Першою на "Фейсбуці" схвально відреагувала на новий вірш Кася Терещенко з Івано-Франківська. Я привітався з нею: "Так давно не бачилися і не чулися, мила пані Касю, і от така добра нагода! Радий! І оптимістичної Вам віри в те, що не все ще втрачено, що живемо в мудрій громаді, що попереду в нас гідне любові України та українців життя під вічними зорями і незгасним сонцем! Будьмо!!!".

А сільський педагог Сергій Міщенко додав: "Гарний вірш. Оптимістичний. Прочитати мусить всяк... І через приціл оптичний правду вбачить: буде так! І тоді рятуйсь, сволото, і пощади не чекай. Кінчитесь терпець народу! Гайдамаччина?! Нехай!".

Я відповів: "Мені імпонує Ваш життєствердний настрій, дорогий пане Сергію! Вірю і вірую в те, що все в нас буде гаразд. Це просто темна смуга в долі – подряпина високосного року. Тримаймося!".

Пан Сергій заперечив: "Яка ж подряпина? Ракова пухлина!".

Я згодився: "Щодо діагнозу – Ви абсолютно правий. А я зараз мав на увазі перипетії року і чудову можливість скористатися виборами, щоб завдати нищівного удару режимові. Щоправда, для цього треба прозріти дрімляючому та заляканому народові. Почнуть владці дурити – тоді буде те, про що Ви пишете: гайдамаччина, але вже сучасного штибу!".

Пан Сергій був ще категоричніший: "Зателефонував із Севастополя журналіст Габіт Алієв: він щойно повернувся з Азербайджану, де був прооперований. Дуже хоче зустрітися зі мною, коли я приїду у видавничих справах до Севастополя. Дай, Боже, побачимося!".

Я відповів: "Тоді нічого не залишається, як повторити листопад 2004 року. От тільки з ким?!".

Олександр Волков додав: "Так і буде! Я в цьому впевнений!".

А Сергій Міщенко продовжив: "Листопад 2004 року – це дитячі забавки. Красиві, картинні... Окупаційну систему треба знищити! Без всяких ліберальних шмарклів... Свобода, не випрана у крові, – це дешева вдяганка, котра нічого не варта!".

Пан Олександр додав: "А якщо уб'ють?" – часто ставлять таке запитання, на яке я відповідаю: за 10 років в Афганістані загинуло 13 000 воїнів колишнього Радянського Союзу, а на дорогах щороку тільки в Україні гине 30 000 людей.

Ось і відповідь на ваше запитання. Влада – і та, що була, і ця – злочинна. Її дії – це ніщо інше, як геноцид 21-го століття. Сергія Міщенка повністю підтримую. Але одна справа писати тут і робити те, що Ви пропонуєте, – зовсім різні речі".

Я погодився: "Звичайно, різні, пане Олександр! Писати – це відображати те, що носить в повітрі. А робити – це організувати людей на спротив. Однак будь-яка організація чогось варта, коли вона базується на людському неприйнятті життя, пропонованого одіозним режимом, котрий дискредитував себе в очах громади.

Але ж, маємо чесно визнати, що досі не відчувається, щоб люди визріли для такого спротиву. Отже, критична маса невдоволення ще не перейшла межі. Тим і користується влада. І поспішає все заладнати до виборів у парламент, як основу для президентських виборів 2015 року.

Для мене залишається питання без відповіді, яке я вже поставив: якщо масовий протест, то з ким? Народ мовчить, бо не бачить відповіді на це запитання. Не бачить і лідера, в якому б не зневірився, як у всіх попередниках. Замкнене коло! Ситуація...".

Пишу так детально про ситуацію 2012 року, оскільки вона багато в чому подібна о нинішньої. Коли ми говоримо зараз про оновлення влади і перобрання першої особи, багато хто ставить запитання: а кого замість чинної персони? Відчуваєте: ситуація повторюється. І потрібно уважно придивлятися до нових дійових осіб на політичному Олімпі, підтримуючи ту кандидатуру на виборах, котрій є довіра громади.

П'ять років тому пан Олександр Волков погоджувався: "Погана ситуація. Згадаймо (ми це вчили!) класиків марксизму-ленінізму (я розумію, що від них багато бід, але все-таки...): для кожної революції повинна бути революційна ситуація. Це – коли низи не можуть, а верхи не хочуть. І все: більше нічого. Верхи не хочуть, але низи ще можуть!

Це зараз видно неозброєним оком (ми, пенсіонери, вже не "могем", як говорив герой Леоніда Бикова). Але вийдіть на вулицю: кількість машин не зменшується; пройдіться по магазинах – те ж саме.

Значить, ті, хто працює, ще можуть зважитися на спротив. А це якраз та категорія, що зазвичай і робить революції.

У нас, на Закарпатті, людям взагалі все по барабану: вони заробляють гроші в інших країнах. І їм все одно, хто там при владі.

Плюс церква. У нас – православна, тільки Московського патріархату. А там з ранку й до вечора забивають мізки, зомбуючи людей, москальські попи.

Ось така ситуація. З нею нічого не буде. Пригадую 2004 рік: тоді скрізь люди були готові до всього. Тільки скажи, і вже справжня революція, але Віктор Ющенко все знищив на підкорковому рівні".

Я підвів ризику: "Отож і я про те. Залишається чітко діагностувати нинішню ситуацію і не промахнутися. Сподіваюся, що молодші це розуміють і відстежують. Ми ж даємо відповідні імпульси моральної підтримки. Це не означає, що самі не станемо до їхніх лав. Але вести їм усе-таки. Наш час уже минув, на превеликий жаль".

Однак Олександр Волков продовжив: "Шкода: те, чого мене все життя вчили, так і не знадобилося. А може, доживу ще: знання і навички не пропити!".

Довелося погодитися: "Тут на сто відсотків Ви праві. Треба триматися. Ми ще робимо погоду. А досвід – це завжди найцінніше надбання".

А Валерій Терзі додав: "Хлопці! Друзі мої! Ви правильно поставили діагноз – ракова пухлина, а її видаляють тільки оперативним шляхом! Тут терапія не допоможе, а потім – виполоскати бинти у крові, і все стане на свої місця!".

Подумалося тоді: "Дай, Боже, щоб тільки бинтами справа закінчилася...".

Недільного дня – 22 липня 2012 року – вийшов на вулицю і побачив закохану пару середніх літ, котра сиділа на лавці біля озера, ніжно щебетучи поміж собою. Написав про це ліричний вірш "**Двоє з келихом вина**":

Хай усе минає, хай з літами сплине,
Та допоки осінь гримне у вікно,
Як же обнімає він твої коліна,
В кришталевий келих лле хмільне вино.

Хай назве, як хоче: квіткою чи дивом,
Хай цілує палко, аж уста горять.
Ви удвох сьогодні і такі щасливі.
І благословенна для обох пора.

Я вас запримітив зовсім ненароком,

Коли біг, як вітер, і спинився аж:
Ніжне тихе щастя миловало око.
І такий гарячий був цілунок ваш.

Що там буде – осінь чи зима приплине?
Хай все, що завгодно, келиха тримай,
Як же обнімає він твої коліна,
Як же він цілує. Хоч до болю – хай!

Я летів, як вітер, щоб усім сказати:
Їм обом так люблю, їм щасливо так.
Є пора прекрасна – жити і кохати,
Пить вино і спраглі цілувать уста.

Отак вийшло, як на мене, сонячно і радісно. Аж на душі стало щасливо. А то весь час думки вовтузилися навколо політики – остогидло вкрай! Життя ж не тільки в тому. Хоча, як не прикро, але нею (політикою) визначається. Недарма ж у "Сокирах під столом" я писав: "Бо яким є Президент, Те й життя у підопічних"...

Та тільки повернувся з міста, як прийшла гірка новина: тієї неділі вранці в столичному лікарняному комплексі "Феофанія" на 71 році життя помер наш геніальний театральний і кіноактор Богдан Ступка – художній керівник Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка (за свідченням сина Остапа Ступки, батько помер від серцевої недостатності, а хворів на рак кісток).

Ще ж зовсім недавно актор входив до складу Громадської гуманітарної ради при Президентові України, де я його чи не востаннє бачив, проте 4 липня 2012 року Богдан Сильвестрович вийшов із цієї ради на знак протесту проти ухвалення нового закону про мови в Україні, який, як відомо, парламент прийняв напередодні 248 голосами ненародних (на моє глибоке переконання!) депутатів України.

Велика і світла була людина. Творчий побратим ще одного незабутнього українця – генія кіно Івана Миколайчука. Земля пером Вам, Богдане Сильвестровичу!

Незамінна втрата. Мої щирі співчуття рідним і друзям померлого.

В Інтернеті стали поширювати різну інформацію про небіжчика. На "Фейсбуці" прочитав, що нібито поет Дмитро Павличко відгукнувся так: мовляв, актор – геніальний, а людина – гівно, бо пристосованець до будь-якої влади. Особливо дісталось померлому за те, що грав у російських кінофільмах, зокрема в "Тарасі Бульбі" режисера Володимира Бортка...

Світлої пам'яті артиста і людини Богдана Ступки (27.08 1941–22.07.2012 роки) я написав вірш "**Богом даний**" (згадуваний уже мною у Розповіді **24-й** цієї книги):

Ми прийдем в театр ще не раз і не два,
І лиш із портрета всміхнуться нам очі.
На сцені, де здатен він був на дива,
Незримо ридатиме Тев'є-молочник.

Кружлятимуть зорі – ці вічні світи.
Між них – по Чумацькому шляху
Нещасний єврей буде брчку тягти,
Летітиме з чорною міткою птаха...

І вирветься з серця: Богдане, куди,
Куди Ви так рано, так рано, так рано?
Зозулі кують ще, кричать одуди,
І ми разом з ними: куди Ви, Богдане?

Не чує – на "Крилах" драчевих летить,
Ще "Крила" від Ліни Костенко в запасі.
А зорі мигтять – віковічні світи.
А він по найдовшій у світі йде трасі,

З якої немає й не буде повік вороття.
Прямує, як майстер – упевнено, вперто.
Мистецтво – то слід. Закінчилось життя.
У майстра тепер почалося безсмертя.

Ми прийдем в театр – і не раз, і не два.
І він нам промовить ще з кіноскрана.
... Багато таких на землі не бува,
Безцінні майстри – Богом дані – Богдани.

Радіймо талантам, вклоняймося їм,
Вони наші втілюють радощі й муки.
Так, різним він був, як життя – непростим.
Але зміг відбутись. Бо – геній. Бо – Ступка.

Розмістив вірш на "Фейсбуці" та в "Живому журналі". Кася Терещенко з Івано-Франківська поширила його. Схвалила Ольга Пейчева. І більш ні в кого не дійшли до нього руки.

Пізно ввечері схвальний значок під віршем поставила і Вероніка Плісак із Нью-Йорка. Я відреагував на це: "Так, сталася біда в нас, мила пані Вероніко: ми втратили великого актора. Весь день іде дощ – природа й та плаче за світлим Майстром сцени й кіно. А з нею й я – своїми словами. Дякую, що Ви їх почули теж. Уже якось надійніше стало. Маємо жити далі. Будьмо, мої дорогі друзі!".

Пані Вероніка написала: "Сумно і дуже боляче, Іване Васильовичу...".

Я прокоментував: "Майстри відходять, а підмайстри – майже ніякі: грати грають, а глибини життя в них не відчувається. Тому все – таке собі ковзання по поверхні (декламація виписаних драматургом ролей). Не велике мистецтво, їй-богу.

"При майстрах якось легше: Держать небо на плечах, тому й є висота" – писала у книзі "На берегах вічної ріки" Ліна Костенко ще 1977 року. І це воістину так. Тому й справді сумно й боляче від таких непоправних утрат!

Цілий день іде дощ в Україні – навіть природа плаче за обдарованим сином. Бережіть себе, мої хороші та світлі друзі!".

А потім поширила вірш киянка Зоя Загородня.

Я подякував: "Дуже вдячний Вам за це поширення, дорога пані Зою! Може, хтось прочитає та солідаризується з нами, а то всяку гидь ллють на небіжчика. Несправедливо, як на мене. Якось не похристиянськи... Тому ще раз – спасибі Вам!

А заодно низький уклін Вам, пані Маріє та пане Андрію, за схвалення вірша "Богом даний". Бережіть себе, мої дорогі друзі!".

Пані Зоя відповіла: "Дякуємо, Іване Васильовичу, за Ваші не просто слова "посвяти", а й мудрість та людяну мораль для всіх нас.. Поки що живих...".

О 23 годині знову обізвалася Вероніка Плісак, написавши на "Фейсбуці": "Іване Васильовичу, читаю-перечитую вірш...Геніально сказано про геніального актора".

Я відповів: "Втішили Ви мене. Хай рядочки першодруку, що спалахнули в душі від гіркої звістки, стануть хоч крапельиночкою вдячності цьому великому українцеві, що своїм мистецтвом підняв рідну культуру до висот Всесвіту. Маємо схилитися за це перед ним.

А політичні нюанси – то справа третя. Була б у нього кінотрибуна (зрівні його обдарування), як, скажімо, в Олександра Довженка, не поневірявся б світами, не ходив би в прийоми. А так доводилося – істинно, щоб не іржавів талант, не простоювало мистецтво.

Врешті він і перед іншими об'єктивними, якими б діафрагмами вони не споряджувалися, залишався українцем (дублою чи не дублою – характер залишається, він у вікнах душі – очах людини). Отак і пролягла дорога в мистецтві від "Краденого щастя" і до "Водія для Віри"...

Та наголошу на неспростовному: він уособив народний дух, мудрість батьківську, як ніхто інший на екрані та на сцені. І хочеш чи ні – а це українець на котурнах мистецтва перед усім світом. Справдився. І відбувся. Тим і цікавий для інших. Тому й визнали. І нам є чим пишатися та дякувати майстрові за зроблене. Будьмо!!!".

Пані Вероніка під цими словами поставила значок схвалення. А пізніше додала: "Свята істина!".

У понеділок 23 липня 2012 року написав вірш "**Претензії**":

Окрім влади, я претензії
Пред'являти став дощам.
Бо інфляція їсть пенсію,
Від дощів – мізки тріщать.

От були б у мене шекелі,
Та щоб був єврей іще,
До Ізраїлю лелекою
Полетів би під дощем...

Кажуть, там проблем з судинами
Аніяких – лиш плати.
Пошукати б добродійника,
Тільки де його знайти?

Чи були б у мене долари,
Міг в Америку б гайнуть.
Але там нас ждуть не хворими,
Там здоровими нас ждуть.

Там своїх таких – неміряно.
І немає – задарма.
От і все. Сиджу зневірений.
Дощ зривається із хмар.

Ех, здоров'ячка б – поладили
Безпроблемно б із дощем.
Почекаю, як із владою
Всі рахунки ми зведем.

І начхати на Америки,
На Ізраїлі начхать,
Як зумієм справді бережно
Старість власну захищать.

Навчимося врешт людиною,
Як належить, дорожить.
Хмарно. Дощ над Україною.
Дай Бог вижити. Щоб жити.

Уже ніяк не міг діждатися поїздки на море, щоб підправити своє самопочуття. Та й сон став якийсь короткий – силоміць не станеш же притискувати себе до подушки! З гіркотою оводилося констатувати: старію... А здоровий глузд не хотів із тим миритися. А, отже, казав подумки собі, ще, дасть Бог, походимо рідною землицею!

Поки що ж, мобілізований дружиною, після філіжанки кави йшов у супермаркет "Велика кишеня" за гречаним борошном, бо напередодні не знайшли його ні "Сільпо", ні на ринку "Позняки". Еля надумала готувати хліб за власним рецептом – з висівками і на кефірі, а не на дріжджах. Вигадниця!

В Інтернеті з'явився крупним планом портрет Олександра Волкова з Ужгорода. Я прокоментував світлину:

"Ще той козак, міцний козак,
Йому б шаблюку в руки.
А хто в запас його списав,
Сліпий або падлюка!"

Вісім користувачів поширили на "Фейсбуці" мій вірш "Богом даний" – від Нью-Йорка і до Рима, дякуючи Вероніці Плісак і Ользі Фітсалі, вже не кажу про Україну. Таки ж і ми – своїм гуртом – вклонилися великому митцю. Земля пером!

Уранці наступного дня – 24 липня 2012 року – написав вірш "Мить щастя":

Я вирвати хочу у вічності мить,
Коли в моїм серці затишно,
Нехай вона в вірші моєму бринить,
Їй буде надійніш – у вірші.

Дощі перебуду і сонця діждусь,
Їм настрій не вдасться погіршити.
Я знову у вірші щасливий зайду,
Ту мить повернувши у вірші.

Усе оживе – до найменших дрібниць:
І небо високе, і сонце з узвишся,
І ти просто неба лежиш горілиць,
Примружившись, слухаєш вірші.

Мої чи небес, хоч чий – все одно,
Аби щоб слова – найніжніші.
Прозорі, як день, і хмельні, як вино.
Як пристрасті спалахи – вірші.

Без них не спинити щасливу цю мить:
Вона вже минула, колишня.
Так крапля, зірвавшись, додолу летить,
Побачена – висне у вірші.

Щасливих миттєвостей свідки ясні,
Без них було б прісно й невтішно.
Про що ти шепочеш – почути б мені
І втілити щастя у вірші.

Тепер нікуди не треба було поспішати, хоча мав ще поїхати в каси, щоб узяти квитки на Тулу із Севастополя на 4 вересня 2012 року. Але ми не були впевнені, що після операції дружині не доведеться затриматися в лікарні і 5 вересня...

Першими відгукнулись на мій першодрук користувачі "Фейсбука" Тетяна Милянець та Олександр Волков, котрий і поширив нові рядочки в Інтернеті, написавши: "Доброго ранку, пане Іване! З ранку допінг, дякую за гарний вірш!".

А пані Тетяна додала: "Щаслива мить ще не одна попереду! Просто вірте... І хай народжуються нові вірші!".

Я відповів: "Дякую Вам, мої світлі друзі, за сердечні побажання! Гарного Вам самопочуття! І щастя – неодмінно!".

Потім побачив в Інтернеті інтерв'ю з секретарем Донецької міськради Миколою Левченком, котрий продовжував стверджувати, що в Україні має бути державною мовою російська. Українофоб називає поезію Тараса Шевченка убогою, а любить, мовляв, вірші Сергія Єсеніна про гармоніста, котрий заразився сифілісом у казахських степах, а тепер лікує його спиртом (він навіть не міг згадати назву вірша – "Снова пьют здесь, дерутся и плачут")...

Я прокоментував: "Що тут скажеш: і серед козацького роду Левченків є виродки. Небагато, а, бач, є. Печалюся.

Молитися, що прозріє однопрізвищик, – марна справа. Не українець, на превеликий жаль, хоч і прізвище на "ко"... Не подивуюся, як із часом стане Левченков".

Потім розмістив на "Фейсбуці" вірш "Пишу вам і пишу" зі своєї збірки "Недрузи не зраджують ніколи", що вийшла друком у Севастополі 2004 року:

Іде Двадцять перше сторіччя.
У світ прочиняю вікно:
Обличчя, обличчя, обличчя –
Немов нескінченне кіно...

Із часом не кожне згадаєш:
Мільйони очей – океан!
Приходять. Проходять. Щезають.
Життя – мерехтливий екран...

А серце роз'ятрює рана,
Коли у вервечці сует
Погляне на тебе з екрану
У траурній рамці портрет.

Живіть, мої друзі, знайомі!
Я словом вгощу в добрий час.
У вічнім життєвім огромі
Ще вистачить місця для нас!

Люблю ваші милі обличчя.
Лише не щезайте – прошу!
Іде Двадцять перше сторіччя,
А я все пишу вам. Пишу і пишу.

Під оприлюдненими рядками додав коментар: "Поїхав попрощатися з Богданом Сильвестровичем Ступкою. А Ви живіть, мої друзі, живіть довго і, дай Боже, щасливо! Будьмо!!!"

Першим відреагував на вірш Олександр Волков і поширив його на "Фейсбуці".

А Валерій Терзі написав: "Ви, мій друже Іване, живіть довго і не сумуйте так! Уклоніться Богданові й від нас. Нехай спочиває та нас виглядає! Але ми ще туди не дуже поспішаємо! У нас іще на цій грішній землі повно незавершених справ!".

Біля приміщення театру імені Івана Франка ніде було яблуку впасти – море людей. Я пройшов на сцену разом із подружжям Білоножків – Світланою та Віталієм. Вклонився небіжчикові (Господи праведний, не пізнав у тому висохлому і горбоносому обличчі померлого звичний для мене усміхнено-життерадісний лик Богдана Сильвестровича: смерть спотворює нас до невпізнанності!) і ще постояв там, поруч із поетом-піснярем Андрієм Демиденком.

Андрій Петрович – професор: викладає літературну майстерність у двох столичних університетах – імені Тараса Шевченка та Михайла Драгоманова. Він же й спростував інформацію про те, що Богдан Ступка вийшов із Гуманітарної ради при Президентові України на знак протесту проти нового закону про мови. А до цього Інтернет-повідомлення не підтвердила радник Віктора Януковича Ганна Герман.

Шкода (мигнула миттєво думка)! Хоча журналістка Ольга Сало навпаки стверджує, що "Іван Драч та Микола Жулинський можуть підтвердити, що Богдан Ступка особисто збирався іти до Віктора Януковича, аби поговорити з ним про загрози, які несе законопроект "Про засади державної мовної політики". І сподівався, що зможе це зробити, коли йому стане краще. На жаль, не судилося".

Я міг би уточнити сьогодні про це безпосередньо у Івана Федоровича та Миколи Григоровича, але й так повірю на слово колезі, бо переконаний, що Богдан Сильвестрович розумів, що законопроект загрожує розколу і дестабілізації життя в Україні, а тому на той час і не був підписаний очільником держави. Хоча цинізм тодішньої влади, як і опозиції, важко було заперечити, а тому годі й сподіватися, що антизакон про мови не буде схвалено остаточно і парламентом (підписано спікером), і главою державою, а мотивуватимуть це виконанням передвиборних обіцянок Партії регіонів. Формалізм загрожував самому буттю України, але це нікого не обходило! Тимчасовики!!!

Отож, як би там не було, люди йшли і йшли, щоб віддати данину своєї пам'яті та любові до чудового актора. Я склав там же на сцені (дорогою тільки допрацював деталі) вірш "Данина любові":

Спотворює смерть – невпізнаний козак.
А люду і квітів-вінків було море.
В очах невідробна іскрилась сльоза –
Данина любові людині й актору.

Хоч хмарка б яка в небесах голубих:
Ні, дощ відридав позавчора.
І оплески квітли останні тобі –
Данина любові людині й актору.

Ти, липню спекотний, цей день не забудь,
І наше сирітство, неждане це горе.
Бо так неприродно про Ступку – він був...
Будь вічною пам'ять – людині й актору!

Перед приміщенням театру перетнувся з Миколою Жулинським, Іваном та Марічкою Драчами. Тепло позгадували часи співпраці, особливо зустрічі на севастопольській землі, зокрема, в Херсонесі.

Вже вдома о 15 годині поширив новий вірш на "Фейсбуці". Першими схвалили його Петро Кулінець і Микола Влащук.

Я прокоментував: "Дякую Вам, дорогий друже Петре, за поширення "Данини любові". А Вам, пане Миколо, низький уклін за схвальне ставлення до нових рядочків. Тільки-но повернувся з похорону. Так усе раптово, що тільки й зойкнути встиглося. А люди стояли в черзі - ледь не від Хрещатика і до приміщення театру, терпляче чекаючи свого підняття на франківську сцену, щоб, перехрестившись та перевівши подих, вклонитися небіжчикові та торкнутися його труни...

Бережіть себе, друзі! Так важко прощатися, що краще живіть і робіть своє діло! Будьмо!"

Валерій Терзі, прочитавши мої останні вірші, зокрема "Мить щастя", вигукнув: "Прозорі, як день, і хмельні, як вино. Як пристрасті спалахи – вірші". Господи! І де Ви такі слова знаходите?!"

Я відповів: "Прилітають іноді в гості. І щоб не тільки самому ними милуватися, я ділюся з Вами. Виявляється, до вподоби. Тим і тішуся. Дякую Вам, пане Валерію. дякую Вам, мої дорогі друзі, що гостювали в мене. Призвольтеся, будь-ласка!"

Петро Кулінець продовжив свої роздуми: "Можна багато і різного говорити про Богдана Ступку: адже скільки життів він пережив за свої 70! Царство йому Небесне! Єдине, що усвідомлюєш: це не просто відхід у Вічність. Іван Миколайчук, Леонід Биков, Назарій Яремчук, В'ячеслав Чорновіл, Богдан Ступка – це як окремі айсберги від материка, глиби відірвалися від Українства..."

Я погодився і прокоментував: "Таких людей ніким замінити, дорогий друже Петре! Уявляю, що буде завтра, коли почнеться боротьба за посаду художнього керівника театру імені Івана Франка! Хто реальні претенденти – Богдан Бенюк, Анатолій Хостікоєв, Олександр Биструшкін..."

Ну, ні. Потрібна людина – без заангажованості та зведення рахунків за колишні образи. Можливо (насмільося висловити припущення!), навіть ще один колишній львів'янин – пан Роман Віктюк. Ото було б друге дихання в театру після Сергія Данченка, котрого вже немає 11 літ!

Зараз, як на мене, головною турботою має бути відновлення популярності франківської сцени. А вона була такою. І може бути знову на рівні геніальної гри Богдана Ступки – як це було в "Тев'є-Тевелі". Тільки потрібен художній керівник значно масштабнішого мислення.

Але хто ж буде до нас прислуховуватися, дорогий Петре Ананійовичу. Завтра буде торг на лояльність до влади. І відповідне призначення. І животіння театру – як і досі. От тільки на кого тепер іти, коли немає Богдана Ступки?!"

Львів'янка Галина Жубіль, прочитавши мій вірш "Пишу вам і пишу", зазначила: "Ця поезія буде, на жаль, завжди актуальною..."

Я відповів: "Попри все, авторові щиро хочеться вірити, що друзі дослухаються його і будуть жити – довго і неодмінно щасливо!"

Знову обізвався Валерій Терзі з Нікополя і додав свої п'ять копійок:

"Аякже – будемо... Будьмо!"

Я підвів ризику: "Так отожд!".

Андріян Рудаков о 22 годині поширив мій вірш "Богом даний". Я знову прокоментував: "Дякую, дорогий пане Андріяне, що й сьогодні Ви повернулися до цього вірша. Він ще пульсує в моєму серці. І, дай Боже, втішить інших, хто читатиме. Бо втрата – непоправна! Вклонімося світлій пам'яті Богдана Сильвестровича Ступки!".

Пан Андріян зазначив при цьому: "Пронизливий вірш, дякую!".

Новий ранок нагадав про ще одну втрату. На календарі було 25 липня 2012 року. Тобто тієї середі виповнилося 32 роки, як нестало Володимира Висоцького. Я виставив на "Фейсбуці" позаминулорічний вірш "Олімпієць". І знову отримав схвальні відгуки. Це мене тішило, бо я продовжував наївно вірити, що він не пішов з життя, а творить далі (десь там – якщо не в Москві, то на небі), благоговляючи наші (гадаю, й мої!) нові рядки...

Вірш супроводжував мій стислий коментар: "Пом'янімо добром і світлою пам'яттю Олімпійця поезії й пісні, друзі! Він вартий сердечного пошанування!".

Олександр Волков, оперативно поширивши цей твір, зазначив: "Спасибі Вам, Іване Васильовичу, що знайшли добрі слова на адресу цієї чудової людини. З 1967 року, після виходу фільму "Вертикаль", я всі його твори записував і вивчав, десятки його пісень досі знаю напам'ять."

Вічна йому пам'ять!! Нам треба як він: "за прапорці, жага життя сильніша" ("за флажки, жажда жизни сильней...")!!!!

Я відповів: "Відчаєм зірваний голос – його голос правди. Чути, ніби сьогодні з нами говорить. Спасибі Вам за добру й світлу пам'ять, друзі!".

Потім пан Олександр помістив на "Фейсбуці" кліп на пісню Володимира Висоцького "Полювання на вовків".

Я прокоментував: "Яка страшна ілюстрація. Але ж пісня не тільки і не стільки про вовків... "Вона ж про мене – які там у біса вовки!" – справедливо вигукував сам поет. Та й не тільки він. Говорять, що навіть Микита Хрущов пізнав себе в тих щемких рядках творця авторської пісні."

А в кліпі тільки винищення хижаків – жорстоке і торжествуюче: на що здатна тільки людина. Хоча Ви маєте рацію: і про це слід нагадувати. Він таки безмежний – поетичний світ Володимира Висоцького. Світла йому пам'ять!".

Подіяло моє застереження! Лариса Злобіна, прочивши коментар до кліпу на пісню "Полювання на вовків", написала на "Фейсбуці": "Я сьогодні, в день пам'яті Володимира Висоцького, також розміщую на стіні його пісні. Цю пісню дуже люблю, але вирішила не розміщувати через відеоряд. Хоча від страшної дійсності нікуди не подінешся".

А Василь Ковтун додав свій коментар: "Вклоняємось бунтарю епохи. А Івану Васильовичу – подяка за вірш".

Та життя бере своє. Моїй внучці Даринці сьогодні виповнюється 4 роки. Домовився з сином, що поїдемо разом вітати іменинницю з Днем народження. Правда, я в обідню пору, а він після роботи. Там і стрінешся – на вулиці Горького, де квартира дочки Олени.

Того ж 25 липня написав вірш "**Мурахи**":

У мурах був такий незбагнений азарт:
Хто-куди – як сновиди якісь – довкруг мене.
Десь далеко за лісом шаліла гроза,
Десь громи гримкотіли – розкуто й шалено.

Темні хмари пливли – нависали з небес,
І єдине бажання – схватись під дахом,
Доки дощ не промочить до нитки тебе.
А довкруг – в незбагненнім азарті мурахи.

Що підказував їм безвідмовний інстинкт?
Що біда нависає – вона зовсім поруч.
А тому – найпрактичніше – миттю втекти
І кудись там забитись надійно – у нору.

Але так і не вийшла з-за лісу гроза.

Не упало із темної хмари й краплини.
Як рукою зняло – де й подівся азарт,
Той, неначе сомнабул, азарт мурашиний.

Так нерідко буває воно й між людей,
Як не грякне, щоб аж, то й хреститься на біса:
Це ж не в тебе біда, це ж у іншого десь...
Що до того тобі, що там сталося – за лісом?

Треба лиш заховатись надійно в норі,
Щоб грозу пересидить і цілому бути.
А що десь в небезпеці смертельній твій рід,
То тебе не обходить. І якось та буде.

Тільки якось воно не виходить в житті.
Може, це і найперша причина вагома,
Що живем ми, неначе сновиди оті –
Метушливі мурахи, налякані громом.

Як не хотів відійти від публіцистики, а не виходило. Потрібна була зміна декорацій, тоді, дай Боже, могли б'явитися й нові теми – відгомін нових вражень.

Повернувся від доньки Олени о 22 годині. Свято 4-річчя внучки Даринки пройшло весело і цікаво: іменинниця була на сьомому небі від подарунка батьків – квадроцикла. Гасала на ньому в парку, включивши другу швидкість, а це, власне, аж 7 кілометрів на годину. В бідної Олени завмирало серце, коли вона бачила, що дочка відривається від батька і реально могла опинитися на проїжджій частині автодороги... Але все обійшлося без проблем.

Зайшли потім у мегамаркет – скупилися на вечерю, а тому я вперше в тому році покуштував кавуна: зять Валерій вибрав спілий і солодкий – я відвів душу.

Додому повертався з метро "Палац спорту", куди мене провів син. Василь зізнався, що не дуже вдоволений новою роботою: багато метушні, а зараз сезон відпусток, тому розраховувати на якийсь реальний прибуток для компанії не доводиться. А тут іще й з дружиною ситуація ускладнилася: син хотів поїхати з малим Іванком на море відпочити, взявши відпустку за власний рахунок, але Людмила відмовила йому в цьому. Отже, відпустку він відмінив. Але настрої, ясна річ, погіршився. Я попросив його триматися, адже переінакшити дружину вже не вдасться, залишається прийняти остаточне рішення і починати нове життя. Іншого не дано. Ще одна рана на моє зболене серце!

Наступного дня – 26 липня 2012 року – з-під мого пера вийшов іронічний вірш "**Конфуз**":

Пегас чкурнув кудись зі стайні.
А муза – з дому... Одностайні!
Я сам-один, як перст, у ліжку:
Що значить – попустити віжки!

А може, ну їх – тих пегасів.
Нема від віршомазів спасу.
Що не піт – то на коні...
Куди вже сіпатись мені?

Здались мені оці конфузи:
Ані Пегаса, ані музи.
І хоч би слово, крім люблю...
Підозрюю: Пегас – верблюд...

Знов про кохання віршик буде:
А що чекати від верблюда?
І сам старий, і рими збиті...

Боюсь: відкине він копита.

І що тоді? Сміється класик:
У всіх проблема – ці пегаси.
Без викрутасів – ну ніяк?
До речі, муза де твоя?

На кухню мовчки я поплівсь.
Дивлюсь – записка на столі:
"Усе – на плитці. Їж один.
Я – на базар і в магазин".

Ну, як я міг отак – на музу?!
Вплітав за дві щоки – від пуза.
Тепер Пегас хай чи верблюд –
Пишу, як я її люблю.

Отак пожартував собі, поширив нові рядки в Інтернеті, а потому пішов подихати свіжим повітрям. Врешті, подумати над чимось серйознішим...

Повернувшись, побачив, що в нового вірша – три поширення на "Фейсбуці". Валерій Терзі ще й прокоментував: "Коли мужчину гарно нагодувати, він стає набагато добрішим. Навіть пеїт..."

Я відповів: "Та що ж ми не люди – голодні піїти, пане Валерію! Істину кажете, хоч і обізвали пеїтом!".

Пан Валерій продовжив: "Ви, друже Іване, примусили мене, похмурого і злого, своїм віршем посміхнутися, а коментом – розсміятися... Дякую Вам!".

Я підвів ризку: "Будьмо! Уже тим, що посміхнуло, дорогий пане Валерію, виправдане народження нових рядків! Радий! Гарного дня, друзі!!!".

Вероніка Плісак із Нью-Йорка знову поширила мої вчорашні "Мурахи". Потім – Микола Гладкий і Тетяна Комарик.

Я прокоментував: "Сонячна пані Вероніко, як же добре, що Ви уподобали моїх "Мурах"! Не тільки за вікном, а й на душі враз стало сонячно! Дякую! Будьте мені щаслива і з гарним самопочуттям! Життя того варте, як і ми його!

А разом із Вами щиросердно вітаю моїх дорогих гостей – пані Галину Жубіль, пані Аллу Кравцову, пані Таню Комарик, добірних козаків пана Олександра Волкова, Миколу Гладкого, Василя Ковтуна, усіх Вас, мої ширі та доброзичливі друзі! Будьмо, попри всі негаразди та невтішні прогнози. Господь не фраер: своє найкраще створіння не дасть на поталу!".

Це я знову натякнув на з'яву нових матеріалів про кінець світу...

У п'ятницю 27 липня 2012 року написав ще один ліричний вірш, який назвав **"Човни"**:

На озері човни завмерли на воді.
А сонце на веслі пливе за горизонт.
Колись і ми були щасливі й молоді.
Та човником життя промчало, ніби сон.

Але, згадай, була і в нас казкова ніч:
Плив місяць на воді, як човник із веслом,
І ми пливли удвох на місячнім човні.
І щастя молоде на човнику пливло.

Яка краса цвіла у сьйві зір з небес.
І хвили, й солов'ї підспівували нам.
Хай забажала б ти, до зір домчав тебе б,
Хай забажала б ти, зорею став би сам.

Які щемкі слова від тебе чув тоді.

Невже і справді все минуло, ніби сон
На озері човни завмерли на воді.
А сонце на веслі пливе за горизонт.

Та як би не було, а спогад ожива.
Щаслива й молода у нім назавжди ти.
Як весла із води, вихлюпую слова.
На озері човни. Пливти їм і пливти.

Це – віддзеркалення відвідання вечірнього озера "Сонячного", що на моїх Позняках. Побачив, як пари плывуть на човнах. Точніше завмерли на них, милуючись довколишньою красою. Чудова картина перед заходом сонця. Захотілося залишити її в пам'яті. Здається, вдалося...

Разом із тим продовжував відстежувати політичне життя в країні, реакцію старших колег на нього. Так, Дмитро Павличко порадив Вікторові Юценку не вступати у виборчу кампанію у жовтні 2012 року, аби не принижувати своє звання Президента України, бо й так сприяв приходженню до влади очільника бандитів. І відразу посипалися нападки на поета в Інтернеті.

Особливо активно проявив себе 46-річний журналіст із Івано-Франківської газети "Галицький кореспондент" Роман Коцаба, який останніми словами обіклав Дмитра Васильовича за прислужництво всім режимам – від радянського і пострадянського – аж до нинішнього, зазначивши насамкінець: "Моя порада: неморально кусати руку, яка колись годувала, чуєш, Холую?! Поспішай писати мемуари, кайся у численних гріхах і зрадах та міркуй на самоті, чому купка заляканих, тупих і самозакоханих сцикунів в далекому 1991 році не спромоглася скористатися шансом, подарованим для Українців тодішньою розгубленою комуністичною фракцією "239"...

Милуйся тепер, Дмитре-недоумку, втратою держави, – проголошеної недостойними і керованої недостойними... І роздумуй, Падлюко, чому зараз (парадоксально – та це дійсно так!) гарантом держави є не еліта Нації (чомусь не випечена за два десятиліття Незалежності), а тупий неукраїнець і колишній рецидивіст-зек, який маніакально навіть своїй тіні боїться. Амінь".

Я прокоментував на "Фейсбуці": "О, це ми вміємо – свій свого, щоб чужий і духу боявся! Не живіть вчорашнім днем, панове! Думаймо, як сьогоднішньому допомогти! Не лайкою поміж собою, звичайно, хай і аргументованою, а пошуком виходу з ганебної ситуації, в якій ми є і, борони Боже, ще довго будемо, як накидатимемося один на одного за старі гріхи!".

Петро Кулінець, прочитавши мій новий вірш, прокоментував: "Човни наші, човни...А чи повні вони?!"

Хотів покритикувати, шановний мій пане-друже, а потім подумав: а може, це ніч була на перше липня, і якийсь соловей-гульвіса ще пояснював своїй половині, де він вештався, коли вже більшість перестали співати і зайнялися потомством...

Обнімаю! Дякую за настрої!".

Я відповів: "Нічого, мої друзі, що човни у чийось руках і завмирають на воді. І солов'ї у травні-червні голосисті. З мене орнітолог нікудишній: можу сплутати – чи то червнева була ніч чи липнева (замінити без проблем!), але вона була, і є що пригадати. Якщо гріє той спогад, вихлюпнутий із серця (і з пам'яті, звичайно,) та перелитий у слова, то я буду вважати, що не дарма маракував над аркушем паперу.

Може, й дурниця написалася, а мені здалося, що до ладу. Тому й оприлюднив. Що вже тепер говорити, коли пішло з комп'ютера: слово не горобець, натиснеш на "Enter" – не піймаєш! Будьте мені здорові та співочі, як солов'ї. А ті, що потомством опікуються, – успішні та любі! Добра, щастя і світлої п'ятниці, мої хороші!".

Пан Петро продовжив: "Ось від сьогодні розпорядженням владним вже припнули човен В.П.Резнікова, нашого першого заступника. Пам'ятаєте, ще з нашого "телерадіоминулого"?!"

А щодо орнітології, творіть, мій друже! Головне, що Господь давав і дає нам можливість й прагнення почути соловейка... Аби було так і з наступниками! Щойно говорив з Андрієм Ситаєм, Вам вітання. Бережімося!".

Я відповів: "Дякую, дорогий Петре Ананійовичу! Прикро, що так із Володимиром Петровичем вчинили – зачищають інформаційний вертолітний майданчик: вибори на носі. Панові Андрієві моє вітання. Тримаймося! Добра й здоров'я, мої дорогі друзі! Спекотно!!!".

Зателефонував синові – він зайнятий підготовкою чергового матеріалу. Сказав, що парламент наступного понеділка збирається на позачергову сесію (очевидно, хочуть поставити крапку в питанні про мови та про спікера...).

А надворі – нестерпна спека: прогнозують підняття стовпчика термометра аж до плюс 30 градусів!

Крім Вероніки Плісак, Олександра Волкова та Петра Кулінця, більш ніхто не поглянув на мої "Човни". Прикро, але факт. Мабуть, вони мілкуваті вийшли. Треба про щось інше написати...

Телефонувала Тамара Лозова – головний редактор журналу "Ми і Президент": пропонувала піти до неї власним кореспондентом, як, наприклад, Михайло Калініченко з Черкас. Мовляв, за кожний організований матеріал буду отримувати двадцять відсотків від суми, заплаченої за публікацію спонсором. Я люб'язно відхилив це запрошення: цього ще мені не вистачало – ходити до потенційних героїв публікацій і вмовляти їх згодитися на платні статті – тобто на відвертий піар. Ні, сказав подумки сам собі, незалежність мені надзвичайно дорога, ніж ота блискітка на чийсь пиху. Досить – маю свободу і нікому її не віддам!

І наступного дня – в суботу 28 липня 2012 року, продовжуючи вчорашню тему коментарів з приводу мого вірша "Човни", побажав усім користувачам на "Фейсбуці", щоб "і слов'ї були при ділі, і ми – умілі! Словом, гарної суботи, мої милі! А там і крок вже – до неділі!".

Петро Кулінець відреагував на ці слова реплікою: "Гарно, друже! Щиро засміявся "слов'ям при ділі" і "нам – умілим".

З Володимиром! Хай молить Бога наш український патрон, щоб, нарешті, істинне князювання, а не поборювання народу було в рідній Україні...".

Я відповів: "Істинно так! Дякую! З Володимиром, друже Петре!".

Суботній ранок надихнув написати новий вірш під назвою **"Перестрінься!"**:

А ти перестрінься мені на путі,
Коли десь ітимеш, заглиблена в себе,
З очима такими, як мрійливе небо,
З волоссям, як листя у лип, золотим.

На смугу зустрічну зверну – не минеш.
І ти, мов проснувшись, всміхнешся до мене
І скажеш, що буду багатим непевне,
Бо ти не впізнала на цей раз мене.

А я, мов повірю, здивуюсь – невже:
Отак я змінився, що вже не впізнати?
Воно б не завадило стати багатим.
Але то, напевне, про інших уже.

Я буду розпитувать, як ти та як,
А в тебе ураз посмутнішають очі.
Ти скажеш, що заміж за інших не хочеш,
За мене б пішла, та одружений я.

Я буду тебе бадьорити: казати,
Що все уладнається. Й той, твій багатий,
Побачиш, не раз буде лікті кусати,
Але вже дарма буде й пізно кусати.

Ти скажеш, що Богові в вухо б оті
Слова. Посміхнешся і знов десь ітимеш.
І усміх твій в пам'яті довго цвістиме.
А ти перестрінься мені на путі...

Щоб знов мені зичити бути багатим,
Та, бачиш, не це у житті головне.
Колись ти обрала його – не мене.

Тепер час тобі, певно, лікті кусати.

Знову лірична тема. Але вже інший аспект. І я був радий, що про це вдалося написати. А там, сподівався, і друге дихання відкриється. Важливо тільки не зупинятись!

Валерій Терзі прокоментував: "Не жалійте її, друже Іване! Нехай тепер кусає лікті! Так їй і треба!".

Я відповів: "Та вже, гадаю, вистачить того, що так написалось, пане Валерію! А розумному, кажуть, і натяку досить! Гарного Вам суботнього вечора, друже!

Дякую, що заходите в гості та ще й поширюєте першодруки. При цьому не можу відмовити собі в задоволенні сказати щире спасибі і пані Галині Жубіль, і пану Івану Дремлюзі за сердечне ставлення до нових рядочків! Гарних вихідних Вам, друзі!".

Недільного ранку 29 липня 2012 року написав вірш "**Там, де озеро...**":

Там, де озеро і клени,
Де тополі срібні в ряд,
Є тепер відрада в мене –
Качка й виводок качат.

Принесу їм крихіт хлібних –
Як спішать навстріч мені!
І мов пілінг – дотик рибок:
Срібна зграйка біля ніг...

Я вдивляюся у хвилі.
Бо вже пізно – на дівчат...
А вони ж красуні – сили
Де б знайти недобачать?

Діду – подумки всміхаюсь, –
Може, досить – прохолонь!
А качатка підпливають –
Ловлять крихітки з долонь.

Де взялися – збіглися діти.
Врозтіч – злякані качки.
Розкошує в сонці літо.
Галасують малюки.

Допірні – щоб наздогнати!
І пірнають. Їм услід:
"Поверніться!" – кличе мати.
Де там – неслухи малі!

І не може гримнуть татко,
Бо у нього на руках
Спить вколисане малятко:
Ще розбудить малюка...

Рибки зграйкою круг мене.
І качине чути "Кря!"
Там, де озеро і клени.
Де тополі срібні в ряд.

Діти. Виводок качиний.
Тато й мама – молоді.

Липень. Спека. І спасіння –
Стать по горло у воді.

Так закінчився ще один мій похід на озеро "Сонячне". Звичайно ж, я усвідомлював, що вірш, крім нагадування про спекотне літо, нічого іншого в собі не мав. Так собі – картинка з природи... Плавилися мізки – ото й наслідок!..

Микола Гладкий поширив новий вірш на "Фейсбуці", а в мене на стіні залишив кліп "Притча про любов". Це була розповідь про те, як з одного острова, який був під загрозою зникнення, кораблі врятували коштовності, а для любові на них не знайшлося місця. І тільки один старий чоловік, припливши на острів на човні, врятував любов. Вона допитувалася у пізнання, хто був той старий? І пізнання відповіло: "Час!".

Я прокоментував: "Гарна притча. Дякую, дорогий пане Миколо! Любові Вам і привітної неділі, друзі! Справді: тільки час знає, наскільки важлива в житті любов! Вона може пливати й на звичайному човнику. І не треба їй пишних кораблів із багатством, яких все одно поглине час. Бережіть те, що гріє душу, – свою любов, друзі!".

В понеділок 30 липня 2012 року минуло дев'ять днів, як не ми осиротіли на Богдана Ступку. Пригадав прощання в театрі і написав того дня вірш **"Іван Дзюба"**:

Як прощались зі Ступкою ми у театрі,
З піснярем Демиденком Андрієм zostались
Ми на сцені в куточку й дивились, як натовп,
Уклонившись небіжчику, плинув із зали.

Трохи збоку – солдати з почесної варти,
З ними поруч – у траурнім почті артисти.
Лазова Поля між них вся в сльозах. І раптом
Повз нас двох Іван Дзюба майнув непомітно.

"Пане Йване!" – в Андрія і в мене водночас.
Він спинився, поглянув, нам руки потиснув.
Мить – і далі пішов. І що вразило – очі:
Так мигнули, як в душу заглянули дійсно.

Мов казали: ти бачиш, як світ наш повужчав,
От уже і Богдан... А що далі – не чулось...
І ми слідом... А він – розчинився у гущі,
Де людський вирував розтривожений вулик.

Ми розстались з Андрієм: тримаймось, козаче!
Я йшов Києвом. Згадував погляд той, очі,
Й не таким безнадійним, а дужчим неначе
У душі я ставав, як немов помолодшав.

Ні, не втрачено все в нас, кохані та любі,
Хай які там вітри дмуть зненацька у спину!
Бо ще поруч – ці велети духу, як Дзюба,
А це значить – країньство живе й Україна.

Ой леліймо те слово та ним дорожімо,
На поталу, бо Боже, його не віддаймо!
Я пишу ці рядочки, а поруч незримо
Очі совісті нації й дух, що незламний.

От дивина – ніколи не думав, що коротка (буквально – секундна!) зустріч на траурній події зі знаменитим шістдесятником (до слова, донеччанином!) – соратником В'ячеслава Чорновола та Василя Стуса, автором легендарної праці "Інтернаціоналізм чи русифікація?", за яку як "антирадянську" 1973 року

був засуджений Київським обласним судом до п'яти років ув'язнення і п'яти років заслання, може стати темою вірша. А таки ж стала. І слава Богу! Сьогодні на моєму робочому столі – фундаментальне дослідження Івана Дзюби "Нагнітання мороку. Від чорносотенців початку ХХ століття до українофобів початку століття ХХІ". Такий він потужний і досі – незламний, як і написалося у вірші.

Моя публікація спричинилася до нових спогадів про Богдана Ступку на "Фейсбуці". А вірш "Іван Дзюба" поширив лише Микола Гладкий, хоч схвалили, крім нього, Олександр Волков, Вероніка Плісак, Надія Сізова та Василь Ковтун. Пізніше до них приєдналися Галина Жубіль та Іван Дремлюга.

А надворі ставало ще спекотніше: градусник на балконі в тіні показував 33 градуси за Цельсієм. Розболілася голова, а тому не ризикнув іти на озеро. Крім своїх пігулок, лікувався ще й чаєм із м'ятою...

А в парламенті того дня розпочалася позачергова сесія. Народний депутат України Олег Ляшко по суті зірвав голосування закону про мови № 9073, безперестанку кричучи першому заступникові голови Верховної Ради України Адаму Мартинюку: "Ви не маєте права, Адаме Івановичу! Це – шахрайство!".

Врешті, голосування за поправки виявило нікчемний результат – за їх внесення в законопроект Сергія Ківалова та Вадима Колісниченка проголосували лише 28 депутатів, присутніх у сесійній залі. А це означало, що Володимир Литвин, який продовжував залишатися спікером парламенту (питання про нього навіть не вносилося до черги денної позачергової сесії) мав підписати прийнятий закон і подати його на розгляд гарантові Конституції України – главі держави. І коло мало замкнулося! Російська мова отримувала режим найбільшого сприяння в Українській державі. А українська мова перебувала б, як і завжди, на задвірках.

Напередодні у "Світському житті" Катерини Осадчої на "1+1" тодішній Прем'єр-міністр України Микола Азаров порадив уголос журналістам телеканалу мовити не тільки українською, а й чудовою російською мовою. Після такої рекомендації від влади, як кажуть, коментарі були вже зайвими!

Партія регіонів того понеділка провела свій – уже 14-й – з'їзд. Першим номером у переліку став голова партії Микола Азаров. А другим – знову жінка, цього разу блондинка – народна артистка України Таїсія Повалій. Благословив регіоналів на перемогу на виборах 28 жовтня 2012 року почесний голова партії Віктор Янукович. Подумалося з гіркотою: от і вір після цього, що вибори пройдуть демократично, законно і без застосування владного ресурсу. Де там!

Кінець липня припав на спекотний вівторок. Тому й не дивина, що саме того дня – 31 липня 2012 року – народився однойменний вірш "**Спекотно**":

І дихать нічим – спека клята,
І хилить серед дня поспати,
І просто плавляться мізки...
Боюся навіть щось писати,
А після сну – перечитати
В екстримі писані рядки.

Іду – на вулиці собаки:
Порозлягались небораки
І солодко в тінючку сплять.
Несе їм продавщиця в мисці
Води і дещицю поїсти –
Раніш неслись уже б здаля,

А тут – і оком не мигнули:
Ото послули – так послули.
Не стала жіночка й будить.
А з мені піт ллє ручаями,
Сховався би в тїнь, собаки, з вами,
Та краще далі від біди...

Не те, щоб дуже вас боюся,
Та ще на клятого нарвуся,
Бо й серед вас усякі є.
Нема чим дихать – йду до хати,

І в хаті – нічим: спека клята.
Геть коло замкнене моє.

Але беру себе у руки:
Вже краще хай ці творчі муки,
Аніж іржавіє перо.
Ти – глянь: рядочок за рядочком,
І голуби у них туркочуть,
І в'ється в даль ясну Дніпро...

Ото нагішусь рідним словом,
І легше дихати, братове.
Вмикаю телик – спека й там:
Знов хлопці чубляться у Раді.
І не приймаються поправки,
Оті, що як повітря нам.

Задуха й справді в рідній хаті,
Бо спека і життя прокляте,
Коли своє не ставлять в гріш.
Спитати б, як же далі бути:
Чи як собакам тим заснути,
Бо що за сон бува миліш?

Ех, все було б воно нічого,
Та важко після сну отого.
Бо все одно хіба що псам...
Проснешся: інша вже країна,
Хоча і зветься Україна,
Але чужа вкраїнцям, нам.

Гадає хтось: згущаю фарби –
Хіба хтось може нас загарбать,
Та ми ж усі – в один момент –
На захист прийдемо до Ради
Та запитаємо у влади,
Та в нас гарант же – Президент...

Мої наївні українці,
Ви й досі вірите в казки ці,
Від когось захисту ждете?
А він не падає із неба.
Як не подбать самим про себе,
То й Україну проспите.

Спекотно, любі, нічим дихать,
Але не це найбільше лихо.
Найбільше – склавши руки ждять,
Коли обрані "тьоті й дяді",
Знов гендлювать почнуть у Раді
Святим – ото уже біда.

Отак, як з мовою сьогодні,
Коли вкраїнці у безодні,

А Литвини – знов на коні.
І що завгодно – все підпишуть.
Такі от неутішні вірші:
Спекотно, що й казати мені.

До прикроців погоди додалося мовчання мого видавця, і це мене дуже тривожило. Але заспокоював себе тим, що невдовзі виберуся до Севастополя, отже, конкретно спілкуватимуся зі своїм партнером, і в такий спосіб спільними зусиллями доведемо до кондиції нову книжку. Час уже було побачити, що з мого наміру вийшло, бо руки прагнули нової роботи, а книги "Заберу тебе в сон" ще й досі не було. Крім електронної версії, звичайно.

Довго (аж до пів на четверту ранку!) дивилися наступні серії фільму "Велике століття", а тому зранку з дружиною рухалися, як сомнабули.

Сонце ж надворі ставало просто немилосердним, випалюючи все на світі: горіли ліси на Херсонщині і в Ялті. Зранку 26 градусів, а вдень доходило до 40. І синоптики прогнозували, що така спека триматиметься до середини серпня. Ще те випробування!

Олександр Волков та Микола Гладкий першими поширили новий вірш, а за ними – Надія Кобзарєва та Наталія Кружко.

Пан Олександр додав репліку: "Уже проспали. А ще краще поміняти букву "п" на "р": це жорсткіше, але правдивіше. Гірко й образливо до сліз".

Я відреагував: "Дякую Вам, дорогі мої друзі, за те, що у Вас такі чутливі серця та праведні душі. Тримаймося, друзі, не піддаючись розпачу! Бо це – не найкращий порадник!"

Олександр Волков продовжив: "Іване Васильовичу, та набридло вже тут читати гнівні і викривальні слова молоді, а на питання, чому ви тут, а не на мітингу, тільки хамство у відповідь. Так і живемо!"

А Микола Гладкий додав два кліпи на пісні Віктора Цоя "Вимагаємо перемін" та Ігоря Талькова "Я вернусь!"

Пан Олександр прокоментував: "Віктору було 28 років. Пішов зовсім молодим, але тут хоч авткатастрофа, а Ігоря Талькова прямо на сцені вбили в його 34!"

Петро Кулінець додав: "Єдине, що Ігор знав, що з ним так вчинять... Не поспішав у партійні списки, а сподівався бути почутим..."

Я відповів: "Так це ж були люди з власним громадянським стрижнем, патріоти, а в нас цинічна босота, ладна лягти під будь-кого, аби тільки побільше заплатили та поманили лауреатством. Вони ще підтанцюють на трибуні, щоб зірвати оплески, хоч досі цього не робили так вочевидь. Яка влада, такі й оспівувачі її."

А нам ще далеко до привалу. Як писала Ліна Костенко, "доки геній стоїть, витираючи сльози, метушлива бездарність отари свої пасе". Шкода, що в отари потрапляють і таланти. Але таке враження, що вони перестали вірити, що справді талановиті і народні, а тому хапаються за першу-ліпшу можливість заробити, переконуючи себе, що гроші не пахнуть.

Яке невігластво: не просто пахнуть – смердять!"

Прочитавши мій вірш "Спекотно", Галина Жубіль зі Львова повідомила на "Фейсбучі": "Пане Іване, а в нас – дощ благодатний! Сподіваюся, що принесе очікувану свіжість на всю Україну! Змиє всі гріхи, погані помисли, негідні вчинки... Так хочеться, щоб осінь була врожайною на добро, справедливість, чесність, щоб справдилися очікування наші... Всіх втомила спека..."

Я погодився, написавши експромтом три строфи під назвою **"Дощу б нам – хоч краплинку!"**:

По-доброму Вам заздрю, пані Галинко!
А нам дощу хоча б краплинку!
Сьогодні ворони по землі ходили –
Напевне дощ буде до неділі!

Хоч синоптики кепські з поетів,
Але є така народна прикмета:
Ворони на землю спустилися з неба –
Чекати дощику рясного треба!

А коли насититься земля дощем,
То, може, й вродить щастя ще!
Давайте вірите, тримати кулачок!
І хай росте щасливим Ваш внучок!

Олександр Волков схвалив ці рядочки і повідомив: "Колись мені мій друг Сашко казав так: "Капелюхи низько літають, мабуть, буде дощ! На жаль, помер вже".

Я відповів: "Бачте, пане Олександр, ще одна прикмета. Жаль, капелюха не маю – запустив би з десятого поверху: вочевидь низько б полетів. А тут і дощик – на поріг! Дай, Боже! Бо хмаритися вже почало...".

Пан Олександр продовжив: "Коли ж це було, років з 30 минуло, чомусь він кашкети капелюхами називав...".

Я написав: "З гумором був чоловік! Земля йому пером і вічна пам'ять!".

І того ж дня стало відомо, що голова Верховної Ради Володимир Литвин таки підписав Закон України "Про засади державної мовної політики" № 9073, що значно розширювало застосування російської мови на регіональному рівні, а, отже, він був спрямований на згортання державної мови – української!

Закон був спішно відправлений на підпис Віктору Януковичу, про що повідомлялося на сайті Верховної Ради України. Власне, це я й прогнозував у тодішньому вірші "Спекотно". Тому й констатував у стислому коментарі: "Гіркий вівторок настав, дорогі українці! Маємо удар від Верховної Зради України під самий дих!".

Галина Жубіль відреагувала на мої слова реплікою: "Прикро! Соромно! Але я зрозуміла, що воно це зробить, коли побачила його "орлів" у списку Партії регіонів...".

А Валерій Терзі додав: "Зрада народу! Це правда! Але нам ридати не потрібно! Кожен, хто вважає себе патріотом і українцем, повинен пропагувати і плекати мову українську.

Друже мій пане Іване, Ви робите це через поезію, я робитиму на своїх лекціях перед студентами і колегами".

Я відповів: "Це правильно, пане Валерію! Головне, щоб Вам узавтра не запропонували свою лекцію промовляти російською, як порекомендував Прем'єр-міністр України Микола Азаров у бесіді з Катериною Осадчою журналістам телеканалу "1+1" мовити не тільки українською, а й чудовою російською мовою!".

На такій прикрій ноті закінчився ще один літній місяць. Настав час зустрічати серпень.

Але не написалося жодного рядочка – не той був настрій. Сподівався на вечір і ніч, котрі були попереду...

Дружина збиралася на роботу: навіть важко було уявити, як вона в таку спеку витримає півторагодинний фітнес чи степ?! Героїчна жінка. Дай, Боже, тобі сил, встигаю сказати, перш ніж зачиняться за нею двері, а сам опинюся в тиші самотності. Зі своїм сподіванням на нове слово в новому рядку.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 10 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 40

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Німі", "Усох кленок", "На суді часу", "Незмінно", "Зустріч", "Проспівайте "Курли!", "Помилка Цезаря", "Мед і вино", "Прийди до мене", "Невесела історія", "Своя дорога" та "Згвалтовані", котрі з'явилися на світ божий 1-8 серпня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Під тяжким настроєм від духовного згвалтування українців, яким стало прийняття закону про мови від затятих українофобів Сергія Ківалова та Вадима Колісниченка, у середу 1 серпня 2013 року написав вірш "Німі":

І нас родила рідна мати,
І вчила рідне шанувати,
І над колискою співала,
Щоб доля діток не минала.

І пісня, що співала ненька,
Навік вросла в моє серденько.
І де б не був, вона вертає
До дорогого серцю краю,

Того, що в світі є єдиний
І зветься любо – Україна.
Чому ж сьогодні гірко так
І серце туга огорта?

Бо раптом – морок і п'ятьма.
І жінка йде навстріч німа.
Я пізнаю її – матуся!
До неї радісно горнуся,

І завмираю – потім в крик:
У мами – вирвали язик.
Куди не гляну – серцю дико:
Усі матусі без'язики.

Над дітьми схилені мовчать.
І огорта мене печаль.
І з серця слово виринає
Про те, що кращого немає,

Хоч обійди весь білий світ,
Як рідне слово, край твій, рід.
А діти, що його не чують,
Нікими поміж всіх простують.

І не питай – мовчать, німі.
І мовкне, мовкне голос мій.
Десь там він губиться – в п'їтьмі.
І байдуже усім – німі.

Була і слід її схолов –
Найзапашнішої із мов.
Тепер чужа зусюд лунає.
Була Україна і немає.

Невже він був – козацький рід?
Німі – і діти, й матері.
Хто винен – не питай: самі.
Могли б засвідчить, та – німі.

Виставив новий вірш в Інтернет, написавши на "Фейсбуці" і супровідний коментар: "Хай би вродив день, якого хотілося, друзі! Та чи такий він сьогодні? Німію. А жити треба. Невже буває гіршим, ніж учора? Не знаю. День покаже. Стріли його. Будьмо!!!".

Продовжуючи теми мовного закону від 3 липня 2012 року та прислужництва спікера Володимира Литвина, Олександр Волков написав на "Фейсбуці" під моїм попереднім коментарем "Бач, він не забарився – хитромудрий Литвин!": "Значить справи наші кепські, раз сучасний Анастас Мікоян вирішив продати країну. Значить впевнений, що залишиться біля корита. Скоріше всього переляк, підтверджений зеленню, зробив свою чорну справу. Безкоштовно він на таке не зважився б!".

Я погодився: "Навіть сумніватися не доводиться, дорогий пане Олександрє! Душа – як випалена вогнем стерня: аж почорніла вся. Бо де гляну – димить. Дихати нічим!".

Пан Олександр, поширивши моїх "Німих", додав: "Ох, дійде до того, що під ними земля горітиме, їм дихати будемо нічим!

З вогнем грають. Прокинеться таки наш народ. Ой, прокинеться, і тоді буде, як у Єжи Гоффмана – "Вогнем і мечем"!!!

В мені повні очі сліз! Дякую Вам, пане Іване!".

Я відповів: "У мене теж, як Ви самі відчули, дорогий пане Олександрє! Дякую за таку надійну душевну підтримку! А душа й справді – як вигоріла стерня: аж почорніла від розпачу. Та живімо далі, друзі! Мусимо! Бо ще не вечір!!! Факт".

Четвер 2 серпня 2012 року розпочав із привітання іменинниці, у якої моє прізвище (правда, з додатком – Левченко-Суєтова): "Бог його святий знає, що ця зовсім юна ще пані більше всього на світі любить: чи милуватися безмежжям довкілля, чи історією рідної столиці, чи улюбленими ніжними квітами – незабудками, васильками та маками, чи справою, якій віддається сповна і з величезною радістю, бо є професійним піар-менеджером?! А от кого вона любить – про це знає безпомилково весь світ: свою чудову родину, свою рідну і неповторну Україну. У кого закохана і віддала своє ніжне та любляче серце, теж знає пів-України, а відсьогодні і вся планета Земля, бо йдеться про її чоловіка – мужнього козака, вірну і надійну опору в повсякденному житті та професійній діяльності – любого їй пана Олега.

Гадаю: тепер, друзі, ви зрозуміли, що мова про щасливицю, котра зустрічає сьогодні свій найкращий і найдорожчий день – День народження – розкішну столичну красуню пані Олену Левченко-Суєтову.

З роси й води Вам, наша мила імениннице!

Хай Ваше особисте свято, попри цей спекотний серпневий четвер, щедро подарує приємні миті спілкування з любимими та дорогими Вашому серцю людьми, додасть чудового самопочуття, світлого життєствердного настрою, творчої наснаги у здійсненні найсміливіших і захоплюючих планів у такій неозорій царині і життєво необхідній справі, як громадська думка!

Словом, легкого Вам пера, людського щастя і добра!

Хай буде справді незабутнім цей день для Вас, пані Оленко, і привітним усім нам, мої дорогі друзі! Творчих висот і мудрих Вам порад від найпершого вчителя – життя! Креативу повсякчас і незрадливих, надійних однодумців та сподвижників!

Будьмо успішні у всьому! Неодмінно!

І слава нашій любій Україні!"

Іменинниця відгукнулася на моє привітання: "Шановний Іване Васильовичу!!! Красно дякую за непереврені, чудові, добрі слова!!! Все-все, до єдиної букви – чудові побажання!!! В мене від емоційного хвилювання трішки слізки на очах. Та то від щастя та таких приємностей!".

Я додав: "Щиро радий іще одній можливості, мила Оленко, привітати Вас із найсонячнішим днем – Днем Вашого народження! Будьте мені щасливою! Все решта – похідне!".

А настрої у самого – безрадісний, мінорний, як і вчора. Тому й вірш народився невеселий, який я назвав "Усох кленок":

Кленок наш ріс і раптом всох...
Додав мені такого болю!
... Дограємо і ми на двох
Розписані з тобою ролі.

Ми добре знаєм про фінал.
Але допоки він ще десь там,
Дограймо, що належить нам,
Без потрясінь у нашій п'есі.

Всі мізансцени – назубок.
І кожна репліка відома.
От тільки жаль – усох кленок
Так передчасно біля дому.

Я знаю – в тім моя вина:
Схопився пізно поливати.
Збав Бог – підкрадеться фінал,
Котрий стрічатимеш одна ти.

Колись так буде все одно,
Але нехай, щоб не зненацька.
Так зеленів і всох кленок.
Саджали вдвох. І марна праця.

Душі тривожно. Й не до сну.
В твого – всю ніч я насторожі.
На все готовий, лиш одну
Тебе залишити не можу.

Усох клинок наш. І думки
Полізли в голову – печальні.
Життя – це п'еса не з легких.
Найважче грати – у фіналі.

Думав-гадав так: поїду в Севастополь, а там зможу відволіктися від болючих-гірких думок. Бо все-таки ще, сподівався, на інший фінал у цій безумовно доленосній для нас, українців, проблемі.

Мовчав і мій видавець, що мене дуже тривожило. Та знов-таки заспокоював себе: поїду в Севастополь, буду конкретно спілкуватися з ним і доводити до кондиції нову книжку. Час уже побачити, що з мого наміру вийшло: чесалися руки до роботи.

А відволікався, хоч на мить-іншу, читанням. Тоді в мене накопичилося боржків неміряно: зокрема, новий роман "Далекі береги. Назустріч долі" Ромена Сарду (сюжет із підкорення Америки), а також бестселлер Анн-Дофін Жюльіан "Два маленькі кроки по мокрому піску".

Почав з останнього: Боже, які це нестерпні страждання матері, коли вона має провести в останню путь свою трирічну дитину Таїс (а її менша донька Азіліс захворіла на те ж саме – невиліковну метахроматичну лейкоцистозію)! Через кожну сторінку припиняв читання, щоб перевести подих і витерти від сліз окуляри...

Галина Жубіль, продовжуючи тему мого вірша "Німі", вигукнула: "А як тій матері, яка тоте виносила, вродила, вигодувала, мови рідної навчала?!".

Олександр Волков поширив на "Фейсбучі" мій вірш **"На суді часу"**:

А таки ж запитають на Вічнім суді –
Чи Історії, Божому – хай як назветься,
Де і з ким ти, голубчику, був отоді,
Як усі між собою зчепилися в герці?

Пригадають сповна нам майдани оці.
І кого після них привели ми до влади.
І кому на догоду служили співці.
І кому старцювать довелось христареди.

Хто державу зіпхнув в борговий цей рівчак,
Що в залежність засмоктусь, як у болото?
Хто беззахисних нас, як голодних собак,
Гнав на вулицю в пошуках хліба й роботи?

А усяк же хотів би, щоб з маслом був шмат.
Та щоб щастя, якщо не собі, то хоч дітям.
Тільки хтось мав мільйони. І дулю хтось мав,
Хай і гибів, як раб, там, де мусив робити.

Люди мерли, як мухи, скорившись біді.
І кормигу – хрест долі – несли так слухняно,
Що здригнеться Всевишній на Вічнім суді,
Як нарешті побачить вселюдське страждання.

І засудить невідатних, роз'єднаних нас,
Що ми волю свою змарнували ганебно.
От де справді біда – осоромити час:
Топцювати на місці, де діяти треба.

А були ж у нас сили – такі молоді.
І любити не гірше за інших ми вміли.
Так ото ж і спитають на Вічнім суді,
Що з любові тієї і нащо ті сили?

Якщо бачиш, що нелюд викохує зло,
І ти байдуже можеш пройти мимо нього,
То вже краще б на світі тебе не було,
І мене, як на те, й покоління такого...

Прийняли ми на плечі державу і час.
За чужі не удасться сховатися спина.
Бо як хтось і спроможеться виправдати нас,
То врятована нами таки Україна.

До вірша мужній закарпатець стисло додав: "У мене вже немає слів!".

Я прокоментував: "Я втішений тим, що Ви мене розумієте й з півслова, дорогий пане Олександрє!
Дякую Вам, що Ви є такий і спокійно робите свою справу – ту, що до душі, що болить, бо хочеться щасливої України. А для цього треба не губити її в собі.

Коли я працював у Севастополі, писав двома мовами, аби донести до всіх – у кого відразу викликала моя українська (правда, пісні на мої вірші українською мовою – слухали і схвалювали, особливо

ті, де про маму, про рідний край, про чекання коханих з морського походу тощо), але зараз, коли така нищівна загроза виникла моїй рідній мові, пишу і розмовляю категорично українською.

Суть у тім, що мова тоді розвивається, коли нею говорять, а не просто знають її. Вона живе передусім у своєму вжитку – в усній та письмовій формі. Для цього треба потрудитися істинним носіям рідної мови, оскільки державні мужі демонстративно одвернулися від сподіваного (належного, як скрізь), протекціонізму в розвитку державної мови.

Не дати висохнути джерельному витoku рідної мови – пропагувати її, говорити нею, писати й читати, що виходить на ній. Тоді вона житиме. Ви робите це своїми зусиллями. Я радий, що останнім часом, спілкуючись зі мною, Ви все настійніше пробуєте писати українською. І у Вас виходить! Дякую ще раз і зичу гарного четверга! Будьмо!!!

А слів у нас вистачить, дорогий друже Олександр, бо маємо в себе одну з найбагатших (передовсім у лексичному наповненні) і найвиразніших мов у світі! Пишаймося цим. І знаймо рідну! Бо ми – це вона!".

Олександр Курц першим поширив на "Фейсбуці" мій вірш "Усох кленок". Я прокоментував: "Щиро дякую, дорогий пане Олександр, за поширення мого "Кленка".

Як Ви зрозуміли, там не тільки про збереження довкілля. Шануймося та бережімо тих, кого любимо, і те, що гріє наші душі! Будьмо, друзі!".

Олександр Волков додав: "Найважче грати – у фіналі" (с). Так воно і є, дякую, пане Іване!".

Василь Ковтун був стислим: "Вражений...".

А Галина Жубіль написала: "Життя – це складна п'єса, звичайно. Але якщо актор грав достойно, то і фінал буде достойний. Це я про Вас, наш дорогий пане Іване.

Гарного дня! Навесні посадіть вишню, Боже дерево".

Я відповів: "Дякую, мої друзі! Як гарно: були в гостях і пані Галина Жубіль, і пані Алла Сафронова, і пан Василь Ковтун! Дай, Боже, Вам натхнення та легкого пера! Хай без зайвих слів прозориться думка, а викоханий рядок зігриває читацьке серце. Будьмо!!!".

Олександр Волков порадив: "Восени треба саджати вишню – краще прийметься!".

Я погодився: "Тоді – восени. Це вже легше: менше чекати...".

Василь Ковтун додав: "Іване Васильовичу, у Вас що слово – то зерно, що твір – то саджанець. Здоров'я Вам у Вашому саду і рясного врожаю!".

Я відповів, але далеко не одним словом: "Дякую, пане Василю! У Вас усе попереду – з досвідом прийде бажання урізноманітнити тематику творчості. Тільки прошу Вас: ні в якому разі не зациклюйтеся на політиці.

Я себе картаю за це, але як громадянин мушу реагувати на дисонанси часу, коли політика виходить на перший план у суспільному житті. Однак, повірте мені, це – не найкраща сфера докладання авторських зусиль.

Врешті, можна й там сказати своє слово. Але погляньте на класиків: вони торкалися цієї проблематики лише побічно, описуючи життя країни на зламі епох чи протистояння в суспільстві (візьміть того ж Олександра Блока – поема "Возмездие" чи Сергія Єсеніна – "Анна Снегина").

Є небезпека продукування штампів: влада – це сякі-такі, а ми – співці – праведні та божі. Тим більше, що майстрів різноманітних філіппік вистачає.

Але те, що припустиме в публіцистиці, надто неприродне, а то й шкідливе в поезії. От проаналізуйте, будь ласка, свої твори за останній час: чи багато їх, котрі б Ви наважилися прочитати перед широкою аудиторією, так би мовити, віч-на-віч? А тільки для неї ми й пишемо, витрачаючи свій дорогоцінний час, а то й життя.

Отже, громадські емоційні сплески породжують нашу реакцію на нові політичні реалії. І це нормально – відгукнутися на них.

Однак основна робота – це коло життєвих тем: те, що Вас повсякчас оточує і болить Вам. А головне – тем, які Ви досконало знаєте. Саме вони – розроблені з точки зору нашого неприйняття аномалій (виживання тих, хто справді трудиться з останніх сил, але має за це копійки, яких не вистачає на гідне життя) – логічно продовжаться у всіляких закличках щодо конкретних фігурантів (хоча це теж не є функцією поезії).

Словом, Ви точно висловилися, що Ваш учитель – життя. Тож долучайтесь до нього, а не залишайтеся одвічним учнем. Тобто визначіться: що Ви хочете досягти, коли беретеся за написання віршів. Це – по-перше.

По-друге. Поезія – мистецтво особливе: в основі кожного твору – враження автора від конкретного факту життя, але так образно втілені в слові, що не під силу ні публіцисту-журналісту, ні політику, ні колезі-прозаїку. Тому (я вже Вам одного разу про це говорив): не замахуйтеся на батальні полотна, обмежтеся невеликим ліричним твором, але вибудуйте кожен рядок так, що не присікаєшся до жодного слова чи образної фігури, яка доречна в розроблюваній темі.

Суть у неповторності Вашого стилю. Якщо це не виявляється (оригінальний автор відразу пізнається своєю стилістикою!), маємо те, про що писав Василь Симоненко, коли читачі дякували поетові не за свіжі та неповторні образи, а за те, що принаймні й вони так само уміють писати...

Мудрість полягає в тому, щоб написати так, як ніхто не зуміє. І запропонувати те, що ще не розроблялося в творчих лабораторіях колег. Це – дуже важко. Але я свідомо Вас орієнтую на це, щоб Ви не переоцінювали реагування окремих читачів на написані щойно твори. Вони можуть бути актуальними, навіть злободенними, але до літератури не мають жодного стосунку. Тільки з найвищих критеріїв треба підходити до своєї літературної роботи.

Одним лише заспокою Вас: кожен автор проходить через дитинство своєї поетичної діяльності. Тут і невірність стилістична (намагання в один рядок вмістити все, що на душу ляже), і наслідування, і невміння поставити крапку в певній темі тощо. Однак, і на цьому хочу наголосити: дитинство (себто початківський період творчості) закінчується там і тоді, де і коли ти сам вимогливо оцінюєш результат своїх зусиль: варте оприлюднення те, що ти написав, чи хай відлежить, а потім повернешся до нього і доведеш до взірця.

Мені про це ніхто не говорив, бо я не мав такого співрозмовника ні на ранньому етапі своєї творчості, ні пізніше. А тому не повторюйте чужих помилок, моїх зокрема: демонструйте свою оригінальність, відточуючи до блиску кожен рядок, кожен строфу, кожен вірш.

Впевнений: прийде задоволення від вдало виконаної роботи, яку захочеться показати не тільки найближчим друзям, котрі вибачають будь-які недоречності, а й найширшому загалу. До цього треба прагнути. І бачити себе сам-на-сам з аудиторією, якій Ви адресуєте свій твір, прогножуючи її реакцію.

Вибайте, що пишу про це, але мені дуже хочеться, щоб Ви дивилися на написання віршів з точки зору внесеного попередниками досвіду у цій літературній галузі.

Скажу прямо: оманлива легкість у творенні поезії. У Вас усе вийде, якщо будете свідомі того, що до Вас цим ремеслом займалися такі велети слова, як Гете, Байрон, Пушкін, Шекспір, Шевченко, Блок, Єсенін, Кіплінг, вже не кажу про Гомера, Данте чи Петрарку.

Сприймійте ці рядки, як добрі побажання і Вам, і мені, і всім, хто молиться на слово, яке неодмінно прийде в рядок і оживить його, бо в ньому пульсуватиме свіжа думка, а в формі відіб'ється досі ніким не пропонований, себто свіжий, переконливо виразний образ.

І хай повік не засохне живий кленок поезії, не засмітиться чисте джерело поетичної творчості. З вірою в це щиро зичу Вам натхнення і вдоволення від написаного, хай воно і рідко буває. Бо така природа творчості – прагнення досконалості та неповторності. Людського життя не вистачає, щоб їх досягти. Але прагнути до цього треба. Неодмінно!!!".

Василь Ковтун відповів: "Вклоняюсь Вам, Іване Васильовичу, за час, що Ви знайшли для мене, і науку, яку виклали з душею у цих рядках.

Я пам'ятаю і Ваші попередні рекомендації, і, сподіваюсь, розумію та чую ту основну тезу, яку Ви так тактовно намагаєтесь мені вкласти в мій недосконалий ентузіазм словотворця. Беру це за дороговказ. Я намагатимусь! Сердечно дякую!".

Я додав: "Якби не Ваша любов до рідного слова і потужна емоція, яка б'є через край, я б не став вести мови на такі серйозні теми, як у попередніх двох коментарях. Але бачу, що Ви щиро прагнете опанувати це складне ремесло. І мені хочеться сказати: пане Василю, все буде, але не поспішайте. Долучіть до своєї повсякденної роботи над словом, крім спілкування з людьми, ще й читання (тут і проза, і поезія однаковою мірою важливі, бо вони являють собою літературний процес), а ще гортайте словники, особливо, коли вірш написався (лексичний ресурс теж має бути бездоганим).

Ви ж не можете уявити токаря, який обробляє деталь, не закріпивши відповідного різця на верстаті. Так і в нашій справі – весь інструментарій має слугувати якнайточнішому шліфуванню думки. І це – по-третє, що я мав Вам сказати. Отож, працюймо як воли на незорій ниві Поезії. Перекоаний на всі сто відсотків: заврожайтеся обов'язково! Натхнення і відповідальної роботи над словом! Будьмо!".

Іван Дремлюга – викладач із Національного університету імені Тараса Шевченка – написав: "Чудовий вірш "Усох кленок", пане Іване! Блискуче обіграна техніка слова, глибока філософія сюжету.

У мене цьогоріч засихає яблунька. Було таке сильне і плодюче дерево, аж раптом пожовкло листя, і вже по всіх гілках потріскалась кора. Не врятувати...

У кожного живого є свій фініш. Але, на відміну від олімпійців, не дуже кортить виходити у фінал, бо замість перемоги, там очікує її величність Вічність.

Слідкую за Вашою творчістю. Відчуваю осінній шем у Вашій поезії. Тому, перш за все, побажаю Вам доброго здоров'я, творчого довголіття і радості від успіхів нашої омріяної і такої ще неукраїнської України!

Крім того, щойно прочитав Ваше "По-перше", "По-друге" і "По-третє" Василю Ковтуну. Такий ґрунтовний фаховий аналіз вимог до поетичної творчості! Збережіть це обов'язково і опублікуйте в "Порадах для молодих і не дуже...".

Я відповів: "Дякую Вам, дорогий тезко, за схвалення мого "Кленка" і щиро шаную Вашу увагу до написаного мною. Якесь життя непевне, а тут ще й здоров'я підводить, відтак просочується мінор у рядки.

Та сподіваюся, що Харон вдовольнився моїм недавнім листом і не пришле за мною свого човна. Але про всяк випадок – поспішаю. Бо в тому царстві на все здатні: човна іншому спрямують, а тобі – білого коня пришлють. Приблизить – підставить розкішну гриву, а ти гадатимеш, що то Пегас, вхопишся за неї, а він на всіх парах – на небесі.

Тут можуть бути різні маршрути, а місце призначення – незмінне: канцелярія святого апостола Петра.

Але поборемося ще – з Божою поміччю! Добра Вам і гарного вечора!"

Василь Ковтун продовжив: "І Ваше "по-третє" теж піде мені в скарбничку (у пана Василя в тексті – "копілка": примітка моя – Іван Левченко). Ще раз дякую за науку. Я теж примітив, що останнім часом з'явилися у Ваших рядках мінорні настрої, і що зі здоров'ям не все гаразд – теж зрозумів. Не наважився торкнутися (у пана Василя в тексті – "затрунути": примітка моя – Іван Левченко) цієї теми. Дякувати Вашою тезці.

Як Ви пам'ятаєте, а я Вам про це говорив, нещодавно я простився із дуже близькою і дорогою мені людиною. В такі часи багато хто обмірковує суть буття і своє призначення тут.

Але є й такі думки: не ходи часто на цвинтар, бо протоптуєш собі стежку, Або: не думай про лихе, бо здійсниться, адже думки – матеріальні. Тож бажаю Вам, Іване Васильовичу, здорових думок, здорового духу і здорового тіла. Хоча всі ми добре усвідомлюємо, що буде так, як написано найвищим Поетом. Та все-одно побажаймо один одному – будьмо!"

Я погодився: "Воістину так! Дякую, пане Василю, за моральну підтримку. Ще поборюємося на цьому світі, бо багато ще незробленого! Будьмо!"

Виправив стилістичні недоречності в тексті листа Василя Ковтуна і додав: "От бачите, пане Василю, я раніше теж вважав, що можна користуватися словом "копілка", точніше – "копилка", бо ж є слово накопичувати. Але по-українськи воно все ж – скарбничка. Тому хай і моє "по-третє" буде у Вашій скарбничці.

Чи ще Ви вживаєте дієслово-калька з російської "затрунути", хоча по-українськи – торкнутися цієї теми. Отож, стежмо за такими нюансами. І тоді це ввійде в гарну практику і добру звичку перевіряти себе у всьому – до останньої коми. Хай усе вдається Вам на цьому тернистому шляху самовдосконалення!"

З четверга на п'ятниця – 3 серпня 2012 року – не спалося. О другій годині ночі зайшов на "Фейсбук" і побачив два свої вірші, які поширили з Канади Галина Дем'янова.

Прокоментував: "Сонечко ясне – пані Галинко! Ви і серед ночі ясно сяєте. Так несподівано і приємно, їй-богу: знаю, що Ви так далеко, і раптом – поруч! Дякую!

І щиро зичу море радощів та успішної п'ятниці, що на фантастичних крилах спускається на землю – вся із Вашої душевної щедрості, поезії та жаданої прохолоди після спекотного четверга. Добра Вам і щастя!"

До ранку писав вірш "Незмінно":

Прагнуть руки роботи – незмінно,
А душа – прагне слова нового.
Бог замислив такою Людину,
Щоб була всім подібна до Бога.

І земля, що від краю до краю,
Тепло пеститься сонцем незмінно:

Бо Творець прагнув справжнього Раю
Для найкращого в світі створіння.

І, здавалося б, Рай – для кохання,
Для життя і для щастя незмінно,
Але плодом із Древа Пізнання
Змій зумів спокусити Людину.

І з тих пір повелося на світі,
Що пізнання жага в нас – незмінна.
Але те, що вдалося відкрити,
Не завжди во спасіння Людини.

Бо на світлого Авеля Каїн
Віднаходиться завжди незмінно.
Світлий Рай свій своїми руками
Спромоглася понищить Людина.

І той Рай став до Пекла подібним:
Що не день – в нім лихе щось незмінно.
Кожен крок – необачний і хибний –
Мститься Пеклом нестерпним Людині.

І немає кінця тому й краю:
Тупики, де не кинься, – незмінно.
Тяжко, в муках Людина вмирає,
Як живе не достойно Людини.

Бог це бачить – страждає без міри,
Навіть жертвував Сином – незмінно:
Днем одним, без розкаяння й віри
Вдовольнятися стала Людина.

Хліб насущний і більше нічого,
Збагатитись – бажання незмінне.
Із найкращого витвору Бога –
Із Людини зникає Людина.

Це так страшно. Але й до страшного
Теж незмінно життя приуча нас.
О Людино, подібна до Бога,
Ти коли рятувать себе станеш?

День новий. Усміхається сонце із неба.
Божий світ, що довкіл, оживає.
І незмінне бажання, потреба
Незмінна – роботи і раю.

Дай-но, Боже, не схибить ні в чому
У своїм ремеслі, у своєму стремлінні
Слугувати незмінно святому –
Лиш тому, що є гідним Людини.

Турбую весь час свого видавця Костянтина Потакова, а він зберігає олімпійський спокій: каже, що все йде за планом. Ну, дай, Боже, якщо так, але до поїздки в Калугу – на батьківщину дружини – хотілося б

мати хоча б із десятків примірників нової книжки. Решту, якщо не приїду ще раз у Севастополь наприкінці вересня, доведеться Костянтинові Геннадійовичу передавати через "Нову пошту" (відділення її є в Севастополі на вулиці Гідронавтів, 60, чи Руднева, 1-г, чи Гоголя, 20-а, чи Леніна, 19, чи Леваневського, 4-а, чи на проспекті Героїв Сталінграда, 51 та Перемоги, 38-в).

А в нас у Києві склад № 22 "Нової пошти" містився тоді на вулиці Ахматової, 16-а (зараз, якщо не помиляюся, на вулиці Ревуцького, 26). Словом, і цю проблему ми могли б вирішити, аби тільки вчасно видрукувати книжку... Це вже залежало повною мірою від партнера-видавця.

Приємна новина надійшла з Юрмалі – на пісенному конкурсі "Нова хвиля" третє місце і гонорар 20 тисяч доларів дісталися українській співачці Марійці Яремчук – 19-річній доньці незабутнього народного артиста України Назарія Яремчука, який у 42-річному віці помер від раку шлунка. А перше місце дісталось Нулуфар – узбечці з українським корінням. Таки ж наша пісня, наша слава – не вмере не загине: таки ж святі й пророчі слова написав Великий Кобзар – Тарас Шевченко! Воістину так!

Василь Ковтун, прочитавши мої правки його тексту, зазначивав того дня на "Фейсбуці": "Іване Васильовичу, якщо і у Вас раніше були подібні ляпи, в чому я маю сумніви, то сподіватимусь на науку, працю і час. За виправлення дякую, дійсно, сьогодні перечитав сам і сам же й був здивований... Були б живі-здорові, лише тут тяжко себе вдосконалити, а все інше, я думаю, людині під силу. Тримаймося!".

А Микола Гладкий надіслав мені новий музичний сувенір – кліп на пісню "Квітка-душа – рідна країна, моя Україна", у виконанні народної артистки України Ніни Матвієнко.

Я відповів обом: "То правда, дорогий пане Василю, найцінніший скарб, який має людина – здоровий дух у здоровому тілі. Настільки цінний, що ні за які коштовності світу його не купиш, хіба що зміцниш, якщо є що зміцнювати.

Будемо дякувати і панові Миколі Гладкому, котрий запрошує помилуватися нашою світлою зорею – Україною, оспіваною солов'їною душею милої Ніни Матвієнко. Радіймо цьому щастю – щодня і щомиті дихати і жити в унісон із рідною землею, ім'я якій нині, прісно і навіки незмінне – Україна. Щедрої Вам на добро п'ятниці, мої друзі!".

Олександр Волков поширив на "Фейсбуці" мій вірш "**Зустріч**" від 20 липня 2011 року з книги "Заберу тебе в сон":

Не знаю: наснилось чи, може, здалося:
Стрільці січовії вернули назад...
Немовби хотіли дізнатися хлопці,
Чи варт було гинути їм чи не варт?

"А де ж Україна? – питали герої. –
Чом духом чужинським повсюдно в ній тхне?
Невже повторилась історія Трої
Й нема України? – питали мене. –

Ні рідного співу, ні мови не чути.
При владі юрба із духовних калік.
Невже рідним словом зневажили люди?
І хто ж після цього вони на Землі?

Та що ж ви, українці, за люди такі,
Що рідну ви матір без бою здали?".
Заплакали з горя стрільці січовії:
"Виходить: дарма ми в боях полягли?".

Та ні ж бо, кажу їм, та, хлопці, заждіте!
Ми всі пам'ятаєм, чий ми сини.
І є ще надія, що виростуть діти,
І батьківську землю повернуть вони.

"Чому ж воріженьків самі не здолали?
Невже налякались чужинських гармат?" –

Так скрушно стрільці головою хитали.
І, втерши сльозу, повернули назад.

Он там десь і щезли – за видноколом.
Рвонули – здригнулася рідна земля...
"Якщо не сьогодні, то більше ніколи!" –
Мені долітало ще довго здаля.

Пан Олександр додав і свій рядок-вирок під оприлюдненим віршем: "Уже треба нас на кілки саджати за те, що ми без бою здали Україну!".

Я прокоментував: "А з ким же тоді продовжити святу справу – збереження українства? Чи не цього прагнуть вороги – посадити нас на палю?!"

Треба продовжувати будити свідомість людей, як це Ви й робите – щодня й щомиті, дорогий друже Олександрє! Якщо на нас уже не роблять всерйоз ставку молодші, то хоч підсобимо їм сісти на бойового коня – незламний дух українства. Крапля камінь точить. А нам треба тримати гострою зброю. Не остання в ній – чесне і правдиве слово.

Дякую за поширення "Зустрічі"! Привітної Вам п'ятниці та гарних емоцій, щоб зустріти завтрашній святковий день!".

Телефонував син Василь: він займається оформленням закордонного паспорта для себе (чоботяр без чобіт!). А водночас розповів про те, що малий Іванко знову запитав, чому вони не їдуть на море і чому батько не живе разом із ними? Син відповів: "Тому що твоя мама веде себе погано".

Малий уточнив: "Вона не хоче прасувати тобі сорочки?" Навіть дитя розуміє, що мама веде себе не так, як належить. Аби ж тільки вся справа була в невідпрацьованих сорочках!.. При цьому невістка намагалася обмежувати спілкування Василя з сином: мовляв, він травмує психіку малого. Так і хочеться вигукнути: чи хто може більше травмувати, як така мати?!

Олександр Волков продовжив тему вірша "Зустріч": "Вуха їм (молодим) заклало! Ні чого неї чують, а що найприкріше, чути не хочуть. Тільки хліба і видовищ. Вибачте за помилки, орфографію не вивчав!

Ніхто не чує нас, старих, і слухати не хоче. Навіть тут, на "Фейсбуці", читаєш пости і бачиш неозброєним оком, що кожен чує тільки себе рідного, а до інших їм немає діла. Як мовиться: прокукурикав, а там хоч і не розвдняйся!

Дивіться, кому більше від всіх треба: правильно, нам старим, оскільки ми бачили, що таке насправді СРСР. Тому й активні тільки люди від 50-ти та старші. Приклад, чорнобильці, афганці, пенсіонери.

А іншим все до лампи! І наш голос, схожий на голос волаючого в пустелі. Та що далеко ходити: мої діти, синові 40 і все до лампи: головне – риболовля і гроші заробити, щоб сім'ю утримувати.

Доньці 35 років: вона переживає і буде на барикадах, якщо доведеться, може, тому, що її дочка зі мною живе. Отже, я погано сина виховав. Значить, мене на кіл саджати треба за це!".

Я виклав свою позицію: "Все у Вас гаразд, коли Ви пишете по-українськи, пане Олександрє. Тільки слово "нічого" пишеться разом. А решта – бездоганно.

Щодо молодих Ви відзначили дуже суттєву особливість їх поведінки (психології): хліба і видовищ. Це наслідок обробки свідомості нового покоління нуворишами від бізнесу (передусім шоу-бізнесу), благословенного антинародною владою.

Шоу-бізнес – це заробляння грошей, якому підкорено все в житті – суспільна свідомість у першу чергу (завдяки єдиному масовому джерелу інформації та розваг – телебаченню і радіомовленню). Тому навіть наші заклики про небезпеку втрати українства за нових реалій вони сприймають теж за елемент шоу і розваг, але вже старшого покоління. І чекають – якою монетою будуть розплачуватися за таке дозвілля.

Біда, що це відповідним чином препарується на телеекрані та в радіоефірі (маю на увазі передусім – ФМ-мовлення). Ви ж погляньте навіть на зміст новин – аварії, вбивства, пожежі, людські страждання, до яких привчають, як до урізноманітнення картинки чи сюжету. І це відволікає увагу від головного – вилову риби в мутній воді: вирішення своїх шкурних інтересів господарями життя. Це – протиприродна діяльність тих, хто кермує державою.

На жаль, тимчасова сплата за солідарність (двомастами гривень чи кілограмом гречки плюс спонсорований концерт зарубіжної знаменитості) тільки підсилює враження від незмінності та "нормальності" такого життя в країні. Космополітизм влади (точніше – маскована під нього фактична

залежність від Москви) викриває її антинародну суть і зацікавлення в отриманні слухняного електорату, якого 28 жовтня 2012 року організовано приведуть до виборчих скриньок (деяким привезуть додому) і оголосять про схвалення свого курсу на покращення життя вже сьогодні.

Отака реальність. Ось чому мовчати – гріх. А можна ж було б розкошувати свободою на пенсії. Та це – примарна свобода. Не можна бути щасливим, коли поруч нещасні. Тому й хочеться ще щось устигнути, гарячково хапаючись за перо і недосипаючи спекотні ночі та плавлячи мізки у надспекотні дні.

Тримаймося! Адже маємо благородну ціль – говорити правду та підтримувати паростки нового життя – українського по суті, а не того, що нав'язують нам манкурти-космополіти і прислужники московського Кремля. Будьмо, друзі!".

Сергій Коляда поширив на "Фейсбуці" світлину, на якій закривавлений герой фільму "Зникла громота", блискуче зіграний незабутнім Іваном Миколайчуком, вигукує: "А все ж гарно тут – у Межигір'ї!". У козака в руках шабля, а за поясом – пістоль. Я прокоментував: "Слава Богу – впорався і без пістоля! Он як, браття, дістається воля!". Багатьом сподобалося. І мені – приємно.

У суботу 4 серпня 2012 року написав ліричний вірш "**Проспівайте "Курли!"**:"

А вже перші птахи знов у вирій зібрались летіти.
Я дивлюсь, як вони до небес піднімають крило.
Облітають навкруг, де ходило пшеницею літо,
Де пташата зросли, де так тепло й привітно було.

От би крила й мені, я б прибився до їхньої зграї,
Полетів би туди, де так хочеться бути мені,
Де уперше сказав, що тебе лиш єдину кохаю,
Де від тебе почув я таке несподіване ні.

І знялися птахи із "Курли!" своїм в небо високе,
Як же заздри я їм, як дивився прощально услід.
Мовби з ними у вир полетіли мої найщасливіші роки.
Так невимовно кудись – у незнаний, небачений світ.

Доганяйте, птахи, ті літа, що мені не вернути,
Я чекатиму вас, повертайте з доріг у мій дім.
Можна все розгубити в житті, можна все позабути,
Так якщо полюбив, те навіки у серці твоїм.

Більш такої нема, ви її упізнасте в далях,
Долетіть вас прошу, бо вам добре знайома та путь.
Проспівайте ви їй те "Курли!", що у небо зірвалось
Золотої весни, що ніколи мені не вернуть.

Побачив, як біля озера качки збивалися в зграйку і перелітали разом за гай. І от народилися такі рядки.

Нарешті, відгукнувся мій видавець: ми домовилися про зустріч 13 серпня 2012 року – практично через тиждень, щоб обговорити подальшу роботу над книгою. Все йде за планом.

Після обіду поширив на "Фейсбуці" свій вірш "**Помилка Цезаря**" від 30 вересня 2010 року:

Небо прихильне до кесаря.
Кельтські тремтять племена:
Йдуть легіони Цезаря –
В Галлії знову війна.

Опір чинитимуть – знищити:
І до ноги – весь народ.
Хто там влаштовує диспути?
Хто там збавляє крок?

Буде, як із непокірними.
У Цезаря свій закон.
Він, як у себе, вірує
В Десятій легіон.

Зрушить з ним гори він.
Золото – краща з подяк.
Треба – підправлять історію...
Хто переможно суддя?

Ти надиктуєш писарю
Книги свої і листи.
Хто там у чорта лисого
Взна, з чим зіткнувся ти?!

Риму потрібне золото.
Рим потребує рабів.
Між наковальнею й молотом
Ти легіони провів.

Так, ти провів зі скандалами.
Що тобі, Цезарю, гріх,
Як на колінах Галлія
І ти – найбагатший з усіх?

Платиш ти щедро сенаторам:
Знаєш цих жирних котів...
Крок ще, і станеш диктатором.
І до ноги – ворогів.

Слава, як дірка від бублика...
Вовк ти, що загнаний в кут.
Нащо тирану республіка?
Вихаркнув лиш: "І ти, Брут?!"

В гробі здригнулась Корнелія...
Свідки – мільйони мерців...
Смерть кривавого генія.
Подив на хижім лиці.

Зраду не зміг передбачити –
І поплатився життям.
Мить – і усе утрачено:
Блиск перемог і звитяг?

Не переграв ти сенаторів –
І захитався твій трон...
Є таки спас від диктаторів:
Воля народу – закон.

Кесареве буде кесарю.
Та якщо завинив,
Не всесильні навіть цезарі:
Є управа й на них.

Педагог Сергій Міщенко прокоментував: "Та чи скаже наш "Цезар": "І ти, Брут?"... Колівищину треба. І безжалісний суд!".

Я відповів: "Подумав над Вашими словами, пане Сергію, і додав останню строфу:

Кесареве буде кесарю.
Та якщо завинив,
Не всесильні навіть цезарі:
Є управа й на них.

Отож, хай не сумніваються! І гарного Вам вечора, друзі!"

Таким чином виникло доповнення до вірша. Але, на жаль, в книзі "Не губімо в собі Україну!" він оприлюднений без останньої строфи. Тепер буде з нею, коли буде наступна його публікація... У всякому разі в свій щоденник та в існуючі копії вірша і виданої книги (принаймні – в електронну версію) я вніс зміни.

Олександр Волков, поширивши вірш "Помилка Цезаря" на "Фейсбуці", зазначив при цьому: "Напевно, і у нас свій Брут є, але поки що ми не знаємо його. Я думаю, приблизно так само з нашим буде. Як правило, у диктаторів один схожий кінець!".

Я відповів: "Навіть ні на йоту не сумніваюся в цьому, дорогий пане Олександр. І про це писав ще в своєму "Вурдалаку" та в іронічній казці "Павуки в банці". А ще раніше – у вірші "Адреса тривоги": Безславний в диктаторів завжди фінал. І славен народ, що запрагнув свободи. Сподіватимемося, що не помилилися у прогнозах. Нашим "каддафі" немає за що триматися: у лівійського лідера була незаперечна соціальна програма підтримки громадян, і то не втримався. А що вже про наших творців безладу говорити. Карта бита. Залежатиме тільки від того, наскільки ще терпцю вистачить у народу. І тоді – як і належить із диктатором – шнурок на шию, паля в гузно, куля у вилицю чи сокира в потилицю. Кожен обирає свою історію: герої – славетну, невдахи – безславну. Шануймося, друзі! До того вже йдеться. І воно не так далеко, як декому здається!".

Недільного ранку 5 серпня 2012 року написав ліричний вірш "**Мед і вино**":

Не вірте, що гіркнуть із часом меди
І вина псуються неначе...
Кому пощастило любити, завжди
З тим молодість буде й удача.

Кажу: неодмінно мені пощастить,
Бо серце – не камінь у грудях.
Проляжуть дороги в далекі світи,
Прощання і зустрічі будуть.

Летітиме листя осіннє до ніг,
Щоб знову з'явиться весною...
Якщо в своїм серці кохання зберіг,
Навік твоє щастя з тобою.

Не все ж завірюхи, сніги й холоди,
Настане тепло неодмінно.
І віятись будуть солодкі меди.
І визріють сонячні вина.

У келиху гратиме звабний напій
І знову відчуєш удачу,
Коли цілуватимеш любій своїй
Вуста, як у юності наче.

Немає у тому ні краплі біди,
Що зморшки вже видно й сивини.

Насправді не гіркнуть від часу меди,
А справжні лиш кращають вина.

Життя пролітає, і не все одно
Із ким ти, хто поруч з тобою.
Які ж вони добрі – меди і вино,
Якщо пощастить із любов'ю.

Радію, що квітне у щасті вона –
Кохана моя найсолодша.
Одне лиш – допити свій келих до дна
І мед скуштувати весь хочу.

Словом, доброго ранку моїм друзям! Хай їм п'ються з любов'ю завжди справжні вина й солодкі меди!

Написав і розмістив в Інтернеті привітання з 62-ою річницею віртуальному шанувальникові моєї творчості Олександр Волкову з Закарпаття та художниці Оксані Бадьо з бельгійського міста Лювен. Ось перший абзац вітання: "Маю особливу радість та приємність щиро привітати з найкращим днем – Днем народження – красуню-художницю пані Оксану Бадьо, яка натхненно трудиться в Арт-студії бельгійського міста Лювен, та потужного козака-патріота, невсипущого "фейсбуківця" і невинного оптиміста пана Олександра Волкова – чудову і душевну людину, у якій позаду сповнена всіляких випробувань та тривог служба на різних військових посадах в Армії, а нині повсякчасне і невпинне бажання бачити справді українською рідну Україну, щасливим і квітучим рідне Закарпаття. Прислухайтесь, друзі, і Ви почуєте неодмінно, які звучать, злітаючи в серпневе небо, 62 переможні салюти на честь нашого мужнього звитяжця".

Тепер можна було відпочити від усілякої писанини і подихати чистим повітрям. Все-таки вихідний. А то вже не міг відірватися від коп'ютера. Зле! Треба рухатися.

Тієї неділі минула річниця після арешту екс-прем'єра Юлії Тимошенко. Розмістив на своїй стіні на "Фейсбуці" минулорічний вірш "Відгомін арешту". І знову першим поширив його в Інтернеті іменинник – Олександр Волков, схилиючись перед силою волі і духу цієї жінки, яку ні на йоту не зміг зламати рік знущань за ґратами.

І того ж дня на "Фейсбуці" користувач Андріян Рудаков поширив інформацію про те, що в Москві – в аеропорту "Шереметєво" – співробітниками ФСБ Росії затриманий опальний олігарх Борис Березовський, котрий прилетів (загримований і під іншим іменем) для купівлі акцій на 500 мільйонів рублів (як скажуть ФСБ-шники, жадність фрасера згубила! Хоч Борис Абрамович, зітхнувши, мовив інше: мовляв, і на старуху буває "непруха" – невдача!). А далі – в'язниця. Навряд чи такий ризик був розумний і виправданий. Як хлопчика, його провели на рівному місці, закинувши вудочку на "живця". Та, гадаю, це якась "качка", бо на жодному телеканалі про це ніхто не обмовився навіть півсловом.

А от колишній майор охорони Президента Леоніда Кучми дійсно заарештований в Італії. Суд має визначитись, як бути з ним далі...

Понеділок 6 серпня 2012 року подарував мені ліричну пісеньку **"Прийди до мене"**:

Де високі клени,
Де верба крислата,
Ти прийди до мене –
Буду милувати.

Сядем під вербою,
Під розкішні віти,
Будемо з тобою
Любо говорити.

Знатимуть лиш клени
Й тиша вечорова,
Чи тобі приємна

Та була розмова.

Чи були солодкі
Поцілунки ніжні,
Там, де клен високий,
Де верба розкішна.

Вечір догоряє.
Зорі небо вкрили.
Я тебе чекаю:
Вийди, моя мила!

Задрімали клени,
Спить верба крислата.
Ти прийди до мене –
Буду милувати.

Мотив легкий, як завжди простим і світлим буває народний наспів. Був би якийсь хор чи бодай дует, але щоб неодмінно чоловік був заспівувачем, а жінка вела свою партію на повторах останніх двох рядків кожної строфи, що було б своєрідним приспівом. І до того ж свідчило, що бажання зустрітися може висловити як чоловік, так і жінка.

Першими відреагували на цю історію користувачки "Фейсбука" Алла Чула та Галина Кравець. Я прокоментував: "Диво дивне: Ви уподобали ці рядочки, милі пані Алло та Галино! А таки не дарма я пообіцяв панові Миколі Гладкому на сьогоднішній ранок ліричний віршик – як вдячність за його сувенір на пісню "Пахнуть квіти медом". Бач, і Вам до душі! Щиро дякую за поширення! Гарного понеділка, друзі! Принаймні неважкого!"

Алла Чула відповіла: "Щиро дякую Вам, наш прекрасний Творець Слова!!! Ці рядки пробуджують в нас почуття любові, вдячності за те, що ми люди, які повинні пам'ятати про нашу багату любові душу..."

Хай щастить Вам, пане Іване, не тільки в цей тиждень, але і на все життя!!! Творіть!!!! Плекайте наші серця, які вже так сумують за лірикою..."

А Олександр Волков додав: "Словами Михайла Булгакова: "О тричі романтичний майстер"!!!"

Я продовжив: "Дорогий імениннику, Ви так і не присіли вчора. А вже сьогодні знову при ділі. Благословенним будь Ваш труд.

Доброго ранку, пане Олександр, доброго ранку, друзі! Сердечно дякую пані Аллі Чулій за щирі побажання і душевні слова. Світлих вражень і гарного Вам самопочуття!"

Отак розважили одне одного. Приємно було побачити поширеним на "Фейсбуці" мій вірш **"Маско, я тебе не знаю!"** від 8 жовтня 2010 року з книги "Не губімо в собі Україну!":

Маски. Маски. Всюди маски.
Маскарад життя без краю.
І кажу, хоч бачу наскрізь:
"Маско, я тебе не знаю!"

Навіть друзі маски носять.
Їм при зустрічі киваю,
А про себе мовлю просто:
"Маско, я тебе не знаю!"

Він прямий був і незламний,
А тепер хто упізнає:
За бариш продасть і маму:
"Маско, я тебе не знаю!"

Так пітніє, мнучи пальці,
Лиш би втовпитись, хоч скраю,

Та поближче до начальства:
"Маско, я тебе не знаю!".

Він філософ, розуміє:
Вітер трави не ламає,
Бо трава хилитись вміє!
"Маско, я тебе не знаю!".

Онде пані пишногруда.
Більш пліткарки не буває:
Аж іскриться, як огудить!
"Маско, я тебе не знаю!".

Раз сказав собі: а дай-но
Я під маскою сховаюсь.
І почув чиєсь негайно:
"Маско, я тебе не знаю!".

Хитрувати, в масці бути
Мастаків скрізь вистачає.
Як би жити, щоб не чути:
"Маско, я тебе не знаю!"?

Галина Жубіль написала: "Так, то правда...Суцільний маскарад..."

Я підхопив: "Але добре, що ми вже навчилися помічати, що це – маски, дорога пані Галино! Вірно тільки справжнім обличчям, тим, що як сама первозданність природи. Щирих і незрадливих Вам друзів!".

Пані Галина продовжила: "Тільки-но дізналася, що не всі маски помічаю... Не завжди відрізняю від справжнього обличчя. Прикро. Як навчитися, пане Іване? Я так довіряю людям!".

Я відповів: "Справжнє не маскується – воно щире і відкрите. А тихе та собі на умі – те завжди щось мудрує та організує дружбу проти тебе. Набивається в друзі, щоб тебе розслабити, а насправді – вивідує те, що потім використає проти тебе, нашіптуючи іншим.

А ті раді іншим тебе представити в спотвореному вигляді. І наче й нічого не сталося, а бачиш, що сприймають тебе неадекватно. Інший теж вдягає маску, щоб захиститися. А декому це коштує здоров'я, нервів і втрачених ілюзій, якщо не ідеалів. Небезпечна і страшна пошесть. Тому й хотілося хоч словом убезпечити від пастки, в яку може потрапити довірлива душа. Не боїться цього той, хто знає про небезпеку маскування. Отож будьмо обачними. І хай Бог одводить од таких, попри всю поширеність цього в житті".

У вівторок 7 серпня 2012 року температура сягнула рекордної позначки – до 40 градусів за Цельсієм! Такого не було в Україні за останні 112 років, як стверджували синоптики. І вони ж заспокоювали: мовляв, наступного дня спека піде на спад...

А написав того дня вірш "**Невесела історія**":

Дві корови попали під ніж.
Невесела, звичайно, історія...
Свідком випало бути мені,
А тому про корів і говоримо.

Що одну – ні віднять, ні додять:
Була ялова, от і зарізали.
Але в іншої – інша біда:
На дорогу проїжджу та вилізла.

А відомий шумахер в селі –
Вирвиоко Андрій, як на лихо те,
Не помітив її взагалі
І вмудрився на неї наїхати.

Репортери сюжет для новин
Відзняли: всі ридали, побачивши.
Так дісталось Андрію, що він
Клявсь при всіх, що не буде лихачити.

А тим часом загиблих корів
Дві душі в небесах перестрілися.
І ота, що наїхав Андрій,
Тій, що ялова, так прохопилася:

"Ми з тобою посестри в біді,
Бо обох нас безжально зарізали,
Та мені є хоч чим порадиць –
Показали мене в телевізорі".

Так нерідко буває в житті:
Ми будь-що засвітитися маримо
І, подібно корові отій,
Навіть смерть свою ладні піарити.
І Андрій є на кожного свій.
Та життя взагалі із сюрпризами.
Гріш ціна нам, як вища із мрій –
Промелькнути будь-що в телевізорі.

І постскрипtum. А може б, те зло
І не сталось, як вірить дільничному,
Бо пастух відлучився в село.
Вся біда – в пастухах, як підмічено.

Може, точніше було б назвати "Дві корови". Але ж не тільки про них іде мова, а й про людей. А тому хай буде історією...

Богдан Родович першим поширив на "Фейсбуці" мою "Невеселу історію", написавши: "Пане Іване, щиро дякую Вам за щедрість, з якою Ви роздаровуєте отриманий від Бога дар..."

Я відповів: "Против би від такого життя, так зразу ж понесуть уперед ногами. Лікарі попередили... То вже краще ділитися з тими, кому те саме болить, що й мені. Будьмо, пане Богдане, будьмо! Тільки не бидлом, як Ви точно зазначили!"

Потім вірш схвалили та поширили Олександр Шульга, Галина Кравець та Олександр Волков. День удався!

Та не у всьому... Бо ми, любі мої українці, потрапили в глухий кут, ні – безнадійну пастку, судячи зі звітів телевізійних журналістів, зокрема каналу "Інтер", про тодішню нараду в Криму.

От уявіть собі, сидять знані люди – Євген Сверстюк, Микола Жулинський, Іван Драч, іже з ними (Іван Федорович ледь не куняє!), і їм гарант Конституції України, глава держави твердить про необхідність підтримки української мови (та хто ж проти – тільки за! А далі перл державної турботи та підтримки: мовляв, створимо робочу групу під керівництвом Кабінету Міністрів України: хоч би так не жартував по-езуїтськи, знаючи, як Микола Янович опанував державну мову!), а в разі необхідності "внесемо зміни до прийнятого закону про засади державної мовної політики". Тим самим даючи зрозуміти, що Закон України "Про засади державної мовної політики" він підпише неодмінно. А для чого ж тоді весь аврал – широко розрекламований десант інтелігенції, на який у спішному порядку зафрахтований повітряний лайнер?! А щоб випустити пару та по-батьківськи прийняти гарячих інтелектуалів. І як наслідок – великий крик за малий пшик! Так гидко на душі, аби тільки хто знав!

Прочитавши мій коментар, Галина Жубіль підтвердила: "Гидко...Ой як гидко... За дурнів нас мають. Коли цьому кінець буде???"

Я відповів: "Це вже, як за Тарасом Григоровичем: "Один у одного питаєм – нащо нас мати родила?". Кінця не видно, бо це ще тільки початок, але на засадничому напрямку. От у чому небезпека і пастка! Лицемірству та цинізму влади немає меж. А люди мовчать. Бо повторюся: вдовольняються малим,

що в них ще зосталось. Втратять його – збагнуть, що втрачати вже нічого. І тоді – навіть важко сказати, як діятиме людина, коли Україна буде в вогні, а її – обкрадену – розбудять. Люди піднімуть сокири, які ще лежать під столом. Отоді й буде кінець, про який Ви запитуєте, пані Галю!"

Іван Моненець продовжив тему, написавши: "Але ж є люди, котрі не вірять їхній брехні від самого початку. Але, разом з тим, не вірять, що можна все змінити. Важко, але можна. Гуртом, а не поодинці. Щоб не переламали, як прутики. Немає покищо сили, яка б переконала, об'єднала і підняла людей на спротив. Об'єднана опозиція вже робить промахи в цьому плані, ще не підійшовши до виборів".

Я відповів: "Так, пане Іване, згоден з Вами. Але щойно пан Роман Прокопенко поширив на "Фейсбуці" інформацію про ініціативу Віктора Януковича щодо підтримки української мови, висловлену на нараді в Криму.

Я так прокоментував цю новину: "Ви – невірний романтик, пане Романо! Ото ті автори, які билися до крові, щоб проштовхнути антиукраїнський закон, присмиріють у робочій групі, яка опікуватиметься державною мовою? Скільки створювалося різних робочих груп – їм несть числа. А стратегія визначена – наступ на нашу мову і сприяння російській. Від цього автори не відступляться ніколи. Не сподівайтесь на робочі групи, коли вже прийнятий закон. Смішно, що Ви вірите у невідписання його главою держави, коли на носі парламентські вибори. Але – то Ваше право. Романтичне у Вас ім'я, пане Романо!"

Після прочитання мого коментаря Роман Прокопенко поставив під ним значок схвалення. Хоч тим утішив...

У середу 8 серпня 2012 року Олександр Волков із самого ранку продовжив тему наради про мову в Криму, написавши на "Фейсбуці": "Як мали діти, я б навіть і не слухав ту гидоту. Противно!!!! Ще й на каналі "Інтер"!!!

Але мене ось що цікавить. Чому ця золота інтелігенція дозволяє прикриватися собою як щитом звичайному шапковому злодюжці та ще й пишається тим, що її запросили і запитують ради, наївно вважаючи, що хтось її слухає? Це щось на кшталт одкровення кота Бегемота про оркестр: "Тут зібрані всі знаменитості, я особисто запрошував. І уявіть собі, ніхто не відмовився і не захворів". Ось що справді страшно. З усієї золотої інтелігенції відмовляються тільки одиниці. Що з ними стало? Навіть при Сталіні більше було незадоволених, хоча за це він їх і розстрілював..."

Я пояснив: "Дорогий пане Олександр, канал "Інтер" я згадав, бо він же себе гучно репрезентує як головний канал країни (певна річ, за покриттям території, воно так і є, а от щодо об'єктивності, тут справді – великі проблеми!).

А щодо інтелігенції – так там же в основному конформісти, пригріті високими посадами, найвищими званнями тощо. От і радяться, як себе оберігати в цьому житті далі. Були гіркі часи, але підліших не було – це про наші часи. Тримаймося, друзі! Єдине, що втішає, що ще не вечір. Маємо час. Бо і цей день ми зустріли – він наш. Тож і проживімо його гідно!"

Того дня написав вірш "Своя дорога":

Він дорогою прямо ходив,
Голови не схиляв у покорі.
Не зважав, що кричать одуди,
Що віщують промовисті зорі.

Він зважав на дорогу свою
І від неї убик – ані кроку.
Одуди торохтіли в гаю,
В небі зорі займались високі.

Обережні казали: в обхід,
Манівцями безпечніше буде.
До дрібниць усе зважити слід –
Говорили із досвідом люди.

А йому усміхалася даль.
І дорога під ноги лягала.
Йшов усупечерч він одудам

І зіркам, хай би як не складались.

Доки інші хлебтали борщі
Й на життя своє скаржились вбоге,
Він ішов, він дорогу вершив,
Ту, що долею звалась, дорогу.

Не кажіть, як хлебнете біди,
Що життя могло скластись інакше.
Ні до чого зірки, одуди,
Ми самі вершимо долі наші.

Якщо випало йти, треба йти.
А сховатись в кущах, переждати,
Коли можна зірок досягти,
То вже краще на світ не рождатись.

Все від нас – що зумів, що устиг.
А дорогу лиш серце підкаже.
Тільки гляньте – є стільки доріг,
Та одна лиш, як доля, є ваша.

Хай що хочуть кричать одуди,
Провіщають зірки, ради Бога,
Треба йти неодмінно туди,
Де твоя, що судилась, дорога.

І коли сил не стане іти,
Хтось підхопить твій стяг неодмінно.
Все від нас – що зумів, що устиг.
І тим справдивсь в житті як Людина.

Валерій Терзі, прочитавши новий вірш, написав: "Дорогий друже Іване! Багато хто може сказати, що ці вірші написані саме про нього, тому що справжній Поет має дар узагальнення. А я от скажу, що ці вірші і про мене... Дякую Вам! Будьмо!".

А Сергій Міщенко додав віршовану строфу:

"Я на твердій дорозі стою.
Так здається мені чи насправді?
... В пекло шлях чи стежина в раю?
І де будуть мені дуже раді?".

Я відповів: "На це запитання, дорогий імениннику, тільки Ви один знаєте відповідь. Як і кожен із нас відчуває, де нам будуть раді. Безвідмовний лакмусовий папірець вказує: там нам раді, де нас люблять і кого ми любимо. Там і рай. Іншого не буде. А без любові – пекло. І теж іншого не буде. Щасливий, що у кожного з нас своя дорога, друзі. Дай, Боже, не збитися на манівці. І дякую за те, що ви є і вподобали й сьогодні мої нові рядочки та поширили їх. Будьмо!".

А вже ось-ось і в прямому розумінні запахне мені дорога. Майже готовий. Треба тільки останні штрихи було зробити: зібрати чемодани та попрощатися з дітьми.

Надворі й справді стало менш спекотно. Та ще коли повіє вітерець – зовсім благодать.

Прийшов додому – дружини ще немає. Зателефонував син: він із сестриними дітьми – Даринкою та Марійкою – відпочиває на морі в Одесі. З ними також і мама зятя Валерія – Зіна. А власного сина – Іванка – так і не вдалося Василеві взяти з собою. Від того й настрої у нього не дуже веселі, що й мою душу краяло на частки.

Напередоні син влаштував дітям свято: замаринував курячі ніжки і приготував на мангалі. Всі були дуже задоволені. Розпитував про останні новини. Але я нічого втішного чи цікавого, окрім повідомлення про нараду в Криму та Олімпійські ігри у Великобританії, розповісти не міг. Побачитися найближчим часом не випадає: я в п'ятницю виїжджав у Севастополь, а син зі своїми підопічними в неділю повертається до Києва.

Після обіду пішов на наш пляж на озеро "Сонячне" і мав конфлікт з двома близнюками, які надривалися від крику під час борсання у воді. Я зробив зауваження, а матуся накинулася на мене зі словами: "А як їм інакше можна висловлювати свої емоції?" Я зазначив: "Невже не розумієте, що громадське місце, яким є і пляж, теж має свої правила, які не варто порушувати, бо вони замість відпочинку створюють людині головний біль. А емоції на всю котушку треба дома вихлюпувати, щоб не створювати незручностей незнайомим людям".

На пляжі запанувала тиша. Але через кілька хвилин діти знову, як з цепу зірвалися. Я сказав, що їм буде дуже важко жити серед нормальних людей, коли поруч не буде ні тата, ні мами. А потім зібрав свої речі і пішов додому, бо насправді дуже розболілася голова.

А тут надійшов лист від друга-"фесбуківця" Олександра Волкова, який поширив матеріал під заголовком: "Василь Шкляр: "Не багато гріха в тому, що хтось проголосує чиєюсь карткою". Пан Олександр запитав, як я ставлюся до особистості Василя Шкляра.

Я відповів: "Прочитав його всі книги. Чоловік має свою позицію. І тему. Але, очевидно, його вже не влаштовує одне писання – тягне в політику. І теза, винесена в заголовок, свідчить про легковажне ставлення до того, що є законом. Адже закон дозволяє депутатові розпорядитися своєю карткою – себто голосом. А в нашій Раді цинізм депутатів дійшов до того, що весь свій колгосп вони поділили на виробничо-партійні ланки чи бригади (городня, машино-тракторна, польова тощо). До якої чоловік прибився, там йому й трудовні нараховують. І ланковий чи бригадир махає рукою, як голосувати. В такому випадку, дійсно, "не багато гріха в тому, що хтось проголосує чиєюсь карткою".

Але з такими принципами нового парламенту не збудувати. Будемо тупцювати на одному місці. Чого й потрібно владі, що чекає, коли не якась, а їхня бригада розростеться до 300 штиків. Тоді й можна міняти Конституцію України. І залишатися назавжди, як і в Росії, зі своїм кланом при владі. От у чім небезпека відступу від закону та знеособлення депутатського голосу, дорогий пане Олександр! Гарного Вам вечора!".

Після цього побачив значок схвалення від пана Олександра. А потім і продовження його міркувань: "Я читаю тут думки людей і бачу, що Шкляр ще не став депутатом, а його вже перестають поважати, а що буде, коли стане? Це ж бруд!".

Я згодився: "Отож бо й є: добре ім'я здобувається роками, а в непевному середовищі, яке втратило авторитет у народу, його можна втратити за одну мить!".

А потім пан Олександр додав повідомлення 5 каналу: "Президент України Віктор Янукович підписав Закон № 5029-VI "Про засади державної мовної політики". Про це повідомляє офіційний сайт Президента України". І навів свою приречену репліку: "Ну от і все. Закон підписаний!".

Я відповів: "А щодо закону про мови, я ж учора про це чітко сказав, що Віктор Янукович підпише його. Не минуло й доби, як про це сказали у голос в ефірі. То чи не великий крик за малий пшик Ганни Герман (треба ж – аж два "Ге" та ще й з великої літери!) спішний десант із сивих дядьків-інтелігентів на поклін до глави держави? Га? Так і я ж про те, люди добрі! Як же ж гірко-боляче від такої зневаги влади. І хто її назве уркінською?!".

А Галина Жубіль знову нагадала про вірш "Маски" та мої коментарі до нього. Я додав ще один: "От і сьогодні влада зняла вчорашню маску" вболівання" за подальшу долю української мови. А то всі зраділи – робоча група буде, будуть зміни до одіозного законопроекту, ой як усе гарно та любо! А тут – нате вам – у саме сонячне сплетіння. І без балачок! Маски. Маски. Всюди маски..."

Ніяк не заспокоюється серце – калатає, наче кінець світові. А, може, воно так і є?! Гірко і боляче. Знову треба все починати з нуля. Отаким він видався нам цей день – 8 серпня 2012 року".

Пані Галина продовжила: "Ох, пане Іване. І в мене болить серце, не попускає... Який же ж нарід наш терплячий. Диву даєшся. Вже і не знаю, що ще має зробити влада, аби всім терпець увірвався...".

Я відповів: "Найважчий гріх перед родом – нехтування його духовності, себто культури розвитку, якого досягла громада. Стрижнем духовності є мова, яка забезпечує психічний (соціопсихічний) комфорт життя нації.

Судіть самі, як треба принизити титульну націю, щоб вона погодилася на кричущий дискомфорт свого існування. Безмовне, без'язике... Отож, робіть висновок: відірвуть останній шматок зі столу, яким тримають кожного, почнеться ланцюгова реакція розпаду країни. Народ вдовольниться рабським існуванням і лизатиме руки своїм благодійникам. Або знайдеться людина, яка пожертвує своїм мінімумом і вкаже, куди треба збиратися, щоб повернути свій, належний громаді і цинічно привласнений владою, максимум.

Мирно навряд чи цього досягти, бо уповання на осінні справедливі вибори до парламенту – ілюзія. Залишається спротив безчестю, грубій силі, яка щодня і щомиті краде в нас нашу рідну матір – Україну. Бродіння нового вина завжди починається після зібрання та чавлення винограду. Так і нове життя неможливе без розчавлення злочинного режиму. Доки мовчимо, нас не чути. На це й розрахунок влади. Які ще потрібні коментарі?!"

Пані Галина погодилася: "Підписуюся під кожним Вашим словом, пане Іване! Вороги добре знають, що роблять... Краще б язика вже нам повіривали, очі повибирали, вуха позатикали!! Я не можу повірити, що дожила до ганьби такої! А мали такі можливості!!! Як сумно! Як прикро! Як жаль!".

Олександр Волков насамкінець навів анекдот: "Куме, а як ти зрозумів заяву Герман, що Віктор Федорович по мовному закону задовольнить усіх?"

"Дуже просто. Своїм виборцям він підписав закон і вони задоволені, а Леоніду Кравчуку, Миколі Жулинському, Івану Драчу та іншим науковим авторитетам розвісив локшину на вуха у вигляді підготовки змін до закону. Вони теж задоволені, їм є чим займатися. Вони ніяк не зрозуміють, що не можна сідати за один стіл з наперсточником. Він кого хочеш взує, хай ти будеш хоч семи п'ядей розумним!".

Я відреагував стисло: "Аміль!". Словом, побесідували...

Під вечір я розмістив на "Фейсбуці" нову редакцію вірша "**Згвалтовані**":

Її згвалтував він з бездушшям бандита.
А потім отямивсь – світила тюрма.
Приповз на карячках, став руку просити.
Мовляв, краще неї нікого нема.

Поплутав, мов, біс, бо давно її любить.
Вона ж бо за іншого ладна піти.
Тому він у відчаї зваживсь на грубість,
Мовляв, хай забуде про все і простить.

І тут же зійшлася родина на раду.
Уже й про весілля пішли балачки.
І він усміхнувся запопадливо й радо,
Як батько про згоду спитав у дочки.

Вона підвелася, бліда й мовчазлива,
І рвійно навстріч – аж сахнувсь він назад.
У вічі його, безсоромні та хтиві,
В ненависті плюнула тричі підряд.

... А хай би батьки і на це не зважали
І видали заміж її силоміць,
Хіба б вона щастя із нелюбом мала,
Із тим, що над честю її поглумивсь?

Отак від сьогодні те сталось і з нами:
Згвалтованим хтивою владою вмент
Отруту смертельну своїми руками
В покірні горлянки улив Президент.

Сліпа, безголоса, безлика отаро,
Як можеш терпіти безчестя своє!

Згвалтована жінка із нелюбом в парі –
Оце ким насправді ми з владою є.

Учора, здавалось, були ще народом.
А нині – невже ми байдужа юрба?
Не вірю! Чекати тепер ляльководам
Обдурених помсти. Інакше – ганьба!

А співачка Софія Ротару цілу добу тоді святкувала в Італії своє 65-річчя, одержавши телефонні привітання від Віктора Януковича та Володимира Путіна. Кожному – своє.

Було чотири поширення нового вірша. До них (зокрема здійснених Веронікою Плісак із Нью-Йорка та киянином Михайлом Носа) я додав два коментарі:

"Можна обдурити себе, можна еліту.
Але – народ не обдурити!".

І ще:

"Можна сховати сліди,
Навіть правду сховать.
Але назавжди –
От цього не бува!

І тих, хто затіяв
Неправедний бал,
Чекає невдовзі
Безславний фінал!".
На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!
Щиро Ваш Іван Левченко, 11 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 41

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Обіклала", "Величне століття", "Удвох", "Поїзди за вікном", "Страшні часи", "П'яний президент", "Коли ти патріот", "Зустріч із морем", "Синові", "Освідчення", "Листопади", "Водолій", "Регіонал", "До коритця" та "Інтернет-віршарі", котрі з'явилися на світ божий 9-18 серпня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Розпочну нову розповідь написаним у четвер 9 серпня 2012 року віршем "Обіклала":

Сьогодні вивів на орбіту
Свою "кравчучку", як завжди:
Питної свіжої води
І хліба свіжого купити.

Знайомих декого зустрів
І язиком встиг почесати.
Якась безумна вкрила матом...
Не огризнешся: хвора – гріх.

З водою зашморгнув свій міх.
"Мені вже час", – знайомим бовкнув.
Повзли дві спарені коровки,
Ледь не наїхав я на них.

Спинився. Потім напрямки
Мерщій подавсь собі додому.
Сиджу, і дивно аж самому,
За що мені ті матюки?

А потім став писать про все,
Що у дорозі був побачив.
А хвору я таки пробачив –
Нічим її вже не спасеш.

Звихнешся й справді – час такий...
Шкода: на вигляд – статна й ловка.
Перед очима – дві коровки.
І чути в спину – матюки...

Реальна ситуація: повертався з базару і стрівся з жінкою, яка частенько ходить у нас на Позняках вулицями і поводить, як причинна. Мабуть, правильно усе-таки без як... До речі, і мати в неї також схибнула. І тільки починається якась активність сонця, як вони зриваються з гальм: не приведи, Господи, поглянути чи тій, чи іншій у вічі – стаєш об'єктом її прокльонів та неспинного слововиверження. Мені не

пощастило – молодша з усіх сил обіклала матюками. Бо просто поглянув у її бік... Відлунило – у нових рядочках. Та й усе про них.

Герой України Степан Хмара того дня написав на "Фейсбуці" коментар під заголовком "Янукович так і не став Президентом України!".

Я доповнив: "І – крапка! Сказано стисло, чітко і по суті. Так і не став. І не міг стати, бо чужий. А тепер і ворог – цілому народу, якого звати українським. Ще один викидень новітньої історії. Коли ж ти завагітнієш мудрим сином, мамо Україно?!".

Олександр Волков розповів мені про свого друга: "Сьогодні з ранку ДАІ зупинила мого друга і звернулася до нього показати права українською мовою, аби він показав свої права. Друг – угорець за національністю, знає українську, російську, русинську та угорську! Він відповів їм по-угорськи. Ті обурені: мовляв, нічого викаблучуватися! А він їм врізав: ваш пахан учора підписав закон, за яким я маю право говорити своєю рідною мовою: вчіть угорську та протоколи будете угорською мовою складати. А поки що – до побачення, будьте здорові. У них щелепи повідвисали...".

Я прокоментував: "Все правильно! О, це ще тільки квіточки. Вулкани озвуться пізніше".

А пан Олександр додав: "Це повністю наш однодумець. Мій колишній підлеглий! І більше таких майже у нас тут немає. Шкода!".

Я відповів: "Отак поступово – один за одним – і почне спрацьовувати ланцюгова реакція спротиву. У нас – нормальні люди. Тільки залякані, бо багато вже натерпілися. Не хочуть ускладнень своїм дітям. І не бажають зрозуміти, що святки вже закінчилися – настають суворі будні. І відстоятися десь за кушами – не вдасться. То ще гірше – бути осторонь і не орієнтуватися, куди несе злива подій людську стихію.

Активна позиція – реальний шанс вижити і врятувати свою гідність. Мовчати ж – гріх. На це розраховували, коли приймали і підписували той закон про мови: ну, нарешті, їм, отим свідомим, заціпити уста. І треба довести, що й тут вони прорахувалися. Ваш друг, пане Олександре, це на інтуїтивному рівні відчув і продемонстрував владним анциболотам. Гідний наслідування вчинок".

Не втерпів – дописав авторське післяслово до своєї книги "Заберу тебе в сон", в якому відреагував на вчорашнє підписання Віктором Януковичем закону про мову. І назвав його "Не будьмо нулями, українці!" Після відправки тексту видавцеві розмістив його і на "Фейсбуці". А там його поширили Олександр Волков, Сергій Міщенко та Валерій Терзі.

Я прокоментував: "Дякую вам, дорогі пане Валерію, пане Олександре, пане Сергію, за підтримку і розуміння. Рухаємося далі. Бо роботи – непочатий край. А ми ж – українці. І любимо свою матір. Хай би як не цькували за цю відданість і любов. Будьмо значущими, попри те, що хочуть бачити нас нулями".

Уранці в п'ятницю – 10 серпня 2012 року – тільки-но з'явився на "Фейсбуці", як прилетів лист на мою авторську сторінку: "Дядю Ваню, є в цьому світі двійко-трійко людей, яких я поважаю. І які виживуть... Ви – серед них. Якнайбільшого Вам добра і натхнення. Ваш Олександр Яковлев. 10 серпня 2012 року".

Я відповів: "Дякую Вам, дорогий Олександре! У такому безладі, в якому ми перебуваємо, в такій безнадії почути душевне слово – це як побачити світлий промінчик у кінці тунелю. Обов'язково виберемося! Не втрачайте віри! Вона в нашому серці і в голові. Отже, все заладиться і в житті! Вдалого Вам дня!".

Пан Олександр продовжив: "Люблю і шаную! Ви – останній романтик. Хай буде все добре. Дуже в мене сьогодні відповідальний день: "роблю" "Газпром"... Треба їх тварюк поставити на місце... То є справа життя. В мене в голові і в руках найсвіжіша технологія. Я їх зламаю! Хоча все це – суєта-суєт!".

Я побажав удачі: "Вам все вдасться – я в цьому не сумніваюся ні на йоту. У Вас усе є для цього – розум, молодість і чітка патріотична мета, бо Ви любите людей, любите свою землю, любите Україну. Дай, Боже, Вам твердості духу та легкого пера! Налаштовуйтеся на добро – все буде гаразд!".

Після цього став збиратися на залізничний вокзал. Доки спала дружина на своєму балконі, написав вірш "Величне століття":

Ой нашого цвіту по білому світу
Розкидано – вже й не зберем...
І турки фільмують "Величне століття" –
Про Сулеймана й Хуррем.

Епоха загарбницьких воєн султана.
Підступний гадючник – гарем,

Де вільною стати змогла Роксолана –
Вкраїнка, рабиня Хуррем.

Це ж треба – зуміти у пеклі тім вижити.
Дивлюся, і зло аж бере:
Що серія – в ній про султана у ліжку,
Про мстиву й жорстоку Хуррем...

А як же інакше, коли між вовками,
Коли ладні з'їсти живцем?!
"Ой люлі..." – виспіває діткам ночами
Ласкава матуся Хуррем.

А хан – справедливий і мудрий правитель,
За іго османів борець...
Але врешті-решт і його підкорити
Змогла Роксолана-Хуррем.

Звела віковічні палаци й мечеті.
Османами правила врешт.
І хай п'ять століть промайнуло по смерті –
Шанована й досі Хуррем.

"Ой люлі..." – у серці бриніла-звучала
Та пісня, що теж не умре.
Душі і любові твоєї начала,
Моя Роксолано-Хуррем!

Ось тут – Україна. І жити б та жити,
Та десь у в'язниці – Хуррем...
Ой нашого цвіту – по білому світу...
Ой люлі, коли ж заживем?

Ой люлі, маленькі, ой люлі, кохані, –
Виспіває діткам Хуррем.
... Моя Україно – Вітчизно преславна,
Прийдешнім живу твоїм днем.

Я знаю, бо вірую: варто ним жити.
Бо спекавшись зла, заживем,
І наше величним назветься століття,
Як за Роксолани-Хуррем.

Спочатку в мене була кінцівка: "Як звільнимо нашу Хуррем". Але потім вніс редакторську правку, вважаючи, що звільнення з в'язниці нашої сучасної Хуррем, що наводить жах на владу, – це тільки частина всього, що належить зробити, щоб наше життя, як і століття, назвали справді великим. Того й прагнути того з усіх сил!

Устиг викласти новий вірш в Інтернеті – на сайтах у "Живому журналі" та на "Фейсбуці". Побачив, як першим поширив новий вірш Олександр Волков із Ужгорода.

Тепер у дорогу. Дружина провела мене на вокзал, а сама поїхала на роботу – їй ще тиждень працювати в фітнес-клубі. Потім зустрінемося в Севастополі, де вона лікуватиметься в госпіталі. А опісля поїдемо провідати батьків у Калугу. Заодно маємо купити подарунок дочці Ользі в Тулі (на її на 30-річчя) – самовар. Думалося про одне: дай, Боже, щоб на все нам вистачило коштів... Бо вони пливли з кишені, як вода між пальців.

Суботньої ночі 11 серпня 2012 року під стукіт вагонних коліс написав вірш-спогад "Удвох":

Давай собі присвятим вечір цей:
Хай вибачають друзі і знайомі –
Але нікуди ми не підем з дому.
Бог з ними – із квитками на концерт.

Я так хотів ніде не поспішати,
Щоб тільки тиша, вечір, я і ти.
Тобі із кухні кави принести
І в ліжко із цукерками подати.

Бо це – субота. Й завтра – вихідний.
І хоч до ранку не зімкнімо очі.
Є особлива таємничість ночі,
Коли не спиться вдвох і ми – одні.

Деся шелестять машини за вікном,
Долаючи упевнено калюжі.
Зірки у небі мерехтять байдужо:
Що дивуватись – їм усе одно,

Чи ми спимо, ачи нам не до сну:
Бо кава бадьорить. І поцілунки,
І ніжний шепіт уночі так лунко
На друзки розбивають тишину.

Тебе – голісіньку й палку –
Вдягає місяць в срібні шати.
Півцарства ладен я віддати
За романтичну ніч таку.

А царство наше – з двох кімнат.
Сьогодні будемо – в твоїй ми.
До ранку – кава і обійми.
Давай цю ніч присвятим нам.

Вуста солодкі, як цукерки.
Не треба і вина – хмільні.
І хай позаздрять ті мені,
Хто був учора на концерті.

Отак насамоті іноді виходиш на романтичну тему...

Мав облаштуватися в Севастополі і попрацювати з видавцем, щоб уникнути недоречностей при друкуванні нової книги. А потім – відпочинок.

До слова, того ж дня мені таки вдалося побувати на концерті: на мисі Хрустальному відбувся гала-концерт XII-го щорічного пісенного конкурсу "Балаклавські канікули". Спочатку я не потрапив на той захід, бо заблукав: мене спрямували на пляж, що на мисі Хрустальний, де підноситься шпиль до неба (в народі цей витвір називається пам'ятник імпотенту), а потім я вже самотужки вийшов до пам'ятника Солдату і Матросу...

Там і стрівся з організатором дійства – севастопольським бардом Андрієм Соболевим, який люб'язно запросив мене в перший ряд глядацького залу.

Виконавці були різні: москвичі (зокрема бард Олександр Городницький) стверджували, що Севастополь "всегда будет русским", а кияни й чудовий виконавець та автор пісень Володимир Марченко з Рівного демонстрували поезію високого гатунку – про кохання, людські пристрасті тощо.

Концерт увінчав багатий фесверк, що злетів у севастопольське небо. Я побачився зі студійцями-телевізійниками: режисер Алла Павчинська записувала концерт з допомогою ПТС, запримітила мене і

показала кілька разів, коли я слухав артистів. А по закінченні пісенного свята ми довго говорили про студійні справи: Алла Феліксівна, як і решта працівників (підходили і техніки, і водії: Володимир Снежкін взагалі заявив, що треба рятувати Севастопольське телебачення, а тому мені без розмов належить повернутися на вулицю Бастіонну, 1), в один голос висловлювали невдоволення новим керівником компанії, який, мовляв, не рахується ні з чиею думкою, бере все на себе, а тому немає радості колективної творчості, як це було за нашої співпраці.

Ми тепло попросилися. Я подарував Аллі Феліксівні свою книгу "Не губімо в собі Україну!", хоч мав вручити її Андрію Соболеву. Але колега наполягла, щоб я залишив пам'ять про свою нинішню творчість на студії, а тому так і сталося. Тим більше, що Андрієві Миколайовичу було не до мене – він займався гостями. Навіть до Фіоленту я не знав, як добратися, бо вже маршрутки і автобуси не ходили (вони припиняли рух о 21-й годині). Довелося їхати на таксі. О 23 годині 30 хвилин я повідомив дружині, щоб вона не турбувалася: я вже на місці і готуюся до сну.

З недільного 12 серпня 2012 року я став жити на Фіоленті самітним Робінзоном. З задоволенням відвідував море, а температура води в ньому вже була плюс 26 градусів за Цельсієм. Словом, відводив душу і чекав на приїзд дружини.

Правда, доти ще бухикав від простуди, твердо сподіваючись при цьому, що саме море мене й порятує. Того ж дня написав вірш "Поїзди за вікном":

Гримкотять поїзди за вікном:
Десь везуть мою юність подалі.
А у мене за хатнім столом
Замість друзів – лиш біль і печалі.

І того, і того вже нема...
Час в дорогу й самому збиратись.
Бо вона ж не бариться – зима.
Тільки осінь у вирій – із хати.

Що удієш – той Гаус правий:
Є світанок життя й захід сонця...
От уже підкрадається й мій:
Гримкотять поїзди за віконцем.

Привезли із собою мій біль,
А самі все подалі мчать юність.
Що б утішне придумать собі:
Хай би очі в журбі посміхнулись.

Я кричу поїздам навздогін,
А чомусь тільки шепіт виходить:
Не спішіть так, мої дорогі,
Годі втрат, горювань моїх годі.

А не слухають – мчать десь і мчать.
Я бухикаю зранку до ночі.
За столом замість друзів – печаль
І твої розтривожені очі.

Не зважай, не зважай, не зважай!
Я божуся – все мене в порядку.
Та тебе не обдуриш, на жаль,
Хоч дурити не мав досі гадки.

Хочеш правди – послухай сюди:
Все в нас буде – лиш біль перебудем...

Гримкотять за вікном поїзди.
І тепер тільки віра – у чудо.

Іменниці Ніні Карпачовій, котрій того дня виповнилося 55 років, надіслав віршоване привітання:

"Дві п'ятірки – чудова пора.
Дай Бог щастя, удачі й здоров'я.
Скільки є, повторити ще раз.
Стачить сили потому – то й знову!
Щиро вітаю Вас зі Святом! Іван Левченко".

У відповідь – тиша-мовчання. Жодного поруху душі. Подумалося: все, я –відпрацьований матеріал! Забудьте!..

Ранок у мене почався, як у піонерському таборі: з прибирання навколишньої території, адже на ділянці все позаростало бур'яном. Марина Вторнікова – сусідка по дачі – того року нічого практично не робила на землі, бо готувала документи на приватизацію дачі і мала необережність при зніманні показника електроенергії впасти зі стільця і в двох місцях зламати руку. Тепер ходила перебинтована. А все одно збиралася увечері на "Ракушку" потанцювати: життєрадісна жінка!

13 серпня 2012 року. Понеділок. Як бачиться, важка комбінація – понеділок та ще й тринадцяте. Тому й написався сердитий вірш "**Страшні часи**":

Страшні часи: це – не життя.
Це – Незалежності агонія.
Я – України пафосне дитя –
Перед бандитами у дзвін видзвонюю.

Їм аби втримати кермо:
Непевна, безрозсудна братія.
І корабель життя іде немов...
І начебто в країні – демократія:

Що хоч кажи, що хоч пиши –
Йди під любими прапорами.
Та навіть можеш владців від душі
Обкласти непристойними словами.

Їм аби куш. А люд спить сном:
Малим, що має, вдовольняється.
Страшні часи – як всім усе одно –
Ганьбою й позачассям називаються.

Немов до скель кажу слова.
І байдуже – я є чи щезну я.
Як жаби кумкають – попса співа.
Час сірості, час безладу, час безуму.

Мені не сором – не мовчав,
Як ми зависли над безоднею.
На те й поет, щоб відчувати час.
А тут же – Незалежності агонія.

Злодюжкам красти абиде:
Хай край і расм називається.
Просніться, чуте! Буджу людей.
Вже й слово, наче дзвін, – не просипаються.

Що їм – поетове слівце?..
Чого пристав він з Україною?
Так важко між байдужих быть співцем,
Так важко залишатися людиною.

Бо хто назве людським життя
Оце, яким живу сьогодні я?
Я – України син, її дитя –
Не хочу быть співцем її агонії.

Ти, слово рідне, не мовчи:
В борні часи ці перебудемо.
Он як на руку нам кричать сичі.
Іще не пізно. Коли ми ще будимо.

Чекав реакції Інтернет-аудиторії на оприлюднений вірш. Принаймні на "Фейсбуці". І вона не забарилася. Олександр Волков із Закарпаття написав: "Набат! А не чують!".

Я відповів: "А все одно надію не втрачаймо, дорогий пане Олександрє! Будімо!!!

Та будьмо! Неодмінно!!! Далі відступати нікуди, коли йдеться про найрідніше – твоїх дітей, твою родину, твій рідний край, твою матір Україну! Доброго ранку, мої друзі!".

Валерій Терзі з Нікополя зазначив: "Коли кричить Співець – не чути його співу!".

Я парирував: "Іноді доводиться переходити й на крик. Може, хоч так вдасться достукатися до поснулих. Та радує, що чути його Вам, дорогий пане Валерію! Доброго Вам ранку і успішного дня! Сердечно дякую за поширення нових рядочків, а пані Лючії Нікодемо, пані Любові Татарчук та панові Олександрю Кроливіцю – за їх схвалення! Будьмо, друзі!".

А Микола Гладкий із Харкова приєднав до поширеного вірша відеосюжет про святкування дня народження Леонідом Кучмою на Сардинії.

Я прокоментував: "Дякую, дорогий пане Миколо, за сувеніри та поширення нового вірша. Як бачиться, у кожного своє розуміння моралі та відповідальності перед громадою. Уже, бач, Україна замала для святкування дня народження – дайш Сардинію! А, може, совість мучить чоловіка, і нема йому місця спокійного на рідній землі, навіть у найдорожчий день – День народження. Хоча від п'яниці я забагато хочу, мовлячи про совість...".

Опісля поширив на "Фейсбуці" свій вірш "**П'яний президент**" від 9 червня 2011 року, що увійшов до нової книги "Заберу тебе в сон":

І досі соромно згадать,
Як напоїли владці Кучму,
А він промову відчечубив,
Яку в прямий ефір я дав.

І Севастополь обімлів,
Та й сам я вже не знав, де дітись.
В театрі плавилась софіти
Від президентських п'яних слів...

А він комусь вручав медаль
І став навколішки раптово,
А встать не міг, бо був готовий...
Ще й під кінець аж зарідав...

Мене цькували в той момент:
Як міг таке я транслювати!
А я питав: а як не дати
Те, що говорить Президент?

Мене вже ладні б розтерзати,
Але кому відваги стане
Сказати про те, що Кучма п'яний,
Не приведи Господь сказати:

Самі ж його на кораблі
В відкритім морі накачали.
Ну, словом, щось мені казали,
Але вкусити не змогли.

Уже в минулім інцидент,
А стріну, як кого, буває,
І все про Кучму – пам'ятають.
Бо сором – п'яний Президент.

Того ж понеділка Віктор Янукович злітав на похорони мера Єнакієвого Сергія Рухадзе, звідки сам родом і де з небіжчиком починали свою трудову діяльність на тамтешній автобазі – кузні кадрів, як бачиться, сучасної політичної еліти. Це вже другі похорони (після Василя Джарти) для колишнього директора Єнакієвської автобазі, який став Президентом України. Словом, почалося...

Пізніше Микола Гладкий прислав мені заборонене відео з 60-річчя Віктора Януковича, де той витанцьовує то з Людмилою Кучмою (а Леонід Данилович – із Раїсою Богатирьовою), то з Іриною Акімовою... Його ж дружина Людмила там не фігурує.

Я прокоментував: "Дякую. Враження гнітюче. Вечірка – на автобазі. І головний механік, як півень у курнику: яку підімне, та й щаслива. Під Філіпа Кіркорова співи. Бридко!".

О 10 годині ранку на Фіоленті з'явилось сонце. А з учорашнього вечора і майже до ранку йшов дощ. Опісля стало вітряно й сиво. На море не випадає йти – тому зайнявся читанням.

Добрі враження залишилися від зустрічі з колишніми моїми колегами Іриною Григоровою та Олександром Лук'янченком. Я читав вірші з попередньої книги "Не губімо в собі Україну!", а також казку "Чотири брати". Слухали з задоволенням. Сказали, що в мене чудова мова, а те, що звучить із офіційних каналів, їх дратує. Крім того, багато полонізмів та інших запозичень. Мене це втішило. Олександр Лук'янченко запросив на ефір на своєму Інтернет-каналі. Я пообіцяв, але після зустрічі з видавцем. Він же чомусь досі мовчав. Хоч домовлялися вийти на зв'язок уранці в понеділок.

Знову стали прибиватися дачні коти до мого порогу: їли навіть хлібці з висівок, котрі напекла мені в дорогу дружина. Тепер треба було збігати в магазин за молоком – їм і мені до кави. Еля повідомила, що і в Києві цілу ніч ішов дощ. Вона збирається взяти з собою одягло, щоб не замерзнути в будиночку. Мерзлячка! Хоча я спав тоді, навіть не вкриваючись підодіяльником.

На 11-ту годину ранку було вже аж 11 поширень мого нового вірша "Страшні часи". О 17-й годині ще одне поширення зробив Богдан Родович. А за ним – Галина Жубіль.

Словом, 13-го числа і 13-ть поширень! Гріла думка: як добре, що вдалося написати цей твір. Частково це сталося на Фіоленті, де зародився задум, а потім у дорозі намітилися перші імпульси, і треба було вночі під акомпанемент дощу записати кожен рядок, редагуючи тільки окремі слова. І вранці – вже пішов у люди. Гарно!

Повернувся син на роботу – дуже задоволений поїздкою на море: чудово відпочив. І настрої оптимістичний – не зітхає тяжко, як зазвичай...

В Одесі прийняли рішення вважати регіональною – російську мову. Як кажуть, поспішали поперед батька в пекло. І це були тільки квіточки. Далі слід чекати того ж кроку від Криму (там уже хотіли прирівняти Конституцію АРК до Конституції України, що веде до відділення півострова від континентальної України: тобто однозначно роздмухувалися сепаратистські настрої).

І не забаряться вони, звичайно, в Луганську, на Донбасі, в Запоріжжі... Отже, покотиться на бричці федералізації моя рідна Україна під укіс... Дійсно страшні часи – я не помилюся у тодішньому вірші: це – Незалежності агонія.

Новий курйоз у політичному житті-бутті: в декларації другого номера за списком регіоналів до Верховної Ради України Таїсії Пovalій, як і її чоловіка Ігоря Ліхути, не виявилось ні житла, ні рахунків у банку.

Я прокоментував на "Фейсбуці": "Бідні, зовсім бідні люди. На що спромоглися – тільки на помаду, дзеркальце і пудру... Щоб запудрити мізки іншим. Господи, на вулиці бідна жінка живе!.. І співає... Ну тепер хоч матиме дах над головою – на Грушевського, в приміщенні ВРУ. От щось у цій аббревіатурі істинне – брешуть же, як собаки. Капець чи як там у Леоніда Кучми – гаплик. Повний гаплик!!!".

Чи так співпало, чи є якась загальна атмосфера неприйняття того, що відбувається в нас в Україні, де правлять балом московські прислужники, заганяючи українців у резервацію рабів, як це зробив Александр Лукашенко в Білорусі, але мої "Страшні часи" з'явилися одночасно з прийняттям Заяви Народного Комітету захисту української мови у зв'язку із підписанням Віктором Януковичем закону про мови: ініціатори вважали за необхідне негайно створити штаб підготовки до нового Майдану спротиву окупаційній владі. Першим поставив свій підпис координатор Народного комітету захисту України Дмитро Павличко, другим – голова НСПУ Віктор Баранов.

Користувач на "Фейсбуці" Сергій Кирпач іронічно поставився до ініціативи, написавши: "Поганому танцюристу шаровари заважають. Будуть вибори, і все вирішиться".

А Василь Ковтун написав: "Удосконалення "мовного закону" – це його відміна!"

Я відреагував: "Все правильно, пане Василю! Легковажити з цим не можна. Як і сподіватися на осінні вибори до парламенту: хто підраховує, той і виграє вибори!"

Вони нічого не вирішать, на превеликий жаль! Бо демократія вже закінчується з підготовуванням владою силових структур.

Тому я схвалюю заклик письменницької інтелігенції до організації нового Майдану в Україні. Архіважка це справа – пробудити зневірений народ, щоб він повторив свій громадянський подвиг листопада 2004 року. Але інакше нам із підневільної резервації не вибратися.

Треба словом будити людей і скликати їх на Майдан. Але пропонувати реальні кроки для усунення зрадників від влади, щоб і далі була єдиною Україна, єдиним народ, а не поділене на україномовне та російськомовне населення, як це зробила влада з подачі народних депутатів України (треба ж такий нонсенс – народні проти народу!) Партії регіонів, компартії України та лицемірів-литвинівців іже з ними.

І на віки вічні протиставив себе народові України її глава, а відтепер її зрадник Віктор Янукович, спішно підписавши 8 серпня 2012 року Закон № 5029-VI "Про засади державної мовної політики". Зганьбив і себе, і свій рід, і прислужників – чужаків в Україні, як справедливо сказано в заяві, злочинців і змосковщених хахлів.

Думаймо, українці! Це – про нашу долю, про завтра рідної країни, наших дітей і внуків. Добре думаймо!!!! Тисну Вашу руку – ніяких компромісів. Ніякого болота!"

Львів'янин Володимир Щербина заперечив: "Ніякого нового Майдану не буде, бо нема тієї ідеї і тих її носіїв, кому народ міг би повірити. А справжня інтелігенція (не та, яка хоче бути обдуреною у своєму апелюванні до влади чи до народу) повинна намагатися донести до народу свою думку щодо головних пріоритетів для змін у нашому суспільстві.

Все чітко написано в Резолюції першого засідання НКС "Запрошення до суспільного діалогу". І навіть основні пріоритети вказані. Тільки ця робота – важка і рутинна... Це вам не "заклики" з гаслами..."

А львів'янка Марія Козак стала на мій бік: "Підтримую кожне Ваше мудре й дуже актуально-влучне слово, пане Іване! Мовне питання у нашій державі, яка так щемко непевна у своєму праві нею бути, не може мати ніяких компромісів. Бо саме наша милозвучна мова, рідна серцю й душі кожного громадянина, який ідентифікує себе українцем, і, як це не парадоксально, але потребує захисту на 21-ому році незалежності. Українець, який хоче мати свою державу, яку поважатимуть у світі, має мислити, розмовляти, писати українською мовою, вивчаючи всі мови за бажанням. Проте державна мова – українська!!!".

Я відповів: "І не слухайте капітулянтів! Рідна мова, обстоювання її – організатор нового Майдану – цього спротиву справжнього українства. Але вочевидь люди повинні почути до чого ми прагнемо. Вони навіть не уявляють, у яку прірву зіштовхнули нас своїм "мовним законом" владці. Одеса, Крим – це тільки перші дзвіночки.

Хіба ми такої України хочемо? Хіба за це ми стояли на Майдані? Засіданнями такі справи не вирішуються. Це – уповання заляканих інтелігентиків та конформістів. Народ – це воля, це закон. І його має почути і відчути влада, яка в наймах у цього народу, а не навпаки".

Після обіду виставив на своїй стіні на "Фейсбуці" вірш "**Коли ти патріот**" зі збірки "Все повертається в житті" за 2007 рік:

Дожились незалежної, вільної ери,

Але й досі старих не позбулися пут:
Як у вирій, політики мчать до Америк
Із заїздом в Москву – уточнити маршрут...

Там, звичайно ж, розкажуть, як далі нам жити,
З ким у світі дружить, з ким побити горшки
І де краще продати потом скроплене жито,
Що скупили в селян за дрібні копійки...

Буде торг за ЄС. І чи треба нам НАТО?
Нашорошені вуха: а хто що сказав?
Україна стоїть, як розгублена мати.
Із насуплених хмар визріває гроза.

Тільки діти глухі. І як кібці, між себе.
Ладні матір продати за триклятий дохід.
А у гromі звучить із високого неба:
Хлопці, вдома порядок наводити слід!

Що по всюдах шукать, коли безлад у хаті?
Що в Америк питать, коли свій є народ?
Якщо взявся за плуг, то вже маєш орати:
Порать ниву свою, коли ти патріот!

Бо, їй-богу, нема більш ніде України.
І, крім неї, ніхто нас у світі не жде.
Повертає весна на крилі журавлинім.
Принесіть, журавлі, розпогоджений день!

Хай спадає з очей призамшіла полуда.
Досить пут! Бо у путах висот не сягнеш.
Бо як наша Вкраїна доладною буде,
Пошанує Москва і Америка теж!

А тому ні на які не йдім компроміси.
Свою гідність шануймо і слово своє.
Ми – народ. І такого крутого замісу,
Що, як хліб на землі, – був і буде, бо є!

Лише відредагував останній рядок, який був у контексті з попереднім дещо нейтральним за змістом: "Бо як наша Вкраїна доладною буде, Буде в світі Москва і Америка теж". Тепер – "Пошанує й Москва, і Америка теж". А головне – додалася нова строфа на кінцівку вірша:

А тому ні на які не йдім компроміси.
Свою гідність шануймо і слово своє.
Ми – народ. І такого крутого замісу,
Що, як хліб на землі, – був і буде, бо є!

Олександр Волков, негайно поширивши вірш на "Фейсбуці", написав: "Пане Іване, де Ви таких слів берете??? Б'єте прямо в серце!".

Я відповів на це так: "Та Ви ж знаєте: отам, у серці, вони й є. Дякую, дорогий пане Олександр, за те, що Ви – недремний! Будьмо!!!".

У вівторок 14 серпня 2012 року прибився медовий Спас на поріг. І мені було на душі ясно – медовоспасно! А написав того дня вірш "**Зустріч із морем**":

Ти знаєш, сьогодні яким було море?

Таким, як воно називається, – Чорним.
І тільки до берега – білі та білі,
Як гриви у коней, кошлатились хвилі.

Не море – розбуджена вітром стихія:
Збиває із ніг і втопити воліє...
Торкнувся води – що парне молоко,
Масаж од тих хвиль, як під душем Шарко:

Вхопився за камінь, а хвилі у спину,
Терплю цю навалу скажену, невпинну,
У хвилях болячки свої утоплю.
Хто знав би, як море я Чорне люблю!

Оце так зустрілись, оце так обійми:
Та що ж ти так хвилями б'єшся своїми!
Ти ж витрусиш душу із мене усю.
А хвилі летять і летять звідусюд.

Ні, з мене доволі – доволі, кричу.
Підхоплюють хвилі – на берег лечу.
Оце так попався – столичний козак.
І бризки зі щік, як солоня сльоза.

Але чого плакати, море, мені?
Ми знову з тобою. Минатимуть дні,
І вір мені, море, приїде й вона,
Ота, що, як ти, незбагненна до дна.

Якщо ти зустрінеш її, як мене,
Навряд чи вона у стихію пірне.
Не знаю, як бути тоді вже мені:
А, гойдалку їй почешлю на сосні!

І так розгойдаю її, як мене ти.
А потім ми кинем у море монети.
Щоб знов – через рік – бачить хвилі оці.
І бризки на смак, як сльоза на щоці.

Як бачиться, заскучав я знову за своєю благовірною. Та вже чекати залишалося менше одного тижня. Єдине, чим себе відволікав від неприємних емоцій та невтішних думок, – роботою над новою книгою і написанням нових віршів. А їх уже призбиралося чимало: цілком на ще одна книжка. Принаймні так тоді складалася ситуація...

Еля повідомила, що в Києві зірвався рясний дощ. А в нас зранку проглянуло сонце. Отож, гадав так: якщо не зателефонують Ольга та Богдан Вуйки, поїду на ефір до Олександра Лук'яненка, а потім – знову на море.

Але, на жаль, жоден телефон не обізвався. Тому сидів, як біля розбитого корита...

Киянин Іван Дремлюга написав під "Зустріччю з морем" такі слова: "Чудовий вірш! Я ніби сам побачив, як "кошлатяться хвилі", відчув їх солоний присмак.

Бажаю, дорогий друже Іване, щоб обов'язково справдилися Ваші надії – знов, через рік, бачить хвилі оці, і у хвилях болячки свої утопить.

Доброго Вам здоров'я, натхнення і світлих помислів!"

Я зізнався: "Дякую сердечно, мій світлий тезко. І от дивна річ: всі схвалюють, і жодна душа не поширює. А як щось політизоване утнеш, будь ласка: півтора десятка поширень на "Фейсбуці". Може, я не тим займаюся та марную час?"

Ольга Пейчева з Одеси пояснила: "Доброго ранку, пане Іване, і зі Святком! Тільки хотіла "умикнути" цей чудовий вірш до себе і побачила Ваш коментар...

З Вашого дозволу – позаймила. Це життя таке – вічні ліричні теми, на жаль, не витримують (іноді) конкуренції з віршами "на злобу дня"...

Але життя триває, воно наповнене різноманітними відчуттями та барвами, тому і прекрасне, не зважаючи ні на що... Пишіть!".

Вона ж і поширила першою новий вірш.

Я відреагував: "Ви переконали мене, мила пані Олю. Писатиму й далі. Але хай усі знають, що винуватиця цього продовження – Ви.

Гарного Вам настрою і чудового самопочуття. Дякую за порушення спокою на моїй сторінці. Приємно!".

Валерій Терзі поширив на "Фейсбуці" мій вірш "Синові" зі збірки "Мигдаль на руїні" (і хоч я вже наводив його в цій книзі – в Розповіді 9-й, дозволю собі процитувати оприлюднені рядки й тут, щоб відтворити емоцію спілкування з паном Валерієм саме того дня – 14 серпня 2012 року):

Коли в далекому краю
Ти щастя стрінеш, любий сину,
Не забувай рідню свою,
Свою вишневу Україну.

Бо світ широкий, а вона
Під сонцем лиш одна-єдина:
До болю рідна сторона –
Блакитноока Україна.

Коли в далекому краю
Не стане сили жити, сину:
То душу зболену твою
До себе кличе Україна.

Бентежить рідна сторона,
Що зветься просто батьківщина.
Безмежний світ, а лиш одна
На світі, сину, Україна!

Там, у далекому краю,
Не залишайсь надовго, сину.
Бо змовкнуть співи у гаю,
Без тебе опадє калина.

І погляд матері сумний,
Коли ключі у небі плинуть...
Вертай додому, сину мій,
Бо що є світ – без України?!

Той світ широкий, а вона
Під сонцем лиш одна-єдина:
Навіки рідна сторона –
Твоя, мій сину, Україна.

Пан Валерій прокоментував: "Доки читав ці вірші, сльози застили мої очі: ледве проковтнув грудку, що у горлі застрягла...".

Я відповів: "Та й мені так було, коли написалися ці рядки. Потім вони стали піснею: світлої пам'яті співак Олег Ткаченко (прожив усього 37 літ на білому світі – соліст ансамблю пісні і танцю ВМС України), як ніхто інший, серцем виспівував кожне слово, кожную ноту... Дякую Вам, друже Валерію, за солідарність душі!".

Серед різного, що сталося того вівторка: гірка новина про смерть ученого та телеведучого Сергія Капіци (програма "Очевидне – неймовірне", яка йшла на 1 каналі Росії з 1973 року) і обнадійлива – про звільнення італійським судом кучмівського экс-охоронця Миколи Мельниченка. Він знову – на волі. Депортації в Україну не намічалось...

Провів дві години прямого ефіру на місцевому провідному Інтернет-провайдері "СевСтар-ФМ": начитався віршів українською мовою, хоч спочатку севастопольці вимагали прочитати російською. Я принципово не став цього робити, відіславши всіх до своєї російськомовної збірки "Встречаю песней новый день", яка вишла в світ 2005 року.

Під кінець ефіру ніхто навіть словом не дорікнув, що звучали україномовні вірші. Навпаки: вимагали прочитати ще і ще, а тому замість годинної розмови вийшла вдвічі довша. А дехто зізнавався, що відклав на потім усі справи і слухав цікавого співбесідника. Були й такі, що просльозилися, як написали у відгуках коли читав вірш "**Освідчення**" із першої своєї книги "Мигдаль на руїні":

Люба Анно, обрав я свій хрест!
З ним навіки, навіки з тобою.
Я облогою взяв Херсонес,
А тебе хочу взяти - любов'ю!

Візантія у серці, як рана:
Звідтіля він царівну чекав...
І здивовано слухала Анна,
Як їй Київський князь присягав.
Говорили, що варвар – про нього,
А він Русь підійняв до небес!
Християнському молиться Богу
І обожнює, Анно, тебе:

Люба Анно, обрав я свій хрест!
З ним навіки, навіки з тобою.
Я облогою взяв Херсонес,
А тебе хочу взяти – любов'ю!

Біль затихне. І щастя ще буде.
Кожна пташка гніздечко зів'є:
Ти уперше поклала на груди
Володиміру личко своє.
Він – твій муж і володар держави,
Що єдиною зміг зберегти.
Бо у нього, крім віри і слави,
Була в серці коханою ти!

Люба Анно, обрав я свій хрест!
З ним навіки, навіки з тобою.
Можна приступом взяти Херсонес,
А любов можна тільки – любов'ю!

Правда, Анно: я стратив братів,
Що моєї запрагнули смерті.
Вісімсот мав дружин і гріхів...
А сьогодні – чи жити, чи вмерти –
Маю стати за Київську Русь!
Полюби її серцем, кохана.
Задля неї живу, щирим серцем клянусь,
І кохаю тебе, люба Анно!

Люба Анно, обрав я свій хрест!

З ним навіки, навіки з тобою.
Від облоги скоривсь Херсонес,
А любов визріває з любові!

Так само тепло були сприйняті і мої **"Листопади"** з тієї ж таки збірки **"Мигдаль на руїні"**:

Листопади вертають нам зими.
Листопади летять, як літа...
Ми ще вчора були молодими.
А сьогодні – вже цвіт обліта.
А сьогодні вже хочеться знову
Повернути на батьків поріг:
До найпершої в світі любові,
До найвищої в світі зорі.

За вітрами ти десь, за снігами,
Рідна хата в моєму краю,
Де вже кличуть бабусею маму,
Посивілу матусю мою.

Так і мусить усе повторитись:
Підуть діти у світ на зорі.
Тільки дай їм Господь – не баритись,
Бо сивіють без них матері.
Вийде мама – щаслива і рада,
Що діждатися в гості змогла.
Повертають мене листопади
До найбільшого в світі тепла.

За вітрами ти десь, за снігами,
Рідна хата в моєму краю,
Де вже кличуть бабусею маму,
Посивілу матусю мою.

Я був дуже задоволений, що вдалося завоювати нову для себе Інтернет-аудиторію (телевізійну і радійну водночас). Словом, журналісти (а програму, крім Олександра Лук'яненка, вела і колега з Севастопольського телебачення, котра в ФМ-ефірі працює під псевдонімом "Ля", як нота, і котра дружить із Наталією Альчиковою: отож, не сумнівався, що прийешнього дня та поділиться враженнями з колишніми моїми співробітниками!) засвідчили, що не було жодного негативного відгуку від аудиторії – в основному молодіжної. Навіть не ремствували, що довелося перенести передачу "Вітання іменинникам" на пізніший час.

Щиро радів, що відбувся такий діалог. І що цікаво: севастопольські випускники шкіл демонстрували найкраще знання української мови на вступних іспитах. Отож, казав собі тоді, що не все ще втрачено! Треба продовжувати нашу повсякчасну роботу з рідним словом, несучи його між люди! І все у нас, як і належить, буде! Будьмо і себе не гудьмо! Це – головне!

Молоді колеги зізналися відверто, що цей ефір – виняток, унікальний випадок. Мене це втішило. Хоча, якщо чесно, і розстроїло: у мене немає аудиторії, з якою можна було б постійно спілкуватися. І я багато втратив від цього: один собі пишу та існую в поетичнім середовищі – як самітний вовк. А могло б скластися життя по-іншому.

Слава Богу, що хоч на "Фейсбуці" маю живу реакцію невеликого кола шанувальників. І крапка. Для творчої людини, яка хоче рости і впливати на свого читача, цього замало. Та пізно вже, як здавалося, про це говорити...

Увечері вийшов на зв'язок видавець Костянтин Потаков – мали зустрітися опівдні в середу. Тобто – наступного дня.

А потім я зайнявся буденною справою – пранням одягу. І це треба було негайно, бо погода така, що світле вбрання двічі не вдягнеш...

На морі ж не вдалося побувати. І це мені великий мінус.

Хотів побачитися зі співачкою Тетяною Бартковою, а вона готувалася до святкового концерту на День Незалежності України – не до мене...

Таке життя: колись до мене бігали за піснями, а тепер уже не потрібен... Бог їм суддя! Усі – люди.

У середу – 15 серпня 2012 року – написав жартівливого вірша під назвою "**Водолій**":

Як водолію хочеш муки,
Дай, Боже, ти йому розлуку.
Я дві доби вже сам не свій.
На щастя хоч немає свідків,
Як приставав я до сусідки:
Настирно ж як – як водолій...

Вона здивовано казала:
"Я зроду вас таким не знала.
У вас дружина ж молода.
Принаймні старша я за неї..."
Я не зважав – я гнув своє.
І хоч би ж крапелька стида.

Я бачив, що й вона не проти...
І добре все складалось доти,
Допоки взнав: є чоловік.
І він вже третій місяць в морі.
Моряк! Таких мені історій
Не випадало ще повік.

Тут якось я – де й сили стало:
Спинив свій шторм на дев'ять балів,
Сказав, що стало зле мені...
З рук потенційної коханки
Я випив краплі валер'янки.
І сів віддихатись на пні.

Все відбувалося на дачі.
Точніш – не відбулося, значить.
До себе я поплівсь у двір.
І подумки боживсь сусіду,
Хай буде впевнений за Ліду
І хай надійно служить він,

А я вже якось обійдуся.
І благовірної діждуся.
І потів тричі в лоба – хрясь!
До чого ж це я докотився.
Он чоловік вже третій місяць
Без жінки ходить по морях.

А я один сиджу на дачі
Лиш дві доби. І – до морячки.
Таки насправді – лиходій.
Перехрестився. Сплюнув тричі:
Та втихомирся, чоловіче!

А що я вдію – водолій!

Знак зодіаку цей, щоб знати,
В людей настирних і затятих:
От щоб ти зверху – переміг.
А тут... Таке буває рідко.
Хай вибача мене сусідка:
Була вдовиця б – допоміг!

Валерій Терзі, прочитавши і поширивши на "Фейсбуці" новий вірш, дорікнув мені: "А Ви – хуліган, друже Іване! Уже у другій підряд поезії Ви згадуєте морячку! Севастополь ніяк забути не можете?".

Я відповів: "Здоровенькі були, мої друзі! Вирішив свої болячки, як і написав у вчорашньому вірші "Зустріч із морем", скинути в море. Оце сам – як вовк сиджу на Фіоленті. Погода змінилася. Стало прохолодно. Боюся, що гигну, як піду до моря, бо хвилі – будь здоров! І не зігрієшся, коли вийдеш з моря...

А Ви запитайте в ліричного героя: чи то вчора з ним було, чи наснилося, а він не полінувався і записав уранці? Та ще й з іншими поділився, щоб знали, що він – не загроза чоловікам, які при ділі, хоч і надовго змушені залишати своїх обраниць.

Хіба ж це хуліганство? От якби не втримав свій шторм, свій натиск, отоді вже можна й покартати чи то автора, чи його дзеркальне відбиття у вірші. Це я так собі думаю.

Я завтра виправлюся, друзі! І, може, чимось іншим пригощу. Треба подумати. Час, сподіваюся, ще в мене є. Будьмо, мої хороші!

А сусідка в мене й справді – кров з молоком. Обходжу десятою дорогою, хлопці. Бо доведеться палець рубати (на руці!), як у відомій оповіді про батюшку Сергія...

Доповідаю: учора пригостив глядачів місцевого каналу "СевСтар-ФМ" своїми віршами: дві години був у прямому ефірі. Сподіваюсь, Вам не соромно за мене. Севастополь і українська поезія – речі, виявляється, дуже й дуже сумісні. Треба тільки відриватися вряди-годи від комп'ютера. Що й роблю. Будьмо, друзі!".

Пан Валерій згодився: "Ще порох е!.. А телебачення – це клас! Нехай знають наших!".

А погода надворі відчутно мінялася: уночі було холодно спати. Виходило так, що я даремно нарікав на дружину: потрібне, ще й як, одіяло. А головне – вона потрібна...

Мав неприємну розмову з видавцем: він підготував для вичитки не останній, надісланий мною варіант тексту (від дев'ятого серпня), а один із перших (20 липня).

Я відверто і категорично обурився: як можна так недбало ставитися до роботи?! Якщо не цікаво видавати мою книгу, будь ласка, відмовся: за дев'ять тисяч гривень я знайду видавця і в столиці, але нікому не дозволю видати неправлений мною текст!

Отож, відчитав під перше число, як кажуть. Костянтин Геннадійович спробував щось говорити про складності з Інтернетом та електронною поштою. Я не прийняв жодного виправдання: для чого мені читати те, що я вже правив?! Тому домовилися, що я ще раз висилаю йому мій остаточний текст, а ввечері ми зустрічаємося знову і ведемо подальші перемовини щодо якісного оформлення тексту, його ілюстрування та отримання мною перших примірників із тим, щоб я зміг повести як сувенір і до рідних дружини в Калугу.

О 20 годині 30 хвилин отримав зовсім інший текст нової книги і засів за читання його. Начебто виходило непогано. Призбиралося віршів на 460 сторінок. Солідно!

В четвер 16 серпня 2012 року написав вірш "**Регіонал**":

Куди далі вже їхати – все!
А хто ж нам Україну спасе,
Як останній український канал
Підімне він – регіонал?

Ну, а що ви хотіли, брати,
Кримінальники, як не крути!
Раз на мовний рішилися скандал,
Далі йде він – регіонал.

Бо йому, щоб малина своя:

В холуїв холуї в холуях.
Править сила кривавий свій бал,
Йде ва-банк він – регіонал.

Може, й це люд ковтне без проблем,
Потім землю усю одберем,
А хто пискне – поставим фінгал,
Ну бандит він – регіонал.

А тому всі – у нори й мовчать.
А вони, як тупа саранча,
Налітають – бандитський аврал:
Хоче все він – регіонал.

Не здивуюсь, як він проковтне,
Кого вгодно – тебе і мене.
Але бачив ві сні я фінал:
Подавивсь він – регіонал.
Хтось як гепне його по спині,
А з горлянки – маєтки одні,
А з горлянки – украдений нал...
От-от гигне – регіонал.

Та не сон, українці, спасе!
Як не вирішать вибори все,
Нам явить би майданівський шал!
Й на параші – регіонал!

Першим, як завжди відбувалося того часу, поширив мій новий вірш Олександр Волков. А Микола Владзімірський кинув репліку: "А де ж музика?".

Я відреагував: "З новим днем, друзі! Він теж – наш! Будьте мені здорові та успішні. А щодо музики – вона буде, але, сподіваюсь, вони її вже не почують...".

І тут же Микола Гладкий додав музичний кліп "Вставаймо, браття-українці!".

А Сергій Міщенко надіслав віршовану репліку:

"Я дивлюсь у оптичний приціл.
Що я бачу: мандатний дебіл!
Будем гратись у вибори далі?
Ах, едріт твою в дріт, бий без жалю!".

Отакий ранок! Знову мінялася погода. Але, попри все, вирішив піти на море: сором який, бути в Севастополі і пропадати біля комп'ютера. Це можна було з успіхом робити й у Києві...

І все ж зачепився за новий вірш Василя Ковтуна "Зорепад". Боже мій, скільки вже про це писано-переписано! Але чоловіка схвилювало, і він хоче висловити своє враження. Проте це непросто, як виявилось...

Не втримався і написав листа молодому віршотворцю: "Дорогий пане Василю, стає вже тепліше. Особливо в кінці оповіді. Беріть увагу читача відразу конкретикою, а не загальниками – на кшталт: "піднявши голову (Боже, а як інакше? Хоча, заради справедливості, не голову піднімаємо, а підводимо погляд, піднявши очі догори, звівши їх тощо), спостерігати дивну річ".

По-перше, це не річ – це місячне небо, а Ви обрали темою – падіння зірки, більше того – зорепаду. От і беріть душу читача тим, що Вас схвилювало.

Наприклад:

Покотилась зоря із безмежного неба,
Спалахнувши востаннє в путі.
І подумалось миттю про себе:

От би так і мені у житті...

І пішло-поїхало далі. А доки Ви добрались до цього бажання, у Вас появилися якісь немотивовані каганці, ешафоти, незрозумілі сни, зоряний пастух, який ще й підрядився бути свічадом, і несть тому числа.

Будьте конкретні: що детонувало думку, те розкрилося в образі – яскравому, адже мова про зорі-боліди, які згаснуть, але в пам'яті залишать слід. Так і людина хоче не марно пройти життєвим шляхом, а щось залишити по собі (гарно, як творчий якийсь виплид чи хай навіть добрий спогад у вдячній пам'яті інших).

Старайтесь, і все у Вас вийде. Я вірю в це. І хай радісно та натхненно пишеться!".

Микола Гладкий поставив значок схвалення під цими словами. Гадаю: мотивовано.

Сам же Василь Ковтун написав так: "Вкотре Вам вдячний, пане Іване. Хоча залишаю за собою право наполягати, що основною думкою тут все-таки був не слід, а ота байка про мрії під час падіння зірки.

В іншому – намагатимусь прислухатись. До речі, заглянув до Вас на особисту сторінку, послухав авторське виконання віршів, почитав Вашу біографію. Я в захваті. Отут дійсно – слід!".

Я відповів: "Дякую! Знов-таки я ні на що не претендую, а тільки хочу, щоб Ви прагнули прозорості викладу своєї думки. Як у Тараса Шевченка, як у Олександра Пушкіна, як у Сергія Єсеніна, як у Редьярда Кіплінга, як у Ліни Костенко...

Це притягує увагу читача. А ми ж розраховуємо на нього, інакше – для чого тоді город городити? Хіба що – випустити з себе пару...

Але те не потребує публічності. От тут і вся моя турбота: щоб ми своїм словом були гідні читацької уваги. І на тому крапка. Будьте мені успішним! Гарного Вам дня – і панові Василю, і Вам, друзі!".

Пан Василь продовжив: "Іване Васильовичу, по відношенню до Вас я навіть думку свою висловлюю соромливо і тихо, бо кожне Ваше слово варте уваги і подяки.

Вас чую. Я поки там, де є, а до вказаних Вами висот ще стелиться довга дорога. Радію поки з того, що хоча б на неї ступив. І з розумінням відношусь до того, що у кожного свій особистий і неповторний шлях. Упевнених кроків усім нам!".

Я вирішив прокоментувати своє прискіпливе ставлення до віршування. Вийшло так: "Гаразд. Вважатимемо, що ми порозумілися. Це суттєво, бо робимо одну важливу справу: вдягаємо думку в досконале слово. Принаймні прагнемо до цього. А тут кожне побажання має велику ціну. І вчимося цьому важкому ремеслу все життя.

Добре, що Ви правильно реагуєте на певні зауваги. Якби Ви знали, як це важливо: на жаль, мені ніколи ніхто нічого не говорив – я б'юся самотужки в опануванні мистецтва віршування. Та й пізнувато я цим займався всерйоз.

Раніше дивився на римування, як на розвагу: щось вдалося – от і добре. А ні – не біда. А тепер – відчуваю, що є ті люди, які відстежують, що ти робиш в літературі, і їхні сподівання не можна обманути. Тому все, що пишемо, має правити за взірць. Навіть творчі невдачі – це платформа для аналізу, коли необхідно зробити зупинку і розібратися в причинах слабого твору. Вони є в кожного.

Інша річ – пора учнівства: з нею не можна затягувати. Вона закінчується тоді, коли нащупав свою тему і йдеш своїм фарватером, не оглядаючись і не чекаючи, що скаже з цього приводу колега по цеху чи навіть класик. Тобто, коли ти продовжуєш дорогу, яку тільки тобі судилося пройти. Для цього треба розуміти відповідальність перед людьми і часом.

Без цього писання – любительство і забавки. Шкода й часу на таке. А його катастрофічно не вистачає. Особливо, коли в тебе є відповідальність і за родину, яка мусить щось їсти і в щось вдягатися. Література, на жаль, не годує. Хоч в іншій країні за те, що читач визнає твою творчість, автор отримує певні кошти. І часом – солідні. У нас же – тільки моральна підтримка. Тому й така література.

Але Ви не заважайте на це: багато людей буде плескати по плечах і говорити, що це – геніально. Дурниці! Професійні оцінки зробленого – справа критиків та літературознавців. Вам головне дати на суд читача досконалий текст: це означає гармонію слова і думки, більше того – на виході має бути ще й естетичне задоволення від прочитаного, бо це – красне письменство (знов-таки – взірцеве).

Для чого я все це пишу? Щоб сказати, що є критерії, за якими поцінуюється наша робота. Вони описані в спеціальній літературі. Не зайве Вам познайомитися з ними.

З одного боку, є цікаве дослідження творчості Тараса Шевченка Іваном Дзюбою, а з іншого – варто простудіювати, скажімо, книгу Вадима Кожинова "Как пишут стихи", де розкриваються певні секрети мистецтва віршування.

В ідеалі треба прагнути виробити свій стиль: коли поет безпомилково пізнається практично кожним рядком, вже не кажу – віршем. А це вже – як тавро майстра.

Я – за вимогливе ставлення до мистецтва слова. Звичайно, сідаючи за написання вірша, ні про що таке не думаєш: хочеш висловити схвильовану душу і тільки.

Але закінчується написання твору, і ти маєш охолонутися: дати до ранку вистоятися тексту. Потім повернутися до нього зі збільшувальним склом аналізу: чи кожен рядок гармонійний з обраною темою, чи немає зайвини (словесного сміття), чи витримана логіка оповіді тощо.

Врешті, не зайве прочитати самому вголос те, що написалося. І потім уявити свого читача, який не знає всіх обставин народження твору. І він не повинен відчувати дискомфорт у сприйнятті тексту, навіть пропонувані Вами трьох крапок, тобто чогось недомовленого автором.

І це мусить бути не зашифрованим, а легко пізнаваним із загального контексту. Тільки тоді (є ще один проміжний етап – апробація твору на близьких людях, але вони не завжди об'єктивні), от тільки тоді можна ризикнути оприлюднити першодрук.

Знов-таки, якщо всерйоз ставитися до писання. А якщо ні, то про це й мови немає. Хай бавляться! Бережіть своє слово! Воно коштовне, коли виняньчене, виплекане, вилюблене. Хай Вам щастить на цьому тернистому шляху, пане Василю! Чудового Вам настрою і гарних думок! Будьмо, друзі!".

Хлопець відгукнувся: "Іване Васильовичу, низький Вам уклін за поради і рекомендації, за настанови і науку, сформовані Вами на мою адресу у такій тактовній і людській формі. Вже навіть і не маю слів, аби висловити Вам свою подяку. Додам лишень – я намагатимусь! Будьте здорові. Хай Господь дає Вам здоров'я!".

Я підвів ризику: "Дякую, пане Василю, на доброму слові! Я ж за нашу спільну справу переживаю. А колись і Ви доброму хлопцеві, що йтиме манівцями, дорогу вкажете. Наука не йде тільки до бука. Будьмо щедрими і любимо своє! Як саме життя! Гарного Вам писання!".

Привітав Костянтина Стогнія з днем народження. А він написав на "Фейсбуці" по російськи: "На день рождення придумал отмазку: уехал за тридевять земель и мобильник отключил".

Я відповів теж російською мовою:

Сколь верёвочка не вейся,
А к столу ведь приведёт.
Отвертеться не надейся,
Если, Костя, ты – не жмот!

Отак і день завершився. Ввечері набрав свіжої води і сходив на море. Телефонував Ользі та Богдану Вуйкам: вони заклопотані своїми справами, а тому не став набиватися в гості. Нагадав, що наступного року виповнюється 10 літ, як ми встановили пам'ятник Тарасові Григоровичу Шевченку в Севастополі. А Богдан Іванович зазначив, що оскільки я на пенсії – отож, як віце-президент фундації Тараса Шевченка в Севастополі, маю долучитися до планування та організації заходів з нагоди ювілею. От і проявляй ініціативу після цього... Втім, все зробимо: не вперше!

Наступного ранку – в п'ятницю 17 серпня 2012 року – написав ліричний вірш "До коритця":

Приходив в гості їжачок.
На нім сто тисяч колючок.
Я чую: листям шелестить.
Прибіг, і до коритця вмить.

А я ще з вечора для киці
Влив молочка у те коритце.
Туди він писок – не дістати:
Коритце став перевертати.

Перевернув – струмок побіг.
Їжак сьорбнути щось устиг,
І знов кудись. А тут і киця:
Туди-сюди – пусте коритце.

Щоб не сварила їжачка,
Я знов улив їй молочка.
Мурчить, об ногу ніжно третья:
Всім задоволена, здається.

Та раптом шерхіт у куцах.
І кицька миттю – плиг! О, жах:
Аж нявкнула від болю кішка:
Вона ж гадала, що то – мишка,

І налетіла – на голки.
Такі от гості – їжачки.
А киці сніться миші скрізь,
Бо ті прокralися колись

І стали вічні вороги:
Коти їх нищать до ноги.
І я подумав: а годиться
І нам повчитися у киці.

Бо в нас при владі теж свої,
Як придивитись, крадії:
Так присосались до коритця –
За ними плаче вже в'язниця.

В ній до ладу їм все якраз,
Вони й були вже там не раз.
Ті гості гірш, ніж їжачки.
В три шиї гнать гостей таких!

От як воно буває: спочатку налаштувався на віршик для дітей, а кінцівка вивела на дорослу тему. Що вдієш – таке життя. А ситуацію описав ту, що напередодні сталася в мене біля будиночка, коли вимкнули повсюдно світло: я вийшов за поріг і спостерігав за всім, що відбувалося надворі.

Шаленіли цикади. Мерехтіли серпневі зорі у високому небі. А біля коритця хазяйнував несподіваний гість – їжачок. Будьмо всі здорові та успішні!

Ледь не вирвалося з вуст порівняння, як Савік Шустер, якому вдячний Віктор Янукович (за вмиле і підступне задурювання мізків українцям на Першому національному телеканалі!) присвоїв почесне звання "Заслужений журналіст України".

Скажу прямо: так ще не девальгувалася ця державна нагорода. Треба ж: із Росії цього прибуду вигнали, а в Україні нарекли заслуженим працівником телевізійного ефіру. Воістину, несповідимі твої справи, нерозумна наша владо!

Телефонував Богдан Вуйко – переніс нашу зустріч на День Незалежності України. Гарзд! Тепер я мав можливість піти на море – на свій Фіолент.

Вчинок: журналістка Наталія Соколенко (та сама, що воювала з Ніною Карпачовою, котра не хотіла дати інформацію про захоплених у полон українців у Лівії) написала заяву на звільнення з телеканалу "СТБ", не бажаючи далі зомбувати мільйонну аудиторію "Вікон", особливо брехнею про проект регіоналів – партію Наталії Королевської, якій спеціально пишуть виступи спічрайтери від Партії регіонів, і не її кошти йдуть на сплату всієї передвиборної кампанії. Виявляється, є й серед брата-журналіста світлі постаті. Тоді воістину ще не все втрачено!

А ввечері зателефонувала дружина і повідомила, що з МВС України прийшла відповідь на моє звернення щодо постановки на облік як учасника бойових дій в апараті міністерства чи будь-де. На жаль, і тут – відмова: мовляв, треба звертатися в службу соціального захисту за місцем проживання. То вже – по поверненні з Калуги...

В суботу 18 серпня 2012 року моя половинка вирушила до мене в Севастополь: слава Богу, і в неї розпочалася відпустка. Стріну її в неділю об 11 годині 38 хвилин у дев'ятому вагоні. Дай, Боже, щоб поїзд прийшов без запізнення!

Написав того дня вірш "**Інтернет-віршарі**" (це й про себе, і про подібних мені борців на різних сайтах, коли дошкуляє зневіра):

Поет вам – не дяк із ладаном,
Поет – він трибун народний.
Він чубиться сміло з владою.
В інеті це зараз модно.

Співці! Уявляєм себе героями:
Скликаєм людей боротися,
І гіршого не знайти геморою –
Як ті нескінченні спротиви.

По честі: людям уже остогидла
І позиція, і опозиція.
Бо й тій, і тій вони – бидло,
Яке дістає по пиці.

От і нове ристалище:
Запахло осінніми виборами.
Є порох і є запал іще:
Найкращих виберемо...

А, може б, так: зібрати їх,
І – "плі!" у тих, хто знов хоче зиску.
Не думаю, що багато
Лишилось би у списках.

Навіщо мізки дурманити:
Нічого ж по суті не зміниться.
Так для чого такі парламенти,
Позиція і опозиція?

Якщо вже така анархія
І безлад, що вити хочеться,
То, може, ми, котрі з арфами,
Покеруємо державою, хлопці?

Та де знайти між нас Конфуція,
Хоч той і не прагнув правити?
Якщо думки, як і вірші, куці,
Не справитися з державою.

Ні, щось із лицарями не густо в нас,
А з правителями й подавно,
У нас в заслужених – варяги Шустери,
Хоч ні бе ні ме по-українськи з екрана.

Та, Боже, й прем'єри у нас такі ж.
Усе нам немов пороблено.
Народе, а ти все спиш?
Усе до одного місця – народові.

Треба ж отак людей зневірити –
От де державний злочин!
А ми тішмося, хлопці, віршами,
І туди ж собі засуньмо їх, хлопці!

В сопілку чи в труби дутимем,
Дарма – і не без причини.
Бо тільки тоді буде чути нас,
Як знайдеться гетьман, що збудить країну.

Намагався до приїзду дружини повірішувати всі редакційні питання. Наче все йшло за планом. От іще й устигав дещо написати, попри кепський настрій, як це буває завжди, коли залишаюся насамоті.

Якась російськомовна "Народна трибуна" на "Фейсбуці" заявила таке: "Только холопы могут мириться с плутовством панов, которые сами вышли из холопов. А знаете почему? – сами мечтают стать панами. Речь идет о полной духовной и нравственной деградации народа, променявшего мораль на доступный разврат во всем. Чего достоин такой народ? – вырождения, и это неизбежность".

Я відреагував: "Хлопці, якщо ви виродилися, не прикривайтеся народом, вдаючи, що ви – його трибуна.

Ви трибуна тих, хто не знає, що робити далі, коли настали найпідліпші часи зрад, безчестя і заробляння грошей на піарові та знущанні з зубожілого народу.

Він зубожів матеріально, але мудрий духовно, бо не хоче брати участі в тому гармидері і безладі, за який ви зараз дерете свій голос. Він мовчить, бо нікому з вас не вірить – брехуни і святотатці.

Він вагітний новими лицарями та гетьманом, який набере сили й думки, щоб збудити і повести за собою українців. Такий народ, який не загинув у безпросвітні часи поневірян і духовного знущання, голодоморів та зрад очільників, не може бути приреченим на виродження.

Не брешіть на народ, коли його не знаєте і не відчуваєте. Бо є така підозра, що і вас, як цю бандитську та безвідповідальну владу, народила не українка-мати. Соромітно таке клепати на свою громаду.

Побійтеся Бога! Вам пити з цього колодязя, в який плюєте. Хай би ви захлинулися своєю жовцю, щоб такого й не чути зі зрадливих вуст. Докотитися до такої ганьби!

Не сподівався, що такою може бути аморальною трибуна народу, бо по суті – трибуна отрути і пустопорожнього цвірінкання. Гидко вкрай!

Не зважаймо на такі жаб'ячі кумкання, друзі! Є багато у нас невідкладних справ, а тому не слід відволікатися на нездар. Хоча при цьому необхідно знати, що вони є, щоб людям не дезорієнтуватися в цьому духовному тумані. Будьмо!!!".

Мені відписали з "Народної трибуни": "Когда человек воспринимает афоризм в свой адрес или в адрес своего народа? Да еще так бурно реагирует... Что это означает?"

Я відповів: "Коли в бочці немає води, вона голосно торохтить. Навіть прикриваючись афоризмами, не прикрити свою нищість та підлі наміри.

Це для таких писав Володимир Маяковський, до речі українець своїм корінням: не заважайте мобілізаціям і маневрам! І досить на цю тему!"

Алла Чула поширила рядки Ліни Костенко:

"Негідно бути речником юрби.
Раби рабів ще гірше, ніж раби.
Грядущий хам вже навіть не гряде –
Уже він сам в грядуще нас веде...".

Я додав – ніби на продовження (хоча й не без іронії) три власні строфи:

"А як народ наб'є лоби,
Тоді заговорю хутенько.
Бо я не речниця юрби.
Я поетеса – Л. Костенко.

Щоправда, я люблю народ.

Але ж це він іде за хамом.
Хай заіржавіє перо.
І я мовчатиму так само.

Ти ба – і знову говорю,
Хоч від юрби і відхрестилась.
Ні-ні, виходжу знов на прю.
То було кінчилось... чорнило!"

Кілька користувачів поширили мою пародію на "Фейсбуці", а решта поставили значок схвалення.
Дали питтєву воду – наносив її у пластикових емкостях повну хату. Надворі знову ставало сонячно, ба більше – спекотно. Якраз – на приїзд моєї довгоочікуваної Елі.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 13 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 42

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Не заладвалось", "Щасливці", "Миша", "Переваги", "Балада про знамена", "На безгрошів'ї", "Експонат для музею", "Чуємо тебе, Тарасе!", "Він і вона", "Тпрус!", "Сон", "Ровесниці", "Натомив", "Мені й досі сниться Севастополь", "Штормове попередження", "Грона горобини", "Юна мати", "Не спи, Україно!" та "ПершOVERесневий етюд", котрі з'явилися на світ божий 19 серпня – 1 вересня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У неділю 19 серпня 2012 року перед поїздкою на залізничний вокзал устигаю написати вірш "Не заладвалось":

Нікудишній зранку настрій.
От хіба б на пляжі впасти
І заснуть під гомін хвиль.
Потім галас чийсь почути.
І так знехотя проснутись,
І поплентатись звідтіль.

Глянув – засмага русалка...
Спінінг дістає рибалка:
Все, як треба приладнав,
Хвацько враз блешню закинув,
І накручує свій спінінг,
Тільки що це – де ж блешня?

Щось і тут не заладвалось:
Може, ліска зіпсувалась,
Перетерлася петля...
Тим скінчилась риболовля.
Я зустрів рибалки погляд
І почув його: "Ну бля!.."

Хтозна, що мав на увазі
Він у тій короткій фразі:
Чи блешню, ачи рибину...
Це ж ні з чим йому потому
З риболовлі йти додому
Й щось пояснювать дружині.

Ет, досада... Що ж – бува:
Певен, знайдуться слова.
Врешті, в магазин заскочить,
А вже там купить блешню,

Щоб рибалити вернуть,
Ачи рибку – як захоче.

Ну, дай Бог йому удачі!
Він іще лайнувся смачно,
Спінінг склав і геть пішов.
Я б компанію міг скласти –
Нікудишній зранку настрої:
Ледь слова у вірш знайшов.

Нарешті зустрів дружину і полегшено зітхнув: тепер і море по коліна, коли вдвох. Почали з планування: як би нам сполучити походи до лікарні з поїздкою в Бахчисарай та відпочинком на морі... Начебто в цьому особливих проблем не виникало: тільки б стачило коштів, і все заладнається!

Одним оком відстежував і ситуацію в Інтернеті. Скажу прямо: була причина проявити пильність. Зокрема, користувач Кирило Сазонов написав того недільного дня на "Фейсбуці": "А звідки пішла фішка, що Тарас Шевченко геніальний? На мій особистий смак, вірші – так собі, проза – теж. Біографія – нічого героїчного. Ліпили героя комуністи, потім підхопили націоналісти, а якщо по суті?".

Інший користувач Вадим Прохоренко відбувся реплікою: "Лаври Олеся Бузини спокою не дають?".

А я відповів ширше, бо вважаю, що тут треба було – і конче! – втрутитися солідно і по суті: "Якби то так було, як Ви атестуєте автора Біблії для українців – "Кобзаря", хіба б зіслали чоловіка на десять років в дикі Орські степи з височайшою (себто від царя! Куди ж вище? Посередність такої уваги навряд чи б удостоїлась!) і категоричною забороною писати і малювати?!

Шкода, що так говорять люди, які ще смаленого не нюхали. А наш великий Поет, крім усього іншого, ще й був академіком живопису – мав срібну медаль від Академії мистецтв тодішньої Росії.

Що ви, хлопці, знаєте про цього мученика за Україну, за простого закріпаченого селянина-українця?

За отих рабів німих так сміливо і беззастережно подав свій голос Тарас Шевченко, якого пошановували у всьому світі. На всі 100 відсотків поет-лірик Сергій Єсенін під впливом українського майстра поезії створив шедевр на мотиви вірша "Село! І серце відпочине!".

А Ви отак беретеся судити про поезію Тараса Шевченка – як діти, що не мають уяви, про що б поговорити... Недбало, мої юні, ой як недбало! І несправедливо!

Я впевнений, що Ваші знання обмежилися шкільною програмою. А от поясніть мені, чому вчора я не міг заснути, доки ще раз не перечитав першу главу Євангелія від Іоанна, розмірковуючи про суть Слова, і "Титарівну", "Тризну" та "Марину" Тараса Шевченка? Бо ми – українці – маємо духовну потребу щодня спілкуватися зі своїм пророком.

Це велике щастя, що наша земля народила таку мудру людину, що довела ще раз: великий поет має трагічну долю, бо живе загальнолюдськими цінностями. За них він жертвує навіть життям.

Так діяв великий англієць лорд Джордж Байрон, так жив і творив Тарас Шевченко – син кріпака, якого сьогодні знають у всьому світі освічені і культурні люди.

От тільки біда, що свої землячки ладні бруднити його. А не пристає той бруд, хлопці, як не старайтеся! Де той буде Олесь Бузина через літ двадцять? А через два роки все людство пошанує генія України, якому виповниться 200 років від дня народження. А ви кажете – так собі! Перехрестіться та почервонійте – не з тієї ноги встали!".

Слава Богу, негайно з'явилися значки схвалення від інших користувачів (першою поставила такий значок одеситка Ольга Пейчева), і я заспокоївся.

А згодом Вадим Прохоренко додав репліку на адресу Кирила Сазонова: "Та це він чи недопив, чи перепив...Взагалі вперше від Кирила бачу допис, що він великий знавець поезії".

Я погодився: "Та ото ж і я ледь зі стільця не впав, прочитавши від нього таке одкровення на сон грядущий!".

Після цього і пан Вадим поставив під моїм коментарем значок схвалення. Отаке життя-буття.

У понеділок 20 серпня 2012 року написав вірш "**Щасливці**":

От неслухи – діти, діти...
А швидко ж чужі ростуть!

Мені б, як вони, уміти
Все схоплювати на льоту.

Та ні: я – сама обережність!
І слово так важко йде:
Від нього – такий залежний,
Від часу і від людей.

Де радість, що через вінця?
Де поклик дзвінкий сурми?
Які ж ви, малі – щасливці!
Які ж бо дорослі ми!

Розкута гаса малеча...
Коли ж він – той час мій – збіг?
Розводжу руками – вечір.
І стиха кажу собі:

Твоє відшуміло літо,
Поважні прийшли літа.
А діти – на те і діти,
Щоб жити щасливо так.

Їм буде сповна роботи:
Час слово сказати своє.
От неслухи безтурботні,
Як добре, що ви в нас є!

Я шлю зі свого порогу
Їм подумки свій привіт.
Допоки ще їм в дорогу,
Дай, Боже, щасливих літ!

Та щастя не всім, я знаю,
То й слово сумне зрина.
Довкіл дівтора гасає.
Бо ще дівтора – вона.

Такий собі відгомін побаченого на пляжі, де галасувала невтримна дівтора. У неї закінчувалися літні канікули і залишалися останні краплини безтурботності...

Телефонував син: знову розстроений – мав зустрітися на вихідні з малим Іванком, але дружина спеціально відвезла його на дачу до батьків. Василь же хотів і поспілкуватися з малим, і подарувати йому щойно куплений конструктор...

Еля проколола в госпіталі дрібні вени на правій нозі, щоб пролікувати їх, а наступного дня – більш серйозне випробування: лікування крупних вен. Після цього зможемо рухатися далі, а не сидіти на дачі.

До речі, ходили на море, але там високі хвилі: дружина так і не зайшла, щоб покупатися. А я, звичайно, не міг усидіти на березі: то мене й покидало-покрутило у воді, як тріску...

Ранком у вівторок 21 серпня 2012 року написав вірш "**Миша**":

Десь на даху шкребеться миша:
І не до сну вже другу ніч.
Тепер доводиться у вірші
Впустити капосну мені...

Ну, звідки ти взялася, сіра,

І що ти робиш наверху?
Вважаєш, як господар лірик,
З рук зійде безлад на даху?

А я от швабру миттю в руки
Й нічний гармидер учиню!
Ага, принишкла – ані звуку:
На небезпеку маєш нюх!

Але я знаю: прийде завтра,
І знову буде одне й те ж.
З таким нечуваним азартом
Ти мені й стелю прогризеш...

Давай отак: як хочеш жити
Й щоб я не сипав миш'яку,
Облиш нічні свої візити,
А вдень – в годину будь-яку –

Приходь і почувайсь, як вдома,
Коли живеш на дачі й ти...
Ти відтепер моя знайома.
Тебе я маю берегти:

Удвох нам буде веселіше,
А то один, як вовк, – хоч вий!
Відволікають, правда, вірші...
Тепер от ти – мій гість нічний.

Ні, ти не гість, ти – хуліганка:
Таке чинити уночі.
І не заснути вже до ранку,
Хоч до мільйона полічи!

Чого мовчиш? Ач, як принишкла!
Сіріє... Мовкне спів цикад...
І поступово, наче мишка,
Вповзає ранок до рядка.

Пора мені вставати, сіра:
Сьогодні їду на вокзал
Стрічати жінку. Прошу широко:
Облиш на тиждень свій аврал!

Вона відбуде – бався знову.
А зараз – пережди в кутку...
А не пристанеш на умову,
Звиняй, скуштуєш миш'яку!

Отак незвана гостя завелася того літа в мене на даху: як кажуть, пішки ходила, нічого не боячись, і щось гризли весь час... Поганяю шваброю, грукаючи в стелю, – затихне. Але не надовго.

От і дружина мені розповіла свій сон: мовляв, чи не кричала вона вночі, бо приснилося, що миша залізла їй під одіяло...

Словом, геть кепські справи – без kota чи миш'яку ніяк не обійтись...

Моя половинка подалася на процедури в госпіталь, а я за квитками – в залізничні каси. Все вдалося: до п'ятого вересня побудемо в Севастополі, а потім поїдемо в Калугу (через Тулу, бо тільки такі дісталися квитки). Звідти – 15 вересня виїдемо до Києва.

Увечері, коли перестало пекти сонце, знову ходили на море. І знову штормило. Але вода – плюс 22 градуси за Цельсієм.

Я купався, пірнаючи в чисту – аж до дна прозору – воду, а Еля сиділа на березі та дихала свіжим морським повітрям.

Краса довкруг! І цілющий озон – від морських хвиль.

У середу 22 серпня 2012 року спромігся написати вірш "**Переваги**":

Запитало матусю мале верблюжа:

"А чому так скажи, моя ненько,
В коней ноги прямі, в нас – кривенькі,
А вже ратиці – й глянути жах!?"

Жуючи, верблюдиця промовила так:

"У пустелі, моє верблюжатко,
В'язне кінь у піску і лошатко,
Тільки ми можемо рухатись там".

"А чому в коней зуби – рівненькі, прямі,
А у нас – всі погнуті, нерівні?
З губ тече і зривається слина..."
"А зате колючками харчуємось ми,

А от коні не можуть їх їсти, на жаль".
"А чому у них спина і рівна, й гладенька,
В нас же – горб теліпається, ненько?" –
Далі гнуло своє верблюжа.

"О дитя, горб дозволить два тижні пройти
Без води, і без їжі в пустелі!"
І тоді – уже вкрай невеселе –
Верблюжатко змогло проректи:

"А скажи-но, матусе, відверто мені,
Нащо нам це усе у звіринці?"
Мовчки їла сінце верблюдиця.
І хотіла б – та як пояснить?

... От і нам – як в в звіринці однак.
Й неабияку треба відвагу,
Щоб того, в кого є переваги,
Та зробити отаманом нам.

Є в нас дім – бракне ладу у нім.
І дичавієм ми, як в звіринці.
Не горбатим хохлом – українцем
Вільним хочеться жити мені.

Тепер збираємося з дружиною спочатку до стоматолога, а потім поїдемо в Бахчисарай на чебуреки в кафе "Аліє". Еля продовжує нарікати, що я не можу без комп'ютера. А я й справді – не можу. Щось напишеш – і вже дихати легше. І радісніше на душі. Не міг відмовити собі в тому задоволенні ані тоді, ані зараз, як бачиться. Так-так: горбатого могила виправить. А тому не зважаю на того горба! Слава Богу – не в

звіринці! Та й не верблюд, як на те. Хай би тільки писалося – об тім моя тубота і печаль... А з кожним роком важче все, на жаль!

У День Державного прапора України, що припав на четвер 23 серпня 2012 року, закарпатець Олександр Волков поширив на "Фейсбуці" мою "Баладу про знамена" із першої книги віршів "Мигдаль на руїні":

Флагшток на пляжі всім помітний.
Але сьогодні у блакить
Піднявся не жовто-блакитний,
А кумачевий стяг умить:
Немовби стрельнув хтось у мене.
А люд на сонці засмагав...
Зважайте, браття, на знамена,
Коли Вітчизна дорога!

І треба ж так: у наше свято
(Коли державі стільки літ!)
З серпом і молотом затято
Хтось вийняв прапор із чохла.
Прилаштував. І щез зі сцени.
Засів за кусень пирога...
Зважайте, браття, на знамена,
Коли Вітчизна дорога!

З підлоги я підняв наш прапор,
Неначе зранене дитя.
Аж поперхнувся провокатор:
Здійнявся увись державний стяг!
... Коли не стане сил у мене,
Хай слово це не знемага:
Зважайте, браття, на знамена,
Коли Вітчизна дорога!
Зважаймо, браття, на знамена,
І хай Господь нам помага!

Вдячно подумав: знаходить же чоловік щось актуальне. І це мене дуже втішило тоді. Як, власне, й зараз, коли пишу ці спогади. Тим важливіше наголосити, що від першодруку поширений вірш відрізнявся передостанньою строфою, котра в книзі була іншою, а саме:

Підняв я прапор наш з підлоги,
Неначе зранене дитя.
І хоч сичав хтось люто з того:
Здійнявся увись державний стяг!

В подальшому я зняв реакцію відпочиваючих на вчинену провокацію, а зосередив увагу читача на головних дійових особах балади – її антиподах, що уособлювали минуле й прийдешнє України, отже, й завтрашній день держави.

А ще був проміжним і такий варіант тієї строфи:

Підняв я прапор наш з підлоги,
Неначе зранене дитя.
Аж поперхнувся куснем клоун:
Здійнявся увись державний стяг!

Однак, відмовився і від цієї редакції, прийшовши до висновку, що саме в цій баладі емоційно наснажене слово клоун виглядає недоречним. Адже це – не цирк, не розваги, а вибір між тим, що було, і

тим, куди прагнемо дійти: словом, від залежної України до справді вільної і оновленої. Отож, саме цього разу, як на мене, вірш набув більш досконалої форми, а відтак і чіткішого змісту.

Після поширення "Балади про знамена" того святкового дня з'явився і коментар пана Олександра про те, що ефективність спілкування в Інтернеті незначна: все, що ми гнівно тавруємо, ніхто практично не читає.

Я підтримав колегу, написавши: "Читаєте мої думки, дорогий друже Олександре! Очевидно, я через тиждень-другий теж згорну свою писанину. Випускання пару для себе – чи й не велика радість... Мабуть, що так! На жаль!

При всьому при тому, я радий, що ми познайомились, і наче дещо путне написалось, коли був стимул дружньої підтримки та солідарності наших розтривожених душ".

Написав того дня і вірш "**На безгрошів'ї**":

Гадав: все зважив – молодець,
Все до копійки передбачив...
... Раніш лишав касирці здачу.
Тепер і мідь – у гаманець.

Але сьогодні – як на злість –
Гуляє вітер у кишені.
Ніякий рахівник із мене...
Чи так інфляція все їсть?!

До пенсії – з десяток днів,
І жінці тиждень до зарплати.
"НЗ" хотів був приховати,
Та, бач, не випада мені.

Хотів на книжку й Інтернет...
Тепер в борги я знов залізу.
Тобі підтвердження залізне:
З грошима не бува поет.

Оце мені що з трьох освіт –
Хоч переходь на хліб і воду.
А щоб придбать щось у господу –
Забудь на сто найближчих літ!..

Хоч би щось мамі повезти –
Отак зібралися у гості...
"Не тільки нам – усім непросто" –
Мене успокоїть хочеш ти.

Вівсяна каша – на столі:
Ти кажеш, що вона корисна.
І я тобі повірю, звісно:
Ти ж краща жінка на землі.

Ти виглядаєш – просто клас!
Ще б пак: ти ж – тренер в фітнес-клубі.
Ну, якось викрутимось, люба.
Аби здорова ти була.

А я писати мушу знов.
Не ображайся, чуєш, мушу.
Довисповідую всю душу,

І легше стане так немов.

Важкий з поета чоловік,
Що хоч тікай тобі із хати...
Хоч за писання б яка плата...
Та й я ні к бісу рахівник.

І теж не в захваті від мук,
Що звуться творчими, й писання.
Дозволь рядок ще – про кохання.
І відніми перо із рук.

А, бачиш-бачиш: пройняло.
Сама ж сказала: "Думай далі!".
"Пиши!" – сама ж мені сказала.
Тому й пишу, що б не було.

Це мене так витрусив видавець (точніше в риму – мій гаманець), що тепер мав бути дуже економним. Добре, що раніше обміняли гривні на російські рублі – не було б із чим їхати в гості в Калугу... А так, сподівався: все буде гаразд. А тут, на морі, можна й пасок трішки затягти – у мами Алли Сергіївни від'їмося...

На жаль, напередодні не вдалося поїхати в Бахчисарай: виникли проблеми з перев'язкою дружини – ослабнув еластичний бинт. А тому з півдороги повернулися додому...

Нинішнього дня зранку відвідали море, а потім – до стоматолога: мені теж почали колоти траумель – препарат для оздоровлення десен. І справді, став краще почувати себе. От тільки суглоби тріщали на колінах, коли довго засиджувався за комп'ютером...

Увечері отримав несподіване СМС-повідомлення (підозрюю, що надіслала його дружина сина): мовляв, зателефонуйте, будь ласка, Василеві, у нього депресія, аби він не наробив з собою ніяких дурниць. Цілу годину намагався набрати телефонний номер сина – він не відповідав. Не отримував я жодної реакції і на свої СМС-повідомлення.

Потім таки син відповів, але попросив перенести розмову на наступний день. Я погодився. Та й на тому кінець.

Ото з таким однозначно несвятковим настроєм і зустрів п'ятницю 24 серпня 2012 року, себто 21 річницю Незалежності України. Ті ж емоції спричинили написання нового вірша "Експонат для музею":

Я шукав золотого руна, як Ясон у Колхіді,
Повернувся із ним до своїх берегів...
Весь у ранах "Арго" – більш нікуди не піде.
І шматують вітри й час полотнище слів.

Прибережний пісок залітає у вічі.
Я примружую їх, прикриваючи рот.
І питаю себе: пізнаєш, чоловіче –
Це ж твій Київ святий і твій сивий Дніпро...

Злотобанні церкви сліплять очі на сонці.
Люд прямує з церков, лунко дзвони гучать.
Мабуть, свято якесь: владці, їх охоронці...
Пізнаю: не міняє нічого тут час.

І Богдан на коні. І велична Софія.
І цей гетьманський жест – як прокляття навік:
Ніби клином зійшовся весь світ на Росії...
Промайнули віки – не прозрів чоловік.

Чую-чую: аякже – не можна інакше:
По-московськи і мовимо, і живемо.
Ти диви – а подекуди чути і нашу:
Для годиться вона – офіційних промов.

На папері – суха, як та вобла на сонці.
Аж гидка з владних губ – як огуда з огуд.
Та начхати на мову, як є охоронці.
За великим рахунком – начхати на люд.

Я, наївний, хотів всіх руном пригостити.
Та кому ти потрібне – добуте руно?
Сподівався, що іншими виростуть діти...
Але, бачиться, їм, як батькам, все одно.

Залишаю руно – експонат для музею.
Хай би вітер мене під "Арго" поховав...
Бо для чого життя, як немає тієї
України, якої всім серцем жадав?

Киянка Галина Дем'янова написала на "Фейсбуці": "Іване Васильовичу, з Днем Незалежності! Ой, як я Вас розумію... Співчуваю. Правдивий вірш. Але пам'ятаймо, що все так не буде! Я вірю: прозріння прийде!".

Я відповів: "Тим, пані Галю, й живемо! Дай, Боже, справжнього свята на нашій вулиці!".

З атрибутів свята в Севастополі – тільки де-де державні прапори на установах та біг-борди з написом російською мовою "С Днем Незалежності, Україна!" І все. А що я хочу – Севастополь!

До пам'ятника Тарасові Шевченку тихенько поклали квіту чиновники з міської держадміністрації (процедура тривала рівно чотири хвилини!). І більше нічого – ні промов, ні чогось урочистого з нагоди Незалежності України...

Там же, біля пам'ятника, ми зустрілися з друзями – Ольгою та Богданом Вуйками (вони – у святкових українських вишиванках, а на авто – по обидва боки – державні прапирці), обговорили організаційні моменти з приводу 10-річчя установа пам'ятника Великому Кобзареві в Севастополі.

А потім я написав пісенний текст "**Чуємо тебе, Тарасе!**" (саме таким був перший варіант, котрий дещо відрізнявся від остаточного, також наведений мною у цій книзі в Розповіді **19-й**):

Де Чорного моря хлюпочуться хвилі
І сонячне місто – немов корабель,
Сягаєш ти неба, мов чайка на крилах,
І наш Севастополь вітає тебе.

У даль з п'єдесталу зориш ти, Тарасе,
Розкутий твій голос – як промінь з імлі:
"Борітись – поборете!". Вірив. І прагнув,
Щоб ми, українці, щасливі були!
Ми чуєм твій голос, пророче Тарасе:
До волі і єдності праведний клич!

Ніколи те слово не вмре, не погасне,
Бо щиро зігрите сердечним теплом.
До Чорного моря дійшов ти, Тарасе,
Щоб злагоди сонце над містом зійшло.

Затишно, поете, нам поруч з тобою:
Ми віримо – дійдем омріяних днів!
А сонце торкає з такою любов'ю

Пророчі уста, мов твій слухає спів.

У даль з п'єдесталу зориш ти, Тарасе,
Розкутий твій голос – як промінь з імлі:
"Борітись – поборете!". Вірив. І прагнув,
Щоб ми, українці, щасливі були!
Ми чуєм твій голос, пророче Тарасе:
До волі і єдності праведний клич!

Відіслав текст електронною поштою на адресу пана Богдана Вуйка, сподіваючись, що він задовольнить організаторів заходу, який мав відбутися рівно через рік. Залишалося знайти композитора, щоб покласти текст на відповідну мелодію. Це взяв на себе Богдан Іванович. Дай, Боже!

Телефонував син: він працював святкового дня – надсилав пропозиції щодо спланованої ділової зустрічі в Бішкеку. При цьому жодним словом не обмовився про конфлікт із дружиною. І я не став торкатися цієї теми. Тим більше, що на вихідні він таки візьме свого Іванка, щоб разом провести вихідний день – неділю.

А ще мав розмову з колишньою колегою в Секретаріаті Уповноваженого з прав людини Ольгою Кузьміною: Ольга Миколаївна повернулася з відпустки, дізналася про звільнення з роботи Геннадія Кириндясова і ще більше підупала настроєм. Сама ж вирішила продовжувати працювати, бо треба було допомагати синові-студентові.

Привітали одне одного зі святом, хоч на душі було таке відчуття, що головне державне свято теж украли в українців: всім усе байдуже – чи будень, чи свято. Одна втіха – вихідний.

Суботнього ранку 25 серпня 2012 року написав вірш "**Він і вона**":

Все просто й звично ніби –
Не додать, не відняти:
Він, щоб піймати рибу.
А вона, щоб чекати.

А як шторм, і хвилі,
Що не розгледіть світу,
Хто там чайкою квилить,
Чий плач розносить вітер?

З чого б то раптом сива
Стала, діждавшись ранку:
Ти сподівалась дива –
Стріла човна уламки...

А потім – чоловіча
Тінь... І ти до нього:
Спалахнула, як свічка,
Що поставила Богу.

Вимолила: він спасся,
Він доплив – спасибі!
Ось воно – твоє щастя.
Все владналося ніби...

Тільки волосся сиве.
Шрам в нього, де рана.
Море таке красиве,
Лагідне море зранку.

Море, безмежне море.

Човн його знов відчалив.
От би кожна з історій
Зі щасливим фіналом!

Після свята слухав море, і от така історія привиділася. І, дійсно, хочеться щасливих фіналів у всьому. Хоча таке, на жаль, буває далеко не завжди.

А недільного 26 серпня 2012 року в душі відлунув спогад про мої вечори на озері "Сонячному", що неподалік мосї домівки на столичних Позняках, і я написав вірш "**Літній вечір**":

Згоряє день. А я не хочу
За море сонце відпускать.
Ще ловить промені рука.
І "зайчик" мружить мені очі.

Отам, де озеро, гайок.
На пляжі дівтора гасає,
А сонце промені ховає –
Лягають тіні на пісок.

Вже час збиратися додому.
Я чую: кличуть матері,
Дарма – не чути дівторі:
Канікули у них – відомо.

Їм вечір цей і завтра день,
І – менше тижня вже до школи.
То хто ж відмовиться від волі,
І де це чувано – ніде!

А потім буде голос тата –
І всі додому – як один.
І буде тиша. На воді
Пливтимуть з качкою качата.

Я повернусь до себе в дім.
А на майданчику спинюся,
Де мильні бульбашки матуся
Пуска перед дитям своїм.

Воно піймати кульку хоче,
А та летить і лусь – нема,
Дитятко ручки підіма
І тре, бо щось попало в очі.

Яскраві кульки, як цей день,
Що був і вже, вважай, немає.
Матуся кульки запускає,
Як сонце, що за морем десь.

Рядки красномовно свідчили про те, що мені закортіло додому, де внуки вже збиралися до школи.

На "Фейсбуці" користувач Олександр Яковлев поширив твердження про те, що в людині привабливий вигляд, грамотна мова та читання книг завжди буде модним.

Олександр Волков заперечив: "Я прочитав тисячі (напевно) книг, починаючи з восьми років, дружина моя багато прочитала, але ось у чому біда: вже мої діти їх взагалі не читають, а внуки й поготів, так де ж мода?".

Я прокоментував: "На превеликий жаль, на книгу моди в дітей та онуків і справді немає: їх годують на бігу Інтернет тим, що впаде їм в око і долетить до вуха. От і я видаю одинадцятку книжку, а вона нікому не потрібна: марнотратство! І з точки зору дружини, і здорового глузду.

Але, про всяк випадок, раз написалася – видаю за інерцією. Щодо перших двох складових моди теж згоден: першою позицією більше опікується законна половинка, другою – я. Отак і залишаємося гуртом модними!

Доброго Вам ранку, пане Олександрє! Доброго ранку, друзі! Залишаймося модними, особливо в останній позиції – в читанні книг. Без цього ми б не дізналися про необхідність чи навіть наявність перших двох складових моди! Будьмо!!!".

Тієї ж неділі на 83-му році помер американський астронавт Ніл Армстронг, котрий першим вийшов власними ногами на супутник Землі – Місяць, сказавши пророчі слова: "Маленький крок людини і величезний крок людства!". Не стало першого підкорювача Місяця. А він тієї ночі світився напрочуд яскраво!

У понеділок 27 серпня 2012 року написав вірш "Тпрус!":

Зле день починати розсердженим "Тпрус!"

Та тільки голодні коти – звідусюди...

Усе на базар той ніяк не зберусь,

Отож, чим багатий, ділитися буду:

Кришитиму хліб. І заллю молоком.

Чекайте: бички є в томаті – царюєм!

Лишайні, худі... Та хоч не під замком.

Кому непереливки – пси он гвалтують:

На прив'язі гавкають – ніч ачи день.

Наскільки ланцюг той, настільки свободи.

І де те бездушся береться в людей?

Ти – пес: то й чини, як звеліє господар.

Подумав: державо, чим краща є ти?

Подібно по суті усе – достеменно:

Народ – як облізли голодні коти,

Вкоротиш ланцюг – як собаки скажені...

А ти все тугіше на шії паски:

Пекельне життя, але люд як двожилний:

Хай очі на лоба, він слуха казки

Про ріки молочні і берег кисільний...

Наївний: словами зі злом я борюсь.

А їх, хто б мав чути, хоч лусни, не чують.

Коли ж пролунає глухим отим "Тпрус!":

Котам перепало щось... Пси лиш гвалтують.

Зібралися з дружиною в лікарню, а тому купимо і нашим гостям їжі – сухого корму (до слова, ним з задоволенням смакують їжаки, особливо маленькі: почувши запах, біжать як навіжені!), молока і хліба.

Того ранку між котами стався конфлікт – не поділили кішку: душа розривалася від їхнього крику. Потім розбіглися. Настала тиша. Але і її невдовзі порушив плач малюка з дачі голови дачного кооперативу Миколи Костенка: хтось гостював у нього, а в малого, мабуть, були проблеми зі здоров'ям – весь час плакав...

Еля стала веселішою – нога вже не пекла у венах. А тому під кінець наших канікул у Севастополі дружина навіть планувала скупатися у морі, знявши компресорний бинт із правої ноги. Поки що ж сиділа на березі в тіні і вдихала свіже морське повітря. Такий от відпочинок...

А синоптики вже прогнозували спад спеки і дощі. Та, попри прогнози, того понеділка морська вода прогрілася до 26 градусів за Цельсієм.

Знайшов в Інтернеті передрук статті "Формула щастя Івана Левченка", написаної Лідією Рябець для газети "Запорізька правда": вийшла в номері від 23 червня 2012 року. Порадів публікації.

Галина Жубіль, прочитавши мій новий вірш "Тпрус!", написала коментар: "Не наївний Ви, пане Іване! Ви справжній, щирий, сердечний... Хай Господь береже Вас!".

Я відповів: "Це втішає, мила пані Галю! Але, крім друзів, на "Фейсбуці", і справді ніхто не чує мене. Правда, сьогодні був вражений статтею в Інтернеті "Формула щастя Івана Левченка" Лідії Рябець, опублікованій у газеті "Запорізька правда" від 23 червня 2012 року, яку вона закінчує такими словами: "Не віриться, що цій напрочуд бадьорій, інтелігентній, змістовній людині в лютому вже виповнилося 60 років. Може, Іван Васильович знає формулу щастя? Це ж, начебто, так просто – радіти кожному дню, усе сприймати як дарунок долі!

Та водночас – це і талант, який не кожному дається... Але і для нас, малотокмачанців, кожна зустріч із Іваном Васильовичем – дарунок. Тому ми вже зараз знову чекаємо свого земляка в гості – із книгою "Заберу тебе у сон", яка ще тільки готується до друку".

Не знаю, як про мої людські якості, а от про радість від кожної миті життя – підмічено точно. Якщо це формула щастя, то я радію, що живу за нею. І щиро зичу Вам, друзі, зважати на те, що життя живемо живо – без чорновиків. Як писала Ліна Костенко, життя іде без коректур.

Дорожимо ним і прагнемо, щоб кожному дісталось пожити по-людськи. Такою хочеться бачити рідну Україну. Не промахнімося у жовтні, брати-українці, спокусившись на сякий-такій пакуночок гречки та гомінливих кандидатів у виразники наших інтересів. Думаймо та думаймо, бо сни бувають і віщими, кажу Вам, публікуючи вслід за сьогоднішнім віршем "Тпрус!" і вірш "Сон". Гарного дня, друзі!".

Тієї ж миті й поширив вірш "**Сон**" із книги "Порятунок у шторм" 2006 року:

Сон мені приснився: наче
У казковому саду
Я трьох воронів побачив,
Що накликали біду.

Перший каже: "Є країна,
Де я чув щасливий спів".
Другий каже: "Там руїна.
І людей я осліпив!"

Третій каже: "А я знаю,
Як тим людям зір вернуть!".
Я лежу і дослухаюсь,
Навіть оком не моргну:

"Треба вичистить криницю.
І джерельної води
Дати людям тим напитись".
Я на ноги. І – туди.

Прибігаю: тьма народу.
До царя мене ведуть.
Я кажу йому: "Володар!
Можу всім вам зір вернуть".

Він: "Верни мені спочатку!".
До криниці я в ту ж мить.
Все привів там до порядку –
І джерельце вже струмить.

Я ту воду життєдайну

Зачерпнув і – у палац.
Випив цар – прозрів негайно.
Потім дяка вже була:

Цар звелів мене схопити.
І – за ґрати. А сліпим
Більш не дав нікому пити.
Я обурився був тим.

І мій сон миттєво здимів,
Як той цар сказав: "Затям:
Легше правити сліпими.
Хто ж прозріє, буде там,

Де й ти зараз...". Слава богу:
То був сон. Бридня якась...
А як стріну де сліпого –
Враз пригадую царька.

Чую: знову хтось торочить
Про сліпих усіх підряд...
... Дай нам, Боже, зрячі очі –
Люду і проводирям!

А Валерій Терзі додав: "Будіте народ і далі, шановний друже Іване! Співайте, пишть, волайте, кричіть! Така доля справжнього Поета! Таке покликання Ваше від Господа! І, правильно, – радійте кожному дню! Нехай навіть цей день здебільшого сумний! А голодні собаки і пси бувають дуже небезпечними...".

Того вечора зустрівся зі своїм видавцем Костянтином Потаковим та місцевою художницею Ніною Збітневою, щоб затвердити макет та ілюстрації до нової книжки "Заберу тебе в сон".

Мушу визнати – не зовсім те, що б хотілося (Ніна Олександрівна не розуміє української мови, а тому ілюструє дуже абстрактно і віддалено від духу видання). Але вже був час друкувати книгу, бо хотілося нарешті побачити її наяву, а також узяти з собою кілька примірників перед від'їздом із Севастополя...

У вівторок 28 серпня 2012 року надійшло одне з найбільших християнських свят – День Успіння Пресвятої Богородиці! Перша пречиста.

В народі підмічено: якою буде погода цього дня, такою й слід очікувати осінь. У нас із самого ранку небо затяглося хмарами – збиралося на дощ. Принаймні так прогнозували напередодні синоптики, адресуючи мешканцям півдня України, зокрема Криму, штормове попередження.

Але ми з дружиною, хоч і сховали всі речі в будиночок, рішуче налаштувалися поїхати в Бахчисарай: там однозначно ніякого дощу не чекають, бо це край, де завжди сонячно, а то й спекотно.

До поїздки встигаю написати дещо мінорний (і оптимістичний водночас) вірш "**Ровесниці**":

Куди, роки, ви – перелесники:
Не наздогнать вас, не вернуть.
Вже відцвіли мої ровесниці.
Вже їхні донечки цвітуть.

Такими стали ви безгрішними,
Вчорашні звабниці мої.
Поважними ідуть, неспішними –
Хоч у святі записуй їх.

Дивуюсь їхніми розмовами:
Так в церкві батюшка сказав...
Якими ж, Господи, бідовими
Я комсомолками їх знав.

В очах вогонь горів у кожної:
Це треба бачити, відчуть!
А цілувалися безбожниці –
Вже краще, мабуть, промовчу!

Куди усе воно поділося –
Тепер лиш втома, біль в очах.
І сивина. І схудлі вилиці.
Ікона. Батюшка. Свіча...

Тепер лиш спогади за веснами,
Яких нікому не вернуть.
Скількох нема вже вас, ровесниці.
Уже й мені невдовзі – в путь...

Та в відчай я не стану падати:
Благословенні юні дні.
Є що у мить останню згадувать,
Чим душу втішити мені.

І не біда, що не повернеться
Те, що було і гріло нас.
Я вас люблю, мої ровесниці!
Дай, Боже, довше бачить вас!

Чому саме на цю тему? Зранку знову згадав, як я недавно побачився на своєму озері "Сонячному" з двома ровесницями, поговорив із ними: вони, дійсно, згадували, що було на останній службі в церкві, а тому намагалися мені дати пояснення всіх проблем, що є в житті, особливо серед молоді, проявами злих сил – диявола. А треба, мовляв, жити праведно, за Божими настановами. Бо тільки так можна потрапити до раю.

Не хотів їх розчаровувати, але впевнений, що треба за свого життя звідати раю і молодим сказати правду: отак буде не завжди – тому треба встигнути відчутти смак життя, його щастя, щоб було що згадати останньої миті. І не тільки.

Прийдешньої середи 29 серпня 2012 року відгомоном поїздки до Бахчисараю став новий вірш "Натомив":

Я набігом, я наскоком
Знов лечу в Бахчисарай,
Де красуні чорноокі
І спекотне сонце вкрай!

Ханський палац – гостям Мекка,
Монастир, Чуфут-Кале...
А мені б на чебуреки
В ресторанчик "Аліє".

Тут усе знайоме врешті:
Палац, пушкінський фонтан...
Скуштувати б чебуреки
Й щойно зварений лагман!

Сад. Затишно й прохолодно.
І фонтанчик жебонить.
А твоя, татарко, врода
Буде втіхою мені.

Ти мене переконаєш,
Що смачніша за лагман,
Як і досі я не знаю,
Диво-страва – димлама!

Вже й не знаю, що я хочу:
Чи лагман, чи димламу?
Бо твої, татарко, очі –
Найчарівніші в Криму!

От дивився б і дивився:
Хай Господь сто літ пошле!
І за медом – по Гаспринського –
В монастир. Й Чуфут-Кале.

Після їжі крок за кроком
Йти все важче – просто край!
Я ж набігом... Я ж наскоком...
Натомив Бахчисарай!..

Після тих чорнявок, звісно,
Та такої смакоти,
Щоб кудись угору лізти?
Але бач: всього кортить!

Справді, у Бахчисараї було сонячно. Дійсно, я скуштував димламу – це овочева рагу з бараниною. Справді, фірменна страва в "Аліє". А потім стала псуватися погода. І коли ми вийшли вулицею Ісмаїла Гаспринського – видатного кримськотатарського просвітника, засновника та першого редактора газети "Терджиман" – до Свято-Успенського монастиря, зірвався несподіваний, хоч і терпимий, дощ.

А вже як повернулися до свого Автобата на Фіоленті в Севастополі, то взагалі потрапили під зливу та холодний вітер. Дружина боялася простудитися: від такого переохолодження організму можна швидко схопити цистит, і тоді була б не відпустка, а муки. Слава Богу, обійшлося.

Опісля того, як висохли і перевдяглися, знову подалися в місто – в лікарню (на чергові уколи до стоматолога), а потім на ринок на 5-му кілометрі, де мали намір купити дружині якесь взуття, бо для дощової погоди придбані чобітки не годились. Але це виявилось проблемою: не знайшли нічого такого, щоб було малих розмірів: тільки від 40-го і більші... З тим і повернулися до себе.

Олександр Волков із Закарпаття, прочитавши на "Фейсбуці" мій вірш "Натомив...", запитав: "А бiшбармак не скуштували?".

Я відповів: "Були шурпа, лагман і димлама. Тепер, може, через рік пошукаю бiшбармак.

А посвяченого меду вдалося купити в Свято-Успенському монастирі. Сьогодні погода украй погана - штормова. І прохолодно. Та ще й миша не давала спокою вночі. Умови наближені до воєнних...

Треба їхати в місто лікувати зуби, а з приміщення виходити на вулицю зовсім не хочеться. Може, розпогодиться. Так що негода добралася і до Севастополя. А що ми хочемо – кінець літа! Гарного Вам настрою, друже Олександр, попри витівки погоди".

Дружина запарила вівсяні пластівці. Я заправив їх консервами "Бички в томаті" – ото був і мій обід, і пожива дачним котам (вже приходили, але сухий корм, який я звечора висипав у блюдце, до найменшої крихти з'їли їжаки).

Пролетіла неприємна звітка, поширена засобами масової інформації: Вищий спеціалізований суд України у цивільних та кримінальних справах залишив без змін вирок Печерського районного суду міста Києва щодо Юлії Тимошенко, який засудив екс-Прем'єрку до семи років позбавлення волі за так зване перевищення повноважень при укладенні газових угод із Російською Федерацією. Тепер надія була тільки на Європейський суд з прав людини, який уже розпочав слухання справи "Юлія Тимошенко проти України"...

Галина Жубіль звернула увагу на поширений на "Фейсбуці" мій вірш "**Мені й досі сниться Севастополь**" із книги "Все повертається в житті" 2007 року:

Я не знаю, чи сниться Вам море, чи ні:
У столиці і виміри інші, і ритми...
Та ніхто ще не виміряв величини,
За якою нам випало море любити.

Хай і Чорним назвали те море колись.
Чи Козацьким, чи Руським – немає різниці.
Але ми в Севастополі з Вами жили,
І це місто мені – над усі – тепер сниться.

Я люблю його бухти, де ждуть кораблів,
Симфонічну мелодію площ його й вулиць,
Де з каміння і бронзи, як свідок століть,
Промовляє до нас героїчне минуле.

Тут героїка справжня, якщо вже на те:
І я знаю напевне – за інших реалій –
Де б Європа була, і Америка теж,
Якби наші матроси Сапун не здолали.

Скільки я з ними йшов у атаки вві сні.
Гнав із ними від Чорного моря фашистів.
Серед славних імен так надійно мені.
Біля Графської пристані серцю затишно.

Я навек з Севастополем серцем зріднивсь.
І так хочу, щоб знов він до себе покликав.
Я не знаю, Вам сниться це місто, чи ні,
А мені відіснитись не зможе повіки!

Пані Галина написала під оприлюдненими рядками: "Не була ніколи в Севастополі... А тепер захотілося!".

Я прокоментував: "А мені все не може відіснитися це дивне і героїчне місто. І що приємно: він є тут і наш – Український Севастополь, де шанують українське слово, українські традиції, українську культуру, великого сина нашого народу, поета-пророка Тараса Григоровича Шевченка, якому ми 24 серпня 2003 року відкрили в Гагаринському районі пам'ятник.

Наступного – 2013 року – цій знаменній події виповниться 10 літ. Як же прудко летить час – неймовірно! І справді, варто, пані Галю, побувати тут, щоб самій відчути, яке це незвичне і сонячне місто на Чорному морі – Севастополь!".

Пані Галина продовжила: "А ще хочеться в редакцію газети однієї цікавої у Севастополі забігти".

Я порадив: "До пана Миколи Владзімірського – в "Слово Севастополя" та на організований ним же портал "Українське життя в Севастополі". А також він же – провідний журналіст єдиного в Криму україномовного щотижневика "Кримська світлиця", що виходить друком за 90 кілометрів звідси – в Сімферополі.

А ще обов'язково треба відвідати флотське видання – газету ВМС Збройних Сил України "Флот України".

Словом, тільки встигай спілкуватися! Вже не кажучи про навчальні заклади та Український культурно-інформаційний центр, севастопольську "Просвіту" та Союз українок Севастополя з його берегинєю і очільницею Богданою Михайлівною Процак – чудовим майстром вишиванки. Словом, є до кого заглянути в гості, мила пані Галю!".

У четвер 30 серпня 2012 року написав вірш "**Штормове попередження**":

Собаче життя... І підтвердження
Зусюди до мене летять...
В Криму штормове попередження –

А я тут на морі – в гостях.

А вітер холодний зривається,
І злива зненацька – в лице...
Чекаю – нехай заладнається.
Утішусь привітним слівцем:

Що хочу, про те хай співається
Під вітру надсадне виття.
Заснув би, та пес надривається:
От в кого – собаче життя.

Щоб мав, переждав би негоду він
В якійсь халабуді, – нема:
Усе у житті від господаря,
Що пса на мотузці трима...

Господар той зветься в нас владою.
Невже він під гавкіт засне?
Не зміним його – не заладиться
Життя. Хоч убийте мене!

А ми у хати поховалися
Та молилось: Боже, спаси!
Хоч вдарили б палець об палець ми,
Аби так не жити, як пси.

І хай ще не зовсім на прив'язі,
Та й наче ж на рідній землі,
А мові чужій будуть вчитися
Віднині українці малі.

Своя ж... Хоч не під заборonoю,
А буде, як скаже сусід...
Тепер – за новими законами –
На нього й молитися слід.

Це нам штормове попередження,
Хоч справді давно вже штормить
Собаче життя. І підтвердження –
Покірні й мов приспані ми.

Воно то колись розпогодиться,
І вигляне сонце ясне.
Проснутись лиш треба народові.
І тільки. Хоч вбийте мене!

Інакше тягти свого воза нам,
Як бидлу! Українцю, затям!
Штормить – все іде за прогнозами.
Життя лиш – собаче життя!

Намагався підтримувати себе оптимістичним настроєм. Останнім часом це було дуже й дуже проблематичною справою, бо почувався не найкращим чином. Але біля моря це відчувалося не так помітно.

Я завжди казав і продовжую стверджувати: аби я тут, у Севастополі, залишився, я прожив би набагато довше на світі. Факт!

Але не будемо знов про сумне... Надворі нібито розпогоджувалося: принаймні стих вітер, а небом не пливли важкі дощові хмари. Тому вже зранку планували з дружиною похід на море. Якщо не вдасться покупатися, то хоч пройтися та подихати морським повітрям. А там і думка якась нова в голову прибі'ється...

На "Фейсбуці" користувач Сергій Зінченко поширив статтю Сергія Грабовського про те, що Віктор Ющенко затаврував будь-які спроби боротьби з Партією регіонів та засудив Майдан 2004 року.

Я прокоментував доволі емоційно: "Недоносок – ні, викидень Майдану. Треба ж на таку гидь нам було клюнути, а тільки зараз зрозуміти його повну нікчемність! І політичну, і людську.

Ну, добре, про себе не дбає, а дітей наплотив: як їм жити з цією ганьбою?! Ниця, протухла душа – аж смердить: відчутно за тисячу кілометрів від Нових Безрадиців. Тавро на віки вічні!"

А потім з'явилася світлина з Віктором Ющенко на тлі транспаранта з написом "За Ющенка було краще". Я написав під цим так: "За Ющенка було краще... Ющенко. Тепер хоче того і за Януковича. Все прорахував, а що ви хочете – бухгалтер!"

Інший користувач Богдан Родович зазначив: "Колись уже покійний, на жаль, праведний чоловік Віктор Хвостенко застерігав, аби нам соромно не було за наші волення на підтримку Віктора Ющенка...

Тепер я дозволю собі застерегти товариство, аби нам згодом соромно не було за те, що ми говоримо на адресу Віктора Ющенка сьогодні... Крайнощі шкодять завжди, особливо, коли ми забуваємо, що й вибір у нас був не між добром і злом, а між меншим і більшим злом. Яким, *pota bene*, залишився й досі..."

Я відреагував так: "Як би мені хотілося бути неправим у своїх думках, дорогий пане Богдане, але реальність, на жаль, не залишає вибору: вже з минулих, вибачте за тавтологію, виборів Президента України. І ніхто мене не зможе переконати в іншому: аби забезпечити собі спокійне животіння, чоловік, якому ми, українці, довірили усю душу, зрадив Майдан, давши регіоналам прийти до влади.

Сьогодні він підтверджує, що ні на йоту не цінує того, за що ми дерли горло в листопаді 2004 року, вручаючи булаву Народному Президентові України. А він не доріс то тієї високої місії, бо виявився, як показав час, а головне – справи, безплідним месією.

Боляче це усвідомлювати, але це так. Тому й маємо зневірений народ, який як послулий, хоч сьогодні, як ніколи раніше, нависла небезпека над його долею. Треба тверезо дивитися правді в вічі і не творити котурни тому, хто все одно – політичний ліліпут. Йому й політичний капут!

Передусім, повторюся, за те, що сприяв статися більшому злу на виборах 2010 року!"

Пан Богдан продовжив: "Пане Іване, друже мій, Ви гадаєте, що оце все мені не боляче, і я цього не розумію? Чи, борони, Боже, – Вас у чомусь намагаюся загітувати? Просто знаю – і Ви знаєте: у тому, що відбувалося, і що відбувається нині, окрім провини Ющенка (ціну якого склав ДО виборів через його огидний вчинок по відношенню до керівництва ДніпроОО ПРП), є й наша провина..."

Віктор Ющенко – плоть від плоті говорунів, які звично випускають пару в гудок. Купно з усім ККД..."

Я відповів: "Радий, що ми й далі залишаємося одностайними, дорогий пане Богдане. Дай, Боже, не купитися на цих балакунів – не нам, а тим, хто не знає їхньої справжньої ціни. Будьмо! Тисну Вашу мужню руку і зичу славно провести останній день літа – зі світлими думками та приємними співбесідниками".

Під завісу літа – у п'ятницю 31 серпня 2012 року – написав ліричний вірш "**Грона горобини**":

Голуб і голубка – в дощових калюжах.
Гріються на сонці – повсідались в ряд.
Проводжаймо літо, мій ласкавий друже:
Грона горобини, як вогонь горять.

Ягоди дозріли – як сонця маленькі:
Горошина – личко. Цятки – ротик, ніс...
Проводжаймо літо, ти, моє серденько,
Грона горобини – кетяги рясні.

Ніжні-ніжні руки і вуста жадані.
Промені ласкаві в синіх небесах.

Проводжаймо літо, ти, моя кохана,
Грона горобини – як твоя краса.

Світла горобина стала при дорозі.
Ягідками манить: доторкнись, візьми!
Проводжаймо літо, зустрічаймо осінь,
Грона горобини, голуби і ми.

Жити і кохати – як же це чудесно!
І від слів сердечних – аж примруживсь я.
Проводжаймо літо і діждімось весну.
Грона горобини і – любов моя.

Отак того дня і закінчилося наше календарне літо... Ми його проводжали з гарним настроєм, бо нікуди не потрібно було поспішати. Навіть складалося враження, ніби й не виїздили з Севастополя. А вже, вважаєш, сплигло на той час майже десять років, як ми жили в Києві. Прикра тема...

Валерій Терзі, прочитавши "Грона горобини" написав на "Фейсбуці": "Браво! Справжня лірика! Дякую за створений настрій!".

Потім вірш схвалили Неоніла Лагодюк, Василь Ковтун, Степан Василичин та тодішня іменинниця – дрогобівчанка Галина Жубіль.

Я написав у відповідь: "Мої ви хороші друзі, приємно, що я хоч чим міг долучитися до ваших трепетних і поетичних сердець. Хай же вони залишаються такими чутливими і привітними завжди. Шкода: минуло літо, але ще буде бабине за мить! Стрічаймо осінь! Та будьмо, мої друзі!".

Галина Жубіль, прочитавши моє привітання з днем народження, відповіла: "Не знаю, чи знайду слова, які би передали всю мою вдячність Вам, пане Іване!

Дякую Богові, що Ви є, що доля звела мене з Вами, познайомила із Вашим цілющим поетичним словом. Дякую сердечно Вам за все!".

Яскраво-сонячні емоції дня пригасив тодішній вечір: надійшла звістка про те, що помер відомий актор і телеведучий популярної програми на 1 каналі Росії Ігор Кваша, зусиллями котрого багатьом людям вдалося знайти одне одного. Земля пером світлій людині!

Ще одна прикрість: я простудився після вчорашнього купання в морі, де температура води різко знизилася з 25-ти до 17-ти градусів за Цельсієм. Довелося лікуватися препаратом "Фервекс" та відлежуватися під теплим одягом: мав одужати одужати до поїздки в Калугу, як сьогодні – в рідну Малу Токмачку, куди зібрався на поминальні дні й так необачно простудився...

Вранці першого осіннього дня, а він припав на суботу 1 вересня 2012 року, згадався неймовірний випадок, свідком якого мені довелося стати самому: юна мати (правда, вже багатодітна: принаймні два сини і одна дочка вже самостійно купалися в нашому озері "Сонячному"), так от вона взяла крихітну дочку (від сили – двомісячну!) і скупала в тій воді теж...

Згадав і знову мурахи побігли по тілу. Тому й написав у той першOVERесневий день – святковий День знань – вірш "Юна мати":

Згадав, як подумки картав
Я юну матір, що купала
Маленьку крихітку – дитя,
У нашім озері. Кричало,

А потім змовкло враз воно:
Таке вдоволене світилось.
Усе б гаразд, але давно
За озером грішки водились:

Вода в нім все-таки брудна:
Принаймні ресторанны стоки
Навряд чи враз сягали дна,
Хоч озеро у нас глибоке.

А дні спекотні, то куди ж –
Ідем на озеро – безстрашні.
І юна ненька теж туди –
Дитя купати бідолашне.

А це дивлюся – знов іде,
Дитя в колисці – щось лопоче.
І знов такий спекотний день.
І знов на озеро я хочу.

Взяла дитя і підкида
Матуся вгору над собою.
Кажу: дай Боже, щоб біда
Обходила їх стороною.

А в небі – низько так літак,
Бо зовсім близько вже "Бориспіль".
В матусі – власна висота:
На рівні поки що колиски...

Теж картинка з життя: прийдешнього ранку я зустрів ту юну маму з дитиною, коли повертався з пошти, де оплачував телефонні послуги. Хоч би тобі що – ніяких проблем! Ну, то й слава Богу, подумалося мені.

Валерій Терзі зазначив: "Пане Іване! Кожного разу ви дивуєте мене все більше – своєю різноплановістю!"

Василь Ковтун написав, що йому дуже сподобався мій вірш "**Не спи, Україно!**" від 2 березня 2012 року, який увійшов до нової книги "Заберу тебе в сон":

Я й досі не вірю, що час наш минув,
Хоча й багатьох не вернути з походу...
На тихім причалі дивлюсь в далину:
Вітрильник під сонцем ясніє на сході.

Куди він прямує? Забув, де причал?
Зітхаю: не верне – не прийде за мною...
Накотить на душу, як хвиля, печаль
І пініться, з хвилиною стрівшись морською.

Не встиг озирнутись – вітрильник пропав:
Не видно ніде ні найменшого сліду.
Кигиче баклан, що вітрами пропах,
І тіло у хвилі розгонисто кида.

Піймає рибину, умить проковтне.
І знову кигиче. А я на причалі
Ніяк не збагну, що бентежить мене?
І звідки ці хвилі, і звідки печалі?

Отам десь – за морем – вирує життя.
А тут тільки плачуть від горя й досади.
Протягує ручку в лахмітті дитя,
А кину монетку – не знати як раде!

У мене душа розривається вмить:
До чого дійшла ти, моя Україно:

Нещасна жебрачка з малими дітьми,
Що молить подати якусь копійчину.

У кого ти просиш? Хто чує тебе?
Кому твої діти потрібні голодні?
Так падає хижо баклан із небес
І жертву полює в прозорій безодні.

Нічим не зараджу я – час мій минув,
Але я не можу пройти повз тривогу.
Стою на причалі – дивлюсь в далину:
Кого мені й звідки чекать на підмогу?

Я знаю: вітрильник не вернеш – він щез.
Я знаю: нема багатьох із походу.
Але залишається слово іще
І віра у мудрість і волю народу.

Хтось викреше іскру – вона спалахне.
І скорчиться нищість у тому багатті.
Тому, мій народе, не списуй мене.
Я слово гартую, що рівня гарматі.

Не схиблю ні в чому – ти тільки поклич!
Досвідчений кінь борозни не порушить.
Не спи, Україно! Спочинеш, коли
Здолаєш нарешті ти гидь осоружну.

Стою на причалі, дивлюсь в далину,
І слово нуртує в мені безупинно.
Тому я не вірю, що час мій минув.
Ти чуєш, він кличе: не спи, Україно!

Такої ж думки про оприлюднений на "Фейсбуці" вірш був і Сергій Філіпенко.

Я відповів: "Дякую вам, дорогі панове Сергію і Василю!"

Бачив Ваші останні вірші, пане Василю, і порадив, що вони стають ліричнішими і конкретнішими: не про все взагалі (це кожен зможе заримувати), а про те, що болить. І втілюється той біль в оригінальному образному вираженні.

Це правильний шлях! Приємно, що Ви йдете ним і висловлюєте свою душу, шукаючи найточніше слово, яке б передало емоцію серця.

Хай Вам щастить на цьому шляху. З ПершOVERеснем Вас. Маємо вчитися – завжди і повсякчас! Святкового настрою, друзі!"

Олександр Волков того дня поширив на "Фейсбуці" і мій "**ПершOVERесневий етюд**" від 1 вересня 2011 року, що теж увійшов до книги "Заберу тебе в сон":

Пахне раннім сонцем, квітами і хлібом.
Я люблю цей натовп, що немов ріка.
Ви така красива дівчино, що ніби...
Ет, куди ж ви, пташко, хто там погукав?

Ну, ітиму мовчки... Може, і на краще:
Дасть Бог, свіжа рима в гості завіта:
Хто чого шукає, врешті, те й обряще...
Ти диви, як зранку я отверз уста!..

А хотів сказати, як прекрасен Київ,
Людний, повноводний плине, як Дніпро.
В небі синім-синім сонце пломеніє,
Хліб в лотках і квітів навкруги огром.

Хай щастить, школярику! Ти такий врочистий.
І такий серйозний – просто не впізнаєш.
Радісно вирує вересневе місто.
І зелене світло – у Країну знань.

А вона безмежна – цілий всесвіт ніби.
Для пізнання істин – золота пора.
Пахне раннім сонцем, квітами і хлібом.
Плине людний натовп, як русло Дніпра.

Щиро подякував панові Олександру за оприлюднені рядки та побажав, щоб ми з вдячністю згадали шкільні літа: пора ж бо й справді золота.

Але Сергій Копилець заперечив: "Кому як, для мене то були найнещасніші часи мого життя!"

Я відповів: "Ви праві, пане Сергію: не можна так узагальнювати. Хоч і я мав стільки випробувань у шкільні роки, але, мабуть, те, що мені пощастило на гарних людей, особливо в Новомиколаївській та Запорізькій школах-інтернатах, я згадую той час із радістю. І практично кожного дня дякую долі, що вижив тоді, ще й досі живу й радію кожному дню, кожній миті життя. Згадуймо хороше, друзі, коли стільки зла і безладу довкруг. Та будьмо!"

Галина Жубіль подякувала за привітання і з Днем народження, і з Днем знань: "Дорогий мій Пане Іване! Дякую Богові, що звів нас у хаосі ФБ-доріг. Так мало бути, бо не вірю у випадковості... Сердечно дякую за таку високу оцінку моєї скромної особи. Дуже зворушливо і приємно!"

Я написав у відповідь: "Їй-богу, то був не комплімент, а діагноз. І на тім стоятиму! Зі святом Вас, пані Галю, з Днем знань! І неодмінно гарного Вам вечора!"

Не зорієнтувалися з питною водою: Еля переконала мене, що вона буде в неділю, а насправді була того суботнього дня о 10 годині ранку. Тому довелося йти в солдатський магазин та придбати дві пляшки очищеної води. Бо від тієї, що стояла у нас у пляшках, утворювався осад при кипінні у чайнику. Для чого ж забивати собі судини?!

Телефонував пізно ввечері видавець Костянтин Потаков: сказав, що наступного дня – в неділю – представить сигнальний примірник нової книги. Нарешті діждався! Домовилися зустрітися об 11 годині.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 15 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 43

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Падають груші", "Непевні часи", "Бички в томаті", "Рикошети", "Смерть на чужій війні", "Виправдання", "Бомжі", "Ведуть коня", "Здрастуй, Україно!", "Покара", "Махсуда", "Останній бій матадора", "Моя золота", "Неповторний ранок", "Я – українець", "Лелека", "Над прірвою", "Про потенціал" та "Виля – про запас", котрі з'явилися на світ божий 2-17 вересня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Отож, промайнуло красне літечко, як чайка на легкому крилі, і заступала на свою тримісячну службу красуня-осінь...

Подумки я вже прощався з тихим містечком на Фіоленті в Севастополі, де недільного ранку 2 вересня 2012 року впало кілька груш на землю в нашому садку, а звіддалеки долітали звичні співи півнів, чувся гавкіт собак на прив'язі...

Тоді ж і написав вірш "Падають груші":

Життя проминає: вже й літа нема.
До осені з серпня спекотного йду.
Ще осінь. Ще осінь – далеко зима.
І падають груші в ранковім саду.

Не спиться: я слухаю тишу із тиш.
Спинилися ходики – хід підведу.
А ти, моя люба, так солодко спиш.
І падають груші в ранковім саду.

Півні заспівали – проклонувся день.
На що сподіваюсь? Чого іще жду?
Не спиться. І осінь у гості іде.
І падають груші в ранковім саду.

Життя, ти не ходики: не підведеш...
Та доки у засвіти вічні піду,
Спасибі за ранок. За ще один день.
За груші, що падають в раннім саду.

Користувач на "Фейсбуці" Юрій Шувалов, прочитавши мої побажання Василеві Ковтуну, помістив свій коментар: "Тонко і дуже правильно підмічено, професійно! І мені так хотілося б навчитися виражати свої думки, як у Вас це виходить, пане Іване. А "про те, що болить...", сказано: "Біль – ти не зло!". А такий біль творчості тільки вітати потрібно!"

Я відповів: "На всі сто відсотків з Вами згоден, дорогий пане Юрію. Тому й підтримую все добре, що вдається молодшим. Товстошкірим не дано відчутти біль іншого, бо вони зосереджені тільки на своєму его – я. Панові ж Василеві, як і Вам, болить те, що порушує гармонію життя. Його дисонанси змушують братися за перо, реагувати на несправедливість та життєві негаразди. І щоб привернути увагу інших, і не дати зачерствіти своєму серцю.

Рятувальне коло – слово. І для поета, і для слухача. Дай, Боже, щоб воно було найточнішим щодо вираження емоції. Бачу, що в цьому побажанні ми солідарні з Вами. І разом порадіємо кожній вдалій знахідці колеги. Хай йому щастить у цих непростих творчих муках! Вони варті того, щоб винести на суд читацького загалу досконалий твір. А інакше ні про що й вести розмову. Гарної Вам неділі, друзі!"

Юрій Шувалов (Юрій Миколайович, як я з'ясував, є професором, ректором Малої академії архітектури) написав ще один коментар мені на "Фейсбуці": "І коли все це зло закінчиться? Не живемо, а доживаємо! Перевибори, вибори – смикаємося, то туди, то сюди, а віз і нині там!"

Бог є, але Бога не слухають! За кого голосувати? За що пенсії в 200 000 гривень? За бійки у Верховній Раді? Кармелюк, Ленін, Сталін, Брежнєв, тепер Тимошенко, Луценко і іже з ними – всі обіцяють світле майбутнє "для наших дітей", а я глухий, покалічений життям монах з 54 річним робочим стажем, за кого мені голосувати? Як жити з такою пенсією? І це питання не мене одного цікавить!

Знаю одне: все нове – добре забуте старе!! Ви, пане Іване, пишете, як мої думки читаєте: набридло! І бути бійці (громадянській війні!). Треба не обирати, а перекрити годівниці цим "депутатам": їх, як щурів розвелосся, куди не подивися! Опозиція-позиція, а народного контролю над цією Верховною Радою немає, над їх заробітком (хто їм таку зарплату дав, за що, по якому праву? За бійки під час сесійних засідань?)".

Я прокоментував: "Ви абсолютно точно поставили діагноз, пане Юрію: такий парламент має бути на задвірках історії. Питання, як обрати інший, що дбатиме про народ. Думаймо: обдурять знов, буде те, про що Ви написали, – війна. Не захочуть загинути у ній – не ризикнуть фальшувати голоси.

Однак без бою не здадуться: надто солодка приманка – влада. Найважчий час – час вибору. Думаймо разом і не здаймо бездарно свої голоси трутням.

Гарних Вам думок, пане Юрію, і доброго самопочуття. Життя варте того, щоб за нього поборотися! Будьмо!!!".

А Василю Ковтуну додав: "Треба неодмінно пробувати висоти, пане Василю. Бо народ правильно підмітив: пішого орла і ворони клюють. Та й що ж то за козак, якщо боїться собак! Штурвал треба брати на себе, коли кортить неба. І мудрий – хто не забуває: на сміливого собака гавкає, а боягуза кусає!"

З новими силами – за стару роботу. І – до сьомого поту!"

Молодий чоловік запросив тайм-аут: "Візьму маленьку паузу, щоб все переварити і тоді – вперед! Дякую!"

Дочка Олена повернулася з відпочинку з Туреччини. Розповіла, що Василь помирився зі своєю дружиною Людмилою. Тому й не телефонує мені. Та дай, Боже, щоб у них усе було гаразд! Але скільки разів я переконувався, що така ідилія закінчується, як тільки справа доходить до елементарної турботи про чоловіка.

Хотів би помилитися, але, на жаль, невістка – велика егоїстка. І дуже швидко все повернеться на круги своя. Прикра тема. Але сказав собі: доки син не зателефонує мені, не буду виходити на зв'язок. Хай сам розбирається в своєму подружньому житті: бачили очі, що вибирали, тепер, будь ласка, їжте досхоchu!..

Галина Жубіль звернула увагу на поширений на "Фейсбуці" Миколою Гладким мій вірш "**Непевні часи**" від 3 березня 2012 року з книги "Заберу тебе в сон":

Це час лицемірства і телезвітяг,
Брехні на догоду, покірливих час.
Гадаєш, що ми проживаєм життя?
Та ні ж бо: воно – випробовує нас.

Немов паралельні існують світи:
Одні тягнуть долі важучої віз,
І де тільки сили беруться тягти
Грузькою дорогою болю і сліз?

За що завтра жити? Голодне дитя...
І зашморг тарифів, а сплачувать зволь!
Стоять над душею обранці життя:
Отих, що внизу десь, вершителі доль.

Який же контрастний, невітінний пейзаж:
Розпечені пики, що лізуть в екран,

Малюють щасливе грядуще, що аж
Самим же від гордості дух розпира.
І
те, що за кадром: живцем шахтарі
Поховані в шахтах від вибуху знов.
А там он будинок із дітьми згорів.
А там... Невеселе щоденне кіно.

Це справжнє жакіття – не менш і не більш.
А там – на екрані – та жодних проблем:
Бо біль постраждалих – чужий для них біль.
Бо в різних ми вимірах з ними живем.

Два світи. І справді: не зчулись, коли
Новий рабовласник до рук прибрав нас.
Бо мовчки в дві дірки покірно сопли:
Мовляв, перебудемо якомсь цей час.

Аж ні – не судилось. Кричу до нестям:
Це буде навіки, як змирилось ми:
І нас випробовує нині життя.
Якщо і надія – то лиш на самих.

Бридню можновладців не слухай дарма:
То є колискова під наш вихідний.
Допоки ще небо на світі трима,
Від тебе залежить, як безлад спинить.

Не будь лиш стороннім, байдужим до зла.
Себе ошукать яничарам не дай!
Непевні часи. Серце прагне тепла.
На те і оновлення час випада.

Пані Галина зазначила: "Часи непевні... Це так. Але ж потім буде сатисфакція! Час оновлення!
Дякую, пане Іване, за чесні слова, чесні думки... Дякую!".

Олександр Волков так відрегував: "Погано, що це тільки ми, літні люди, розуміємо. Іншим все
одно!".

Я прокоментував: "На те, певно, є свої причини. Ми маємо допомогти молодим людям дорости до
розуміння своєї відповідальності за долю країни. Досі вони ще не усвідомлюють, що ошукані господарями
життя.

Але це прийде: добре вино має вистоятися. Кожен народ у такі часи знаходить свого захисника
прав – месника, за яким підуть люди. Це дуже непросто, але до того йде, як бачиться. Тому й опікується
влада зміцненням силових структур. 2004 року вони, передусім міліція, не пішли проти свого народу.

Тепер формується інший підхід, як колись у загарбницьких військ групи "Центр" у роки Великої
Вітчизняної війни: за вас є кому відповідати, а ви виконуйте наказ. Тільки влада має усвідомлювати, що
немає такого наказу – стріляти в рідну матір.

Рано чи пізно все стане на свої місця, і тоді каральний меч спрямується проти тих, хто віддасть
злочинний наказ. І матимемо дубль Румунії чи подібного розвитку подій. Не хотілося б такого сценарію, бо
за ним багато втрат. Але злочинний режим не втримається без силового спротиву, особливо за наслідками
осінніх виборів. І тут можливі прискорені варіанти вирішення ситуації на користь народу.

Однак за однієї умови: коли люди усвідомлять необхідність зламати існуючий режим, а серед
народу знайдуться особистості, які не побоятися довести справу до логічного завершення – передачі влади в
руки народу, народної оборони, яка уособлюватиме вираження інтересів народу.

Мирний розвиток подій можливий за умови справедливого волевиявлення народу. Але покажіть мені хоч один зразок авторитарного режиму, який добровільно відмовився б від влади, від нагробованих багатств на мільярди доларів?! Немає. І в нас не буде.

Подібна колізія була 2004 року. І Ви знаєте, що підтягувалися збройні формування до Києва. У Леоніда Кучми вистачило розуму не дати злочинного наказу. А молодші при владі, які сьогодні керують Україною, ладні були піти на силовий варіант розвитку подій. Отож, реванш цілком реальний. Але він теж підведе ризику під їхнім існуванням.

Словом, крапля, яка перелле чашу терпіння, однаковою мірою небезпечна для тих, хто не усвідомлює туликів, у які завели країну нинішні можновладці.

Молоді люди над цим не думають, бо їм кинули цукерку – попсову культуру. Ось чому треба не мовчати, а методично спілкуватися з ними, щоб подолати їхню духовну, зокрема політичну, глухоту.

Важко, але нам треба продовжувати це робити. Крапля камінь точить. Не опускаймо рук! Робімо свою просвітницьку справу. Вона потрібна. Не розчаровуймося в собі! Цього хоче від нас режим. Не порадуймо його своєю депресією і зневірою.

Будьмо тими, хто ми є. А нам болить Україна і майбутнє наших дітей та внуків. Це – наш пароль. І рухаймося до мети – бачити вільну і українську Україну. Будьмо, друже Олександрє, будьмо, мої друзі!"

Паралельно зі спілкуванням в Інтернеті відпрацював сигнальний примірник своєї нової книги: написав на трьох сторінках зауваження і відправив видавцеві. З понеділка, тобто з наступного дня, він мав приступити до друкування перших примірників видання. Решту перешле з допомогою "Нової пошти" після того, як я повернуся додому з Росії.

У понеділок 3 вересня 2013 року написав іронічний вірш про своє економне життя – **"Бички в томаті"**:

Я чманію: ціни – кляті!
Економлю – не багач.
Що б узять? "Бички в томаті"
І сякий-такий калач...

Продавщиця скоса зирка:
Респектабельний на вид,
А в кишені, мабуть, дірка,
А чи вавка – в голові...

А мені – не до симпатій!
Завтра знову – їй назло –
Попрошу – "Бички в томаті"
І дешевеньке "бухло":

Поділюся із сусідом.
Сам не п'ю, а він – алкаш:
Все одно канючить прийде –
Труби десь горять там аж!..

І не клятий, і не м'ятий,
Хоч не сват я королю,
З'їм свої "Бички в томаті",
Бо з дитинства їх люблю.

Їх люблю і оселедці.
Ще б картоплі відварить,
З'їсти, і від всього серця
Вірш новенький сотворить.

Пощастить його продати,
Ну, скажімо, у "Дніпрі",

Можна взяти "Бички в томаті"
Й кабачкової ікри!

Сподівався: поїдемо в гості до рідні моєї половинки, і закінчаться наші обмеження в харчуванні, принаймні теща Алла Сергіївна зуміє щось особливе приготувати – сто років уже не їв її борщу та смаженої риби! А вони в неї виходять дуже смачні.

Олександр Волков, прочитавши мої "Бички в томаті", написав: "Три-чотири дні до пенсії, а в кишнях вже порожньо! Маємо покращення вже сьогодні!".

А Валерій Терзі вставив свої п'ять копійок: "Не плачте, друзі! Поети мають бути голодними – тоді їм краще пишеться! А у мене в холодильнику – зельц, можу поділитися. Беріть пиво і приходьте!".

Я прокоментував: "Синдром Павла Тичини: "не їж уїжно, не спи уліжно, будь таким тонким, щоб хміль поезії круг тебе вився!" Ні, мабуть, треба переходити на сувору прозу...".

А пан Олександр продовжив: "Як на Львівщині кажуть, худий як ровер!".

І йому услід пан Валерій написав: "Боїтеся стати тичиною (маю на увазі тонку палицю)? Чи, може, пора вже вагу набирати, щоб вітром не здувало?".

Я відреагував: "Такого спробуй здути, як маю 90 кілограмів! Тому дуй чи не дуй, а вранці – годуй! Не гріх і в обід, а вже ввечері – як слід!".

Пан Валерій констатував: "Тоді Вам синдром Тичини не страшний!".

А я зазначив: "Так це ж Ви мене ним налякали. Засумнівався: з такою вагою, мабуть, хміль поезії не справитися. Така, мабуть, я людина, про яку не скажеш: хоч до сала прив'язи, а буде, як драбина".

На це пан Валерій відповів: "Доки товстий сохне – худий здохне...".

Мені нічого не залишалось, як констатувати: "Словом, чия відвага, того й перевага!

Головне, щоб були здорові. Бо здоровий, як віршовка всемеро!".

Пан Валерій погодився: "Будьмо здорові усі!".

Я підвів ризик: "За здоров'я немає більшої краси! А вуси – честь! Бо борода і в цапа єсть! Останнє – комплімент Вашим вусам, пане Валерію. Зичу Вам якнайшвидшого одужання!".

Через годину приєдналася до розмови пані Галина Жубіль: "Ух! Який діалог! Бальзам на душу! А хтось намагається переконати усіх, що наша мова не дуже і потрібна, що можна послуговуватися іншою... Хіба ж іншою так побалакаєш? Дякую вам, козаки!

Пане Іване, багатий Ви, казково багатий! А ікру кабачкову та бички в томаті їсти дуже корисно! Будьте нам здорові!".

Я відповів: "Мене це тішить, їй-богу, мила пані Галю! Бо як нема сили, то й світ не милий! Тому я зрозумів: не такі вже й простачки, хто їсть у томаті бички!

Не біда, що йдемо до похилого віку: не треба бути тільки похилим деревом, бо на нього й кози скачуть!".

У вівторок 4 вересня 2012 року написав вірш "**Рикошети**":

В літературі ми з ним квити:
Його хтось зна... Мене хтось зна...
Є категорія піїтів –
Неамбіційних. Це – про нас.

Я не святий. Він теж, між іншим.
Бува, зірветься з язика,
Що в нього – посередні вірші.
І особливо – лі-ри-ка!

Тоді від нього – рикошети,
Він уколоти має хист:
Мовляв, давно в мені поета
Убив писака-публіцист.

Мовляв, майстерно я читаю,
Беру лиш голосом усіх.
А так і образність кульгає,

І дієслівні рими – сміх.

А якось: кажуть, після чарки,
У колі друзів він хвалився,
Що все одно мене, підстарка,
Переживе таки колись.

Мене, звичайно, всі забудуть:
Коли вже щез – назавжди щез...
Так от, коли мене не буде,
То він напише – ще і ще.

Мовляв, тоді усі й побачать:
Хто лірик з нас двох, а хто – ні.
Такого випадку пробачить
Не захотілося мені.

Тому вже я – із рикошетом.
Нехай читає ці рядки:
Ми – люди, потім вже – поети,
І не буває – навпаки.

Як в тебе людяність щезає,
То і який же ти поет?
Поет життя благословляє.
А смерть – лиш творчий імпотент.

Дай, Боже, тем нових, натхнення
І слова – інших щоб зігрить.
Нема на нього зла у мене.
Я ще – тьху-тьху! – перекажіть.

Невеселі теми, але інші в голову, на жаль, не приходили... Втішав себе: добре, що хоч це пишеться. Росія може додати нюансів у настрої, але про те, мабуть, пізніше...

Два дні підряд нас побалувала погода: відновилося тепло, хоч ранки були прохолодними. Ходили на море, а прийдешнього дня об 11 годині зустрілися з видавцем, щоб отримати перші примірники нової книги. А після поїхали в місто, щоб відправити деякі речі "Новою поштою" до Києва, аби не везти їх до Калуги.

І востаннє завітали до супермаркету "Сільпо": купити їжу в дорогу, а також мамі хліба (українську паляницю) та улюбленого твердого сиру (там, в Калузі, на нього табу, бо батькові лікарі не рекомендують їсти, отож і ніхто, крім нас, той сир не купляє). Але батькові веземо торбину цукерок, щоб не докоряв за сир: кожному – те, що подобається.

Василь Ковтун, прочитавши "Рикошети", запитав: "Особисте?"

Я відповів: "Звичайно, пане Василю. У мене, як придивитися, все особисте. Тільки трансформується іноді більше в емоції ліричного героя, а іноді – пряма розповідь від автора. Як з гори пошепочуть, те і з вуст.

Словом, наш піддячий любить борщ гарячий, а як голодний, їсть і холодний. Гарного Вам дня, мої друзі! Щоб і в голові варилось, й не бурчало в пузі!"

А Олександр Волков додав: "Іване Васильовичу, теж саме приблизно говорив і Олексій Некрасов". І долучив вірш "Елегія" у виконанні юного читця.

Я подякував: "Як славно сказав поет! І як чудово доніс його думку юний читець. Дякую Вам, друже Олександрє! Не в тім сила, що кобила сива, а як вона везе! Будьмо, друзі, та й усе!"

Два Олександрі – Волков та Курц – поширили на Фейсбуці мій вірш "Смерть на чужій війні" із книги "Стою на Майдані" 2005 року:

Чи то вітри гудуть над світом,
Чи то серця голосять з горя?!
А він же міг ще жити й жити.
Тепер немає сина поруч.

Останні почесті і – тиша.
До хрипу мати наридалась.
І стала враз іще сивіша
І безпораднішою стала.

На фото вдвох – вона із сином.
А зростом – синові по плечі.
Жила б ото собі дитина.
І їй було б із нею легше.

Так ні ж – подався у рекрутство.
Чужа війна – на наші біди.
Тепер до кого пригорнутись?
Хіба що прийде хто з сусідів...

Такі ми в злиднях: чим бідніші,
Закласти бісу ладні душу...
Тепер така у хаті тиша,
Що лиш глухого не оглушить!

А їй же треба якось жити –
Живцем не ляжеш в домовину.
Гудуть вітри над білим світом.
На фото двоє – мати з сином.

Як ті вітри їй перебути,
Що на весь світ заголосили?
... Сто тисяч сплатять – у валюті.
І буде орден... Замість сина.

Олександр Волков прокоментував: "Сильно! Старію напевно, аж сльозу вибило!!!"

Я відповів: "Та ні, Ви просто військова людина, яка пройшла через такі страхіття, і слава Богу, вижили. Але знаєте, що жодна війна не обходиться без втрат. Тому й така реакція. Дякую, друже Олександрє! І бережіть себе!"

Водночас щиро дякую панові Олександру Курцу за уподобання вірша про сумні реалії життя та поширення його. Постою між двома Олександрями, а хай і мені якась добра надія справдиться! Будьте мені щасливі та здорові, мої друзі!"

Якраз у цей момент зателефонував мій двоюрідний брат Василь Шкарупіло із міста Куп'янська, що на Харківщині, і став розпитувати про мої плани, бо через тиждень планує приїхати на відпочинок у Ялту.

На жаль, ми розминаємося. Василь Артемович розповів, що приїздив до нього ще один наш двоюрідний брат Микола Левченко – син дядька Петра (дядько вже помер, а тітка Валентина ще жива). Однак після гостювання збирається знову їхати до себе в Тюмень.

Василь Артемович теж продовжує працювати, бо має пенсію вдвічі меншу за мою – 3000 гривень. На неї особливо не розженешся. Треба підробляти. Але і за здоров'ям необхідно не забувати стежити. Бо такі вже невеселі роки підспіли!..

У середу 5 вересня 2012 року написав вірш "**Виправдання**":

Що не пиши – під хвіст все псу:
Твоє самотнє завивання

Вітри уранці рознесуть.
Й на порох – все нічне писання.

Ну що у тебе є там ще:
Сякі-такі одна-дві думки.
А краще б з ними ти пощез
І закінчилися всі муки.

А то вдаєш, що й ти гравець
У цій новій життєвій п'есі.
І кидаєш в вогонь дровець,
Щоб досадити політесу.

Бо голі, голі королі:
Словес здійсмають хуртовину,
Вмостившись в теплом кублі,
Й кров висисають з України.

А от любові – ні на гріш.
Є імітація – піари.
Тому й встругнеш, буває, вірш,
Мов зад комусь проскіпідарив.

Це тишиш так себе ти сам,
А їм – ні холодно, ні парко.
Відволікає люд попса –
Цей секонд-хенд, гумнітарка.

Глухий, як кут, зневіри час,
Коли не чуть людські страждання.
А ти принаймні не мовчав,
Себе втішаю виправданням.

Коли всі спали, вив, як вовк.
Та хоч би зиск який від того.
Як повідомлять, що замовк,
Скажіть: відмучивсь, слава Богу!

...Збиваю ранішню росу.
А в небі сонце – сонце сходить.
Як промінь, слово я несучу,
Бо й досі вірю, що Господнє.

Прощаємося з нашим безтурботним життям у Севастополі. Тепер провідати рідних у Калузі і – додому. Видавець Костянтин Потаков підвіз нас до автовокзалу, а звідти ми доїхали до Сімферополя. Без проблем сіли в 68-потяг Сімферополь-Москва, яким дісталися до Тули.

У четвер 6 вересня 2012 року в Тулі на нас чекала несподіванка: якраз по четвергах не ходить електричка до Калуги, на яку ми розраховували сісти о 13 годині 30 хвилин. Отож, уже налаштувалися ночувати в Тулі, щоб у п'ятницю о 7 годині 30 хвилин вибратися нарешті до батьків. Але працівники залізниці нас спрямували на Тульський автовокзал, звідки ми рейсом "Тула-Курськ" дісталися о 15 годині 30 хвилин до Калуги.

Водночас устигли купити дочці Ользі чудовий самовар, знайомим і друзям тульських пряників, а також Елі білизну для занять фітнесом. Вдома чекала мама, а потім прийшов із роботи й батько (він збирався завершувати з трудовою діяльністю на місцевому турбінному заводі, бо вже незабаром йому виповнювалося 77 років).

Поселилися на квартирі в сестри Наталки. Несподівано зателефонував Елин брат Олександр із Болгарії (мама розповіла, що ми приїхали в гості та поселилися в сестри). Олександр став кликати до себе: мовляв, у нього в Москві власний бізнес, а в Болгарії теж є місце для відпочинку. Правда, ніхто з рідні в ці розповіді не вірить, а ми щиро побажали успіхів братові у його справі.

Батько ж із образою в голосі розповідав, як син недавно зустрів його на вулиці і навіть не привітався, а вигукував якісь нерозбірливі звуки, бо був нетверезим. Було просто незручно перед людьми за таке родинне спілкування...

Доки їхали до Калуги, було тепло і навіть сонячно, а під вечір зірвався дощ. Прикро, бо планували з дружиною більше бувати на вулиці, аніж сидіти вдома. Не випадало...

Крім того, не працював Інтернет на моєму комп'ютері (така незручність!), а тому не знав, як розвиваються події на "Фейсбуці", а також на моїх сторінках у "Живому журналі" та "В Контакті". І все ж, щоб не втрачати творчу форму, написав невеселого вірша **"Бомжі"**:

Я на озеро зранку, на озеро.
І до баків – на вахту – бомжі.
Ми єдині на світі їх спонсори,
Хоч самі живемо – на межі.

Намагаюсь в їх бік не дивитися,
Щоб не стрітися нам віч-на-віч...
Вони звикли в смітті тому ритися,
Щоб ніхто їх не бачив облич.

Та і їм роздивлятися ніколи,
Хто й куди повз ті баки іде.
От як хто недоїдене викине,
Буде чим протриматися день.

А узавтра та сама історія.
Мимоволі ти їх не минеш...
Тільки спини німими докорами
Зустрічають щоранку мене.

Переріють, мов шлях той бульдозери,
Всі пакунки. І підуть – чужі...
Я на озеро зранку, на озеро.
Кинув дещо в кульок. Для бомжів.

Та хіба тими крихтами хлібними
Їм зарадиш в собачім житті?
Боже, збав отак жить – непотрібними,
На об'їдки від когось оті!

Де не ступни – вони скрізь – оті брудні, з сірими обличчями, голодні люди, викинуті за борт життя, які так і звуться – без певного місця проживання. Бомжі! Хоч словом нагадав про них, коли нікому не потрібні, – ні державі, ні рідним, якщо такі є...

У п'ятницю 7 вересня 2012 року мені раптом стало зле: так погано себе ще не почував, як уночі, а тому й написав "прощального" вірша **"Ведуть коня"**:

Через брід ведуть та й мого коня,
Без вуздечки кінь – загубилась десь...
А за тим конем – вся моя рідня,
А що першим син коника веде.

І хитнулась тінь, на потічок – тінь:

Донечка моя поспіша навстріч.
Так сумирно йде без вуздечки кінь.
А за тим конем – темна-темна ніч.

Звідки тая ніч, коли ясен день?
Хто ж то плаче так в чорному вбранні?
То моя любов за конем іде...
Що ж я їй скажу, а вона мені?

Де узявся він – білий красень той?
Як же я на нім без вуздечки в путь?
І не зна рідня, і не зна ніхто:
Як німі ідуть і коня ведуть.

Знаю: тим конем не об'їхати дня,
Прийде все одно – ждеш ачи не ждеш.
Вже й мого ведуть через брід коня.
Без вуздечки кінь – загубилась десь...

Час прийшов його – коника того.
Сину, підсоби, доню, руку дай!
Мила, доторкнись до чола мого...
Відпустіть мене ув обітний край.

Конику, вези! Був такий козак...
Послужи мені ще раз у путі.
Я усе, що міг, що хотів, сказав,
Я вас всіх любив над усе в житті.

Роде красний мій, не мілій – зростає!
В слові освятись, бо ти Божий рід.
Був такий козак – інколи згадає.
Кінь мій, білий кінь йде вже через брід.

Я тобі навстріч, білий коню мій.
І води, й вівса стачить до небес.
Та й дістався ж кінь: не спинить – баский:
Аж з підків зірки – золотий овес...

На Чумацький шлях та за небокрай,
Конику, вивозь, бо настав мій час!
Що судилось там: пекло ачи рай,
Вирішить Господь – не моя печаль.

Але дякувати Всевишньому – після обіду мені стало набагато легше: ми навіть вибралися в місто, щоб купити дещо з літературних новинок. Тепер у мене були два останні збірники віршів Євгена Євтушенка за 2011 та 2012 роки, повне зібрання творів Андрія Вознесенського та Белли Ахмадуліної, книги віршів Олександра Новикова, Михайла Танича, Анатолія Поєперечного та колективна збірка "Поети срібного століття".

У суботу 8 вересня 2012 року написав пісенний текст **"Здрастуй, Україно!"**:

Лелеки-журавлі осінньою порою,
У вирій летючи, бентежно знов ячать,
Мов кличуть і мене у теплий край з собою,
Загоїти там біль, забути там печаль.

Немов у тих краях душі розкошувати,
Немов у тих краях і серце відболить.
Журавлики мої, лелеченьки крилаті.
Не кличте, а летіть без мене, журавлі!

Кажу: не прощавай, а здрастуй, Україно,
Кажу не прощавай, а здрастуй, рідний край!
Куди ж мені летіть, і як я матір кину,
І як я проживу без роду і Дніпра?!

А скільки ж вас, брати і сестри мої любі,
Навік із рідних місць пішло в чужі краї?
Не Україна нас, ми Україну губим,
Коли, як журавлі, лишаємо її.

Та тільки навесні журавлики прилянуть,
А вас не повернуть, бо десь там прижились.
Невже не сниться вам ота одна-єдина
Земля, що батьківщина звалася колись?

Кажу: не прощавай, а здрастуй, Україно,
Кажу не прощавай, а здрастуй, рідний край!
Куди ж мені летіть, і як я матір кину,
І як я проживу без роду і Дніпра?!

Збагнути можна все – всі викрутаси долі:
Хотілося знайти щось краще, щось тепліш...
А вже ж бур'ян поріс на батьківському полі,
І валяться хати, де гнізда журавлів.

Куди ж вертати їм, як вдома вас немає?
Хто лад тут наведе й догляне матерів?
Я виглядаю вас у нашій рідній краї:
Вертайте навесні на крилах журавлів.

Кажу: не прощавай, а здрастуй, Україно,
Кажу не прощавай, а здрастуй, рідний край!
Куди ж мені летіть, і як я матір кину,
І як я проживу без роду і Дніпра?!

Ходив російською землею, а тягнуло додому – в рідну Україну. В душі звучала мелодія на щойно написані рядки: проспівав їх, мов освятився рідними просторами і напився джерельної води з рідної криниці... Отака вона – притягальна сила Батьківщини.

Почали змазувати мені колінні суглоби та спину на ногах придбанім у Тулі бальзамом-гелем "Кінська сила", який випускається тільки в Росії. І таке враження, що мені легше стало підніматися вранці з ліжка. Якщо все буде гаразд, купимо ще один флакон, коли їхатимемо додому.

Дочці Ользі купили як подарунок від бабусі Алли білизну на ліжко, а Елі – професійний килимок для занять фітнесом, а також дві серйозні книги з пілатесу та фітнесу. Одним словом, є що придбати в книгарнях Калуги.

В кінотеатрі йшли зарубіжні фільми на кримінальні сюжети – не стали витратити часу. Поїхали до батьків, а тут і брат Олександр повернувся з Болгарії. Я все зробив, щоб пом'якшити конфлікт між батьком та сином. Принаймні попросив батька проявити мудрість за такої ситуації, адже син все-таки знайшов сили прийти додому, отже, в нього почуття вини спрацювало. Виходить, і совість не вся втрачена.

А Олександрові сказав, щоб він повіз матір на золоті піски в Болгарію: там їй має стати краще, бо має серйозні проблеми з ногами. Причому зробити, щоб вона не летіла туди літаком, а син сам забрав матір і

відвіз на відпочинок машиною, а потому й повернув її в Калугу. Нібито все сприйнято з розумінням. Навіть я з Елею отримав запрошення на відпочинок до Болгарії, де в Олександра окрема однокімнатна квартира. Ми, звичайно, туди не поїдемо, а от батькам побувати там не завадить.

У неділю 9 вересня 2012 року написав вірш "**Покара**":

До раю в небесах прибилася бджола.
Їй стрілись душі там – у райському теплі.
Куди не глянь – добро, хоч би де крапля зла.
Таки насправді рай, не те, що на землі...

В чистилищі якась металася душа.
Овва, пізнавсь бджолі: це ж той – із бджолярів,
Що був чи президент, чи, може, падишах,
Мойсея удавав, а потім, як здурів:

Усе, що мав-надбав, бо люди помогли,
Покірно був віддав чужій якійсь юрбі.
Зате мав завжди мед, святкові постолі,
Маєток відхопив в Безрадицах собі.

І от тепер душа запрагла прямо в рай.
А тут святий Петро – прискіпливий такий:
Як довідки якісь, скрижалі перебрав,
І витягнув з душі, як жили, всі думки...

"Ага, так ти з тих місць, де Бог експеримент
Проводить літ сімсот і мав би завершити,
Як прийде до людей народний президент...
Нарешті й ти до нас! – сказав Петро душі. –

За те, що зваживсь ти на непоправний гріх,
Не вивів, а штовхнув народ у прірву зла,
Не переступиш ти через святий поріг.
Покара жде тебе!". Божественна бджола,

Зачувши ті слова, знялась із місця вмиль,
Ужалила, й душа зірвалась у котел,
Де ті чорти з юрби, що править в нас людьми,
Зварили чорт зна що, як був – ні се ні те.

Ой, не спішіть, кажу, хапатися керма,
Бо прийде все одно розплата за гріхи.
Так-так, Господь дає – гарантій лиш нема,
Що за діла твої до раю буде вхід.

Що там у нас діялося з виборами – один Бог святий знав, а вже залишалося якісь півтора місяця до голосування. Дуже не хотілося, щоб такі непевні проводирі, як Віктор Ющенко, правили балом у новім парламенті. А найбільш – такі, як регіонали... Але ми на той час, на жаль, були приречені на них.

І ніхто не знав, як далі розвиватимуться події: дуже хотілося вірити, що все залежатиме від волі народу. Не інакше! Хоча, звичайно, за наявної влади нереально було сподіватися, що все обійдеться без фальсифікацій.

У понеділок 10 вересня 2012 року написав вірш "**Махсуда**":

Встану вранці, на зорі,
В тебе – день вже гожий.

Де тепер ти: в Бухарі,
В Самарканді, може?

І чого це я згадав, –
Про діла сердечні?
Де тепер ти, Махсуда,
Чарівна узбечко?

Ой, студентські ті літа,
Там, у Запоріжжі,
Де я коси розплітав
Чарівниці ніжній...

Цілував і милував,
Голову втерявши.
А де в юних голова?
Там, де серце завше.

Ще й узбеки-земляки
Ледве не побили,
Як прийшов просить руки
Махсуди я, Міли...

Бо десь був у Бухарі
В тебе наречений.
Так Валерка говорив –
Друг Алабергенов.

І тому про ЗАГС ні-ні,
Навіть щоб не мріяв.
Так пояснював мені
Друг Одил Саттисєв.

Розсварили нас тоді
Спішно, невблаганно...
Слід згубився Махсуди
Десь в Узбекистані.

Думав: буду в Бухарі –
Віднайду її я.
А тепер – о цій порі –
Про таке й не мрію.

Пригадалась крізь літа –
Тьохнуло сердечко.
От би знати, як ти там,
Чарівна узбечко?

Та поглянути б хоч раз,
І не спать до ранку...
Тільки де ж та Бухара
Вкупі з Самаркандом?!

Розминулись назавжди –

Залишився спомин.
Вранці ніби Махсуди
Усміх – сонця промінь.

Як на на мене, все зрозуміло з тексту. Чого я згадав про студентку-однокурсницю з Узбекистану, важко сказати: щось у ній було таке, що зараз є в моїй дружині – внутрішнє благородство, сила духу, природна краса.

Але до всього тоді додавалася юність. Однак нічого не могло бути між нами, бо її земляки мали зобов'язання стежити за дівчиною і убезпечити її від небажаних (для їхнього друга – нареченого Махсуди) кроків.

Хотілося б її побачити, але вже пізно. І нереально.

Отак призбирувався новий матеріал, і ставало очевидним, що доведеться готувати нову книгу віршів, а гадав, що досить уже з мене віршування...

Зранку знову побували в місті, а потім варили борщ. Після обіду понесли його до батьків – якраз прийшов батько з роботи. Він весь час намагався повернутися до теми обстеження матері в Україні, зокрема у лікаря Бориса Цатуряна в госпіталі в Севастополі. Ми з Елею готові були допомогти з цим, але за умови, що мама приїде до нас, а не вестиме пусті балачки з приводу необхідності розпочати лікування ніг.

У новинах почули прикре повідомлення: два дні тому (тобто минулої суботи) викинувся з п'ятого поверху свого будинку відомий російський кіноактор Олександр Білявський (знаменитий Фокс із багатосерійного фільму "Місце зустрічі змінити не можна"), якому в травні того року виповнилося 80-т літ.

2003 року в нього стався інсульт, а пізніше обірвався тромб. Потім – новий інсульт. І повна втрата мови. До речі, в 71 рік у нього народилася дочка, на очах якої тепер сталася трагедія – самогубство батька (дружина якраз вийшла скупитися в магазин). Правда, родина не вірила в офіційну версію загибелі батька і чоловіка, стверджуючи, що актор всіма силами боровся за повернення до активного, зокрема творчого, життя. Земля пером – чоловік залишив по собі гарну пам'ять.

У вівторок 11 вересня 2012 року написав вірш "**Останній бій матадора**":

Ця істина проста: усе живе, щоб жити.
А він – він матадор, і він іде на бій.
Він мусить тішити всіх, вбивати мусить вміти,
От зараз точний трюк, і оплески тобі.

Але спинився бик, хоч мусив був напасти:
Як вкопаний застиг. Навпроти – віч-на віч.
І він відчув в очах, мов той казав: будь ласка,
Допоможи мені, я бій спиняю свій!

Не хочу нападати і битися з тобою,
Бажаєш вбити мене, будь ласка, убивай!
А публіка ревла: ще б пак – кінцівка бою!
У серце лезом ціль, удар, і всі дива!

Він став перед биком. І той стояв – ні з місця.
Розгублена пішла з арени хижа смерть.
А публіка ревла, обурена артистом.
На тім скінчився бій. Він мовчки рушив геть.

Останній бій його. І що іще примітно:
Боротися він став з тих пір проти корид.
Бо істина проста: усе живе, щоб жити.
Жаль: подвигу його ніхто не повторив.

І полювання йде не тільки на аренах:
Де люди, там і кров, де кров, там хижаки.
Розкушені квитки. І матадор на сцені.

Розлучені біжать – хоч хто б спинив – бики!

Такий випадок стався під фінал кар'єри відомого іспанського матадора Альваро Мунері. Йому я й присвятив новий вірш. Хоч у ньому, якщо вчитатися в кінцівку, не тільки про криваві кориди...

Пішли в аптеку, щоб викупити замовлені для дружини ліки, які виготовляються тільки в Росії. Сподівалися, що з їхньою допомогою нам вдасться покращити роботу Елиного шлунка. Нас чекала невдача: аптечна машина не доїхала з Москви до Калуги, бо обламалася дорогою, а тому сподівалися на прийдешній день...

З задоволенням ходили вулицями міста. Побували на вулиці Московській, 79, де розташувалася міська середня школа №14. У ній 1953-1954 року викладав мову та літературу бард-шістдесятник Булат Окуджава. Постояли з Елею біля меморіальної дошки поета.

Потім натрапили на автомати з газованою водою, які були ще в часи моєї юності. І так само, як тоді, й цього разу вони надурили двічі мене: забрали кошти, а води не дали. І тільки біля центрального кінотеатру вдалося добитися свого – отримати келишок із ситром. Отаке кіно!

А ввечері Еля напекла піріжків із сиром та цибулею. Ми смакували їх із сестрою дружини Наталею. Я написав кілька рядків дорожньої поеми "Гостини", розпочатої двома днями до цього, опісля намагався прочитати поему Євгена Євтушенка "Дора Франко". Сил вистачило на кілька сторінок, бо находилися містом удень: захотілося спати.

Ранок середи 12 вересня 2012 року розпочав оптимістичним віршем "Моя золота":

Наші бджоли уже відліталися,
Відзбирали солодкі меди.
Долюбити б усе, що залилося,
А тому – хоч мак не роди!

А тому... Та що ж це, їй-право, я:
На поминки скликаю немов.
А мене зачекалася з кавою
Та, як мед, ще солодка любов.

Це колись кожну квітку хотілося
Цілувати в медові вуста.
Де красуні ті дивні поділися,
Де взялась ти, моя золота?

Що до тебе й з тобою – все навпіл враз.
Потьмяніло вже те, що колись.
Як же добре, що ти мені трапилась,
Й половинки дві наші зійшлись.

Отаке наливне спіле яблуко:
Доторкнися вустами – меди.
Оспіваю хорями-ямбами,
А тому – хоч мак не роди!

А тому все буде, як станеться,
Навіть трагити не хочеться слів.
Ти – моя Богом дана обраниця.
Як же добре, що я тебе стрів.

Це не раз і не два ще казатиму,
Доки вистачить сил говорити.
І упевнений – бджоли літатимуть,
Доки квітка остання горить.

Доки сонцю у квітах купатися,
Доти крил – за пергою літять.
Що залишилося нам – докохатися.
В тім і щастя, моя золота!

Позаду – відпустка дружини. Залишилося ще три дні на спілкування з мамою, а потім – додому і на роботу. А я телефонуватиму в Малу Токмачку – до свого друга. Тільки підозрюю, що Федір Михайлович відмовиться їхати до Севастополя, зіславшись на свою зайнятість, бо підоспіла пора збирати соняшник. Доведеться мені самому виїхати туди на день-два. А потім відвідати Віру Михайлівну Барсукову (Штанько) в Донецьку. Та й ставити крапку в роз'їздах...

Син Наталії Олег зі своєю молодою дружиною вилетіли в Єгипет на 12-денний відпочинок: натрапили на вигідну путівку, яка обійшлася їм всього в одну тисячу євро. І це при тому, що житимуть у п'ятизірковому готелі та матимуть щодня сніданок і вечерю. В цю ж суму входив переліт до Єгипту і назад – до Москви. Ну, то дай, Боже, гарно провести час!

Ми знову відвідали аптеку та викупили нарешті замовлені ліки. Потім знову ходили містом і насолоджувалися теплим бабиним літом.

Увечері дивилися ефір Андрія Малахова "Хай кажуть!" на 1 телеканалі Росії: про взаємини 71-річного поета Іллі Резніка та його другої дружини Муніри, з якою той прожив 25 років. Та сталося так, що того року популярний автор хітів на російській естраді одружився втретє – на колишній спортсменці Ірині Романовій, котра молодша за маестро на 27 років.

Про те, що у них упродовж майже десяти років тривають близькі стосунки, не відала колишня солістка узбецького балету, залишена чоловіком у далекій Америці, де виховувала їхнього спільного сина Тимура. А Ілля Рахмільович начебто був причетний до зникнення цивільного паспорта Муніри, що прирєкло її по суті на бомжацьке існування (ні прописатися, ні в'їхати в Росію, ні придбати житло, бо їхню спільну московську квартиру поет тишком-нишком приватизував і продав)...

До речі, того дня у телепрограмі "НП" ("Надзвичайна подія") на телеканалі "НТВ" повідомлялося про те, що Ілля Резнік потрапив у лікарню після того, як на черговому телешоу відчув себе зле. Тепер цілком була зрозуміла причина цього нездужання. Скандал був дуже неприємний. І він не закінчився тодішнім телефіром – телеведучий заявив про продовження розповіді про нелюбу дружину Іллі Резніка і наступного вечора...

В четвер 13 вересня 2012 року ток-шоу Андрія Малахова не додало нічого нового: хіба що співачка Любов Успенська ще раз наголосила на негарних суто людських якостях маестро. Про це, власне, говорив і колишній директор Алли Пугачової Олег Непомнящий, зазначивши, що в Іллі Рахмільовича завжди виникали проблеми з людьми, які мали з ним фінансові стосунки. Словом, бруд і ще раз бруд.

Як на мене, можна було б колишньому подружжю спокійно сісти поруч і віч-на-віч, а не привселюдно з'ясувати всі проблеми, пов'язані з багатомільйонним розлученням...

Аби відволіктися від неприємних думок, написав вірш **"Неповторний ранок"**:

Ти можеш його не помітити, цей ранок, бо звичний:
Такий був учора, такий буде завтра...
Е, ні, я кажу сам собі, не гріши, чоловіче:
Для чого тобі цю неправду прилюдно казати?

До завтра дай, Боже, дожити... А ти отак сміло!
Давай-но, їй-право, не будем спокушувать долю...
Ти тільки поглянь: світлий ранок на світі на білім,
Такого іще не було і не буде ніколи.

Не віриш? Ну, як би тобі, щоб простіш, пояснити:
Ти глипнув очима й до тебе – це слово миттєво:
Про те, що ти є, що є ранок на білому світі,
А вчора і гадки не мав це писати напевно.

Узавтра про інше писатимеш, інший вже буде
І ранок, і настрої, і врешті-решт знайдене слово...

А нинішній, тільки приглянься, хіба він не чудо:
Пливе у легенькім тумані – такий загадковий.

У твій краєвид за вікном прописав він незвичні
Ще вчора такі непомітні – щемливі – деталі:
У зграйці качки пролетіли... Задумана річка
Політ їх уперше у даль-далину проводжала.

А хай би летіли у вирій вони – десь далеко-далеко,
Щоб більше не бачити мук їх нестерпних узимку...
Уже перейшла за екватор і спала нечувана спека.
Уже треба думать, де сіяти завтра озимі.

І думка за думкою плине і бозна-де в пам'яті тане...
Заводять авто – шелестять вони знов по асфальту.
Не плаче дитя у сусідів. Затихло нарешті під ранок.
Вирує життя. Лиш встигай помічати деталі.

І вдячна душа поглядає з надією й радістю в небо,
Де сонце так щедре, бо в гості знов бабине літо...
І ти розумієш, який він, цей ранок, незвичний у тебе.
Який неповторний! Воістину: гріх не помітить.

Весь час згадувавсь Київ, де, повторюся, у повному розпалі тривала передвиборна агітація. Ми були майже виключені з того життя. А на голосування, звісно ж, доведеться йти. От тільки за кого віддати свій голос – абсолютно не знали. Зійшлися на тому, що приїдемо додому – розберемося на місці...

А в Росії того дня було професійне свято у перукарів. Ми з Елею привітали сестру Наталю з цією подією свіжими пиріжками з сиром та цибулею, які смажили пізнього вечора: буде що взяти в дорогу, оскільки Наталя разом із братом Олександром наступного дня вранці мали виїздити до Москви, щоб пройти техогляд авто "Мерседес", придбаний Наталею в столиці. А ми з Елею тим часом планували відвідати місцевий планетарій та музей космонавтики.

У п'ятницю 14 вересня 2012 року неспішно ходили Калугою та прощалися з батьківщиною дружини. На наше щастя, на вулиці стояло сонячне і тепле бабине літо.

Еля відвела душу – наговорилася з мамою. А я, коли випадала вільна хвилинка, подумки знову повертався в свій Київ, на свої Позняки, та нанизував слова в нові й нові рядочки. Того дня народився ще один вірш, який назвав **"Я – українець"**:

Українець – я, світе!
І цим все сказав.
Україна – мій дім, і мій хрест, і родина.
Я корінням своїм – запорізький козак.
І земля українська –
Моя Батьківщина.

Я бував у світах.
У далеких і ближніх світах.
І америку бачив, європи й росії...
Та додому з доріг я щасливий вертав:
У столицю свою –
Злотобанний мій Київ.

Я живу тут.
І діти, й онуки живуть.
Тут запали у душу з дитинства
Української пісні чаруючий звук,

Рідна мова моя українська.

В них – матусі моєї
Наспівна душа.
Відгомін славних козацьких походів.
Дзвін мечів, що свій подвиг вершать
Ув ім'я щасливішої долі народу.

А та доля гірка –
Від зневаг і страждань.
Бо ми – горді вкраїнці і любимо волю.
І ніяка на світі чужинська орда
Не здолає народ наш ніколи.

Хто не чує,
Як наші клекочуть серця,
Бо терпець вже ось-ось увірветься,
Той не зможе збагнуть до кінця
Бунтівного вкраїнського серця.

Запрягаємо довго –
Це правда свята.
А як рушимо вже, нас тоді не спинити!
Поки клич лиш де-інде: "Україно, повстань!".
Та вже носить той клич Україною вітер.

Є надія,
Що ще не утрачено все,
А тому мовчимо й зволікаємо, звісно.
Ще до виборів слухали владних пісень,
Та невдовзі свої співатимем пісні.

Бо насправді пора
Припиняти цей безлад-базар.
Та пора будувать українцям свою Україну.
Маю честь: українець – я.
Тим все сказав.
І я слово підтверджу своє.
Неодмінно!

Бо інакше ціна гріш
Надіям твоїм і моїм.
Бо укриєм ганьбою себе і минуле:
Що ми мали країну
Й проспали її.
Що проспали державу
І в рабстві проснулись.

Тепер усе, що встигли купити в Тулі та Калюзі, вкладаємо в чемодани, а потім йдемо в місто і милуємося його принадами. Еля згадує своє дитинство, але весь час наголошує, що не уявляє, як би вона могла тут завжди жити, бо все-таки відчуває себе киянкою і скучає теж за Києвом. І нічого дивного, коли більшість свого життя прожила саме в Україні.

В планетарій потрапити не вдалося: якийсь багатій закупив увесь зал за п'ять тисяч російських рублів і дивився сам екскурсійний сеанс!

А ми з дружиною обійшли експозицію музею космонавтики – без перебільшення вдячний уклін калужан світлій пам'яті свого великого громадянина Костянтина Едуардовича Ціолковського (1857-1935

роки) – геніального самоука, який своєю теоретичною діяльністю та практичними винаходами наближав політ людини в космічний простір.

Суботнього дня 15 вересня 2012 року закінчуємо наше закордонне турне та прощаємося з рідними. Батько Олександр Олександрович, як завжди, вдається до спогадів про те, як він старався зробити своїм дітям належні умови для подальшого навчання та влаштування в житті, але, мабуть, не вистачило аргументів та переконливих слів, щоб вони – і старший Олександр, який кинув навчання провідному морському училищі в Санкт-Петербурзі, дійшовши до третього курсу, і середня дочка Наталія, яка замість вступу в столичний фізкультурний вуз імені Лесгафта спішно вийшла заміж, і наймолодша Ельвіра, поставивши хрест на вступі до того ж вузу, бо кинула заняття бігом, оскільки не любила цей вид спорту, – пішли запропонованою ним дорогою.

Тому й немає в нього внутрішнього вдовolenня від докладених колись зусиль, бо вони виявилися марними. Я намагався заспокоїти батька, говорячи про те, що кожен із дітей займається тим, чим хоче, а це набагато краще, ніж виконувати нелюблену роботу.

І на Елю теж несправедливо нарікати, адже – хай і заочно – успішно закінчила академію внутрішніх справ України, отримавши вищу освіту; крім того, самотужки опанувала тренерський фах і є провідним фахівцем із фітнесу, аеробіки, пілатесу, степу та йоги в столичному фітнес-клубі "Озон". Повага людей – це визначальний стимул у житті й праці.

А потім батько все життя був зігрітий любов'ю дружини – Алли Сергіївни. І він згодився, що в цьому йому надзвичайно пощастило, бо знав, що кожної миті його чекає вдома вірна і турботлива обраниця.

Це теж особливо стимулювало в житті. Хоч, як він вважає, Алла Сергіївна заслуговувала більшого, аніж того, що отримала за довгі роки життя в Калузі та по одинадцять годин на добу вистоювання за прилавком магазину "Ромашка"... Ну то вже, як склалося: пережити життя заново ще нікому не вдалося...

Тепер нам залишалось одне: з сестрою Елі Наталею та братом Олександром доїхати до залізничної станції "Калуга-2" і сісти в потяг, який зупинявся там усього на дві хвилини. А наступного ранку дочка Ольга мала зустріти нас у Києві.

Тієї ж суботи написав вірш "Лелека":

Час мине, і, я знаю, ніхто це не буде читати,
Хоч здавалось мені: що писав – головне.
Може, зважиться критик якийсь на цитату,
Та хіба, щоб дошкульніше вжалить мене.

Але ти, що зі мною повсюдно була, повсякчасно,
Погортай сторінки та вчитайся в слова,
І як хто запитає, повідай про щастя,
Що один раз в ніколи на світі бува.

Я озвуся у них, повернуся до тебе здалека –
Молодий, повен сил і надій, як весняна ріка.
Закружляє з Малої Токмачки лелека,
Що ожив, як і я – в заповітних рядках.

Його виходив хтось, обігрів у натопленій хаті.
А на День Перемоги він в небо весняне злетів:
Покружляв над людьми. За це щастя літати
Знявся, як вдячний салют, його радісний спів.

Отак само життя і мене теж малим обігріло.
Я віддячити людям хоч словом привітним бажав.
І, тебе оспівав – мою сонячну милу,
Що в житті я зустрів дуже пізно, на жаль.

Але все-таки стрів і світився від ніжності й щастя,
Милував і голубив, як голуб голубку, кохав.
Бо любов на землі – це зоря, що не гасне,

Це та пісня душі, що повік не стиха.

Та ти знаєш і те, що не міг був я жити інакше,
Коли рідний мій край був у ранах і люд занімів.
І хай вдячний тобі за прихисток домашній,
Але горем людським мій наповнився спів.

Я будив їх в часи – безпросвітні, непевні і люті.
Я хотів Україні і людям – любові й добра.
Та мовчали в хатах позамикані люди.
Бо замки їм на двері вивішував страх.

Страх утратить мале, що лишалось ще в хаті,
Хоч синиця в руці, як немає у ній журавля.
Дехто гаспидській владі зумів підспівати,
Щоб не чулось, як стогне від болю земля.

Я не міг, не хотів, бо вважав за гріхове
Говорити не те, що у серці боліло моїм.
І нажив собі недругів в битві за мову,
Як всіх кликав іти в Український наш дім.

Як кружляли рядки журавлями щодня в Інтернеті,
А їх друзі сміливо, як прапор, несли між людей.
І спасибі тобі, що стоїчно терпіла мене ти:
Рік за роком, за місяцем місяць, щодень.

І я знаю, що згодом ніхто це не буде читати,
Коли житимуть люди, я певен, у щасті й теплі.
Та нехай хоч тобі, коли будеш одна ти,
Нагадають рядки, що я жив на землі.

Що були ці часи – безпросвітні, непевні і люті,
Та не кожен від страху у хаті безмовно заляк.
Привітай же, згадавши тоді, моя любо,
Із Малої Токмачки свого журавля.

Тим і ставив крапку в своєму писанні, аби уже в Києві думати про щось нове, якщо вдасться, звичайно...

Та не надовго відклав своє перо. У неділю 16 вересня 2012 року, доки доїхали додому, написав вірш про кохання "**Над прірвою**":

Вони над прірвою стояли:
Внизу – провалля, зверху – Бог.
І скеля ніби п'єдесталом
Була для люблячих обох.

Така весна цвіла, мов з раю
Хтось фарбами прикрасив світ.
"Я, люба, так тебе кохаю!"
"І я тебе!" – він чув в одвіт.

Життя – розкішне і прекрасне,
Мов солов'їні голоси.
Вони аж мружились від щастя,

Від сонця, ніжності й краси.

Вона, жартуючи, спитала:
"Якщо і справді любиш ти,
Чи зміг би кинутись в провалля,
Аби кохання довести?"

Він, не вагаючись, став скраю,
На ній свій погляд зупинив:
"Якщо і справді ти кохаєш,
Будь ласка, любя, підштовхни!"

Вона йому вчепилась в руку
І відтягла від краю вмить.
... Так-так: слова – не просто звуки,
Якщо насправді любим ми.

На що завгодно в світі здатні
Ми, щоб кохання довести.
Та суть любові – крила дати,
А не штовхнути з висоти.

Вони над прірвою стояли.
Дай, Боже, їм збагнуть обом,
Що іноді життя замало,
Щоб довести свою любов.

Кохання – радощі і муки,
Весна, якій не відцвісти,
Що в мить скрутну простягне руку,
Аби від прірви відвести.

Нарешті ми вдома. Дорогою не вдалося заснути жодної хвилини: митники (і російські, і українські) ретельно рилися в речах, шукаючи ті, що необхідно задекларувати. Але все марно. Після такого спілкування зовсім розхотілося спати. Крім того, задувало повітря у вікно, і я простудився. Словом, радісно зітхнули, як переступили поріг своєї квартири.

Приємно був вражений, зайшовши на "Фейсбук": друзі (передусім Олександр Волков) став дошукуватися причини мого мовчання. А Галина Дем'янова, прочитавши мій коментар від 5 вересня 2012 року, де я повідомив про поїздку до Калуги, написала: "А я скучаю за Вами, Іване Васильовичу! Виглядаю Вас кожного дня. Повертайтеся! Чекаємо!".

Микола Гладкий поширив мій новий вірш "Здрастуй, Україно!"

Я прокоментував: "Доброго ранку, мої друзі! Дякую, що не забували і заходили в гості.

Я теж скучав за вами. І, щойно переступивши поріг після залізничного вокзалу, сердечно радий привітатися з вами. Світлої неділі вам, друзі!

Тисну Вашу руку, дорогий пане Миколо! Гарного самопочуття всім, хто благословляє цей ранок добрими словами і передчуттям приємного спілкування! Будьмо!!!".

В Інтернеті поширювалося висловлювання Віктора Януковича під час самміту Ялтинської європейської стратегії від 14 вересня 2012 року про те, що герой давньогрецьких міфів Геракл (істота легендарна, вигадана) бував на території України: мовляв, це свідчить про "наш геокультурний потенціал". Радник Президента України Ганна Герман цілком солідарна з твердженням шефа.

Я написав експромт "**Про потенціал**":

Чутка є така: Гомер
Ще і досі не помер.
В Іліаді й Одисеї

Дописав він про Тесея.

Бо розвідав, що Тесей –
Українець, як Еней.
Навіть фактів не забракло,
Що Еней – це брат Геракла.

Довести Гомер готовий,
Що із греків – Янукович.
Зевс також є українець.
От Вам ще один гостинець:

Він працює референтом,
Як і Герман, в Президента.
Результат: словесний кал.
От і весь потенціал!

Словом, із нашими знавцями історії та геополітики від влади не заскучаєш: понавигадують такого, що ні на яку голову не налізе. Олександр Волков із Закарпаття негайно поширив мій експромт на "Фейсбуці".

Приходили з дружиною до тям, займаючись звичними домашніми справами. Я ніяк не наважувався зателефонувати своєму другові дитинства Федору Химичу, щоб нагадати йому про поїздку до Севастополя. А сам Федір Михайлович жодного разу не підтвердив свою готовність виїхати на тижневий відпочинок. Я підозрював, що він відмовиться, і мені доведеться їхати одному, аби забрати білизну для прання та телевізор, котрий запросто можуть викрасти дачні злодії, як це сталося зовсім недавно, коли вони "обчистили" підряд 17 дач, зокрема і нашу.

Двічі телефонував у Малу Токмачку – Федір Михайлович жодного разу не відгукнувся. Потім таки – о 15 годині 30 хвилин – він набрав мене і повідомив, що нікуди поїхати не зможе: днів через п'ять треба зібрати соняшник, а потім ще на чотирьох гектарах доведеться засіяти озиму пшеницю. Словом, на 3 жовтня 2012 року – тобто на його 60-річчя – мені доведеться поїхати в рідне село і привітати друга з ювілеєм. А до того – з'їздити і в Севастополь за речами, і в Донецьк – до Віри Михайлівни Штанько (Барсукової).

Видавець Ігор Потаков не віддрукував весь тираж нової книги, а тому збирався надіслати мені перші десять примірників видання. Решту – пізніше.

У понеділок 17 вересня 2012 року написав вірш **"Вила – про запас"**:

Мій сусід – депутат. В нього гості з Ізраїлю.
В мене миша шкребеться вночі...
Голосуй, моє серденько правильно,
Як тебе агітація вчить!

Не читаєш програм, хоч біг-бордами
Поцікався коли-не-коли...
А зустрінешся з ситими мордами,
На три букви сміливо їх шли!

Ач, як гарно їх відфотошопили,
А в очах, як і був, – пустоцвіт.
Для таких час надати піджопника,
І ад'ю – полум'яний привіт!

Будуть зваблювать гривною й гречкою,
Не соромся: дають, так візьми!
Треба бути нам чемними, гречними:
Голосуємо ж ми!

Але ставити треба на знаного,
Що не схибить і не підведе,
Що не стане з телеекранів нам
Вішать локшину і т.д.

А побачиш – колишні пробилися:
Підрахуй сфальшував голоси.
Тут таке: треба з косами й вилами
Чемно наволоч геть попросить!

Скільки ж можна за носа водити нас!
Скільки ж можна народ зневажать!
Пошлемо їх, де змусять трудитися
Й де належить браткам засідать.

Треба, щоб справедливість в нас правила
Та щоб влада подбала про нас.
Голосуй, моє серденько, правильно,
Але вила тримай – про запас!

Відчувалося, що я вдома: весь переключався на політику. А чого дивуватися: через півтора місяця парламентські вибори, а політична агітація не давала жодної уяви про перспективних обранців, за яких не гріх віддати свій голос. Все – знайомі обличчя...

Зателефонували до мами в Калугу: вона запитала, чи знайшов я її сюрприз? Довелося перерити книги, і в збірці Анатолія Поперечного "Малиновий дзвін" виявили три тисяч російських рублів (на той час це близько наших семисот гривень!).

Відчитали Аллу Сергіївну, як змогли, а самі вирішили додати знайдені кошти до тих, що маємо зібрати на її ювілей. Вже наступного дня дружина з дочкою Олею мали поїхати на Петрівку та в столичні магазини, щоб приглянутися до можливих подарунків на свято, яке будемо відзначати з Божою поміччю 6 квітня 2013 року.

Щоб підтримати мене після прочитання мого "Лелеки", Галина Дем'янова розмістила на моїй сторінці на "Фейсбуці" пісню Євгена Дергунова "Осінь" на слова поета Олександра Вратарьова, додавши такі рядки: "Дорогий Іване Васильовичу! Так хочеться багато сказати Вам. Говорити і говорити... Й одночасно... просто обняти Вас і мовчати... мовчати... мовчати...".

Я відповів: "Дякую Вам, дорога пані Галю, за таку світлу і поетичну композицію. Щемка ця пора – осінь життя. Це розуміє Олександр Вратарьов, сподіваючись на весняні дні. А мудрість у тому, щоб радіти кожній миті, коли посміхається осінь карими очима каштанів. Не сумуймо, друзі! Гарного вечора!".

А Олександр Волков здивувався: "А за що ворогів нажили? Невже такі є?".

Я прокоментував: "Друже Олександр, на жаль, з'явилися такі, що зверхньо повчали: мовляв, час отямитися, що все куплено, що все гра і все домовлено...".

Та ми й бачили це. Але ж для нас все було по-справжньому, як і для молоді, яка прийшла під Український дім і готова була до протесту. Тому не сором ні за один рядок, що солідаризувався з почуттями тривоги та небезпеки, яка нависала над Україною. Все по-чесному. Бо це про нас і про тих, хто має нас почути.

Будьмо! І всіх розсудить час. Пишаюся тим, що ми не відмовчувалися. І надалі залишаємося такими ж! Добраніч Вам, мої дорогі друзі!".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самотійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моему серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 16 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 44

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "До мами", "Україні", "Горнись до України", "Похоронний марш", "Гостини", "Катастрофа", "Кам'яна багачка", "Вереснево", "Друге пришестя", "Каштани-мутанти", "Поклик моря", "Подарунок", "Зігрівся", "Блаженство", "Два яблука", "Розчуливсь", "Чемодан", "Свідок", "На ювілей до друга", "Не востаннє", "Відлуння" та "Кроти у норах", котрі з'явилися на світ божий 18 вересня – 6 жовтня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Ще одним ліричним відлунням нашої поїздки в Калугу став і вірш "До мами", написаний у вівторок 18 вересня 2012 року:

Ми в гості до твоєї мами.
Моєї вже давно нема.
Від тебе я навчивсь так само
Звертатися до неї – "Ма!"

Ще веселенька. Спільні риси
Між вами легко пізнаю.
Ти до матусі – душу гріти,
А я пригадую свою...

Люблю, коли вона підсяде
За стіл до тебе, як їмо.
Ти – ластів'ям щебечеш радо,
Й матуся – ластівка немов –

Вдивляється у тебе й слуха.
Руки торкнеться і волось...
Тебе – невпинну щебетуху –
Відкрити вперше довелося.

Все тільки: "Ма, а пам'ятаєш..."
І знов – розмова полилась.
Примружусь – подумки вертаю
До рідного мого села.

От-от, здається, вийде мама,
І я навстріч їй: "Здрастуй, ма!"
І обніму її так само.
Але – нема, нема, нема...

Тоді з своєї одісеї
До вас вернусь, як після сну.
"Ма!" промовляю до твоєї.

І до обох до вас горнусь.

Так відгукуються у душі, а потім і в слові найприємніші миті життя. Дружина стає зовсім невідомою, коли відвідує маму. Іноді в неї з вуст зриваються навіть такі зізнання: "Не дай, Боже, її не стане, і не буде до кого їхати в Калугу!". І це при тому, що є батько, сестра і брат...Тими емоціями й спричинилися нові рядки.

Пролунав несподіваний дзвінок із Запоріжжя: телефонував колега Костянтин Сушко. Він придбав новий довідник "Сучасні письменники України" і вирішив скористатися наведеними в ньому контактними даними. Згадали свої студентські роки – роботу в студзагоні в селищі Шілі в Казахстані.

Костянтин Іванович розповів про теплі враження від моєї збірки "Не губімо в собі Україну!". А потім повідомив, що дехто картає його за "Ойкумену": мовляв, написав скучний твір. Я заспокоїв колегу: роман вдалий і оригінальний. Його треба читати неспішно, бо річ серйозна: для людей, які вміють думати.

Знову – після місячної перерви – зайнявся постановкою на облік як учасника бойових дій: скористався порадою управління кадрів МВС України і звернувся до управління Пенсійного фонду України в Дарницькому районі міста Києва – у відділ призначення та перерахунку спецпенсій, де не врахували цей момент у моїй біографії, а отже, в районному управлінні праці та соціального забезпечення не можуть узяти мене на облік як учасника бойових дій, хоч я там і значуся як пенсіонер. А в райвійськкоматі теж не можуть визначитися з цим питанням і відсилають мене до міського військового комісара. Я відмовився туди їхати, бо немає підстав звертатися до нього, оскільки це питання вирішується на районному рівні.

Словом, чиновники футболили мене звідусіль, а крапки не хотіли поставити. Мене це не влаштувало, а тому я вирішив обов'язково довести справу до логічного завершення. Дружина тим часом поїхала з дочкою Ольгою на Петрівку придивитися до подарунку мамі на 75 років.

Купив квитки до Севастополя (треба забрати деякі речі на дачі та кілька примірників нової книги у видавця, бо він так і не вклався з терміном відправки решти видання через "Нову пошту"), а також до Запоріжжя – на ювілей мого друга дитинства Федора Химича (3 жовтня 2012 року йому виповниться 60 років: як же мені не привітати з такою подією?!).

Валерій Терзі поширив на "Фейсбуці" мій вірш "Україні" зі збірки "Стою на Майдані" 2005 року:

Мені не треба повертатись,
Не треба йти до тебе знов,
Не треба вибачень прохати,
Бо я від тебе не ішов.

Мені спокутувать не треба
Гріхів – не зраджував тебе,
Бо ти для мене – рідне небо
І рідне сонце із небес.

Мене не звабили спокуси
Чужих осель, чужих країв.
І де б не був, я знав – вернуся
До рідних витоків своїх.

Тут гордих прадідів діяння.
Козацький дух у мене вріс.
Тут оберіг Тараса – Канів.
І мова – роду оберіг.

Тут рідне все – куди не гляну.
Кого не стріну – рідні всі:
Мої Марії та Івани –
Із незапам'ятних часів.

Святі батьків моїх могили.
Життя дітей моїх нове.

Тут любе все і серцю миле.
Нелюбе в серці не живе.

Мені не треба повертатись,
Бо я від тебе не ішов,
Моя Україно – рідна мати:
Одна навек моя любов.

Пан Валерій зазначив: "Мені здається, що про свою любов до рідної землі так сильно ніхто ще не писав!".

А після того поширив і вірш "**Горнись до України**" з книги "Не губімо в собі Україну!" 2011 року:

Коли гірко душі моїй стане:
Не заладиться ніч, ачи день,
Пригорнись до Дніпрового стану
І наслухаюсь рідних пісень.

Коли вітер холодний остудить
Моє серце палке, як вогонь,
До людей прихилитися буду –
Їх теплом обігрію його.

Коли серце зайдеться від болю,
Як "Курли" прокричать журавлі,
Пригорнуся до рідного поля,
До своєї святої землі.

А як сили останні покинуть
І прощально сурма просурмить,
Припаду до моєї України,
Щоб останнім теплом обігрить.

Колега додав як висновок: "Це вершина:

"Припаду до моєї України,
Щоб останнім теплом обігрить".

Приємно було чути! Тому так і відреагував: "Дякую Вам, пане Валерію!".
У середу 19 вересня 2012 року написав вірш-спогад "**Похоронний марш**":

Коли ховали мого тата,
У мене ноги підкосились,
Як похоронний марш щосили
В дворі заграли музиканти.

Він був сільським кремезним хлопцем.
Але – Німеччина... Концтабір...
Ну словом, поховали тата
У тім давноминулім році.

З тих пір, як марш той похоронний,
Коли, трапляється, заграє,
У мене серце калатає –
От-от зупиниться й схолоне.

І набігають сльози в очі.
Я світу білого не бачу:
Все – як підкошений неначе,
Комусь на руки пада хлопчик.

Мов знов ховають мого тата.
Торкнув чола його – холодне.
І, як обп'ік, марш похоронний,
Що все не може відзвучати.

Чомусь після згадки про маму прийшло на пам'ять літо 1963 року, коли ми всією вулицею Луговою (а здавалося, що зійшлося ледь не півсела) поховали мого батька. На похорони не приїхав тільки рідний брат Петро – продавав в Оріхові свою корову. А, бач, помер аж через півстоліття потому. І ніхто не покликав мене провести його в останню дорогу. А я б хотів дещо передати своєму татові, бо й досі не можу забути того гірко-серпневого дня, коли його привезли в труні з Поліг і я втратив свідомість, як заграли похоронний марш приїжджі музиканти. Чи то від несподіванки... Чи від невідворотного... Мабуть, від того й того водночас. Заплакала-заридала душа знову, а тому й написав той вірш-спогад.

У четвер 20 вересня 2012 року підвів ризику під своєрідним віршованим репортажем про наше з Елею перебування в рідних, який назвав "Гостини". Завершуються подорожня поема ліричними рядками:

Збилися хмари. Дощ зірвавсь.
Скільки йтиме – невідомо.
Нам збиратись час додому,
І прощатися вже час.

Плаче осінь. Слізно й нам.
Листя падає додолю.
Від'їжджаємо додому.
Припадаєм до вікна

Напівсонного вагона.
Потяг звично рейки мне.
Жаль охоплює мене:
Там батьки десь – на пероні.

А всього моя розповідь зайняла тринадцять сторінок тексту. Дасть Бог, теж долучу до нової збірки, якщо через рік не зникне бажання видати її.

Того четверга виповнилося п'ять років внукові Іванку. За домовленістю з Василем святкування перенесли на п'ятницю – після роботи. Він забере сина і привезе його на квартиру до сестри Олени.

Я поїду раніше, щоб вручити подарунки дівчатам-внучкам – Марійці та Даринці, які ми з Елею придбали в Севастополі та Калужі. А для Іванка у нас із дочкою буде спільний подарунок – комбінезон.

Киянка Галина Дем'янова скомпонувала кілька останніх моїх віршів і поширила на "Фейсбуці" разом із фото автора та короткою анотацією про мою творчість, додавши коментар: "Дякую, Іване Васильовичу!"

Яка красива Ви людина!
І чарівний Ви чоловік!
Душа співоча має крила!
Дай, Боже, щастя Вам повік!

Я ніколи не перестану захоплюватися Вами, Іване Васильовичу, Вашим письмом, Вашою працьовитістю, жертівністю, щирістю, чуйністю та милосердям, Вашою здатністю і вмінням любити, вірити і надіятись! Вашою людяністю!

Все починається з Любові...
Нехай вона й продовжить світ!

Нехай усі, хто поруч з Вами,
Пізнають радість й висоти політ!

У всякому випадку, я це відчуваю, дорогий Іване Васильовичу! Хай добрий Господь допоможе пізнати усім нам, українцям, Любов у Мудрості і Мудрість у Любові!

Міцно обнімаю Вас, дорогий наш Поете! Дякую за те, що Ви є!".

Я написав услід: "Не знаю чим і відповісти на таку щирість серця, люба пані Галю! Зігріли й окрилили. Залишається тільки не розчаровувати Вас тим, що ще напишеться. Дякую і живу під світлом Вашого слова, аби й собі ще щось утнути та подарувати Вам. Світлого Вам четверга! Будьмо, мої дорогі друзі!".

У п'ятницю 21 вересня 2012 року віряни вітали одне одного з великим святом – Різдом Пресвятої Богородиці, або в народі ще – Друга Пречиста. Народилася Марія, якій судилося явити святові Спасителя – Ісуса Христа.

Згадав ефіри російського тележурналіста Андрія Малахова про родинні проблеми поета Іллі Резніка і написав вірш "**Катастрофа**", присвятивши його экс-дружині російського пісняра Мунірі:

Знаменитий поет у лікарні.
Надзвичайна подія для преси:
Передача в ефірі скандальна –
Неприємна така для маестро...

Тож в лікарню банальна утеча
Від проблем, що обсіли раптово
На підступному фронті сердечнім...
Небезпечна ця річ – перевтома:

Тільки спекався нарешті дружини
І з молодшою шлюб встиг узяти,
Майнова почалась тяганина.
Адвокати. Суди. І витрати:

Де поткнешся – скрізь кошти потрібні.
З'їли весь гонорар, представницькі...
Хоч би хтось що зробив за спасибі!
Журналюги – поетоубивці:

Все на світ божий витягли миттю.
І дітей всіх знайшли... до одного.
На скандалі б лиш руки погріти:
Жовта преса – нічого святого!

А вона... Бач, овечка невинна:
Влаштувала ефірні дебати!
Щоб урвать щось, а мовби для сина...
Все їй мало, а де більше взяти?

Що та пенсія – шість якісь тисяч:
Ні, в рублях – у валюті не маю...
Ледь нашкріб на медовий наш місяць,
Щоб його провести у Дубаях...

Я ж пісні вам – від серця. І вірші.
А ви так непоштиво зі мною.
А в лікарні... Про що тут напишеш:
Як узятий в полон медсестрою?

Ні, автограф не дам медсестричці.
Він так само коштовний, як строфи...
От Малахову дав би по пиці
За влаштовану ним катастрофу!

Треба ж так – два вечірніх ефіри:
Уявляю – який то був рейтинг!
Хто б увагу звернув на Муніру,
Якби прізвище в неї не Резнік!?

... Я з поетом не став солідарним,
Хоч і в мене не перша дружина:
Суд з колишньою – так це негарно.
Бруд на неї – не гідно мужчини.

Вважаю, що справжній чоловік має бути вищим від таких речей, як виливання бруду на своїх дружин (хай і колишніх) та залучення до цього ще й своїх друзів. А це виглядало тоді саме так: поет – білий і пухнастий, а дружина – ніщо, паразитка на його благородному тілі.

То, запитати б, чому ж жив із нею чверть віку? Не личить так вести себе чоловікові – не гідно і поетові. Про це й написав у вірші. Звичайно, не тільки про конкретного народного поета Росії, як атестували Іллю Рахмільовича в програмі "Хай кажуть!" 12 та 13 вересня 2012 року...

Мої "Гостини", оприлюднені напередодні, поширив лише харків'янин Микола Гладкий, приєднавши до дорожньої поеми музичний кліп "Карпати". Я так прокоментував цей факт уранці перед тим, як оприлюднити на своїй сторінці вірш "Катастрофа": "Дякую, дорогий пане Миколо, за сувенір. Мені думалося, що я в "Гостинах" порушив важливі теми, але прочитати 13 віршованих сторінок вистачило духу тільки Вам, пані Олі Фітсали та панові Олександрові Волкову.

Однак, це мене не розчарувало, і я сьогодні продовжу тему Росії під новим ракурсом. Гадаю: Ви звернете увагу на щойно написаний вірш "Катастрофа", який за хвилину розміщу на "Фейсбуці" і який присвячений нелюбій, як з'ясувалося через 28 років, тепер уже экс-дружині популярного російського поета-пісенника Іллі Резніка.

А вже після цього думатиму про перехід на українську проблематику. Хоча, за великим рахунком, і в зазначених творах я не відходив від неї. Дякую ще раз, що Ви це розумієте і поширюєте мої новинки вряди-годи в Інтернеті".

Олександр Курц, Микола Гладкий і Валерій Терзі поширили мій вірш **"Кам'яна багачка"**:

Красива легенда. І, певно ж, правдива...
Хто був у Карпатах, той знає її.
Жила собі пані – багата й вродлива –
В одному з квітучих тамтешніх країв.

І стрілась біднячка їй якось у лузі.
Багачка збиралась поїсти якраз.
І та попрохала крайчика кусень:
Бо, певно ж, від голоду бідна вмира.

Багачка відмовила: "Йди собі звідси!
Я ще і сама не поїла, як слід,
Бо швендяє тут вас, прибудних, до біса!
Потрібен їй, бачите, хліб на обід!".

Біднячка заплакала: "Дякую, пані!
Нехай же не буде і в тебе добра,
Бо маєш не серце у грудях, а камінь.
То й стань ти уся кам'яною ураз!".

І сталося: закам'яніли багачка,
І їжа, і вівці, й господи її...
І кажуть, що зникла відтоді біднячка,
А з нею і бідність з карпатських країв.

Така от легенда є в божому краї,
Де дивні смереки і щедрі серця.
... Я крихту кохання у тебе благаю.
Невже в тебе серце із камінця?!

А Василь Ковтун прокоментував: "Коли я чую вислів: краса врятує світ, я подумки виправляю промовця, бо впевнений на всі сто: світ врятує доброта!".

Донька Олена постаралася: доки приїхав 5-річний іменинник, вона з Даринкою поховала подарунки, а підказкою стали вирізані та кинуті на підлогу паперові сердечка, які вели до місця сховку сюрприза. Було весело спостерігати, як Іванко розшукував подарунки і радів їм. Там було все: і радіокерований вертоліт, і автомобілі, і футбольний м'яч із атрибутами "Євро-2012", і куртка, і костючик тощо.

Під кінець застілля герой дня задув на одному диханні п'ять свічок на тортові. Потім ми вийшли на вулицю, щоб запустити вертоліт, але не стали цього роботи, бо зірвався дощ і дув вітер. Син підвіз мене додому, і на тому ми попрощалися. Дорогою він сказав, що поки задоволений роботою на новому місці, але, звичайно, хотілося б, щоб працював на повну силу хоча б один серйозний проект – чи то з киргизами, чи з пакистанцями. Дай, Боже!

В суботу 22 вересня 2012 року написав ліричний вірш "**Вереснево**":

Неймовірний вересня дарунок –
Мить коротка бабиного літа.
Ви дозвольте, осене-красуне,
Ваших яблук пізніх натрусити.

Спробуй дотягнутися – високі.
Потруси – піймать навряд чи зможеш...
Запашні, тугі, червонобокі
І на сонце вересневе схожі.

От би щонайвище та дістати!
Щоб тобі віддати необбите...
Вереснево. Яблука останні –
Подарунок бабиного літа.

А вони – як пізній поцілунок:
І солодкі, і терпкі – до щему.
Вереснево. Осені дарунок –
Стільки яблук у саду моєму.

Я ще зможу – я його дістану,
Хоч кружляє вже підступний вітер.
Вереснево. Яблука останні.
І коли опали – не помітив...

Хотілося відволіктися від політики і скандалів. А надворі вже було прохолодно. І я згадував пізні яблуки в нашому саду – на Фіоленті. Цей настрій і навіяв шойно народжені рядки.

Галина Дем'янова поширила пізно ввечері мої "Гостини", написавши на "Фейсбуці": "Я так і знала, що Ви, Іване Васильовичу, привезете нам цілу поему з Калуги. Особисто мені було дуже цікаво читати Ваші "Гостини".

Я відповів: "Якби Ви тільки знали, пані Галю, як я зрадів, прочитавши Ваші рядки про те, що Вам було дуже цікаво познайомитися з "Гостинами", а ще більше, що Ви їх поширили в Інтернеті. Дякую Вам сердечно! А то вже два дні не знаходжу собі місця, вважаючи, що не слід їх було оприлюднювати. Ви переконали, що все гаразд. Дякую за солідарність душі! Зичу Вам солодких снів і всіх земних радощів – Ви їх варті, бо маєте велике серце і щирю душу, сповнених добра і любові. Гарної неділі, що вже розпочала свій відлік. Добраніч, друзі!!!!".

Намагався зв'язатися з видавцем у Севастополі, але зятю мовчав мій Костянтин Геннадійович: шлю листи електронною поштою, набираю номер мобільного телефона – безрезультатно. Негарно так – ховатися від свого партнера! Тому в останньому листі я повідомив, що завтра виїжджаю до Севастополя, де сподіваюся на зустріч та отримання обіцяних десяти примірників нової книги. Вони мені вкрай були потрібні для поїздки в рідне село.

Недільного ранку 23 вересня 2012 року написав вірш "Друге пришествя":

Він не бачив людей вже дві тисячі літ.
Утомившись від сповідей душ, свого суду,
Чи то скучивши врешт за людьми на землі,
Чи то впевнений був, що Голгофи не буде,

Він на землю зійшов. І роса мила ноги поштиво,
Ягідки на калині світилися, співали птахи.
Посміхались зустрічні закохані любо й щасливо.
І Він радо усім відпускав їх солодкі гріхи...

День новий у розкішному сонці й теплі
Благодатно осяяв простори повсюди.
Та невже справді рай на гріховній землі?
На невже освятились добром і розкаялись люди?

Якби ж так! Бог побачив, що є – без прикрас і по правді
(Хоч відверто – нового не вздрів Він чогось):
Хто нічого не мав, ті молили хоч щось христарadi,
Тим, що мали усе, іще більше хотілось всього.

Він завмер і прислухавсь: від ран стугоніла земля.
З неосяжних небес – і дощі, і громи, й блискавиці.
Вперемішку: вода, і вогонь, і людський переляк.
І металися люди у пастці, і звірі, і птиці.

Хтось там вирвавсь, здавалося: звір чи людина,
А попереду – прірва чи як ви ту яму бездонну назвіть,
Не минути її – і туди методично, неспинно
Поодинці й гуртом – гоготять всі істоти живі...

Самогубці. Хитнув головою так скрушно Творець.
І пішов непомітно, сховавшись в густому тумані.
Вам здається: це вигадки – мова про світу кінець
І про друге пришествя Христа, християни?

Про безбожників я промовчу – мають право на сумнів.
Хай не вірять, але й відвернути не можуть біди.
Я кажу: для любові й життя дарував нам красу Він –
Той, що душі несправедні має на небі судить.

Але ж я про живих. Тих, що мали б, ну хай і не рай,
Та звести на землі щось принаймні подібне до нього.

Як німі і глухі, йдуть і йдуть. Непритомна від ран
Уповає земля на сердечність людську. І на Бога.

Він приходив. Удруге жахнувся людської Голгофи.
Якщо ми не відчули її – не провина Його як Творця.
Кінець світу – не вигадка: всюди одні катастрофи.
То якого іще нам, земляни, потрібно кінця?

Не витримувала душа щоденних повідомлень про загибель людей, катастрофи, відмову техніки тощо. Тому й написалися такі рядки. Колега Валерій Терзі, поширивши новий вірш, зазначив на "Фейсбуці":
"Тільки світла душа має право написати такі вірші!"

Я відреагував: "Дякую, пане Валерію! Не святий, але стараюся жити по совісті. Тому, мабуть, і написалися такі строфи. З вірою в людей і в їхню відповідальність за кожен вчинок у житті".

Того дня знову виїхав у Севастополь, аби попрощатися з морем і поставити крапку в тогорічному відпочинку. Хоча, здається, я жодного дня не переставав працювати. Але то все одно був літній ритм. Далі буде і настрої інший, і зовсім інші народжуватимуться рядки...

Дорогою в поїзді в ніч на понеділок 24 вересня 2012 року написав вірш "**Каштани-мутанти**":

У парку ми годуєм голубів.
У вересні і раптом так весняно:
Очима ніжними мені й тобі
Розквітлі усміхаються каштани.

Чи переплутав вересень усе,
Чи зиму відмінив він білосніжну...
Хто ж восени та весняних пісень
Виспіває так радісно і ніжно?

У парку, як у казці ми немов.
Казковий напис он, будь ласка:
"Як в листопаді дім цей не здамо,
З'їмо і кран, і будівельну каску!"

А, може, і реальні – ці смішні
Заяви від міськбуду на паркані.
Очима ніжними тобі й мені
Розквітлі усміхаються каштани.

Від цих мутацій нам не по собі:
Бо за роки набралися ми фобій.
У парку ми годуєм голубів.
А десь за казкою припишк Чорнобиль...

Річ реальна: ми поверталися з дружиною попередньої середи з магазину "Сільпо" і в парку біля приміщення районної держадміністрації побачили розквітлі каштани. Отакі мутації в природі.

Після вокзалу поїхав на ринок 5-го кілометра, але він не працював. Тому довелося повертатися в місто – до кінотеатру "Росія". От там і придбав усе, що просила дружина: ялтинську цибулю, горіхи, альгінову ікру та каву "Антигуа".

Поїхав на Фіолент, зібрав усі речі, спакував телевізор і пішов на море. Задоволення неймовірне: виходиш із води на берег, як оновлений. Самопочуття чудове.

Вночі виходив дивитися на місяць: він, повновидий, розкішно плинув небом, а довкола підбиралися хмари.

Підгодував котів та їжаків – їм було що поїсти тієї ночі: і хліб, і молоко, і консерви "Бички в томаті"...

Зранку у вівторок 25 вересня 2012 року знову збігав на море, щоб попрощатися з ним. Нам ніхто не перешкоджав спілкувалися сам-на-сам: такої світанкової пори жодної живої душі не було на березі. Тільки височіли скелі, у повітрі ширяли, вряди-годи скрикуючи – бентежно й пронизливо – чайки, з моря набігали хвилі і даленів – скільки бачиться очам – відкритий простір.

Написав вірш "**Поклик моря**":

Нам треба побачитись, море,
Нехай і осінньо надворі...
Принаймні допоки ще сонце
Твої вицілює хвилі.
Мені б їх торкнутись рукою,
Аби привітатись з тобою,
А ще кораблям побажати
Незмінне – сім футів під кілем.

Я думав, що ми попрощались,
І жодних не буде печалей:
Поїду від тебе й забуду,
Про що шепотіло ти в серпні.
Той пошепт – такий неупинний,
Під крики тривожні чаїні –
Із часом притих, залишившись
Десь глибоко там – в моїм серці.

Сьогодні знічев'я збудили
І крики чаїні, і хвилі
Мене серед ночі, що більше
До ранку не зміг я заснути.
Так ніби ти кличеш і кличеш,
І бризки жбурляєш в обличчя,
Немов докоряєш, як міг я
І зникнути, й все позабути.

Та як же тобі пояснити,
Що вже закінчилося літо,
Що мусив я їхати, море,
Бо справи покликали спішно.
Ми встигли ж сказати, що мали...
А море мій сон увірвало...
Заходилось серце – й до ранку
Воно залишилось невтішним.

І кинув усе я, що мушу.
І втішив стривожену душу,
Узявши квиток у плацкартнім
Вагоні на перший же потяг.
Нам треба побачитись, знаю,
Так завжди, так завжди буває,
Як любиш, як море покличе,
Якщо справді любиш його ти.

Я знову, де море і чайки.
Де й ділись вчорашні печалі.
Сім футів під кілем я зичу
Незмінно морським кораблям.

Така от сердечна потреба –
Не можу, я, море, без тебе.
І бозна, як бути нам далі,
Як знову прощатися нам?

Звичайно, квиток є зворотній.
Я їхати мушу сьогодні.
Спасибі, що лагідно стріло:
Я в тебе щасливий пірнув.
Якщо вже настільки ми рідні,
Домовитись нам необхідно,
Що перша ж нагода – і знову
Як з плавання, я повернусь.

Опісля приїхав мій видавець Костянтин Потаков, привіз 10 примірників книги "Заберу тебе в сон" і розповів, що був залучений для реклами кінофестивалю, який щойно закінчився в Севастополі. Його надурили, бо демонстраційне табло було використане мінімально – усього на півторагодинний показ фільму, а планувалося на всі фестивалні дні (не змогли зняти з Інтернету потрібні фільми). Отож, і отримав мінімальну оплату за надані послуги. Після цього заходився моїми книгами. Встиг до моєї поїздки на вокзал. Я вдячно вдовольнився і тим...

У середу 26 вересня 2012 року написав вірш "**Подарунок**":

Мені цей день потрібен над усі,
Це благодатне раннє сонце з висі,
Що діамантом світиться в росі.
Де слід мій зранку в травах загубився.

Допоки сонце той не випалило слід,
І діаманти ті в росі чогось та варті,
Мені потрібен день цей на землі,
А завтра – поговоримо про завтра.

Не попрошу нічого я взамін,
Мені цей день потрібен і доволі.
Мені цей день потрібен, бо він мій.
Мені цей день потрібен як ніколи.

Його, проснувшись, з ночі виглядав,
Зустрів уранці, по росі побрівши.
Мені цей день потрібен для труда,
Для недописаного вчора вірша.

Я пересилив свій нестерпний біль,
І в Господа молив одне: будь ласка,
Мені цей день потрібен, щоб тобі
Сказати укотре, що ти прекрасна.

Я знаю: вже б давно мій слід схолов,
Якби щодня, як радісне спасибі,
Не повторяв про себе знов і знов:
Мені цей день, цей день мені потрібен.

А він розбризкав промені ясні.
І я, зарошений, іду до тебе.
І діамантом світиться мені

У росах сонце благодатне з неба.

Вклонюсь землі, радіючи красі
Нового дня: він – подарунок наче.
Мені цей день потрібен над усі,
Щоб діамантом серця міг віддячить.

Нарешті знову був уже вдома. Належало готуватися до поїздки на ювілей друга – в рідну Малу Токмачку.

Еля зустріла мене на вокзалі. І добре, що захопила валізку на колесах: вклали все в неї і довели на свої Позняки. Переводив подих перед новою дорогою, зателефонувавши друзів.

Федір Михайлович зрадів, почувши, що я вже купив квиток і буду в нього 2 жовтня. А з директором школи Олександром Григоровичем Гамовим він домовився про мою зустріч зі школярами на 4 жовтня. Отже, після ювілею продовжу спілкування з односельцями звичною для себе мовою – літератора, в якого щойно вийшла нова книжка.

Прийде на зустріч і Лідія Касянівна Рябець, котра вже стала літописцем моїх приїздів у село. Залишалося продумати, що читати з щойно написаних віршів, а не тільки з того, що ввійшло в книгу "Заберу тебе в сон": з п'ятдесяти першодруків для юних слухачів відібрав зовсім свіжі тоді "Падають груші", "Верснево", "Поклик моря", "Мураха" і, звичайно ж, "Лелека".

У четвер 27 вересня 2012 року написав вірш "**Зігрівся**":

А душі б, як і думці, летіти:
Хоч куди, лиш би тільки увись.
І не зчувсь – промайнуло вже літо.
І у золото клени вдяглись.

Що ж про літо казати сьогодні,
Коли й бабине вже відбуло?
Як надворі, душі прохолодно,
Хоч до кленів тулись за теплом...

Той листок, що на сонце так схожий,
Що зірвався й летить, підхоплю.
І душею зігріюсь, дай Боже,
Бо цю пору найбільше люблю:

Коли тихо і мрійно у світі,
Перші зграї у вирій знялись.
І душі б, як і думці, летіти:
Хоч куди, лиш би тільки увись.

І не знаєш – за віщо це щастя:
Зачаровують клени тебе.
І листок, що не дав ти упасти,
Гріє руки, як сонце з небес.

Природа ставала суворішою. А хотілося сподіватися на тепло. Хай хоч подумки зігрівав душу тим, що було зовсім недавно, – минулого вже лагідного літа.

Правда, надвечір остаточно розвіявся ранковий густий туман, і стало по-літньому тепло. Відразу люди висипали на прогулянку до озера: і літні пенсіонери, і матусі зі своїми маленькими діточками. У воді продовжували плавати качки: їх сила-силенна – ніхто нікуди не збирався відлітати... Самогубці!..

Валерій Терзі, прочитавши мій вірш "Поклик моря", зазначив: "Як же давно я не був на морі!".

Я відповів: "Радий, що Вам закортіло до нього. От би було якраз і доречно – полікувати на морі Вашу ногу. Якщо не цьогорік, то на наступний треба планувати неодмінно.

Я вийшов з моря, як оновлений: може, тому й гарні рядки написалися (це я сам себе так тішу, але ж у мене є свідки – і Ви, пане Валерію, раз так ностальгуєте за морем після читання, і пані Галина Жубіль, і пані Оля Фітсала, і пан Микола Гладкий, і пан Олександр Волков, які схвалили нові рядки; дай, Боже, завтра щось цікаве утнути!). Гарного Вам вечора, друзі! Діло – до п'ятниці! Світлич Вам сподівань та ствердження задуманого!".

Саме п'ятницю й використав для того, щоб під свіжими враженнями від подорожі до Севастополя написати мікропоемку "**Блаженство**" з таким зачином-вступом:

Блаженство: сісти в потяг, і у путь.
Віддять квиток. Полегшено зітхнуть:
Таки устиг!.. А той он – на пероні – пан
Біжить і просить: "Хтось... зірвіть стоп-кран!".

Знайшов дурних, коли набрали хід...
Ні-ні, про це раніше дбати слід.
Тепер мені б припасти до вікна,
І ось вона – безмежна далина.

Завмерла варга із кущів, дерев.
Вони – позаду. Потяг – уперед.
Осіньне золото звисає з віт:
Прощальний погляд вересня услід.

Закупили з Елею продукти на вихідні та наступний тиждень, бо з понеділка мене не буде в Києві, отже, треба все передбачити і спланувати до мого повернення з рідного села. Ходили в нове "Сільпо", що недавно відкрилося на Харківському шосе, і розчарувалися в ньому. Правда, мені все одно, де купляти їжу, а дружина переймалася грою в нараховані бали за конкретні покупки в магазинах цієї мережі.

Отож, і розстроїлася, коли термінал вийшов з ладу, а отже, бажаних балів за спеціальні пропозиції не одержала. Я сказав, щоб вона припинила цим займатися, бо не варто: в "Сільпо" продукти дорожчі, ніж на базарі, а тому нараховані бонуси не компенсують реальні грошові витрати. Треба купляти там, де вигідно, а не вестися на рекламні трюки торговців: вони ніколи не підуть на те, щоб самим залишитися в програші, а покупець був у вигаші. Аксиома. На тому й порозумілися.

Сергій Міщенко, прочитавши моє "Блаженство", написав: "Сюжет гарненький для кіно... Колись було таке й зі мною".

Я відповів: "От бачите – життєвий факт. А кому, пане Сергію, дано, хай знімає кіно! Доброго Вам дня!".

Василь Ковтун розмістив на "Фейсбуці" світлину, на якій троє коней летять у далину. Юрій Шувалов прокоментував рядками з Сергія Єсеніна: "Будто я весенней гулкой ранью Проскакал на розовом коне"...

Довелося уточнити: "Тільки, дорогий пане Юрію, у Сергія Єсеніна: "Словно я весенней гулкой ранью Проскакал на розовом коне". У цьому "словно" – передається рух (наче вітер гуде, підсилений наступними "с" – у словах "весенней" и "проскакал"). А "будто" – важке, як удар копит об землю.

Але коні красиві, що й казати! Дай, Боже, такої розкутості думкам, пане Василю. Дяка Вам!!!".

У суботу 29 вересня 2012 року написав ліричний віршик "**Два яблука**":

Так лунко із яблуні яблука падають.
Такі здоровенні – як добрий кулак.
І двійко тобі закотилось за пазуху.
Ну як їх тугі ти такі зберегла?

Якби силіконові, так би не вабили,
Що, ніби магніт, притягають щодень.
Дозрілими яблука з яблуні падають.
Таких, як у тебе, немає ніде.

Я бачив ті погляди, жадібні й заздрісні,
Коли привселюдно тебе обнімав...
Світилися два яблука сонячно з пазухи:
Таких, як у тебе, ні в кого нема.

Осінь моя, недоспівана радосте,
Так лунко в саду – аж збудили від сну –
Із яблуні яблука падали й падали,
Коли я твоїх уночі доторкнувсь...

Стрімкими двома водоспадами,
У мене вп'ялися спросоння вони.
Від вітру шаленого яблука падали.
А я шаленів від твоїх – наливних.

Хай вітер ущухне, і підемо до саду ми:
Зберем усі яблука в пелени ми.
За ніч їх напало, стільки напало...
І з чого б той шторм? Ти притислась грудьми...

Отак і ранок зустрів. Гарно склалися слова одне до одного – і це мене дуже й дуже втішало. Хоча ніяк не міг перейти до більш серйозних тем. От не йшли в голову, хоч лусни!

Валерій Терзі написав зранку на "Фейсбуці" чотиривірш російською мовою:

"Я говорю спасибо небесам
За то, що я дышу и следую своим мечтам.
За этот мир, в котором я живу.
За тех людей, которых я люблю!"

Я прокоментував: "А непогано б звучало й по-українськи, пане Валерію:

Я небу дякую кажу,
Що маю те, чим дорожу,
Що світ люблю цей і людей,
За те, що мій – цей світлий день!"

Він відповів: "Друже Іване! Вас Господь наш обдарував не тільки даром творити справжню Поезію, але й даром перекладача! Дяка Йому за це і поклоніння!"

А потім додав, прочитавши мій вірш "Над прірвою": "Ледве дочитав! Чомусь сльози застили очі... Може, на старість стаєш сентиментальнішим..."

Я на це зреагував так: "Радий, що зміг подарувати зранку Вам, дорогий друже Валерію, ці чудові емоції. Бо любов на те й любов, що піднімає до небес, а не зіштовхує в провалля.

Любімо, друзі! Надійніших крил немає у житті!"

Петро Кулінець із Укрінформу теж схвалив вірш "Над прірвою", написавши на "Фейсбуці": "Гарно, пане Іване! Справді, штовхачів у прірву достатньо, щоб ще для цього поневолити любов..."

Був у Севастополі, поклонився від Вас Фіоленту. На службі гріє душу спомин про чудові дні".

Я відповів: "Як добре, друже Петре! І я щойно звідти – попрощався з морем! Тепер маю з'їздити в рідне село – на 60-річчя свого друга дитинства Федора Михайловича Химича. Привітаю з ювілеєм.

Радий, що Вам припали до душі мої нові рядочки. Це єдине, що мене втішає зараз. Геннадій Григорович Кириндясов затримався на роботі з новою командою і наразився на їхні акуліччі зуби.

Я говорив йому, що треба йти вчасно. Не послухав і отримав неприємності. Тепер шкодує, що не зважив на дружню пораду.

Все надіємося, що якимось воно буде. А якимось – це не те, що треба.

Тримаймося, друже! Буде час – прочитайте мій вірш "Поклик моря" від 25 вересня. Якраз написаний після відвідання Фіоленту. Хай буде у Вас усе гаразд і на службі, і з самопочуттям, пане Петре! Гарних вихідних, друзі! Дякую, що заходите в гості!"

Галина Дем'янова поширила на "Фейсбуці" мої вірші "Над прірвою" та "Подарунок". Я подякував і побажав, щоб у пані Галини все справджувалося, про що їй мріється.

Через півгодини отримав її коментар: "О, Іване Васильовичу... Ви Чарівник: що скажете, те й стається мені. Саме так і сталося сьогодні. Щиро дякую Вам! Дякую за поезію, дякую за Вашу вірність і відданість своїм читачам!

Натхнення Вам та сповнення Ваших заповітних мрій. А день сьогодні справді чудовий... І саме він так був потрібен мені... Будьмо!".

Я відповів: "Ото й чудесно, що цей день – Ваш, пані Галю! Радію за Вас! І хай надалі Вам буде такий сонячний настрій, як зараз!".

Після цього пішли з дружиною на вулицю: день таки й справді був чудовий – сонячний, теплий. І біля озера "Сонячного" – люди й люди. Ми приєдналися до них, щоб погодувати качок. А потім посиділи з годину біля води. Таке враження, що повернулося бабине літо... Точніше – тривало. І дай, Боже!

Галина Жубіль, прочиташи мій вірш "Над прірвою", написала коментар: "Я подивована! Маю вірш із такою ж назвою, але печальним фіналом... Думки кружляють навколо нас. Одну з них ми упіймали разом, але трактували по-різному. Будьмо! Дякую за вірш!".

А поет Олексій Ганзенко додав: "Мудро, просто і дохідливо. Талановито. Вітаю і дякую одночасно, пане Іване!".

Я відповів: "Щиро дякую Вам, мої дорогі друзі, пані Галино і пане Олексію! Для мене багато важить Ваше схвалення. Радий! Зичу чудового Вам вечора і світлих думок!".

У неділю 30 вересня 2012 року привітав дружину та друзів-"фейсбуківців" зі Святом – Днем Віри, Надії, Любові та їхньої матері Софії.

Потому знову згадав, як кілька днів тому прощався з морем, і написав вірш "**Розчуливсь**":

Далеко за морем Туреччина десь.
А тут тільки скелі та чайки крилаті.
І сонце із неба, як скелі, руде,
Спустилося в Чорному морі скупатись.

І враз зяясніла в промінні вода.
І стала до дна аж прозора-прозора.
Гайда, моя душе, із сонцем гайда –
Сьогодні прощатися будемо з морем.

Як марево, в'ється легенький туман.
Скажи мені, море, про що ти так мариш?
А вже он на обрій насунуло хмар –
З дощами холодними купчаться хмари.

Ти, певно, шкодуєш за літом, як я.
І може... Їх, мабуть, ще сотні тих може?
А в мене – простесенька мрія моя:
З тобою зустрітись знову, дай, Боже!

Люблю тебе, море, і скелі оці,
І даль, що десь, певно ж, сягає Стамбула...
Краплина морська чи сльоза на щоці:
Отак на прощання я, море, розчуливсь.

Лишаю тебе. Про що хочеш, і мар!
Бентежить чайний розбуджений клекіт.
І сонце у хмарах – було і нема.
Лиш скелі. І ти. І Стамбул десь далеко.

Тепер, як і в колеги Петра Кулінця, тільки в спогадах залишилося спокійне і таке прихильне до мене Чорне море. Побачимось, якщо на те буде Боже воля, тільки через рік.

Галина Жубіль, прочитавши мою мікропоему "Блаженство", написала на "Фейсбуці": "Бувало, і я їздила потягами... Ось зараз читаю і думаю собі: тепер розумію, чому всі, з ким познайомилася в дорозі, залишилися моїми хорошими друзями. Кіна у нас не було! Спілкувалися мало не до ранку...

Щастило мені на супутників, усі були цікаві, креативні. І подискутувати було цікаво, і анекдотами перекинутися... А про "кіно" і в думках не було! Чесно! Я б собі ніколи такого не дозволила і не пробачила...

Вибачте, що втрутилася у чоловічу розмову..."

Я запевнив: "Та ні – все гаразд! Ми з роками теж помудрішали, пані Галю. І вже більше спостерігаємо, ніж стаємо героями дорожнього кіна. Тут не сумнівайтесь.

Я навіть приспав свою супутницю, як Ви переконалися. Але в дорозі всякого трапляється. Щиро радий, що у Вас завжди були гарні співбесідники. Не кожному так щастить. Особливо, коли є привід...

А він, звичайно, завжди від необачності (а іноді й цілеспрямованості) жінки. А чоловіки - ми ж істоти одномірні: нам тільки долати будь-яку перешкоду – і на фронті, і в тилу. Природа така надана чоловікам.

Втім, з роками, як я зазначив, допомагає андропауза (аналог жіночій менопаузі), і ми стаємо ангелами. Чесне слово. По собі знаю.

Не думайте про нас зле: ми кращі, ніж про себе говоримо. Принаймні стараємося стати такими. Гарної неділі Вам, мої друзі!"

А Галина Дем'янова знову поширила вірш "Над прірвою", написавши на "Фейсбуці": "Спасибі Вам, дорогий Іване Васильовичу! Ваші слова щирі, тому дорожу ними. Дякую за Ваше благословення, воно мені і справді потрібне. Готуюся до зустрічі з друзями, які перебувають у річній кругосвітній подорожі. Зворушена і щаслива. Чудовою Вам неділі, гарного самопочуття, прекрасного настрою!"

Я відповів: "Тоді все в тему – навіть сьогоднішній мій віршик "Розчуливсь". Радий чудовій нагоді привітати Вас, сердечна, мудра, любляча і душевна пані Галю, зі святом Віри, Надії, Любові та їхньої терпеливої матері Софії. Вона, як наша мати Україна, навчила своїх дітей найвищих християнським чеснот, і потім рвала своє серце, коли бачила, як потерпають від знуцання її праведні та чисті доні.

Дай, Боже, переживемо час яничарів та дійдемо мудрості облаштувати українську Україну на подив усьому світові. Віри й надії, любові, мудрості й благородних устремлінь до праведної мети, друзі! Будьмо!"

Галина Жубіль, прочитавши мої "Два яблука", написала на "Фейсбуці": "Який же ж Ви романтик, пане Іване... Добре, що Ви є. Хай Бог дарує міцне здоров'я! Тіште нас, жінок, такими віршами... Дякую! Гарного Вам дня!"

Я відповів: "Дякую Вам, мила пані Галю, що цієї дощової пори зайшли зігрітися до моєї господи та ще й утішилися новенькими рядочками! Тим і багатий – не минайте моєї хати! Будьте щасливими, мої добрі друзі!"

А Петро Кулінець додав свій коментар під віршем: "Що з чоловіком море, Фіолент, навіть осінньої пори, чинить!!!! На божественні яблука... Воля на те й вона є волею!"

Надворі геть зіпсувалася погода: небом повзли дощові хмари, а краплі, що зірвалися з них, барабанили у вікна. Нікуди не вибиралися того дня з дому: я писав, а дружина на кухні смажила млинці. Задощило...

Галина Жубіль поширила на "Фейсбуці" і свій вірш під назвою **"Над прірвою"**:

Я за крок вже була від прірви..
Ти позаду стояв, за спиною,
І казав: "Ну! Крокуй! Не бійся!
Я ж підтримаю! Я з тобою!"

Та війнув у лице вітер-легіт
І мене зупинив раптово.
Із-за спиною почула твій регіт...
"Молодець! Зупинилась! Чудово!"

То я так! Жартував з тобою!
Подивитись хотів, чи відважна!" –
Чула голос твій за спиною...
І вмирала, словами вражена.

При цьому вона написала: "Знайшла в записнику. Треба ж довести, що вірша з такою назвою теж маю".

Я відповів: "Так, ситуація майже та ж. Але він (той, про кого йдеться у вірші) – потвора, тому і вмирає від жорстоких слів лірична героїня. Вірю Вам, пані Галю! Дякую. А я, бачте, від факту розмови закоханих спробував піти далі і дещо узагальнити. Вийшло те, що вийшло...".

Пані Галина так відреагувала на мої слова: "Пане Іване, навіть не хочу порівнювати непорівнюване. Ваша робота – виважена, продумана. Це поезія...".

У мене ж – момент. І віршем не назвеш... Але мислимо однаково, і це дуже ріднить. Саме це мала на увазі, коли видрукувала свій варіант".

Я прокоментував: "Раз вихлюпнулося з душі, то це вже довершений факт, пані Галю! Критики-знавці назвуть, що це є і під який підпадає жанр".

Переконаний: хто пише, про це не думає (якщо він чи вона не сонетарі!): йому б чи їй передати схвильованість душі. Вам це вдалося. І не гріх оприлюднити – хай це й інтимний момент у спілкуванні з близькою людиною (чи такою, що претендувала на таку близькість).

І цимус у тому, що вразили авторку почуті слова, бо душа мілка, підступна і байдужа в того, хто їх жбурляє в бік зацікавленої душі жінки, яка любить і розраховує на відповідне ставлення свого обранця.

На жаль, не сталося того, чого жадалося! Чи не засторогою довірливим душам закоханих віє від Ваших рядків? Як на мене – так! Тому хай Вам пишеться. Колись це витанцюється у щось значущіше, ніж записник.

Шануймо, друзі, своє слово, бо рідне, бо Боже!".

У понеділок 1 жовтня 2012 року встигаю перед дорогою написати ще один вірш, який назвав **"Чемодан"**:

Він з під'їзду вийшов з чемоданом.
І консьержка, лиш звернув за ріг:
"Це свого з двадцятої Тетяна,
Мабуть, виставила за поріг?..".

З двох жінок, котрі стояли поруч,
Перша враз підтримала її:
"Та ви знаєте – давно говорять:
Поїдом його Тетяна їсть".

Другу взнав – бухгалтерка із ЖЕКу,
Що якісь платіжки принесла:
"А я чула, що Тетяна з зеком
Сплуталась!" – присутнім повіла.

Я, почувши це, зітнув плачима:
Правду кажуть – без кісток язик!
У дворі побачив: той мужчина
Чемодан свій кинув на смітник.

Привітався зі мною. І – додому.
Знов щось між собою жіночки –
Чи відомо що, чи невідомо –
Тільки б почесати язики!

Міють кісточки й мені ж, напевне.
Уявляю, що злітає з губ,
Як хто в гості із жінок до мене,
А в цей час дружина – в фітнес-клуб...

Потому неспішно збирався в дорогу та слухав останні настанови дружини. Вона б хотіла провести мене на вокзал, але не випадає: в цей час – о 19 годині – в неї розпочиналися заняття у фітнес-клубі. Тому кожен їде своїм маршрутом...

У вівторок 2 жовтня 2012 року опівдні я вже був у рідному селі. Встиг дорогою написати вірш "Свідок":

Куди їду чи їду,
Вдивляюся в життя.
Його живий я свідок,
А мій читач – суддя.

Воно б куди простіше –
Приємне щось утнуть:
Про владу схвальні вірші,
Що трудиться без сну:

В думках про Україну
Всякчас – і день, і ніч...
За співи солов'їні
Була б медаль мені.

А може, навіть орден,
Лауреатський знак.
Я возсідав би гордо
Між куплених писак.

І римував, що треба,
І друкувався б скрізь.
А десь жила б під небом
Країна з горя й сліз.

Та – у щоденних бідах,
Без віри в майбуття.
... Куди їду чи їду –
Вдивляюся в життя.

І пильне серце раде,
Що я все ж відхрестивсь
Від тих, що звуться влада,
І прихвоснів отих,

Що лижуть владі спину,
Та що там спину – зад.
Я іншої України
Співець, поет, кобзар.

Тієї, що бідує
І поки ще дріма.
Та вірю я: не всує
Перо в руках тримав.

Бо впевнений: спів дійде
До тих, за ким життя.
Мої, де їду чи їду,
Їм і слова, й чуття.

Вони – мій віри символ,
Що не перекупить.
... І сонце в небі синім,
Бува, у хмарах спить.

Розвидниться, я знаю:
День буде, попри все.
Тоді я заспіваю
Найкращу із пісень.

Про ту – одну-єдину, –
Що серцем всім люблю:
Про матір Україну,
Де в шані рід наш, люд.

Із сонцем із-за хмари,
Дай, Боже, назавжди
Пощезнуть яничари
Й злочинні їх сліди.

І на просторах рідних
Зметнеться щастя стяг.
Куди іду чи їду –
Вдивляюся в життя.

Прийди, жадане, кличу.
Щоб я після доріг
Про тебе всім засвідчить
У слові ріднім міг.

Тепер уже сам Бог велів трішки розслабитися, щоб набратися нових емоцій і вражень. А вони там були практично на кожному кроці – серед знайомих і близьких мені людей.

Надійшло благословення 3 жовня 2012 року – 60-річчя мого друга Федора Михайловича Химича. Зранку тієї середи ми гуртом привітали ювіляра, бо Лариса – дочка друга – поспішала на роботу: вона служить прапорщиком у сільській виправній колонії. А внук Дмитро збирався в школу.

Я вручив іменинникові булаву як ознаку, що він прийнятий до когорти шістдесятників (тим, кому виповнилося 60 років), а ще дві пляшки: першу – добірного міцного коньяку, щоб здоров'я не підводило, а ругу – шампанського, щоб нагадувало про те, що за ним боржок – наша спільна поїздка на відпочинок до Севастополя, куди я його так і не дочекався того літа, що минуло. І, звичайно ж, подарував щойно видану книжку "Заберу тебе в сон", де на сторінці 326 є вірш "Гюльпани" з присвятою ювілярові та його дружині Катерині.

Під враженням поїздки в рідне село написав поему "**На ювілей до друга**". Після зачину – про зустріч із запорізьким залізничним вокзалом – ідуть такі рядочки:

Колиско козацтва, ти – місто моє!
Тут все мені рідне, знайоме, своє.
Вдивляюся в обличчя, і в них пізнаю
Чудесну, замріяну юність мою.

А он телевежа знялася увись:
Мене транслювала щоденно колись.
Ото була слава, як вежа, стрімка
В незнаного досі ніким юнака.

Тепер це здається суєтне, смішне,
А в юні роки ті так гріло мене.
І світ весь, здавалось, у мене в руках.
А тут іще й слово вродило в рядках:

І вірші незнаного досі поета
З'явилися на світ – в молодіжній газеті:
Колега старалась – Баранова Надя,
Її в цім підтримав Літневський Геннадій:

Чудовий поет був. Наш Лорка, по суті,
Казали студентки з педінституту,
Закохані в слово його. І – в берет...
Повторюю: був пречудовий поет.

Забрала аварія нашого друга,
В якій з ним загинув і Вася Моруга.
Трагедія станеться згодом, пізніше.
А зараз мої друкувалися вірші,

А в них моє серце промінило ніжність.
Давно це було. Ще в моїм Запоріжжі.

Корисно вибиратися зі своєї квартири – з'являються нові враження. А від них і бажання щось залишити на папері. Власне, те, що було на ювілеї в друга, я виклав у поемі. Переконаний: доки такі люди, як Федір Михайлович, турбуються про долю рідної землі та села, доти є шанс в Україні бути з хлібом.

З'їздили з другом в райцентр Орхів на базар, а також замовили чотирикілограмовий торт на п'ятницю.

Повернувшись у село, я сходив на кладовище і виполов увесь бур'ян біля могилок, особливо багато його було на могилах сестер. А за маминою та батьковою двоюрідна сестра Ольга старанно доглядала: сердечне спасибі їй за це!

Телефонував син, коли ми були в Орхові. Ходить на роботу. А Ваня був прихворів. Домовилися, що побачимося на дні народження Марійки 16 жовтня.

Думав, що поїду в Донецьк до Віри Михайлівни Штанько (Барсукової), а вона зібралася в санаторій на 24 дні. Отож, зустріч переносилася на пізніший час. Та й їй треба відійти від переживань за дочкою – щойно минуло півроку, як її поховали. Рани ще свіжі.

Увечері найближчим колом (діти, зять, невістка та онуки) привітали Федора Михайловича зі святом. О 17 годині 30 хвилин на радіоканалі "Мелодія" прозвучали вітання від рідних на його честь.

Друг настільки розчулився, що вийшов до воріт, щоб не бачили його схвильованих сліз. Особливо, коли прозвучала пісня "Вот кто-то с горочки спустился", яку замовила дружина Катерина Тимофіївна (пісня нагадала про 1972 рік, коли у молодого подружжя з'явився первісток – дочка Світлана, а Федора забрали в армію).

А під кінець радіопрограми прозвучала улюблена пісня ювіляра "Сиреневый туман". В останньому слові іменинник запевнив, що житиме, скільки буде відпущено, і допомагатиме всім, скільки стачить сил.

Вночі на 4 жовтня 2012 року мені не спалося, а тому вставав кілька разів і виходив на вулицю. Надворі було тихо, як у вусі. І місяць світив так, що було видно, як удень. О третій годині написав вірш "**Не востанне**":

Може, ще побачимось коли:
Не останній день живем на світі.
За гостинні сядемо столи,
Радістю сердечною накриті.

В центрі усадовимо батьків:
В них тепер щорік якась та дата...

І матусі хай забракне слів,
Набіжить сльоза нехай у тата.

А довкруг сидітимуть внучки,
І сини, і доні – вперемішку.
Це не просто рідних балачки –
Ювілейна для батьків потішка:

За столи усядеться життя
У родинному затишнім колі,
І відчутно стане, як летять
Роки, перетворюючись в долю.

І підсяде пісня за столи,
І покотиться у даль привітно.
... Може, ще зустрінемось коли:
Не останній день живем на світі!

38 години 45 хвилин ми побували в сільській школі, де я мав зустріч з директором, педагогами та школярами і де оприлюднив нові вірші, зокрема і фрагмент щойно написаної поеми "На ювілей до друга", яка ще шліфувалася. Не буду говорити, що нові рядки були прийняті просто на "ура", бо й так зрозуміло, адже в них мова про рідне село, власне, про долю моїх перших слухачів.

Подарував нову книжку директору школи Олександрю Григоровичу Гамову та Лідії Касянівні Рябець, яка популяризує мою творчість серед земляків через місцеві видання – оріхівську "Трудову славу" та обласну "Запорізьку правду".

У п'ятницю 5 жовтня написав пісенний текст **"Відлуння"**:

Під стукіт коліс підшукаю слова,
А потім до них доберу і мотив.
На те вона й пісня, щоб хтось заспівав,
А серце, щоб в нім була ти –

Кохана моя, незбагненна моя,
Ласкава моя, довгожданна!
Зриває із вуст моїх вітер ім'я,
Відлунное ніжним – "Кохана!"

До тебе домчить мене потяг нічний,
Щоб чула, кохана, найпершою ти
Слова, що знайшлися мені восени
На ніжного серця мотив.

Це – долі найбільший дарунок мені,
Що зміг я нарешті тебе віднайти.
Тепер ллються з серця ласкаві пісні
На нашого щастя мотив.

Помрію про тебе нічної пори.
Під стукіт коліс, доки потяг летить,
Я серце прошу: говори, говори!
Кохання підкаже мотив.

Кохана моя, незбагненна моя,
Ласкава моя, довгожданна!
Зриває із вуст моїх вітер ім'я,

Відлунное ніжним – "Кохана!"

Опісля вийшов попрощатися з родиною друга, бо вже був час відбувати в дорогу. Федір Михайлович підвіз мене до Оріхова (заодно забрав і замовлений торт): друг був розстроєний, що я від'їздив, адже на вечір того ня – на 18 годину – він збирав усю рідню на святкування свого ювілею.

Я знав, що буде весело, особливо коли приходить зять Сергій Кандибка, за яким Федина дочка Світлана (у зятя тепер нове захоплення – бджоли: уявив собі, скільки буде розповідей на цю тему!), але в мене був на ту п'ятницю квиток до Києва. Треба було їхати – кликали свої невідкладні справи.

Міжнародний день учителя, який припав на суботу 6 жовтня 2012 року, зустрів у потягу до столиці. Уже вдома встиг привітати з професійним святом тільки Галину Жубіль зі Львова, бо ще відходив від поїздки...

А дорогою додому написав байку "**Кроти у норах**":

І пішов Їжачок в еміграцію.
І за ним Їжачиха пішла.
Кріт обурювався: "От популяція –
Де вже тільки набралася зла?"

І чого не жилось Їжакові:
Чмих та чмих на громаду і – в путь.
Ну, не все ще у нас по закону,
Але ж інші й без того живуть.

Теж мені у голках демократи!
А от ми – еластичні кроти –
Задоволені тим, чим багаті:
Нам би ритися в норах отих,

І нехай навіть сонце не сходить!"
"Бо сліпі!", – Їжачок засопів.
"Але ж ми є такі від природи!"
"Так дослухайтеся нас, їжаків!

Ми колючі, бо маємо рацію:
Ми для всіх хочем сонця і зір..."
"Ні, вже краще ходіть в еміграцію,
А у нас буде злагода й мир:

Будем ритися в норах, як рилися.
Може, золото знайдемо там..."
І кордони навек зачинилися
Правдолюбам отим їжакам.

Я люблю цю в голках популяцію.
Сам живу між глухих і сліпих.
І давно вже б подався в еміграцію,
А хто ж люд цей розбудить, що спить?!

Їжаком, де вже ліриком будеш?..
Хай не бачили б сонця, як кріт,
Ним та волею хрещені люди,
А мовчать, як кроти у норі.

Задоцило. І сонце за хмарами.
Настрій, нерви – уже на межі...

Їжачок не змирився з примарами.
Скільки ж нам, як кротам, з ними жити?

Тим і закінчилася моя подорож на батьківщину. Належало зайнятися домашніми справами (зокрема, сплатити за комунальні послуги, а потім піти на базар закупити їжу на тиждень), а також з понеділка з'їздити в Будинок письменника на вулиці Банковій та подарувати бібліотеці нову свою книжку "Заберу тебе в сон".

Зателефонував друзі: у нього зранку ще тривало святкування ювілею. Гості, особливо однокласниця Валентина Грицаненко, дуже шкодували, що не вдалося побачитися зі мною. Уявляю, який би то був спалах емоцій. Та й не обійшлося б, певно, без чарки... Мені ж її слід остерігатися через проблеми з судинами. А на гулянці людина взагалі втрачає контроль за цим. Тому наступний день без похмілля не буває. А це вже хроніка... Збав, Боже, як мовиться.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 17 квітня 2017 року, місто Київ.

Розповідь 45

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Круглик", "Підійть послухать дощ", "Супутники", "Водоноси", "До душі", "На жаль", "Йди до мене", "Самогубці", "Ніч перед судом", "Якби ж...", "У вертепі жовтня", "Діяти час!", "А ми в Європу", "Нічна одісея", "Негода", "Моя вітчизна", "Розмова з матір'ю", "Регіонал", "Що за туманом" та "Зачеми", котрі з'явилися на світ божий 7–21 жовтня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Недільної ночі 7 жовтня 2012 року, коли дружина, натомлена денним ходінням, спала, що називається, без задніх ніг, мені пригадалася світлина на залізничному вокзалі "Запоріжжя-1" із зображенням озера Круглик, що в Київській області. Світле враження перелилося в слова вірша "Круглик":

На вокзалі в Запоріжжі,
Де на дверях напис "Вхід",
На світлині дивовижний
Помічаю краєвид:

Світле небо ув озерці.
Із деревами. Й ні хвиль!
Щось таке знайоме серцю
Подивилося звідтіль...

Так і є: це він же – Круглик.
Тут бував. Купавсь тут ось.
А тепер зустріть удруге
На світлині довелось.

Закортіло: на цім тижні,
Попри все, побачусь з ним...
Спокусив у Запоріжжі
Фотомайстер Березний.

Провідниця щільно двері
Зачинила, і у путь!
Майстер Березний Валерій
Гарне фото зміг утнуть.

Вже біжить наш потяг прудко.
А у пам'яті сплива,
Як свічадо – срібний Круглик.
Небо в нім. І дерева.

Перечитавши нові рядки, забрався й собі в ліжко: час і самому поспати, бо вже була друга година ночі. За вікном світилися вуличні вогні, ще рухалися авто і стояла нічна тиша. Владувала осінь у місті... З добрими думками й пірнув у сон.

Пробудився пізнім сонячним ранком. Телевізор сповіщав про 60-річчя російського очільника Володимира Путіна. Знову згадався мій друг дитинства: ти ба – майже ровесники!..

А в грузинського лідера траурний настрій: його політична сила зазначала поразки на парламентських виборах. Михайлові Саакашвілі випадало йти в опозицію: таким чином революція троянд завершилася в Грузії...

Вабило сонце за вікном. Просто не вірилося, що кілька днів тому в Києві йшли дощі. Але вже, звичайно, пбуло рохолодно, тому всі вдяглися в куртки.

Користувачка на "Фейсбуці" Ольга Пейчева уподобала мій вірш **"Підіть послухать дощ"** від 14 липня 2011 року, опублікований у книзі "Заберу тебе в сон":

Підіть послухать дощ: такий він гомінливий.
Розкаже, як від хмар темніють небеса.
Не зчуєшся, коли прорве раптова злива.
І визріє з тих хмар понад Дніпром гроза.

Змагаються громи: хто гримне голосніше.
У стоках дзюркотять струмки – то тут, то там.
І хочеш ти чи ні, самі приходять вірші.
Про що вони, в дощу піди і запитай.

А він рясний-рясний, ще не було такого.
Лиш прочини вікно, і крапель передзвін.
Якби я тільки міг, все б розповів за нього.
Якби я тільки міг... Та ні, вже краще він.

Хіба мені б знайти такі наспівні рими,
Якби я лиш з вікна спостерігав свого?
Підіть послухать дощ: хай в парасольку грима.
І заспіва душа під музику його.

Пані Ольга вигукнула: "Ой, як же мені дуже подобається! А можна, пане Іване, я його опублікую в одній із поетичних груп, ясна річ, із вказівкою автора. Група, щоправда, російськомовна, але, гадаю, зрозуміють і відчують. А ще – скажіть, будь ласка, де можна придбати цю книгу? Чи можна замовити Інтернетом?".

Я погодився: "Звичайно, Ви можете користуватися на свій розсуд тим, що я Вам довіряю, адже ми – друзі, мила пані Олю! От тільки з книжкою тряся: скільки видалося – все роздарував у Севастополі та в селі. А щоб у торгівлю пустити, на те потрібні чималі кошти. Справа майбутнього – це я так себе втішаю".

Пані Ольга відповіла: "Дякую! І Вам гарного вечора! А вірші з книги я з Вашої сторінки на "Фейсбуці" зберу".

Я написав: "Будь ласка! Ще можна скористатися електронною версією, якщо зайти у "Світлицю Івана Левченка": у підрозділі "Поезія" – всі одинадцять моїх книг. А ще – на порталі "Українське життя у Севастополі" в Бібліотеці – на моїй полиці. Приємних Вам вражень, пані Олю!".

Олександр Волков, поширив мій новий вірш "Свідок" на "Фейсбуці", виніс в епіграф строфу:

І пильне серце раде,
Що я все ж відхрестивсь
Від тих, що зветься влада,
І прихвоснів отих...

А потім додав: "Пам'ятаю, Атос сказав Д'Артаньяну після його візиту до Рішельє: "Ви зробили те, що повинні були зробити, але може бути, ви зробили помилку"! Але я упевнений, Ви, пане Іване, зробили правильно! Будьмо!!!".

Я відповів: "Щире спасибі Вам, друже Олександрє! І зважте: не шкодую. Радий цієї недільної пори подякувати за підтримку того, що написалося, що пишу своєю рідною мовою, хоч без проблем можу це робити російською, що Вам, мої дорогі друзі, це до вподоби. Бачу Ваші світлі імена, мої друзі і, як добре вино, пробую на смак їхнє звучання: пані Лючія Нікодемо, пані Галина Хоменко, пані Ольга Пейчева, пані Лариса Мала – моя землячко з Запоріжжя (заходив у п'ятницю до Вас у телерадіокомпанію, але, на жаль, не вдалося побачитися; зате в пані Оксани Гладій записав півгодинну радіопрограму з читанням останнього, що написалося після виходу книжки "Заберу тебе в сон"). Тисну ваші руки, пане Миколо Гладкий, пане Олександрє Волков, пане Степанє Василичин, пане Петре Кравчук...

І на душі – привітно та тепло. Сонячної вам неділі, друзі, як у мене зараз за вікном на моїх Позняках. Будьмо! Дасть Бог, ще щось напишеться..."

А в понеділок 8 жовтня 2012 року зранку зірвався дощ. Тому й такий був настрій – хмарний, мінорний.

Знову згадав про поїздку до друга дитинства: коли повертався додому, трапилася гомінлива землячка на ім'я Олена, котра навчалася в Центрі людини (спочатку я розбудив її своїм хропінням, а потім ми розговорилися, та так, що я думав, що розбудимо всіх пасажирів). Написав про наше нічне спілкування вірш "Супутники":

Нескінченна в нас розмова –
Говорили цілу ніч:
Співрозмовниця чудова.
І не спалося мені.

Потяг мчить. Біжать хвилини.
Світить місяць за вікном.
Ми шепочемо невпинно.
Сплять сусіди мирним сном.

А у нас – серйозні речі:
Тільки вдуматись – вночі –
Про духовну порожнечу
І про черствості корчі...

Катастрофа неминуча,
Як не стане в нас сім'ї...
А мене питання мучить:
Нащо я завів її?..

Спали б мирно, як всі люди.
Та з такою вже заснеш...
Не дай, Боже, всіх розбудим,
Як на подвиг чорт штовхне!

Я торкнувсь її несміло,
І пошкодував умить,
Бо сусідка враз відсіла...
Але далі гомонить.

Слава Богу, увімкнули
Світло знов провідники.
А ми так і не заснули:
Отакі су-пут-ни-ки...

Жінка їхала на семінар з проблем людини, який проводився в Києві в лікарняному комплексі на вулиці Підвисоцького, що на станції метро "Дружба народів". А ввечері їй треба було повертатися додому,

де її чекали сини – двадцяти та тринадцяти років. Вона залишилася одна: чоловік не витримав її професійної активності (попри те, що вже мала немолоді роки, жінка мріяла про другу освіту за фахом психологія).

Словом, ми проговорили всю дорогу. Причому – про все на світі. Отакі трапляються супутники.

І у вівторок 9 жовтня 2012 року з самого ранку, як і напередодні, в небі носилися важкі дощові хмари. Написав вірш **"Водоноси"**:

Щось куйовдиться зранку в моїй голові:
Я ще й очі розплющить не встиг, розбудило.
Хмари в небі пливуть. І такі дощові –
Вкрили простір птахи-водоноси на крилах.

Десь на північ летить темна зграя птахів.
Де сьогодні їм сісти спочить заманеться?
Злива вчора топила сусідів – вода під дахи,
А сьогодні, збав, Боже, до нас добереться!..

Чи молися, чи ні, а як сядуть – заллють
І дороги, й авто, і будинки – жахіття!
Виміщає природа на нас свою лють:
Бо намислили люди її підкорити.

Споконвіку двобій. І сьогодні її узяла:
Але так, що вже мало не буде нікому.
Взагалі-то природа по суті не зла,
І боротись ні з ким не бажає ніколи.

Від людей – тільки б викликать з лісу вовків:
Де була рівновага – її неодмінно порушить.
І куйовдяться зранку спросоння думки,
Беручи у полон розтривожену душу.

Я в безпеці проснувся, під дахом, в теплі,
А як тим, що не спали, лишившись і даху, і їжі?
Сунуть хмари у небі. Дощі на крилі.
Хто ж оте перемир'я в двобої підпише?

Може, досить уже бомбування тих хмар,
І під пилку – лісів, пробних вибухів досить?
Запитань тих вже тьма, та одвіту нема.
Високосна надворі розгулює осінь.

Більшою мірою це була реакція на зливу в тодішньому Кіровограді, що сталася напередодні: несподівана і з важкими наслідками для людей.

Півгодинна злива була і в моїй рідній Малій Токмачці – за два тижні до цього. Наслідки не дуже збиткові, бо дощ був без граду.

Поширив новий вірш в Інтернеті тільки харків'янин Микола Гладкий, а схвалили п'ять користувачів.

Дві Галини – Жубіль та Кравець – уподобали мій вірш "Круглик", який я виставив на "Фейсбуці", запитуючи, чи маю ту світлину озера, зроблену фотомайстром Валерієм Березним?

Велика це сила – справжнє фото. Хто-хто, а ми на "Фейсбуці" це чітко уявляємо... Побажавши вдалих усім ракурсів, я відповів: "Летів на потяг через вхідні двері на вокзалі "Запоріжжя-1", зупинився як вкопаний перед світлиною, поглянув, вдихнув на повні груди, а тільки потім побіг до вагона.

Щойно згадав про це і вирішив поділитися з Вами, мої дорогі, дві неповторні пані Галини, мої світлі та душевні друзі. І, як бачиться, недарма! Дякую!!!".

Побував у Будинку письменників на вулиці Банковій, 2, побачився з Віктором Барановим: Віктор Федорович пообіцяв дати добірку моїх нових віршів у журналі "Київ".

З попередньою книжкою не пощастило: я сам підготував добірку, а її десь загубили... Принаймні таке пояснення прозвучало з вуст керівника НСПУ та журналу "Київ".

Хотів також побачитися з Дмитром Дроздовським – тоді вже не заступником, а головним редактором журналу "Всесвіт". Але не вдалося: після рейдерського захоплення приміщення, де містилася редакція видання, колектив перебрався на вулицю Золотоворітську, 6-а. Я вже туди не поїхав, а зайшов на колишню свою роботу: побачився з комп'ютерниками Сергієм Богданцем, Олексієм Ступаком, Денисом Онищенком та редактором Ольгою Кузьміною. Вони задоволені роботою – ніякої сіпаніни, є день особистого прийому громадян Уповноваженим з прав людини... Словом, небо і земля – так відрізняється стиль керівництва Ніни Карпачової та Валерії Лутковської. Дай їм, Боже, натхнення та удачі! А Ніна Карпачова тоді перебувала в Стразбурзі на Міжнародному форумі з демократії...

У Міжнародний день психічного здоров'я, який припав на 10 жовтня 2012 року, написав ліричний вірш "До душі":

Я знову вдома. Все на місці:
Комп'ютер, книги, вірші, ти...
На кухні борщ парує в мисці.
А ти ще встигла й хліб спекти:

Так пахне хлібом і тобою.
І хоч я вражень міх привіз,
Дозволь надихатись любов'ю,
Яка розчулює до сліз.

Пірну в твоє пахке волосся.
Я дуже скучив – обійму.
Не заспокоївся і досі:
Я сам дивуюся – чому?

Тому, що я з тобою, вдома,
Де все з любові і тепла.
Й ми не розкажемо нікому,
Якою зустріч в нас була...

Мені підморгували квіти,
Що я у вазі залишив.
Борщ доведеться підігріти...
Все решта, люба, до душі.

Користувачка на "Фейсбуці" Олена Левченко-Суєтова, прочитавши нові вірші "До душі" та "Моя золота", написала коментар: "Іване Васильвичу, вітаю з цим чудовим, прекрасним днем!!!"

Мій любий чоловік каже, що чоловіка, як деревце: жінка обточує, виховує, прикрашає, доглядає та робить найщасливішим.

Дивлячись на Вас, приходжу до висновку: Ваша жінка легко справляється з цими завданнями! В неї чудовий коханий чоловік! Від усієї душі зичу їй багато здоров'я, щастя та гармонії в житті!!!".

Я відповів: "Дякую Вам, моя світла радосте Оленко! Добра Вам і подружнього щастя! Приємностей – сьогодні і завжди. Неодмінно!!!".

Колега Валерій Терзі прислав листа: "Друже Іване, а чи можу я звернутися до Вас по допомогу? Справа в тому, що на початку листопада виповнюється 30 років, як загинуло 14 молодих літстудійців з Кривого Рогу. Я написав спогади – вийшло сім сторінок. В Інтернеті я їх розміщу, а от хотілося б десь надрукувати... Я давно художнього не друкував, розгубив усі свої зв'язки...".

Я відповів: "Пане Валерію, гибла справа: майже рік лежить моя добірка в журналі "Київ", стільки ж у "Дніпрі". Прийшли нові молоді люди – і я втратив усяку надію. Навіть не турбую їх. Шліть прямо на електронні адреси, які вони рекламують: може, Вам більше пощастить.

Я ж обмежуюсь поки що Інтернетом та друком книжок. І то за свій рахунок. Така правда життя, вибачайте!

Принаймні спробуйте запропонувати в свої обласні видання – мають відгукнутися. А краще під'їхати і напряду переговорити. Це набагато ефективніше. Якщо, звичайно, Ви вже підлікували ногу...".

Пан Валерій написав: "Дякую за слушні поради".

Я відповів: "Оце все, чим можу...".

Прикро, ясна річ, але насправді таке вирішується тільки за особистого звернення та налагодження постійних контактів.

Переговорив із сином: вирішили скластися грошима, щоб Марійка змогла купити на своє 14-річчя новий сучасний мобільний телефон, про який уже давно мріє.

Прийшла трагічна звістка з Москви: вночі внаслідок дорожньої аварії загинула відома акторка та телеведуча Марина Голуб (піймала авто, щоб під'їхати до місця призначення, а його протаранив потужний "Кадилак", який ішов зі швидкістю 120 кілометрів на годину; до речі, винуватець зник з місця трагедії).

А ще раніше в новинах звучало повідомлення про смерть драматурга Едуарда Володарського – автора сценаріїв фільмів "Свій серед чужих, чужий серед своїх", "Прощай, шпана замоскворецкая" та інших... Втрати. Земля пером!

У четвер 11 жовтня 2012 року написав вірш **"На жаль"**:

Казав мені бджоляр один:
У вулику – ніякої анархії.
Уся увага молодим,
А старші є закланними комахами:

Допоки сил, збирають мед
І про дівку гуртом усі піклуються.
Хто захворіє – в лазарет:
Беруть під крильця миттю і – на вулицю.

Підлізе до льотка – женуть:
У вулику в пошані – трудоголіки.
І матку визнають одну:
Бджолу авторитетну й без недоликів.

Чужу підсадиш, вб'ють умить...
А як своя загине – захвилюються,
Аби скоріш нову родить,
Щоб злагода була, був лад у вулику.

Усе гаразд, як до льотка
З пергою бджілки личком опустилися.
А задки раптом – тут чекай,
Що рій із вулика кудись налився...

Тож треба матку придушить,
Зайняти рій роботою негайною...
Не докладатимеш душі –
Без бджіл і меду будеш, певно знаю я.

І де б нам наптити бджолярів
(Щоправда був один, хай Бог нас милує!),
Щоб жив у злагоді наш рід
І милосердний був до слабких силою.

Але й спитав у трутнів теж,
Чим день означився ваш, йолопи?

...Дивлюсь: машин летить кортеж.
На жаль, не задки: прощайте, мовив би!

Галина Дем'янова знову поширила цілу добірку моїх нових віршів на "Фейсбуці", написавши: "Дякую, Іване Васильовичу! Ви – супер! Сонця і тепла! Вічної Любові всім нам, яка і є джерелом життєвої енергії, сили, натхнення, оптимізму, стремління, проявлення найкращих якостей людської душі.

Гарних подій, цікавих тем, а також незгасаючої іскри вічного творчого пошуку у серці! Будьмо! Неодмінно і завжди: на заздрість ворогам і на радість – нам!".

Отака сердечна підтримка. Як тут не будеш писати далі?!

Тепер можна було погортати збірку московського поета Дмитра Бикова "Звіт" – ніяк не доходили руки до нього. А він доволі цікавий автор – іронічний і змістовний. Уже 25 років серйозно займається поезією. Збірка, яку я придбав у Калузі, – квінтесенція зробленого поетом за ці чверть віку.

Паралельно читав і новий роман Філіпа Ванденберга "Восьмий гріх" – про таємниці Ватікану...

Зранку знову йшов дощ, а після 16 години виглянуло сонце. Аже веселіше стало на душі. Збігали з дружиною за молоком та свіжою водою. Вона стала готуватися до заняття, а я читав.

В хаті було тихо й мирно, як у раю... Хіба що телефон пролунає від дочки – радиться, як краще підготуватися до свого 30-річчя. В неділю планували поїхати до неї в гості та повезти подарунки, які купили в Тулі та Калузі. У дружини вистачило сили волі не відкрити таємницю. А Ольга вже й перестала допитуватися. А інакше, що то за сюрприз буде?!

У п'ятниця 12 жовтня 2012 року зранку заліг густий-прегустий туман: за вікном не видно було білого світу... Написав вірш "**Йди до мене**":

Нас від світу сховав і від неба.
Чи поклич мене зранку сама,
Крізь туман цей проб'юся до тебе.

Розбуди і, як сонце, явись,
Щоб було мені, люба, тепліше.
А тумани, тумани вляглись,
Заповзаючи в душу і вірші.

Може, хочуть заплутать сліди:
Марна справа, скажу їм, бо досі
Той лихий (Боже, збав!) не родивсь,
Щоб комусь на землі це вдалося.

А на небі, якщо там є Бог,
Нащо нас розлучати з тобою?
Крізь тумани пливти нам обом,
Крізь тумани у морі любові.

Так від озера зранку туман,
Коли холодно раптом, осінньо.
Ой, яка ж ти, як сонце, сама,
Ой, як тепло, коли тебе стріну.

Крізь тумани, що світ облягли,
Я до тебе, до тебе, до тебе.
І розсіявсь туман. Із імлі –
Світле сонце з високого неба.

Я ж казав, що нікому й ніде
Не заплутать сліди – скільки жити.
Із туману прокльонувся день,
Йди до мене, щоб разом зустріти.

Синоптики прогнозували похолодання до п'яти градусів морозу – отакі раптові контрасти в природі. Від цього й самопочуття, особливо в людей з проблемними судинами, як у мене, викликало занепокоєння: встанеш на ноги – хитає, ляжеш у ліжку – хилить у сон... Словом, дожився!

У суботу 13 жовтня 2012 року (мабуть, того, що 13-те!..) знічев'я написав передвибірний вірш "Самогубці":

На однім кораблі їх у море відкрите несло.
Вітер гнав той вітрильник, куди невідомо.
Кожен хвацько хапав то кермо, то весло.
І казав, що він знає напевно дорогу додому.

Пасажири на палубі стали вслухатися в спір:
Он один, щоб без паніки все обійшлося,
Пропозицію вніс про пісенний турнір:
Слава Богу, між них тут співачка є світловолоса.

От вона, як сирена, внесе між людей супокій,
Втихомиряться всі. Всім покращення буде.
А тим часом гребці в дві потужні руки
Переселять стихію розбурхану. Й станеться чудо:

Рідний берег, що там десь, засяє вогнями навкруг.
"Ні, – сказав хтось незгодний, – ми чули цю пісню!
Треба так, як всерйоз: рятівний дати кожному круг,
Правда, їх, тих кругів, є третина – не вистачить, звісно.

Але все-таки хтось, зауважте, врятується з нас:
Ми, наприклад, і ще один-два – з пасажирів..."
Тут хтось третій взяв слово – шаманка одна.
Каже: "Годі, спиніться, ну хто ж вам повірить?"

Ви уже ж кермували кагалом – і сіли на міль:
Дайте нам – ми розумні, амбітні й молодші.
Футболіст є відомий у нас. І актор. З ними ми
Улаштуєм спектакль на гнилій цій калосі.

Порятуємо всіх, ще й по тисячі євро дамо,
Бо відкриєм усім неймовірні багатства".
Тут четвертий – боксер – не утримавсь: "Кому, вам кермо?
Це ж удар нижче пояса, чуєте, братці?"

Як на мене, в нокаут послати потрібно усіх.
І допоки відійдуть, ми знайдем фарватер!"
Але п'ятий скипів не на жарт: "Боксувати – це сміх.
Повернутись назад треба!.." – вигукнув п'ятий.

Але шостий миттєво за вила і коси схопивсь:
"Тільки дай вам свободу, а ми не дамо вам,
Ви ж із тих... Світ не бачив таких кровопивць,
Ви давно вже колишні і тут випадкові".

Розхитався вітрильник – всяк шарпав нещадно кермо.
А тут шторм. І судно десь під хвилями щезло.
А що треба було: відійти від безплідних розмов,
Звірити компас і дружно всім сісти за весла.

Тож, як будеш збиратись іти на дільницю коли,
Щоб віддати свій голос безцінний за когось,
Придивися уважно до списку, що там за орли:
Не дай Бог, із судна врятувавсь хтось. З отого...

Не знаю, для чого займався такими текстами, але мені хочеться вірити, що зайвий раз не завадило нагадати, що на вибори треба йти відповідально, ставитися до них серйозно, а не відмахуватися, як від мух у спасівку: мовляв, підрахують, як владі потрібно, і нічого міг голос не зробить.

Зробить, ще й як: он у Грузії перемогла політична сила "Грузинська мрія", і чинний глава держави мусив потиснути руку переможцеві, який сформував уряд країни і веде народ новим курсом. Вірилося, що й у нас так мусить статися – не треба віддавати свою долю тим, хто не відповідає вимогам часу і сподіванням народу.

Харків'янин Микола Гладкий першим поширив новий вірш. А користувачка зі Львова Марія Божневич написала на "Фейсбуці" коментар до моїх "Самогубців": "Дуже актуальний вірш перед виборами. Дай Боже, щоб наш нарід не продався на той раз.

Всі злодюги, іуди, фарисеї втопляться з Вашим судом, пане Іване. Нехай нарешті восторжествує правда для мого народу, бо живе він на своїй Богом даній землі".

Я відповів: "То й мені б того хотілося щиро, славна пані Маріє! Дякую Вам із паном Миколою за схвалення та поширення мого першодруку. Хай би був добрим людям, як бажаний сон у руку!".

За моїм вікном клубочився туман – зовсім не видно було правого берега. А дим догори – на мороз.

Сходили з дружиною на базар: купили риби, щоб підсмажити, та води свіжої.

Валерій Терзі та Катерина Васильченко поширили на "Фейсбуці" мій вірш **"Ніч перед судом"** від 11 жовтня 2011 року з книги "Заберу тебе в сон":

Коли нарешті люд спочив,
А небом місяць плив уповні,
Про що ти думала вночі
В холодній камері безмовній?

На волі – перший листопад.
На волі дощ іде осінній.
По той бік цих залізних ґрат
Твоя чи їхня Україна?

Хто, власне, хто: вони, вона?
Уранці – суд. Уранці – вирок.
Холодна камера-труна.
Й думок цих – стопудові гирі:

Де ж він – мільйонний твій Майдан?
Де голоси твої мільйонні?
Через решітку загляда
До тебе місяць цей уповні.

Тебе і зраджених всіх нас,
Немов ворота, дьогтем мажуть:
Оце тобі ціна за газ,
Ціна прем'єрських повноважень...

Прошелестить, як листя, суд:
Слова – нещирі і лукаві –
Тебе, звичайно, не спасуть
І волі-воленьки позбавлять.

Та вір: Феміда прокричить

Свій вирок владі – не народу.
... Про що ти думала вночі,
Розкажеш згодом. На свободі.

Холодний ранок настає.
Уповні місяць вже у хмарах.
Народе, вірю, що ти є.
І голос твій – це не примара.

Верши, народе, власний суд,
Не всі в державі цій поснули!
Позаду ніч – твій біль і сум.
Вродився ранок. З Богом, Юлю!

Пан Валерій стисло зазначив: "Супер! Мороз поза спиною...".

А пані Катерина, як завжди гіперболізуючи, прокоментувала так: "Не просто супер – твори голосами богів! Боже, це справжня українська історія устами нашого генія – Івана Левченка. Друзі, я дуже співчуваю Юлії Тимошенко Майже усі мої родичі та знайомі будуть голосувати за Батьківщину.

Я буду за Свободу після прийняття закону про статус російської мови... Я так вирішила для себе. Дай, Боже, перемогти усім справжнім опозиціонерам-патріотам, якщо вони є. Щоб нам об'єднатись, витягти Юлю та увесь Український Народ зі страшного бандитського пекла.

Пане Іване, прочитала Ваші вірші. Пережила написане. Ви відтворили страшну справжню дійсність буденного життя нещасної України, страх людей, власне і мої відчуття та настрої. Уклін Вам, поете-вчителю та історичу!".

Я відповів: "Знав, що Ви сприймете і приймете близько до серця ті рядки, пані Катю. Дякую, що мали сміливість їх поширювати. Кожен має думати, в якій ми країні живемо і не забувати причин такого стану країни, де зовсім не береться до уваги життя і доля простої людини. Ми вже навіть не статисти, а непотріб (будьте певні – за нас, а не з нами будуть вирішуватися результати і нинішніх виборів, попри рекламовані камери спостереження: а голоси, як підраховувалися, позаочі, так і підраховуватимуться). Це абсолютно суперечить сподіванням тих, хто в листопаді 2004 року вийшов на Майдан Незалежності, щоб заявити про свою честь і гідність. А нас знову прихиляють до стану бидла – безмовного і покірнього. Гірко на такій ноті підводити ризику в своєму житті. Тому й болить, тому й не відмовчуюся – аморально!".

Пані Катерина додала: "Дякую, пане Іване! Ви – справжня українська душа та розум. Була і я на Майдані з клунками харчів... Дзвонила у штаб Стуса. Небагато, але 100 доларів дала. Давала горілку охоронцям, щоб дозволили клеїти на парканах будівництва агітацію за Віктора Ющенка (а щоб його пранці з'їли!).

Мене ніхто не просив це робити. Жила і вірила у краще майбутнє України та наших дітей. Я вмію вибачати, але Ющенку не вибачу ніколи. У 2010 році написала експромтик: Я думала, що над усе люблю сім'ю, свою родину, а зараз бачу, що віддам життя за Матір-Україну. Немає страху Ти повір, моя занедбана Державо. Все, що потрібно, Ти візьми. Тоді всі скажуть: Україні слава!".

Я відреагував: "Слава героям!"

На каналі Рада побачив інтерв'ю Богдана Вуйка як керівника партії "Українське реєстрове козацтво". Порадів за Богдана Івановича і послав йому повідомлення на мобільний телефон, де привітав із гарним виступом, чітким викладом проблем, які існують у таких громадських організаціях, як Українське козацтво, зокрема у проведенні патріотично-виховної роботи серед молоді, а також привітав із завітряними святами – Покрови та Українського козацтва.

У неділю 14 жовтня 2012 року написав вірш "Якби ж...":

Якби жив я в далекій Іспанії,
Ти була б Дульсінея моя.
Ти була б недосяжною панею.
Дон Кіхотом тоді був би я.

І поїхали б ми з Санчо Пансою
У далекі краї – за моря.

Ти б скучала за мною в Іспанії.
І скрипів би про мене вітряк.

А коли б ти урешт змилювала –
Я б з походу із Санчо вернувсь.
Під вітряк ми з тобою б усілися.
І повідав би я дивину,

Що далеко за морем ми бачили:
Неймовірно (бо є ще дива!
В порівнянні з моєю Ламанчею –
Думав: краще її не бува –

Так от я помилюва – слід визнати!)
Стрів країну, що вся ніби сад.
І насправді великі є ризики
Повернутися звідти назад:

Просто вабить усім, що не стринеться –
Так би слухав та все милувавсь.
Тільки от безталанна країна ця:
Безталанніш її не бува.

Не побачив я жодного лицаря.
На горі – лиш одні крадії.
Називається люд українцями.
А чомусь за хохлів мають їх.

Ну такі вже терплячі й залякані,
Що бояться і висунуть ніс.
Кажуть, предки були в них рубаками,
Тільки дуже сумнівно мені.

Якби так, чорта з два б одсиділися,
Коли рушилися їхні права.
Але ж ні – сподіваються милості,
І Петро на Івана кива.

Була мова своя, тільки де вона:
Лиш чужа, де не стань, звідусіль,
Бо при владі перевертні-гемони:
Власний зиск – ото й справ їм усіх!

Сподівається дехто на вибори:
Телекамери скрізь, як рентген.
От наївні: хто навчений тибрити,
В тім повік незнищений той ген.

Вже хотів там отаманом стати я:
Це, щоб лад навести в тих краях...
Та подумав, а як же Іспанія,
Як же там Дульсінея моя?

Не дай, Боже, і з нами те станеться,
Що побачить мені довелось.

Ні, вже краще додому – в Іспанію,
Аніж бути довічно хохлом.

Завітала пташиною ранньою
Отака мені думка у вірш.
Десь живе, і по-людськи, Іспанія.
А так хочеться й в нас, щоб не гірш.

Ой, надіну свої обладунки я
Та покличу Івана й Петра.
Може, разом до чогось дотумкаєм...
Та й сідлать Росінанта пора!

Казав собі: перемкнися на інші теми – не виходить. Знову тягнуло сказати щось про політику. Хоч, звичайно, у вірші не тільки про неї. Крапля, як кажуть, камінь підточує. Дай, Боже!

Але все одно життя вносило свої корективи: того недільного дня виповнилося тридцять років дочці Ользі, і ми з дружиною з'їздили на Виноградар – до іменинниці в гості. Було стільки емоцій від подарунків, що аж кіт Томик не знав, куди дітися від несподіваного галасу в квартирі. От тільки йому нічого особливого не дісталось – він на діеті. Бо старенький і не зовсім здоровий. Літа!..

У понеділок 15 жовтня 2012 року зовсім зіпсувалася погода: дощило й туманилось. Написав вірш "У вертепі жовтня":

Міняє осінь декорацію:
Що зеленіло – золоте.
Душа – уважний папараці –
Жовтневий спогляда вертеп.

А що сьогодні – мильна опера:
Туманно зранку і дощить...
Слова – блідненька ксерокопія
Того, що бачиться душі.

Оце б мольберт зі злотофарбами,
Аби увічнити красу!
Слова, слова – такі незграбні.
І невимовний серця сум.

Дотліли лагідні бегонії.
І перше листя обліта.
В душі моїй слова видзвонюють,
Як дзвін у церкві на свята.

І хоч всьому зотліть судилося,
Дивлюся вдячно в небеса.
Такий вертеп сьогодні видався:
Не вистачає слів – краса!

У тиші стільки загадковості.
Приблудний пес поодаль став.
Душа стражда від поверховості
І в мудрість осені вроста.

В вертепі жовтня дощ крапає.
Мій чуб – як росяна трава.
Свербить собаці – чеше лапою.

Душі болить – шука слова.

Бувай мені, кажу собаці я,
Ще б перебути холоди.
Міняє осінь декорацію.
Жде слів душа в вертепі див.

Валерій Терзі, прочитавши новий вірш, прокоментував: "Пензля б Вам у руки, друже Іване!".

Я відповів: "Та не доходять руки за пошуком слова, друже Валерію. Хай би вже щось одне: ще й з цим клопотом не помічаєш, як життя пролітає повз тебе, а ти – раб рабом, прикутий на галерах слова! А як ще й пензель, то гаплик! А я ще й в жінки – чоловік!..".

Телефонувала донька Олена: святкування дня народження Марійки переносилося на п'ятницю. Довелося вносити корективи у свої плани на вівторок.

Продовжував читання "Восьмого гріха" Філіпа Ванденберга. Але дивна річ – більше півсотні сторінок не міг опанувати, бо страшенно боліли очі. Давалося взяти моє тривале сидіння за комп'ютером. Біда!

Василь Ковтун опублікував на "Фейсбуці" свій вірш "Бджоляру і Президенту", присвячений Віктору Ющенку. Попри схвальні відгуки друзів, я написав критичне слово, підтримавши не вірш, а те, що було післямовою автора: "Прикметно: у прозі Ваша думка розкутіша, пане Василю, бо не триножиться римою. Можливо, треба займатися і публіцистикою, яка гарно пробивається в коментарях. Як на мене, може бути потужний результат.

А у вірші, на жаль, багато бур'яну (і буденної прози, як у пересічній газетній публікації), попри благородну мету затаврувати зраду того, за яким ішли люди. Навіть русизмів катма-скільки насипалося, що знецінює твір: наприклад (хоча, даруйте мені, це не може правити за приклад), ті ж "скули" – це наші вилиці; "уловки" – це виверти; "допустив хибні кроки" – припустився, зробив хибні кроки тощо. Далі – відплакувати можна покійного, а не тугу. Виплакують біль, туга огортає душу, заповзає в серце, як же її можна відплакати?

А потім – Віктор Ющенко реально екс-президент, а не екс-надія на правду (я й сьогодні вірю-сподіваюся на правду, не пов'язуючи її з конкретним політиком, бо це моя моральна парадигма як людини). Вже не кажу про те, що Ви помиляєтеся, стверджуючи, що в разі переможного співу (себто нашої перемоги) Віктора Ющенка не буде серед нас. А де ж він подінеться? Буде, ще й як буде. Інша річ, що Ви б хотіли бачити його там, де зараз політв'язні. Але так і скажіть.

А про бабу Параску теж треба б у ймовірному сенсі стверджувати, бо ніде та не відреклася від свого кумира та благодійника. І не нарікайте на людей: не зачерствіла (у Вас чомусь – зчерствіла?) людська ласка.

У нас душевний народ: він уміє прощати навіть тим, хто оступиться. Інша річ – він не йме віри екс-месії, в тогу якого рядився Віктор Андрійович. А вже де йому бути, коли Україна стане справді українською, вирішувати її величності Справедливості, уособленням якої має бути суд (тільки не той, що судив Юлію Тимошенко).

Словом, Ви взяли за дуже важку і відповідальну тему. Маєте бездоганно справитися з нею. А це означає, що у Вас є що сказати нове, про що не мовилося досі. І сказати так, щоб комар носа не підточив. Вибачайте, що прискіпливо, бо маю надію на Ваше сумління і бажання гідно служити рідному слову!".

Пан Василь відповів: "Іване Васильовичу, приймаю все на свій рахунок. До речі, було написано, як Ви бачите, більше року тому... схоже на те, що тоді так не вдивлявся в слова і рядки. Можливо, нині я б такі помилки вже і не робив би. Можливо. Буду робити висновки...".

Олександр Волков поширив мій вірш "Діяти час!" від 17 липня 2012 року з книги "Заберу тебе в сон":

Нічого не зміниться, як не змінити
Того, хто навпомацки править коня.
Дорога проляже під кінські копита.
Йй байдуже, хто і куди поганя.

А цоб та цабе чи й не доблесть кричати,
Коли вже попереду прірва стрімка.

Хто спинить коня під гарапником клятим?
Хто вихопить віжки із рук візника?

Де той відчайдух, що попереду стане,
Щоб коні сахнулись від прірви убік?
Якщо не зумієм знайти отамана,
Тоді у провалля летіти юрбі.

І рухнуть із нею, як бричка розбита,
Всі наші надії прийдешнього дня.
Нічого не зміниться, як не змінити
Того, хто навпомацки править коня.

Дорога проляже, та тільки для інших,
А нам, як і завжди, ланцюг і ярмо.
Рабами, звичайно, прожити простіше,
Бо ними були, скільки літ живемо.

Але у Всевишнього інший був намір:
Під дім Український нас вів, на Майдан.
Тепер залишається вибір за нами:
Або ми – орду. Або нас всіх – орда.

Вона б'є гарапником, наче затята,
І тягне в провалля з собою і нас.
Якщо самогубці, то можемо чекати,
А хочемо жити, то діяти час!

А в епіграф пан Олександр виніс слова: "І рухнуть із нею, як бричка розбита, всі наші надії прийдешнього дня..." А потім додав від себе: "Це усе дуже страшно!".

Я зазначив: "Шкода, друже-брате Олександр, що не всі усвідомлюють до кінця цю небезпеку, відмахнувшись: а, якось пронесе! Вся біда в тому, що не пронесе! І на старших позначиться трагічно, а ще й правнукам відгикнеться, яких до ноги стриножать – і об'їджених, і незгодних жити в путах".

До нас приєднався і Валерій Терзі, написавши на "Фейсбуці": "Історію у всі часи творила не юрба, а особистість, що її очолювала! Революції відбуваються один раз на 100 років. Хіба ні – 1917-й, 2004-й. А зараз може бути повстання або навіть громадянська війна, хай Бог милує. А це справді дуже страшно, пане Іване! Ви маєте рацію – не пронесе!".

Я відрегував стисло: "Тому й непокоїть – і вдень, і вночі!".

Дружина ввечері знову побігла на роботу, а я спілкувався зі знайомими на "Фейсбуці", читав та чекав на її повернення. Ото і всі новини...

У вівторок 16 жовтня 2012 року зранку побачив з вікна дідуся, що вештався звалкою на будові. Написав вірш "А ми в Європу":

Будова. І звалище поруч – смітник.
Старенький дідусь там – з вікна запримітив:
І що він шукає, отой чоловік,
У мотлоху тому – смердючому смітті?

А щось таки, бачу, нарешті знайшов:
Якась залізняка попала під руку
Та пара стареньких трухлявих дошок –
Стовпом, доки витяг, знялася пилюка!

На плечі закинув усе й почвалав.
Подумалось: є чим старому зайнятись...

Я бачив в Європі: на те, що на злам,
Ніхто навіть оком не стане зважати.

А в нас – чи старе, чи іржаве – дарма:
На латку знов латку, і буде служити.
Та ще як в кишені нічого нема,
Ото, як жуки, тоді й риємось в смітті.

Як гірко мені в те дивитись вікно
Та бачити діда, що тягне раденький
Непотріб, покинутий кимось давно.
А ми у Європу, Українонько-ненько!

Прикро, що в нас психологія зовсім інша, ніж у європейців. Бо живемо з останньої копійки. І працюємо все життя. А там – стільки, скільки треба на життя...

Того дня виповнилося 14 років моїй онучці Марійці. Попросив дочку Олену передати вітання іменинниці, а вже подарунки будуть тоді, коли побачимося.

Але після її розмови з братом Василем усе помінялося: ми вітатимемо іменинницю таки нині о 18 годині, а з подругами вона святкуватиме в п'ятницю (Олена організувала двогодинну дискотеку в спецрейсі трамваю, на якому веселитимуться запрошені Марійкою однокласники).

Я подарував винуватиці урочистостей, крім усього іншого, свою нову книжку "Заберу тебе в сон": внучка рада, бо шкільна подруга, яка пише роботу про мою творчість, просила дати щось із останнього, що з'явилося з-під пера. Втішило юне покоління: виявляється, є інтерес до рідного слова.

Син поки що не дуже був задоволений новою роботою: займався питанням налагодження збуту борошна (проект із пакистанцями, а партнери щось не дуже надійні – хитрують-темнять)... Сподівався на краще. І мені теж хотілося вірити в це...

Вночі на середу 17 жовтня 2012 року не спалося – написав ліричний вірш "**Нічна одісея**":

Зоряно-зоряно, синьо вночі:
Бог, мабуть, теж цього часу – в поети.
Зморена люба моя, відпочинь,
І почекай з одісеї мене ти.

Вранці проснешся – тобі розповім,
Як заблукав я у зорянім небі.
Щоб не маяк – наш у Києві дім,
Хто його зна, як вернувся б до тебе?!

Звабно у сині отам – між зірок –
Шляхом Чумацьким іти у незнане...
А озирнешся – як змійка, Дніпро
В'ється внизу у сріблястім тумані.

Серце миттєво: вертаймо назад –
Ач, розходився, козаче, як сміло.
Ет, відмахнуся: на те і козак,
Щоб аж до неба дістати кортію.

Зоряно-зоряно, що й говорить.
Так би ішов би і йшов без упину.
Десь там вогнями наш Київ горить.
Десь там кохана моя Україна.

Десь там на вічній і божій землі
Спить моя радість, натомлена вчора.

Певно, я теж би заснути приліг,
Тільки ж так зоряно й синьо надворі.

Як же я можу проспати красу,
Щоб не повідать уранці про неї?
От я й вернувся. Збив ранню росу.
На тобі – зорі і сині із неба.

Бався-милуйся: яскраві, ясні,
Наче твої розпрозорені очі.
Як же ти любо всміхнулась мені.
Хочеш цю зірку? А що, скажи, – хочеш?

Дружина наполягала на тому, щоб я не забував виходити на свіже повітря. А ще – вчасно приймати ліки. Важке завдання! Якби не купівля свіжої води та їжі, я, мабуть, так і сидів би за своєю писаниною...

Похвалив і покритикував Василя Ковтуна за вірш "Вони не стріляли у спину" на "Фейсбуці": "Старався, молодчина, пане Василю! Тільки ж "оков" (розумію – для рими!) – це пут. "Травили" – це труїли.

І пародійно звучить про дівчат у плодах (чого Ви їх туди загнали?), а хотілося, певно ж, сказати, що перший дівочий плід зривали нелюди тощо. Натуралізм про пуповину теж не доведений до досконалості. А кінцівка просто блискуча:

Вони не стріляли у спину...
На ворога йшли як у рай...
Вмирили без краплі провини...
Вони боронили свій край.

Вітаю! Тільки нащо там скрізь три крапки? Особливо в першому та третьому рядку строфи: автор сумнівається в праведності гніву месників, у їхній святій справі? У другому рядку вони доречні, бо наголошують на величчї місії воїнів-патріотів і водночас усвідомленні ними поразки у нерівній борні".

Автор відреагував: "Іване Васильовичу, дякую. Все, що Ви відмітили, все і в мене викликало сумніви. Може, слід було б удосконалити, та не достало сили. Я бачив і "оков" і "травили". Останнє навіть мав намір змінити на труїли, і мабуть це і треба було б зробити, та все-таки перелистав деякі словники і переконався, що і такі слова є в українській мові. Трьома крапками так вказав на паузи, зміну ритміки читання. Ну, а загалом, я так це пережив своїм нутром і так це сказав іншим. Слава героям!".

Я собі подумав: якщо так – викликало сумніви, але не виправив, не буду більше я говорити про очевидні речі. Завжди хочеться допомогти людині, а тобі говорять, що й самі бачать недоліки. І аргумент: не виправив, бо не стачило сили. Для чого ж тоді оприлюднювати сирий матеріал?! На ці запитання, на жаль, у мене не було відповіді...

У четвер 18 жовтня 2012 року спробував був писати, але нічого не вийшло, окрім чотирьох рядочків:

Що ви мовили на кухні,
Я уголос вам про те.
Але ж ви немов оглухли
І глухими живе.

Чекав на якусь іншу думку, бо в цей – суто політичний бік – не хотілося вже дивитися: набридло!
З вечора минулого дня йшов дощ. А зранку скрізь розлилися дощові калюжі. Зривався вітер.
Написав вірш "Негода":

Молось за вас, кому в цей дощ
Нема де душу прихилити.
А за вікном зривався вітер,
Хитає на вербі гніздо.

Ніхто у ньому не живе.
Верба донизу хилить віти.
Їх хилитає рвійно вітер
І чуле серце навпіл рве.

А чим утішити його?
Міно́р душі́ чим пригасити?
Так розгулявсь осінній вітер,
Роздмухав золота вогонь.

Ти хочеш, осене, за все
Червленим золотом сплатити?
А хто холодний спинить вітер
І тих, без прихистку, спасе?

Бездомні пси. Пусте гніздо.
Благальні і покірні віти.
За вас, кого діймає вітер,
Молюсь й ненавиджу цей дощ.

Катерина Васильченко написала у своєму коментарі до моєї "Негоди": "Я Вам вклоняюся після кожного Вашого вірша, пане Іване. Відчуваю Ваш песимізм. Впевнена, що відчуваєте себе не дуже добре. Вже другий тиждень людей косить якась нечиста сила. Я сама того тижня хотіла викликати швидку допомогу: тиск був дуже низький. Настрій дуже поганий... Міцного Вам здоров'я. І тримаймося!".

Я відповів: "Про самопочуття мовчу, бо Ви – чудовий діагност. Але рук не опускаю. Бо тільки зосереджусь на пігулках, нічого більше не напишу. А хочеться ще щось устигнути. Дай, Боже! Справді: тримаймося, пані Катю! Іншого не дано!!!".

Пані Катерина продовжила: "Я зараз подзвонила своєму кровопивці та нагадала, що потрібно пропити "предуктал" (Боже збав, приймати без лікаря, але це гарні ліки для підтримки серця).

Не сумуйте, я Вас благаю. Ви ж обіцяли поетичну зустріч на схилах Дніпра. Потрібно обов'язково дотримати слова!".

Я підвів ризик: "Неодмінно! Краще на схилах Дніпра, ніж на схилах літ...".

У п'ятницю 19 жовтня 2012 року написав вірш "**Моя вітчизна**":

Я між кленів і верб народивсь:
Край козацький – мій край і вітчизна.
Там, де клени гілками увись.
Там, де верби – покірно донизу.

А земля в нас – чорнозем суціль.
Небо синє і сонце ласкаве.
Колосками увись – пшениці.
І покірно так стеляться трави.

Там турбінно гуде Дніпрогес.
Плине Хортиця гордо й велично.
Ластівки там летять до небес.
І ховаються в листі синички.

І Чумацький там зоряний шлях.
І хатинок чимало є скраю...
Я родивсь, де козацька земля,
А відтак я спокою не маю.

Але хочеш-не хочеш, думки

Невеселі, бо не безпричинні:
Бо не всі в тім краю – козаки,
Є м'якенькі, як віск на вощині.

Їм би жити тихіше води.
Та понижче трави жити, звісно:
Не як клени – гілками увисьь.
А як верби – покірно донизу.

Так терпляче кормигу несем,
Бо завчили: покірне телятко
Не одну, а дві матки аж ссе.
А мені – аби рідної матки.

Їй мої неустанні труди.
Гидь розжареним нищу залізом.
Я між кленів і верб народивсь,
Край козацький – мій край і вітчизна.

Гей, новий розпогодився день:
Скільки в небі ласкавої сині.
Я родивсь, щоби жить між людей,
Наче правда – прямих і красивих.

Та урвися ж терпець нам, урвисьь:
Що бридке, те красою не буде.
Клени знову до сонця – увисьь.
От би так щоб повсюдно і люди.

Щоб жилося щасливо усім.
Щоб всміхалися мати і діти.
Щоб для кожного батьківський дім
Був як сонце найвище – в зеніті.

Отак і тиждень злетів – непомітно і просто. Одному радів – стало тепліше: якийсь циклон доброзичливий повернувся до нас обличчям, а не спиною. Порадів – разом із качками на озері...

На "Фейсбуці" значно активізувалася тема виборів. Катерина Васильченко та Олександр Волков поширили мій вірш "**Розмова з матір'ю**" від 8 лютого 2010 року з книги "Не губімо в собі Україну!":

Сусідський пес під ранок стих:
Всю ніч він скімлив за стіною.
Мені б так словом повісти,
Як я печалюсь за тобою.

Ти заповідана мені,
Твій біль, твій жаль моїми стали.
Тому, як пес той, день і ніч
Душею скімлю і печалюсь.

Так важко, мамо, говорить,
А треба нам поговорити.
Життя – як свічки спалах – мить.
А за вікном – шалений вітер.

Вже ладен стати так і так,

Щоб вітром не задуло свічку.
Летять поквапливо літа
І кануть у бездонну вічність.

Ну, скільки ще там випада?
Невже пора для заповіту?
Так скімлив пес! І так ридав
За вікнами невтішний вітер!

Хіба заснеш? Тривожний встав.
Ходив з кутка в куток півночі.
На що я витратив літа?
І від життя чого ще хочу?

Віддячив людям за добро,
В житті не гнувся, що встиг, те мовив.
Мені не сором за перо,
Бо все написане з любові.

Одне шкода, що мало сил
На прю зі злом – отим з хохляцтвом,
Що нас відкинуло в часи
Всеукраїнського кріпацтва.

Ми знов залежні. І сусід
Нам визнача, як далі жити.
І мовою якою слід
Нам в Україні говорити.

Ми знов берем під козирок,
Мов жебраки ті бідолашні.
Який у біса ми народ,
Коли вожді у нас продажні?

Я відчуваю всім єством,
Що ще попереду найважче.
Збурунить весняним Дніпром
Людських страждань життєву чашу.

Її сповна зіп'є наш люд.
І сам жажнеться. Й мовить: "Годі!"
І він настане – Божий суд, –
Коли ми станемо народом.

Проклюнувсь промінь. Пес затих.
І вітру за вікном не чути.
Лишилось нам відповісти
На вічне – бути чи не бути?!

Я додав стислий коментар: "Важмо на себе, друзі! Та думаймо, як слід! В цьому – вихід!"

Пан Олександр погодився: "У нас іншого шляху немає. А як використати ті навички та знання, які мені дали. Ви свої використовуєте, а я мушу свої – як військового. Тільки поки що ні з ким!"

Я відповів: "Знайдуться. Навіть дорогою на вибори – від сьогодні і до 28 жовтня. Вже не кажу – опісля! Дякую за те, що поширюєте актуальні рядки".

А Василя Ковтуна вразив поширений на "Фейсбуці" мій вірш "**Регіонал**":

Куди далі вже їхати – все!
А хто ж нам Україну спасе,
Як останній український канал
Підімне він – регіонал?

Ну, а що ви хотіли, брати,
Кримінальники, як не крути!
Раз на мовний рішилися скандал,
Далі йде він – регіонал.

Бо йому, щоб малина своя:
В холуїв холуї в холуях.
Править сила кривавий свій бал,
Йде ва-банк він – регіонал.

Може, й це люд ковтне без проблем,
Потім землю усю одберем,
А хто пискне – поставим фінгал,
Ну бандит він – регіонал.

А тому всі – у нори й мовчать.
А вони, як тупа саранча,
Налітають – бандитський аврал:
Хоче все він – регіонал.

Не здивуюсь, як він проковтне,
Кого вгодно – тебе і мене.
Але бачив ві сні я фінал:
Подавивсь він – регіонал.

Хтось як гепне його по спині,
А з горлянки – маєтки одні,
А з горлянки – украдений нал...
От-от гине – регіонал.

Та не сон, українці, спасе!
Як не вирішать вибори все,
Нам явить би майданівський шал!
Й на параші – регіонал!

Пан Василь вигукнув: "Не чекав від Вас, пане Іване Васильовичу, такої віршованої відвертості. Добре Ви їх, отих регіоналів приклали! Ой добренько! Тисну руку! Тільки Вам! Їм – нікому, жодній жалюгідній продажній душі. Вони в них смердять регіоналом. А Вам тисну руку за ці рядки!".

Я зазначив: "А куди ж далі їхати, пане Василю, – все! Жодна душа не може витримати цього безладу, а тим більше тупцювання по ній. Тримаймося, мої друзі!".

В суботу 20 жовтня 2012 року з самого ранку повсюдно заліг такий туман, що не видно було з мого вікна найближчого будинку, а не те що правобережного Києва. Написав того дня вірш "**Що за туманом?**":

Хто ці придумав тумани:
Як молоко хто з неба вилив.
Пливуть, клубочаться вони,
Вдягнувши світ у шати білі.

Вчорашнє золото з дерев –
Червлене, жовте – як хто викрав.

Ти, жовтню, знову за старе?
Такий собі – злодюжка-спритник.

Ні, не заплутаєш сліди!
Бо є така одна приміта:
Коли туманно, то завжди
Опісля сонце з неба світить.

Тож не сховаєш, що накрив,
А краще все верни ще зрана.
Ти глянь – послухав: прозира
Кленок у золоті з туману.

Уже найближчого з гаїв
Окреслився квітучий килим.
Доїв у небі хтось корів
І молоко на землю вилив...

Мені ж спросоння в цей туман
Вже казна-що здалось, їй-право.
Пограбувань дерев нема.
От ще б людей... І день – на славу.

Але не впевнений, що так:
Дай, Боже, сонечко прогляне.
Туман і осінь золота.
А що там, що там – за туманом?

Походили з дружиною містом. Скупилися. Хоч і туманно, але ще тепло. Проте натяк на похолодання – однозначний. Пішов потім купити свіжої води на Позняхках і забрів на ярмарок. А там уже витратився і на кров'янку, і на горіхи, і на оселедці, і на бринзу...

У неділю 21 жовтня 2012 року продовжувало туманитися надворі. А моя невістка Людмили того дня була іменинницею. Привітання їй надіслав на мобільний телефон сина, побажавши його дружині здоров'я й щастя, а також, щоб розвіялися тумани у їхньому подружньому житті. Син відповів стисло: "Спасибі!".

Почав читати драму Дмитра Кедріна "Рембрандт". Гарно написано. Правдиво: наче авторів, як і мені, пощастило побувати в будинку знаменитого живописця...

Потім написав ліричний вірш "**Зачепи!**":

Зачепи плечем, хоч поглядом,
Та байдужа не пройди...
Як підтяті першим холодом,
Зажурилися сади.

Навкруги вже стільки осені:
Цей туман, цей злотоцвіт.
Голуби ногами босими
Ходять в зрошеній траві.

Десь за хмарами сховалися
Сонце, літо і тепло.
Та невже нам відкохалося
Чи кохання не було?

Та невже в жупани-кокони

Поховалися серця?
Листя падає і покотом
Заляга під деревця.

Ти замріяна, задумана,
І незвично мовчазна.
Хто додав сьогодні суму нам?
Хто додав печалі нам?

Ми такі мінорні ходимо,
Як зажурені сади.
Зачепи плечем, хоч поглядом,
Та байдужа не пройди.

Я не вірю, що минулися
Наші кращі ночі й дні.
Ми з тобою вдвох на вулиці.
І самотньо так мені.

А душа, мовляв, чого вона,
Наче та і вже не та?..
Ти красою зачарована:
Ходить осінь – золота.

Ми удвох за нею ходимо,
Мов набрали в рот води.
Зачепи плечем, хоч поглядом,
Та байдужа не пройди.

І рука у руку проситься.
І тепліш немов стає.
Щось минає в нас із осінню.
І спокою не дає.

Але як би там негодилось,
Я прохатиму завжди:
Зачепи плечем, хоч поглядом,
Та байдужа не пройди.

Першою поширила на "Фейсбуці" новий вірш Вероніка Плісак із Нью-Йорка, виділивши в епіграф рядочки: "Щось минає в нас із осінню. І спокою не дає".

А киянка з Печерська Катерина Васильченко додала коментар: "Дякую. Ви – наш чарівник, пане Іване. Відчуття теплої коханої долоні та мажорного настрою Вам та всім добрим людям!".

Валерій Терзі зазначив при цьому: "Висока лірика... Чого варті голуби з босими ногами!..".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 18 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 46

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Цирк на озері", "Як хочемо дива", "Поклик", "Мрячно", "Не прогавить Україну", "Межа", "Як відбігасмо", "Нам є що захищати!", "Обнадійливий ранок", "Барбоси", "Заарканені", "Чіз!" та "Царівна-недоторка", котрі з'явилися на світ божий 22 – 31 жовтня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Не важкий, а навпаки несподівано веселий видався для мене понеділок 22 жовтня 2012 року. І ось чому. Проходив біля нашого озера "Сонячного", що на моїх Позняках, і насмішили качки: затято пірнали у воду, а тільки хвіст стримів догори. Тому й написав вірш "Цирк на озері":

Зранку я – до яворів,
Як відважусь на пробіжку...
Качка – гузку догори:
У воді шукає їжу.

Ну й циркачка – трюк на біс.
Нумо ще раз – от спасибі!
Крихіт я приніс тобі –
На хвилинку в гості вибіг.

От чудна – таки ж чудна.
Насміявся і – додому.
Качка в озері пірна,
Аж кортить пірнуть самому.

Не відважусь повторить,
Бо вже "дюдя", внучка каже.
Гузку можу догори –
На диван, коли приляжу...

Ет, банальщина яка –
Аніщо не йде на душу.
Що ж, сьогодні я качкам
Приділить увагу мушу.

Вже зморивсь їм говорить:
Небезпечно буде, зимно...
Тільки – гузку догори!
Хоч казись мені із ними.

Ніби мовлять: як усім,
Так і їм же якось буде...
Не забудьте взимку їм

Хоч поїсти дати, люди!

А сьогодні цирк такий!
От відвідайте озерце:
Розпірналися качки –
Цирк безплатний – вітха серцю!

Мав можливість дочитати роман "Восьмий гріх" Філіпа Ванденберга, а потім знову – за поезії: на цей раз руки дійшли до повної антології "Лірика срібного століття", яку придбав у Калузі. А це – і Дмитро Мережковський, і Зінаїда Гіпіус, і Іван Бунін, і Марина Цветаєва, і Сергій Єсенін, і Володимир Маяковський, і Анатолій Марієнгоф... Приемна компанія.

Побував того понеділка і на зустрічі з поетом Іваном Драчем у Будинку письменників: там представлялася книга сина Павла Загребельного Михайла "Іван Драч".

На жаль, мені не пощастило: я не встиг придбати це видання. Зате мені вдалося купити збірку поета "Сивим конем" (на завершення зустрічі одержав автограф Івана Федоровича на ній) та книгу "Іван Драч. Наближення. Поетичні переклади й статті". Багато гарних слів, зокрема від Павла Мовчана, Любові Голоти, Петра Перебийноса, Миколи Жулинського, Михайла Наєнка, Віктора Женченка та багатьох інших, прозвучало на вечорі про поета, кіносценариста, перекладача та політика Івана Драча.

Друзі вважають, що навіть нінишні молоді, котрі не визнають авторитетів, не можуть угнатися за невтримним автором поеми "Ніж у сонці", з якою дебютував Іван Федорович у далеких шістдесятих минулого століття, і сьогоднішнім автором чудових поезій – у тій таки ж збірці "Сивим конем" (деякі з творів зачитав артист Олександр Биструшкін, а деякі – сам автор).

Наступного дня – 23 жовтня 2012 року – до нас мав приїхати гість із Калуги – старший брат дружини Олександр: у нього виявилися якісь справи у Києві. Еля замовила на 5 годину 30 хвилин ранку таксі – треба було і зустріти брата, і допомогти йому зорієнтуватися в місті. Словом, тиждень починався динамічно. Одне кепсько – я був простуджений: мабуть, з вікна протягло...

Того вівторка вдалося перейти на ліричну ноту: написав уночі вірш "Як хочемо дива":

День такий, що хоч квіти даруй:
Весь із сонця й золочених кленів.
А почім хризантеми? Беру:
На усі, що лишилось в кишені!

Та ще листя зберу золоте,
Щоби кленами пахло в кімнаті.
З несподіванки сміх твій цвіте
Від мого золотого багаття.

А що трапилось, ти не питай:
День такий. І такий в мене настроїй.
До пелюсток торкнулись вуста,
Наче ніжне промовили: здрастуй!

Зрозумів: щоб вустами так ти
Доторкнулась ласкаво до мене,
Треба стати мені золотим...
Я навчуся – у квітів і кленів.

Сиплю листям – летить золоте.
Ти аж мружишся – так веселково.
День із сонця, з палких хризантем,
Хоч в коханні освідчуйся знову.

Я хотів би, щоб мить золота
Від сьогодні була нескінченна.

Ач, діждався: так вдячно вуста
Приторкнулись в цілунку до мене.

Світла осене, мите ясна,
Я сьогодні щасливий-щасливий.
День із кленів. І сонця – сповна.
Але ж можем, як хочемо дива!

Напередодні було так сонячно надворі, що аж душа співала: бігав на базар купити шоколадної халви, щоб передати в Калугу сестрі дружини, а додому купив жовтогарячих хризантем та назбирав кленового листа. Те й відбилося в вірші.

Киянка Галина Дем'янова дуже емоційно прокоментувала першодрук: "Щиро дякую, дорогий Іване Васильовичу!

Я почувуюся щасливою: вірш дуже гарний, особливо чого варте ось те: "Але ж можем, як хочемо дива!".

Таки ж Ваша правда: можемо, якщо хочемо дива! Ще раз дякую за побажання, за благословення.

Я вже писала Вам, що Ви чарівний чоловік, і слова Ваші чарівні. І все ж таки, як Вам вдається бути таким, який Ви є? Ви – диво! Сонця, радості, тепла, щастя, квітів, освідчення в коханні, п'яних і солодких цілунків, світлих і золотих миттєвостей! Дай Боже!

Ну й будьмо ж, звичайно, як Ви без утоми нам зичите!".

Я відповів: "І отак Вам, пані Галю, стільки та ще тричі по стільки, і я теж почуватимуся щасливим!

Дякую за уподобаний рядок – він і тримає все ідеально – і щодо квітів, і щодо самопочуття, і щодо того, як вчинити 28 жовтня – на виборах... Дай, Боже!"

Пані Галина погодилася: "Я теж була подумала про 28 жовтня, коли читала Ваш вірш. Власне! Саме так!".

Телефонував син: розповів, що гарно відсвяткували день народження дружини Людмили, ще раз подякував за привітання. І знову – в роботу".

Закарпатець Олександр Волков того дня поширив на "Фейсбуці" мій вірш "**Поклик**" від 5 липня 2012 року, що увійшов до книги "Заберу тебе в сон":

Так важливо самому збагнути суть дня,
Чи хвилини, чи навіть секунди,
Коли внутрішній страх, як баского коня,
Твій характер приборкуватиме:

Скаже – досить тобі, зупинись, не гарцюй,
Бо не варте життя цих алюрів!
Попри все, так важливо у мить тобі цю
Не піддатись спокусі підбурень.

Бо суттєво не менш – у одвічній борні
Між спокоєм і спрагою руху,
Між твоїм ствердним так, заперечливим ні –
Чути поклик невтримного духу.

Він напружує волю, гартує думки
І не дасть застоюватися крові.
Чуєш цокіт – аж крешуться іскри з підків,
Бачиш стяги горять малинові?

А хіба ж їм хотілось загинути в бою?
Чи не мріялась ласка коханих?
Але тільки б не втратити волю свою,
Україну свою, Богом дану!

Скільки їх – тих гарячих козацьких голів –
Не вернуло з далеких походів,
Щоб ніколи у душах у наших не стлів
Поклик роду – козацького роду.

Все здолати, а землю і рід захистить,
Щоб щасливо жилося на світі.
Саме зараз для тебе і є така мить –
Рідний край і свій рід захистити.

Стати поруч, як вою в останнім бою,
Коли тільки на тебе надія:
За свою Україну, за мову свою,
За свою українську родину!

Так важливо самому збагнути суть дня.
На задвірках не будь тії миті,
Коли треба сідлати баского коня,
Якщо ти за Вітчизну в одвіті.

Козаченки, знамена полощуть вітри!
З нами Бог і удача, хлоп'ята!
Одного слід боятись: своєї пори
Не відчути, прогавить, проспати.

Під віршем пан Олександр написав коментар: "Біда в тому, що завдяки нашим правителям (кожен наступний гірший за свого попередника!) Україна так і не стала Батьківщиною для більшості людей. Тому і плювати їм на все.

Молодь зовсім не знає історії (їм її не викладають!): отож, які коні, які козаки? Головне – побігти на дискотеку і травичку – в зуби! Більш просунута молодь (як, приміром, моя внучка) може неміряно (доба за добою!) сидіти біля комп'ютера і не знати, що діється у себе на подвір'ї, а не те що в Україні.

Середнє покоління затиснуте в жорсткі рамки виживання: треба прогодувати свою сім'ю, а відтак є небезпека (і страх!) втратити роботу, а отже, залишити свою родину голодною. Тут ще "пАпереднікі" постаралися (в цьому я згоден з Миколою Азаровим), щоб народ більше не вийшов на вулицю і не став змінювати владу: вони ж гадали, що прийшли вже навечно. Не зрослося!

А от віру у людей вбили чи не назавжди. І тільки ми, старше покоління, яке знає історію, яке жило в "совку" (за радянських часів) і знає ціну ковбасі за 2.20, не хоче жити по-старому. Є бажання, щоб ми, наші діти й онуки жили в нормальній країні, а не в країні-зоні. Але нас, на жаль, меншість, і нас ніхто не чує".

Я відповів: "І з цим важко не погодитися, друже Олександр. Тому й б'ємося з Вами в Інтернеті за кожну йоту правди, відвойовуючи територію у окомиллювачів. Дай, Боже, нам терпіння та сил не опускати рук, друзі!".

А з нашим гостем із Калуги Олександром ми об'їздили пів-Києва (були аж на вулиці Закарпатській, 6-а, у фірмі, де ремонтуються автомобілі "Рено"), однак потрібної деталі – паливного насоса високого тиску – для його авто "Канго" не виявилось ніде (скрізь на складах пропонували застарілі варіанти, а вони абсолютно не підходили).

У сухому підсумку, довелося питання вирішувати все-таки через Москву, де пропонували деталь за 500 доларів (через Інтернет у Києві – за 250 доларів: отож, він і купився!). Поженешся за дешевшим, а в цілому програєш, витративши і більше коштів, а головне – зусиль та часу...

Киянка Катерина Васильченко розмістила на моїй стіні на "Фейсбуці" чудову світлину з яскравими квітами – айстрами, півоніями, майорами... Я прокоментував:

Якби в мене було два життя,
Я б одне за Україну хотів би прожити,
Щоб все в неї було до пуття,

А от інше – дивився б на квіти.

Дякую Вам, мила пані Катю, за чудовий сувенір!".

У середу 24 жовтня 2012 року надворі було пасмурно і прохолодно. Знову зібрався йти по свіжу воду та за молоком.

А напередодні ввечері провів брата дружини на вокзал (Еля була в цей час на заняттях у фітнес-клубі). І тільки зараз розгледів, як вони напрочуд схожі зовні – Еля й Олександр. Тому здалося, що я попрощався на пероні не зі свояком, а з дружиною...

Мабуть, тому вночі й народився вірш "Мрячно":

Перон. І мряка. І під настрій
Принишки айстри.
Якась одна чи дві хвилини –
І не зупиниш

Ані тебе, ні прудконогий потяг.
Всі – за. Я – проти.
Прощальний помах із вікна,
І ти – одна.

Схолонуть потяга сліди,
І я – один.
У натовпі згублюсь – між всіх,
Де радість-сміх.

Насмішкуваті навіть зорі в небі –
Без тебе.
Не мовкне диктор. Люди й люди.
Без тебе – будень.

Що залишається? Чекати
Свята.
Вам байдуже? Я заздрю вам.
Мій потяг відбува.

Губами мовчки: до побачання!
Без тебе – мрячно
Регоче на пероні молодість.
Без тебе – холодно.

Рушає потяг. Чітко. Вчасно.
Зірвіть стоп-кран, будь ласка!
Вкриває мрякою вікно.
А потяг їде все одно.

Пітьма ковта його й туман.
Зірвіть стоп-кран!
...Перон збезлюднів. А хтось наче
Плаче.
Мрячно...

На пероні дійсно було мрячно і мінорно. Олександр дивився у вікно, здавалося, що він ще щось мені не розповів зі свого непростого життя-буття (поховав першу дружину Олену, з якою не було порозуміння, а тепер з Ларисою не зовсім ладиться подружнє життя: він намагався закріпитися на новому

місці в Москві, а вона почала підгулювати з директором місцевого заводу, про що розповіли друзі (Олександріві).

Отож, на душі в чоловіка було марудно. Зустрінемося через місяць (він має переганяти авто з Болгарії і завітає знову до нас) – постараюся заспокоїти його. Бо життя не закінчується, коли так добре все складається на новому місці...

Тієї середи по прильоту в Україну працівники СБУ затримали в Бориспільському аеропорту колишнього охоронця Леоніда Кучми – скандального майора Миколу Мельниченка. Спостерігачі припускали, що влада використає його відомості для остаточної розправи з Юлією Тимошенко, котру продовжували підозрювати в підготовці вбивства донецького бізнесмена і народного депутата України Євгена Щербаня.

У четвер 25 жовтня 2012 року додав до вірша **"Не прогавить Україну!"** з книжки "Не губімо в собі Україну!" дві строфи:

Серцю чулому не спиться.
Очі – в темнень-темноту.
Доки Юля у темниці,
Ми за неї – на посту.

Бо одна в нас Батьківщина.
Таті їй ланцюг кують.
Не прогавить Україну –
В цьому суть. У цьому суть.

Крім того, поміняв перший рядок вірша: де було "Серед ночі, наче злодій", стало нейтральне "Серед ночі у господі", а далі за текстом: "Тихо з ліжка я встаю"... Звичайно, і темниця має бути в'язницею, але застаріле слово звучить поетичніше, тим більше, що сусидить зі словосполученням "темнень-темнота".

Виставив нову редакцію вірша **"Не прогавить Україну!"** на "Фейсбучці" та "В контакті":

Серед ночі у господі
Тихо з ліжка я встаю.
Бозна-що тоді приходить
У голівоньку мою.

Темна ніч. І дивна тиша.
Зорі й зорі в небесах.
І про що перо напише,
Як довкіл така краса?

Я вдоволено вдивляюсь
В зорі в небі, в темну ніч:
Все на світі спочиває –
Непереливки мені.

Потім, потім відпочину:
Ну, тоді, як понесуть...
Не прогавить Україну –
В цьому суть. У цьому суть.

Серцю чулому не спиться.
Очі – в темнень-темноту.
Доки Юля у темниці,
Ми за неї – на посту.

Бо одна в нас Батьківщина.
Таті їй ланцюг кують.

Не прогавить Україну –
В цьому суть. У цьому суть.

Тим самим дав зрозуміти, за кого я буду голосувати 28 жовтня 2012 року і чому саме так, а не інакше. Першим вірш поширив Микола Гладкий із Харкова, долучивши до нього кліп на українську пісню "Віють вітри". Я прокоментував: "Нехай віють, друже Миколо, і видують усе нище. Нам це б на руку!".

Написав того дня ще один передвиборний вірш "**Межа**":

Знов перейшли ми Рубікон:

Вирують пристрасті – без краю.
Чи плюне влада на закон
І як дітей всіх обіграє,

Чи в страху зважить на момент?
Але тоді в ній – самогубці:
Бо непідправлений процент
Дає їй шанси дуже куці.

Тому, крім ставки на своїх,
Ще – на лошат, немов брикливих...
Та проштовхнути б тільки їх,
І – ті, що треба, перспективи!

Дадуть їм пійла-молока,
Шматок урвавши від бюджету.
А люди? Людям не звикать:
Посадять знову на діету.

І знов життя скрипучий віз
В дорогу рушить битим шляхом.
І знов водитимуть за ніс
Народ політики-невдахи.

Є, правда, інший варіант:
Нових, немічених, обрати.
Кому ще вірять, чий талант –
Народним бути депутатом:

Хто сам з народу й за народ,
Хто проти совісті – не зможе.
Хто справді здатен побороть
У владі наволоч ворожу.

Але у них мізерний шанс:
Аполітичні стали люди.
Тому й тривожиться душа:
А як воно насправді буде?

Чи знов силком всіх заженуть
В оте покращення сьогодні.
Чи зможе все ж народ збагнуть,
Що далі нікуди – безодня.

Тому потрібен не бойкот,

А справжній вибір – долі вибір.
Ми перейшли вже Рубікон.
Тепер одне лише – не схибить!

Не знаю: це справді поезія чи так віршування на злобу дня, але це є, як на мене, якась можливість – хай через соціальні мережі в Інтернеті – повпливати на загальну ситуацію перед виборами: люди мають прийти на виборчу дільницю і заявити про свою громадянську позицію. Інакше все буде, як у болоті: смердітиме від пустопорожніх балачок, а це й потрібно злодійкуватій владі, щоб красти та водити довірливий електорат за ніс. А хочеться відчувати себе народом, а не лектором.

Нікополець Валерій Терзі після поширення мого вірша зазначив: "Так тривожно на душі! Господи милосердний! Зглянься над нами!".

Я додав: "Не одвернись, а нерозумних просвіти, щоб врешті-решт дійшли мети!".

А киянка Галина Дем'янова написала, звертаючись до друзів – користувачів на "Фейсбуці": "З новим днем усіх! І як каже поет Іван Левченко: "Новий день для добрих справ, а від лихого, Боже, збав!".

Я десь так висловився, і слово запам'яталося. Мене це тішить!

Дочитав нарешті драму Дмитра Кедріна "Рембрандт": суєта останніх днів повністю відірвала від читання. Тепер в квартирі була тиша: дружина ранньої пори ще спала, а в мене тільки годинник відбивав секунди та клавіатура підспівувала в такт народжуваним словам, коли дещо з'являлося в мізках...

Зранку зателефонував брат Елі Олександр: він благополучно доїхав до Калуги. Тільки замерз у дорозі, бо в Росії вже було холодно. Але, слава Богу, не простудився. Дуже вдоволений, що йому було стільки приділено уваги: хоче ще приїхати в гості.

Мама Алла Сергіївна та сестра Наталя також раді подарункам. А мама особливо задоволена дублянкою, яку ми купили Елі ще під час поїздки до Туреччини (але дружина її рідко одягала, бо в нас погода все-таки тепліша, ніж в Росії!). Тепер тепла річ хоч буде використана за призначенням.

У п'ятницю 26 жовтня 2012 року написав вірш "**Як відбігаємо**":

Ой відбігаєм ми мустангами,
Що зостанеться? Що зостанеться?

Накопитимо в світі білому,
Де прихилимось? Де прихилимось?

А як прийде час – прощавання час,
Хто згадає нас? Хто згадає нас?

Як же сонечко це світитиме
Тим, хто житиме? Тим, хто житиме?

А під зорями і цим місяцем
Будуть лицарі? Будуть лицарі?

А чи буде світ верб з калиною
Україною? Україною?

Чи не стане геть занапашена
Наша спадщина? Наша спадщина?

Та чи вільними й незалежними
Станем врешті ми? Станем врешті ми?

Під хоругвами та з булавами,
А зі славою? А зі славою?

Битий шлях – накопитили.
А чи житимем? А чи житимем?

В дітях-внуках – родиною –
Україною, Україною?

Як відбігаєм ми мустангами,
Що зостанеться? Що зостанеться?

Киянка Галина Дем'янова так відреагувала на "Фейсбуці" на мій першодрук: "Супер, Іване Васильовичу! Ось, це дійсно питання з питань! Успішного дня! Робімо все можливе для того, щоб бути – бути Україною. Українці, будьмо!!!".

Дружина вже стала запитувати, чи це разовий вихід у люди – на зустріч в Будинку письменників, чи буде регулярним? А як відповісти, коли хочеться і щось написати, і прочитати, а на дорогу доводиться витричати не менше трьох годин? Шкода часу! Однак вона права: бувати серед людей треба. З'являються нові враження і нові теми для писання та роздумів.

Зателефонувала землячка Віра Михайлівна Барсукова (Штанько) з Донецька: повідомила, що отримала мою книжку "Заберу тебе в сон". Каже, що з кожною новою збіркою я стаю цікавіший (цілу ніч читала – тільки під ранок закінчила новинку). Але попросила більше писати байки, бо її тривожать прямі мої стріли, спрямовані у владу.

Тут нічого дивуватися: людина вихована радянським ладом (вона й голосуватиме за комуністів, як сказала: "Не за Петра Симоненка, а за колективний розум партії"), тому боїться, щоб не розправилися зі мною, як це раніше було (та й зараз практикується: донецькі хлопці це вміють – "закатати в асфальт").

А потім дала мені наказ поставити на могилі батьків, сестер, дідуся та бабусі нові пам'ятники. Тут виникла проблема: в мене бракувало інформації про дати народження та смерті сестер, що померли у віці до одного року. Але треба було щось робити, аби люди не дорікали: психологія села така, що скажуть – був неуважним, а то й пошкупився.

Мав намір через свого друга дитинства Федора Химича зв'язатися з Оріхівським комбінатом ритуальних послуг, а далі – справа техніки. Відбуду поїздку на 75-річчя тещі, а потім зберу кошти на пам'ятники. І все зроблю, щоб зняти питання!

А тим часом на "Фейсбуці" Олександр Волков із Ужгорода поширив інформацію про те, що в бюлетенях викреслюють партію Олега Тягнибока "Свобода" та підтягують до столиці танки та водомети. Самогубці, а не владці! Це ж до чого треба ненавидіти, не знати і боятися свій народ!

Увечері випав мокрий сніг, який я спочатку спийняв за дощ. Про це й написав вірш "Натяк" уранці в суботу 27 жовтня 2012 року:

Дзень!..
І тиша.
Голосніше – дзень і дзень!
Дощ з узвишся
Впав – у вірші.
Добрий день!

Дзінь-дзінь-дзінь –
Уже частіше.
Як у бубон, б'є у шибку –
Дощ-потішник.
Що ти пишеш?
Мов, допитується він.

Я йому кажу:
Про тебе.
Як ти випав раптом з неба,
Де ясніла зранку синь.
А він губу закопчив:
"Я ж не дощ!"
І знов щосили
В шибку-бубон –

Дзінь-дзінь-дзінь!..

Ой, що діється!
І правда:
Перший сніг
Із неба пада
На жовтневий злотоцвіт.
Мокрий сніг
На дощик схожий.

Ти, напевне, сплутав, Боже,
Що зимовий шлеш привіт?
Поспішаєш:
В нас ще осінь.
Чуєш: осінь!
Що за жарг?!
Сніг іде в лійку косу.
Наче грудень вже у гості,
Поминувши листопад.

Причащаюсь першим снігом,
Прочинивши навстіж вікна.
Він такий короткочасний –
Цей у жовтні перший сніг.
Дзінь-дзінь-дзінь: було і зникло.
Може, це з моїм щось віком
І привиділось мені?

Увімкнув теленовини.
Там про сніг –
Спокійно й чинно
Розповів ведучий теж.
Тільки ж дивно:
Що це значить?
От як знак із неба наче –

Сніг на листя золоте...
Я гадаю:
Це був натяк.
Красномовний дуже натяк.
За добу у нас – в неділю –
В Раду вибори грядуть.
Тож не слід ризикувати,
Щоб непевних не обрати
І бандитам сплутать карти,

Й не потрапити в біду.
А ви чули,
Як у тиші
Сніг зірвався був з узвишся
І у шибку – дзень та дзень!?
Не наперсник Бог,
Не фраєр –
Тим, що любить, натякає:

Не зіпсуйте, українці,
Доленосний завтра день!

Самопочуття було кепським: дуже боліла голова. Може, тому й писалося тоді таке... А втім – залишалася одна доба до виборів. Агітація припинена. Можна було хіба що натякати на очікувану подію.... Що я й зробив.

І в ефірі була тиша – причому, як мені видавалося, якась зловісна тиша. Дай, Боже, казав собі, помилитися: так наче наступного дня мало статися щось надзвичайне! Тривога облягала душу. А біс нашіптував на вухо: та чого ти так хвилюєшся: все давно вирішено – ніяких змін, ніяких хитань. Словом, все буде – Донбас! А от цього і не хотілося б якраз!

Для окомилення влада пояснювала появу танків та іншої бронетехніки святкуванням 68-ї річниці визволення Києва від німецько-фашистських загарбників (але ж, пардон, Київ звільнений 6 листопада 1943 року. Мабуть, приліплять до річниці визволення України, але дата не кругла: навіть на 20-річчя Незалежності не спромоглися на військовий парад, а тут раптом і кошти знайшлися, і військових мобілізували)...

Думалося тоді: от би від таких мудрагелів, як нинішня влада, звільнити Україну! До діла б було!

На противагу телерадіоефіру – в Інтернеті тривало активне спілкування на тему виборів. Вірш "Натяк" миттєво поширили на Фейсбуці Катерина Васильченко, Олександр Волков та Олександр Курц.

Я подякував їм: "Доброго ранку, мила посестро пані Катю, друже-брате Олександрє Волков, друже-брате Олександрє Курц, доброго ранку, дорогі друзі! Дякую, що помітили мій свіжачок і поширили його. Дай, Боже, розпогодиться, і в нашій спільній долі барометр покаже на "Ясно". Успішного суботнього дня, друзі! Батьківщина, Свобода, Україна – у серці, як дзвін, як поклик, як незнищенна віра! Будьмо!!!".

Користувачка на "Фейсбуці" Ірина Степанян запитала: "Якщо 98 верблюдів за дівчину – це багато?".

Я відповів: "В деяких країнах, де ще не дійшли до грошових відносин, за стандарт правлять такі розцінки: за красуню – десять корів, за не приведи Господи – і двох забагато. Тому з Вашою верблюдою чередою – це фантастичний тариф. Поки дають – беріть, а там воно покаже – чи тягнете на таку ціну, чи ні, а караван – уже Ваш! Дерзайте!!!

А якщо всерйоз: швидше верблюд пролізе в вушко голки, аніж знайдеш такого зуха, котрий, як приміром, гетьман Іван Мазепа, міг своїй обраниці Мотрі за одне тільки побачення ледь не триста корів припнути до двору (звичайно, у вигляді гаманця з червінцями!).

Тому я все ж перевів би розмову в іншу площину: хай би їм (Вашим молодцям) щиро кохалося, а верблюди знайдуться. І стільки, скільки дойти не набридне! Недарма ж кажуть: дай Бог в серденьку тепла, аби злагода була!".

І такі, як бачиться, бувають курйози та запитання...

До слова, экс-майора охорони Президента Леоніда Кучми Миколу Мельниченка Шевченківський районний суд столиці відпустив під заставу в 76, 5 тисячі гривень. Було очевидним, що основні події в його справі розгортатимуться після виборів до парламенту.

Валерій Терзі поширив мій вірш **"Нам є що захищати!"** зі збірки "Порятунок у шторм" за 2006 рік:

Коли гули чужі гармати,
Ясиру прагнув яничар,
Ми не могли не захищатись,
Бо нам було що захищати.

Благословляла сина мати
Здолати вражого меча.
Хіба б могли ми захищатись,
Коли б не вмiли захищати?

А спробуй біль угамувати,
Коли серця ятрить печаль...
Те серце вмiє захищатись,
Якому є що захищати!

Геть від обійм, що, як лещата,
Душить нас ладні, мов курчат...
Уміти мусим захищатись,
Уміти мусим захищатись.

І слово рідне, й рідна мати,
І щастя в усміху внучат
Дають нам сили захищатись,
Великий рід наш захищатись.

Про рід – це про Україну дбати.
Недоброзичливці сичать
Тому, що вмієм захищатись,
Себе у світі захищатись.

Ганьба: про мову знов дебати!
Державний статус іншій дати,
І нічим буде захищатись
І дух народу захищатись.

То – пастка: хай і мова брата,
Вона поглине нас і чад.
Сьогодні вміти захищатись –
В собі Україну захищатись!

Таке життя – весь час на чатах!
Боронь нас, Боже, від нещасть!
Нам є від кого захищатись
Тому, що є що захищатись!

Під віршем пан Валерій написав коментар: "Справжній поет завжди актуальний!".

Я відреагував трьома словами: "Це гріє. Дякую!".

Недільного ранку 28 жовтня 2012 року – в день виборів до Верховної Ради України – надворі випав легкий туман. Якраз туманних перспектив хотілося якнайменше. Більшою мірою – справдження наших світлих сподівань. В ім'я нас, нашого завтра, в ім'я України.

Перед тим, як іти голосувати, спромігся на вірш "**Обнадійливий ранок**":

Приходили в гості Шевченко і Стус
(Учора гортав "Кобзаря" і "Зимові дерева").
Я вибіг навстріч їм і – миттю проснувся:
Довкола лиш ніч у туманному мреві.

Вони щось хотіли ж напевно сказати
(Я завжди отак: коли радість – як вітер)...
... Лежать на столі товстелезний "Кобзар"
Й "Зелені дерева" – і досі відкриті.

Кобзар на "Вставайте!" мій зір зупинив,
А Стус обнадійливо так мені й щиро
Про те, що "раби зростають до синів
Своєї України-матері". Він вірив.

Це – вірш "Сто років, як сконала Січ".
І про слова Шевченка – справжні блискавиці,
Які розбудять люд у безпросвітну ніч,
Щоб із рабів постали вільні українці.

Зурочити віру поетів боюсь,
Бо щось на душі так тривожно й печально.
Приходили в гості Шевченко і Стус.
А що як з рабів ми – українцями й стали?

І так мені легко дихнулось ураз.
У золоті осені Київ. Світанок.
"Вставайте!" – заклично Шевченко Тарас.
"Зростають" – це Стус. Обнадійливий ранок.

Першою зайшла на мою стіну на "Фейсбуці" киянка Катерина Васильченко. Вона ж і поширила нові рядочки в соціальній мережі.

Життя тривало. Бігали авто і чулося цвірінчання горобців за прочиненим вікном.

Ми збиралися з дружиною на виборчу дільницю. Намагався не говорити на цю тему: у нас був протилежний підхід до кандидатів. Еля тепер (та, власне, як і завжди, за винятком, коли ми повірили в помаранчеву команду) за Партію регіонів. Я – за Батьківщину.

Ми навіть сварилися минулого тижня, коли зважували позиції політичних сил. Дружину навіть не переконували такі аргументи, як необґрунтоване зростання тарифів на комунальні послуги (я іронізував: незабаром з'явиться навіть так званий податок на дощ!), ганебна пенсійна реформа, зневажання державної мови, підштовхування України до міжнародної ізоляції тощо.

Для неї важливим було покращення взаємини з росіянами, що значно полегшувало б спілкування з ріднею в Калузі. Дуже слабка втіха, як на мене. Хоч я розумів дружину – скучає за матусею.

Під час голосування на нашій виборчій дільниці №134 виявив у бюлетені напроти партії Олега Тягнибока "Свобода" слово "Вибув". А один чоловік обурювався, що минулого голосування і нинішнього у списку збережене прізвище його батька, хоч він уже давно помер. Я теж обурився, коли почув, що ніхто не хоче вилучати мертву душу, а заявникові погрожують міліцією. Домігся, щоб взяли скаргу-заяву у чоловіка. Написав про своє голосування вірш "**Барбоси**":

Махлюють безбожно – і ладу чортма:
Написано "Вибув" напроти "Свободи" ...
Отак воно завжди: що хочеться мати,
Насправді те мати чомусь не виходить!

Та хоч "Батьківщина" у списках ще є,
Йй на тому, як кажуть, велике спасибі.
Як бачу, начхати усім на бажання моє,
Практично плювати усім на мій вибір!

Отак воно завжди курйоз виника:
Як тільки захочеться волі народу,
Враз риска, неначебто різка дяка
Йй шпіцрутен Шевченку за неї ж – свободу!

Он чубиться дядько: вже батька нема –
Помер, а у списках ще значиться й досі.
Махлюють безбожно – і ладу чортма.
Не вибори – цирк, як при владі барбоси.

Його негайно поширили на "Фейсбуці" закарпатець Олександр Волков та киянка Галина Дем'янова. До речі, подібні вилучення "Свободи" з виборчих бюлетенів зареєстровані й на інших виборчих дільницях. Дійсно цирк, а не вибори. Надто вибіркова демократія в Україні за такої нечесної влади, точніше – бандитського режиму наперсників.

Пан Олександр повідомив: "У нас все нормально: в списках усі партії. Я проголосував за 19-й номер – за Батьківщину. Серед мажоритарних кандидатів був один вибулий, але я не звернув уваги на

нього. За свого кандидата, який був у списках, ми з дружиною проголосували без проблем. Багато спостерігачів".

Я зазначив: "Вам пощастило! Дякую за поширення моїх "Барбосів", друже Олександрє! І хай менше буде прикрощів, бо я й досі не можу відійти від інциденту та заспокоїтися. Будьмо!!!".

Олександр Волков наголосив: "Закарпаття – це держава в державі. У нас тут свої закони і свої поняття (не плутати з жаргонним словом). І люди абсолютно інші. Влада сама по собі, люди самі по собі. Ніхто не розраховує на владу, тільки на самих себе".

Я погодився: "Ото найправильніше! Я про це думав ще коли писав вірш "Важ на себе!" А тут, бачте, навіть у бюлетені побоялися залишити зареєстровану ЦВК партію. Як на мене, це гра з вогнем. Іскри іноді досить, щоб вибухнуло невдоволення. І не ситуативне чи локальне, а народу. Тоді ніякими танками не зарадиш. Та й у них, як Ви правильно зазначили, сидять діти тих, кому живеться ой як не солодко! Отож і виходить: чи круть, чи верть, а барбосам смерть!".

Катерина Васильченко виставила світліну з неймовірним конем: тулуб рудий, а хвіст і грива – білі, як ковила. Я не утримався, що не вигукнути: "Вогонь – аж палає весь! Краса!!!".

Пані Катерина пожартувала: "То я готуюся з Вами у подорож, пане Іване. А якщо без жартів: душа моя та мозок палають від гніву на затюканий, тупий люд у мене під вікнами...".

Я продовжив: "Я вже висловив своє ставлення до сьогоднішніх виборів у новенькому вірші "Барбоси". Конячку б, і на край світу! Чи принаймні – у поезію. А з політичною версифікацією буду закінчувати – марна справа! Боляче і прикро!".

Під кінець дня так і не було оприлюднено остаточну цифру явки виборців на голосування: ЦВК поки що давала 56, 7 відсотка. Тобто 43, 3 відсотка виборців проголосували ногами, не дійшовши до виборчих дільниць.

Отож, за їх рахунок влада намагалася помінати ситуацію на свою користь. Екзит-поли свідчили, що Партія регіонів набрала 28-32 відсотки голосів, Об'єднана опозиція – 24 відсотки, партія "Удар" – 15 відсотків, "Свобода" – 12 відсотків та комуністи – 11 відсотків голосів виборців, котрі взяли участь у голосуванні. Очевидно, не дуже відрізнятимуться дані і протоколів із виборчих дільниць.

Влада робила вигляд, що вийшла переможницею на виборах (як свідчили звіти журналістів та спостерігачів, багато що досягалось за рахунок використання адмінресурсу та всіляких брудних технологій, особливо "каруселей" та вкидання представниками дільничних комісій додатково заповнених бюлетенів в урни для голосування: один такий факт був виявлений на Донеччині – 24-річний член комісії, спіяманий на гарячому, з гіпертонічним кризом потрапив до лікарні).

Словом, обіцяної чесності та прозорості виборів не вийшло. Тому й настрої був кепський.

З понеділка 29 жовтня 2012 року задощило надворі. А на верхньому поверсі сусіди почали щось дрелти.

Я ж ніяк не міг відійти від прикрощів недільних виборів. Результат, звичайно, був цілком прогнозований, бо завжди у виграші той, хто підраховує голоси: уже на ранок помінялася загальна картина перегонів, хоч оброблено було лише 20 відсотків голосів. Так, у Партії регіонів уже виявилось 37 відсотків, у Об'єднаній опозиції – 20, в "Удару" – 12, у комуністів – 11, у "Свободи" – трохи більше 7 відсотків. Через це ніхто не поспішав святкувати: кожна політична сила стежила, щоб не було фальсифікації на етапі остаточного підрахунку голосів.

При цьому комуністи відверто називали "Свободу" фашистською партією і проводили паралелі з гітлерівцями, фашистами в цілому, на руках яких кров загиблих 50 мільйонів людей у світі. Словом, миру та злагодженої роботи годі й чекати було в новому парламенті. Тому й написався вірш "Заарканені":

Так світ хотілось здивувать.
Тим, хто не вірить, втерти носа,
Що не указ для нас Москва
І з вибором – розберемося.

Гадав: от візьмемо реванш,
І все в нас піде, як по маслу:
Збагне сусід настирний наш,
Що тут зоря його погасла.

І не усістись на горбах

На наших, хто б не був, чужинцям.
Бо ми – народ, а не юрба,
Ми – незалежні українці.

Не заарканиш газом нас:
У нас свої є дивіденди.
І розрахуємось за газ.
Ще й нам доплатять за оренди.

А то з нас роблять простачків
Та ділять грощі між собою.
Гадав: покажемо таки,
Як жити треба полюбовно.

Піднімем дух в людей, щоб зась
На наше зазіхат бандитам.
Щоб припинити цей базар,
Дикунський безлад припинити.

І мову нашу захистить,
Щоб українці в Україні
Зуміли рід свій зберегти,
Країну зберегти єдину.

І не лігати повсякчас
Просити ради у сусіда.
На те, що вигідно для нас,
Ніколи він в житті не піде.

Хіба це важко зрозуміть?
Хіба принижень нам не досить?
... Та потопила у пільмі
Мою надію пізня осінь.

Святкують ті, хто рахував
І голоси, і мертві душі...
І знов вітає нас Москва.
І мітингують небайдужі.

Я теж піду. Хай і статист,
Та тим хоч висловлю незгоду.
З дерев зліта осінній лист.
І бозна-де те сонце ходить?

Але кажу собі: зажди,
Не все трагічно так. До речі,
Цього хотів ти – порадій:
"Свобода" в Раді. Ще не вечір!

Як далі розвиватимуться події, важко було прогнозувати. Але однозначно витало в повітрі передчуття: протистояння не уникнути. Опозиція не збиралася миритися з поразкою.

А прості виборці реагували на все стримано. Тому відчувалося, що Майдану, який вибухнув 28 листопада 2004 року, не вдасться повторити. Люди зневірилися. Однак зусилля попередників були немарні: підростало молоде покоління, яке не було таким конформістським, як ми. Дай, Боже, щоб йому щось вдалося домогтися.

Ми знову опинилися під Партією регіонів. Але ще й справді не вечір, бо все залежало від спільних дій опозиційних сил, до яких могли долучитися і партія "Удар" Віталія Кличка, і мажоритарники...

На вечір, коли було оброблено 70 відсотків голосів, ситуація не дуже змінилася: за Партію регіонів віддали свій голос 33 відсотки виборців, за Об'єднану опозицію – 24 відсотки, за комуністів – 14, за "Удар" – 13 та за "Свободу" – 9 відсотків.

Голова от-от мала репнути від тривожно-невтішних думок та перепаду тиску! Перенервував. А тому застерігав всіх на своїй сторінці на "Фейсбуці": "Бережіть себе, друзі! Не переймайтесь так: політики водять звичну козу, а ми ведемося на них.

Життю і Україні ми потрібні здоровими. Бо все доводиться починати знову. Дай, Боже, щоб не задушили "Свободу" на порозі до Ради.

А решта меню людям прилося. І крім відрази, нічого іншого не викликає. Тому і не прийшли на вибори. Прикро й гірко. Раби – впокорені та збайдужілі!!!".

Поширивши мій вірш "Заарканені", Олександр Волков написав на "Фейсбуці": "Іване Васильовичу! Я дуже люблю Олександра Пушкіна, з дитинства його читав, причому схоплював і запам'ятовував багато напам'ять. Навіть у 9 класі зі школи виганяли за "Царя Микиту": я примудрився його розповісти як улюблений вірш. Але ось те, що я вчора прочитав, то, виявляється, знаю далеко не все: саме і він – Олександр Пушкін – двісті років тому, як і Ви сьогодні, був розчарований. Ось ці рядки:

Свободы сеятель пустынный,
Я вышел рано, до звезды;
Рукою чистой и безвинной
В поработанные бразды
Бросал живительное семя —
Но потерял я только время,
Благие мысли и труды...

Паситесь, мирные народы!
Вас не разбудит чести клич.
К чему стадам дары свободы?
Их должно резать или стричь.
Наследство их из рода в роды
Ярмо с гремущками да бич.

Я зазначив: "Стовідсотково накладається на нашу дійсність, друже Олександрє. Згоден з Вами. Чоловік був геніальним і пророчим. Не випадково Ви його любите.

До речі, в кінці життя до Олександра Сергійовича повернувся і Сергій Олександрович Єсенін, практично відійшовши від імажинізму, а сповідуючи пушкінську прозорість та афористичність вислову, що досягається спресованістю думки і стислістю форми. Дякую за нагадування і тисну Вашу дружню руку!".

Потім розмову продовжив Василь Ковтун, написавши: "Тепер на вулиці може покликати лише люд, а не учасники цієї передвиборної драми".

А Олександр Курц додав: "Провал ляльки Наталії Королевської показує, що люди таки дорослішають у політичному плані. Не ведуться на продажну пресу та мальовані фотошопом личка.

Ігнорування Віктора Ющенка підтвердило – труп мертвий (лише на 1 відсоток має підтримку: на виборах Президента України 2010 року було хоч 5 відсотків). Підйом "Свободи" показує, що людям починає доходити проста річ: без національної ідеї нам не вибратись із безладу, в якому опинилися".

Я відповів обом: "Він, люд, вийде на вулицю, як останнє втратить. Шкода, що це останнє для нього шматок хліба, а не воля: рабська психологія привчає задовольнятися маленьким.

А я ж завжди торочу – про наших великих предків, у яких, правда, були різні гетьмани, за діяння котрих доводилося спокутуватися перед історією пророчим велетам духу – Тарасові Шевченку, Іванові Франку, Лесі Українці. Вивищувалися до всепланетарного рівня, але й досі знаходилися і знаходяться ті, що заарканюють людей і перетворюють їх на покірне бидло, даючи шмат хліба як уособлення рекламованого запопадливими речниками покращення вже сьогодні. Репетиція 2015 року проведена вдало! Пасись, українська чередо! Тобі одне – нагуляти вагу і під ніж!".

Пан Олександр Курц вигукнув: "Ото вмiєте сказати! Перетягую на свою стiну".

А Олександр Волков продовжив: "А виборів у 2015 році більше не буде. Буде помах рукою Михайла Чечетова. І Віктор Янукович – знову на троні!".

Я згодився: "Так! У тім-то й вся біда! Для тих, хто думає. А в підсумку – для України".

Олександр Волков констатував: "Ми зараз летимо у безодню. І доки до дна не долетимо, ми не зможемо піти вверх. Ось тільки питання, де це дно?".

Я заперечив: "А як на мене, вже на дні. Тільки в одних є ще чим амортизуватися, тому не дуже боляче приземлилися, а в переважної більшості гематома – на всю сідницю! Спасибі за вибір долі, мій роде! Дай, Боже, тобі сил порпатися на звичній грядці, доки в тебе її не відібрали владці!".

Олександр Курц погодився зі мною: "Духовно то давно на дні. Згоден. Але сьогодні гроші людям замінили Бога. І допоки кінці з кінцями зводять, люди будуть сидіти тихо, боячись і те втратити. А за круасан брата задушать...".

Я підхопив: "А Ви кажете – не на дні... Ще й вода підступає під горлянку. А після чорного 3 липня 2012 року ще кисневе голодування додалося. Чим Вам не Соловки?!"

Тільки тарганам і вижити. Яка гірка територія падіння: від вільнолюбної нації, вкритої безсмертною славою запорожців, до впокореного хохляцтва і тарганів із простягнутою рукою до влади: щоб не померти, дайте христароди!".

До нас долучився і педагог Сергій Міщенко: "Алле, ви все ще у вибори граєтесь? Не нагались. Комуś ще не вечір... Арифметику знаєте: додайте до голосів Партії регіонів ще комуністів та тушок... І не забудьте сказати про мудрий народ. І що він не бидло...".

Я підвів ризик: "Народ – який є, пане Сергію! Та як на мене, він ще не доріс до народу: юрба – половина дійшла на виборчі дільниці, решта – смакує кислоти".

А Ви ще й сіль на рану – отак зрану! От не повірите: ще не вечір. Надіям, як доброму вину, треба вистоятися. Бо на тому дні, на якому ми опинилися, на жаль, правлять балом не українці.

Хай не всім подобаються наші діагнози реальних речей, які відбуваються в українському соціумі, ми висловлюємо своє ставлення до втрати українськості в Україні. І ми тут не першовідкривачі. Ще Михайло Грушевський бідкався, що Україною правлять ті, кому вона зовсім не болять.

Чекаємо, що намалюють нам наші мудрагелі, доморощені Пікассо, а далі будемо, як кажуть: із новими силами братися за стару роботу! Інакше життя – цюці під хвіст!".

Під вечір Валерій Терзі поширив на "Фейсбукі" мій вірш "Чіз!" зі збірки "Ні, не все ще втрачено!" за 2010 рік із епіграфом: "Ніякий "Чіз!" не допоможе, коли плаче душа!":

Ні на кого не треба вестися,
Бо політика – справа брудна:
Він достатньо під себе нагрібся...
У тюрмі з його ласки вона...

Де месії? Давненько не чути.
Торохтить тільки безладу віз.
Із новим вас, парламентом, люди,
Нумо радо всі мовимо "Чіз!"

Помаранчем, як сонцем, манили.
І ні з чим залишилися ми.
Що із того, що рот нам розкрили –
Ще біднішими стали людьми!

У боргах, як шовках, за квартири,
А зарплати мізерно малі.
Нашу кров висисають вампіри
На своїй, на не нашій землі.

"Наварили" мільярди-мільйони
І жирують безбідно вони.
І під себе приймають закони,
Вносять зміни під себе до них.

Про народ навчилися патякати,
Щоб на виборах голос віддавав.
А народ – як голодний собака –
Без грошей, без надії, без прав.

Вже не розум в житті верховодить:
Лиш би гроші – і ти прохідний.
І народні давно без народу.
А народ і подавно без них.

Не життя – ключові лиш моменти:
Тільки вибори у головах.
То вили козу з президентом.
А тепер з депутатами – швах.

І довірливий знову купився:
Учорашніх мурло вирина.
Ні на кого не треба вестися,
Бо політика – справа брудна.

Як же бути? І далі як жити?
Де він, вихід з цього тупика?
Треба справу навчитись робити,
І не схибна була щоб рука:

Ані та, що трима бюлетеня,
Ані та, що возводить наш дім.
Тільки так, за Тарасом, хиренну
Волю й нас від ганьби захистим.

Я прокоментував: "Щоб люди не виглядали сумними, фотографи пропонують сказати по-англійськи «сир»: себто "Чіз!".

Тільки ж де ти його візьмеш гарного настрою, друзі! Та ще й дощ плаче невтішно за вікном! За всіма ознаками – понеділок! Тримаймося!!!

Дякую Ва, друже Валерію, за поширення цього вірша! Як бачиться, зберігає свою актуальність і досі. Чіз, дорогі! Себто сир... Котрий – у мишоловці! А ви гадали – за так? Не виходить! Чіз!!!".

У вівторок 30 жовтня 2012 року написав вірш "**Моя галактика**":

Будую свою галактику:
Амбітно,
Щоб жити
Абиде – мені однаково.
В поети більше не рипаюсь –
Натішивсь.
І смішно
Бавитись досі римами...

Летять десь і кануть в просторі.
Ну, друзі
Ще в курсі.
І слава Богу – не осторонь.
А іншим – лиш бігти б чатами.
Знак часу –
Відраза
До Слова, що було спочатку.

Ач, скупчилися ватагами.
І тишимось
Не віршами,
А політичними противагами.
Колись була така практика.
Жива й зараз –
Випустить пару...
Будую свою галактику.

Для себе. І от що дивно:
Так мовчки
Рядочки
У вірш сплелись несподівано.
І хоч проси пробачення:
Знов вийшов
На чат з віршем.
І з друзями – на побачення.

А істина є й була таки:
Без друзів –
Ні музи,
Ні власної галактики.
Нарешті я спекався абіції.
І знову
Шлю слово.
А раптом – згодиться.

Збав, праведний Боже, безуму!
Нічого
Нема святого,
Як в душах змовка поезія.
А це означає на практиці:
Є порох,
Як поруч
Друзі – в одній галактиці.

Життя триває: маємо рухатися далі. Звичайно, прикро, що всі збайдужіли до такого демократичного механізму вдосконалення влади, як вибори. А ще ж так недавно ми раділи, що наш Майдан – справжнє народне віче, яке за ознакою толерантності могло б слугувати прикладом для інших.

Один із користувачів на "Фейсбуці" – Олександр Мілічевіч – дорікнув Олександрові Волкову та Олександрові Курцу: "Звинувачуєте молодь, а самі на "Фейсбуці" проводите часу більше за будь-яку молоду людину. І тільки сієте зневіру та апатію у кожному пості: народ не той, всі бидло, нічого не змінити, бла-бла-бла...".

Першим відреагував Олександр Волков на випад: "У Вас не написаний рік народження, але судячи з зовнішнього вигляду, Ви ще досить молоді, і напевно мали на увазі мене, коли писали свій пост. Але я Вам відповім, мені сьомий десяток років, і здоров'я своє в 1986 році (може, Ви тоді ще не народилися!) залишив у Чорнобилі. Отож, я не тільки бла- бла-бла, але і реальні справи робив. Тоді мені було вже 36 років, а з 17 років у мене була така професія – "Батьківщину захищати".

Та Ви й не зрозумієте цього ніколи. Для нас, старших, зараз уся надія на молодь, від мене зиск тільки як від інструктора, якщо я кому-небудь знадоблюся. Ви мене образили, тому я вилучаю Вас із числа своїх друзів. Маю честь!".

Молодик почав вивертатися: "По-перше, я мав на увазі не конкретно Вас; по-друге, при чому тут Чорнобиль і "Батьківщину захищати"? Ви, пане Олександр, якось спритно вмієте перекручувати все і маніпулювати, виставляючи співрозмовника дурнем. Ось так ми українці і просираєм свою країну".

Пан Олександр уточнив: "Та ми її давно вже "просрали" (Ваша цитата). І це не наша провина, а провина минулої влади, якій ми довірили країну. Можновладці нас зрадили, тому й віри ні в кого більше немає. Ви доживете до нової віри, я ні. А Чернобиль при тому, що я там втратив своє здоров'я і не можу вже нарівні з молодими і здоровими (такими, як Ви) стояти на майданах. А дурнем Вас ніхто не виставляв. Мене не так виховували, щоб ображати співрозмовника. Якщо ображають мене, я просто його блокую і збав мене, Боже, відповідати на образи. Попри все, як бачите, я ще з Вами спілкуюся".

А Олександр Курц додав: "Олександр, ой хлопче! Я був у русі на початку 90-х років. Це моє покоління здобуло те, що зараз називається Незалежність України. Я був на акті злуки, на граніті, на акції "Україна без Кучми", на помаранчевій революції та інших подіях. Я добре пам'ятаю КДБ та ЦК КПРС.

Я голосував за В'ячеслава Чорновола, Віктора Ющенка, ну то й що? Що ще мені потрібно зробити, щоб Ви та Ваші однолітки не були баранами покірними? Чому ви мовчите? Чому не дієте? Вам жити в цій країні. Ми своє вже відкозакували і, зазначте, не без користі, зокрема для прийдешніх поколінь. І будьте певні, при потребі ми ще порох із порохівниці потрясемо. От тільки якщо це буде потрібно вам, молодим.

А, на жаль, вам не потрібно нічого. Ви і на вибори не спішите! Тільки погляньте на статистику. То ж бо задумайтесь, вибачтесь і слухайте тих, хто вже забув те, що Ви ще й не вивчили. І робіть висновки, юначе".

Олександр Мілічевіч відповів: "З чого Ви взяли, що ми мовчимо та не діємо? Щодо виборів: я на вибори ходив та ще переконав з десяток друзів піти, які не збиралися (бо Янукович все вирішив, за їхньою логікою). Отож, це не до мене".

Як бачиться, молода людина не вибачилася, а тому я взяв слово, щоб підвести ризик: "Три Олександрі – фантастика! – і отак схлеснулися на рівному місці. Але скажу, старші – гідно виглядають. Бо понюхали життя, багато зробили для того, щоб Україна відбулася як держава. Мають моральне і громадянське право на обурення тим, що виходить за межі наших цінностей та віковичних традицій народу, який вистраждав свій суверенітет, незалежність, українську Україну.

Інша річ, що її деформують усілякі покрашувачі життя. Як же до цього можна ставитися байдуже?! Тому діалог – ілюстрація незникового протистояння батьків і дітей, але й урок: молодим треба бути дуже обачними, щоб не образити тих, хто, зробивши своє, прагне хоч словом, своїм ставленням бути поруч, продовжувати бути корисним для суспільства.

Більшої б толерантності, поваги та інтелігентності, і нам вдасться подолати горезвісну аксіому: де два українці, там три гетьмани.

Радий, що Ви порозумілися. З вівторком Вас, друзі! Дай, Боже, тепла в душі, попри невтішну погоду за вікном. Тримаймося! Є справи набагато важливіші, ніж з'ясування стосунків. Хоча й вони іноді потрібні, аби визнати, що погарячкував і не знав, з ким маєш справу. Тут, як за вченням: не судить і не судимі будете! Добра і щастя всім. Ми того варті!!!".

Після цього побачив значки схвалення і заспокоївся.

Надворі продовжував іти дощ. Туманно – в природі й на душі. Осінньо.

До вечора того вівторка було оброблено майже всі протоколи про вибори до Верховної Ради України (залишалось 0, 6 відсотка!).

Була справжня сенсація: партія "Удар" випередила комуністів. Отже, загальна картина виглядала поки що так: у Партії регіонів 30, 65 відсотка голосів, в Об'єднаній опозиції – 25, 18, в "Удару" – 13, 73, в компартії України – 13, 44, у "Свободи" – 10, 15 відсотка.

Юлія Тимошенко оголосила голодування на знак протесту проти фальшування виборів до парламенту. Під цим приводом пенітенціарники того дня не пустили до ув'язненої керівників ОБСЄ.

Ще одне "покращення" було від чинної влади: 3 гривні 40 копійок та 4 гривні – тепер стільки коштували соціальні сорти хліба в столиці (зросли на 50 копійок).

А в Америці лютував буревій "Сенді" (у штаті Вірджинія, приміром, вже по пояс насипало снігу): шкоди завдано на 20 мільярдів американських доларів. 10 людей загинуло від стихії. А в нас мільярдер Ігор Коломойський вже втретє був обраний президентом єврейської громади України...

Під завісу середульшого місяця осені – в середу 31 жовтня 2012 року – написав ліричний вірш "Царівна-недоторка":

– Моя ти квітко мрійна, не втікай:
Я вже півсіту обійшов, допоки
Твого дістався диво-квітника,
В якому ти – Царівна-недоторка.

Як у троянд розкішних колочки,
Так кожне слово в тебе, світла Пані.
Не одвертайсь від мене, хоч руки
Дозволь торнутись вперше і востанне.

Та хоч вустами припаду до рук,
Якщо до вуст припасти не судилось.
Без цього вірний раб твій, я помру,
Як тільки зійде сонячне світило.

– Але ж тоді, мій гостю, поміркуй:
Яка ж я недоторка і Царівна?
Якщо мене ти вигадав таку,
Я мушу вигадці тій бути рівня.

– Немилосердна, я свої слова
Забрати, хоч би й зараз, вже готовий.
– Виходить, неправдиво ти співав?
І нічогісінько не важить слово?

Ой, щось заплутався ти в словесах!
– Я втратив розум!
– Бачу, бачу...
Але ж тоді, мій гостю, мусиш сам
Збагнути, що для нас обох це значить.

Якщо ти розуму і справді несповна,
І я це розумію, то виходить:
Немає анічого спільного у нас,
А це в любові є протиприродно.

– Та ти поглянь, яка попалася мені
Розумниця й Царівна-недоторка!
... Я аж спітнів у чудернацькім сні
В осінню ніч на середу з вівторка...

На тебе глянув – ти спокійно спиш.
Троянди в вазі – за ніч не зів'яли.
Виважую слова, які беру у вірш,
Щоб як ві сні отім не перепало.

Я тьму троянд стрічав у квітниках.
І тратив стільки слів, щоб їх зірвати:
Від колючок не раз сахалася рука...
І врешт з усіх мені повірила одна ти.

Моя Царівно, втомлена моя,
В твої лиш сни дістатись не вдалося...
А хто ж ото в моїм був – не розгледів я.
На середу з вівторка приверзлося...

Щось там уві сні крутилося – ще жодного разу не вдалося запам'ятати, що саме. Тому довелося
дещо дофантазувати й цього разу.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 25 квітня 2017 року, місто Київ.

Розповідь 47

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Блазень", "Не дай Бог згориш!", "Все буде гаразд!", "Олімп", "Беркутократія", "У тиші парку", "Синьо", "Лист землячці у Нью-Йорк", "Захисник", "На коні", "Розстріл повстанців", "Дими листопада", "Націоналіст", "Безсмертя народу", "Риби", "Пуп землі", "Незламна бранка" та "Прохачі", котрі з'явилися на світ божий 1–12 листопада 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У четвер 1 листопада 2012 року навдивовижу сонячний день встав над Україною. Радісно було душі – хай і на якусь мить: від золота осені, блакиті й сонця в небі. Написав вірш "Блазень":

Розсердився якось на блазня владар,
Хоч досі терпів його кпини.
І хай би на очі той не попадав,
Він виселив блазня з країни.

А там у владаря був недруг лихий:
Давно приглядався до трону.
Він блазня пригрів. І про царські гріхи
Довідався і виграв корону.

Коли ж і його став той блазень діймать
(На те вони й блазні та кпини!),
Владар став гадати: що краще – тюрма
Чи вислати блазня з країни?

Але хтось із прихвоснів враз нагадав,
Що може усе повторитись...
В тюрму кинув блазня новітній владар.
І став собі жити та й жити.

Так тихо довкола, неначе в тюрмі:
Пригнічені всі, невеселі...
Владар сон утратив. Забувся про сміх.
Дрижав у самотній постелі.

Йому вороги увижалися скрізь,
Де шепіт почує – про що там?..
Безсилі зарадить були лікарі
Й підозри його побороти.

Без труднощів будь-яких завоював
Той край їх сусід, що вояк був затятий.
І звільнений блазень його здивував,

Коли той не став блазнювати.

Вуста затремтіли, як глянув навкруг:
Руїна. І всі у кайданах.
Для чого йому тепер пара цих рук:
Він вп'явся в горлянку тирана.

І вмиє ланцюги – за ударом удар:
Прогнали чужинців з країни.
...Коли час тяжкий на твій край випада,
Не час блазнювати – час діять.

Тим більш, як владар є ні те і не се,
Але вже ладнає кайдани,
Честь лицарю, що від безчестя спасе
Свій край, не скорившись тирану.

Виставив першодрук в "Живому журналі", а також на "Фейсбуці" та "В контакті" – прийнятий миттєво і схвально. Але тільки одні й ті ж прізвища – Микола Гладкий, Катерина Васильченко, Валерій Терзі, Олександр Волков, Олександр Курц...

От би знати, хто ще й читає те, що поширюється в Інтернеті! Тоді б картина була набагато красномовнішою.

Катерина Васильченко, поширивши мого "Блазня", написала в заголовку: "Боги, почуйте плач українців та допоможіть нам, будь ласка!".

Я прокоментував: "Доброго ранку, мила пані Катю! Сонце так обнадійливо світить за вікном, що не хочеться вірити, що від нас одвернулося небо. Все буде гаразд! Життя завжди багатше нашої уяви про нього! Тож сподіваймося на краще і цінуймо світлі миті у житті! Неодмінно хай Вам добре почуватися і радісно думатися! Дякую за те, що примітили і уподобали мого "Блазня". Будьмо!!!!"

Пані Катерина зазначила: "А я від Ваших слів заплакала...Ви намагаєтесь втішати, а сльози чомусь побігли... Пане Іване, дякую Вам!".

Я відповів: "Тепер зрозумів, чому Ви плач винесли в заголовок. Втішмося, пані Катю, що цей день теж наш, і ми щось встигнемо у ньому! Успішного нам четверга, друзі!!!!".

Пані Катерина підвела ризику: "Навзаєм, пане Іване. Чекаємо. Молимося за патріотів України за рідну землю і народ". Отакий четвер, що очищує душу.

Анжела Вербицька написала на "Фейсбуці" чотиривірш "**Опадають листки**":

Опадають листки на осінню алею,
Осипаються дні – я не буду твоєю.
І летять літаки, сяє доля зорею.
Душу палять думки: я не буду твоєю.

Я відреагував експромтом-пародією "**Не дай Бог згориш!**":

В мене є конструктивна ідея,
Так кортить поділитися нею:
Доки листя зліта на алеї,
Біс із ним! Будь, Анжело, моєю!
Ну хоч подумки – подумки лиш.
А то ж бачу: не дай Бог згориш!

Поетеса Анжела (до речі, вона навчається в Дипломатичній академії України), відгукнулась коментарем: "Ой, як креативно пане Іване! Вільний поет, то правда!".

І ще одна новина: того дня в Лос-Анджелосі після 97 місяців ув'язнення в тюрмі (а загалом він відсидів 14 років за ґратами) вийшов на волю колишній экс-прем'єр-міністр України Павло Лазаренко, який був засуджений за відмивання брудних коштів у великих розмірах.

Наша Генеральна прокуратура зазначила, що в разі появи Павла Івановича в Україні, йому загрожує нове затримання за підозрою у причетності до вбивства народного депутата України Євгена Щербаня, відтак – довічне ув'язнення.

В селі Карпівці на Дніпропетровщині живі ще батьки Павла Лазаренка. Вони сподівалися на зустріч зі звільненим з тюрми сином, бажаючи, щоб він займався земельним бізнесом, адже він за освітою агроном. А інший син Іван, киваючи на політичну ситуацію в Україні, висловив сумнів, що це станеться найближчим часом...

І правильно. Пізніше стало відомо, що звільнений українець знову заарештований – тепер уже міграційною службою США, оскільки в Павла Івановича немає жодних документів на проживання в країні. Отож, тепер він має чекати на зустріч із міграційним суддею.

Валерій Терзі поширив мій вірш **"Все буде гаразд!"** із книги "Ні, не все ще втрачено!":

Я їхав натомлений пізно в метро.
Співали колеса: "До-до-му, до-до-му"!
В вагоні навпроти, від мене за крок,
Хлопчина стояв незнайомий.

Поглянув на нього – й отерпло в душі:
Із сином не бачився вічність...
Мій спогад емоції розворушив –
Їх видало, мабуть, обличчя...

Бо хлопець кивнув і промовив ураз,
Спинившись на виході, поруч:
"Усе буде, батьку, гаразд!
Ми сильні – усе переборем!"

Він вийшов з вагона і в натовпі зник.
А я їхав далі, всміхаючись радо:
От стрінеться раптом такий чоловік,
І геть, як рукою зняло, негаразди.

Пан Валерій прокоментував: "Дякую за ті скупі чоловічі сльози, які закипіли у кутиках моїх очей, коли я читав рядки Вашого вірша, дорогий мій друже! Усе буде гаразд!".

А Галина Жубіль додала: "Отримала від Богдана Родовича подарунок – Ваш вірш, пане Іване! Щиро вдячна! Так потребую саме зараз ось цих три слова – "Все буде гаразд!". Вірю Вам!".

Я додав до нього ще чотири рядки:

Погляну, як в небі летять голуби,
В просвітленім небі осіннім,
І сам поринаю в ясну голубиць:
Все буде гаразд. Неодмінно!

І, як бачиться, вірш загравав новими барвами. У всякому разі – реакція читачів на "Фейсбуці" була схвальна. І поширень – півдесятка.

Зранку в п'ятницю 2 листопада 2012 року зірвався дощ. Наче й не було вчорашнього сонячного дня...

Я збігав у магазин та сервісний центр мобільних телефонів: дружина заблокувала свій апарат, через що припинилося її спілкування з будь-ким. А на табло висвітився напис: "Не дійсна СІМ-карта". Майстри допомогли розблокувати телефон, і я з полегшенням перевів подих.

Написав вірш **"Олімп"**:

На Олімпі неспокійно:
То безчинствують Титани,
А то Тіфон – надлюдина –

Теж із Зевсом йде на прю.
Як до Гери, до дружини,
Після цього ніжним станеш?
Під крилом у неї Тіфон.
Звідки взявся цей байстрюк?

Привела сама, а бреше,
Що він Геї син з Тартаром...
Але, може, й винен Кронос,
Що дав Гері два яйця...
І тепер одні лиш чвари,
Між богів одні лиш чвари:
На Олімпі замість миру
Війни й війни без кінця.

Особисто із корінням
Зевс цілюще знищив зілля,
Що вернути мало силу
Тим, хто влади захотів.
І громи метав щосили,
Блискавиці гоготіли.
Зухів тих Геракла стріли
Добивали в герці тім.

І знесилений впав Тіфон:
На горі, що зветься Етна,
Там вогонь здіймався до неба
І спалив дотла його.
Бій над ворогом останнім
Досі славлять всі поети.
Не минув і я, як бачте,
Переможний той вогонь.

І чогось так закортіло
Кинуть вірші і гайнути
На Сіцілію до Етни,
Взять вогню та блискавиць,
І, привізши їх додому,
Шандарахнуть тих набутком,
Щоб усіх песиголовців
Із Олімпу скинуть ниць.

І щоб лад настав нарешті,
Як у Зевса по тій битві.
Щоб нарешті справедливість
Люди мали замість чвар.
Дивні люди – українці,
Що вам треба ще, щоб жити?
Проти гіді миром стати
Й боронить свої права.

З голови усе, звичайно.
Тож і нічого гадати:
Як Олімп не дійде тями –
Нетямущих геть звідтіть!

Може, хлопці натомились,
Треба хлопців поміняти.
І не треба їх лякаться,
Якщо справді змін хотіть!

На Олімпі неспокійно:
Додають щось, віднімають...
Хтось героєм випнув груди,
Хтось не вірить, що програв.
Тільки люди ці вистави
Навіть не спостерігають.
Але терплять, хоч і гидко...
Хоч і сором – від вистав!

Тим і підвів ризику ще одному робочому тижню. Дай, Боже, щоб дружина отримала заробітну плату в своєму фітнес-клубі, бо моя пенсія підоспіє тільки наступного тижня. Не вдається нам економити – все йде на їжу. Треба переглядати всі витрати, бо так і до лютого наступного року можна прийти ні з чим, а за що ж купляти квитки на поїздку до Калуги на ювілей мами? Серйозне запитання.

Першодрук на "Фейсбуці" поширили, як завжди, Микола Гладкий, Катерина Васильченко, Олександр Курц та Валерій Терзі.

Користувач В'ячеслав Ільченко зазначив у своєму коментарі під новим віршем: "Уже казав: народ-страстотерпець. У нас уже склався стереотип – чим більше ми постраждаємо, тим більше нам дадуть за те, що ми такі героїчно терплячі".

Я відповів: "Виявляється, ще є запас. Але, як бачите, в Первомайську вже урвався терпець. Тонка матерія – терпіння народу: не знаєш, де дасть тріщину. Дякую, що все помічаєте і допомагаєте людям сказати правду. Я цього теж прагну. Будьмо, пане Валерію та пане В'ячеславе! Успішної п'ятниці, друзі!"

Син повідомив радісну новину: вдалося укласти угоду з італійцями – відтепер фірмі, де працює Василь, італійські партнери будуть давати клієнтів на обслуговування. Це вже перший суттєвий рух уперед. Дай, Боже!

І два слова про згаданий мною Первомайськ, що на Миколаївщині. Того дня вразив перебіг подій на виборчій дільниці міста: за втручання міліцейського "Беркуту" були силою забрані результати голосування і вивезені в окружну комісію. Скоїлося кричуще порушення виборчого законодавства. Пішли в хід кийки, сльозогінний газ, чинилося відверте насилля над виборцями. І це тільки для того, щоб забезпечити перемогу кандидата від правлячої Партії регіонів. Прірва між владою і людьми глибшала з кожним днем. Вона невдовзі (практично – через рік) і приведе українську громаду до Євромайдану – Майдану гідності. Нічого з нічого не виникає: завжди на те є свої причини та підстави.

Наступного дня – у суботу 3 листопада 2012 року, що співпала зі Всесвітнім днем чоловіків, – написав вірш "**Беркутократія**":

Говоритиму відверто:
Це традиція така –
На підмогу кличуть "Беркут",
Значить, жди фальсифікат.

Бо з якої б то причини,
Всі зневаживши права,
Газ пускати сльозогінний,
Люд кийками лупцювать?

Демократи, що й казати:
Голос виборця – святе,
Як його за депутата,
Що від влади, віддасте!

Зажили гучної слави...

Двадцять літ – і результат:
Поліцейська в нас держава.
І диктатор – прав гарант.

Остаточо знято маски:
Тут сліпий прозріє враз!
Волевиявлення – казка
Для ошуканих, для нас.

Видирають з кров'ю владу:
Лиш би втримати свій трон.
То пародія на Раду,
Як зневажений закон.

Не життя парламент – смерті,
Бо він з крові і кийка.
На дільниці знову "Беркут",
Значить жди фальсифікат.

Рідна мати Україно!
Дожились – такі часи:
Влада з газом – сльозогінним –
Краде наші голоси.

Тільки вдуматись – ким биті:
На заюшених, на нас
Суне "Беркут" – наші діти,
Влади страж – її спецназ.

БТри, водомети...
Нумо, дітки, що вам – плі!..
Люд німіє. Суне "Беркут"
Із гарантом на чолі!

Важко було щось прогнозувати, але не можна не захоплюватися людьми, котрі не стали навколішки перед насильниками! Душа бунтувала від такої зневаги людської гідності. Одна молитва: дай, Боже, сил пережити ці тортури! Одне слово надії: тримаймося!!!

Збігав в аптеку за "Ноліпрелом": це препарат, котрий дозволяє цілий день стабілізувати тиск. Мені вже не можна обходитися без нього.

Опісля зайнявся читанням та лікуванням: знову був простудився – діймали нежить та головний біль. Втім, чого було дивуватися – осіння пора.

Киянка Галина Дем'янова поширила того дня на "Фейсбуці" мій вірш "У тиші парку" від 7 листопада 2011 року, що ввійшов до нової книги "Заберу тебе в сон":

В мені ласкавих слів, як листя
У тиші парку із дерев...
Вальсує осінь золотиста,
За душу ніжністю бере.

Це ти мене? Що – білий танець?
Яка ти, Осене, метка!
А скільки коштує багрянець
Цього кленового листка?

Безцінний, кажеш? Так, це – правда.

Даруєш? Дякую – беру!
Зірвався лист, кружляє, пада
Мені довірливо до рук.

Його зігрію у долонях.
І захмелію – скільки знад!
У золоті і мідні дзвони
Барвистий вдарив листопад.

Скликає радісно до себе.
І править службу день і ніч.
Пливуть, немов лебідка й лебідь,
Дві білі хмарки в вишині.

О, скільки ніжності й любові
У тебе, Осене моя!
Несу тобі на сповідь слово.
І жду твого причастя я.

Кажу: ти просто неймовірна
В цій розмаїтті кольорів.
Від того твій смиренний вірник,
Я весь з ласкавих, ніжних слів.

Розсиплю їх, як осінь листя.
Мені не жаль, прошу, беріть!
Уповні осінь золотиста.
І серце теж – о цій порі.

У парку тиша – диво дивне...
І фарб небачених вогонь.
Кружляє листя, так наспівно:
Не переслухати його!

Під віршем пані Галина написала: "Ой, Іване Васильовичу, що правда, то правда: розсипаєте свої вірші, як осінь листя. І найголовніше, що Вам, як і осені, не жаль обдаровувати нас ними. Ось і "Кружляє листя, так наспівно: Не переслухати його!" Слава Богу, що так є: щодня новий вірш, новий листочок. Дякую Вам за щедрість, таку схожу до осені!".

Я відповів: "Вашими стараннями заживають новим життям написані раніше вірші. За нашою політичною штовханиною я забуваю про те, що вони є. А, бачте, не сироти, бо Ви, світла пані Галю, дбайливо доглядаєте за ними. І я теж зараз насолоджуюся промовлянням ледь не вголос благословенними Вами рядочками".

Пані Галина продовжила: "Іване Васильовичу, щиро дякую Вам! Мені так радісно, коли відгукується до мене автор цих віршів: просто передати Вам не можу свого душевного хвилювання. Можна сказати, що я маю велике благословення!

Ви знаєте, я би Вас слухала. слухала і слухала... Не знаю, правда, скільки, але доки Вам би не надоїло – це точно! Чудових вихідних Вам, Іване Васильовичу! Гарного самопочуття і жагучого бажання творити!".

А Катерина Васильченко додала: "Ваш талант – це бурхлива річка. котрій ніколи не буде перешкод!".

Я підвів ризику: "Дай то, Боже! Дякую вам, мої друзі! Надихає, що й казати!".

Недільного ранку 4 листопада 2012 року написав ліричний вірш "Синьо":

Скільки бачу – Україна:
В сині сонце, зорі в сині.

І хлюпоче до зірок –
В синіх хвилях мій Дніпро.

Натрушу і сонце й зорі
В синє море, зване Чорним.

Золотавим буде й синім,
Наче очі – у дружини.

А у мене сірі стали,
Як набачились печалі.

А щасливих де побачу,
І у мене сині наче.

І стає ніжніше слово –
Мовби сонце веселкове.

Посміхається в руці,
Як у сині пшениці.

І підморгує Дніпро:
Зігривай слова добром!

Може, й іншим тепло стане.
Синь. Вродився добрий ранок.

Я купаюся у сині.
Дай Бог щастя Україні!

Таким чином втішав себе та моїх гостей на "Фейсбуці". Хоч настрої був зовсім не недільний. Бо не на те ми сподівалися, коли закликали народ піти голосувати за Україну. Незалежну і вільну. Як же напитати тепер їй щастя – ніхто не знає! Тільки серце, як завжди, сподівається на краще...

Страшна новина з Первомайська перекреслила обнадійливий зранку настрої: у лікарні помер побитий "Беркутом" під час сутички на 132 виборчому окрузі двадцятидвохрічний хлопчина. Вочевидь – часи беркутократії. Режим прирік себе на прокляття і осуд. Тільки ж суд у нас відомий...

Але є і людський, і Божий суд! Тут уже не про сльозу з ока дитини, як у Достоевського. Тут – відібране життя! З совістю очільники подають у відставку – від відомства і до керівництва держави, коли не змогли виконати виборчий закон і забезпечити волевиявлення громадян.

Але це з совістю очільники. Де ж ти їх візьмеш у цій Богом забутій Україні? А вони нам з усіх каналів тельнякали: у нас – найпрозоріші і найдемократичніші вибори. Яке лицемірство, ганьба і цинізм! Воїстину – режим себе вичерпав, бо антинародний!

Дружина тільки того дня змогла отримати заробітну платню (адміністратор під обід зателефонувала їй із фітнес-клубу): можна буде піти заплатити за комунальні послуги та купити їжі (зранку ледь зміг нашкобти в своїх костюмах п'ять гривень на кефір – як правило, там завжди залишалися дрібні гроші, але тільки не від учора). Тепер усе гаразд. А одержу пенсію – буде ще краще. Боже, чому ми радіємо!..

Зателефонував Геннадій Киридясов: розповів про свою зустріч із Ніною Карпачовою на дні народження у Дмитра Гордона – головного редактора газети "Бульвар Гордона". Ніна Іванівна навіть висловила претензію, чому, мовляв, він так довго залишався працювати з новим Омбудсманом Валерією Лутковською. Геннадій Григорович парировав: мовляв, а чому Ви не дорікаєте своєму заступникові Володимирі Яценку, котрий і досі працює там? Ніна Карпачова зазначила, що це вона попрохала Володимира Михайловича залишатися на своєму місці...

Дивно: невже для того, щоб він інформував про стан справ на вулиці Інститутській, 21/8? Але ж він повністю ізольований від команди нового Уповноваженого з прав людини (до речі, як і Геннадій Григорович свого часу).

Потім було запитання про мене: де, мовляв, я зараз? Колега відповів, що я з дружиною поїхав у Росію до батьків, а більше про мене нічого не чув. Потім розмова перейшла в площину з'ясування авторства критичної публікації про Ніну Іванівну: мовляв, хто написав такий пасквіль? Геннадій Григорович не сказав нічого певного теж, хоч мені зізнався, що в публікації все правда до останнього слова. Я при цьому зазначив, що мене більше не цікавить, хто і що пише про Ніну Карпачову. І читати нічого не буду. Є інші справи. Ми домовилися: коли з'явиться остаточний тираж моєї нової книги, я подарую йому її. На тому й попрощалися.

А от чим я по-справжньому розстроївся, це повідомленням про знищення новим керівником усіх прес-релізів на сайті Уповноваженого з прав людини, які готувалися за часів Ніни Карпачової (лева частка з них – моя робота). Отже, все, як кажуть, щюці під хвіст... Шкода: це була суттєва частка історії інституції за попередні 14 років.

Понеділок 5 листопада 2012 року розпочав з привітання з днем народження іменинників – сонячної Вероніки Плісак – нашої землячки в Нью-Йорку, котра родом із міста Жовкви, що на Львівщині, а також круглого відмінника – киянина Володимира Іванова (йому – 55!).

Іменинниця написала на моїй сторінці на "Фейсбуці": "Дорогий Іване Васильовичу, "Лист землячці у Нью-Йорк" – моя найулюбленіша поезія. Це безцінний подарунок мені на усе життя!".

Я відповів: "Радий ще раз і тисячі разів іще повторити: добра Вам і щастя, сонячна Вероніко! З чудовим святом – Днем народження!".

Після цього знову розмістив на своїй сторінці на "Фейсбуці" вірш "Лист землячці у Нью-Йорк" від 23 липня 2011 року, опублікований у новій книзі "Заберу тебе в сон":

Дивина: у Вас день, у нас – ніч:
Де Україна і де та Америка...
Полетіти б, як чайка, мені
На гостини до Вашого берега...

Вероніко, в нас безлад такий:
За судами – суди, що аж соромно.
От у чому ми всі мастаки:
Бозна-що й нескінченно говоримо...

Політичний маневр – ясна річ.
І не треба провидцем бути Глобою,
Щоб збагнути проводирів
Й на якого ми дядечка робимо.

А народ... Ну, ще є наш народ.
Та біда: як народ – вимираємо.
Ясна річ: від надмірних турбот
З боку тих, кого ми обираємо.

Докохались... Що рід вже змілів.
Ще й світами між іншими губимось
Та Україну свою віддалік
Так сердечно і віддано любимо.

Вам, собі дорікаю – усім:
Це не важко любити – на відстані.
А кому облаштовувать дім?
От у чому питання воістину.

Тут би треба усім нам гуртом,
Чи сказав би – всією родиною
Показати насправді ми хто
І якою слід бути Україною.

Ваша Жовква з Іваном святим
Ще і досі на Вас сподівається.
Світ широкий. І в нім рідний дім –
Україною він називається.

Як же хочеться, любі, мені
Всіх вернути до рідного берега.
Вероніко, у нас уже ніч.
Де Україна і де та Америка!..

Після цього на підставі повідомлення користувачки Марії Мурин про смерть у центральній лікарні міста Первомайська юнака внаслідок сутички з місцевим "Беркутом" (командир спецназу – Дмитро Куликов) я написав новий вірш "**Захисник**":

Серце гулко свій ритм відбива:
Двадцять два... Двадцять два... Двадцять два...
І спинилось. Померк білий світ:
Лиш дві двійки – два лебеді літ,
Що не знімуться більше в політ...

Оце й віку всього в юнака,
Що помер від ударів кийка
В тій нещадній із "Беркутом" прі.
Згасли очі – дві світлі зорі.
І безсилі були лікарі.

Та куди ж ти, юначе, стривай!
Та хіба ж так на світі бува,
Щоб загинуть в свої двадцять два
Лиш за те, що борониш права,
Гідність власну в свої двадцять два?

Але ж крали в людей голоси,
Чуєш, світе, а він, повен сил,
На заваді став злу і брехні,
Тільки ж бачиш – брехня на коні,
І забруднена правда в багні.

Але ж хлопець, ти чуєш, помер!
Як же далі нам жити тепер?
І невже всім це зійде із рук,
Що за голос свій люди вже мруть,
Як хлопчина забитий помер?

Що ж це діється, світе? Мовчиш:
Що тобі до якихось хлопчин,
Що до скону боронять права?
Он знов "Беркут" когось добива.
Чи не з ним заодно ти, бува?

Люди, люди... Гірчать і гірчать
Ці слова, як невтїшна печаль.
Вітер в груди – як посвист кийка.
Що – змирились? І будем мовчати?
Жаль ще більше тоді юнака!

P.S. Кажуть: він не помер, лиш рука
Переламана у юнака...
Але суть усе та ж – від кийка!
Ще щоб знали – суть рабства така:
Люд без прав і з правами лиш кат.

Постскриптом у вірша з'явився після того, як міліцейська прес-служба почала спростовувати повідомлення, що поширювалося в Інтернеті. Може, рятували в такий спосіб ситуацію... Не знаю. Але, як на мене, це слабка втіха, бо злочин скоєно. І крапка.

Опозиція поклікала прихильників до приміщення Центральної виборчої комісії. Це був несанкціонований мітинг. Тому біля ЦВК негайно виріс міліцейський " Беркут". Але ніхто не наважився піти на багатотисячний натовп киян.

Як наслідок, Центральна виборча комісія прийняла рішення про проведення перевиборів на проблемних виборчих округах. Однак, не на всіх тринадцяти, як вимагали очільники Об'єднаної опозиції, партії "Удар" та Всеукраїнського об'єднання "Свобода", а лише на п'яти з них – 94, 132, 194, 197 та 223.

Отже, крапка не поставлена. І мітинг тривав: організатори не виключали, що він продовжиться всю ніч...

У вівторок 6 листопада 2012 року задощило – і за вікном, і в наших розтривожених душах... Хотілося, щоб розійшлися хмари і благословенний день додав сил і надії. Як не важко, а правді належить перемагати брехню, бо добро завжди сильніше зла! Боже, допоможи!

Того дощового дня й написав вірш "**На коні**":

...І від досади повернув коня:
Ет, всюдисущі журналісти!
А об'єктив все ж доганя
І свідчить хто ти – істинний:

Поміщик – мій народний президент
(Так нарекли тебе ми на Майдані).
Тепер поваги – на один процент.
Але ти на коні – гетьманиш

В Нових Безрадичах. Безрадно нам:
Ми стоїмо у дощ. І знову вперто
Доводимо, що правда лиш одна.
За неї ладні битися до смерті,

Але в ім'я життя, онуків, майбуття
Тобою зраженої України.
Ти – на коні. Влаштоване буття,
Що мед із вуликів бджолиних.

Не жалять бджоли? Слуги, кажеш, є.
Шкода, а треба, щоб кусали
Всякчас і руки, і лице твоє,
Що невпізнаними нам стали.

Не брали руки – чисті, кажеш, так?

І отруїли, кажеш? Ой, брехня все:
Ти – на коні. Не совість поверта
Коня, а страх, що упізнався.

Ну, що ж – тікай, тікай, тікай –
У свій маєток, у свої пенати.
А нам – цей дощ. Нам не звикать
Гуртом під ЦВК стояти.

Ми кожен голос вирвемо із лап –
Брехливих, бо така в нас влада.
Твоя рука її передала
Цій загребущій і проклятій банді.

Невтішне, хмури небо в вишині.
Господь дощем заплакав, як побачив
Тебе – втікаючого на коні
І нас – неситних, українців значить.

Дощить. Незатишно. Ця ЦВК –
Наш бастион. Поодаль мокне "Беркут".
А ти – в прокляття утікай.
І в забуття. Що рівне смерті.

Напередодні у випуску "ТСН" на телеканалі "1+1" журналісти показали сюжет про Віктора Ющенка, який не став ні з ким спілкуватися, а спішно повернув коня від об'єктивів телевізійних камер. Довелося відреагувати...

Останніми рядками були:

А ти втікай – в прокляття утікай.
Втікай у забуття, що рівне смерті.

Подумав і порушив ритміку: за рахунок усічення обох рядків на два склади досяглася більша динаміка – ніби гарапником цвюхнув коня, яким правує вершник. І вийшов окличний знак – інтонаційний. А у вірші – крапка. Бо досить – про це: політичний труп. Хоч і на коні – як людина...

Катерина Васильченко, Маріана Горобець, Валерій Терзі, Микола Гладкий та Олександр Волков негайно поширили мій першодрук на "Фейсбуці".

Микола Владзімірський констатував: "Сильно!"

А Валерій Терзі додав: "Як завжди, талановито!"

Катерина Васильченко продовжила: "Щиро дякую Вам, пане Іване. З таким, як Ви, не має страху і готова у бій..."

Я думала, що над усе люблю сім'ю свою, дитину. А зараз бачу, що віддам життя за Матір-Україну. Немає страху. Ти повір, моя занедбана Державо, Все, що потрібно, Ти візьми. Тоді всі скажуть – Україні Слава!"

Юлія Гресь теж стисло зазначила: "Підтримую кожне слово!"

Я відповів: "Здорові будьте, мої дорогі пані Катю, пані Юліє, пане Валерію, пане Миколо – і Владзімірський, і Гладкий, пане Олександрє! Дякую, що не проминаєте мого дворища. Коня не маю і ні від кого не втікаю. А що уродить – тим ділюся. Крім суду совісті – нічого не боюся.

От ще б хоч трішечки по-людському пожить, допоки буде сонце над Україною й блакить. Я про людей щасливих мовлю – тих, що у борні як стій, скликаючи на праведний з брехнею бій!". А за вікном тим часом – аж просвітліло...

Правда, пізніше з'явилося в'їдливе зауваження поета Олексія Ганзенка: "Кінь не винен!". Я парирував: "Потрапив в ідіому... Так, кінь не винен в тому. А блідо було б, мертво, як озаглавить – "Верхи!". Після цього пан Олексій поставив значок схвалення – піднятий палець догори. Порозумілися.

Увечері того вівторка Валерій Терзі поширив на "Фейсбуці" мій вірш "Розстріл повстанців" від 14 червня 2010 року з книги "Не губімо в собі Україну!":

Франсіско де Гойя малює портрети.
Французи притьмом атакують Мадрид.
Нічого не треба, крім пензля й мольберта.
Цікаво: він чує ці постріли й крик?

Дурниці! Глухий він. Хоч лусни – не чує..
Хіба на папері черкнеш – прочита.
Куди проти ночі він містом простує?
Невже з'їхав з глузду в поважні літа?

Давно дременули, хто більш обережний.
Старий відмахнувся: де жив, там помру.
Куди проти ночі веде його стежка?
Як ніби затіяв з дияволом гру...

Невже фаталіст? Каже, житиме стільки,
Як давній кумир його мрій Тиціан.
До ста ще далеко – принаймні чверть віку...
Не він, а Мадрид потерпає від ран...

Ти, ноче травнева, будь проклята тричі.
Звели окупанти безжальні курки:
Гвинтівки наведені прямо в обличчя
Мадриду безстрашних захисників.

Зігнали докупи їх. Ставлять під дула.
Ліхтар не мигне – гасне мигтю життя.
Одні вже впокоїлись, наче поснули.
За мить і наступних свинцем пригостять.

Повстанець у білій сорочці звів руки:
Були б ото крила – сягнув висоти.
Стоять на колінах під дулами – мука.
Облич не ховайте, не треба, брати!

Хай бачить ненависть наш ворог заклятий.
Народ розстріляти – не вистачить куль.
Як жаль у годину гірку помирати.
А більш – впокортись в годину гірку.

Ліхтар не згасав. Смерть повстанців косила.
На аркуші в Гойї – обличчя, тіла...
А потім картина усіх воскресила.
Мадридців нескорений дух зберегла.

Віки проминають, зганьбивши тиранів.
А слава повстанців не зна забуття.
Франсіско де Гойя. Великий іспанець.
Як вільний народ. Як безсмертне життя.

Твір присвячений великому іспанському художнику Франсіско Гойї. Я подякував за поширення вірша і прокоментував: "Будь-де – чи в Україні, чи в Іспанії – воля й незалежність не давалися як подарунок долі. За них заплачено високу ціну – нерідко життям поколінь і поколінь людей – нескорених громадян, патріотів рідної землі. Але вони не склали зброї перед чорними силами зла, а найперше – загарбниками Батьківщини.

Дякую, друже Валерію, за уподобаний та поширений вірш! Будьмо!!! Прихильного до нас вечора, друзі! Дай, Боже!".

У середу 7 листопада 2012 року комуністи святкували 95 річницю Великого Жовтня, уперше не пройшовши демонстрацією на Хрещатику: завадили свободівці Олега Тягнибока (до речі, в Олега Ярославовича тієї серед був день народження).

Міліція оприлюднила інформацію про виявлення мертвим тіла так званого караванського стрільця – Ярослава Мазурка (дивний збіг обставин: місячний пошук його приурочили до дня народження тодішнього міністра внутрішніх справ України Віталія Захарченка).

Мати небіжчика не вірила, що саме син розстріляв чотирьох охоронців (троє померли від куль, четвертий у тяжкому стані доставлений у лікарню) у торговому центрі "Караван", і стверджувала, що його просто вбили, щоб закрити справу...

Костянтин Стогній у випуску "Надзвичайних новин" повідомив, що в небіжчика смертельне поранення, здійснене пострілом у потилицю. А міліціонери переконували, що постріл здійснено у скроню. Словом, багато незрозумілого і замовчуваного...

А в Москві був виявлений свій Брейвік – Дмитро Виноградов, котрий нещадно розстріляв у своєму офісі п'яток працівників, а до цього в Інтернеті написав про те, що світ треба звільняти від людського непотребу... В основі звірства – нерозділене кохання з дівчиною, яку нелюд теж позбавив життя. Жах і тільки!!!

Американці вирішили не ризикувати з котом у мішку – республіканцем Міттою Ромні: обрали на новий термін старого Президента – демократа Барака Обаму (із 538 виборщиків 274 віддали свої голоси за чинного господаря Білого дому. Кандидат від Республіканської партії набрав 201 голос за необхідних 270!). Мітт Ромні визнав поразку і привітав свого опонента з переконливою перемогою, побажавши, щоб той був ефективним лідером нації. А фаворит перегонів теж не залишився в боргу – подякував суперника за "натхненну кампанію". Нашим би політикам такої толерантності! І без фальшування голосів та залучення спецназу.

Зранку в Києві було сонячно, отже, дощові прогнози поки що не підтверджувалися. Тієї ж середі написав вірш "Місце – не вакантне":

Доки ми живі на світі –
Безталанні і таланти,
Мушу твердо заявити –
Наше місце не вакантне.

Як кому б там не хотілось,
Опонентам і педантам,
Не виходить з плюса мінус:
Наше місце не вакантне.

Хто тримає землю й небо –
Сили космосу, атланти,
Але всім зятимуть треба:
Наше місце не вакантне.

Ми – це ми, допоки світу,
Ліліпути і гіганти –
Ким судилося родитись:
Наше місце не вакантне.

Що б там доля не вділила –

Йти землею чи літати,
І допоки ми при ділі,
Наше місце не вакантне.

Навіть хай літа поважні
Вчать від справ нас відвикати,
Доки нам болить все наше –
Наше місце не вакантне.

Поруч треба – станем поруч,
Не спішать хай обнулянти,
Доки є ми, ми – не вчора:
Наше місце не вакантне.

Ми вміщає і людину,
І народ. Тож наостанку
Мовлю всім: ми – Україна:
Наше місце не вакантне.

Я за те, щоб честь і гідність
Ми несли, як стяг, – крилато.
Ми – це я і ти, це – рід наш:
Наше місце не вакантне.

... Лиш тоді, як безнадійний
Некролог і чорна рамка...
Що ж, тоді самі вже дійте:
Місце нічиє – вакантне.

Виставив першодрук в Інтернет. Першими його схвалили Вероніка Плісак із Нью-Йорка та Микола Гладкий із Харкова. Я привітав пані Веороніку з новим старим Президентом США і побажав, щоб її обминали усілякі "Сенді" (цей ураган, як і попередник – нищівний "Катрін", забрав життя ледь не сотні людей і завдав шкоди на мільярди американських доларів). Найближчими днями синоптики прогнозували рецидив стихії.

А ми з дружиною збиралися в центр міста: вона до перукаря, а я в Будинок письменників за "Літературною Україною" та на роботу до сина – хотілося зустрітися з ним під час обідньої перерви. Скучив: майже місяць не бачилися.

У Василя виникла термінова робота, а тому ми змогли поспілкуватися тільки кілька хвилин. Він зізнався, що день на день не походить: успішно складається проект з італійцями, а з пакистанцями тільки марно витрачається час. Він всерйоз стурбований падінням гривні, яка може обвалитися найближчим часом, як прогнозували фахівці.

На "Фейсбуці" Галина Хоменко виставила світліну, на якій біжить кінь, у мареві – сонце, туман і море. Я прокоментував побачене експромтом:

Спиніть мені того Коня!
Того, що море доганя.
Чи то ілюзія оман:
З туману кінь. Чи лиш туман?..

Юлія Тимошенко десятий день голодувала, не приймаючи ні їжі, ні ліків. Вона закликала не йти на повторні вибори на проблемних округах: влада сфальшувала результати, щоб провести там своїх кандидатів – нових "тушок" у Верховній Раді України. Треба було вимагати перерахунку голосів за наявними протоколами з мокрими печатками. Саме на цьому наголошувала лідер опозиції. Вона вважала, що влада з тріском програла вибори до парламенту.

Прохолодно. Закінчувалася незабутня осінь тривоги наших. Пенсіонери продовжували стояти під ЦВК, приходячи на заклик опозиції. Молодь на такі жертви не була готова...

У четвер 8 листопада 2012 року звернув увагу на те, що за моїм вікном там, де зводився новий будинок, робітники палили опале листя. Написав новий вірш "Дими листопада":

Танцюйте-кружляйте, дими листопада:
Стлівай у багатті, опалий листок!
Я руки погріти тихенько присяду.
І хай пропахтить мене наскрізь димок.

Нестиму цей запах з собою додому.
І доки свій одяг не кину в прання,
Багаття із листя чадітиме в ньому,
Яким я набавивсь осіннього дня.

Ну одяг... А тіло теж димом пропахло:
Ходжу й наражаюсь на жінчин докір...
Не муж – посивіле багаття на кахлі,
А наче ж на вигляд серйозний такий.

Я змию дими ті. Чого дорікати?
Заваримо чай. В ароматі його
Ловитиму пахощі, наче з багаття:
У згадці кружлятимуть дим і вогонь.

Не знаю чому, в цьому смутку є радість,
Коли в'ється в небо з багаття димок:
З минулим прощання – дими листопада,
Розтануть і вже до оновлення – крок.

Розмістив першодрук в Інтернеті, а сам пішов на вулицю – подихати свіжим повітрям. Не хотів вислуховувати докори дружини, що зовсім перестав турбуватися про своє здоров'я. Це не зовсім так: хочеться щось написати, а ще більше надолжити прогалини в читанні книг. От у тому морі белетристики я розкошував тоді, як ніколи досі. Неймовірно радів, що нарешті мав таку можливість.

Було п'ять поширень нового вірша. Останньою це зробила ввечері Галина Дем'янова, написавши: "Ну, Ви і справді пропахли димом, Іване Васильовичу!"

Але попри всі дими листопада, дякую за чудову поезію, за щирі побажання. І за те, що все ж таки завітали в гості. Ви молодець! Не перестаю захоплюватися Вами і Вашими віршами. "Танцюйте-кружляйте, дими листопада: Стлівай у багатті, опалий листок...".

Прочитала у Вас і пішла й собі заварювати чай...
Затишного вечора і приємного спілкування, друзі!"

День української писемності та мови, що припав на п'ятницю 9 листопада 2012 року, святкував щойно написаним віршем "**Націоналіст**":

Помічаю дивні зміни:
Як життя вплива на зміст
Слова. Взяти б – українець.
Здавна – житель України.
По-українськи мовиш – в спину
Злісно: націоналіст!

Як же тих мені назвати,
Що на нашій – ні бум-бум?
Їм чужою б розмовляти,

Більш того – аби ще й дати
Йй, чужій, державний статус.
Окупант чи тугодум?

Два – в однім. Нема талантів,
То й не лізьте у верхи!
Не інакше – диверсанти
Від новітньої Антанти
(Нашої й сусідів банди!),
Що нас мають за лохів.

Справді ж, личить величати
Зайд подібних – шовініст.
Вам би інших зневажати.
Маю рідне захищати:
Говорю, як вчила мати.
Вам це – націоналіст.

То й кажіть – біди не бачу:
Слово справді це святе.
В нім – наш вільний рід козачий,
Українця честь і вдача,
Те, що в нас в серцях гарячих –
Батьківщина, як на те!

Ви ж сичіть – я не зважаю:
Все мине, як падолист.
Я живу у ріднім краї,
Українцем називаюсь.
Патріот. І тим пишаюсь:
Себто – націоналіст.

Позитивний в слова зміст.
Роду захисник – вважаю.

Гадав і не безпідставно, що багато моїх знайомих не вибачать цей пасаж, але нічого не вдієш – я так ставлюся до цього слова, так розумію його докорінний зміст. Переконаний: щоб зберегти титульну націю, кожен українець має відчувати себе націоналістом. А інтернаціоналізм будемо сповідувати тоді, коли відбудеться нарешті наша Україна як національна держава українців. Після оприлюднення мною на Фейсбуці першодруку "Націоналіста" кілька користувачів, що ходили у віртуальних друзях, миттєво перестали бути ними...

Зате, наприклад, Валерій Терзі відреагував стисло: "Нехай сичать, а я – націоналіст!". І також поширив на "Фейсбуці" мій вірш. Так само вчинили Катерина Васильченко та Микола Гладкий.

Василь Ковтун прокоментував: "А хіба є ще люди, окрім наших держиморд, які не шанують власне коріння, які не поважають неординарних особистостей свого народу, які не тішаться успіхами своєї нації? Націоналізм існує на всій планеті і у кожній людині – більшою чи меншою мірою. У наших держиморд цього немає, бо вони бандити і їх ідеологією є життя "по поняттям". У тих, хто свою націю вважає вищою за інших, це переростає у ворожий шовінізм. До речі, ознаки шовінізму проглядаються і в окремих росіян, у надто гордих євреїв. У розсудливого українця націоналізм – це сьогодні боротьба за правдиве минуле, за пристойне сьогодні і за вільне майбутнє. Слава Україні!"

Я підвів ризику: "Зі святом, мої хороші, мої сонячні, мої рідні українці, мої славні друзі! Патріотизм – це любов до рідної землі, на якій вивищується духовна єдність патріотів, які люблять і дбають про свою націю – рід свій, що подібний до інших, бо й там цінують своє, і відмінний, бо вміє зберігати в собі особливе – мову, культуру, традиції, спадщину, історію, свій неупокорений ніким дух. Тому в слові націоналіст

вмістилося за змістом оце святе прагнення зберегти і передати нащадкам особливе, що вирізняє нашу націю з-поміж інших.

Слава Україні, слава її Героям і слава Богу – великому, справедливому і вічному, як життя, як чисте сумління, що вивіщує людину до любові, а в ній зіркою першої величини є незмінне почуття причетності до свого роду, до рідної землі, що і є патріотизмом! Я за цей націоналізм! Тим і долати всі перешкоди на шляху до омріяної у віках української України. І не інакше, брати-сестри мої – патріоти-націоналісти!".

Саме останні слова поширив окремо на "Фейсбуці" Валерій Терзі. Я написав йому: "Сердечно дякую, друже Валерію, за те, що мій ранковий експромт удостоївся такої високої честі – бути окремо поширеним у мережі!

Успішної п'ятниці, друзі! Святкуймо світлий день – День української писемності та мови! Будьмо та своє не гудьмо. Бо рідне!!!"

Пан Валерій відповів: "Доброго ранку, друже Іване! Занесіть свій експромт до своїх записників, щоб не загубився, бо то – крилатий вислів".

Я відповів: "Уже зробив, дорогий мій друже Валерію! А тепер – по свіжу воду та дружині за грейпфрутами: каже, що вони найкраще спалюють зайвий жир у людини. Повірю і приєднаюсь до вживання цих терпких фруктів – у мене є вже що спалювати від довгого сидіння за комп'ютером.

Хоча маю завжати і на суттєве застереження: якщо вживаєш препарати, спрямовані на розрідження крові (як у мене, наприклад, кардіомагніл чи аспірин кардіо), грейпфрути протипоказані! Що ж, моїй половинці більше дістанеться! Правда, за її інтенсивних занять фітнесом та аеробікою про набуття зайвих калорій говорити не доводиться. Певно, вживатиме з профілактичною метою... Словом, стратег!".

Катерина Васильченко на "Фейсбуці" розповіла про своє шведське коріння. Я прокоментував експромтом:

Бозна, в якому коліні
Шведка Ви, Катю, чи ні...
Нині – дочка України,
На сто відсотків мені!

Пані Катерина подякувала і згодилася, хоч, звичайно, це дуже важливо знати своє генеалогічне дерево.

Вражений поширеними на тому ж "Фейсбуці" (і це – в свято української писемності та мови!) розп'ятуваннями росіян про те, що ніякої української мови не було й бути не може: мовляв, це – гілка від російської мови, а точніше її малоросійський діалект.

Виставив під цими коментарями свій вірш "**Безсмертя народу**" із книги "Ні не все ще втрачено!", виданої в Севастополі 2010 року:

Ми світу відкрились. І він нам. Чудово:
До порозуміння все менш перешкод.
Незмінне одне – суть призначення мови:
Допоки є мова, є доти народ!

І чим неподібний, він тим і великий:
У кожного мова своя на устах.
Та, власне, і Всесвіт такий багатоликий,
Бо кожен народ – лиш один у світах.

І квітка народу – його рідна мова.
Із нею народу нема перешкод.
Ми маємо мову. І це так чудово:
Ми з нею у світі безсмертний народ.

Тим самим дав зрозуміти, що поширеним балачкам уже тьма літ. А ми є і є наша рідна українська мова – батьківська і материнська, як писав у вірші "Українська мова" поет Валентин Бичко.

В суботу 10 листопада 2012 року написав вірш "**Рибі**":

Знов тарабанить дощ в моє вікно:
Безхатько проситься погрітись...
І шибка – наче в цятках доміно:
Їх по одній наносить вітер...

Зіграєм, вітре? Виграєш – впущу.
Який різкий ти! Вітре, "риба"!..
Програв ти – стільки крапель від дощу,
А в мене – дубль пусто ніби!

Впустив тебе б – і потерпав від хмар,
Що важко пропливають небом.
А так, дивись, розходиться пільма.
І настрій наче той, що треба.

Принаймні ще утну рядок чи два,
Бо вже хилило так поспати...
Спасибі, допоміг знайти слова
Про те, як в доміно програв ти.

Ти виграти не міг, бо ти ж не знав:
За гороскопом в мене жінка – Риби.
А це такий у Зодіаку знак,
Що впливе, де інший схибить.

Везуча, бач, і повезло мені...
Хоча яке везіння, вітре:
Знічев'я гру придумав на вікні,
А довелось на вдачу Риби вийти.

Якщо дружина – це не аргумент,
Будь ласка, небожителів є сфера:
Знак Риби має третій Президент –
Сам викрутивсь і здав Прем'єра.

Я не боюся – гримати не смій.
Не треба скаржитись – не відчиню я.
А экс-прем'єр і досі у тюрмі.
Їй зле – вже другий тиждень голодує.
І про народ не треба: він – німує...

Перечитую поеми Бориса Олійника – "Урок", "Сиве сонце моє", "Сім", "Трубить Трубіж". Такі це філософські та емоційні твори, що я по-новому відкриваю для себе одного з найкращих поетів сучасності. Принаймні, це так же сильно, як у Ліни Костенко, особливо про Чорнобильську катастрофу, чи у Івана Драча. Виважене слово, причому образне, прозоре і незбите, глибока думка і оригінальна форма втілення задуму.

Катерина Васильченко, Микола Гладкий та Валерій Терзі поширили мій вірш "Пуп землі" з книги "Не губімо в собі Україну!" 2011 року:

І Москва діймає. І Європа разом.
Всі за ніс нас водять, як дітей малих.
Циклились на флоті. А тепер – на газі.
Начебто Росія – справді пуп Землі.

Теж мені герої – спина всіх у милі.

Знову шантажує паливом сусід...
І гарант вже кличе добувати вугілля.
Певно, що він знає, як чинити слід.

Будем паровози ставити на рейки...
І котли топити... Й гартувати сталь...
А на перспективу підуть вагонетки
Прямо із Донбасу – в села і міста.

Антрацит... Горішок... Кокс... Кому що треба.
І дайш – всі в шахту! Не народ – кроти...
Та невже, вкраїнці, нам не стачить кеби
Взяти і порядок в домі навести?

Отака держава. Й роботящі люди.
З торбою по світу йдемо, як жебраки.
Певен: будем з газом, з власним флотом будем,
От би тільки вправить нам, як слід, мізки!

Та щоб не ховались за широкі спини.
З неба не чекали манни на землі.
Любі, що ще треба? Маєм Україну!
От де, щоб ви знали, справді пуп Землі.

І кивать на інших досить – наживались.
Треба тлю до нігтя. Й за плужком іти,
Щоб на отчій полі пшениці буяли.
І знімали в шані капелюх світи.

Я подякував їм: "Маємо пуп Землі – матір Україну. Про неї й дбаймо – повсякчас, друзі! Мені приємно, що Ви все миттєво помічаєте, пані Катю, і вміло диригуєте кожним віршем! Дякую Вам сердечно! Хай не болять Вам пучки – пальчики і ручки! Виходить, що й субота – не відпочинок, а робота..."

Тисну Ваші роботящі руки, дорогі пане Миколо та пане Валерію! Може ж, дійде до людей... І не марні наші зусилля! Кажуть, крапля камінь точить! Ну й каменюка ж нам попала під руку!"

Микола Гриценко (знаю його ще з часів роботи в Національній раді з питань телебачення і радіомовлення України) зауважив на "Фейсбуці": "Тільки щоб на цьому "Пупі" самим не бути голопупенками".

Довелося відреагувати коментарем: "А це вже, дорогий пане Миколо, як управимося в своїй господі. Я про мізки вже натякнув (може ж, не всі вивезли за кордон). А й не таємниця, що ледь не 90 (в оптимістів – до 70-ти) відсотків українців, з Вашого дозволу, є "голопупенками". Куди ж уже гірше?!"

Може, вже досить на когось молитися, а в себе наводити лад, не мордуючи зашмигану політичну "козу": уже й не доїться, а ми все кухлик підставляємо – може, щось цвіркне. Дзуськи! Тільки – у власну кишеню. На жаль, не загальну, а суто цільову – отих самих і що коло самих. Ото і вся історія".

В Росії того дня згадували генсека КПРС Леоніда Брежнєва у зв'язку з 30-річчям від дня його смерті. Перший канал показав чотирисерійний фільм "Л.І. Брежнєв" із Сергієм Шакуровим у головній ролі.

Тележурналіст Андрій Малахов свою програму "Сьогодні ввечері" провів із улюбленою внучкою "дорогого Леоніда Ілліча" Вікторією Георгіївною.

А наш гарант – Віктор Янукович – після позування в Росії художнику Нікасу Сафронову, який писав його портрет для галереї президентів світу на замовлення Прем'єр-міністра України Миколи Азарова, відбув на Кіпр. Треба було, звісна річ, розвіятися після напружених виборів...

І не до Юлії Тимошенко, яка вже 13 днів продовжувала голодування в спецлікарні "Укрзалізниці" в Харкові.

Ото й не дивина, що в неділю 11 листопада 2012 року в мене з'явився новий вірш під назвою "Незламна бранка":

Збагніть: безвихідь в неї – загнана у кут.
Це ми – на волі, люди. В неї – грати.
І що тепер – в годину у тяжку –
Про себе, бранку, чи про рід подбати?

Вона обрала рід. Свій український рід.
Хто б що не плів про неї – українка.
Вже від безсилля весь бомонд упрів:
Цькує та гнобить – і несхитна жінка.

Сто тисяч хай провин, скажу – свята,
Бо не про себе дбає – про громаду.
Вже на Грушевського шулікою зліта
Сфальшована наполовину Рада.

Як докричатись, щоб почули ми:
Ганьбою вкриємось, як Рада запрацює.
"Вона злочинна! – рветься голос із тюрми. –
Не чуєте? Йду до кінця: я – голодую!"

Два тижні – це не жарти. Я колись,
Як витуряв Кравчук нас з інституту,
З пов'язкою "Я – голодую!" бивсь
За справедливість. Теж був не почутий.

Але ж я був на волі. Якось влаштувався.
І слухачі мої отримали дипломи.
А тут держава! Всіх людей права
Зневажені. А ті принишки вдома.

Жертовне серце, не спиняйся, працой,
Ти мусиш витримати бій із катом!
Не бути, вірю я, трагічному кінцю!
Не всіх із нас устигли залякати.

А хмари все густішають – біда!
Почуй нас, світе! Люди, зле їй – гине!
Дощить. За ґратами, як Жанна Д'арк,
Незламна бранка. Будить Україну.

Лікарі підтвердили: Юлія Тимошенко, нічого, крім води, не вживала. Це вже дюжину днів! Небезпечно для її здоров'я, а влада, як не помічала. Чи вже ладна на те, щоб вона й померла у в'язниці. Мовляв, світ перекліпав її ув'язнення, перекліпає і смерть. Самогубці і вбивці! Вони не могли навіть уявити, що саме такий стан речей каталізує їхню політичну смерть. Невже не мали страху? Не вірилося! Тоді – брак розуму, щоб виплутатися з халепи, в яку загнали себе, посадивши в тюрму лідерку опозиції. Та і цій ситуації мала настати розв'язка. Неодмінно. І не на користь влади. Яка, як і раніше, продовжували ґрати з вогнем.

Валерій Терзі, де тільки міг, під девізами "Свободу Юлії Тимошенко!" та "Київ проти бандюковичів!" поширив мою "Незламну бранку", написавши мені: "Низький уклін Вам, друже Іване, за вірші про Українку! Як докричатися до наших людей?!".

Я відповів: "Проблема з проблем! Та хочеться вірити, що ще не всі оглухли! Дай, Боже, привітної неділі вам, друзі!".

А всього новий вірш поширили сім користувачів на "Фейсбуці". Як для вихідного, це був дуже успішний результат.

Обізвався мій видавець Костянтин Потаков: наступного вівторка він через "Нову пошту" планував передати мені решту тиражу нової книги "Заберу тебе в сон". І слава Богу, подумалося мені тієї миті!

А з Санкт-Петербурга надійшла гірка звістка: толго дня о п'ятій годині на 66 році життя помер популярний актор і телеведучий програми "Городок" Ілля Олейников (свого часу навіть мій син Василь став учасником номера, з яким актор разом зв своїм незмінним партнером Юрієм Стояновим виступали в Севастополі, а ми записували весь їх концерт своєю ПТС – пересувною телевізійною станцією, щоб продемонструвати в місцевому ефірі).

І от так сталося, що на зйомках однієї з передач Ілля Олейников простудився, потім хвороба переросла в запалення легенів. Оскільки нещодавно актор був переніс хіміотерапію, організм, передусім серце, не витримав нового удару, і сталося непоправне. Земля пером, гарний був артист!

Нещодавно бачив на "Шансон-ТВ" його авторський концерт, а він виконав у ньому власні пісні. Ще одна яскрава грань таланту майстра сцени. І от така біда...

Галина Дем'янова того недільного дня поділилась з користувачами на "Фейсбуці" таким одкровенням: "А мені поет Іван Левченко приписав один чай на вечір... Кандидат наук, доцент, Заслужений журналіст України... Словом, поважний чоловік – знає, що каже. Але перш за все це дуже гарна Людина, чарівний чоловік і чудовий учитель, тому зараз іду пити чай з лимоном, плюс трохи меду і досить з мене!".

Я прокоментував: "Але ж яка неповторна комбінація, друзі! Є все для чудового самопочуття та справді поетичного настрою. Розкошуймо й ми за прикладом світлої пані Галини. Привітного Вам недільного вечора. Якби наді мною ніхто не дрилив цієї пори, я б теж вважав його неповторним і привітним!".

ЦВК підвела ризик під виборами у Верховну Раду України: за Партію регіонів – 30 відсотків, за Об'єднану опозицію – 25, 5, за партію "Удар" – 14, за Компартію України – 13 і за "Свободу" – 10, 5 відсотків.

У регіоналів на 90 відсотків – знайомі обличчя: від одіозного "диригента" в сесійному залі парламенту Михайла Чечетова і до не менш скандальної постаті власника вибухонебезпечних шахт в Донбасі Юхима Звягільського. Серед новобранців – співачка Таїсія Повалій, яка відверто зізналася на телекамеру про своє невігластво у законодавчій діяльності: "Я так собі приблизно це уявляю... Щось десь читала..." І тим усе сказано!

Одна приємна емоція неділі: Володимир Кличко захистив свій чемпіонський титул у надважкій вазі, технічно обігравши польського боксера Маріуша Ваху. Наш атлет зазначив, що йому не вдалося нокаутувати супротивника (хоч фахівці твердили про закінчення бою уже в шостому раунді), бо той – "залізний"!.. Ну, а наш, виходить, сталевий! І запереч хто, що це не так, не вдасться аж ніяк! Радів начебто сам виграв той непростий бій на боксерському рингу! Так тримати, Володимире! Світового рівня майстер, що й казати!

У понеділок 12 листопада 2012 року написав вірш "**Прохачі**":

Отам іде життя – в бенкетах і прийомах.
І, певно, в планах: як зостатись нагорі...
А я сиджу ченцем-відлюдником удома,
Прийшов пенсійний вік, і кажуть – постарів.

Мовляв, коли твоя вже відгула епоха,
Приходить час задовольнитися малим.
Викручуйся, як можеш. Хоч і здохни!..
Скажи спасибі ще, що пенсію дали.

Ні-ні, не заздрю я отим – біля корита,
Коли між них гризня така за нього йде:
Аби жирніший шмат урвати, надурити
Й без того вже стократ обкрадених людей.

Таки ж святим гендлюють – вірою людською,
Тому, як бачиться, і віри їм нема.
Чого у гурті, люде, ти вистоюєш:
Ждеш справедливості чи кращого ярма?

О, як ми любимо, щоб кинули нам крихту!
А не виходить – в ріст і ціни, і тариф...
А задля чого звісно: щоб прибутки їхні –
Отих, що нагорі, і йшли щоб догори.

Я знаю: ще не раз, не двічі, і не тричі
Водитимуть козу своєю проводирі.
Бо хто ми є? Приватизовані навечно
Прості статисти в політичній грі.

І голоси, я знаю, підрахують в строки.
Підправлять вчасно, де відсоток не дотяг.
Отам – іде життя. А ми – так ніби збоку,
Бо прохачами є в господарів життя.

Чого б ото мені не присмирить, як миші:
Онуків доглядать. Ну, врешті, є книжки...
Але сиджу ченцем: перо все пише й пише.
Відмовчуватись – гріх у скрути час тяжкий.

Після цього треба було йти за пенсією в "Дельтабанк": дружина збиралася з подругою поїхати в Севастополь і протежувати її лікареві-хірургу, який нещодавно зробив їй успішну операцію на венах. А мені обіцяла привезти звідти ялтинської цибулі та мигдалю.

Галина Дем'янова виставила на "Фейсбуці" для ілюстрації мого вірша "Ти, я і дощ" із книги "Не губімо в собі Україну!" світлину осені і підписала "Листопадно".

Я прокоментував: "Оце він і є – мій золотолистий парасоль! І під вітром листя! Дякую, пані Галю, за листопадний настрій! З нього щось може вродити – треба тільки налаштуватися на музику падолисту. Та до ранку ще є час!..".

Пані Галина підтримала: "Натхнення, Іване Васильовичу! Ваші вірші завжди залишаю на десерт, тому чекатиму з нетерпінням завтра з самого ранечку".

Я відповів: "Мені нічого не залишається, як виконати намір... Хай він так і називатиметься – "Листопадно"! Відтупати нікуди. Так не хочеться впасти у Ваших очах. До ранку!!!"

Галина Жубіль, побачивши схвалення мого нового вірша Галиною Дем'яноюю та наше спілкування з нею, написала на моїй стіні такий коментар: "Пане Іване! Простежила таку закономірність: Ваша поезія найбільше до душі Галинам! Дякую за чудове поетичне слово!".

Я відповів (більшою мірою жартома, звичайно!): "Тут важко знайти пояснення, дорога пані Галю: Галина – це спокій, штиль і водночас велика працівниця. Може, у моїх рядках є відповідність цим характеристикам душі Галин, хто знає?.. Та й дивіться: я – Водолій".

Отож, якщо відволіктися від заполітизованих віршів (ніяк не можу від них відійти – на мій погляд, потрібні!), інші налаштовують на спокій, бажання шукати гармонії у взаєминах чоловіка і жінки. А це найбільше імпонує Галинам. Не випадково у них найкращі (найвродливіші та найуміліші) обранці.

Відкинувши атавізм моєї скромності, мушу визнати, що не виключено, що й я такий... Принаймні був таким до виходу на пенсію. А зараз, як бачите, надолужую все словом. І наче ж виходить...

Але це не я дослідив. Я тільки висловив одну із можливих версій. Хотів би не помилитися... За цікаве спостереження і навіть виявлену закономірність щиро вдячний Вам, мила пані Галю! Маю ще одне випробування – і теж від Галини: пообіцяв пані Галі Дем'яновій написати вірш на задану тему: вона дала назву "Листопадно". От тепер шукаю, як маестро Чарський із "Єгипетських ночей" Олександра Пушкіна, блаженну мить, коли відчую ритм цього вірша, що відбиває фінальний акорд осені.

До ранку мушу справитися. Інакше – ганьба на мою сиву голову! І від кого – знов-таки від Галини. От яка вона глибинна взаємопроникливість і взаємозалежність матерії слова і прихильності до нього.

Ще раз дякую за високу оцінку вірша, на який Ви щойно натрапили. Чудового Вам вечора! Піду дам вівса Пегасові та виведу прогулятися осінніми шляхами, де то дощить, то прогляне сонечко, а опісля – і вітер, і прохолода: зимою вже пахне, що й казати! Тепла і світлих думок Вам, друзі!"

З тим і вийшов із Інтернету.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 28 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 48

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Листопадно", "Накрапає", "Берізки", "Так і пішов", "Зайва макака", "Побачились", "Наш блюз", "Апокаліпсис", "Рецепт", "Помаранчева революція", "Доки не дев'ятий вал" та "Я всім простив", котрі з'явилися на світ божий 13–22 листопада 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У вівторок 13 листопада 2017 року, як і обіцяв напередодні, написав і поширив в Інтернеті вірш "Листопадно", присвятивши його киянці Галині Дем'яновій, котра й спонукала до з'яви нових ліричних рядків:

Скажу дощеві: хай не плаче.
Що дивуватись – листопад.
До грудня ще ж далеко наче,
А вже душа – на зимний лад.

Принишкла – дивиться довкола:
Опале листя у воді.
І так їй гірко, як ніколи,
В обіймах осені ходить.

Я і незчувсь, як запізнився
Відвести душу в барвах цих.
Тепер пливуть лиш хмари в висі
Та мерзнуть мокрі горобці.

Де голуби? Щось їх не бачу:
Ще вчора паслися – нема...
Дощ попрошу: хай переплаче,
Печаллю душу не дійма.

Ще стільки золота на кленах:
Куплю за нього радість ще...
Ото розмріявся: на мене
Впав листопад рясним дощем.

Ну то і що – мені не лячно:
Враз парасолька догори.
Ще ж до зими далеко наче,
Чого ж біснуються вітри?

А щоб сказати: пізня осінь,
Цінуй краси найменшу мить.
Все, що збулося й не збулося,

Із кленів золотом летить...

А дощ і плаче, й зимно пада.
І чим зігрітися, хто зна?
Кому – мені чи листопаду –
Той погляд мрійний із вікна?

А хай мені – так закортіло:
Не бійсь, красунечко, кивни!
Так листопадно: задощило.
Так незатишно восени.

Жаль, не вдалось купити радість,
Хоч з кленів золота сповна.
Я розчарую, листопаде,
Той мрійний погляд не для нас.

Але і нам є що згадати:
Не плач дощем так, не журись!
Хай пощастить тому дівчаті
Сповна – отак, як нам колись!

Останні дні осені. Мінорно. Прохолодно. І одна музика у вікні – від дощових крапель. Слухав листопад...

Доки вивіщував новий вірш на "Фейсбуці", озвалася Галина Дем'янова: "Доброго ранку! Виглядаю Вас, дорогий Іване Васильовичу, ще з п'ятої години... Чудесний ранок! Тихо... Листопадно... Ну зовсім осінньо.

Я вже багато роботи встигла зробити. І пробіглася... і сніданок приготувала, і хліб допікається... Пахне хлібом на цілий наш двір. І машина скоро закінчить прання.

Словом, з Божою допомогою вдалось виконати всю свою ранкову програму. Кажуть: "Хто рано встає, тому Бог дає!". Це давнє прислів'я не втрачає своєї актуальності й зараз.

А ще я люблю зранку мріяти... Ранок для мене це той час, коли мені здається, що немає нічого неможливого. І найголовніше – мені ніхто не заважає.

Ну, а Ви, любий Іване Васильовичу, не поспішайте з віршем, бо є ж прислів'я: хто поспішить... Далі Ви теж знаєте. Ще маєте час: зараз тільки 7 година 56 хвилин".

Я відповів: "І вірш уже виставлений на "Фейсбуці". Принаймні пані Антоніна Євтодюк його прочитала і схвалила. Виходить – не насмішив".

Пані Галина зазначила: "Зараз буду читати... Я вже казала Вам, як тільки дійду до найцікавішого, мушу кудись іти... Ось тут духовка моя пищить! Як завжди дуже вчасно – хліб треба витягувати... Тепер Ви чекайте на мене!".

Я відреагував: "Почекають слова: хліб – всьому голова!".

Потім пані Галина все-таки прочитала мій першодрук і написала стислий коментар: "Ви – супер, Іване Васильовичу!".

Я відповів: "Щасливий, що творча ніч була не даремною. Трішки відіплюся і піду слухати дощ. Накрапає.

От ще одна тема... Але то вже – наступного дня...".

Отака історія мого вірша "Листопадно". А завтра, сподіваюсь, має з'явитися продовження під назвою "Накрапає"...

Пізніше – десь опівдні – побачив додаток від пані Галини: "Так ось як, дорогий Іване Васильовичу! "Листопадно" та ще й "Галині Дем'яновій на спомин"...

Ви чудово справилися із завданням, пройшовши справжнє випробування, з чим Вас і вітаю. Адже догодити Галині не так просто, як Ви справедливо зазначили вчора в своєму коментарі-відповіді пані Галині Жубіль. Ви таки дотримали свого слова, за що і люблю Вас! Вам можна вірити, а таких тепер мало, такі на вагу золота.

Гарний вірш, Іване Васильовичу. І все так, як є. Листопадно і дощить... І красунечки у вікнах...

Це ж треба було так все передбачити! Зранечку так тихо було... Але досягнув і нас дощ із Ваших Позняків. Почав накрапати... Сльозинка за сльозинкою, і з того всього заплакав. Плаче... "Що дивуватись – листопад... Так листопадно: задощило... Так незатишно восени... Ну то і що – мені не лячно: Враз парасолька догори. Ще й хтось гукнув з самого ранку: Не бійсь, красунечко, кивни!..".

Щиро дякую Вам, любий Іване Васильовичу. Мені дуже сподобався вірш! Справді недаремно ніч Вас випробувала на слово... І не тільки ця ніч. Бо це слово залишиться назавжди у моєму серці.

Люблю Ваші вірші, Іване Васильовичу! Запали вони в мою душу. Тепер і жити з ними мушу! Ось так! І все дійсно через те, що саме Ваша поезія налаштовує на спокій, бажання шукати гармонії у взаєминах чоловіка і жінки... А ще – на бажання бути кращим, ніж ти є, на бажання творити краще середовище, у якому ти знаходишся, кращу країну, у якій ти живеш...

Словом, якщо коротко, Іване Васильовичу, то Ви найкращий, а Галини завжди вибирають тільки найкраще! Ще раз дякую! Натхнення Вам! Радості тієї, якої не купиш ні за які гроші! Тепла, родинного затишку, достатку, здоров'я і добра! Приємних і світлих спогадів! Хай щастить усім нам! Міцно обнімаю Вас, дорогий наш Поете!"

Я відповів: "Маю щастя чути такі світлі слова чистої душі і красивої жінки. Дякую Вам, пані Галю! Якщо навіть не розпогодиться, Ваші слова будуть мені сонцем утіхи, світлої радості, поезії, яка ніби й всього тебе оточує, а приглянешся пильніше - буденність прози, яка змушує просинатися і жити реальним життям. Щоб потім – хай уночі чи в пору усамітнення – дозволити собі знову поринути у світ гармонії – співзвуччя краси. І радієш, коли твоє слово суголосне цій гармонії.

Дякую Вам, невсипуща-всюдисуща, чарівна красуне пані Галю! Хай пахне свіжий хліб у хаті, а рідне слово втішає Ваше ніжне і любляче серце. Будьмо!!!"

Що й казати, радісно на душі: ото вона й переливається-сяє всіма барвами веселки!

Василь Ковтун написав і поширив на "Фейсбуці" вірш "Героям Інтернету", де закликав користувачів залишати звичні дивани і брати багнет у руки.

Я не стримався і прокоментував: "Про те, що добре знаєте, і гарно пишете, пане Василю! І хай наприкінці збились з ритму (у цьому є теж своя логіка – щоб привернути увагу до головної тези твору!), в цілому вірш має свого адресата, матиме свого читача.

І добре, що він стислий: не грішить багатослів'ям та несуттєвими деталями. Дай, Боже, Вам світлих думок та їх досконалого втілення.

Але майте на увазі: "бігати строем до скрині з салом" – звучить пародійно. Спробуйте це уявити – і не вийде. Не дозволяйте римі керувати Вами, а найперше – здоровим глуздом. Гадаю, Ви мене зрозуміли, дорогий пане Василю. І до роботи! До сьомого поту.

Запевняю Вас: це не менш виснажливо, ніж стояти в гурті прихильників безпорадної опозиції. Іноді точно мовлене, в муках знайдене слово та переконливий образ набагато цінніші і впливовіші, ніж стерте на п'ятаки і всеосяжне "Ганьба"!

Я, як Ви розумієте, саме про літературну творчість, красне письмо, а не агітки: їх не так важко писати, як справжню поезію. Трачу на це час, щоб нагадати азбучне бажання великого революціонера в галузі літератури Володимира Маяковського, котрий хотів, щоб "до штика прирівняли перо". Чи Івана Франка – про "вогонь в одежі слова". Чи Лесі Українки: "слово, чому ти не твердая криця?"... А ці люди знали ціну справжньому слову! І ми його повинні належно цінувати, перш ніж випускати в люди. Це – за великим рахунком. Розумному й натяку досить!"

Поет і композитор Анатолій Матвійчук написав на "Фейсбуці", що треба шанувати талановитих українців, зокрема не забувати тихих поетів, як Андрій Малишко. Я прокоментував: "Справжня пісенна душа – наш незабутній Андрій Самійлович Малишко! Хай би що не написав – чи "Пісню про рушник" (о, як йому пощастило з братами Майбородами, а їм із ним!!!), чи поему "Прометей" – бере за душу, бо великий українець і поет.

Насолоджуймося, друзі, справжнім, істинно українським. І дяка панові Анатолію за привертання уваги до таких світлих постатей, як Андрій Малишко! Щиро тисну Вам руку, пане Анатолію! Гарного вівторка всім добрим людям!!!"

І наступного дня – в середу 14 листопада 2012 року – дотримав даного слова: продовжуючи вчорашню тему, написав вірш "Накрапає":

У плечі голову ввібрати.

Під крапель музику іти...
А він такий в осінніх крапель –
Одноманітний цей мотив.

Шле вітер листя – у нокаут:
Вже не підняти – не силкуйсь...
Коли ти, осене, така от,
І я мов загнаний у кут.

Але всім прагну співчувати:
Немов ото моя вина,
Що чорна гава біля хати,
Як хлющ, намокла і сумна.

А все одно стоїть і слуха
Осінню музику дощу.
І я, в кашкет сховавши вуха,
Слова утіхи шепочу:

Ущухне дощ. Я достеменно
Це знаю: будуть гожі дні.
А гава дивиться на мене
І хоче вірити мені.

Краплини дзенькають стаккато –
Одноманітний свій мотив.
І вже не знаєш, чи стояти,
Аби дослухати, чи піти...

Збігав скупитися в магазинах. Пасмурно. І вітер зривався надворі – по-осінньому різкий та прохолодний. Слава Богу, в мене перестала боліти голова. Аж не вірилось, адже напередодні тріщала, як лід зимою...

Знову не утримався покритикувати поета-початківця Василя Ковтуна, котрий оприлюднив новий вірш під назвою "Надія і розчарування" з таким зачином:

"Вони завжди крокують поруч,
Людської долі господині,
Чи прямо шлях, а чи ліворуч –
Вони з тобою на стежині".

Я прокоментував: "Бачу: стараєтесь, пане Василю. От тільки перша строфа геть нікуди не годиться, бо ніяка. Повірте, є не тільки ліворуч рух, а й праворуч (вже краще – про радість і горе, бо надія – велика сила і в radoщах і в горі).

А чому лишень на стежині? А в злеті думки чи ракети? І Ви впевнені, що надія дає такі крила, що не злетіти далеко? А на Місяць чи Марс – це для Вас поруч?

Те, що характеризує розчарування, зовсім не підходить для надії. Не можна так вільно їх ставити поруч – ці два різні поняття. І Вам належало довести, що вони не розлучні між собою.

Не вдалося. Вірш не переконує. Хоч є в нім думка. І за неї треба хапатися, від неї йти і давати читачеві аргументи, що, на жаль, великі надії нерідко обертаються на гіркі розчарування. Успішного Вам дня!

І, як завжди, дружня порада: не поспішайте – у Вас ще є час, повірте мені! Використайте його раціонально! Колись добром згадаєте моє слово, звернене з надією до Вас. Будьмо!!!".

Пан Василь відповів: "Дякую за рецензію і поради, Іване Васильовичу. Ви розклали по кісточкам всі недоліки. Проте і Ви своїм професійним оком побачили основну думку, про що власне і підвели

підсумок: "на жаль, великі надії нерідко обертаються на гіркі розчарування". А це й було основне завдання. Хоча я добре усвідомлюю, що з літературної точки зору, звичайно ж, необхідно працювати та удосконалюватись. Дай, Боже, сил! Дякую Вам!"

Дав про себе знати й постійний гість на моїй сторінці – закарпатець Олександр Волков: він був украй розчарований ситуацією в політиці, наслідками виборів до парламенту. Зізнався на "Фейсбуці", що від переживань ледь не дійшов до інфаркту, особливо переглядаючи новини 5 каналу та програми телеканалу "ТВі". Знову заявив про згортання своєї "революційної діяльності в Інтернеті", оскільки не довіряє опозиції, а Юлія Тимошенко живою, мовляв, з тюрми не вийде...

Я написав йому: "Бережіть себе, друже Олександр! Це єдине, що я можу порадити. Свого часу мене так "кинули" всі ці ющенки, томенки та іже з ними, що я змушений був втратити улюблену справу, якій присвятив понад 30 років життя (телебачення і радіомовлення), а займатися принизливим поневірянням на посаді прес-секретаря, де кому не ліньки тебе нагинали задля власного піару і одверталися, як тільки використали на повну котушку.

Дійшло до того, що від перенавантаження потрапив у реанімацію і провів там два тижні. Але оклигав. Маю тепер проблеми з серцем та судинами. І нікому не потрібен. Отож і раджу не забувати про наш вік і стан здоров'я. Сам нерідко не дотримуюся цього – маю на горіхи від дружини: ця свята жінка одна на світі знає, як привести мене до тями і продовжити мої дні. Будьмо! Тисну Вашу мужню і чесну дружню руку!"

Пан Олександр відповів: "Ви знаєте, Іване Васильовичу, Ви єдиний, кому я повною мірою довіряю, може бути тому, що ми майже ровесники, жили в країні, якої не стало, і бачили, як люди тут і там живуть (за кордоном я прожив 9,5 років). Відтак ми все розуміємо, знаємо цих політиків і бандитів. Дуже шкода, що наші діти і наші онуки не розуміють цього. Будьмо!!!".

А обіцяне владою покращення життя давало знати про себе на кожному кроці. Тільки ефект був протилежний: зросла передусім ціна на хліб. І долар виріс із 8, 20 до 8, 34 гривні. Тільки й за таку ціну його не було ані в обмінниках, ні в банках.

Словом, почалося... Виходить, правильно прогнозували фахівці: піде в ріст долар, як тільки закінчатся вибори до парламенту.

Дружина простудилася. Навіть було важко уявити, як вона ввечері вестиме заняття у фітнес-клубі. А я налягав на часник, щоб не перебігли до мене віруси.

Надворі хмарилося на дощ. Але коли-не-коли виглядав з-за хмар промінець сонця. І так само швидко пропадав. За хмарами. А що тут дивуватися – листопад: невтішна пора. Тому й накрпало – за вікном. І на душі...

Одначе і в середу 15 листопада 2012 року вдалося написати лірично-обнадійливий вірш "Берізки":

Попрошу у ранку візи
На мандрівку абиде...
В жовтих платтячках берізки
Чепуряться на весь день.

Як ся маєте, красуні?
Що вам снилось, золоті?
"Тасмниця! – шепчуть юні. –
Не питай: базіка – ти!"

Звідки думки ви такої?
Я ж між нами – тет-а-тет...
"Видає із головою,
Що ти – звабник і поет.

Ач, як солодко говориш –
Хоч до серця пригорнись.
Баляндрасник в зносу пору,
Як сьогодні, восени,

А закрутять завірюхи,
Навіть носа не поткнеш!".
Ой, берізки-щобетухи,
Ви дарма отак мене!

Я прийду, я обіцяю:
Вільний я вже назавжди...
І до того ж візу маю,
Щоб навідатись сюди.

Ви довіртеся поету
І відкрийте свій секрет.
Правда, жодного секрету
Не зберіг іще поет:

Що на серці, те й у пісні.
І скажу: не дивина,
Як зізнається, берізки,
Що вам снилася весна.

Снилось листячко зелене,
Що замінить золоте.
І підозра є у мене,
Що як сам, і ви ждете

Співи радісні пташині,
Сонце в небі у яснім.
Запевняю: неодмінно
Дочекаємось весни.

Все – в свій час, мої кохані!
Що бажаєш, те й вві сні.
І берізки: "Добрий ранок!"
Шепотіли вслід мені.

Ходив біля нашого озера "Сонячного" на Позняках, а потім повертався додому і натрапив на берізки: вони зовсім поміняли листя. Такі тендітні стояли – в осінній задумі. Гадав: мріяли про тепло...

Присвятив першодрук "Берізок" киянці Катерині Васильченко, котра напередодні, після поширення нового вірша "Накрапає", написала на "Фейсбуці": "Пане Іване, мені до вподоби кожне Ваше слово та Ваші думки. Дякую! Рада Вас бачити та читати Ваші золоті твори".

Я відповів: "Ну от скажіть, мої хороші, як після цього кинути висиджування слова, коли стільки життя за вікном. І не тільки за ним. Наступний вірш, а він називається "Берізки", присвячу Вам, пані Катю, за таку любов до поетичного слова і самовіддане поширення того, що виходить з-під мого пера. Доброго ранку, друзі! Світлого четверга!"

Валентина Буздиган, яка працювала у журналі "Вінницький край", поширивши мій новий вірш, написала: "Приємно зустрічати такий день із чудовою поезією нашого друга-фейсбуківця Івана Левченка. Насолоджуйтесь!".

Воістину – окрилює така реакція!

Галина Дем'янова поширила на "Фейсбуці" чотиривірш Ліни Костенко:

"І тільки злість буває геніальна.
Господь, спаси мене від доброти!
Така тепер на світі коновальня,
Що треба мати нерви, як дроти".

Шкода, не знав контексту, бо не зустрів раніше цього вірша видатної поетеси, а тому прокоментував його експромтом:

Не те, щоб теза епохальна,
Не став на неї я б вестись:
Бо злість тоді лиш геніальна,
Коли бракує доброти!

За вікном коцюбли посмутнілі дерева на будові: вони ще не потрапили під бульдозер. Це станеться невдовзі, як тільки почнуть забивати фундамент під новий будинок... Людина нещадно нівечить природу: за мить нищить те, що росло десятиліттями.

Олександр Кроливець поширив на "Фейсбуці" думку російської дисидентки Валерії Новодворської про закінчення комфортного життя фракції Партії регіонів у Верховній Раді України з приходом партії "Свобода" Олега Тягнибока, а також про різницю між націоналізмом гноблячої та пригнобленої нації.

Я прокоментував: "Чітко і ясно сказано про патріотизм гноблених окраїн. А головне – про каяття великодержавних шовіністів перед гнобленими народами. Тож треба бути неотесаними дурнями, щоб стверджувати, що з'ява "Свободи" в парламенті – це зло.

Так, некомфортно буде провладним фракціям, але Україна в цілому виграє, бо нарешті невідкупними вустами народів нагадають про його честь і гідність.

Націоналізм гнобленої нації в конкретній (себто нинішній) ситуації – це патріотизм її еліти, а далі і народу, якщо він, врешті-решт, хоче отримати віками омріяну українцями незалежність від будь-якого поневолювача.

Вже вкотре пані Валерія Новодворська – свідомо представниця нації-пригноблювача – говорить нам, що Росії належить спокутувати вину перед Україною, а ми все молимося та оглядаємося на Москву, тим самим тупцюючись на місці, щоб заглушити власними ногами голос розуму та правди.

Коли ж то настане просвітління в мізках, любі українці?! Не допетраєм самі – повірмо світлій жінці!!!!".

Валерій Терзі подав мій коментар окремо на поточній стрічці новин на "Фейсбуці".

Привітали сестру Елі Наталку з днем народження: того дня (до речі, Міжнародний день боротьби з тютюнопалінням, а вона палить, як чоботяр!) Наталіі Олександрівні виповнилося 52 роки.

Мама повідомила (а нам спершу вдалося додзвонитися саме до неї), що син Олександр таки збирається приїхати наприкінці цього місяця до нас у гості, коли повертатиметься на викупленій у Болгарії машині додому. Будемо чекати...

У випуску новин повідомили, що Юлія Тимошенко припинила голодування, але перше, що вона просить опозицію, поставити в новообраному парламенті питання про імпічмент Президентові Віктору Януковичу. "Я бачу, що мета, заради якої я почала голодування, досягнута. Вже ніхто не зможе сприймати цю Верховну Раду як легітимну і демократично обрану. Саме тому я вважаю можливим на 18-ому дні припинити голодування та продовжити свою боротьбу проти корумпованого режиму Януковича всіма іншими засобами", – наголосила Юлія Тимошенко, а оприлюднила це дочка ув'язненої Євгенія.

До слова, наступного дня виповнювалося рівно десять років, як був усунутий Леонідом Кучмою від посади Прем'єр-міністра Анатолій Кінах, а його місце посів губернатор Донеччини Віктор Янукович. З того часу і почалося те, що не можемо видихати уже ціле десятиріччя: пограбування країни, демонстрація неухай до долі простих людей і нацькування півдня та сходу України на захід...

А потім – уже о 22 годині вечора – ми дізналися про те, що в ветеринарній клініці, куди дочка Ольга повезла нашого котика Томика, лікарі прийняли рішення "приспати" його, бо через день-два він би помер сам: настільки знесилений організм, що нашого домашнього улюбленця вже ніхто не впізнавав (одне, що схуд, а інше – перестав боротися за життя: два останні дні взагалі нічого не їв!).

У п'ятницю 16 листопада 2012 року Оля поховала Томика в лісі на своєму Виноградарі – поруч із Ньюською та Хелькою... А я вночі написав вірш "**Так і пішов**":

Як тихо жив, так і пішов
Від мене кіт в осінню пору.
Немовби попрощатись щоб –
Заглянув у кімнату вчора.

А я нічого не збагнув –
Так, лиш кивнув йому...Погладив...
І він – на кухню. Там заснув,
Щоб не проснутися, назавжди...

Де він зі мною не бував,
Мій білий Томик – перс розкішний...
Не відшукать тепер слова,
Щоб серце зболене утішить.

Немов пішов хто із рідні...
Сиджу – і сльози-горошини
Довкола застять світ мені:
Мій Томик – кіт мене покинув.

І як збагнув, що він помер,
Слова зірвалися найперші:
Наступним буду я тепер!..
Щось ми приглянулися смерті...

Собака... Кішка... Щойно кіт –
Усі підряд. Сиджу й зітхаю.
От і прийшли вони – роки,
Коли втрачаєш і втрачаєш.

Збираюсь в ліс. Туди, де всі
Знайшли свій прихисток останній.
А вчора ще – кіт поруч сів:
Як мовить мав щось на прощання...

Яке ж воно важке це щось...
Не повернуть ніколи вчора.
Як тихо жив, так і пішов
Від мене кіт в осінню пору.

P.S. Ти так, малий мій, поспішив.
Тепер картаюся вчорашнім.
От і кажи – нема душі
У них – прибудних і домашніх...

Осінь. Мінорна пора. Та ще й додався біль від втрати котика Томика. Він останній із тих тваринок, із ким ми повернулися до Києва з Севастополя...

Побачивши мій першодрук на "Фейсбуці", Антоніна Євтодюк прокоментувала: "Щемко, пане Іване... Дійсно, наші домашні тваринки – частинка нас. Знаю, що таке втрачати і їх...

Але з поля нашої любові вони не зникають. Бережіть себе, живіть, творіть!"

Мовчки киваю: правда Ваша, мила пані Антоніно! Тим і залишається жити.

Дякую пані Антоніні, пані Радмілі Корж, а також пану Миколі Гладкому, пану Василеві Ковтуну та панові Степану Василичину за розуміння й моральну підтримку, за чуле ставлення до братів наших менших.

Олександр Волков, прочитавши вірш "Так і пішов", написав: "В наші роки все важче і важче переносити втрати членів сім'ї. А я не побоюся цього слова – саме членів сім'ї, оскільки собака і кіт, які прожили разом з тобою понад 10 років, це справжні члени родини, від яких немає шкоди, а тільки користь.

Читав Ваші рядки, і очі повнилися сльозами: 19 січня я пережив утрату найвідданішого свого друга – ротвейлера.

Про політиків можу сказати, що він здох нарешті, а про собаку кажу – помер! І це справді так!"

А Галина Дем'янова додала: "Розплакалася... Співчуваю Вам, дорогий Іване Васильовичу! Але один рядок мене непокоїть... Не думайте так! Не кажіть так! Не можна так програмувати себе! Дуже прошу Вас!".

Я зрозумів: натяк на те, що тепер я – наступний. Як делікатно! Дякую Вам, пані Галю!

Дев'ята година ранку. Дружина кашляє і не підводиться з ліжка. Ніяк ми не завершимо цей високосний рік без суму і гірких втрат. Боляче на душі. А сльози так і набігають на очі. Життя...

Такий мінор у професійне свято, адже 16 листопада – День працівників зв'язку, телебачення і радіомовлення.

Через запоріженку Ларису Малу привітав колег-земляків із професійним святом, написавши на "Фейсбуці": "Буде можливість, мила пані Ларисо, передайте, будь ласка, найщиріші привітання з професійним святом усім колегам – телевізійникам та радистам, які ще пам'ятають мене і тим, кого запросите зі старої гвардії першопрохідців на сьогоднішнє свято.

Бережіть їх – вони варті уваги і поваги запоріжців та нинішніх служителів пера, мікрофона та телекамери! Зі святом Вас, друзі!".

Віктор Янукович присвоїв звання заслуженого журналіста України Костянтину Стогнію – колишньому моєму учневі та колезі по Головному центру зв'язків із громадськістю МВС України. Я прокоментував: "Головне, щоб не прислужений був, дорогий Костянтин Петровичу! Вітаю і радію Вашим творчим успіхам. Все інше – суєта!".

В'ячеслав Романовський оприлюднив першодрук свого вірша "Спохмурніло літо". А користувач Володимир Щербина побачив у творі ритмічне наслідування відомого вірша Михайла Лермонтова "Гірські вершини" (з Гете).

Я прокоментував: "То все форма, панове, так би мовити, одежина, в яку поет кутає душу, щоб зігріти нас змістом – тим, що його вразило. Про що б ми й говорили, якби переклад Михайла Лермонтова не перевершив оригінал олімпійця Йоганна Вольфганга Гете?!"

Держайте, пане В'ячеславе, а в ре мінорі чи ля мінорі – то вже справа критиків. Їм треба теж за щось хліб їсти!

Хоча... потисніть руку панові Володимирі: він побачив Вас у такій зоряній компанії – Гете, Лермонтов, Романовський... Повірте, це дорого вартує! Доброго і натхненного вам вечора, друзі! Хай твориться!!!!".

Вранці в суботу 17 листопада 2012 року написав байку "Зайва макака":

Пожалів одну мавпу вожак,
Що до стада прибилася якось.
"Але тільки до ранку, на жаль, –
Попередив прибудну макаку. –

Тільки сонце прогляне між хмар,
Мушиш щезнути, щоб я не бачив!"
Вранці, всіх полічивши, примат
Зайву виявив мавпу одначе.

І вожак дав команду просту:
Зайву з'їсти, як згідно закону.
З'їли миттю. "Ви з'їли не ту!" –
Їм сказала макака стороння.

І вожак, хоч під нього й підкоп,
Аніскілечки тим не збентеживсь:
"Головне, щоб дотримав закон:
Зараз нас, скільки бути належить!".

...Між людей, річ ясна, живемо.
Але й тут є закони усякі:
Можуть з'їсти без зайвих розмов,

Якщо будеш ти – зайва макака.

Присвятив нову байку своєму другові-фейсбуківцю з Закарпаття Олександрові Волкову.

Але сталася прикрість. Пан Олександр написав, прочитавши присвяту: "Не зрозумів, при чому тут я??? Я – прибудна макака?".

Я негайно відреагував: "Не приймається, пане Олександрові: знімаю присвяту! Вибачте! Іншим разом..."

Присвята не обов'язково має відбивати зміст вірша. А раз Ви написали, що не при чому, я зі своїм – назад. І крапка на тому! Ще раз прошу вибачити мене за присвяту!".

Піймав себе на думці, що починаю боятися своєї ізоляції від світу: є вихід у віртуальний Інтернет, є віртуальні друзі, але немає живих очей, які б реагували на мої емоції, коли оприлюдню нові вірші. От і виходить, що пишу про себе, бо я і є зайва макака у цьому житті...

Олександр Волков пояснив: "Іване Васильовичу! Я не заслужений журналіст, не кандидат історичних наук. Я простий вояка. Я прочитав вірш українською мовою, потім переклав на російську. Суті не зрозумів. Ну, не вистачає в моїй голові клепок на це. Тому і написав те, що написав. Вибачте мені за непорозуміння. І потім, мені ніколи ніхто нічого не присвячував".

Валерій Терзі у свою чергу зазначив: "Друже Іване! Іншого разу робіть присвяту мені (жартую!)".

А Галина Жубіль усерйоз продовжила: "Розумію пана Олександра. Не звикли ми, прості смертні, до уваги шанованих і талановитих людей... Це наша біда... Це комплекс.

Не дивуйтеся, пане Іване, такій реакції. Я так само якось була прореагувала на присвячений мені вірш. Вважала, що то кепкують із мене... Ось такі ми закомплексовані..."

Я відповів спочатку Олександрові Волкову: "Та не переймайтеся Ви, пане Олександрові! Я свідомо спілкуюся з Вами українською, щоб заповнити Ваші прогалини в знанні рідної мови. Ви вже навіть писати пробуєте українською – це великий прогрес, бо переламали свій страх.

Скажу Вам більше: це синдром усякого українця, який виховувався в середовищі культу однієї мови – засобу міжнаціонального спілкування (великі демократи-партократи вирішили, що такою мовою має бути російська... Оригінали! І туди ж – регіонали!).

А от спитали б у 46-тимільйонного (чи ще раніше у 52-охмільйонного) народу, чи він хоче зникнути як народ і розчинитися в іншому? Не спитали, бо зарані знали: з цими гордими (я про справжніх!) українцями каші не зварить, якщо не шануватимеш їхню честь, історію, культуру, ширше – дух, в основі якого – рідна українська мова, яка вирізняє нас у світовій громаді.

Отож, доводиться вести боротьбу за своє існування на два фронти: зовні – там важка артилерія з Росії (всілякі політологи, політехнологи, ідеологи, журналісти та іже з ними, котрі всерйоз переконують людей, що ніякої української немає і бути не може, бо це, мовляв, діалект давньоруської мови); і всередині нашої країни – зухи на троянському коні, якого теж благословили російські шовіністи (зادля чого їм демонструвати справжню свою суть, вони ж для всього світу – демократи, а хай на асимілятивний процес попрацюють ті, хто ідентифікує себе росіянином – "русским", а тим більше, коли вони ще й при владі!).

І от ці троянці – росіяни своєю суттю – роблять усе, щоб нівечити українську мову, знущатися з неї, як-от це чинить глава нинішнього Українського уряду, тим самим викликаючи відразу до української мови (якщо вона така, якою говорить Микола Азаров, то краще не треба такої: хай би вже російська, щоб не смішити людей!).

Крапка: мети досягнуто – на соціопсихічному рівні! І підкріплено на юридичному – прийняттям ганебного закону про мови в Україні від 3 липня 2012 року!

Залишається зробити остаточний крок – набрати 300 голосів, які дадуть омріяний наслідок: зробити другою державною все ту ж, опікувану ними, російську мову. За такої умови, ясна річ, вона висувається на перші позиції. І всі негайно переходять на неї.

А наша – рідна, українська – залишається на задвірках, як сільська, мужицька, не для широкого вжитку, а для цивілізованого бомонду – і поготів!

Відтак, нарешті, досягнуто найважливішого: на новому виткові сучасної історії Україні відведуть принизливу роль однієї з російських окраїн (вони й етимологію України виводять від слова окраїна, звичайно ж, окраїна Росії).

Якщо мені в нинішньому статусі пенсіонера вдасться врятувати для рідної країни ще хоч одного українця (а я це робив завжди, навіть живучи в зросійщеному Севастополі), вважатиму, що не дарма їм

український хліб, зрощений важкою працею, потом і мозолями моїх земляків на рідній (і досі ще, на жаль, що не своїй) землі.

Що стосується вірша-байки "Зайва макака": суть твору зводиться до комічної ситуації, за якої приймаються закони не для того, щоб зробити кращим існування людини, а задля того, щоб дотриматися певного принципу, який вигідний чи придуманий певними зацікавленими людьми.

От гляньте: мусить бути у стаді саме стільки мавп, щоб ця кількість (квота) не виходила за рамки конвенції, і не треба ніяких рухів чи спроб щось поміняти. Навіть з'ївши свою представницю, а не прибуду (якій надали прихисток тільки до ранку!), всі залишилися вдоволені, бо, бачте, дотрималися існуючого (як бачиться, безглузлого!) закону. Чи не під такими гаслами – дотримання букви закону – посилали на шибеницю чи на спалення відчайдуха Джордано Бруно, який стверджував услід за Галілео Галілеєм, що Земля все ж таки обертається навколо своєї вісі!

Та хіба тільки у пріснопам'ятні часи! А, згадайте, за нинішніх: якщо ми чимось не влаштували начальство, ми ж ставали "зайвими макаками", від яких звільнялися будь-якими способами (найуживаніший – зміна штатного розпису і вилучення посади з нього, на якій досі ви натхненно трудилися задля загального добра). Проти цього й спрямована моя баечка. І не інакше!

Шкодную, що Ви (з Вашим почуттям гумору!) її не зрозуміли. Мабуть, вона невдала. Але ж гляньте, скільки людей її схвалили та поширили. Не думаю, що це робилося, щоб полестити мені. В цьому немає жодної необхідності, адже від мене ніхто не залежить. І якщо щось вдається, користувач без будь-якого примусу ставить знак схвалення. Морально мене це підтримує. І на тому все кінчається.

Завтра знову треба сідати за чистий аркуш паперу і все починати знову. Для чого? Я вище намагався пояснити. Інших амбіцій і забаганок у мене немає. Мабуть, уже вік такий. Дякую, якщо був прозорий і зрозумілий. І за те, що прочитали до останньої крапки. Зичу гарного вечора і приємних вражень, друзі!"

Після цього звернувся до Галини Жубіль і Валерія Терзі: "Пані Галю та пане Валерію, дякую за розуміння. От як відійду душею від цієї ситуації та ще щось напишеться, обов'язково присвячу Вам... А зараз і на воду дмухаю, обпікшись на молоці! Радісних Вам вихідних!!!".

Однак, пан Олександр продовжив тему: "Іване Васильовичу, може, Ви не повірите мені, але моє коріння повністю українське. По материнській лінії однозначно. По батьківській лінії: дід мій був українцем, а батько чомусь став росіянином. Жодного родича не мав і не маю в Росії. Батьків у 1948 році загнали в Узбекистан після закінчення навчальних закладів у Сумах: може, чули, що майже всі заводи звідти були на початку війни евакуйовані в Узбекистан. Там батьки познайомилися і одружилися.

У серпні 1950 року народився я, а у вересні батька забрали в армію. В жовтні мати переїхала до своїх батьків у село в Краснопільському районі Сумської області, де я й ріс і виховувався в любові до України. В чотирирічному віці (по закінченні батькового терміну служби) мене знову перевезли в Узбекистан. Там я став відвідувати дитячий садок, у якому ніхто не міг зрозуміти мою мову. Мені дають прокип'ячену воду, а я вимагаю "з криниці". І ніхто нічого не може збагнути.

Це я запам'ятав на все життя з чотирьох років. Можете мені повірити, що на жовтневі свята я в чотири роки декламував "Заповіт" Тараса Шевченка українською мовою. І не моя вина, що мене не вчили української мови, яку з часом навіть мої батьки забули.

Починаючи з 10 років мене самого в Ташкенті саджали в поїзд, а тітка в Харкові зустрічала: кожне літо я проводив в Україні. І твердо знав, що там – в Узбекистані – жити не буду. А щоб там не жити, треба було добре вчитися у військовому училищі. Тоді у тебе буде право вибору. І я після закінчення військового училища таки домігся свого права вибору і був направлений в 1971 році до Бердичева. Але в армії навіть мої діти були звільнені від вивчення української мови.

10 років служби за кордоном теж не додали знань. Та розмовну мову я знаю, але писати так, як говорить Микола Янович, це не для мене.

Чому я так сприйняв Ваш вірш (якраз я його прочитав після чергової статті "свободівців" про російськомовних українців, що нібито ми не люди, а якийсь додаток до них. І тут Ваш вірш! Це мене остаточно добило.

Якщо я чимось Вас образив, вибачте. Але я не менше, а може й більше люблю свою Україну, ніж ці хлопці, які відкритим текстом кажуть: ми вас, москалів, усіх переважаємо. Це так само, як кримська десятирічна татарочка, моя сусідка по будинку, а мені було тоді 11 років, казала, що прийде час, і ми, мовляв, всіх вас, невірних, як баранів, різати будемо. 50 років минуло, і теж саме – тільки від своїх же земляків – чую.

А з такими вояками ми далеко заїдемо!.. У нас один спільний ворог, і його треба знищувати, а не ділити всіх за мовною ознакою. Все це теж крик душі!"

Я вже хотів був відсилати свою відповідь Олександрю Волкову, але на мою біду зник на комп'ютері набраний на моїй стіні на "Фейсбуці" текст. Довелося знову писати про те ж саме: "Не мій день, пане Олександрю: щойно писав – майже годину – Вам відповідь, а щось сталося з комп'ютером, і все геть зникло. Ну та кат його бери!"

Суть зводиться до того, що я з самого початку нашого спілкування відчув Вашу українськість. До речі, курйоз із дитсадком був і в мене, точніше у моєї доньки Олени, котра теж у чотирирічному віці попросила під час обіду "трішки хлібця", і її ніхто не зрозумів. Це сталося не десь – в Узбекистані, а в Запоріжжі – колись вільнолюбного українського козацтва.

З тих пір я дав собі слово: тільки у винятковій ситуації послуговуватися російською мовою (як це було на початку роботи в Севастополі. А коли цей баланс порушився, особливо з появою в ефірі щотижневої моєї авторської програми "Струни серця", мене звинуватили в українізації "города русской славы" і позбавили займатися улюбленою справою).

Дикунство! Україна з власного бюджету утримує населення міста, де переважають військові пенсіонери, а вони моляться на Москву. Більше того – зустрічаються два президенти – України і Росії – тому ж таки місті легендарної слави на Чорному морі, але на мітингу під самого носа Леонідові Кучми підсовують транспарант із написом: "Владимир Путин – наш Президент!". І Леонід Данилович смиренно перекліпує і це. От де справжнє ставлення до України – зневага і до самостійної держави, і до її влади!

Цілком згоден з Вами, що треба об'єднувати зусилля, спрямовані на захист України, обстоювання її права бути вільною, незалежною, суверенною. Але ж не патріоти України загнали в тіло своєї рідної матері ніж розбрату, прийнявши зловісний закон про мови!

А тому, вислухавши Ваші аргументи щодо реакції на оприлюднений вірш, я кажу: пане Олександрю, все буде гаразд! Прийде благословенний час, коли ми щиро подивуємося, як можна було конфронтувати людям, які стояли по один бік фронту (чи барикад, до яких іде, якщо так зневажатиметься гідність титульної нації!)?!

Отож, рухаймося далі, чесно роблячи свою справу, яка б хоч на крапельку допомогла нашій Батьківщині вистояти в боротьбі з її внутрішнім і зовнішнім ворогом – байдужістю, невірою у власний народ, як і приниженням його честі й гідності зайдами-яничарами.

Будьмо, мої друзі! У правди і справедливості – один корінь. Як і в права. Отож, маємо право на правду, на справедливість, на утвердження цінностей свого Українського народу, справді Української держави. З любов'ю до неї – нашої України, і один до одного! Слава Україні!"

Ольга Стівенс – землячка, котра жила того часу в Америці (вона трагічно загине там через чотири роки – 21 листопада 2016 року), – теж приєдналася до розмови, написавши під моїм коментарем: "Героям Слава! Можна почути дуже багато сумних розповідей, пов'язаних з обставинами, що історично склалися в Україні в минулому. Та за останні 20 років, навіть такий тупий ідіот як Микола Азаров, міг би вивчити українську мову, якби захотів.

Тому люди, які живуть в Україні після 1991 року і дотепер не знають української мови, не мають виправдання ні в чийх очах".

А Валерій Терзі додав: "Іване Васильовичу! А ви знаєте – я вдячний Олександрю Волкову за те, що він зачепив Вас за живе, і ми дізналися, що Ви справжній Патріот України.

Я знав про це і раніше, але Ваші глибокі схвильовані роздуми – це щирі слова людини, якій болить доля України, яку Ви називаєте нашою Батьківщиною. Якби у нас було побільше таких синів і дочок стражденної України, то Вона давно вже вийшла б на європейський вільний простір.

Будьмо! Вибачте за пафосні слова, але, повірте – вони у мене щирі".

Я підвів ризику: "Згоден з Вами, мила пані Олю! Дякую Вам, друже Валерію, за солідарність душі. Зичу, друзі, привітного відпочинку та світлих думок. Є про кого думати і дбати – про рід свій, про нашу Україну, бо це – про завтра наших дітей-онуків, а ще про те, як вийти нам із облоги хижаків, яким влада та гроші понад усе. Будьмо здорові та успішні!

Ми подолаємо всі перешкоди, бо правда на нашому боці. А тому й Бог з нами, адже він – Любов і Справедливість. А ми ж вивели з вами істину про те, що правда й справедливість – однокореневі поняття. Як і право. Тому ми й благословенні Богом. Попри всі труднощі, які випадають нам у долі. І які ще дадуть про себе знати, бо від України так просто не відірвати тих, хто мріє й досі загнудати наш вільнолюбний рід.

Переконаний: не вдалося раніше, не випадє й зараз. В ім'я Справедливості. Бо (повторюся, аби дійшло вузьколюбим!) ми любимо Україну – нашу рідну матір. Ото й з Богом – до мети: нашої перемоги! А недоброзичливцям і ворогам – зась! Бо захлинуться у власній жовчі-ненависті! І не інакше!".

Отакій видався суботній день...

Після прочитання статті "Безкрилі птахи" Юлії Мостової у газеті "Дзеркало тижня" дещо прояснилося у взаєминах між лідером опозиції Юлією Тимошенко та її соратниками – передусім Арсенієм Яценюком та Олександром Турчиновим.

Виявилось, що останні не довели до відома громадськості позицію Юлії Володимирівни про необхідність не заходити трьом опозиційним силам у парламент, бо він, по суті, є нелігитимним, оскільки сфальшований. Цим же і мотивоване було голодування лідера опозиції.

Але соратники вирішили все по-своєму, тим самим давши зрозуміти, що Юлія Тимошенко вже не є лідером опозиції, а Арсеній Яценюк так і не зміг стати ним, бо не має такої харизми, як в ув'язненій опозиційниці, для котрої немає недосяжних вершин, а тим більше – компромісів із совістю.

Виявилася нова зрада. І зрадники не тільки безкрилі та общипані птахи, а ще й боягузи – люди без совісті і честі. Безпросвітне дно, що римується тільки зі словом лайно!

Микола Гладкий поширив фото Олега Тягнибока на "Фейсбуці". Я прокоментував: "Будемо сподіватися на цього козака, пане Миколо! Бо якщо і він не виправдає надій українців на українську Україну, тоді вважайте – приїхали. І назавжди!".

А Зоя Кулик заперечила: "А що він нам може дати? Новий виток хаосу".

Я пояснив: "Ви ж знаєте, пані Зою, де хаос – у наших головах. А цей хлопець хоче порядку. В Україні. Отже, з головою в нього все, як належить. Тож прогнозованого Вами нового витка хаосу не вбачається. Хаосу нарobili інші. Їх час просити з пляжу! Смердять!!!".

В неділю 18 листопада 2012 року відволікався від гірких думок ліричним віршем **"Побачились"**:

Такий був стрес: ходили вилиці,
Аж пересохло на губі...
А ти до мене притулилася.
Й казала: хороше тобі.

А я – ну хоч тікай на вулицю:
Не знав, де стати, що робить?
А ти так ніжно-ніжно тулишся.
Шепочеш: хороше тобі!

Я вже і так, і так викручувавсь,
А час повільно повз – не біг...
Ти огортала мене ручками.
Мовляв: так хороше тобі.

Ми сотні літ уже не бачились:
Я ж на хвилиночку одну...
А ти до мене так, неначе ми
У пріснопам'ятну весну...

А все ж минулося, минулося:
Проїздом я. Згадав – забіг.
А ти до мене, мов забула все
І мовиш: хороше тобі.

У мене ж інша... Боже праведний,
Що привело мене сюди?
А ти така уперше лагідна,
Що хоч до рани приклади.

Не знаю, де взялися сили ті,
Що я уперше у житті
Так стрімголов від тебе вилетів
І містом радісно летів,

Що аж не міг ніяк спинитися...
...Зізнавсь – мов зняв свій гріх з душі:
Коли змогла ти відіснитися,
Старе не треба ворухити.

Якщо минулося – минулося,
Кажу, досвідчений, собі.
Був стрес: ти не цінила в юності,
Що зараз хороше тобі!

Було таке. Я навіть залишився на ніч у своєї колишньої юнацької симпатії, коли не зміг взяти квиток на поїзд до Києва. Дякувати Богу, в неї була двокімнатна квартира: ми спали в різних кімнатах. Я віддав тоді собі належне – зміг знайти сили і не зрадити дружині. Не варто було!

Дружина продовжувала кашляти – майже тижневе лікування ніяк не допомагає. Вже й пігулки пішли в хід, і мед, і малина... Добре, що вихідний: можна відлежатися в ліжку. А за вікном – прохолодно: від озера піднімається пара...

Галина Дем'янова поширила увечері (після Миколи Гладкого та Валерія Терзі) мій новий вірш і написала супровідний коментар: "Щиро дякую Вам, Іване Васильовичу! Було б добре, щоб та "свята" неділенька, крім людини, була б ще освячена та благословенна Самим Богом... Оскільки Бог цього не зробив, то святість неділі рівна святості п'ятниці. А правда посередині. І знаєте чому? А тому, що шість днів творив Господь небо та землю, море та все, що в них, а дня сьомого спочив. Тому поблагословив Господь день суботній і освятив його. І додав: "Пам'ятай день суботній, щоб святити його! Шість днів працею і роби всю працю свою, а день сьомий – субота для Господа, Бога твого: не роби жодної праці ти й син твій та дочка твоя, раб твій та невілница твоя, і худоба твоя, і прихोцько твій, що в брамах твоїх".

Я відповів: "Три останні дні видалися важкими для мене. І вчорашній – не став винятком. Тому радію, що сьогодні на душі спокій. Дякую за мудрість, нагадану Вами, люба пані Галю, і зичу світлих думок на цей недільний вечір. Добра і щастя, друзі!".

Понеділок 19 листопада 2012 року розпочав написанням ще одного ліричного вірша, який назвав "Наш блюз":

Скрипів старий вітряк.
І зорі із небес
Трусила ніч на млин,
На росяну траву...
Я так тебе люблю!
І я люблю тебе –
Зривалися слова
Із наших ніжних вуст.

Скажи: була чи ні
Та неповторна ніч?
Чи, може, це мій сон
І вигадка моя?
Чому ж прошу тепер
Прийди хоч уві сні,
І, мов старий вітряк,
Тебе чекаю я?

Цвів сотнями вогнів

За містом ресторан.
Пригадуєш його?
Він так і звався "Млин".
Ми танцювали блюз.
Скрипів старий вітряк.
А ми на небесах
Між зір ясних були.

Здавалосьь: цілий світ,
І зорі, і вогні,
І цей ласкавий блюз –
Усе для двох – для нас.
Та склалося не так,
Як мріялось мені:
Тоді був я один,
Ти не була одна...

Сьогодні я тут знов –
У цю осінню ніч.
Тут майже все без змін.
І навіть грають блюз.
Я слухаю його.
І чується мені:
Я так люблю тебе!
І я тебе люблю.

Скажи: була чи ні
Та неповторна ніч?
Чи, може, це мій сон
І вигадка моя?
Чому ж прошу тепер:
Прийди хоч уві сні,
І, мов старий вітряк,
Тебе чекаю я?

Був би в Севастополі, мав би вже пісню. А так – тільки в душі проспівав текст і поділився ним із користувачами в Інтернеті. Усе, що не напишу, десь тане там – у космосі. Бездонному!

А я не можу відірватися від робочого столу, щоб перевести подих. Добровільна неволя. Інакше не виходить: вочевидь мій хрест.

Дай, Боже, щоб комусь це знадобилося. Коли читаю схвальні відгуки, продовжую вірити, що зіграю тим не тільки свою, а й інші душі.

А світ тривожний. І мир на планеті – крихкий, як віконне скло: дмухне потужний вітер, і шибка легко розіб'ється на друзки! Збав, Боже!

Та хіба ж завжди людьми керує здоровий глузд, попри застереження про небезпеку всіляких протистоянь: збройних і поготів?! Того листопада знову розпочали війну Ізраїль і Палестина у секторі Газа (ізраїльтяни за шість днів випустили понад одну тисячу ракет, аби поцілити по керівництву руху "Хамаз", яке керувало Палестинською автономією. Прийдешнього дня очікували настання постійних військових дій, себто війни).

Гинули люди. Дістав поранення і 10-річний українець – син наших громадян, які перебували в Ізраїлі. Отож, Близький Схід лихоманило. Ставало очевидним: війна може перерости із регіональної в глобальну, якщо світ знехтує небезпекою, яка реально нависла над ним. Знову надія винятково на здоровий глузд політиків світового рівня, як і на міжнародні громадські організації, передусім ООН та її Радбез – Раду безпеки.

Прочитав роман "Руйнування ляльки" Степана Процюка. Це – мука, а не естетична насолода від опанування тексту. Однак, не можна не побачити і яскравого таланту у письменника, який працює в "екзистенціальному" ракурсі. Отже, існування людини в сучасному світі, конкретно в Україні – основа задуму, на якій базуються та розвиваються колізії життя героїв роману. Багато сексу, психологізму та публіцистики. Не моя стихія! Та я не байдужий до стурбованості автора щодо деградації людини розумної, гомо сапієнс. І тому дочитав до останньої крапки.

Вівторок 20 листопада 2012 року зустрів новим оптимістичним віршем "Апокаліпсис":

Залякали в Інтернеті:
Незабаром всім "кердик" –
Не витримує Планета
Сім мільярдів чоловік.

І щодень, як не цунамі –
Землетруси й воєн пік:
Апокаліпсис, між нами,
Буде в грудні цьогорік.

Геть напружені всі нерви –
Сну позбавили мене:
Двадцять першого маневри
В небесах – парад планет.

Як хто може, і рятуйся:
Краще – в бункер залягти.
І про їжу потурбуйся,
Як поїсти любиш ти.

Та придбай екіпаровку,
Доки ще на ринку є.
Як же хтось придумав ловко
Во спасеніє мое!

Під Різдво усе придбаєм,
На Різдво все проїмо.
Апокаліпсис минає:
Хто не гинув – живемо.

Ну, не склалось щось у майя –
Закінчився календар.
Я від сміху помираю –
На вселенський йду скандал.

Вам що – нічого робити,
Люди добрі, справ же тьма.
От тоді кінець вже світу,
Як позбавимось ума.

Що за наклепи на Бога:
Святкуватиме Різдво,
А навкруг, вважай, нікого...
Веселеньке торжество!

Киньмо вигадки бісівські,
Дбаймо, до потів чола,

Як владнати все на світі,
Щоб гармонія була.

Так, як мислено Всевишнім,
Щоб по совісті все лиш.
І щоб праведним став грішний,
Во спасіння. Як мій вірш.

Земле рідна – мудра й вічна,
Всім від тебе мовлю я:
Двадцять другого до стрічі,
І зустріть Різдво – на ять!

Це була моя конкретна відповідь усім, хто пророкує услід за календарем індіанців майя, що 21 грудня 2012 року станеться кінець світу. Чергова дурниця, але на неї купляються простачки. І це в 21 столітті! Немає слів для обурення. Слава Богу, хоч вірш написавсь... Може, когось заспокоїть – дай, Боже!

Користувачка на "Фейсбуці" Олена Левченко-Суєтова, дізнавшись про прийняття тодішнім парламентом 15-відсоткового податку при обмін гривні на американський долар, написала, що це є грабунком людей, особливо тих, хто працює до сьомого поту, заощаджуючи кожну зароблену копійку. Крім того, вирішила не писати далі свою дисертацію на тему: "Державні важелі формування середнього класу в Україні".

Я прокоментував це повідомлення таким чином: "Оленко, заспокойтеся! Не треба в один вареник – податки та дисертацію. Легше за все відмовитися, важче – написати. І треба писати. Доки молода і не переобтяжена іншими обов'язками. Колись це знадобиться і Вам, і тим, хто розвиватиме цю перспективну тему. Не весь час неuki будуть при владі, а середній клас – основа будь-якого сучасного суспільства, особливо на перехідному етапі, який випав нашій та іншим пострадянським країнам".

Пані Олена поставила знак схвалення під цими словами. Дай, Боже, щоб отямилася! Та й на того дня засіданні Верховної Ради України пропонувався депутатом Віталієм Хомутином законопроект не набрав достатньої кількості голосів, і авторів довелося відкликати одіозний документ...

У середу 21 листопада 2012 року написав вірш "Рецепт":

Цілується пара – така молода.
"Швидка допомога" – з провулка.
Закоханим радість в житті випада.
Недужим – лікарня й пігулки.

А чим би утішити серце моє:
Мені теж в аптеку... А раптом
Щасливі пігулки ув осені є?
А в мене рецепт є – на радість.

Стою і милуюся фарбами дня:
Умиті дощем, сяють квіти.
І лащиться, звідки воно, цуценя:
Ач, як воно вміє просити!

Та дам – ось сосиска... Ковтай,
Бо інші віднімуть – голодні.
А он і "Швидка" з кимось рушила та.
Мені пощастило сьогодні.

Усміхнена пара. І повз я їду.
Скупився. А от в листопада
За радістю – черга. Нічого – діждусь.

У мене ж рецепт є на радість:

Допоки вклоняється серце красі,
Допоки милується світом,
Триває життя, попри прикрощі всі,
Бо це найпрекрасніше – жити!

Можна було перевести подих: дружина відходила від напруженого напередодні заняття у фітнес-клубі, а я тим часом збігав купити свіжої води...

Крім першодруку, виставив того дня на "Фейсбуці" свій вірш "**Помаранчева революція**" від 22 листопада 2004 року з книги "Стою на Майдані", виданій мною 2005 року в Севастополі:

Благословилаь Україна –
І помаранчем сяє стяг.
Нарешті, маєм, мамо, сина,
Котрий веде в нове життя!

Злетіло "Ю – щен – ко!" крилато,
Мільйонуосто на весь світ,
Щоб із колін звелася мати
І став би нацією рід.

Нам сонце Правди засіяло,
І – день грядущий заяснів,
Щоб Україна вільна стала
Від бандовладної брехні!

Народне море – на Майдані.
І помаранчу хвиля б'є.
Ніщо не спинить вас, Титани,
Бо з вами Бог і Правда є.

Все нице зблякне в світлі сонця.
Ми ж бо – не натовп, а Народ!
І в вас, у латах охоронці,
Як і у нас – українська кров.

Братайтесь, хлопці, із народом,
Бо ви ж – народу кров і плоть.
Майдан відстоює Свободу.
Свободу ж, хлопці, не збороть!

Я серцем славлю вас, Герої!
Я славлю ваше горде "Так!".
Ніяка сила не устоїть
Супроти "Ю – щен – ко!" в устах.

Не зрадьмо, любі, власній долі.
Зостався лиш єдиний крок,
Щоб у віках жадану волю
Здобув нарешті наш народ.

Ніхто нас в світі не поділить
На Північ-Захід, Південь-Схід.

І тільки в Правді – наша сила.
Якщо ми – рід, хто зломить рід?

Ми – рід, народ. І ми – держава.
Хто прагне лави роз'єднать,
Того Історія знеславить.
Хто з родом, славить тих вона!

Розберемося – що й до чого:
До перемоги – крок один.
Благословенний часом, Богом
Ти – патріот-громадянин!

Сини і доньки України,
Весь світ надіється на нас.
Не посоромимо країну
І Богом даний слухний час.

Тож хай ніщо нас не зупинить.
Щоб не прогавити момент,
Єднаймося, браття! За Україну!
І Ющенко – наш Президент!

До вірша додав коментар: "Сьогодні минає рівно вісім років, як я видихнув зі свого схвильованого серця ці слова, стоячи серед повсталого багатомільйонного Києва на святій Площі Незалежності.

Наче вчора... Спалах надій і потому – болючий крах ілюзій. Але й гарт гірким досвідом, щоб іти далі. Так само гордо і незламно, як у листопаді 2004-го.

Нагадував собі і всім, аби закортіло того настрою, який дав кожному з нас відчуття себе невід'ємною часткою його величності Українського народу. Святі миті життя! Не кожному щастить їх пережити. Нам повезло, друзі! І в цьому жодного перебільшення.

Казав собі і всім (тоді й зараз не зрікаюсь своїх слів): попри все (і передусім ганьбу третього Президента України, якого ми величали вісім років тому Народним і який задля власного самозбереження та розкішного існування у своїй поміщицькій резервації в Нових Безрадичах зрадив довіру народу: воістину Віктор – зраджена радість!), не забуваймо про великі дні єднання! Народ – єдина сила, яка встоїть перед будь-яким випробуванням.

Він є – Український народ. І навчений життям, виважує, коли сказати своє незаперечне слово, так само твердо, як тоді – у дні Помаранчевої революції. Горе тим, хто забув про це! Пам'ятаймо й будьмо, друзі!!! Щиро Ваш Іван Левченко, 21 листопада 2012 року, місто Київ".

Олександр Волков додав: "Таке відчуття, що це було не з нами, а у паралельному світі. Навіть не віриться, щоб так, за короткий строк, змінився народ".

Я пояснив: "Чи змінили його, бо так старалися, пане Олександре: одні – зневажити його вибір, інші зненацька його, розгубленого від зради, загнали в нори, аби не висовувався. Бо буде те, що й з Юлією Тимошенко та Юрієм Луценком...

І не було кому вигукнути, що то брехня та повести людей на Банкову. На жаль, наша Бастилія виявилася захищенішою, ніж у Франції 1789 року...

Велика ілюзія, що можна тишком-нишком пересидіти соціальну грозу. Наслідки можуть бути незворотні – для кожного. Бо й справді не можна почуватися в безпеці і щасливим, якщо більшість твоїх співгромадян бідують і зависли над прірвою соціальних викликів – безробіття, зашморгу тарифів, недоїдання, жебрацтва.

Прагматизм і ключ виходу з такої небезпеки для життя людини, як і в цілому для існування держави, – в єднанні народу! Причому і головним чином навколо лідера, який знає шлях до виходу зі скрути, уміючи сконцентрувати колективний розум однодумців на досягненні мети! А це знов-таки питання довіри людей і моральності тих, хто бере відповідальність на себе за новий день України. Це – альфа і омега

виходу із соціального провалля на європейській обшир, що є власне формулою перспективи подальшого нашого руху і мети життя за сучасних реалій".

Користувачка Наталя Щерба поширила на "Фейсбуці" тезу з претензією на крилатий вислів: "Людей потрібно цінувати, а не оцінювати".

Василь Ковтун прокоментував: "Згоден. І підтримую".

А я заперечив експромтом із чотирьох рядків:

Заувага лиш одна:
Як людині гріш ціна,
Цінувати, Боже, збав!
Оцінив, ще й хвіст нам'яв!

Пані Наталя відповіла знаком схвалення під цими слова. Я задовольнився тим.
У четвер 22 листопада 2012 року написав вірш "Доки не дев'ятий вал":

Мовить маю без прикрас:
Настає найтяжчий час.
Виправдань немає жодних:
Безпросвітний час сьогодні.
Необачний крок – безодня,
Й поминай, як звали нас...

Хто ми є, вже й не допетрать:
Хто ти, Йване, хто ти, Петре,
Ти, Маріє і Оксано?
Той кричить: хохли продажні,
Той: ми – пращурів відважних
Прапраправнуки погані.

А той каже: маєм честь –
Українці ж ми мов єсть,
Лиш на рідній всі не вмієм,
Бо навчають нас чужій.
За Шевченком – гречкосії.
Ті, хто зверху, багатіють.
Більшість люду – на межі.

Ну, якщо без фанатизму –
Не дійшли канібалізму,
Не їмо іще собак...
Але чути вряди-годи:
Все сутужніше народу:
Себто – голод на підході
У провінціях однак.
Тільки Київ ще так-сяк...

Що ж виходить: регіони –
Себто корінь влади й лоно,
Де її електорат,
Найбідніші є сьогодні,
Взавтра, уважай, голодні,
Бо обкрадені стократ?

Де ж покращення, панове?
Людам локшину ви знову?

Та не лізе вже поверх!
Чи то ж вам не зрозуміло,
Чи то радники несмілі,
Щоб сказати вам: швах вже діло,
Себто – політична смерть.

Та невже кортить за ґрати,
Щоб усе так фальшувати,
Хай ви й з досвідом у цім?
Тут же, хлопці, іскри досить,
Щоб повстать голодним, босим,
Взяти в руки вила й коси,
Як постука голод в дім.

Чи надієтесь на нори
Та на гроші у офшорах?
Чесне слово – марнота.
Хай злетять гелікоптери –
Без проблем їх люд поверне.
Зачинив весь світ вам двері:
Ви уже нон-грата там.

Та й Росія вас не любить:
Путін же не самогубець,
Щоб притулок зекам дати.
От і замкнене вже коло.
Не уникнути ніколи
Суду, як настане голод.
Голод – то страшна біда.

Ще у пам'яті потвора –
Чорний крук голодоморів.
Розумію: й вам би те!..
Тільки люд уже без страху:
Як відчує присмак жаху,
Він потягне вас на плаху –
І за все відповісте.

Знана доля вам чудесно
Ніколає Чаушеску,
Чим закінчили Мубарак,
І Каддафі, і Хусейн...
Не випробуйте людей.
Бо настане Судний день:
За всі злочини – покара.

Як би вам це пояснити:
Можна "Беркутом" прикритись,
Але ж мова – про народ!
Не допоможе навіть "Беркут"
Врятуватися від смерті.
Та і в ньому люди терті:
Знають зло де, де добро.

Щоб уникнути напасті,

Треба, хлопці, владу скласти,
Бо важкий для вас штурвал.
День новий – такий тривожний,
Відчуваю нервом кожним:
Все заладить мирно можна,
Бо от-от – дев'ятий вал!

Присвятив новий вірш діяльному другові- "фейсбуківцю" Валерію Терзі.

А в повітрі носилася тривога: вона наростала з кожним днем, чим ближче було до зими. А в верхах не хотіли цього помічати. І даремно, адже реально можна наразитися на соціальний вибух. Терпець от-от міг урватися. Це чітко довели вибори до парламенту. Звідти – з Верховної Ради України – цілком могло початися непоправне. А поки що на місцях накопичувалася критична маса людського невдоволення...

Додав до колишнього свого вірша "**Я всім простив**" чотири нові рядки:

Та зауважу тим, хто квіти зла
Висаджує підступно у державі,
Щоб буркуном неправда знов цвіла,
Мого прощення ждати – марна справа.

Опісля оприлюднив нову редакцію вірша "**Я всім простив**" на "Фейсбуці":

Я всім простив, бо я – християнин:
Не маю зла у серці ні на кого.
Я – України терпеливий син,
Терпінню навченої Богом.

Їй стільки зла судилось на землі –
Прикутому до скелі Прометею, –
Що всі мої невдачі і жалі –
Піщинка болю в порівнянні з нею.

Вона живе. І це є головне.
Бо з нею й суцці ми повік на світі.
Зживу невдачу – і мій біль мине.
Опісля ночі сонце дневі світить.

Кажу я недругам – спасибі вам
За те, що гартували волю й слово.
Так в колоскові зерня визрива,
Котре вітри звільняють від полові.

О, не щезайте молоді вітри,
Напніть моїх пісень тугі вітрила.
Сердечна рана – залишати Крим,
Коли душа навік тут оселилась.

Хто зло чинив, хто брав мене на кпин
І хто радів з учиненого того,
Я вас простив, бо я – християнин.
Не маю зла у серці ні на кого.

Та зауважу тим, хто квіти зла
Висаджує підступно у державі,
Щоб буркуном неправда знов цвіла,
Мого прощення ждати – марна справа.

Тим самим підвів ризику під циклом "Благословила Україна", написаному у листопаді 2004 року і оприлюдненому в книзі "Стою на Майдані".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 28 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 49

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Символ віри", "За парканом", "І мені б того хотілось", "Свічка пам'яті", "Проводжаю листопад", "Тополине листя", "Загадую щастя", "На мерії Рима", "Співзвуччя", "Глюзія кадру", "Плювок", "Невтішна коханка", "Де живе Марічка" та "Напишіть мені", котрі з'явилися на світ божий 22 листопада – 2 грудня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

Гадав, що оприлюдненою новою редакцією вірша "Я всім простив" із книги "Стою на Майдані", якою завершив попередню – 48-му – розповідь циклу, обмежить моє спілкування в Інтернеті того четверга 22 листопада 2012 року, аж ні: невдовзі моя вечірня гостя на авторській сторінці пані Галина Дем'янова, аби перевести подих (бо, звісно ж, далеко не однією політикою живе людина), різко змінила тему, повернувшись до виставленої нею ще минулого понеділка на "Фейсбуці" світлини з пробудженою (і вочевидь надто збудженою!) голою-голісінькою панею...

Я тоді іронічно прокоментував побачене такими словами: "О, жаданий! О, понеділок...".

Пані Галина на це: "Браво, дорогий Іване Васильовичу! Так тримати!".

Я продовжив: "Дякую за добрий ранок, пані Галю! По-людськи починається!".

Пані Галина зауважила: "Люблю понеділки... Понеділок він і є понеділок. До наступного понеділка, любий Іване Васильовичу!".

Я відповів двома рядочками експромту:

"Це недовго, як здавалося!
Хай би пані одягалися!..".

Пані Галина зітхнула: "Якби ж то, любий Іване Васильовичу... Справа в тому, що тут справжній козак натрапив на справжню козачку... "А дівчина підійнялась та й ще забагає...".

Я збагнув, що йдеться про жарт Степана Руданського, в якому розповідається про те, як дівці сподобалися любощі з козаком і вона не проти них, навіть благає їх повторити:

"А приглянься-но, козаче,
До того указу:
Чи нема там написано,
Щоб іще по разу?".

Відповідаю: "Я розумію, що благає.. А чим зарадити – не знаю. Якщо не дійде Рада сказу – внесе поправки до указу!".

До діалогу підключилася пані Любов Чіпак: "Подобається мені дуже спостерігати, пані Галю, за вашими коментарями з паном Іваном: дуже-дуже гарно і толерантно виглядає збоку. Так тримати!".

Пані Галина відповіла: "Дякую! Будемо старатися!".

Я підхопив: "Так! Та й прохолодно – час вдягатися!..".

Пані Галина миттєво: "Не буду з Поетом сперечатися...".

Я застеріг про всяк випадок:

"Ви обходьте їх подалі –
Тих поетів, пані Галю!
Чи не він то шепотить:

Хай роздягнена сидить!".

Пані Галина погодилась з моєю версією, але додала перцю:

"Правда Ваша – хай сидить!
Щоб поета спокусить!".

Довелося відійти на запасні позиції, але заявити не без оптимізму:

"Був би час в поета й сили,
Сидьма б пані не сиділи..."

Коли це до нас приєднався і пан Сергій Міщенко:

"Глянув... Вже в такому стан!!!...
Де адреса тої пані?".

На це пані Галина відреагувала заперечно: "Ага... Пані дуже дорога!"

А я додав: "Й під рукою – кочерга!"

Пані Галина розвинула тему:

"Хоч часу і сил нема,
Є в поета кочерга.
Як козачка ляже спати,
Буде турків відганяти".

Я мусив уточнити позицію:

"Не в поета, а у пані!
Хай не сунуться погані.
Та коли такі от дані,
Як в роздягнутої пані,
Лиш поглянуть – до ноги
Миттю вимруть вороги.
І не треба кочерги.
Врода – це вам не ги-ги!".

Поет Олексій Ганзенко поставив під цими рядками знак схвалення. А пані Галина вигукнула:
"Браво, любий Іване Васильовичу.... Ви неперевершений! Сьогодні, слава Богу, вже четвер..."

Я кажу поету: Браво!
І продовжимо забаву.
Нехай знає цілий світ –
Не здолать козацький рід!
Коли маєм таку вроду –
Нам не буде переводу!"

Я цілком згодився:

"Тож до п'ятниці – лиш мить:
Хай роздягнена сидить!

Отака була здибанка з друзями на "Фейсбуці" у той четвер. І настрої трішки покращився, бо відволіклися від важких тем, на повернення до яких ми були приречені, маючи небайдужо-чутливі душі...

Тим часом прийшло повідомлення від нащадків племені майя: вони підтвердили, що ніякого кінця світу 21 грудня 2012 року не буде. З цього дня почнеться нова історія – за новим календарем. Тому моя іронія у вірші "Апокаліпсис" була цілком виправдана! І слава, Богу!

Заздро подивився в новинах на "Інтері" на кадри передноворічних Єлисейських полів у Парижі – вони мигтіли-переливалися барвистими вогнями та прикрасами. Просто казка! І знову пошкодував, що син Василь так нерозумно розпрощався з цією фантастично красивою країною. А зараз сидить у юридичній фірмі та займається бозна-якими проектами, сподіваючись, що колись вони принесуть свіжу копійку. А син Іванко на Борщагівці – знову простудився і не ходив до дитсадка.

Син натякнув: мовляв, можеш поїхати та погратися з внуком. Але я віверто сказав, що не маю часу на довгогодинні переїзди з Позняків на Борщагівку. Якби до мене привезли Іванка, будь ласка, посидів би з ним. А так – дуже довга історія: мав дещо написати про прощання з листопадом. Отакий капосний дід... Не вельми пощастило внукам, що їй казати. Каюсь! І продовжую своє писання – така вже моя планида.

Того дня було сонячно надворі: я зробив неймовірне – вибіг до озера "Сонячного", щоб виконати там кілька гімнастичних вправ та вмитися природною водою. Почував себе чудово. Після чого сказав собі: таки треба відриватися від комп'ютера – корисна річ!

Повернувся з прогулянки і побачив на "Фейсбуці" дві світлини, які виставила Галина Дем'янова. Під однією зробив такий напис:

"Краплинка зірветься – й нема.
Листочок з гілочки – й зима!".

І миттєво отримав схвалення від пані Галини: "Гарно, дорогий Іване Васильовичу! Правда така... Останні осінні дні... Сьогодні чудовий день! Сонячно... Насолоджуймося!".

А під іншою я написав:

"Так плаче осінь. Як слізьми.
Пошерхле листя. Чи то – ми?..".

Тут з'явився тільки знак схвалення – без коментаря.

На телеканалі "КРТ" побачив поета Івана Драча в гостях у Яна Табачника: Ян Петрович закликав до 10-річчя злагодженої роботи в Україні (себто – будьмо під владою регіоналів і дивімося, як воно нам житиметься алі. Але тільки без будь-яких соціальних конфліктів та протистояння, що йде від агресивно налаштованих прихильників "Свободи").

І, на мій подив, колишній фундатор Народного руху в Україні Іван Драч схвально кивав на це своєю сивою головою. Правду кажуть: Іван Федорович умів за будь-якої влади себе почувати комфортно. Як бачиться, не без підстав: підтверджувалося...

Микола Гладкий повернувся до моєї книги "Стою на Майдані" 2005 року, поширивши на "Фейсбуці" вірш із неї під назвою "**Символ віри**":

І ріки всихають... Міліють моря...
Озонові діри пекельно так мстяться...
Та тільки ніколи не згасне зоря
Людської надії, любові і праці.

Невігласи коять диявольську гру.
Та їм все одно світла дня не згасити.
І сонячні промені чорну діру
І чорні їх душі безжально освітять.

Бо сонце – як правда. Нема вишини,
Щоб стала над нею, її засліпила.
Упертої правди повпреди й сини,
Під сонцем свободи ми повнимось сили.

Нам думати, жити, сягати висот,
Нову борозну прокладати для мрії.
І право це виборов мужній народ,
Який все здолав на Майдані надії.

Нового життя зайнялася зоря.
Я, в сонце закоханий, радісний, вірю:
Наповняться ріки і сповнять моря,
Озонові чорні затягнуться діри.

Прочитавши оприлюднені рядки, Галина Жубіль написала: "Тепер розумію, чому слово Ваше таке яскраве, тепле, сонячне... Бо Ви в сонце закохані! Дякую Вам щиро, пане Іване, за те, що Ви є. Будьмо!".

Я підхопив: "З Днем Свободи, друзі! З 22 листопада! Дякую на добрім слові, мила пані Галю! Сонячно!!!

Дай, Боже, нам сил, щоб затягнути чорні озонові діри поразки! Правду кажуть: програна битва – це ще не програна війна. Непроста справа її (постійно нав'язувану нам) виграти, але мусимо, бо вона і на наших плечах. Як і в попередників була. Не інакше! А тому будьмо – з нашим символом віри в українську Україну!!!

Що не кажіть, а Всевишній прихильний до нас: святкує теж восьмі роковини Помаранчевої революції, ввімкнувши на повну потужність сонце, розігнавши хмари і подарувавши гожий та привітний день. Дяка небу! Будьмо, друзі!!! З Днем Свободи!!!".

А Галина Кравець додала: "Дякую, пане Іване! Все пригадалося! Ми були щасливими, гордими і нічого не боялися. Ми були силою! В нас була ідея – світла і надихаюча! Я щаслива сьогодні, що ми були і що ми є!".

Я відповів: "І я, дорога пані Галю, переживаю такі ж світлі почуття! Бо це був катарсис єднання, очищення правдою. Це було співзвуччя душ ув одному пориві творення нового життя! Привітного вечора та гарного самопочуття, друзі!".

У п'ятницю 23 листопада 2012 року було морозно надворі: навіть вода в калюжах узялася льодом. Але все одно під час пробіжки вмився водою зі свого озера "Сонячного". Гарно почувався. Треба було тренуватися, щоб не набути задишки. Та й м'язи слід тримати в тонусі. Щоб не старіти передчасно. Небезпечна річ – йти за течією.

Написав вірш "За парканом":

Якесь мені не те життя,
Як бачу – всяк лише про себе...
На дитсадку державний стяг –
Зі злата верб і сині неба...

Звичайний день – ніяких свят,
А він полощеться на вітрі.
І зветься "Сонечком" дитсад.
І на прогулянку йдуть діти.

Вони ще разом – ці Юрки,
Даринки, Йванки та Марійки.
Куди проляжуть їх стежки,
Щоб розвести усіх навіки?

Дзвінкоголоса дівтора!
І архітектори пісочниць...
Звичайний день. Звичайна гра.
І синьо-жовтий стяг тріпоче.

А я стою – дитям дитя,
Наївно сам себе питаю,
Чому воно таке життя,
Що всяк про себе тільки дбає?

Де спільна радості пора,

Як щастя усміх в домі отчім?
Паркан. За ним – малечі гра.
Тріпоче стяг на дитсадочку.

На вербах листя золоте.
А небо хмариться. Й туманно.
Ото й мені життя не те,
Як всяк осібно – за парканом.

Стаєм такі чужі-чужі,
Один до одного – байдужі.
Паркан муруєм для душі,
Мов заарканюємо душу.

Вона в петлі і завмира.
Цинізм натомість, черствість наша.
Тріпоче стяг. Малечі гра.
І жити хочеться інакше.

Не думав, що цей сюжет може стати темою вірша: проходив повз дитячий садок на моїх Позняках і побачив дітей, які галасували на майданчику. А ще звернув увагу на те, що на даху висить державний прапор. Так і пішло того дня в першодрук несподіване поєднання психології дитинства, коли ми всі разом, та дорослого життя, коли осібно – за парканом...

Харків'янин Микола Гладкий першим поширив новий вірш, а потім і мій триптих "**В тім – весь Він**" від 8 квітня 2005 року з книги "Стою на Майдані", присвячений пам'яті Папи Івана Павла II (Кароля Войтили). Цей триптих наведений і в нинішньому виданні – у Розповіді **34-й**.

А тоді – 23 листопада 2012 року – я стисло відреагував на оприлюднення його: "Дякую Вам, пане Миколо! І зичу гарних вихідних! Добра і щастя, друзі!!! Слідом за Папою Іваном Павлом Другим промовляю: просімо в долі і Всевишнього все, окрім власної відваги. Її не випросити, бо це питання вибору: або труситися від страху в норі, або прийняти виклик часу – як вогонь на себе! Таке можливе раз в житті або – ніколи. Все – від власної відваги. Будьмо!!!".

Згаданий у триптиху мусульманин Махмед Алі Агджа 13 травня 1981 року здійснив у Римі замах на життя Івана Павла II. Понтифік відвідав терориста у в'язниці і вибачив йому тяжкий злочин, очевидно, вбачаючи в тому божу пересторогу передусім собі. До лику святих Іван Павло II був занесений за папи Франциска 2 липня 2013 року.

Побачив на "Фейсбуці" і поширене Валерієм Терзі повідомлення про те, що Ганна Герман пішла від Віктора Януковича. Я прокоментував: "Якщо казала, що йтиме з ним до кінця, виходить: йому – кінець!". Як у воду дивився. Та й не тільки один я, звісно.

Почав суботу 24 листопада 2012 року ліричним віршем "**І мені б того хотілось**":

Щебетушка, пташка мила
До віконця прилетіла.
Заспівай мені ласкаво,
Що на серденьку твоїм?
Де ти, люба, побувала,
Як усі на світі спали,
Що там зорі віщували
В небі з місяцем ясним?

Чи спокійно спитьсся світу?
Де привітне сонце світить?
І чому не спиш, пташино,
Світанкової пори?
От були б у мене крила,

Ми б з тобою полетіли
Милуватись світом білим,
Як розбуджені вітри.

Ми б сердитих генералів
Співом лагідним приспали,
Ненаситним президентам
Теж снодійного б дали.
І тривожний чемоданчик
Чи нехай від нього ключик
Ми б знайшли у сейфах владців,
А вони б їх не знайшли...

Тільки б знали моря хвилі,
Де ті ключики поділись,
Хай би навіть шепотіли,
Та ніхто б не розібрав.
А ми б далі полетіли
Та багатих розбудили.
Жебракам би ті вділили
Ледь не все з свого добра.

І весь світ би не впізнати,
Де щасливі діти й мати,
Де б прийшов з роботи тато –
Всім гостинчика приніс.
А найменшому Івашку
Змайстрував би диво-пташку,
Отаку, як ти, співуча
Шебетушко на вікні.

І той спів би нісся світом
Найчудеснішим привітом.
І всі б прагнули любові,
Щастя, миру і добра.
Ти про це, пташино мила,
Розповісти прилетіла?
Бач, того й мені б хотілось
У таку тривожну рань.

Та не всі щасливі, пташко,
І тому на серці тяжко.
Неспокійний світ широкий,
Рідний край мій, як вулкан...
А вже сонце в небі синім,
Світ проснувся, моя пташино.
Добрий ранок, Україно!
От би справдитись думкам.

Перейти б цей розбрат, війни
І зажити всім спокійно,
Милуватися красою,
Що на мить нам, лиш на мить...
Тільки як переконати
Тих на світі – біснуватих,

Що і їх родила мати,
Щоб любов'ю світ зігрить?

Завдячував у всьому гостю-горобчику, який прилетів зранку на моє вікно і допитливо заглядав у кімнату, доки я щось збирався написати, всівшись за комп'ютер. Як уже є – я не винен: гість уплинув на тему, власне, доповнивши тим самим мій недавній "Апокаліпсис"...

Присвятив твір чудовій вишивальниці, педагогу і поетесі з Дрогобича Галині Жубіль. Сподівався, що їй приємно буде, тим більше, що тоді вона була зосереджена на своєму онукові, вірячи в його щасливе майбутнє у рідній Україні.

Того дня ми вшановували пам'ять жертв страшного Голодомору 1933 року, влаштованого більшовицькою владою. Я виставив на "Фейсбуці" поему "**Парасчина доля**" з книги "Стою на Майдані", а також вірш "**Свічка пам'яті**" від 26 листопада 2011 року з книги "Заберу тебе в сон":

Я свічку запалю
У мить гірку, печальну,
В мить пам'яті й жалю
Під дзвони поминальні.

Коли о цій порі –
Скорботної хвилини –
Замре в жалобі рід
Моєї України.

У полум'ї отім,
Як іскорки – мільйони
Понищених життів
У мороці голоднім.

І стогін – на весь світ
Невинно убієнних.
Потому літ і літ,
А рана – в серці щемна:

Горить вона вогнем –
І пам'яті, і болю.
Хай свічка спалахне –
Тяжку осяє долю!

Постане тінь Кремля
І людоджер зловісний.
Нехай горить земля
Під катом нині й прісно.

Щоб всім катам повік
Зотліть в огні гарячим.
... Зі свічки капле віск,
Сльозою серце плаче:

О, душеньки святі
З бажанням крихти хліба,
Зі спалахом свічі
Ви з нами поруч ніби.

За вас в цю мить молюсь.

І дня цього святого
Я свічку запалю
В ім'я життя. За нього.

А ще застерегти
Тебе, мій роде, хочу:
Будь серцем пильний ти:
То – непростимий злочин!

Не дай себе приспять!
Не дай знедолить знову.
Сьогодні цілить тать
У серце роду – мову,

А завтра він, лихий,
І землю, й небо вкраде.
Будь пильним, роде мій,
Свого життя заради.

В ім'я могил святих
І пам'яті своєї
Я свічку засвітив,
Щоб освятитись нею.

І поему, й вірш негайно поширили Галина Дем'янова, Галина Жубіль, Вероніка Плісак, Микола Гладкий, Олександр Волков та Петро Кравчук.

Ще в 32 країнах світу того суботнього дня поминали душі українців, які так трагічно пішли з життя. А це – понад десять мільйонів людей...

Відкрив же світові правду про Голодомор в Україні американський журналіст, історик і політолог Джеймс Ернест Мейс, який народився зі мною в один рік (1952-ій), а помер тринадцять років тому – в 2004-му. Саме він запропонував вшанувати пам'ять жертв геноциду українців.

Світла пам'ять і про нього – у наших серцях! Не згасай у наших серцях, свічко пам'яті. Скільки життя. Скільки України. Скільки світу!

У неділю 25 листопада 2012 року написав вірш "**Проводжаю листопад**":

Я проводжаю листопад
І бадьорюся на прощання.
А він періщить невпопад
Мене холодними дощами.

За віщо ти? Навіщо так?
Хто ж так прощається невтішно?
І тільки знаки запитань,
Як я під вітром, гнуться в вірші.

Та що там – осені фінал.
Хай відридає на прощання.
Бо жінка все-таки вона:
Не перша в мене й не остання...

Це так втішаю я себе.
А завмира душа, як гляню
У небо, досі голубе,
А нині хмарне. Й даль в тумані.

У мене теж суціль туман,
Такі примарні перспективи:
Ну, листопад ще і – зима.
Кинь! – хтось шепоче несміливо.

О, то листочок на кленку:
Ти глянь – тримається з останніх.
Мені б настирливість таку!
Ото розклеївсь на прощання...

Та це ж навів дощ мені
І настрій цей, і сум у вірші.
Погляну – там, у далині
Стає прозоріше, світліше.

Ми ще зустрінемося! Прощай,
Мій листопаде! Плаче дощик...
У мене теж болить душа,
Коли прощаюся з найдорожчим.

Хмарна, туманна погода – мінорний настрій. Але, вважаю, добре, що у фінал прорвалася узагальнююча думка, котра поставила крапку в побутовій сценці.

Першою схвалила першодрук Вероніка Плісак із Нью-Йорка. Я прокоментував: "Моя недільна радосте, сонячна пані Вероніко, здрастуйте! Ви – перша моя жадана гостя цієї ще сонної пори. Дай, Боже, Вам приємного дня та чудового самопочуття, хоча, певно ж, у Вас уже надвечір'я. Ніяк не можу з цим змиритися і звикнути з думкою, що спілкуюся з Вами, чи то наздоганяючи Вас, чи заманюючи Вас у новий день?!":

Галина Дем'янова виставила на "Фейсбуці" мій вірш "**Тополине листя**":

Досі осінню живу,
Хоч і не осінньо...
Листя падає в траву –
Листя тополине.

Вже не радість, а печаль,
Хай і сонце блисне.
Тополине листя жаль,
Тополине листя.

Три тополі стали вряд.
Мрійні три дівчини.
Обриває листопад
Листя тополине.

Ой, красунечки, літа
Прудконогі, звісно.
Журно листя обліта,
Тополине листя.

Хай вам, любоньки, щастить
І любов прилине!
Йду, і листя шерхотить,
Листя тополине.

Із-за хмари вигляда
Сонце золотисте.
Журно листя опада,
Тополине листя.

Олександр Волков прокоментував: "Якщо листя, то це нічого, а коли пух тополиний, це проблемно!".

Я відповів: "Згоден. Вже й забув, як той пух літав..."

Летить час, пане Олександр: не встигаю оглянутися, а вже грудень на порозі! І року як не було!

Бережіть себе, друзі! Та вітайте з Днем матері матусь, у кого вони ще є. І поминаймо світлими спогадами, в кого їх немає вже! Земля їм пером, а душам – Царство Небесне!".

Пан Олександр підвів ризику: "Я в 1977 році в Угорщині заробив сімну лихоманку, саме через тополиний пух. Так що він мені забути про себе не дає вже 35 років".

Не витримав – запитав у Галини Жубіль, коли побачив її появу на "Фейсбуці":

Все ж цікаво мені знати:
Ви читали Вам – присвяту?
Мовчите, як партизанка,
Із вчорашнього ще ранку!

Пані Галина тільки зараз побачила, що я присвятив їй вірш "І мені б того хотілось". Вона написала: "Пане Іване! Дякую сердечно! І не сподівалася, що потішите мене таким дивовижно гарним та добрим віршем. Та ще й з такою посвятою! Хотіла би я бути тою пташкою, що несе людству весну, відродження, пробудження, добро та щастя..."

Пане Іване! Щодня заходжу до Вас у гості! Щодня все абсолютно перечитую! То ж треба було НЕ ПОБАЧИТИ те, що мені присвячене! Диво якесь...

Сподіваюся, що не гніваєтеся на мене таку неухажну... Більше такою не буду! Дякую Вам, дорогий пане Іване, за добре Ваше серце, за ширю душу. Хай бережуть Вас Святі Небеса!"

Я відповів: "Навзаєм! Я щиро радію тому, що Вам вдається, встигається зробити, пані Галю! І дай, Боже, Вам сил, вдячних учнів та незрадливих друзів у житті!".

У понеділок 26 листопада 2012 року написав вірш "**Загадую щастя**":

Шукатиму тему – на чому б спиниться:
О, Господи-Боже, про що не писав?
А в небі ширяють так високо птиці –
Як хмара їх – в небі високому гав.

На холод, напевно: така є прикмета.
Отак розліталися – галас довкруз.
І їм в унісон – золоті листолети
Лепечуть: про що вони – не доберу.

Кружляють, як дзиги, а той – як метелик...
Уже без життя – лиш на вітрі тремтить.
І небо у хмарах таке невеселе,
І хмара із гав гримкотить з висоти.

Оркестр листопада. Гастроля прощальні:
Вкотре поринаю у звуки твої.
Даруй ля мінор свій – щемкий і печальний:
Уже за кулісою грудень стоїть.

Уже дістає він свої рукавиці,
Уже і снігами мішки натоптав.
Злітають у небо так високо птиці:

Як хмара їх – в небі високому гав.

Як знати – про що ті вішунки небесні?
Їм осінь, зима, як мені, – не однак!
І хто диригує осіннім оркестром –
Чи ще листопад, чи вже грудень, хто зна?

Я слухаю осінь – ці крики пташині,
Вдивляюся в фарби осіннього дня
Й загадую щастя моєї Україні,
Допоки ще грудень сідлає коня.

Прощався остаточно з осінню, чекаючи нового настрою і нових тем. Але поки що човгав – за календарем... Та хоч це, втішав себе, якщо інше не йде в голову. І диво: мій настрої відразу підхопила пані Галина Кравець, доєднавши до мого вірша світлину з тодішніми краєвидами пізньої осені. І прокоментувала: "Дякую Вам, пане Іване, за радість і смуток, за емоції, які Ви нам даруєте!".

Я відповів: "А я Вам – за миттєве сполучення слова та ілюстрації: хвилює вийшло. Успішного і привітного Вам дня!!!".

Після обіду Галина Дем'янова знову повернулася до своєї світлини з роздягнутою жінкою, наголосивши на високому рейтингу і своєму, і героїні:

"Круть чи верть, як не верни –
Нам обом нема ціни!".

Я підхопив миттєво і відповів:

"Хто б у тім і сумнівався!
Я конкретно – ні на йоту!
Подивився – облизався:
Непочатий край роботи!..".

Пані Галина на це зреагувала доволі претензійною шпилькою:

"Тут котів багато ходить,
Облизавшись, лиш заводять...".

Я підвів ризику під цією нескінченною темою:

"Де те "тут", коби б я знав,
Всіх котів би розігнав!
Завести так двох дівчат –
Все одно, що під снаряд!
Де світлина ця взялась –
Пані знову роздяглась!
Співчуваю, друзі милі,
Завести так в понеділок!
Спокушає – не секрет –
Так на те ж він – Інтернет".

Після цього з'явилися два знаки схвалення – від Галини Дем'янової та Віктора Свищо. Пан Віктор ще й вигукнув: "Браво!" Розважились...

Обізвалася Вероніка Плісак із Нью-Йорка після прочитання моїх нових віршів "Загадую щастя" та "Проводжаю листопад", написавши на моїй стіні: "Доброго дня, дорогий Іване Васильовичу! Так і живемо: "У вас день, у нас – ніч: Де Вкраїна і де та Америка". Говорячи Вашими словами...

Кожного разу до пізнього вечора чекаю на нові Ваші рядочки. А ще, дуже часто ми з моєю колежанкою Олею Стівенс із задоволенням читаємо Ваші вірші удвох. Пишіть, Іване Васильовичу. Пишіть, будь ласка, для нашої душі!"

Я відповів: "От Ви, мої хороші! Так Ви мене підтримуєте і тішите своєю увагою, що хочеться ще щось утнути. І дай, Боже, до ранку напишу, бо весь день відволікали домашні справи (доводиться і цим займатися, бо ніхто за мене їх не переробить).

А оце – вже рівно опівночі (як по-нашому) – дістався до комп'ютера і переконую себе, що на щось іще здатний...

Побачимо, що буде до ранку. Аж самому цікаво. Тільки треба визначитися з темою і зосередитися на ній. Ви собі не уявляєте: зараз у голові – Торічелієва пустота. І страх, що нічого більше не народиться. Потім припиниться часте серцебиття – я візьму себе в руки. І – гайда Чумацьким шляхом уяви та налаштування на стрічну мелодію, яка визначить ритм майбутнього вірша. А там і перший рядок попроситься на клавіатуру або на аркуш паперу. Тоді тільки б ні на що не відволіктися, бо може все загубитися...

Слава Богу, всі сплять, і тільки вогні за вікном. Але вони теж зосереджені і не галасливі. Можна вслухатися в те, чим найбільше схвилювалася сьогодні душа. З цим і пливти на хвилях слова.

Отак і з'являються вірші, якими хочеться почастувати і Вас, моя сонячна Вероніко, і Вашу подругу Олю. Бачите, який у мене стимул для писання і відповідальність за те, що оприлюднюю. З вірою, що це все-таки потрібно робити, оскільки написане долає неймовірні відстані і очікується аж у далекому Нью-Йорку. Фантастика. І, як бачиться, реальність.

Дякую Вам і зичу успішного та цікавого тижня. Будьмо! Чекатиму в гості. Неодмінно!"

Вероніка Плісак продовжила спілкування, написавши: "Іване Васильовичу, Ваші вірші хочеться читати та перечитувати, бо вони змістовні, справжні, а не штучно "вимучені". У Вас вони пережиті, бо в них є те, що відчулося, зачепило... Те, що пізніше виливається у поезію. Фальші нема, а це головне!"

Я подякував: "Дякую! Ви поцілили під "яблучко" (це помітила і пані Оля, схваливши Вашу думку, сонячна пані Вероніко: Ви в мене сонячною залишитеся на все життя!). Так і тільки так, як Ви зазначили, – без фальші. Інакше й не варто братися за писання.

Я бачу, що для багатьох віршування – як розвага. І Ви знаєте: це зовсім неважко – механічно нанизувати співзвучні слова (себто рими, особливо дієслівні). Але це – штукарство, така собі гра в "буріме". І що цікаво – під такими римовками з'являються схвальні значки читачів.

Я тоді запитую себе: якщо це подобається людям, то чи серйозною справою я займаюся, коли зосереджено чекаю і шукаю найточнішого слова, що передає пережите враження (без враження немає вірша: враження – детонатор пошуку виражальних засобів для унаочнення побаченого – того, що схвилювало). Саме про це й Ви пишете. А тому я відганяю сумніви і продовжую те, що вмію. І дякую Вам за розуміння та моральну підтримку. Радий, що заходите в гості. І дещо знаходите – для душі. Будьмо!!!!"

Обізвалася і Оля Стівенс: "Пане Іване! Ви наче почули наші розмови! Найсмійніше, що ці "римувальники" ще й видають книжки зі своїми "римовками"!"

А Ваші вірші без сумніву чудові – щирі і невимушені. Завжди приємно завітати на Вашу сторінку!"

Я відповів: "Дякую, мила пані Олю! Я теж втішений, що ми ставимося до літературного слова з високою вимогливістю і відповідальністю. Бо крім голої ідеї, на якій частенько "виїздять" оті затяті "римувальники", вірш має приносити естетичне задоволення читачеві. Без цього він – агітка, рекламна текстівочка, яка створюється за своїми жанровими законами. Але це не має жодного стосунку до літературної роботи. Радий, що ми – однодумці! Гарного Вам вечора!!!!"

У вівторок 27 листопада 2012 року був день народження у Юлії Тимошенко. А напередодні сталася неординарна подія: на мерії Рима був вивішений плакат із портретом лідера української опозиції на її підтримку. Я написав вірш **"На мерії Рима"**:

Я ходив цим вічним містом
Благодатної пори,
Коли травень як туриста
Запросив мене у Рим.

Боже мій, ще в тім столітті –

У двадцятім – це було.
Мікеланджело привітно
Осіяв моє чоло.

Він зустрів мене в соборі:
Там, де мати над Христом
Нахилилася у горі,
Неутішна, як ніхто.

Захололе сина тіло,
Що як мармур той, бліде.
Не змогла... Не захистила...
І від кого – від людей...

Сину мій, як жити далі?
Страдні стулені уста.
... Я завмер тоді в печалі
За розп'ятого Христа.

І нічого не забулось.
Спалахнуло вчора знов,
Як на меріі лик Юлі
Тимошенко я знайшов.

Сяяв він у вічнім місті –
Недосяжно – в вишині.
Неможливо розповісти,
Що відчулося мені.

Мов вона на волі – з нами.
І вклоняється їй Рим
За нескореність, незламність
Перед кривдником своїм.

Як же так могло це статись:
Глузд утратив світ чи ми,
Щоб отак пошанувати
Ту, що нищать в нас в тюрмі?

Краю рідний, Україно,
Це як докір вічний нам,
Що поганьблена людина
Пошановується там,

Попри всі суди неправі,
Попри бруд, принижень ляск:
В Римі лик її у славі
Сяє й серце звеселя.

Мати Божа і земная,
Захисти її – свята.
Я до лику зір здіймаю,
Як в соборі – до Христа:

Одведи гіркую чашу,
Від Голгофи порятуй!
Рим. Незламна Юля наша
Й тут бере знов висоту!

Згадувана у вірші робота великого італійця Мікеланджело Буонарроті – це "П'єта" або "Оплакування Христа" – знаменита скульптура, створену майстром у 1498-1499 роки. Знаходиться в Соборі святого Петра у Ватикані.

Вірш отримав три поширення.

Галина Дем'янова поширила на "Фейсбуці" в одній зв'язці вірші "Загадаю щастя", "Любов" та "Листопадно". Я відреагував на новинку віршованим експромтом:

І листопад, і щастя, і любов...
А хто це комбінує так – агонію!
Навряд чи сплутати цей почерк:
Я б так не зміг – хай і захочу.

Тут все важливо – до деталі.
За це й уклін мій пані Галі.
Лиш чути, як відлунує десь знов:
І листопад... І щастя... І любов!!!

Після цього пані Галина написала: "Любий Іване Васильовичу, я з Вами, як у РАЮ! Говорите віршами... Таких мужчин ціную і люблю! Вони достойні всякої пошани!".

Мені нічого не залишалось, як поставити під цими словами знак схвалення.

Переговорив із сином – домовилися зустрітися в середу обідньої пори. Якраз і за новими газетами заскочу в Будинок письменників на вулицю Банкову.

У середу 28 листопада 2012 року написав вірш "Співзвуччя":

І знову холод цей собачий.
Біля кіоску мерзне пес.
І чийсь малюк надсадно плаче:
Чи вередує, чи замерз...

Така матуся нетерпляча:
Сердиті кидає слова.
Голодний пес. Дитина плаче.
Холодний вітер підвива.

Хоч не виходь мені із дому:
Нема де оку відпочить.
І на душі така утома,
Коли отак дитя кричить –

Нестерпно. Я йому киваю:
Малюк здивовано замовк...
І тільки вітер підвиває,
Як пес голодний, а чи вовк.

Пора вітрів і падолисту.
Вина, зігрітись щоб, пора.
Таки зігрівсь. Мугичу пісню –
Співзвучну настрою й вітрам.

Присвятив цей вірш нашій співвітчизниці – колишній дрогобівчанці Олі Стівенс, котра мешкала тоді в Америці.

Ставало прохолодно надворі. А що ми хочемо – кінець осені: пора була налаштуватися на мінорні теми, а потому закохуватися в зиму, її сніги і сліпуче сонце в небі, котре, на жаль, не гріє...

Пані Оля так відреагувала на присвяту: "Дякую, пане Іване! От так і Ваші вірші – як бальзам на душу! Бажаю Вам чудового дня! Дякую, що дали моєму дню приємний початок!".

А я продовжив: "А в мене він перелився з учораšnньої вечірньої розмови з Вами та панєю Веронікою. Чудової середи, Олю! Гарного дня, друзі!".

Вероніка Плісак написала на "Фейсбуці" Ользі Стівенс: "Вітаю, Олю! Розкішний подарунок від нашого улюбленого поета – Івана Васильовича Левченка! А весь зміст присвяти тобі у самій назві "Співзвуччя" (душі, думок тощо...)"!

Я підвів ризку: "Дуже правильно, сонячна розумнице пані Вероніко! Дякую!!! Будьмо, друзі!!!".

Тішили мою душу читачі-друзі, і я від душі радів тому.

Таки вдалося мені того дня додзвонитися до свого севастопольського видавця і почути причину мовчання: у нього зупинилося обладнання. Однак, при цьому Костянтин Геннадійович запевнив, що до кінця року частинами віддрукує решту тиражу нової книги. Після такого вже й не знав, чи буду робити замовлення на нове видання, яке незабаром треба заходитися оформляти в реальну книгу під назвою "Над прірвою". Але слід було шукати інше видавництво: з Севастополем мав закінчувати. І орієнтуватися на Київ: ближче й надійніше.

Зустрівся з сином: у нього все без змін – на роботі без особливих успіхів, але сподівався, що вони неодмінно настануть (принаймні, він багато працює, опановуючи навички перемовин із потенційними партнерами, аби досягати адекватного порозуміння). Василь вважає, що на посольській роботі він, як і колеги, багато втратили в професійному сенсі, якщо не сказати – деградували. Тепер практично заново доводиться набирати форми, тренувати мізки та думати, як запрацює той чи інший економічний проект.

Заходив на колишню роботу за свідоцтвом про підвищення кваліфікації з англійської мови: у відділі кадрів з усіх працівників лише я не забрав документ. Кажуть, телефонували мені, але не змогли додзвонитися. І хоч свідоцтво мені, ясна річ, не знадобиться, але як сам факт навчання хай залишиться в робочому столі... Все ж таки виконав випускную роботу та склав підсумковий залік із оцінкою "Відмінно", набравши при цьому 95 балів, як свідчить документ із печаткою міністерства освіти і науки, молоді та спорту України!

З подивом довідався про те, що тепер за моїм робочим столом розмістили колишнього представника Уповноваженого з прав людини (вважай, заступника Омбудсмана України) Володимира Яценка, а віднині – завідувача відділу інституції, в якому чотири працівники...

Ніяк не міг зрозуміти, для чого Володимир Михайловичу таке приниження, передусім моральне, адже він на рік старший за мене, отже, мав право вже два роки перебувати на пенсії. Але чоловік тримається роботи, як воша кожа...

Атмосфера, як вдалося відчути самому, важка в колективі: Ольга Кузьміна твердила, що працівники практично не спілкуються між собою. І ладна була вже написати заяву на звільнення, однак ще хотіла б допомогти матеріально синові, якого самотужки ставить на ноги. Бідкається, що "урізали" заробітну плату, хоч і не занижили статус. Зараз соціальна пенсія становить понад п'ять тисяч гривень (врешті – дуже висока). Але не факт, що коли нараховуватимуть пенсію державного службовця, вона буде мати максимальний високий рівень (за невисокої зарплатні це виглядає проблематично).

Чесно кажучи, я б не став так зволікати зі звільненням. Син же вважає, що я повинен іти працювати, принаймні викладати в якомусь із вузів. Вкотре довелося пояснювати, що така робота втрачає сенс, бо доводиться працювати безоплатно. Здається ж, ще не комунізм...

Однак мої навички, зокрема викладацькі, ще знадобляться: телефонував Олександр Лук'яченко з Севастополя – у нього все було гаразд із новим інформаційним проектом. Він почав будувати студію в районі зупинки "Студмістечко". Вважав, що ми ще попрацюємо разом. Я вже так не думав, але не відмовлявся допомогти, якщо буде де жити: ясна річ, не самому, а з дружиною.

У четвер 29 листопада 2012 року написав вірш "**Люзія кадру**":

Душа завмирає, як бачу кіно
Із юності. В кадрі – артисти,
Яких вже між нами немає давно...

Живі ж – наче тліюче листя...

Такі вже підтопані, німічні вкрай:
З ціпочком, а то й нерухомі...
Душа ціпеніє, як бачиш екран
І їх, невлаштованих, вдома.

Ілюзія кадру. Зупинена мить.
Із сумом у дзеркало глянеш:
Те ж тліюче листя, зів'яле – і ми,
Хто завжди по той бік екрана.

Нікому не хочеться, дійсно, старіть.
Але ж не відміниш закони природи.
Хіба що в кіно можна кадр повторить,
У кадрі – увічнити вроду.

Душа завмирає: це – ми і про нас,
Як в них, у сьогоднішніх, теж ми...
Спасибі кіно за збережений час.
За те, що так серце бентежить.

Хай іншої юні сьогодні пора,
Та наше кіно відбулося.
Ми – ретро. А кіноекран
Не хоче в це вірити й досі.

Які ж ми красиві на нім, молоді,
Зостанемось, хай ілюзорно,
Такі, як артисти, відзняті тоді.
Спасибі за показ повторний.

Душа завмирає: вдивляюся знов
В обличчя знайомих артистів.
З далекої юності – наше кіно.
Бентежне – у час падолисту.

Присвятив вірш колезі-журналісту Петру Кулинцю. Правда, Петра Ананійовича того дня не було на "Фейсбуці", а тому жодної реакції на першодрук. Так би мовити – від іменинника...

Тепер треба було готуватися до проводів календарної осені та зустрічати зиму – підоспіла! Не встиг і озирнутися!

Поет В'ячеслав Романовський схвалив моє вчорашнє "Співзвуччя": "Гарний вірш – зворушив!".

А Василь Ковтун додав: "Я б сказав – дуже гарний! Чудовий!".

З'явився коментар і Галини Дем'янової: "А ще краще давайте візьмемо дитя і потанцюємо, Іване Васильовичу!".

Я відповів: "Як не прикро, а мене геть уклала простуда в ліжко. Ну ніяк не можу допетрати - звідки така на мене пошесть?! Тільки, коли дружина пішла на кухню і готує вівсянку (в боротьбі за здоров'я вона безкомпромісна: ніякої писанини!), зміг дістатися до комп'ютера та побачити моїх гостей.

Яка радість, друзі, що Ви не тільки читали, а й залишили свої добрі слова мені на втіху! Дякую! Пані Галю, потанцюємо, обов'язково, от тільки б перестати бухикати!

Пане В'ячеславе та пане Василю, Ви вже, дорогі, відстійте вахту в Її величності лірики, а там і я підпряжуся! Сьогодні зранку вже відпускає. І я мрію знову потрапити на вулицю. Не вдасться реально – хоч подумки. Бережіть себе, друзі! Адже – грудень стукає у двері!".

Пані Галина зазначила: "Одужуйте, Іване Васильовичу! У мене малий теж захворів, також бухикає. Всі плани помінялися... Але нічого – все буде гаразд! Бережіть і Ви себе! Скільки там тієї зими...".

Я цілком згодився: "Та й я ж про те – потанцюємо! Дякую! Хай би були всі здорові, пані Галю! Будьмо!!!"

А після "Фейсбуку" все-таки подався в магазин та на базар, щоб придбати дружині її улюблені ананаси, ківі та торт "Прага": того четверга виповнилося 16 років нашому подружньому життю.

Цікаво, що я це пам'ятаю, а вона вже не згадує... Мабуть, через свою клятву менопаузу!.. Коли я приніс подарунки, з вуст дружини злетіло: "А з якого це приводу така розкіш?" Я сказав, що будемо святкувати та вітати тих, хто має перші ознаки глибокого склерозу. Еля зашарілася і запитала знову: "А що, сьогодні – 29 листопада?". От уяви собі, моя дорога жіночко, що це так і є. Запрацювалася!..

На "Фейсбуці" прошмигнула новина про те, що з їдальні Верховної Ради України звільнили офіціантку, яка наплювала в суп депутатові-комуністу...

Я, не роздумуючи довго, написав віршик "**Плювок**":

Ой, які ж недобрі вісті
Із самого ранку:
Наплювала комуністу
В суп офіціантка.

Діло дуже непросте:
Тут хоч стій, хоч падай:
У їдальні сталось те –
У Верховній Раді.

Депутат поїсти сів:
В мисці – замість м'яса,
Наче глист у всій красі –
Специфічна маса...

Не повірите – плювок.
Це вже вам не муха...
Миттю всіх на килимок –
Збіглася обслуга.

Гвалт і крик – тьма запитань...
Пояснила жінка:
З політичних міркувань
Плюнула в тарілку.

Вже не знала, як інак
Висловить незгоду:
От і плюнула вона
За обман народу...

Річ ясна: звільнили вмиль
Дивну протестантку.
І навряд хто б захистить
Міг офіціантку.

Сталось це в різдвяний піст.
Ясно – не порядок.
Тільки ж глист і в Раді – глист,
У Верховній Раді.

Галина Жубіль, прочитавши вірш "Глюзія кадру", написала: "Ми – ретро. Це правда... Але, пане Іване, ретро завжди в моді. Не сумуйте, що летять літа: вони прожиті гідно, ними гордитися треба! Одужуйте і творіть. Будьмо!"

Я відповів: "Та стараюся вже, як могу. Бачите, ще й на "Плювок" спромігся: добре, що дружина пішла на роботу. Тепер сам – роблю, що заманеться. От тільки сім потів з мене сходять. Та лякаю стіни бухканням. Як дід старий... От Вам і ретро. Та не будемо про сумне. Гарного Вам вечора, пані Галю, будьмо, друзі! Дякую, що заходите в гості. А, бачте, "Плювок" так ніхто й не наважився поширити. Але то вже не моя печаль..."

Через кілька хвилин першодрук поширили Галина Жубіль, Антоніна Євтодюк, Валерій Терзі та Михайло Костюк.

Микола Владзімірський уточнив: "Усе правильно. Окрім того, що це новина з сайту брехливих новин... Є такі сатиричні "Файкові новини". Борщенко наплювала в суп... Публіку таким чином веселять".

Я відповів на це: "Як про мене, колізія – десята річ. Суть у висновку: аби менше було глистів у парламентській сесійній залі. Хоч, може, й марне сподівання. Та все ж..."

Пан Микола заперечив: "Ну які вони глисти? Це шашіль..."

Я підвів ризку: "Що шашіль, що глист – здорове тіло їсть".

Микола Іванович, а за ним і Вероніка Плісак, поставили під цим коментарем значок схвалення.

Вийшов із Інтернету і миттю в ліжку, бо аж нудити стало: не розумію, де я міг підхопити простуду – надворі п'ять градусів тепла. Що ж буде зі мною взимку?! А так хотілося піти на вечір, присвячений 80-річчю поета Михайла Ткача: захід мав відбутися у Будинку письменників наступного дня о 17 годині.

Цікаво, що на 5 каналі у підсумковій програмі "Час", у якій взяли участь дипломат Роман Безсмертний та архієпископ греко-католицької громади Любомир Гузар, про інцидент у ідальні Верховної Ради України, говорили як про реальний, а не вигаданий факт. Отож, я зовсім не погрішив проти істини. Навіть сюжетно.

Галина Дем'янова розмістила на "Фейсбуці" чорно-білу світлину туманної осені, яка входить у зиму. Я прокоментував: "Піду в туман, у чорно-білі сни. Зима й зима... Діждатися б весни!"

Під кінець – прикра звістка: сьогодні на кладовищі "Лісне" поховали автора роману "Меч Арея" Івана Білика, котрий пішов із життя на 83 році. Земля пером великому трудівнику літератури, основний твір якого після з'яви 1972 року дуже довго шукав дорогу до читача, та все одно знайшов. Автор же став Шевченківським лауреатом. Справедливість узяла гору. І слава Богу!

У п'ятницю 30 листопада 2012 року – в останній день осені – написав ще один ліричний вірш "Невтішна коханка":

Я в коханки побував
На імення пізня осінь.
Сива-сива голова,
А туди ж – у гречку – й досі...

От де душу вже відвів:
Находився-надавився.
На зеленій ще траві
Золоте іскриться листя.

"Хочеш золота – бери!
Пригодиться, – каже, – вдома"...
Я їй теж наговорив –
Аж невдобно і самому...

За дарунок золотий
Обіцяв щось незбагненне...
"Може, – каже, – ти й сватів
Вже дозрів заслати до мене?"

Але ж ти невдовзі йдеш

За моря десь, океани...
"Так і ти зі мною теж:
Вдвох – так вдвох уже, Іване!"

Я тоді: зажди, зажди –
Кардинально це так дуже.
А вона мені: "Іди
Й обміркуй усе, мій друже!"

Що робити тут було:
Я додому – там дружина
Каже: "Борщ уже схолов.
Подивись – котра година!"

Далі мовила з смішком:
"Нагулявся! Ти весь Київ
Пішки, мабуть, обійшов?"
Я кивнув. І борщ весь виїв.

А прислухаюсь вночі:
Хлипа дощ. І так голосить:
Хтозна – вітер, може, чи
Та коханка – пізня осінь.

Уночі голосить, вдень...
І не знаю: легше стане,
Якщо осінь піде десь
За моря, за океани?..

Відчувалося: незабаром стане зовсім зимно – за день-два. А зараз – прощально-листопадно, мінорно. Тому й настрої такий у рядках. Сьогодні зранку не зміг побігти на вулицю – зовсім простуджений. Дай, Боже, відлежатися, щоб увечері доїхати до Будинку письменників. Треба берегтися – нічого іншого не випадає.

Знову порадів світлинці, яку виставила на "Фейсбуці" Галина Дем'янова, зробивши напис під нею: "Вже вечір – в ніч. Вечірня втома. Димок. Вогні. І шлях – додому".

З'їздив на вечір. Але ледве висидів до кінця: розболілася голова та горло. Аж незручно було бухикати, коли тріо "Либідь" натхненно виконувало відомі пісні на слова великого буковинця Михайла Ткача (26 листопада 1932 – 3 квітня 2007 роки).

Придбав роман-хроніку "Сніг на зеленому листі" Василя Фольварочного, який зробив напис: "Шановному Іванові Левченку – на добро! Щиро Ваш Василь Фольварочний". Роман на документальній основі розповідає про життя та творчість великого поета-пісняра, автора всесвітньо відомої "Марічки", яку ми всі стоячи виконали під завісу вечора пам'яті про Михайла Миколайовича (до речі, на заході була і дочка поета Марійка: вона щиро дякувала присутнім за пошанування 80-річчя батька). Звучали і "Ясени", і "Сніг на зеленому листі", і "Мама-Марія", і "Прилетіла ластівка" та інші широко відомі пісні.

В суботу 1 грудня 2012 року – на 21 річницю Всеукраїнського Референдуму про Незалежність України – написав та поширив вірш "Де живе Марічка":

Чогось гірчить мені без краю
Наш Референдум крізь роки:
Так ніби Прапор виривають
З моєї вірної руки.

А я ж несу його несхитно,
Бо я – це ми. А ми – народ,

Котрий сказав: ми є на світі,
Як Україна і Дніпро.

Учора пісня завітала,
Що наспівав Михайло Ткач,
І мов жебрачка та стояла
Десь – у віддалених кутках.

Прийшли, спасибі, буковинці,
Вклонитись низько земляку.
Щось промовляли поодинці –
Як у віддаленім кутку.

І "Ясени" його, й "Марічка"
Пливли так ніжно у серця
На Вісімдесятиріччі
Усенародного співця.

Мені так гірко-гірко стало,
Чому така душі краса
Лунає у маленькій залі,
В палацах же – гучить попса?

Твій Референдум, Україно,
Це вибір серця – не інак.
Чом живемо, як на чужині,
Хоч стрель, я не збагну ніяк!

А я б хотів на кожному кроці,
Щоб ти звучало – слово вічне,
Як це в Ткача: "... на на тому боці,
Де живе Марічка!"

Шануймо вибір свій, вкраїнці,
Вітчизни доньки і сини,
Допоки в душах пісні дзвін цей –
Ткачеві ніжні "Ясени".

Отож, присвятив вірш легендарному поету-пісняру Михайлові Ткачу. А заодно привітав усіх із Днем нашого Всенародного вибору! Аби бути справді – незалежними, жити соборною державою, де понад усе – народна воля, народовладдя. Шкода, що і 21-ї річниці цієї вікопомної події ми мусимо говорити, що перебуваємо тільки на початку цього життєствердного шляху. Але перший крок – найважчий. І його зроблено. Будьмо гідні цього кроку. Бо – українці. Ім'я зобов'язує!

Микола Гладкий поширив на "Фейсбуці" відеосюжет із "Надзвичайних новин" Костянтина Стогнія – "Мексика. Чи буде кінець світу?".

Аби хоч трішки заспокоїти глядачів матеріалу, де стверджується, що так, як колись від метеориту, що впав на землю, зникли динозаври, отак від апокаліптичного парадну планет 21 грудня 2012 року, зникне сучасна цивілізація, я прокоментував досить іронічно проголошений майя кінець світу: "Ми – не динозаври, пане Миколо, а українці – не вимremo! Гарних Вам вихідних, друзі! От тільки жаль дівчат, котрих отак нещадно далекі майя скидали в колодезь, а потім ще й добивали залізними прутиками..."

З нами цей номер не пройде! Святкуймо 21-шу річницю Референдуму про Незалежність України! І хай це більшою мірою зігриває наші душі, аніж холодить їх жахання Апокаліпсисом!"

Вихідний недільний день – 2 грудня 2012 року – розпочав ліричним віршем **"Напишіть мені"**:

Напишіть мені листа,

Що ваш день пройшов без болю,
Що ви дякуєте долі,
Хай вона і непроста.

Що як мило у природі,
Так вам тепло на душі.
І, звичайно, напишіть,
Що в родині мир і згода.

А в постскриптумі про те,
Що розсіялись тумани.
Що кохаєте й кохана
І щасливо живете.

Я повірю й на цей раз,
Навіть стислій СМС-ці,
Що у вас усе честь честю,
І дарма турбую вас.

Але потім, між рядків,
Прочитається напевне,
Що ви хочете від мене
Цих розпроклятих листів.

Я їх знов і знов пришлю.
Вам це знати необхідно,
Що мені ви й досі рідна
Що я й досі вас люблю.

Що там діється – в душі –
Це непросто пояснити.
І щоб далі міг я жити,
Що завгодно напишіть.

Не діждався на цей раз:
Поза чергою я – знову.
Боже, що там – два-три слова.
Але тільки щоб від вас.

Виставив першодрук в Інтернеті. І зайнявся домашніми справами: треба було допомогти дружині з приготуванням їжі, бо вона наступного тижня виїздила до Севастополя.

Коли я залишаюся один на господарстві, не дуже зважаю на те, що б там поїсти. Коли вдвох – інша справа: хочеться чимось незвичним побалувати свою другу половинку. Потихеньку переходимо з м'яса тваринного на морепродукти. І стає легше дихати...

Львів'янка Наталя Козачук розмістила на моїй сторінці на "Фейсбуці" світлину, де спить роздягнена жінка, літаючи на білому простирадлі над ріками, лісами та старовинними замками... Я прокоментував жартівливим експромтом:

Ти все під себе підібгала.
Заснула й десь всю ніч літала.
Я теж хотів... Якби ти знала:
Який там сон – без одіяла!

Ще й ти роздягнена лежала...
Ну це вже – на межі скандалу!

Але – добраніч – спить Наталя!

Утішусь: є десь покривало...

Потім поглянув, як реагують користувачі "Фейсбука" на новий вірш "Напишіть мені": колосально – за якісь півгодини відбулося шість поширень першодруку! Це зробили Галина Дем'янова, Анна Наталенко, Микола Гладкий, Олександр Волков, Петро Кравчук і навіть Микола Владзімірський. А потім ще – Валерій Терзі та Галина Жубіль. До кінця дня вже було 13 поширень! Потрапив у ціль – схвилювало! Втішаюся, як мала дитина. А Еля пішла до перукарки...

Порадів за юну україночку Настю Петрик, котра зі 138 балами перемогла на дитячому Євробаченні-2012 у далеких і давно для мене близьких Нідерландах, де я був у гостях у великого Рембрандта. Сказати, щоб це було для мене несподіванкою, не можна, бо дівча того року чудово справилася зі співом у дуєті з російським королем естради Філіпом Кіркоровим, виконавши пісню Ірини Білик "Сніг", виграла пісенний конкурс "Нова хвиля" у Росії, а також готувалася співпрацювати з популярною співачкою Валерією. І от ще одне міжнародне визнання – всієї Європи. Так тримати!!!

До цього повідомлення логічно було додати новину про те, що харків'янка Ганна Ушеніна стала чемпіонкою світу з шахів! Колосально! Це вперше за 21 рік Незалежності України.

Галина Дем'янова виставила на "Фейсбуці" рекомендації щодо поправки мого (та й не тільки!) здоров'я, написавши: "Дорогий наш Іване Васильовичу, їжте багато фруктів, попийте чайок і швиденько одужуйте!"

Поетам хворіти не можна, а тим більше тим, що пишуть вірші щодня і не мають вихідних! А прогулювати не гоже! Вам здоров'ячка! Дай Боже!".

Я відповів: "Ой, Вашими б вустами та мед пити, мила пані Галю! Дякую за світлі слова та турботу. Вже всі від мене відвернулися і махнули безнадійно рукою: давав обіцянки, що кину сидіти за комп'ютером, кину вірші, буду нормальною людиною, стежитиму за здоров'ям і дотримуватимуся всіх рекомендацій лікарів. Жодної з цих позицій я не виконав. Маю тепер проблеми і ще більше болячок. Однак знаю твердо, що як тільки покину писання, буде ще гірше. А тому все йде в потужному – себто динамічному – режимі: скільки встигну – те й моє.

Зичу всім чудового вечора і гарного самопочуття! Насолоджуймося плюсовою температурою, бо зовсім не за горами і сніги, і морози, і простуди, і малина з чаєм! Бережіть себе, друзі!!!".

А Олександр Сталів закликав до припинення гострого поведження з тими, хто намагався керувати державою і шукав виходу з ускладнень у житті: мовляв, боротьба волі не дає...

Я відповів на це так: "Дорогий пане Олександрє! Ваш підхід цілком прагматичний і перспективний. Тільки налаштованість на позитив і творення дає впевненість у досягненні порозуміння і зближення між людьми. Однак це не виключає і критичного ставлення до аналізу реалій життя, особливо стосовно негідників на всіх рівнях – побутовому і найвищому – владному.

Щиро зичу успіхів на цьому шляху, вітаючи Вас і Вашу чарівну дружину Елладу. Ваш Іван Левченко".

Отримав просторову і емоційну вдячну відповідь Олександра Сталіва. Далі пішла дискусія з іншими відвідувачами "Фейсбука". Я вийшов з неї реплікою: "Дай, Боже, ставати нам кращими та розумнішими. І головне, що серед нас живуть такі світлі люди, як пан Олександр, його мила Еллада, котрі стурбовані втратою гармонії у світі, передусім між людьми. Сподіваюся, що стараннями таких людей, як вони, можна буде почути всім: треба жити любов'ю та пошануванням одне одного, інакше здичавіємо і втратимо своє людське призначення на Землі – бути людиною розумною. Світлич думок, друзі, і справдження їх!"

Редактор Запорізького обласного телебачення Лариса Мала повідомила про те, що на майно екс-директора Державного заповідника "Хотриця" Костянтина Сушка запорізька Феміда наклала арешт (його борг нібито становить 70 тисяч доларів). А тепер і квартира, і навіть одяг не належить господареві.

Я написав під цим повідомленням: "Вітайте Костянтина Івановича, пані Ларисо! Я абсолютно переконаний, що він – людина чесна і благородна, сильна і непідкупна – здолає будь-які труднощі на своєму шляху, щоб дійти істини в своїй багаторічній боротьбі за правду, за істинну історію Хортиці і України в цілому!"

Пані Лариса відповіла: "Дякую, пане Іване! Передам від Вас привіт і Ваші щирі слова підтримки".

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 30 квітня 2017 року, місто Київ

Розповідь 50

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Не спалюй крила", "Зажурений голуб", "Причастя грудня", "В селі", "Похвалила", " Як сміялася вона", "Перший сніг", "Базар", "Музикант", "Голубка з оливою", "Не спізнитися б!", "Зате вміємо співати", "Стрічаю грудень", "Мій ангел", "Путівник", "Сніжить" та "Напутнє слово", котрі з'явилися на світ божий 3 – 11 грудня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У понеділок 3 грудня 2012 року зазначив у своєму нотатнику: "Ет, яка досада: просив його, просив цього понеділка – не приходь сьогодні, а давай – узавтра, коли вже вівторок буде! Який там біс – і носом не повів: приперся! Та ще й з самого ранку. Що ти вдієш – доведеться зустрічати! Вже який є, аби тільки неважкий!

Крім того, в Інтернеті з'явилася інформація, що в Києві випав сніг. Виглянув за вікно, а там – мрячить. Не виключено, що дощ перейде в сніг... У всякому разі стало холодніше. Осені як не було! Зима...".

Написав того дня ще один ліричний вірш "Не спалюй крила":

Якби піднять тебе до неба,
Була б ти сонцем і зорею.
А я, стриножений землею,
Сягав лиш подумки б до тебе.

Яка була б нестерпна мука:
Знать, що ти є, і – недосяжна.
Напевне б, з відчаю я зваживсь
І крила змайструвать на руки,

Щоб повторити злет Ікара:
Я б спрямував до тебе крила,
І хай би віск ти розтопила
І за зухвальство була б кара –

З небес упасти і розбитись.
Та краще так. Ніж очі бачить
Такі байдужі – з криги наче.
І нічим лід той розтопити.

Я мов з тобою. І без тебе.
Оце доживсь до панацеї:
Нехай би сонцем і зорею,
Як в серці, стала ти – на небі.

А потім геть прогнав цей намір.
Хай вже як є, аби лиш поруч.
Ми не одну здолали гору.

І не остання ця між нами.

Я терпеливий. Почекаю.
За все, в чім винен і невинен,
Беру на себе всі провини.
Не спальною крила лиш, що маю.

Мене здіймає над землею
Із серця слів щасливий щебет,
Щоб знав весь світ – земля і небо,
Що ти є сонцем і зорею.

Таке життя – минають роки, ліризм та романтизм стосунків між чоловіком та жінкою піддаються випробуванню. А так хочеться, щоб вони тривали якнайдовше і не іржавіли...

Галина Дем'янова поширила на "Фейсбуці" світлину, на якій обнімаються двоє молодих людей, а їх обох обплутують нитки з двох величезних клубків. Я так розшифрував цю метафору:

Любов – життя із двох життів,
Як нить на двох із двох клубків:
Аби розплутать ті клубки,
Слід вдвох чинить все залюбки.

Не лячні виклики турбот,
Коли є справжньою любов!
Які б не випали клубки,
Живіть-любіть, як голубки.

Пані Галина була в захваті від експромту, котрий народився на її очах. І мені стало приємно на душі від такої солідарності.

Опісля все згорнув і – на ринок: треба було купити свіжої води та молока. Час і про земне подбати!..

Після обіду таки ж пішов сніг. І поумалося: дай, Боже, щоб він потримався і не розтанув, бо надворі ще була плюсова температура. Завтра може бути зовсім по-іншому. Доживемо до вівторка...

Зробив нову редакцію вірша "**Зажурений голуб**", який уперше був оприлюднений в останній книжці "Заберу тебе в сон" і датований 6 грудня 2011 року:

Підмітають вулицю
Молоді вітри.
Сизий голуб журиться
Зимної пори.

І летіти холодно,
Й голодно в цю мить.
Що ж мій, сизий голубе,
Будемо робить?

Де ж тепер чудесниця –
Осінь золота?
Будем марить веснами,
Мій невтішний птах!

Клюй-но хлібних крихіток.
Та до сховку час.
Вже в дорозі віхоли
Снігові – до нас...

Підмітають молодо
Вулицю вітри.
Дочекайтесь, голубе,
Теплої пори!

Сніг. Біліє вулиця.
Даль сховав туман.
Сизий голуб журиться:
Голодно. Зима.

Разом із ним виставив на "Фейсбуці" і вірш **"Причастя грудня"** від 9 грудня 2011 року з тієї ж книги **"Заберу тебе в сон"**:

Не лебеді сіли,
Не сивий туман –
На білих на крилах
У гості зима.

Як бджілки пухнасті,
Лапатий цей сніг.
Зимового щастя –
У вулик мені...

Промінчик прогляне –
Закінчиться лет.
В долоні розтане
Упійманий мед.

Розтане – заплаче
Сльозинка води.
Таких ще не бачив
Солодких медів...

А бджілки пухнасті
Метляють кругом.
Іду я з причастям
Від грудня мого.

Це явлена ласка
Зими – перший сніг.
Хто вірить у казку,
Повірить мені.

Валерій Терзі поширив обидва твори, як і до цього **"Не спалюй крила"**, і прокоментував: **"Дякую Вам, друже Іване, за плідний понеділок!"**.

Та я й сам задоволений зробленим. Особливо після ще одного коментаря, який зі Львова надіслала Галина Жубіль: **"І в нас зима – з першим снігом, але без морозця. Тож не надто довго будемо тішитися близьною доріг і дахів..."**

Але зараз казково гарно, точнісінько, як у Вашому вірші, пане Іване! Дякую! Будьмо!"

Галина Кравець поширила на "Фейсбуці" світлину, на якій чотири зебри дивляться в об'єктив, а та, що посередині – одвернулася. Я прокоментував: **"Якщо не влаштовує перспектива, що відкривається, повернися до неї сідницею!"**.

Тільки написав ці слова, як рухнув справа мій зуб "мудрості", що був під сталеву коронкою. Натомість залишилися корінці та яма, ніби упав на землю снаряд чи метеорит і залишив по собі вирву. Треба було діждатися травня наступного року і вирвати рештки зуба, коли вдасться поїхати до Севастополя.

Отак воно все колись руйнується і перестає виконувати свою функцію за прямим призначенням...
Дійшла черга й до зубів – стираються, зношуються, випадають... Прикра ситуація, що й казати.

У вівторок 4 грудня 2012 року віруючі люди святкували Введення в Храм Пресвятої Богородиці.
Надворі лежав сніг і замерзли калюжі. Зима – не додати і не відняти.

Згадав свого друга Федора Михайловича Химича з Малої Токмачки і присвятив йому щойно написаний вірш "**В селі**":

Пора вітрів. Пора морозів.
І сподівань нових пора.
Косар свою повісив косу.
І на озимі позира.

Попорав – їсти дав худобі,
Приніс люцерні для кролів...
То те, то се отак поробиш,
І день – не зчуєшся – злетів.

У хаті блима телевізор:
А хай би що там мерехтить...
І навіть кіт туди мармизу...
Хурчить: на те вони й коти.

А жінка, де ж їй, біля плитки.
На салі смажене шкварчить.
І кіт вже зирка на найдки,
Бо не полюється вночі...

А у дворі Шарко зайшовся –
Чи не з сусідів хто там, глянь?
Та ні – собака на морозі,
Аби зігрітись, кружеля...

Ну-ну, Шарко, давай – у буду:
Та не лижись – анциболот!
На ковдру ляж – тепліше буде.
Вважай, зими ще не було.

А завірюхи як закрутять,
Тоді в сарай, а поки – ні.
Полежав мить. І знову люто
Зірвався – як оскаженів.

Темніє... Ніч іде до хати.
Заснуло все. Лиш у дворі
Так скімлить пес – Шарко кудлатий:
Самітно й зимно в конурі.

І хоч-не-хоч: твій сон, як здимів:
О п'ятій знову – за своє...
Посипав сніг – укryw озимі.
І на душі тепліш стає.

Дай, Боже, щоб ми ще зустрілися. Хай вродить йому пшениця! А влітку, як усе буде благополучно, поїдемо на море і цілий тиждень грітимемо свої спини під цілющим чорноморським сонцем. Так ото думалося-мріялося тієї зимної пори...

Не витримав – знову написав листа своєму севастопольському видавцеві Костянтину Потакову: "І все-таки, що ж відбувається, дорогий Костянтине Геннадійовичу? Ви запевняєте, що окремими партіями будете надсилати тираж, а віз і нині там! Другий тиждень минув після нашого попереднього спілкування, а Ви ні найменшого руху назустріч!

Ніяк не збагну: що Вас могло так змінити за неповних півроку?! Ми ж працювали весь цей час на повній партнерській довірі! Чи для Вас головне отримати гроші (причому відразу, негайно і в повному обсязі!), а там хоч не розвидняйся! Але ж це непорядно, м'яко, дуже м'яко кажучи.

Як Ви не можете (чи не хочете) зрозуміти, що я теж якимось планую своє життя, зокрема, як розпорядитися тим, що виходить із-під мого пера та оприлюднюється, передусім з допомогою друку?

Як автор і людина, я давно не відчував такого образливого і принизливого стану, більш того – бездушного ставлення до себе. Знаю свою слабкість – безмежну віру в краще в людині. Інакше ніякої б довіри не було між нами. Але ж не можна ж так зловживати цим. Тим більше інтелігентним людям. Це – неприпустимо, бо непристойно. Навіть і не знаю, якими ще словами можна достукатися до Вашої свідомості, до Вашої душі?!

І все ж залишаюся в повній упевненості, що найближчими днями отримаю не тільки відповідь, а й обіцяний тираж. Адже книга датована 2012 роком, а до кінця його залишилося вже менше місяця.

Чи, може, Ви розраховуєте на кінець світу, проголошений майя на 21 грудня 2012 року? Хочу Вас щиро розчарувати – цього не станеться.

Вважаю, Ви християнин, а по-божому слід віддати борги перш, ніж постати перед Страшним судом.

З тим і залишаюся Ваш Іван Левченко. 4 грудня 2012. 14 година 14 хвилин за київським часом".

Боюся: марна трата часу... А втім – наберуся терпіння: більше чекав!

Галина Дем'янова знову виставила на "Фейсбуці" світлину з зимовим краєвидом, яку я тут же прокоментував чотирма рядками:

І срібен цвіт – між кольорів,
Сніги, синички, снігурі...
І сосни в шубках у пухких.
На ніжках – срібні чобітки.

Світлина гарно вписалася як ілюстрація до мого вірша "В селі", поширеного панею Галиною. Отримав значок схвалення від авторки світлини.

У середу 5 грудня 2012 року спромігся на жартівливо-іронічний вірш "**Похвалила**":

В того – гроші... В того – фалос...
А бува – і два в однім...
А за що мене ти хвалиш –
Невтямки оце мені.

Віршів зроду не читаєш.
І скажу відверто я,
Другий рік мене діймає
Менопауза твоя.

Але чув по телефону,
Як хвалилась ти комусь,
Що найкращий – це законний,
Себто я – законний муж.

Тільки радості тут мало:
Шепче ревність, як змія:
З ким мене ти порівняла,

Як найкращим вийшов я?

Ти відчула це, напевне,
Як я їм себе і злюсь.
Пригорнулася до мене
І промовила: "Люблю".

Пояснила: "Я кохаю.
Знаю вади всі твої,
Але їх не помічаю,
Мов нема у тебе їх.

І пиши, як хочеш, вірші,
І що хочеш, те й роби,
А мені ти наймиліший,
Хоч бува, що ладна вбить...

Це як щось в собі там носиш
І накручуєш себе.
От скажи: тобі не досить,
Що кохаю я тебе?

Похідне все – секс і вірші.
Й менопауза мине.
Ти для мене наймиліший.
І кохаєш ти мене.

Я й без віршів про це знаю,
Ти всі сумніви облиш".
Я щасливо посміхаюсь:
Відчуваю – буде вірш.

Може, з того й зиску мало.
Та я в іншому – не мастак.
От читала б... Але ж хвалить.
За що, хтозна. Але так.

Теж нічого не додаси й не віднімеш: саме отак побутові стосунки перетікали (та й донині!) у мою писанину. Але я радий, що й вони (наші подружні взаємини) наснажували віршований рядок. Щось народжується нове, і немає застою: рухаємося далі.

Залишався один – дружина збиралася на залізничний вокзал. У мене ще й досі був простудний стан, але вже почувся набагато краще. Ще б не боліла голова, як напередодні: мабуть, на погоду...

Знов звернув увагу на світлину Галини Дем'янової, на якій були зафіксовані пристосування для приготування чаю. Я прокоментував:

"Так неначе ув Австралії...
Йду чайку попий до Галі я..."

Пані Галина виправила мене:

"Прошу, прошу до Галини,
Але чай цей з Аргентини".

Я продовжив спілкування, пояснивши свій промах:

"Не одужав – от причина:

Це ж мате – із Аргентини!
Все одно йду до Галини –
В неї чай є і малина.
Та й сама, як цвіт, Галина.
Нащо нам та Аргентина!
Чи далека там Австралія.
Ви, як хочте, йду до Галі я!!!".

Пані Галина вела далі, перемішуючи прозу з віршуванням: "Правду кажете – то мате, котре корисно споживати, але в нас є ще й малина. Та й сама, як цвіт, Галина... Нащо нам та Аргентина?!".

Я підхопив цей коментар:
"Так і я ж ото про те!
На кий біс нам те мате,
Як в самих нас чай росте.
Вже чим є, пригостите!

Навіть як нема що пити,
Буде любо посидіти.
Добре слово – й цього досить:
Щось душевне серце просить!".

Пані Галина несподівано повернула в інший бік:

"Зразу видно – українці...
Ні в кишені, ні в ... ширінці".

Я обурився і зазначив:

Ну, дарма Ви так, Галинко,
Непоштиво про ширінку...
Ще працює, мовить рад,
Хоч "б/у" там апарат...".

Пані Галина пом'яшала:

"То ж заходьте на сторінку !
Будем разом мате пити,
Жартувати, говорити....
Не pomoже чай з малини,
Будем пити з Аргентини!".

Я вже хотів підвести ризику під ранковою словесною гімнастикою, написавши:

"От по-нашому, йй-право:
Попили чайок на славу!
Ще – пігулки та вівсянка.
І покінчимо із ранком...".

Але пані Галина продовжила:

Гарну маємо державу,
Ані їсти, ані пити,
Лиш душевно говорити".

Після цього я все-таки намагався вийти на фінал:

"Які ми, така й вона.
Гарна пісенька у нас
І сердечна в нас розмова –
Починаймо її знову!".

Пані Галя не спинилася і відновила римування – пішло натхнення:

"Ось і висновку дійшли,
Що держава – то є ми!
Влада добре про це знає,
То ж на нас усе спирає
І народ свій зневажає!".

Я відповів, розвинувши, але з натяком, що маємо ставити крапку:

"Очевидно, як ніколи:
Ми – у замкненому колі.
Треба, щоб змінить щось в нім,
Облаштовувати дім.
І почати, я гадаю,
Як належить, Галю, з чаю!".

Пані Галину знову повело в мандри:

"Справа добра – чай той пити,
Про добробут говорити,
Але де нам взяти чаю?
До Австралії злітаю,
Потім знову в Аргентину,
Щоб підняти Україну,
У Канаду, США, Європу...
Все ми робим через попу!
Влада долари рахує
Всіх нас за кордон готує:
Краще йдіть у найми, дітки,
В нас немає заробітків.
Ось історія про чай...
А допоможе нам Китай".

Я заперечив і повернув усе на круги своя:

"Ой, сумнівно, що допоможе!
Там їх стільки – не дай, Боже!..
Ні, вже краще нам самим
Облаштовувати дім.
Тільки – з путніми людьми.
Не останні ж в Бога ми!".

Інші користувачі тільки встигали ставити свої значки схвалення. Розважилися!

Опісля вийшов до дружини на кухню пити каву, а потім читав нарис Володимира Висоцького "Дельфіни та психи". По закінченні збирався з силами, щоб продовжити читання роману Василя Фольварочного "Сніг на зеленому листі".

І за моїм вікном лежав сніг на оголеній землі... Вийшов із квартири заплатити за комунальні послуги – помилувався довкіллям. Було чим. І тільки качок жаль – мерзли на озері.

Четвер 6 грудня 2012 року розпочав з вітання всіх із Днем Збройних Сил України: зі святом, панове офіцери, генерали й адмірали, а найперше – рядові, аби нас щоб захищали і самі були живі!

Невдовзі народився ліричний вірш "Як сміялася вона":

Потяглися сірі будні.
Спить під кригою ріка.
Мовкни – серцю мовлю в грудні
І до березня чекай.

Слухай сніжні завірюхи.
Це надовго – мужнім будь.
Я вина наллю у кухлик,
Деся на дні у ньому суть...

Не дійду її – зігріюсь.
Май терпіння, серцю, ти.
Є усе-таки надія –
Сірі будні перейти.

Ти помітило, напевне,
Як у мене на очах –
Тільки жаль, що не до мене –
Сміх розбризкало дівча.

Він так щиро засріблвся,
І снігами даленів.
Я ж тебе просив – спинися:
Не тобі це й не мені!

Пам'ятаєш, як він ніжно,
Мов сніжинку, підхопив
І кружляв її під сніжний
Незмовкаючий мотив?!

Тож я стверджувать не буду,
Що зимою – тільки сни...
Закохатись можна в грудні,
Не чекаючи весни.

Попри сніг і завірюхи,
Як сміялася вона!
Серцю, ти мене не слухай!
Я допив вино до дна.

Бач, в чім суть: в тім, щоб зігрітись,
Сірі будні перейти.
І як серцю не любити,
То навіщо, серцю, ти?!

Шаленій і бий у груди,
Ту, що спить, піди збуди!
І святками стануть будні –
В грудні, в лютому, завжди.

У шаленому екстазі
Сніг зірвався в ранній час.

А примружусь – бачу: красень
На руках кружля дівча.

Сидів удома – самотний і щасливий: писалося й читалося (книги лежали прямо навкруг мене: тільки бери і відводь душу, надолужуючи пробіли попередніх чиновницьких років!)...

А за вікном не видно світу – ішов та йшов сніг. І туманилося.

А на світлині львів'янки Галини Кравець – блакитне небо і поетичні ялинки дрімали під першим снігом. Я зробив під однією такий напис:

У небі – блакить.
У шубках – ялини.
Казкова стоїть
Зима в Україні!

Під іншою напис вийшов дещо ширший, бо там було більше деталей:

Там, де ліс зеленів
У Карпатах осінніх,
За якусь одну ніч
В срібло вбрались ялини...

Між хмаринок ясний
Промінь з неба звиса...
Поринає у сни
Ліс. Казкова краса.

Ще під однією, де вдалині виднівся чистий і пухнастий перший сніг, я написав:

Там, де сніг вдалині –
Перший, чистий, стріблястий,
Як же люблю мені
Від зимового щастя!

Після цього витанцювалася зимова замальовка під назвою **"Перший сніг"**:

Там, де ліс зеленів
У Карпатах осінніх,
Не впізнати за ніч
Ні смерек, ні ялинок...

В срібло вбрались, стоять
Зачаровані ніби.
Зачарований я
Завмираю між ними...

Між хмаринок ясний
Промінь з неба звиса...
Поринає у сни
Ліс. Казкова краса.

Перший сніг, перший сніг –
Ніжний, чистий, стріблястий...
Як же люблю мені,
Як це схоже на щастя!

Я виставив першодрук на "Фейсбуці" і, звичайно ж, присвятив Галині Кравець, прокоментувавши: "Навіяли Ваші світлини. Дякую, пані Галино!".

Пані Галина відреагувала так: "Щиро дякую, пане Іване! Приємно вражена! Краса нашої землі виливається поезією!. Прийняти в себе навколишній світ і подарувати його іншим через призму власного таланту! Ви чудова людина!".

Я відповів: "Дякую за теплі слова, пані Галинко! Надзвичайно приємно, що цей миттєвий експромт Вам припав до душі.

Дай, Боже, колись витанцюється книжка – у ній він фігуруватиме з присвятою Вам. Успішного Вам четверга та чудового настрою. Будьмо!!!".

Прокоментував і світлину киянки Галини Дем'янової, на якій було зафіксовано вовка з блакитними очима і трояндою в зубах, написавши:

Невже блакитні очі у вовків?
Але з трояндою у пащі –
Це неймовірно. Я б хотів
Повірити, що він стане кращим.
Кохання править світом. Поготів,
Якщо розтопить серце хижаків.

Знову мав успіх на "Фейсбуці". Першою поставила значок схвалення користувачка Іннеса Образок (вразило прізвище!). Тим часом дружина повідомила, що в неї все гаразд у Севастополі. І мені було радісно від того. Слава Богу!

Щоправда, для суму було приводів хоч відбавляв: по-перше, Україна продовжувала бити сумнівні рекорди в світі, зайнявши 144 місце серед 176 країн за рівнем корупції в державі, перебуваючи між африканськими країнами – Конго та Папуа Нова Гвінея.

По-друге, того дня надійшла сумна звістка про смерть класика сучасної російської літератури Василя Білова: тепер не було кому так потужно захищати село, як робив цей великий трудар красного письменства. Хіба що залишався Валентин Распутін...

До слова, напередодні померла найстаріша людина в світі – американка Бессі Купер, яка прожила 116 років, захопивши в часі три століття – XIX, XX та XXI-ше! Була вчителькою. Залишила по собі чотирьох дітей.

Мелькнула думка: за наших умов до такого віку не доживають. Хіба що ті, що мають Межигір'я та Нові Безрадічі...

Микола Гладкий того дня виставив на "Фейсбуці" вірш "**Базар**" із моєї книги "Стою на Майдані":

О, як діймає ринок цей з ім'ям базар:
Щодня іду крізь стрій шпіцрутенів.
Крізь стрій вертаю ввечері назад.
І скільки йтиму, всю дорогу чутиму:

– Купіть телятину, морквинку, бурячок...
Капусти, може, треба чи компоту вам?
... Іду крізь стрій замерзлих тіточок:
Шлях пропозицій. Й нульового попиту.

А сніг із неба рясно целофан вкрива.
І крам під ним – але кому потрібен він?
Шкарпетки, кофти, курага, халва
Уперемішку з ковбасою й рибою...

Усі проходять. Тільки пес завмер-стоїть:
Зіщулився і слиною відверто давиться.
Болить мені дорога ця і цей базар болить!
Невже їх нам ніколи не позбавиться?

Невже щораз я йтиму й бачитиму знов,
Як поміж всіх жебрачка щось нашіптусь:
Уже не милостиню просить, а немов
Перебивається постійною молитвою...

А далі в переході стріну матір молоду.
На ній дитя дріма, хустиною прив'язане.
Якусь копійку кину їй, поспішно геть піду:
Пектиме сором за мізерну поміч разову...

Чому стоїть вона, морозячи своє дитя?
Хто завтра і за що дитя те лікуватиме?
І хто прирік її, ще юну, на таке життя?
І хто за нього врешті-решт відповідатиме?

І чи закінчатся колись, нарешті, цей базар,
Мій хід щодня крізь стрій шпіцрутенів?
... Кружляє сніг. Зимовий вечір в ніч вповза..
– Купіть! – ще довго, скільки йтиму, чутиму.

Я додав: "Болить душа, як бачиш це – тільки вийди між люди. Минають роки, а на тому базарі – жодних змін...".

Ганна Черкаська, прочитавши мій коментар, написала: "Ой, пане Іване! Скільки змін! Раніше можна було поторгуватися, посміятися, хазяйка щедро давала "поход", тобто прикуп.

Сьогодні – самі перекупки, товар перебовтаний, не справжній. Попробувати – крий Боже! З яким "походом"?! Зважують і дурять на 200-300 грамів на кожному кілограмі.

Душа болить! Бідних селян вижили, скуповують у них за копійки якісний товар, а з нас деруть за підробки".

Я погодився з землячкою-запоріженкою: "Звичайно, Ви праві, дорога пані Ганно! Тому я й поставив після слів "жодних змін" три крапки. Дякую Вам за суттєве доповнення, що ще більшою мірою крає серце. Адже це робить не хтось інший, а ми – один одному на шкоду. Отака любов до ближнього!.. Ні Христа за душею, ні совісті – в ній".

Хотів поїхати до сина в обідню пору, але в нього виявилось багато роботи. А донька Олена займається лікуванням ноги – пошкодила меніск.

Еля повідомила, що несподівано на зупинці зустрілася з нашим зубним лікарем Валерією Леоною (Валерія Анатоліївна, очевидно, теж їздить у військовий госпіталь, де поклала на лікування свою матусю). Тому перед від'їздом дружина планує забігти в МТЦ (медично-технічний центр), що на вулиці Галини Петрової, хоча б на кілька хвилин, щоб поспілкуватися в звичній обстановці та спланувати наше лікування в новому році, оскільки мені треба буде поставити пломбу на передній верхній зуб і вирішити, коли видалити корінці на місці зуба "мудрості"...

У п'ятницю 7 грудня 2012 року моя дружина виїздила з Севастополя, побачившись із лікарем та домовившись із ним про наступну операцію. Але це вже станеться, коли ми зберемо кошти та приїдемо на відпочинок улітку. І в неї буде відпустка.

Того дня написав ліричний вірш "**Музикант**":

Цілую руки твої ніжно.
Зима за вікнами. І ніч.
Витає сон над нашим ліжком.
І ми удвох уже вві сні.

Двома десь поверхами вище
Гучить гітара й чути спів.
Ну, що ти вдієш – молоді ще:
Душа співає – не до снів.

Хтось гамселиць у батарею –
Покірно музика вмовка.
Завмер з гітарою своєю,
Її обнявши, музикант.

І знову тиша. Сон кружляє.
А може, сниться це мені,
Що під гітару хтось співає,
Мов переждать не може ніч.

Вже так з душі ті рвуться співи,
Так ніжно музика бринить.
Тебе обнявши, я щасливий
Пірнаю додивлятись сні.

Щоб потім радісно шукати
У серця десь на дні слова
Про ніч, про тебе й музиканта,
Що співом сні нам навівав.

Першою уподобала і поширила мого "Музиканта" горянка Галина Кравець, додавши до вірша романтичну світлину, де на темному тлі ночі палахкотить розмитий, як у мареві, вогник свічки. А потім з'явився і коментар пані Галини: "Буденний ранок із Вашим, пане Іване, віршем перетворився на романтичний! Дякую Вам!".

Ужгородця Олександра Волкова сьогодні зранку потягло на стислі, афористичні вислови, і він написав на "Фейсбуці": "Совість – не кат, не замучить!"

Я заперечив: "На жаль, друже Олександр, совість, сумління, якщо є в людині, мучить дошкульніше будь-якого ката. Той хоч стомлюється і робить паузи, а совість – перпетуум мобіле. Вічний двигун".

Пан Олександр поставив під відповіддю значок схвалення і поширив мого "Музиканта".

А мені подумалось тієї миті: треба буде омити глибше тему сумління і написати про це вірша. Першопопштовхом буде переконання: сумління, як і душа, незникомі, якщо вони є.

От кого не мучило сумління, так це депутатський корпус шостого скликання: менш ніж за півгодини "народні" обранці прийняли бюджет України на 2013 рік (з дефіцитом понад п'ятдесят мільярдів гривень!) і пішли фотографуватися на пам'ять.

Отак ганебно закінчилося їхнє служіння народові України. За рішення щодо основного фінансового документа проголосувало 242 депутати з 351 зареєстрованих в залі засідань нашого доблесного парламенту. Зокрема, від фракції Партії регіонів – 187, від БЮТ-Батьківщина – 0, "НУ-НС" – 5, від Компартії України – 0, від фракції Народної партії – 20, "Реформи заради майбутнього" – 19 та позафракційні – 11.

А об'єднана опозиція (крім "Свободи" Олега Тягнибока) висунула зі своїх лав єдиного кандидата на посаду Президента України Юлію Тимошенко.

Правда, до виборів глави держави ще треба було дожити – це станеться, як тоді уявлялося, 2015 року. І не можна не зважати на ту обставину, що кандидат на президентське крісло перебуває за ґратами...

У суботу 8 грудня 2012 року написав вірш **"Голубка з оливою"**:

Злетіти б над Україною
Таким от голубом Пікассо...
... До Севастополя дружина
Взяла квиток у касі.

От треба їй без мене їхати:
Я розумію – допомогти подругам...

Як найде що на сестру їхню:
Трах-бах і – в подорож.

Залишаюсь один-на-один з морозами.
Розправив крила – куди б мені?
Настрій – стервозний.
До стерви якої б, може? Ні!

Прив'язала отак до себе – дивуюся:
Щоб на відстані... І безланцюжно.
Невже до останнього пульсу
Буду вірним мужем?

Але якщо подумав про це,
Думка не буде зрадою,
Як сам процес,
Коли в чужі обійми падаєш?

Що це зі мною коїться?
Дивне відчуття свободи.
Що за сліпуче колесо
В небі так радісно ходить?

Сонце? А може, це я, розбуджений,
Злетів голубом над Україною
І золотий килим судженій –
До Севастополя стелю дружині.

Щоб їй сонячно їхалося.
Щоб їй сонячно верталося.
А в мене за вікнами віхоли.
Грудню, доліталися!

Шкода, немає каміна в нас.
То грівся б і дожидався:
Приборканий дружиною,
Голуб Пікассо...

Зарився в книжки – заспокоївся.
Сублімація в слово вилилась.
Гріюся вірності поясом.
Річ корисна, як виявилось.

Повернулася, як з оливою
Голубка в Пікассо.
Так мирно й щасливо в нас,
Коли разом.

Так легко мені літається
І дихається Україною.
Стою на станції –
Цілююся з дружиною.

Отож, мав радість – повернулася дружина з Севастополя. Тепер уже легше. І веселіше удвох. А то – бозна-що лізе в мою голову...

Та не буду про сумне. У всякому разі Еля задоволена поїздкою – тільки й розповідає про те, як гарно з'їздилося. Та й дівчата Наталя Щербацька й Альона Андрющенко (її клієнтки з фітнес-клубу "Озон"), яких вона супроводжувала в військовий госпіталь, без неї не змогли б нічого встигнути. Хотіли ще й у Балаклаву на чебуреки поїхати, але вже часу не було. Аж мені закортіло знову до моря – у теплі краї.

Увечері тієї суботи телефонував із Новоросійська композитор Олександр Красюк і повідомив, що на 65-річчя місцевого 78-го штабного військово-морського оркестру виконувалася наша пісня "А музика звучить". Я вже й не пам'ятав про неї, а, бач, жила ще й досі...

Знову Олександр Олександрович почав скаржитися на співачку Тетяну Барткову, якій, мовляв, вислав клавіри наших пісень "Циганка" та "Скрипка", але співачка не включила їх до свого репертуару. Тут я нічого втішного не міг сказати.

Мій творчий партнер цікавився перекладом вірша **"Не спізнитися б!"** на російську мову (вірш був написаний мною 9 травня 2011 року і опублікований у книзі "Не губимо в собі Україну!", що вийшла друком у Севастополі того ж року):

Я так боюсь: настане день –
Гірка це буде дата,
Коли у вічність відійде
Останній із солдатів.

Як похоронка, вість сумна
Проб'ється у новини...
До нас повернеться весна,
І він її не стріне.

А про війну питають, він
Уже не зможе свідчить,
Як в 45-м брав Берлін
І як цей день увічнив.

І скільки пройдено доріг
І в лігві як добиті
Ті, хто виношував блицкриг
І владування світом.

Летять роки – безжальний час.
Та, попри вік і рани,
В День Перемоги поміж нас
Простують ветерани.

Все менше їх. І це болить.
Аби лиш не спізнитись
За те, що світ вони спасли,
Їм за життя вклонитись.

Я повідомив композиторові, що переклад зробив ще минулого – тобто 2011-го – року. І прочитав текст йому в телефонну слухавку:

Я так боюсь: в мельканье лет
Наступит эта дата,
Когда не станет на земле
Последнего солдата.

Как эхо, страшная война
Откликнется при этом.
И в мае вновь придет весна,

А он ее не встретит.

Солдат в обилии седин
Своей не скажет речи,
Как в 45-м брал Берлин
И мир увековечил.
Еще напомнил бы старик
И о конце безславном
Тех, кто вынашивал блицкриг
И жаждал миром править.

Прошли года... Что тут скрывать:
Преклонный возраст... раны...
Но День Победы – он без вас
Немыслим, ветераны!

... Все меньше их. Душа болит.
Успеть бы им сторицей
Воздать за то, что мир спасли:
При жизни – поклониться!

Домовилися, що я пришлю ці рядки, як тільки отримаю тираж нової книги віршів "Заберу тебе в сон", яку теж подарую йому, як і попередні твори... Затримка, отже, за видавцем.

Заодно я звернув увагу не те, що в новій книзі чимало ліричних текстів: отже, можна буде дещо написати для Кубанського козачого народного хору. Загальновідомо, як цінують українську пісню в Новоросійську, адже багато наших співвітчизників живе в тому благословенному краю (за свідченням Олександра Олександровича, того дня в них було плюс одинадцять градусів надворі, хоча на верхів'ях гір ще лежав сніг). А в нас стояла мінусова температура за вікном: навіть не хотілося виходити на вулицю.

В неділю 9 грудня 2012 року написав вірш "**Зате вміємо співати**":

Приміряємось до інших:
Та хоч з ким би порівняти,
Справи в нас ледь не найгірші...
Зате вміємо співати.

Наче й розум є, і досвід.
І земля у нас багата.
Та чомусь ми – голі й босі...
Зате вміємо співати.

Обираєм наче ж путніх,
А насправді депутати
Всі продажні абсолютно.
Зате вміємо співати.

Та якби ж то тільки Рада –
Що її переобрати?
В нас гнила вся наскрізь влада.
Зате вміємо співати.

Цуплять все, що клятї миші:
Міліарди – у багатих,
Але ми – води тихіші.
Зате вміємо співати.

Відбирають мову рідну,
Біс із нею, газ би мати...
Будем мовить на сусідній.
Зате вміємо співати.

Кажуть, рід був наш відважний,
Нас ніхто не міг зламати.
Хай що хочуть, те і кажуть...
Зате вміємо співати.

"Ще не вмерла..." , може, треба?
Без проблем. Ще й станцювати.
Ми не схожі вже на себе.
Зате вміємо співати.

Шмат би хліба й кусень сала...
Та отак щоб скраю хата...
Хай би вже й хохлами звали...
Зате вміємо співати.

Роде мій, пісенний краю,
Українцями нас звати.
Справді, гарно ми співаєм.
А що вмієм, крім співати?

Чим ми світ подивували,
Щоб він міг нас шанувати?
Розгубили все, що мали...
Зате вміємо співати.

Що посієш, те і вродить:
Як не дати ладу в хаті,
То слабка утіха, роде, –
Зате вміємо співати.

Розкріпачуй дух могутній,
Час штурвал на себе брати,
Щоб сягнуть його – майбутнє.
А без нього, що співати?

До плеча плече єднаймо:
Будем разом – не здолати.
Захищаймо і плекаймо
Те, що рідне в отчій хаті.

Щоб, як сонце у блакиті,
Милювало всіх і гріло.
Роде мій, еси на світі.
Вірю – будеш: маєш сили.

Не лаштуйся ні під кого:
В пісні й справі будь собою
Ув ім'я всього святого –
Волі, правди і любові.

Алла Чула поширила на "Фейсбуці" мій вірш "Стрічаю грудень" від 1 грудня 2011 року із книги "Заберу тебе в сон":

Навдивовижу сонні дні.
Одноманітні, прохолодні...
І раптом – грудень на коні
Пригнав табун гарячих коней.

За ними слідом холоди
Тягли на хурах хмари-шкапи...
Іржали коні молоді.
І цвяхом вітер, як гарапник.

А грудень їх перепрягав:
Щоб кінь надійний – в хурі кожній.
Лапятий сніг, мороз, юга
Навипередки – хоч тринож їх!

Ні, не привиділось мені:
Он, бачте, всівся на попоні
І їде грудень на коні –
Жене табун гарячих коней.

Приїхав. Спішився. Трима
За повід коника баского.
Навстріч – господарка-зима
Так наче скучила – до нього:

Махне рукою – сипле сніг.
А хоче – сонячно всміхнеться.
І дні грудневі в табуні
Летять до мене – прямо в серце.

Пані Алла додала рубрику "Трішки романтики". А Галина Жубіль прокоментувала: "Наше Вам дякую за чудовий вірш, пане Іване!".

А от Юрій Кобзенко заперечив римованим коментарем:

"Хай йому тряся!
Зимно дуже...
То ноги крутять,
То калюжі...
Краще вже квітень:
Сонце світить,
Життя буяє,
Пахнуть квіти...".

На те пані Галина зазначила: "Не скажіть... Я більше люблю морозний грудень: сухий, без калюж. А квітень – дощовий та мокрий... Але, пане Юрію, як співається, "у природы нет плохой погоды"! А вірш пана Івана – чудовий!".

Я підвів ризику під несподіваною дискусією своїм експромтом:

Не гудьмо грудень, добрі люди!
Бо придуть січень-лютий ще...
Отам уже, як припече,
То й грудень видасться за квітень,

Якому прийде час радіти.
Повітрям чистим повніть груди,
І хай Вам в радість буде грудень!

Галина Жубіль додала: "Грудень на коні! І цим все сказано...".

Я поставив під цими словами значок схвалення. Тим і закінчився вечір спілкування, бо я переключився на читання книги Роджера Доусона "Майстерність спілкування в будь-якій ситуації". А потім треба було бігти в магазин за молоком та овочами для ранкових соків (дружина також приєднується до пиття фрешу для розріджування крові).

Тим часом поет Олексій Ганзенко написав віршик на "Фейсбуці":

"Кричав один, гатив ся в груди:
"Гони жидів – синів Іуди!
Лиш українці мають право
Любити ньеньку зліва й з права!".
Забув бідак, що мама в нього
Угорка, тато ж з Таганрога...".

Віктор Чубенко додав:

"А баба, все буває в світі,
Можливо, навіть із семітів...".

Я завершив цю дискусію:

А дід, щоб знали, негром був.
Забув бідак. Усе забув.
Така от форма є склерозу:
Форсив без шапки на морозі!

Тепер, щоб не було застуди,
Аби зігріться, лупить в груди!
Та ще й кричить, мов сам не свій.
Про що? Те знає Олексій.

Зиркнув на годинник, а вже була п'ята година ранку. Боже ж мій милий, а коли ж спати? Обіцяв після сніданку піти в магазин за вівсяними пластівцями та бананами для дружини. Треба негайно в ліжку, бо буду зранку як варений рак...

Ходив годувати качок: кожна прагне хоч крихту піймати, а налітають чайки – з галасом виривають ті крихти прямо з горла. Кожен, як уміє, виживає. Видовище не для тих, хто має слабкі нерви. Як вони перезимують, не можу собі уявити! Казав же їм ще в жовтні – летіть туди, де тепліше, не послушали. Тепер з нами мучаться!

Всеукраїнське об'єднання "Свобода" знову переобрало своїм лідером Олега Тягнибока. Я прокоментував це повідомлення на "Фейсбуці": "І добре, що так! Хлопець знає, що робити і куди йти. Дай, Боже, щоб люди, повіривши в його справді українські наміри, не розчарувалися ні в ньому, ні в "Свободі" в цілому!".

В понеділок 10 грудня 2012 року написав ліричний вірш "**Мій ангел**":

Молюся на тебе:
Продовж мої дні!
Ти – ангел із неба
Мені.

Невдала пробіжка –
Ходжу тепер пішки:

Невтішно –
Задишка!

Поскрипують ноги.
Віджим від підлоги:
Мука –
Не слухають руки.

Щоб кров не густіла,
Придумай щось, мила.
Приніс бурячок –
На сок.

Петрушки стеблинка.
Додай ще морквинку
І масла з оливки –
Цівку.

Склеротик ганебний,
Забувся: ще треба
В оту мішанину
Пів'яблука вкинуть.

І, як на мене,
Симиренка зелена –
Кислющо-кисла –
Найбільш корисна.

А щось у цім є,
Як фреш такий п'єш:
Граалю мов чаша...
Плюс каша.

Звичайно, вівсянка.
Так кожного ранку
Мій ангел мені
Продовжує дні.

А потім у тиші
Народяться вірші,
Чи байка, чи казка...
Потрібні? Будь ласка!

Спасибі, воскрес я.
Земний і небесний
В столичній квартирі
Мій ангел – Ельвіра.

Тепер тільки так: пігулки, сок та вівсяна каша зранку. В обід – борщ. А ввечері щось легеньке і пігулки. Хто б міг подумати, що зважатиму на їжу. Але мусив: здоров'я – ні к бісу. І весь час голова боліла.

Дружина переконана: це від мого напруженого думання та віршування, отже, голові немає жодного перепочинку. Ото й болить. А як же без думання? Без нього – жодного рядка не народиш. А безумних віршів – хоч греблю гати! Та кому вони потрібні?!

Надворі йшов сніг. Не втримався – написав ще один вірш, який назвав "Путівник":

Сніги лапаті на ялини –
В які б ще шати одягти?
Від гілочок – тоненькі тіні,
Як пугівник туди, де ти...

З-за хмар ліхтарик – промінь ясен.
Така турботлива зима:
Немов отой клубок у казці,
Цей пугівник, де ти сама, –

Тоненькі тіні від ялинок.
За мить якусь, кохана, ти.
Одне б хотів, щоб темним тіням
На наше щастя не лягти.

Нехай ідуть сніги лапаті,
Не гасне промінь лиш з-за хмар,
Щоб пугівник цей вів до хати,
Де ти, як сонечко, сама.

Тільки поставив крапку, як зателефонувала дочка Олена: їй треба в лікарню (продовжує напухати нога на коліні, де хворий меніск), а Дашу ні з ким залишити.

Негаймо збираюся і їду на вулицю Горького. Треба виручати дітей. Та й заодно подихати озонним повітрям. Часто-густо улюблена робота поглинає всього: забуваєш, що за вікном реальний світ. А це вже зовсім кепсько і для тематичного спрямування твоєї творчості, і для твого самопочуття.

Галина Дем'янова виставила дві святкові світлини. Одну з них я прокоментував так:

Вино – прозоре, як сльоза,
І пахощі свічок та хвої.
О, як устигнути сказати,
Що відчуваємо обоє!?
Старого року добігає лік.
Стрічаймо, любя, Новий рік!

А під іншою я був стисліший – написалися такі чотири рядки:

На флейті звучатиме дивна мелодія.
Вогні мерехтять казкою.
З тобою щасливий сьогодні я,
І музика сповнена ласкою.

Пані Галина відреагувала так: "Гарно!!! Дякую Вам! З наступаючим Вас, любий Іване Васильовичу!".

Я відповів: "Приємно. Відчуваються перші хвили новорічного свята...".

У вівторок 11 грудня 2012 року з самого ранку зірвався густий лапятий сніг – білого світу не було видно! Написав вірш "Сніжить":

Оце засніжило – нічого собі!
Оце вже як влипли, так влипли!
То срібло чи сніг із небес голубих?
Довкола то сніг, ачи срібло?

Найвищої проби те срібло, як хліб,
Що вродить, дай Боже, з озимих.
Так щедро сніжить, що боюся цих слів:

Хоча б не наврочити ними.

А вже не впізнати ні верб, ні беріз –
Красуні у шатах пухнастих.
Маленький кленок на вершечок підріс –
І аж засріблився від щастя.

Стоїть – на топольку собі погляда,
А та – як не бачить кленочка:
Чи то вже вдалася така вереда,
Чи голову хто заморочив...

Напевне, що сніг. Бо такий запальний,
На струнах на срібних цимбалить.
І хочеться вірити: зцілюся я ним,
Забуду свій біль і печалі.

От тільки б кленочка снігами зігрить.
Та юну топольку-гордячку...
Так щедро сніжить. Верб питаю й беріз:
На що б це? Вони: "На удачу!".

Такого ще зі мною не було: хочу висловити думку – не йде слово. Таке враження, що зовсім розучився писати вірші. А може, й справді прийшов час ставити крапку... Треба придивитися до себе більш прискіпливо. Так можна і інфаркт заробити: неймовірно колотилося серце, коли писав такий простенький текст... Присвятив вірш поетесі Галині Фесюк із міста Жовкви на Львівщині.

Дружина давно наполягала піти до лікаря. Сьогодні здався – пішли. І заодно вирішили, що мені треба ходити в басейн: учора ледве з'їздив до дочки – то кидало в жар, то навпаки – трусило ноги. Біда та й годі з цим здоров'ям! Але своїм віртуальним друзям написав на "Фейсбуці": "Я б усім людям бажав би одного – здоров'я. Тільки воно – передумова щастя. Щастя жити, бачити любих серцю людей, творити.

Дякую Вам за моральну підтримку, дорогі мої та хороші! Будьте мені здоровими. Бережіть себе, друзі! І все буде. Допоки ми є. І допоки нас вистачає на все".

У мене не все гаразд із легенями, як виявилось після рентгену: на знімках зафіксовані якісь залишкові утворення після колишніх хвороб (лікарі припускають – після перенесеного на ногах запалення легень). Тривожно...

Треба буде ретельно відстежувати будь-які зміни в стані здоров'я. І не жартувати з цим. Ходити в басейн рекомендовано, але це дуже дорога річ: за одне відвідування треба заплатити 50 гривень. Поки що взяв абонемент на 4 сеанси. А там буде видно: хотілося б підшукати басейн поближе до своїх Позняків. Та, можливо, тут і дешевше щось знайдеться...

На виході з лікарні побачив колишнього колегу Павла Євтушенка: він ішов на консультацію до лікаря. Виглядав гарно: як після відпочинку. Привіталися і тільки. Бо поспішали – і Павло Филимонович, і я з дружиною.

До речі, про сніг: від його ваги падали на людей важучі гілки дерев. Вже не кажу про паралізований рух авто в місті. Кажуть, такого снігопаду не було в Києві з 1930 року.

В'ячеслав Романовський під рубрикою "Секрети великих" розмістив на "Фейсбуці" чотиривірш російською мовою:

И в радости, и в горе,
Какой бы ни был стрес,
Держите под контролем
Мозги, язык и вес!

Я, знаючи пана В'ячеслава як україномовного лірика, здивувався таким його вчинком і миттєво дав переклад, тим самим даючи зрозуміти, що по-українськи це звучить не гірше:

В миті радості і болю
Хай до стресу ти не звик,
Та тримай їх під контролем:
Мізки, і вагу, й язик!

Отримав значок схвалення. А чому б самим з самого початку не дати цю думку українською мовою? Відповіді не маю.

Наталія Козачук поширила карикатуру, на якій переписуються двоє літніх людей в Інтернеті, уявляючи, що вона спілкується з юним красенем, а він – з чарівною красунею... Я прокоментував:

Мрії – примарні.
І це не секрет.
Елементарно
Розводить Інет.

Надворі танув сніг. У мене тріщала голова від болю. І нічого не писалося. Потребував паузи, щоб зібратися з думками.

"Фейсбук" того вівторка був забитий повідомленнями про ймовірну страту найближчим часом громадянки України Анхар Кочневої (за іншими джерелами – російської журналістки чи перекладачки, котра мешкала в Сирії), 8 жовтня 2012 року схопленої сирійськими повстанцями, яким не сподобалось, як вона коментувала в російських засобах масової інформації події в Сирії, де тривала громадянська війна. Анхар залишалась прихильницею глави цієї іноземної держави – президента Башара Асада. За звільнення полонянки викрадачі вимагали 50 мільйонів американських доларів! Наш МЗС стверджував, що приречена бранка не зверталася за допомогою у зовнішньополітичне відомство України. І Росія нічого не робила для порятунку жінки. Про неї просочувалася суперечлива інформація...

Але за будь-яких обставин нападники відповідатимуть за вчинений злочин, якщо зважаться на вбивство жінки. Певна річ, блефували, бо хотіли мати зиск. Але заявляли, що гроші нібито їх не цікавлять. А що ж тоді – невідомо!

Зате саме того ж дня стало відомим про те, що Віктор Янукович не братиме участі у відкритті першої сесії Верховної Ради України сьомого скликання: обмежитья записаним напередодні відеозверненням до депутатів. Я так відреагував на це, написавши вірш "**Напутнє слово**", який присвятив новобраниці-депутату від Всеукраїнського об'єднання "Свобода", письменниці Марії Матіос, побачивши її на одній зі світлин з бойовим автоматом у руці:

Автомат... Набої... Амуніція...
Марійко, щоб стримать агресію,
На всі сто те пригодиться
Буквально з завтрашньої сесії!

Комплект пристойний, що й казать:
І автомат, кашкет з планшетом...
Козачці досить. А козак
Ще б прихопив і кулемета!

Гадаю, це серйозний аргумент.
Ви тільки бережіть свої набой,
Щоб не прогавити момент...
Бо стільки холоуїв. А ви – герої.

Отож, як не туди їх занесе,
Ви їм відразу: "Руки вгору!"
І – "грах-тах-тах!". Бо тих пісень,
Що досі піли, слухать сором!

Реакція на першодрук була миттєва. Її поширили кільканадцять разів. З коментарями, наприклад, Дмитра Пожоджука: "Іванку, як гарно!". Чи Катерини Марійчук: "Ого! За мить і написали, пане Іване!".

Я відповів: "Дай, Боже, справдитися світлим сподіванням заради нашої рідної України. Все решта – похідне! Дякую всім, друзі! Будьмо!!!".

Повернувся экс-губернатор Харківщини Арсен Аваков із Італії, бо обраний народним депутатом України, але кримінальна справа не закрита, як твердить Генеральний прокурор України Віктор Пшонка.

А в Росії трагічна втрата – на 87-ому році померла відома оперна співачка Галина Вишневська – дружина знаменитого музиканта і правозахисника Мстислава Ростроповича. Таке життя!..

На цьому й крапка.

Отакі історії набули згадані сьогодні вірші. Вдасться зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утверджує мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму серцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 1 травня 2017 року, місто Київ.

Розповідь 51

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Шах чи ішак?", "Тушки", "Спарувалися", "Рукавичка", "Життя, утілене в рядки", "В засніженому парку", "До суті", "Відчакнута віть", "Привид Ліра", "Ковзанярі", "Самотні дахи", "Лав і Шакал", "Ключик", "Набачився краси" та "Силуети", котрі з'явилися на світ божий 12–26 грудня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

І в середу 12 грудня 2012 року знову – сніг на наші голови. Та хіба ж тільки він? А Рада, а дорожнеча?.. І все – на наші плечі! Тримаймося, друзі: загартована глина – міцна цеглина! А ми в нашої неньки – як залізні обценьки! Будьмо! І себе не гудьмо!

У такому настрої й написав новий вірш "Шах чи ішак?":

Ізнов – життєва проза:
Цей грудень. Ці морози.
Сонця – не густо.
Всі мов – капуста:
Одяг – листя на листі...
І – останні вісті:

Вибрали Раду.
Відлунює – "Зрада!"
А хтось сичить: "Мовкни!"
"Беркут"! І – масовка.

У латах знов вони –
Міліцейські воїни.
А в них – наказ
(Як псові – фас!):
Для стриму мас –
Кийки і газ.

Буде стінка на стінку.
Телевізійникам – картинка.
Щоб дядькові з тіткою
Поживитися пліткою.
Не дай Бог у селі –
Занудяться при землі,
Приспані віхолами...
А так буде втіха їм.

Євросуд. І Тимошенко.
Апеляція Луценка.
Хтось там знову – про народ.

І регоче ляльковод
У своєму Межигір'ї.
А луна – аж на подвір'ї
У Безрадичах Нових
Додає тезку утіх.

Любі друзі – це вони,
А не ми. Ми – барани,
Гнані весело під ніж.
Далі буде веселіш:
Їм, звичайно, а не нам.
Скрутять роги баранам.
Святкуватимуть байрам:
Все собі і дулю нам.

Так набридло – дулю й дулю.
І чекати довго Юлю.
Може, шах віддасть кінці...
Все ж у Бога у руці.
Хоч який подав би знак:
Шах на черзі чи ішак?

Але з неба тільки сніг
Простирадлом білим ліг.
Маскхалатом ліг на нас.
Може, "Беркут" не впізна?
Але то слабенька втіха...
Там, де "Беркут", там і лихо.
Отака життя прикмета:
Україна-Рада-"Беркут".
І якась дотична – люди.
А зими ще – тільки ж грудень...

Невдовзі (через півгодини!) очікувалося перше засідання новообраної Верховної Ради України сьомого скликання. Тривожно. Дуже багато важить та обставина, як поводитиметься опозиція (чи таки вона й насправді об'єднана, чи це ситуативний альянс – для заспокоєння громадської думки)...

Ксенія Бикова написала на "Фейсбучі": "Истина с толпой не ходит..."

Я додав: "Но подпитывает ее".

Але Ірина Шигалова-Єлисеєва, приєднавшись до нашого спілкування, заперечила моє твердження: "Специально для Ивана Левченко. И опять Игорь Губерман по теме:

"Возглавляя партии и классы,
Лидеры вовек не брали в толк,
Что идея, брошенная в массы –
Это девка, брошенная в полк".

Я негайно парирував незнайомій опонентці:

Им видней, конечно, губерманам...
Были в ротах девки... И в полках.
Но насчет идеи – очень странно.
Если же она – не с потолка!

Після цього було затишшя на "Фейсбучі". Мабуть, аргументи вичерпано...

Отож, перше пленарне засідання Верховної Ради України розпочалося зі скандалу: опозиція вустами Віталія Кличка та Олега Тягнибока оголосила депутатами-"тушками" та особами, котрі не мають права перебувати в депутатському складі парламенту сьомого скликання, Олександра та Андрія Табалових. Син і батько – бізнесмени Табалови – перемогли на виборах як обранці від БЮТ-Батьківщини, а в сесійній залі не забажали перебувати в складі об'єднаної опозиції (вочевидь, влада спровокувала конфлікт, щоб показати всю неспроможність опозиції до конструктивної законодавчої діяльності). Арсеній Яценюк – лідер об'єднаної опозиції визнав, що на його совісті те, що Олександр та Андрій Табалови стали народними депутатами України. А Олег Тягнибок – керівник Всеукраїнського об'єднання "Свобода" – активно виштовхував депутатів-"тушок" із сесійної зали на ранковому пленарному засіданні парламенту.

Я написав і розмістив на "Фейсбуці" вірш "Тушки":

Поясніть-но, Бога ради,
Як, общипана й безкрила,
У сесійну залу Ради
"Тушка" вільно залетіла?

Й не одна! Це ж їх обрали.
ЦВК сказала: "Дійсні!"
Починаєм зі скандалу –
Слів не викинеш із пісні.

А той лідер, що Арсеній,
Мовить – то його провина.
Як це? Знов питання в мене:
Поясніть, що за причина?

Кажуть, хлопці ті з грошима:
Чин по чину – заплатили...
То чому ж війна із ними?
Бо не з тими в залі сіли...

Бач, стирчать ізвідки вушка
В того зайчика, панове:
Він же їх купляв, як "тушки"!
От про що насправді мова.

А вони й старатись раді:
Узяли й перекупились.
Ринок їм – Верховна Рада:
Тим сплатили, в цих "відбили"!

Розумію Тягнибока:
Стало зрадою смердіти.
Краще виштовхати в боки,
Ніж із "тушками" сидіти.

Це, якщо ми так стартуєм,
Уявляю, що ще буде!
Ну, хай влада – та гендлює!
Їй тому й не вірять люди.

Але щоби, їй подібно,
Опозиція чинила!..
Що то, хлопці, місце хлібне!

От спасибі – пояснили.

Перебіжки й "тушки" будуть.
Буде доти цирк тривати,
Доки ще терпіти люди
Будуть горе-депутатів.

Ми ж таку надію мали!
Знов нам локшину на вуха.
Знов розбірки і скандали:
Не дивився б і не слухав!

Але мовити я мушу:
Не ганьбіть, панове, справу!
Бо від Ради, як від "тушки",
Тхне уже на всю державу!

Першодрук мав шість поширень в Інтернеті. Галина Жубіль прокоментувала: "Цікаво, доки ця тема буде актуальною? Пане Іване, а Ви, як завжди, в ногу з часом! Дякую Вам!".

Олександр Волков додав: "Я вже писав про це. Гадаю: вони заплатили Арсенію Яценюку, щоб потрапити у Верховну Раду. Наймовірніше: у нього було дешевше, ніж у Партії регіонів, а зараз вони просто повернули з відсотками свої гроші".

Пані Галина відреагувала: "Наволоч продажна... Інакше не скажеш!"

Я погодився: "У мене вже немає сил бачити таку нищість. Тому й не мовчу. Разом із Вами. Додав одну строфу всередині та трішечки відредагував кінцівку. Так, здається, гостріше. І болючіше, як на душі!".

Обізвався і Василь Ковтун: Не впадаймо у відчай, бо тоді зникають сила і злість. А вони вкрай потрібні для "обскубаних пик". Є все ж таки крихта надії на хлопців зі "Свободи". Ось за цю надію і тримайтесь! Тисну руку Вам, Іване Васильовичу, за новий влучний постріл".

Я відповів: "Дякую Вам, пане Василю! Згоден з Вами: треба збиратися з силами, бо роботи попереду стільки, що не знаю, як її й переробити. І діяльно треба підтримувати тих, хто прийшов у Верховну Раду не вибори відбивати, як на ринку, а думати про те, як професійно на законодавчому рівні захистити українців від безладу та втягування в залежність від загребущого сусіда. Та й його п'ята колона в Україні не дримає. Маємо бути обачними та оперативними, друзі!".

Свободівці зрізали болгаркою паркан навколо Верховної Ради України, після обіду заблокували парламентську трибуну, одному з Табалових пошкодили вухо (отож, пролилася перша кров). Нічого нового! А спікера, як і прем'єра України, в перший день так і не обрали...

"Банду геть!" – скандували опозиціонери. Йшли перемовини між депутатськими фракціями. Депутатів Олександра та Андрія Табалових у залі не було, а картки їх "працювали", як видно було з голосування.

Ще раз наголошую з прикрістю: нічого нового в законодавчому органі! І за вікном сніжило! Словом, негода.

А Віктор Янукович тієї середи відвідував Силіконову долину в Індії, де знайомився з роботою комп'ютерників (з чого б такий інтерес – не можу уявити!?) та домовлявся про постачання ліків, зокрема інсуліну, в Україну. Як бачиться: ну, дуже поважна причина не бути присутнім на першій сесії парламенту, де мають обирати керівника Уряду!

Не було жодної реакції Галини Фесюк на мою присвяту їй у вірші "Сніжить". Тому я написав на сторінці пані Галини такі рядки: "Учора цей вірш чекав Вас у мене на сторінці і тричі перепостувався на "Фейсбуці", але пройшов повз Вашу увагу. То нехай хоч у середу побуває у Вас у гостях. Бо й сьогодні зранку сніжить. Успішної Вам середи, діяльна Ви наша пані Галинко!".

Пані Галина просяяла: "О Мати Божа, покрий своїм покровом пана Івана Левченка! Чудовий вірш, але Ви все вгадали, дякую щиро!".

Я відповів: "Тепер я втішений. Добраніч Вам, пані Галю! Виявляється, і пані Оля Теодор перепостила Вам мій вірш із присвятою. Тоді все гаразд! Гарного самопочуття та сил, щоб встигати скрізь!".

У четвер 13 грудня 2012 року за моїм вікном продовжував падати лапятий сніг. Дружина збиралася в гості до дочки Олі, а я збирався щось написати та прочитати.

Напередодні Роман Прокопенко поширив на "Фейсбуці" світлину, на якій співачка Таїсія Повалій виступала з промовою на останньому з'їзді Партії регіонів. І додав коментар: "Депутат Таїсія Повалій не знає, який устрій в Україні: вона не встигла підготуватись до запитань".

Я подав свій варіант напису під світлиною:

Оченятами стріляє
Депутатка Тая.
А здавалося, щось знає,
Як пісень співає!..

Але не зважає,
Що "айк'ю" кульгає.
Бо причину має,
Бо блондинка – Тая!

Устрій України?
Це ж, як ніж у спину!
Відпустіть – не мучте:
В неї є підручник.

На ніч прочитає
Депутатка Тая
Буде в курсі справ всіх.
Хто б в тім сумнівався!

А відтак – мудріша
І закон напише!
О, як ми чекаєм,
Ощаслив нас, Таю!

Отакі в нас, на жаль, вродили того року законодавці. Зате оспівували владу. А та, ясна річ, відповідала взаємністю! Стара, як світ, історія!

Олександр Волков написав на "Фейсбуці", що того дня 1742 року російська цариця Єлизавета Петрівна видала указ, згідно з яким потрібно було виселити всіх євреїв за кордон і надалі їх ні під яким приводом не впускати на територію Російської імперії.

Я вигукнув: "Он як: а я все гадав, звідки їх у нас стільки!? Виявляється, Єлизаветі Петрівні маємо віддячити! От уже ж постаралася! Щоб їй там вентилятором крутитися!".

Пан Олександр продовжив: "І ткнувши пальцем в карту, вона сказала, що східніше і на північ від цієї точки євреї жити не повинні. І цією точкою виявився Бердичів, де я починав службу і де одружився 41 рік тому!".

Я зітхнув: "Отак у нас вічно: як не Тель-Авів, то Бердичів!".

Словом, новий день розпочався...

Віршик "Депутатка Тая" мав п'ять поширень в Інтернеті. Опісля я переключився на перегляд сесії Верховної Ради, де обирали і таки обрали ж кишенькового спікера, запропонованого Віктором Януковичем. Ним став 66-річний Володимир Рибак – колишній мер Донецька.

Проти цієї кандидатури виступили опозиціонери Олег Тягнибок, Віталій Кличко та Арсеній Яценюк. Петро Симоненко закликав комуністів голосувати за пропоновану кандидатуру, нагадавши регіоналам, що за такої підтримки вони мають проголосувати на посаду першого віце-спікера Верховної Ради України Ігоря Калетника. Словом, рука руку мие. І де ж ті обіцянки комуністів, що вони не будуть об'єднуватися з регіоналами?! Як миленькі, робили це двадцять років досі, і того дня продовжували вірну справу лєнінців. Брехуни!

Спасибі хоч Руслана Кошулинського обрали від опозиції на посаду заступника Голови Верховної Ради України. Безпрецедентний випадок за всі роки Незалежності України: націоналіст у керівництві

законодавчого органу України. Буде хоч кому контролювати за альянсом регіоналів та комуністів. А той альянс під завісу засідання дав згоду на призначення прем'єр-міністром України Миколу Азарова, якому 17 грудня 2012 року мало виповнитися 65 років: майже ровесник новообраному спікеру.

Віктор Янукович не переймався цією обставиною: мовляв, президентові Індії 76, а прем'єр-міністрові – всі 80 років! Воно то так, але ж за законом України на державних посадах чоловіки мають право перебувати до 65 років. Чи пенсійна реформа цих чиновників не стосується? Дивний диференційований підхід, їй-право!

У п'ятницю 14 грудня 2012 року за подіями в нашому парламенті написав і оприлюднив на "Фейсбуці" вірш "Спарувалися":

Регіонали з комуністами
Ходять парою:
Маємо прем'єр-міністра
Миколу Азарова.

Ну й оригінали –
Реформатори, звісно!
Ходять регіонали
У парі з комуністами.

Тиснуть кнопку за того хлопця –
І не відсиха ж рука!
От і маєм спікера-молодця –
Володимира Рибака.

Ще колінце викине
Спільна арифметика –
Маємо першого віце-спікера
Ігоря Калетника.

Той альянс досвідчений.
Він усе уміє.
Бо давно підмічено –
Рука руку мис.

Ну, то, може, годі вже:
Хоч кого – з іншого стану!
І – у віце-спікери "свободівця"
Кошулинського Руслана.

Отаким народ зібравсь.
Як велить наука:
Щоби не дрімав карась,
Запустили щуку.

Коропи... Лини... Судак...
Навіть є русалки...
Словом, риба. А Рибак –
Це ж і є рибалка.

Скаламутив би він став
І ловив би рибку,
Тягнибока Бог послав.
А той – дибки й дибки.

І розхитується трон.
Це ж тільки початок.
Та й Ірина Фаріон
Не буде мовчати.

Лиш, боюся: їхній глас –
Що глухому в вуха.
Все вирішує альянс.
І його макуха.

Підгодують та на гак
Підсичуть і – крапка.
Хоча може бути інак,
Як гадала бабка...

Наберуться хлопці сил.
Та й Кличко із ними.
І попросять тих звідтіль,
Хто не в ногу йтиме.

Не навіки трон, їй-бо,
Владці теж не вічні.
Президенту Тягнибок
Вже грозить імпічментом.

Це – не жарти. "Беркут" тут,
Навіть і військові
Лапті хлопцям не сплетуть,
Бо не та основа:

Тут вирішує народ,
А він може – знаю.
Тільки щоб знайшовсь герой,
Що не залякають.

І тоді... Тоді воістину –
Декому й на нари!
... Регіонали з комуністами
Поки ходять в парі.

Вперше побував у басейні – самопочуття чудове. От тільки далеко їздити – витрачав бозна-скільки часу!

На 17 годину з'їздив на вулицю Банкову – в Будинок письменників: на вечір пам'яті Миколи Куліша (мушу з гіркотою сказати, що на заході було не більше двох десятків людей... І це на 120-річчі геніального драматурга – творчого побратима іншого генія – режисера Леся Курбаса, розстріляних трагічного 1937 року), а також за "Літературною Україною" та "Словом Просвіти". А перед тим забігти до сина в гості не вдалося – не було часу. Нічого не встигаю! Надворі виглянуло сонечко – краса неймовірна:

Де снігурі червоногруді
Свій розсипають срібний спів,
Хтось снігом брів у парку в грудні
І діаманти розгубив...

Милувався природою – аж очі мружилися від краси чистих і лискучих снігів.

Того дня подав у відставку перший віце-прем'єр України Валерій Хорошковський. Як на мене, таке рішення заслуговує на повагу, оскільки головним аргументом для звільнення з посади чиновник вбачає те, що керівник Уряду, себто Микола Азаров, не спроможний реформувати економіку та забезпечити її євроінтеграційне спрямування.

Серйозний закид! Хоча, звичайно, є і особисте невдоволення, адже чоловік на всі сто відсотків був упевнений, що Віктор Янукович саме його кандидатуру подасть на посаду прем'єр-міністра України. Але сталося по-іншому: посаду вдруге обійняв Микола Азаров.

Телефонував мені друг із Малої Токмачки Федір Химич: розповів, що багато земляків чули передачу обласного радіо за моєю участю, але він особисто не чув, бо журналістка Оксана Гладій так і не повідомила про час виходу передачі в ефір. Шкода! Федір Михайлович набрав би мій номер, і я теж би міг її послухати. Не сталося, як бажалося. Точніше – як ми попередньо домовлялися...

У суботу 15 грудня 2012 року написав дитячий вірш **"Рукавичка"**, присвятивши його внукам Даринці, Марійці та Іванку:

Холодна в озері водичка.
І тільки чути скрик качачий.
А на берізці рукавичка
Висить, забута кимсь – дитяча.

Веди мене у казку, мила:
Де мишка, жабка ще й ведмедик...
Як ловко всі ви помістились,
Та ще й краєчок є для мене.

Пустіть-пустіть мене погріться!
А може, ще й качок покличем?
Гай-гай – нікого: на берізці
Висить забута рукавичка.

Хлоп'я згубило чи дівчатко,
Уже й берізка не згадає.
Могла б віддати її качаткам,
А що, як хтось з малят шукає?

Практично починалася календарна зима за старим стилем. Все завмерло навкруги. Слава Богу, ще озеро не замерзло, а то вже й знати, де б діватися отим бідним качкам? Знову ходив їх годувати: виходять із води на берег і дивляться на тебе голодними очима.

Побували з дружиною на ярмарку: витратили останні шістсот гривень. Зате накупили всього на цілий тиждень. Потім погодували качок на озері. А далі розділилися: дружина варила борщ, а я знову засів за робочий стіл.

31 грудня 2012 року виповниться 20 років першій і єдиній україномовній газеті на Кримському півострові "Кримській світлиці". Це – Всеукраїнське загальнополітичне і літературно-художнє видання, яке неодноразово публікувало мої вірші. Я написав привітання колегам. Присвяту назвав **"Життя, утілене в рядки"**:

Мов пити з чистої криниці,
Та у спекотний день немов,
Так ми до "Кримської світлиці"
За рідним словом ідемо.

Як зорі, світяться зіниці,
Коли вчитаєшся всякчас
В рядочки "Кримської світлиці",
Що стала рідною для нас.

Коли є радість, веселиться,
А от як гірко, – навпаки:
Барометр "Кримської світлиці" –
Це правда, втілена в рядки.

Вона в такому ще юнім віці –
Що ювілейні Двадцять літ?
Це – розквіт "Кримської світлиці"
І творчих задумів політ.

Вона, як сонячна жар-птиця,
В висі над півостровом зліта.
На шпальтах "Кримської світлиці"
України зерня пророста.

Її душа в рядках іскриться,
І мудрість мамина сія.
На вогник "Кримської світлиці" –
Як в отчий дім прямую я.

Тут рідне все, знайомі лица,
Кому ти віриш без умов.
Несем до "Кримської світлиці"
Свою пошану і любов.

З роси вам, з чистої водиці!
Дай, Боже, довгих, світлих літ!
Новий рік з "Кримської світлиці"
Свій почина святковий хід.

Хай слово щедро колоситься!
З Новим вас роком, в добрий час!
Це – свято "Кримської світлиці".
А отже, кожного із нас!

Відіслав першодрук у Сімферополь. А оприлюдню його вже в день ювілею на "Фейсбуці". Гадав, що ці слова будуть моральною підтримкою творцям видання у такому некомфортному для україномовного журналіста середовищі, як зросійщений Крим, вже не кажучи про Севастополь.

Отримав стислу відповідь від Миколи Владзімірського: "Дякую, шановний Іване Васильовичу. Друкуємо в ювілейному номері!".

Я відповів: "Дякую. Ще раз із прийдешнім святом, дорогий Миколо Івановичу! Найщиріші вітання творцям "Кримської світлиці". Добра і щастя! Творчого і суто людського. Хоч одне невіддільне від іншого! З ювілеєм!!!

Ваш Іван Левченко, 15 грудня 2012 року, 19 година 30 хвилин за київським часом".

Тієї суботи був шокований трагедією в Америці: у містечку Ньютаун, де мешкають 24 тисячі людей, 20-річний аутист Адам Ленза методично розстріляв 26 осіб у школі "Сенді Хук" (серед них 20 школярів від п'яти до 20 років, а також директор школи і рідна мати нападника, яка працювала там учителькою). Злочинець опісля укоротив собі життя. А все, очевидно, через те, що вільно перебуває в обігу вогнепальна зброя.

Біля Соловечього каменя в Москві поліція розігнала мітинг опозиції під скандування присутніх "Свободу політичним в'язням!". Отака демократія по-путінськи!

Побачив в ефірі інтерв'ю з російським композитором Родіоном Щедріним. Наступного дня йому виповниться 80 років. Виглядав чудово – і як людина, і як творець: постійно у праці. З захопленням говорив

про свою дружину – танцівницю Майю Плісецьку, наголошуючи на тому, що в неї абсолютний слух, якого навіть у Петра Чайковського не було. І це теж подарунок долі – і ювілярові, і всім, хто любить його музику.

У неділю 16 грудня 2012 року написав ліричний вірш "**В засніженому парку**":

Де снігурі червоногруді
Свій розсипають срібний спів,
Хтось снігом брів у парку в грудні
І діаманти розгубив...

Скульптурний хлопчик – в шапці білій...
І еполети на плечах...
Йому на горн пташки усілись.
І розважають сурмача.

У парку зимнім так самотно.
Хтось був – схололи вже сліди...
Та й снігурі – співці залітні –
Вряди-годи летять сюди.

От наспівались – полетіли.
До вуст свій горн сурмач підніс.
Сніг в діамантах – білий-білий,
Що аж замружився горніст.

Зіграй відбій: зима, горністе,
Пора морозів і вітрів.
Лежать сніги – пухнасті, чисті,
Як срібні співи снігурів.

Отож, тиждень тому (точніше минулої п'ятниці) лише намітилася тема чистих снігів та снігурів, а тієї неділі вона отримала завершення у вірші, де несподівано постав горніст у самотньому парку. А присвятив новий вірш миколаївській вчительці і поетесі Тетяні Мілевській, яка організувала на "Фейсбуці" сайт "Мистецький вернісаж".

Нікополець Валерій Терзі, поширивши вірш на сайтах "Мистецький вернісаж" та "Українська поезія", написав на "Фейсбуці": "Дякую, друже Іване! І у нас сьогодні нарешті пішов сніг. Радість не тільки дітям, але й дорослим".

Схвалення нового вірша засвідчили Степан Василишин, два Миколи – Владзімірський та Гладкий.

Я відповів: "Вітаю, друже Валерію! Мої найкращі побажання на цей недільний вихідний Вам, пане Степане, Вам, пане Миколо – і Владзімірський, і Гладкий, усім вам, мої хороші друзі! Купаймося у чистоті снігів і думок!".

До нашого чоловічого гурту своїм коментарем приєдналася пані горянка Галина Кравець, написавши: "Дякую за вірш і побажання, пане Іване! Дуже доречно, тому що на заході, від Львова до Ужгорода, йде дощ, а хочеться снігу".

Я вигукнув: "О, цей мінливий грудень, пані Галю! Та ще будуть і сніги, й морози. Особливо в січні, а що вже казати про лютий! Бережіть себе! Привітної, душевної неділі, друзі!".

А якийсь користувач під аватаром "Магістр права" теж поширив мій першодрук і прокоментував: "Навіяло... Прочитав унікальний вірш! Викладайте гарні українські вірші".

Приємно було читати такі відгуки! Не жаль і витраченого часу на сидіння перед комп'ютером.

Жовквівчанка Галина Фесюк, теж поширивши вірш "В засніженому парку", зазначила: "Чудово, пане Іване. Я не можу передати словами того чистосніжного відчуття від прочитаних Ваших віршів. Уявляєте, все так точно передано!!! Дякую Вам!".

Я прокоментував: "Щасливий від такого сердечного сприйняття рідного слова. Порадів сьогоднішньому Вашому віршу "Втомилася", пані Галю.

Скажу одне: мені дуже добре знайоме чиновницьке оточення, про яке Ви пишете. Заздрісне до чужого успіху та багатства душі, особливо коли йде мова про підлеглого.

Господи, Ви не уявляєте, який я щасливий, що спекався цих бюрократів. Терпіть, моя люба, і не дайте спалити душу, аби потому вона вибухнула радісними рядками щастя! Бережіть себе! Гарного недільного відпочинку!"

Пані Галина, поставивши під моїми словами значок схвалення, повідомила: "Дякую Вам! Щойно прийшла з церкви, з християнським розумінням і натхненням".

Я підвів ризику: "На тому й стоїмо, пані Галю!"

У понеділок 17 грудня 2012 року написав до певної міри філософський вірш "До суті":

Люблю, як вітер шелестить
У висі крон – в зеленім листі.
А ще – у листі золотім
В чарівну пору падолисту...

Здається: от дерев де зміст:
У листі на розкішних кронах.
Але злетів останній лист,
І суть всього – як на долоні.

Що квітло – шерхне, тліє, мре...
А по весні струмками сплине.
І тільки гола суть дерев –
Від стовбура і до коріння!

Чи не такі і ми в житті –
Шелестимо, як вітер в кронах...
А суть – у стрижні та у тім,
Який вдалось пустити корінь.

Блажен, хто в землю рідну вріс.
Як сонце, серце мав вогнисте.
Вітрам не кланявся, грів рід
Свого життя глибинним змістом.

Не все встигається в житті.
Але як прагнеш, так і маєш.
Люблю, як вітер шелестить
У листі. Й думку навіває

Про те, що оком, врешті-решт,
І не побачиш, бо глибинне.
Про суть життя. Як суть дерев,
Коли лиш стовбур і коріння.

Стоять в задумі. Між снігів.
Зелом вагітні і весною.
Як прорости в суть справ і слів,
Щоб залишатися собою?

Найважче це – глибин дійти.
І докопатися до змісту.
А як же звабно шелестить –
Те, що назовні, – вітер в листі...

Чесно зізнаюся: так само важко писався цей вірш, як і напередодні. Що робилося зі мною, не розумів: може, я й справді ковзав по поверхні. І після написаного всякчасно картав себе. Вічно чимось невдоволений!..

Інтуїтивно розумів: потрібно щось міняти, а що саме – не знав... І нічим не міг себе втішити... Але заспокоював одним: не гарячкуй! Може, завтра щось буде по-іншому. Подивимося...

Присвятив вірш педагогу-севастопільчанці Валентині Лопатюк, у якої того понеділка був день народження.

Словом, розпочинається новий тиждень. Дружина налаштовувалася на роботу: з нового року вона хотіла сформувати ранкову групу на фітнес, а на вечір залишити лише йогу та пілатес. А в мене – писання та сподівання на те, що воно комусь потрібне...

Галина Дем'янова розмістила на "Фейсбуці" світліну, на якій лежала троянда на клавішах фортепіано. Я додав напис у два рядки:

Трояндно на серці. Хоча й понеділок.

Як клавіші чорні. І клавіші білі...

Надворі було холодно, хоч і проглянуло сонце: мінус двадцять градусів за Цельсієм. А тому не хотілося висовувати ні на хвилину свій ніс на вулицю. А дружина наполягала – довелось здатися. Але за мить знову сидів за робочим столом. Здався один!..

Обізвався нарешті мій видавець Костянтин Потаков. Він написав: "Здається, я повернувся: частіше був за містом, ніж у місті (темна смуга).

Зараз мушу перевстановлювати комп'ютер. Перечитав купу листів від Вас. Так, проблем накопичилося дуже багато... Скажу відверто: у мене кінець світу таки відбувся – знову доводиться починати з нуля.

Дуже багато чого змінилося, але доведеться якось розраховуватись із боргами. Все вийшло вкрай неприємно і болісно. І виправдання тут недоречні. Буду просто робити все, що маю. Технічно все доведеться вирішувати по-іншому.

Є проблеми з матеріалами, які дійсно були закуплені давно, але я розраховував на інші апарати, тому і папір був необхідного формату. А з друком я застряг... Доведеться щось придумати, і, ймовірно, закупити все заново. Та вже нового формату, щоб надрукувати зовсім в іншому місці. Якість на виході ніяк не зміниться".

Я відповів: "Це хоч якась надія. Дай, Боже, хоч що-небудь отримати до нового року... А там вже і решту чекатиму ... Мені дуже прикро від цієї ситуації. І всі питають, де книга, у тому числі в Спільці письменників. А в мене самого – жодного примірника. Такого зі мною ще не траплялося в житті. Та що говорити – немає слів!".

Коли був надворі, погодував качок, чайок та голубів на нашому озері "Сонячному". Воно парувало, бо охолоджувалося.

І далі непокоїлося серце: як отим птахам виживати завтра?!

У вівторок 18 грудня 2012 року західна Україна потерпала від снігопадів. Та й у Києві бачив, як під вагою снігу гинуть дерева.

Написав вірш "**Відчакнута віть**", присвятивши його світлій пам'яті симпатії дитячих літ – Валечки Галушко з мого рідного села:

Як хочете радості чистих снігів,
Виходьте негайно на вулицю з дому:
Пухнастих метеликів рій прилетів.
З яких він казкових країв – невідомо.

Підіть розпитайте – летить-кружеля:
Так щедро розквітла краса небокраю.
І білою ковдрою вкрившись, земля
Покірно у зимний свій сон поринає.

І дихати легко, і йти б хоч куди,
Танцюючи в такт цим снігам без втоми.

Як хочете радості, хочете див,
Виходьте негайно на вулицю з дому.

Така первозданність снігів навкруги,
Як перший цілунок, як ніжне кохаю.
Здавалося б, скільки тієї ваги
В сніжинки, що легко на гілку сідає.

І раптом, як скрик, відчахнулася віть:
Так важко лягла й перекрила дорогу.
А сніг без упину летить і летить,
Немовби та рана йому ні до чого.

Така несподівана склалась ціна
За казку зимову – красу первозданну.
Згадав своє перше кохання: вона –
Відчахнута віть. І рубець там, де рана...

Тоді, як сьогодні, йшов радісно сніг.
До неї я біг, і – навідліг сніжинки.
І звістка страшна із лікарні мені,
Немов відчахнулась мене половинка.

Здавалось – забулось: минули роки.
І раптом цей сніг. І згадалось минуле...
Так весело грають у сніжки внучки.
Кажу: обережно! Он – віть відчахнулась.

Та хто б мене слухав. Малі й поготів!
Гасають – щасливі: які перешкоди?!
Як хочете радості чистих снігів,
Виходьте на вулицю: там вона ходить.

А хтось у дорозі – у пастці страшній,
З якої непросто дістатись додому.
На рану сідає метеликів рій.
Чи виживе дерево – це невідомо.

Де сили знайти, щоб зцілитись від ран?
Ти – дерево сильне. Ти вижити мусиш.
Як пам'ять у серці моїм не вмира
Про неї, хай тільки рубця доторкнуса...

От так сталося, що згадав 52-річної давності зиму в Малій Токмачці. Саме тоді – у снігопад, який замітав дороги і кучугури сягали майже до стріхи сільських хат, я дізнався страшну звістку про те, що померла Валя Галушко – моє перше сильне почуття, яке й досі не забулося, хоч і притлумилося з роками. Вирішив по-новому відобразити цю втрату, хоч уже не раз писав про це у попередніх своїх книгах...

Телефонувала колишня колега Ольга Кузьміна: хотіла передати квиток від Геннадія Кириндясова на запис концерту Михайла Поплавського в Палаці "Україна". На жаль, на час концерту в мене запланований похід до лікаря (дружина наполягала на з'ясуванні причин залишкових утворень у моїх легенях та можливостей призупинити цей процес). Я пообіцяв, що обов'язково проконсультуюся з нашим дільничним терапевтом Юлією Батрак: вона того вівторка була на прийомі з 10-ї години ранку. І хоч мені дуже хотілося побачитися з колегами (а крім Геннадія Григоровича та Ольги Миколіївни, на записі

телепрограми мав бути ще один наш побратим Степан Ткаченко), однак змушений був відмовитися. Та й нічим віддячити за квитки: була б нова книжка на руках, можна було б і перенести консультацію...

Лікар заспокоїла: треба дотримуватися всіх рекомендацій фахівців, і все буде гаразд. Не смертельно! І – слава Богу!

Телефонувала донька Олена: збиралася на відпочинок із родиною: на тиждень злітають погрітися на морі в Єгипті. Агітувала мене піти до лікаря-китайця, аби той провів сеанс голковколвання. Може, з часом і зважуся на це. Але не зараз.

Олена цікавилася, чи не телефонував син Василь – у нього кепські справи з роботою: на фірмі попередили, що з нового року можуть розірвати контракт, оскільки результатів за рік практично ніяких (один-два проекти, а цього замало!).

Прикро: зараз залишитися без коштів – це самогубство. Знову – болісні пошуки чогось нового. І це в 36 років! І все – з нуля! Як ніколи, обпікали гіркотою ці думки безпорадну душу.

Напередодні – за два дні до свого 87-річчя – у Москві помер поет Костянтин Ваншенкін. Автор слів таких легендарних пісень, як "Я люблю тебе жизнь", "Вальс расставания", "Алеша", "Как провожают пароходы", "За окошком свету мало", "Я спешу, извините меня"... У свої 85 літ випустив чудову книжку лірики під назвою "Шёпот"...

Великий жаль. Світлий поет – від життя. І трудяга – до останнього подиху. Земля пером!

Того дня іменинниця Надія Гой написала мені листа на "Фейсбуці": "Іване Васильовичу, доброї Вам ночі! Щиро дякую Вам за вітання з Днем народження. Вразили мене Ваші слова: відверто, щиро, по – дружньому!

Якось моя колежанка жартома сказала, що "Фейсбук" придумала розумна людина. І справді: тут можна знайти добрих друзів, цікавих людей, приємне спілкування. Дякую Вам за Вашу творчість, це великий дар від Бога!".

Я відповів: "Дорога Надійко, радий, що привніс у Ваше свято свою краплинку тепла. Хочу вірити, що Ви – щаслива. А те, що красива і квітуча, я це бачу і зі світлини.

Добраніч Вам! Дуже втішило те, що Ви побували в мене в гостях і дещо вподобали з написаного. Дякую Вам сердечно! Ще раз – добраніч та солодких Вам пресолодких снів!!!".

А Галина Дем'янова душевно відреагувала на вірш "Відчухнута віть", написавши на моїй сторінці на "Фейсбуці": "Спасибі Вам, Іване Васильовичу! Дуже зворушлива поезія. Хай бережуть Вас святі небеса! Завжди з думкою про Вас...".

Я відповів: "І я щиро радію, коли чую Ваш голос – його неповторну інтонацію. Майже фізично відчуваю, як Ваші руки переливаються тепло душі в слова. Вони залишаються назавжди зі мною. І щоразу привітно позирають на мене із написаних Вами коментарів.

Тепла Вам у долі і щастя, пані Галю! Добраніч! Лагідних і спокійних снів!".

Тільки-но написав ці рядки, як обізвалася Антоніна Євтодюк, написавши: "Так зворушливо!"

Я відреагував своїм коментарем: "Яка приємна несподіванка, мила пані Тоню! Ви досі не спите! Але перш, ніж побажати Вам гарних снів, хочу подякувати за схвалення моєї "Відчухнутої віті". Водночас висловити радість, що до нашої ліричної компанії доєднали свої світлі голоси і пані Кася Терещенко, і пані Лариса Мала (до речі, моя колега-землячка – запоріженка). Дякую, мої сердечні друзі! Добраніч вам! І хай наснитися – найжаданіше!".

У середу 19 грудня 2012 року написав вірш "**Привид Ліра**":

Із піхов – меч! Не час для ліри.
Димить розтерзана земля...
І звідки він – цей привид Ліра,
Безумні очі короля?

Що він в краю забув моєму?
Чия це кров з відкритих ран?
І тільки вітер носить лемент
По цей і той боки Дніпра.

Та ні – цього не може бути:
З яких це пір, з яких це пір

Україну встигли розітнути
І між димами ходить Лір?

Той, гнаний доньками по світу,
Той, що віддав їм владу й край.
Та ні, бриднє, щоб нас ділити
По цей і той боки Дніпра.

Тож звідки чується той лемент?
І звідки привид Ліра тут?
Навис туман. І я даремно
Шукаю відповідь просту.

Її нема. Душа ж мембрана –
Усе на світі відчува.
Допоки не кривавить рана,
З душі зриваються слова.

Готуйте меч, волає ліра,
Як хтось ділити ладен нас.
Допоки тільки привид Ліра,
Не пізно ще. А там, хто зна?

Сніг. Вітру лемент. І негода:
Нема ні сонця, ані зір...
А вдалині, мов привид ходить:
Не розібрати – звір чи Лір?

Власне, це було ще одне застереження від того, що вже витало в повітрі: мова про привид федералізації України. Декому дуже хотілося нас поділити. І тоді, п'ять років тому, як і зараз.

Як і багато хто, я усвідомлював: доки на перших ролях у державі будуть такі очільники, як Віктор Янукович (аналогічно – як і Віктор Ющенко), що мали прибічників лише в одній частині України, доти залишатиметься реальною небезпека розростання прірви непорозуміння між українцями. Та й росіяни (внутрі країни і зовні) уже тоді підігрівали ці настрої. От чому гріх не бачити привида Ліра на наших просторах – від Дону до Сяну. Присвятив вірш вінницькій журналістці Валентині Буздіган.

Першими його схвалили на "Фейсбуці" Алла Сафронова та якийсь аватар на ім'я Камрад Небратан...

Я відрегував: "Радий вдячно стрічати Вас, пані Алло й мій добрий Камраде! Щиро зі святом вітаю – зі святим Миколаєм! Сам, як можу, від душі веселюся! Будьте мені здоровими та успішними, друзі!".

Словом, усіх зі святом святого Миколая! Хай він сповна справдить усі наші, навіть найсміливіші, сподівання! І, звичайно ж, успішної середини – дай, Боже, не вереди!".

А першими поширили новий вірш на "Фейсбуці" та привітали мене зі святим Миколаєм харків'янин Микола Гладкий та нікополець Валерій Терзі.

Я теж привітався з добрими друзями-козаками: "Вдячно тисну Ваші надійні, дружні та працюючі руки, дорогі мої пане Миколо та пане Валерію! Хай і святий Миколай буде вдячним та щедрим до Вас, друзі! Будьмо!!!!".

А киянка Галина Дем'янова написала: "І Вас, Іване Васильовичу,

Хай Миколай у вишиванці
Розбудить подарунком вранці
І принесе в привітну хату
Добробут, радості багато.
Розбудить приспані надії,
Зернятко щастя хай посіє.
Зітріє гумором, любов'ю,

І принесе ще Вам здоров'я!!!!".

Я відповів: "Чудове побажання! Дякую сердечно! Будьте й Ви мені щасливою та здоровою, пані Галю!".

Та все одно, якщо говорити всерйоз, на душі був повний дискомфорт: негативу додало рішення Верховної Ради України про припинення прямих телевізійних трансляцій на телеканалі "Рада". Залишався один канал громадського контролю – радіотрансляція.

Але скільки там того проводового мовлення!? Часи усіченої демократії. Тому, мабуть, правий був шоумен Володимир Зеленський, сказавши в новорічному "Вечірньому кварталі": "Кінець світу нашої країні не страшний. Страшно, коли настане кінець сміху".

Великий чудотворче – святий Миколаю, помилуй та вбережи нас від усякого лиха! Так молилося тоді моє збентежене серце...

У четвер 20 грудня 2012 року написав вірш "**Ковзанярі**":

Риплять сніги. І мерзнуть щоки.
Тоненький слід від голубів.
Замерзло озеро глибоке.
Ковзанярів на ньому біг.

От відчайдухи – і не страшно,
Що може тріснути той лід!
Ну, хоч на березі є старші...
Ну, хоч під наглядом малі...

А глибина тут метрів з двадцять.
Кажу тим – старшим: це не жарт...
Та тільки хукають на пальці.
Ковзанярі тримають фарт:

Літають легко і горласто.
Кажу собі: забув, як сам
Під лід провалювався не раз ти,
Коли на Конці так гасав?

Ну, порівняв: там – по коліна,
І не людині – горобцям...
От скрізь устряти я повинен.
А не пішов би геть – к грецям!

Іду. Риплять сніги. Морозно.
Замерз – додому вже пора.
Такий я правильний... Серйозний...
Така без даху дітвора.

Посміювався-кепкував зі своєї обережності. Але, як на мене, вона ніколи не завадить. Бо все-таки було ще дуже небезпечно на льоду на нашій озері. Хоча мороз попрацював за останні дні на славу – схопив кригою воду. Словом, зима! Присвятив вірш колесі-журналістці Аллі Сафроновій, яка працювала у журналі "Журналіст України".

І надворі, і на душі було геть зимно... Двічі побував на ринку та в магазині (обіцяли привезти акційні блендери, але ні до обіду, ні опісля не було ніякої поставки – перенесли покупку на завтра, якщо, звичайно, надійдуть товари). Мороз сягав мінус двадцяти градусів (у дівчат на ринку повністю перемерзли фрукти та овочі – ніхто не працював: нічим було торгувати).

Знову побував на озері "Сонячному": одне розстройство – кидаєш ті хлібні крихти качкам, а вони ковзають на льоду і не встигають до хліба, бо чайки та голуби виривають його прямо з дзьоба!

З чого вони жили – оті бідні качки – не уявляв! Біда та й горе! І допомогти нічим...

У п'ятницю 21 грудня 2012 року написав вірш "Звеселився":

Гадав я, чим би звеселить
На дачі самотинну душу?
Аж зирк – якась проява вमितь
Усілась на сусідську грушу.

А хто ж там груші намина?
Стій, не сусідка, а стороння...
Підкравсь. Налякана, вона
На мене – з усього розгону –

Бибех! І збила прямо з ніг:
Така – при тілі – молодиця
Усілась верхи на мені.
І навпіл репнула спідниця...

І сміх, і гріх – багатство все,
Та хоч не спереду, а ззаду,
Перед очима... Й чорт несе
Сусідку з того краю саду.

Як з'ясувалось: це кума
До неї в гості завітала.
Тож і проблем, вважай, нема,
Якщо немає криміналу...

Ну, що ж буває, буркнув я.
А потім, хоч і нило тіло,
Враз розсміявся: душа моя
Як і хотів я, звеселилась...

Півроку збігло. І про це
Чомусь сьогодні пригадав я:
Сміюсь над світовим кінцем
В календарі прогнозів майя.

Саме на того дня за календарем індіанців майя ошелешений обиватель чекав кінця світу. Така співачка, як Ірина Білик, збудувала для себе сховище, сподіваючись врятуватися від найстрашнішого – Апокаліпсису.

Подумалось тоді: погані ми все-таки християни, якщо не вчитуємося у Святе письмо, за яким, про кінець світу, як і про друге пришествя Ісуса Христа, ніхто не може знати, окрім самого Всевишнього. Решта все – від лукавого. Присвятив вірш Сергію Міщенку – педагогу з Кіровоградщини.

За вікном – пробуджувався день. Звичний ранок – як мільйони ранків до цього. На будові щось гаряче обговорювали прораб із бульдозеристом, красномовно жестикулюючи. Зривався дрібний сніг. Життя тривало! І кликало до праці, до слова, до привітного – доброго ранку, друзі! Будьмо!

Сергій Міщенко надвечір написав свій коментар до мого вірша "Звеселився". І теж – віршований:

"Гадав я, чим би звеселить
Перед Кінцем мя грішну душу?..
Зайшов в "Фейсбук" лише на мить,
А тут Ваш вірш. І ржати мушу.

Бо знов Івану повезло
На молодичку й на породу.

А ще й на дачу, й на село.
І де смакують гріхоплодом...".

Я відповів стисліше:

"І хоч дача не моя –
Звеселився дуже я.
А тепер ще більш радію,
Що й Вам весело, Сергію!".

До магазину не вдалося додзвонитися: вирішив піти наступного дня зранку за тим блендером (якщо тільки привезуть) і заодно на ярмарок, бо в нас уже закінчився мед. Треба поповнювати запаси, якщо вочевидь із кінцем світу не вишло...

Проте ті, хто нагнітав ажіотаж, досягли свого: на своє порятуння в середньому пересічний українець витратив двісті гривень, купляючи найнеобхідніше – сірники, свічки, воду (дехто її навіть консервував), їжу тощо. І от кінець світу – кінець. Бо світ – нескінченний!

Поет Олексій Ганзенко написав коментар щодо кінця світу:

Я в пророцтві хоча і не профі,
Втім скажу (і готов до отвіту):
Вмру – "Фейсбук" збереже гордий профіль,
Тож начхать мені на кінець світу!

Я відреагував так:

Отож, неофіти,
Леліймо свій сук.
Бо що кінець світу,
Як маєм "Фейсбук"!

А після цього побачив світлину Галини Дем'янової, на якій ягідки шипшини вкриває сніг. Я зробив напис під фото:

Шипшину в сніги одягає зима.
Що ягідка – серце червоне.
Як сонця нема і любові нема,
І серце під снігом холоне!

Отак і закінчився цей день, проголошений індіанцями майя кінцем світу. "Будемо жити!", як стверджував оптиміст Леонід Биков. Хай все зле минає, як пророцтво майя!

Алла Сафронова (напередодні вона нездужала, а тому тільки тієї п'ятниці прочитала вірш "Ковзанярі" з присвятою їй) написала на "Фейсбуці": "Пане Іване, дякую за такий гарний вірш! Мені нівіть ніяково – все ж таки гадаю, що цього не заслужила..."

Дякую-дякую-дякую!!! Так дивно: вчора вранці, побачивши ніби кимось розчерчене небо – зверху сіре, знизу – рожеве, – в мене промайнула думка, чи побачили таке диво Ви, адже теж живете на Позняках... А Ви мені – вірш в подарунок!"

Я відповів: "От і все стало на свої місця! Дякую, що відгукнулись – так сердечно-тепло! Будьте мені здорова і щаслива!"

Повернулася дружина з роботи і повідомила, що надворі зірвався сніг. Для шляховиків та автомобілістів України – це кінець світу. Справджувалося пророцтво!..

Тим часом підспіли найкоротший день і найдовша ніч року. Це сталося приєшньої суботи – 22 грудня 2012 року. Народжувався новий світ! Народжувалося нове сонце.

Уже з'являлися колядники на вулиці! На Майдані Незалежності прикрашалася головна резиденція київського Діда Мороза. Там, де головна ялинка столиці. Отже, розкажи віршик – отримаєш гостинчик. Пережили кінець світу – радіємо, як діти. Коляда іде – Святвечір невдовзі...

Надворі сніжило з самого ранку. А ужгородець Олександр Волков повідомив, що у нього на Закарпатті плюс п'ять градусів за Цельсієм. І сяяло сонце. Отакі контрасти!

Я ж написав того дня ліричний вірш, який легко співається, бо в ньому чітко простежувався заспів і приспів-рефрен. Назвав твір "**Самітні дахи**":

Пролетіли птахи –
Ані сліду нема.
Вдалині небосхил
Одягнувся в туман.
Забілили шляхи.
І блукає пітьма.
На самотні дахи
Сіла птахом зима.

Не питай, не питай,
Де ті плинуть літа?
І чому зелен гай
Восени відцвіта.
Ще повернеться цвіт,
Зелен цвіт навесні.
Та не тانه той лід,
Що у серця на дні.

Знаю – марно, і все ж
Виглядаю з доріг.
Тільки ти не ідеш –
Замість тебе цей сніг.
І без тебе птахи
Прилетять навесні.
І заплачуть дахи –
Розтаватиме сніг.

Не питай, не питай,
Де ті плинуть літа?
І чому зелен гай
Восени відцвіта.
Ще повернеться цвіт,
Зелен цвіт навесні.
Та не тانه той лід,
Що у серця на дні.

На дахи самоти
Опада білий сніг.
В серці лід маєш ти
На самісінькім дні.
Розтопити не зміг –
Не хотіла сама.
На дахи білий сніг
Сипле й сипле зима.

Світ увесь у снігах,
Де не глянь навкруги.
Аж до болю в очах –
Ці іскристі сніги.

Та розтануть вони
Навесні, навесні.
Як без тебе весни
Дочекатись мені?

Отож, життя продовжувалося. Ніякого кінця світу не настало, а тому треба було займатися своїми справами і насолоджуватися відведеними долею роками. Все буде гаразд! І тільки так. В чому я ні на йоту не сумнівався, досі залишаючись оптимістом.

Галина Жубіль, прочитавши мої "Самотні дахи", написала на "Фейсбуці": "Чудова пісня була би! Дякую, пане Іване, за щире слово! Гарних Вам вихідних! Не сумуйте! Посміхніться!".

Я відповів: "Маю висловити щире слово захоплення Вашим музичним слухом, мила пані Галю! Був би в Севастополі – була б пісня. А тут майже немає з ким це робити, на жаль. Композитори самі пішли в поети. Тому доки дійдуть у них руки до тексту, ти й сам перегориш від первісного мелодійного ладу. І вже гадаєш, що краще щось нове написати, ніж повертатися до вже зробленого. А втім – хай висить на моїй сторінці: може, комусь прийде і музична думка, котру я, як і Ви, відчуваю в запропонованих різноритмічних строфах. Будьмо! Світлого дня, друзі!".

Пані Галина продовжила: "Пане Іване, маю Брата по Духу, пана Степана, якому запропоную цей Ваш вірш. Впевнена, що йому сподобається і щось гарне народиться. Він сам і виконає, а я запишу на відео – і ми всі послухаємо. Сподіваюся, що так і станеться".

Я зрадив: "Дякую! Цікавий хід. А раптом...".

На жаль, то були тільки добрі наміри. Далі них справа не рушила.

Телефонував син: був подивований, що я не привітав його з професійним святом – Днем дипломата України. Чесно кажучи, я не хотів завдавати йому неприємних емоцій у зв'язку з подіями річної давності. Василь став стверджувати, що ще повернеться в професію (я не вірю в це, інакше для чого ж було рвати зв'язки з міністерством?). Прикро, що й того дня в ньому говорила образа на колишніх колег (ніхто, крім Ігоря Приходька, не згадав про нього у свято, а Ігор зателефонував зі Швейцарії, де тоді працює на дипломатичній посаді).

Від цього настрою син знову став прикладатися до чарки і нести бозна-що – слухати було нестерпно. Я не знаю, де бралось терпіння з годину висіти на телефоні і майже весь цей час мовчати, коли він хотів вивговорити свій біль і образу за перипетії долі. Гірко це! Але він сам зробив свій вибір. Хотілося сподіватися, що не розгубить отримані знання та набутий досвід... І заодно перестане дорікати мені, що я свого часу наполіг на його роботі в міністерстві закордонних справ, як і згодом у першому закордонному відрядженні до Брюсселю... Таке от життя: малі діти – малий клопіт, виростуть – додають сивин і сердечного болю.

У неділю 23 грудня 2012 року надворі з самого ранку йшов сніг – дрібний, як борошно. Молов без упину у своєму млині небесний Мірошник... Одне втішало – ставало не так холодно, як у попередні дні, особливо минулого тижня.

Того дня написав баєчку "**Лев і Шакал**":

Ще Левеням був, діймав цей босяк –
Шакал – пренаглуоче створіння:
– Виходь! Хочу би-ти-ся,
І наб'ю твою пику левину!

Тоді не зважав. А сьогодні Лев – цар.
І на Шакала знов – нуль уваги.
А той:
– Ач, аж спав з лиця!
Байки це – левина відвага!

І так уже Левові остобісів,
Що той рикнув під час скандалу:
– Хай краще кпинять, що не захотів,
Ніж скажуть:

Лев бився з Шакалом!

О, скільки шакалів таких між людей!
Нічого нема за душею,
А от би куснути маститого де!
А той – чхать хотів на пігмея.

Така суєта – марно тратити час,
Коли маєш діло робити.
А зв'яжешся – і, вибачай,
Шакалиною будеш смердіти.

Нічого іншого в мою повеселілу голову не прийшло раннього ранку, а спати не хотів. Ото доки крутився у ліжку, і склалася звірина історія з проекцією на людей. Справді ж, для чого принижуватися перед тими, хто не вартий твоєї уваги, бо – нуль без палички! Тільки марнувати час... Присвятив басчку іронічному Олексію Ганзенку – поету та прозаїку, котрий активно публікувався у журналі "Дніпро".

Олександр Волков написав на "Фейсбуці" сентенцію: "Всупереч закону всесвітнього тяжіння, чим важчий гаманець, тим легше з ним!" Я прокоментував: "Де не діє закон всесвітнього тяжіння, спрацьовує теорія відносності".

Сходив на ринок – перевергав із хлопцем-продавцем сотні ялинок, доки вибрав ту, що хотів – пухнасту і високу. Приніс додому – поставили з дружиною на балкон, щоб відтавала. А потім наллемо води в каструлю – хай нап'ється, щоб вистояла і Новий і Старий Новий рік. Тепер би ще подарунків онукам купити – і можна зустрічати новорічне свято. До нього залишився всього один тиждень. А за вікном падав сніг. Синоптики прогнозували наступного дня мінус двадцять градусів за Цельсієм!

Порадів за переможницю відбору претендентів від України на пісенний конкурс "Євробачення-2013": до Швеції поїде талановита Злата Огневич (попри те, що на першість претендували добре відомі Аліна Гросу, Марія та Дмитро Яремчуки). Вона блискуче виконала пісню англійською мовою "Gravity" – заспівала на три "П": пристрасно, переконливо, пісенно!

Донька Олена благополучно дісталася в Єгипет: з трапу зійшли з внучками в шубах, а там температура плюс 34 градуси! Краса! Дай, Боже, гарно відпочити!

У понеділок 24 грудня 2012 року знову зранку падав дрібний сніжок: сіялося борошно за вікном – таки ж без упину молів небесний Мірошник!

Написав пісенний віршик "**Ключик**":

Як той вітер, різка стала ти,
Як мороз той – колюча!
– А ти спробуй-но ключик знайти,
До мого серця ключик!

Не навів завірюхам літати –
Вийде сонечко красне,
А ти спробуй-но ключ відшукати,
Бо то ключик – від щастя!

Може, знає зима про той ключик,
Може, він загубився в гаю,
Де сніги і пухнасті, й блискучі,
На усмішку так схожі твою.

Я піду у засніжений гай.
Сяє сонце у висі.
І блищать діаманти в снігах,
Де твій слід загубився.

У гаю нашім справжні дива.
Тільки сумно самому.
Я уперше тебе цілував
У гаю весняному.

Може, знає зима про той ключик,
Може, він загубився в гаю,
Де сніги і пухнасті, й блискучі,
На усмішку так схожі твою.

Ходять спогади тут дорогі.
І майнув поміж кленів
Ніжний усміх у сріблі снігів:
Ти – до мене, до мене.

І як співи синичок – люблю!
Поцілунки жагучі.
Я люблю тебе! Ось де той ключ,
До твого серця ключик!

Певно, знає зима про той ключик,
Певно, він загубився в гаю,
Де сніги і пухнасті, й блискучі,
На усмішку так схожі твою.

Присвятив його користувачці з "Фейсбука" Галі М. (на жаль, прізвища вона не подає в мережі). От що цікаво, коли я оприлюднив вірш "Щастя – на попіл", пані Галя написала коментар: "Сумно і щемко... Хай у Вас ніколи не буде причин випускати з серця у світ такі поезії – тільки щасливі!". Гадав, що цього разу я виконав її побажання. Але, на жаль, пані Галина жодним чином не відреагувала на першодрук: тільки Микола Гладкий поширив його на "Фейсбуці".

Дивина того понеділка: Віктор Янукович призначив аутсайдера тогорічних виборчих перегонів до парламенту Наталію Королевську (лідера партії "Україна – вперед!") міністром соціальної політики України. Збулася мрія Наталії Юрїївни (а то тільки повторювала на кожному розі: "У мене є мрія!")!

Воістину: не родися королевою, а Королевською! Влада віддячує за лояльність!

Увечері, коли дружина була на заняттях у фітнес-клубі, ходив у магазин "Білла", що в нас на Позняках: на жаль, і там не було тих бісових акційних блендерів, за якими я полював уже другий тиждень (без цього приладу дружина не могла приготувати собі трав'яного супу, який полюбляє: раніше брала блендер у доньки Ольги, але ж весь час не наїздишся на Виноградар!).

Працівники магазину пообіцяли зателефонувати мені на мобільник, як тільки завезуть товар (акція діяла до лютого 2013 року). Мені б – раніше треба...

А у вівторок 25 грудня 2012 року відсутність товару компенсував творчим натхненням... Тільки в такому стані можна було передати словами красу, яку побачив, повертаючись додому з "Білли": падав лапятий сніг, виблискував під вогнями ліхтарів, мов хтось розсипав дрібні зірочки на пухнастих снігових ковдрах...

Під тими світлими враженнями і написав вірш "**Набачився краси**":

Заряхтіли сніги і риплять під ногами:
Чи то справді зима, чи лиш казка на мить...
Хтось так щедро зірки розтрусив над снігами:
Певна річ, диваків вистачає в зими.

А чого б то і ні, як душі так розкішно:
Хоч віддячити б чим за цю дивну красу.
Так відлунює крок, наче рими у вірші:

Суть співзвуччя того – то гармонії суть.

Я під музику ту, під снігів тих ряхтіння
Йшов і сипав слова, що зринали з душі.
І здавався диваком тим, хто чув бурмотіння,
Як і той, що зірки у снігах залишив...

Я боявся слова розгубити в дорозі –
Я на крилах – далеко не ангел – летів.
І не знаю чому я не мерз на морозі:
Чи той сніг мене грів, ачи зорі оті?

Я набачивсь краси, я надихавсь снігами.
Хай би хто ще почув, як не бачив тих див:
Заряхтіли сніги, так риплять під ногами –
Світ би заочі йшов – все одно хай куди.

Тільки б музика ця не змовкала ні миті,
Йй у такт гармонійно зринали слова
Про зірки на снігу, що зуміли зігріти,
Ну принаймні мене, а хотів, щоб і вас.

Присвятив вірш Ользі Фітсали – українці зі Львова, що перебувала на заробітках у Римі і частенько пропагувала мої вірші в соціальних мережах.

Ще одна користь від мого походу в "Біллу" на Позняки – придбав твори Олександра Пушкіна з серії "Мале зібрання творів" (в одному томі і вірші, і роман "Євгеній Онегін", і трагедія "Борис Годунов", і "Маленькі трагедії", і повість "Капітанська дочка"). Радий, що зможу тепер перечитати все: повертаюся до простоти і прозорості пушкінського вірша – це найбільша і найкраща школа.

Європа святкувала Новоріччя та Різдво Христове. На "Фейсбуці" користувачі дякували мені за поему-репортаж "В гостях у сина" з книги "Недруги не зраджують ніколи" за 2005 рік. Львів'янка Марія Козак написала: "Прочитала на одному диханні! Дякую, пане Іване, за чудову екскурсію, душі відкритість, слово рідне, обрамлене українським "віночком" емоцій, відчуттів, барвистих почуттів батька і сина...

З Різдвом – вічним народженням любові!"

Дорогою з лікарні мав розмову з сином: він знову був у депресійному стані. Спочатку порадив, що замість Костянтина Грищенка міністром закордонних справ призначили Леоніда Кожару. Але настрої змінився через хвилину, коли довідався, що Костянтин Іванович став віце-прем'єр-міністром України! Отже, жодних несподіванок!

До речі, лідер "Свободи" Олег Тягнибок назвав новий уряд Миколи Азарова – урядом орди, яка тільки на те й є, щоб збирати з українців данину, зовсім не турбуючись про них.

Потім син запитав, чи маю я вишиванку: у нього на роботі вирішили святкувати новоріччя в українському національному одязі у ресторані "Хутір Савки". У мене не одна, а дві вишиванки: сподіваюся, що вони підійдуть на сина. А тому пообіцяв наступного дня підвезти йому сорочки на роботу в обідню пору.

Не встиг повернутися додому, як дізнався на "Фейсбуці", що письменник-земляк Павло Вольвач нещодавно переніс операцію: йому на шії видалили саркому.

Я звернувся до всіх друзів на "Фейсбуці" та земляків, написавши в мережі: "Це – біда! І так у чоловіка доля – не мед. А тут – знову удар! Маємо негайно допомогти, друзі!"

І треба чітко зорієнтуватися, куди пересилати кошти: карта № 4149437825320714. Отримувач – Вольвач Павло Іванович. Банк – Приватбанк. Киянам можна й через Будинок письменника передати кошти готівкою, прийшовши на вулицю Банкову, 2.

Може б, і Борис Ілліч Олійник зі свого Фонду культури щось виділив на порятунок свого учня. Світ не без добрих людей! Не біймося робити добро, друзі! Сторицею воздасться кожен добрий порух душі!

Та й "Літературній Україні", якій чотири дні тому виповнилося 80, гріх бути осторонь від врятування свого активного автора!

А Ви, Павле, не складайте рук, бо з наших запорізьких країв козаки за ніщо життя не кладуть. Є багато справ. І на Ваші плечі теж! Тримайтеся, козаче!!!

Тільки-тільки повернувся з лікарні, і тут така страшна новина. Побіг у Приватбанк! До зустрічі, друзі!".

Валерій Терзі миттєво повторив це звернення у соціальній мережі. Дай, Боже, щоб воно допомогло хворому.

Нині відновлюю події того дня п'ятирічної давнини, а на душі гірко від вчорашньої непоправної втрати: 30 квітня 2017 року об 11 годині 45 хвилин на 82 році життя після тяжкої хвороби перестало битися серце згаданого у моєму зверненні тодішнього голови Фонду культури України талановитого поета Бориса Олійника.

Земля пером Вам, майстре рідного слова! І вічна пам'ять вдячних шанувальників Вашої творчості!
У середу 26 грудня 2012 року написав вірш "Силуети":

Від краси зими поетом
І не хочеш, але станеш:
Мов тюленів силуети –
Сніг улігся на паркані.

Той он – схожий на дельфіна.
А отой, їй-бо, на лиса:
Граціозно вигнув спину.
І на ній горобчик всівся.

Жаль: невдовзі сніг розтане –
Ані градуса ж морозу!
Ким тоді дельфін той стане?
А тюлень ким – сміх крізь сльози:

Попливе струмок із лисом...
І прощайте, снігопади!
А горобчик аж світився –
Так цвірінькав зранку радо!

Я "Цвірінь!" встиг перекласти.
І радію, як дитина.
Бо спілітає грудень ласти
І тюленю, і дельфіну...

Чим зарадити їм? Нічим.
Правда, маю натякнути,
Що ще буде... Буде січень.
Вже не кажучи – про лютий.

Присвятив вірш киянці Аллі Чулій (Чулаєвській). Поштовхом для його написання стали дивні фігури на паркані перед лікарняним комплексом на вулиці Верхній, які нафантазувала цьогорічна зима: я їх побачив, коли повертався з лікарні до метро Дружби народів. Написав про таяння снігу, і як у воду дивився: надворі плюсова температура, і почав розтавати сніг. Перепади тиску та температур неймовірні.

Я фізично їх відчував, бо весь час боліла голова. А тут іще й простуда додалася – заболіло горло.

Всім ясної середі.
А зима ще хоч куди:
Сніг повсюдно. І з небес –
Промінь сонця. День чудес!

Галина Кравець першою прочитала вірш "Силуети" і написала на "Фейсбучі": "Зима повертає дорослим дитинство, і це чудово! Дякую, пане Іване, гарний вірш!".

А потім з'явився коментар Алли Чулої: "Дійсно, що хочеться писати вірші, але такий таланти не кожному Богом даний. Отож бережіть його і радуйте всіх нас, пане Іване!!! Мої щирі побажання Вам сьогодні, у середу, і завжди!!!".

Я зазначив: "Дякую Вам, пані Алло! Бачу Вас усміхненою цього сонячного ранку і радію! Будьте мені щасливою та успішною у всьому!

Доброго ранку і Вам, моя перша госте – пані Галло! Зичу привітної середи та чудового самопочуття! Дякую за схвальне слово!".

Приєднався до нас і Василь Ковтун, написавши: "Алла Чула повинна бути задоволеною, бо ж отримала милий подарунок, від якого не можна не відчувати позитиву! Мені теж сподобався!".

Я миттєво відреагував: "Дякую, пане Василю! Втішаймося несподіваними дарунками природи. Вона й тему визначить, і образ підкаже неповторний. Гарної Вам середи!".

Попри те, що тріщала голова від болю, поїхав на зустріч із сином, гадаючи, що буде дуже доречно пройтися серед чистих білих снігів. Адже наступного дня їх можна і не побачити...

Трапилася на очі думка Віктора Небоженка про Леоніда Кожару: відомий політолог вважав останнього недосвідченим дипломатом – таким собі любителем пожити в зарубіжних готелях за кошти Партії регіонів, а тому вбачав у звільненні з посади міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка згортання дипломатичної активності нашої країни, особливо на європейському напрямку. Певна річ: у нового очільника немає тих напрацювань і контактів, яким обріс за роки і роки попередник. Кепські справи!

Після зустрічі з сином укутався в одіяло і сидів перед монітором комп'ютера, доки не повернулася з міста дружина. Тоді й відбулася негайна і категорична передислокація мене в ліжко. І – гарячий чай із малиною. Без найменшого натяку на роботу – себто писання.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вдається зробити аудіозапис їх (чи бодай одного-двох) – розміщу також на сторінці, про що повідомлю згодом.

А завтра буде новий день. І, певно ж, згадається нова історія твору, який живе окремим самостійним життям у моїх книжках як автора. Але, гадаю (і реакція на нову рубрику утворює мене в цій думці) не менш цікавими є загальне тло його створення та бодай зміст одного чи двох реагувань на його з'яву конкретних людей – дорогих моєму сердцю гостей – вас, друзі.

Тож, до завтра: сподіваюсь, до нових спогадів і нової зустрічі!

Щиро Ваш Іван Левченко, 1 травня 2017 року, місто Київ

Розповідь 52

Сьогодні предметом моїх спогадів стануть вірші "Елегія", "Ранковий експромт", "Хоча б не наврочити!", "Сумління", "Гостинець", "Почута молитва", "Снігур на калині", "Сентименти грудня", "Ялинка для Даринки" та "З Новим роком!", котрі з'явилися на світ божий 27-31 грудня 2012 року й оприлюднені, крім "Фейсбука", у книзі "Над прірвою", яку в електронному вигляді можна побачити на моєму сайті "Світлиця Івана Левченка" та на порталі "Українське життя в Севастополі".

У четвер 27 грудня 2012 року з самого ранку мною заволодів украй журливий настрій, внаслідок чого і написав вірш "Елегія":

На мої сніги впав густий туман.
Полетіли десь, як у прірву, дні:
Наче грудень був, і вважай – нема...
Тільки ж падав сніг, а вже тане сніг...

І мовчать дзвінки. Ну хоча б один!
Що б це – все гаразд чи забули всі?
Надивлюсь вночі на вогні і дим,
Що клубочить з труб в темні небесі.

Це ж за димом тим десь не спить вогонь:
Обігрій усіх, хто у сні й без сну!
Обіззався пес. Хто б зігрів його:
Так тривожно він будить тишину.

Нескінченний світ – спокою нема.
І болить душа від тривоги мені.
Безутішний пес. Крізь дими й туман
Мерехтять вогні. В безвість – ночі й дні.

Душе, угамуйсь! Не волай, як пес.
В книги заривайсь, у свої рядки.
Жди благословень долі і небес:
В гості друзів жди. Чи хоч їх дзвінки.

Хочеш – набери: розшукай їх сам.
Ет, я так і знав – недосяжні всі...
Входить білий дим в темні небеса,
Як мені печаль в серце звідусіль.

Звідки той туман у душі моїй?
Хоч би де зоря, хоч би промінь де...
Промайнула ніч, та спасибі їй
За дарунок цей – за прийдешній день.

На душі було дуже неспокійно: давалося взнаки все зразу – і те, що діялося на нашому політичному Олімпі, і, звісно, те, що було в повсякденному житті – громади і особистому, де останнім часом не спостерігалось жодного натяку на радість. Жили за інерцією... Точніше сказати – виживали. Як уже могли. Кожен по-своєму. Ота осібність і непокоїла найбільше.

Присвятив вірш волинянці Антоніні Євтодюк, яка активно з'являлася на "Фейсбуці". На додаток кинув "**Ранковий експромт**", що також свідчив про причини мого суму та тривоги душі, а заодно й про пошук виходу з того стану:

То лікарня, то "Фейсбук"...
І все валиться із рук.
То побіг учора зранку
До касирки в "Приватбанку":

З другом сталася біда –
Може, сил йому додасть
Мій переказ. Дай то, Боже!
Бо живе в надії кожен.

От і я живу – не вмер.
Значить, він настав – четвер!
Хай успішним буде, друзі!
Тане сніг – темніє в тузі.

І в карниз б'є – тук, тук, тук...
Це я вірш вам – на "Фейсбук".
Ви поширте, якщо гарно.
Бо я знов біжу – в лікарню.

Щиро порадів за нашого чудового поета-лірика Ігоря Павлюка – його вірші тоді опублікувала російська "Литературная газета".

Я написав на "Фейсбуці" два слова про своє враження: "Солідно! Переклади гарні. Сприймаються всім серцем. Щиро вітаю Вас, пане Ігорю! Все – як слід!

Тільки шкода, що Україна – вже давно не Хортиця. Бачте, я теж із козаків – з того краю. Тому так пройняло! І болить! Дякую Вам!".

Мав знову їхати на Борщагівку, де починав боротьбу з наслідками ущільнення спинномозкових нервів, що сталося через деформацію хребтового стовпа. Далі зволікати не можна було – дуже боліла спина!

А перший сеанс виявився також майже нестерпним, бо я таки добряче запустив свої болячки... Доки басейн не працював, вирішив пройти сеанси з відновлення здоров'я на спеціальному лікарняному ліжку, обладнаному ультрачервоними променями та дорогоцінним нефритом. На такі сеанси мене загітувала перша дружина Людмила (чи як каже Еля – старша дружина): завдяки лікуванню в неї зникло каміння в нирках, з'явилася гнучкість спини, налагодилося травлення їжі, знизився тиск. Звичайно, далеко їздити, але здоров'я того варте. Бо втрапиш його – ніякими грішми та часом не надолужиш.

Валерій Терзі прочитав мої нові вірші і прокоментував: "А мені Ваш настрій, чесно кажучи, зовсім не до вподоби! Більше оптимізму!".

Я відповів: "Мені теж не подобається, пане Валерію! Єдине, що втішає: рухаюся. А клята спина (запустив хребет!) болить так, що хоч криком кричи.

От і зараз прибіг з лікарні, а через чверть години – знову туди. Або я болячок здолаю, або вони мене. Краще – хай я! Це я так мобілізую себе у відповідності з Вашим "більше оптимізму!".

Контролюйте, будь ласка, ситуацію. І бережіть наших красунь! Он, я бачу, відгукнулись пані Оля, пані Алла! А десь іще в дорозі три незрівнянні пані Галі – Дем'янова, Кравець і Жубіль. Чого доброго і Алла Чула, і Люба Катлерчук, і Олександр Волков завітають! Компанія!!!

Гарного Вам четверга, друзі! Я Вас прошу – будьте щасливими і здоровими. Решту відсвяткуємо!".

Алла Сафронова додала: "Бережіть себе, пане Іване! У нас вже багато років дома є добрий лікар для всіх хворих спин у сім'ї – дошка Євминова. Може, вам треба подбати про такого помічника? Проконсультуйтеся з лікарем!".

Я прокоментував: "Дякую! Оце ж мені й нарадили пройти процедури та лікування на цій дошці та електротерапевтичному масажному апараті.

Ще потрібен басейн: як це все сполучити – не знаю. Але намагатимусь. Хочеться вирвати ініціативу у тієї – з косою... Словом, побіг!!! Гарного Вам четверга!!!".

Алла Сафронова наполягала на своєму: "Електоропроцедури – це тимчасово. Декілька басейнів на Позняках працюють при школах, дошку "заведіть" удома. Все вийде! Хай ініціатива буде завжди за Вами".

Я не став заперечувати, бо аксіома. А тому відповів двома словами: "Дякую! Тільки з нею й живу – тією ініціативою, мила пані Алло! Доброго Вам вечора!!!".

Однак тему продовжила Тетяна Милянєць, наголосивши: "Так, пане Іване: басейн дуже помічний при хворобах хребта, бо жоден масажист не справиться так добре з вашим організмом, як вода. Особливо, коли пливеш на спині. Зараз уже не працюю, то й відвіую відкритий басейн 3-4 рази на тиждень. Один позитив!".

Я відповів: "Мені вже дружина напратала басейн (шкільний) на Позняках. Після свят працюватиме – піду! Дякую Вам за турботу, пані Таню! Привітного Вам вечора!".

Тим часом Валерій Терзі поширив на "Фейсбуці" мій вірш **"Хоча б не наврочити!"** від 20 грудня 2011 року з останньої книжки "Заберу тебе в сон":

Про зимоньку-зиму помріяти ще,
Бо де ті сніги та морози?
І грудень, прощаючись, плаче дощем,
А сонце висушує сльози...

Немов листопад повернувся до нас,
Щоб разом зустрів Новоріччя.
І краплями стукає в шибку вікна:
"Ти ж кликав – стрічай, чоловіче!"

Напевне, мої долетіли листи:
Діждавсь на гостинні запросини.
Якою ж сумною вернулася ти,
З дощем і туманами Осене!

На вулицю вийшов. Повірить чи ні:
Услід за дощем раптом чудо:
Зірвався із неба і падає сніг –
Утішив, прощаючись, грудень.

Сніжинки кружляють – летять і летять.
Ну, можеш же, грудню, як хочеш!
Радію – наївне і сиве дитя...
Боюся: хоча б не наврочить!

А він усе падає й падає сніг:
Мірошник небесний – в натхненні...
Ввіходжу у зиму. Так любо мені,
Мов щастя у гості до мене.

Я прокоментував: "Помріймо про сніг на Новоріччя, друзі! Хоча на всі сто відсотків знаю – не судилося! Тоді хоч затишного нам вечора! А там, як сказав сліпий: побачимо!

Ну, а поки що дощами переплачемо! Бережіть себе, бо слизько, не приведи, Боже!".

А дрогобівчанка Галина Жубіль повідомила: "У нас учора дощило... Нині такий вітриган свище, аж страшно! Дякую Вам, пане Іване, за зимовий настрій!".

Я відреагував такими словами: "От і чекай від цього грудня добра: витворяє, що тільки заманеться! Добре, що вже його тут – кіт наплакав: якісь три дні... Сподіваймося на краще, друзі! І воно прийде – неодмінно!

От тільки шкода, що моя "Елегія" пройшла повз увагу пані Антоніни Євтодок...".

Цієї ж миті розмову продовжила пані Антоніна, написавши коментар: "Пане Іване, не пройшла, а завдяки пані Галині Жубіль оселилася на моїй сторінці й у серці.

Ви й не уявляєте, які емоції викликала Ваша "Елегія"!

І Вас з родиною уклінно вітаю з прийдешніми святами. Будьте мені щасливими, здоровими і творчими!".

Я відповів: "Сердечно дякую! І пишаюся тим, що присвячений Вам вірш мав солідну підтримку та уподобання – одних поширень аж 7 (сім!) – сила!

З Новим роком, люба пані Тоню! Вас і Ваших рідних! Щастя Вам і добра!".

Після цього вклався в ліжко – знову мені стало зле. Треба було зігрітися, а наступного дня категорично боротися з простудою, бо аж у горлі дерло! І голова продовжувала тріщати...

От у кого не боліла голова – у нашого прем'єр-міністра Миколи Азарова: того дня він уже говорив про свого наступника, ще й тижня не пропрацювавши після сформування нового складу уряду. Зірки сходилися на кандидатурі першого віце-прем'єр-міністра Сергія Арбузова, якому на той час виповнилося тільки 36 років, хоча він уже встиг покерувати Національним банком України... Нинішню його посаду досі обіймав Валерій Хорошковський. Словом, тасувалася незмінна кадрова колода!

У п'ятницю 28 грудня 2012 року піймав себе на думці, що хочу сформулювати щось визначальне у людині, аби зрозуміти, що не дає нам спокою в житті, коли вже підбиваємо підсумки і озираємося на пройдений свій земний шлях. Написав про це вірш "Сумління":

Чи гудять, ачи хвалять – не зважай,
Аби лиш не пекло сумління душу.
Життя стає на пекло схоже дуже,
Як запече воно в стонадцять жал.

Звичайно, якщо є воно в тобі,
Звичайно, як живеш ти не байдуже.
Звичайно, якщо маєш справді душу,
Ненавидіть що вміє і любить.

Сумління – то твій суд над всі суди
І міра справжня кожному учинку,
Твоєму вибору дороги й жінки,
З якою ти майбутнє народив.

Воно єднає з друзями в житті,
Котрі тобі останньої хвилини
Прихилять в сонці небо України,
Щоб вдячно шлях земний твій освятить.

Як честь, повік багатство то твоє.
Сумління – ген твій незнищений в дітях.
До подиху останнього на світі
Воно не зрадить. Тільки – якщо є.

Тож не дарма, коли сурмач заграє,
Добро і зло схрестилися у герці,
Підказує твоє сумління серцю,
Як гідно жити й з честю умирать.

Так, врешті можна виклянчить життя,
В сльозах прохально впавши на коліна,
І кат бери його – оте сумління.
І кат бере його – без вороття.

Тоді, як кажуть, ачи круть, чи верть,
А руки підняті лякливо вгору!
Достойніше, хай лусне з злості ворог,
Нескореним тобі прийняти смерть.

Сумління – то єдина у житті межа,
Яку не можна ні за що порушить,
Щоб не пекло воно опісля душу.
І хай би хто що каже – не зважай!

Иди – за себе сам верши свій шлях,
Допоки вистачить снаги і вміння.
В людині визначальним є сумління,
Допоки світу з іменем Земля.

Може, ще й зарано було писати заповіти, але все одно, на моє переконання, належало застерегти і себе, й інших, що немає більших мук у житті за докори сумління. Здається, вдалося. Хоч і не уник багатослів'я. Можна було б не торкатися екстремальної ситуації – брану, але тоді одна філософія, а мені важливо наголосити на двобої добра і зла, який триватиме повік.

Присвятив нові рядки своєму старшому колезі та вчителю – поетові Данилу Кононенку. Сподівався на те, що наш побратим Микола Владзімірський, який бачився з Данилом Андрійовичем у "Кримській світлиці", передасть йому присвяту в Сімферополь.

Не приховував свого задоволення, бачачи, як тепло реагували користувачі "Фейсбука" на новий вірш. Навіть спромігся на віршований коментар з цього приводу:

Першим – краще місце у світлиці.
Радий стрічі, браття та сестриці!
Пиймо слово рідне, як вино,
Нашим родом заповідане воно.
І несімо без утоми в люди.
Хай щаслива Україна буде!

Оскільки почував себе кепсько (весь час бухикав-кашляв, бо був простуджений), ні про яку поїздку для прийняття лікувальної процедури і мови не могло бути. Тому пописав трішки і – в ліжко.

Залишалося, як повернеться дружина з роботи, поставити ялинку в залі. А потім уже спільними зусиллями прикрасити її.

Серед дня несподівано вигулькнуло сонце. І за вікном розліталися весело птахи – переважно чорні гави. Я написав вірш "Гостинець":

Що так розщедрилась зима:
З-за білих хмар – шматок блакиті?
І навіть сонце із-за хмар –
У сірім цім одноманітті...

Очам не вірю: сніг блищить.
І гави весело літають.
Над ними радісна блакить
І сонце променями грає.

З яких ти, радосте, країв?

Що принесла до нас у гості?
Зрина пташини світлий спів.
І на душі так легко й просто.

А власне, що б там див таких:
Сніги лежать пухнасті й білі.
Блакить і сонце. І пташки.
А пісню – втримати несила.

Спасибі, зимо! Щемна мить.
Я зрозумів: прощання з груднем.
З-за хмар нам сонце і блакить –
Дарунок твій за сірі будні.

Прийму – вклонюсь тобі до ніг:
Це мов гостинець під ялинку.
От ще б пішов на свято сніг...
Що захотів, бач: снігу взимку!

Та ні, це я вже розійшовсь:
Гадав – просити, так просити...
Знов хмар набігло – сіро знов:
Ні сонця в небі, ні блакиті.

Не можна так, щоб все й сповна.
Це забагато і для мрії...
Дивлюсь на вулицю з вікна:
Вже й гав нема. Лиш сніг темніє.

Виставив першодрук на "Фейсбуці" з коментарем для користувачів: "Якщо хто за трудами праведними та корпоративами не встиг помітити сьогодні світлого сонця та клаптика блакиті в небі, принаймні над столичними Позняками, компенсую це своїм віршованим свідченням.

Гарного вечора, друзі, та радісного настрою! Вважаймо, що високосного – як не було! З прийдешніми приємними клопотами та святами – Новоріччям і Різдром Христовим! Будьмо всі щасливі, успішні та здорові!".

Зателефонувала моя колишня землячка Віра Михайлівна Барсукова (Штанько), що й досі мешкає в Донецьку, вітала зі святами і водночас попросила в Елі комплекс вправ для занять фітнесом – у неї виявилися проблеми зі стегном ступнями ніг. Не дивина для тодішніх її 80 літ!

Сидів і набирав текст для відправки на електронну адресу дочки Віри Михайлівни – Тетяни Розоренової. Хотілося морально підтримати землячку: для неї високосний рік – рік найбільшої втрати (померла дочка Вітуся). Тепер нікому було готувати качку з яблуками до святкового новорічного столу (ця традиція в родині збереглася ще з часів роботи на Півночі: чоловіки перед Новим роком вилітали на полювання і вертольотом передавали першого впольованого птаха. Свято так і називалося "Свято першого гусака")...

Найбільша прикрість вечора в тому, що наявна в мене електронна адреса дочки Віри Михайлівни виявилася недійсною. А тому всі зусилля виявилися марними. Шкода було витраченого часу! А найбільше – несправджених намірів...

Побачив електронну версію нового номера "Кримської світлиці", а в ньому окремо вийшов мій вірш "Життя, утілене в рядки" з ілюстрацією, на якій я тримав у руках це видання. Хоч така новина додала приємного настрою.

А за вікном гриміли об карниз краплі дощу. От тобі й маєш сніг на Новий рік: зима у всій красі, аби були щасливі всі!..

Сподобався публіцистичний виступ відомого нашого гумориста Олега Черногуза, зокрема на "Фейсбуці", в якому він закликав українців, передусім письменників, не ворогувати між собою (до відома:

напередодні відповідальний секретар Національної спілки письменників України Сергій Пантюк живого місця не залишив на колишньому керівникові НСПУ Володимиру Яворівському, прирівнявши його до Дмитра Табачника – міністра освіти України з чітко вираженими рисами україноненависника та служки Москви).

Важко було не погодитися з позицією Олега Федоровича: якщо у Володимира Олександровича є кримінально карані грішки, хай про це скажуть правоохоронні органи – для чого ж письменникам забирати у них хліб?!

Прикро, що саме в цьому контексті мова йшла про Володимира Яворівського, із яким пов'язане створення Народного руху України за перебудову та проведення першого з'їзду цього важливого загальноукраїнського громадянського формування.

І ще одна біда: відомий продюсер та композитор Костянтин Меладзе напередодні збив на смерть 30-річну жінку своєю іномаркою (у нього "Лексус"). За це йому загрожувало ув'язнення до восьми років!..

Моя землячка-посестра Любов Катлерчук написала привітання на "Фейсбуці", наче через канцелярію МЗС України чи Росії затвердила: "Іване Васильовичу! Вітаю Вас з наступаючим Новим роком!

Міцного здоров'я і земного щастя! Нехай оточують Вас тільки справжні друзі! Люба Коваленко з Оріхова і Катлерчук Любов Павлівна з Санкт-Петербурга".

Я відповів: "Щастить же декому – бути два в одному! Сердечно радію, прочитавши ці рядки. З Новоріччям, Любове Павлівно! Неодмінно й Вам щастя, здоров'я і справдження світлих сподівань! Будьмо!!!".

До речі, вірш "Гостинець" я присвятив саме невгамовній і задушевній Любові Коваленко – колишній своїй однокласниці з Новомиколаївської школи-інтернату, що на Запоріжжі.

А Любов Катлерчук хай вітають усі, з ким вона спілкується в Санкт-Петербурзі... Хоча, може, й мені вдасться втовпитися – козак не без удачі, як відомо! Ми ж сто років як знайомі!..

Увечері вистачило сил тільки на те, щоб виставити-закріпити ялинку в залі. А от прикрашати... То вже наступного дня.

Бо тієї миті було одне-однісіньке бажання: знову якомога швидше пірнути в ліжко – під тепле одіяло! Кепсько почував себе, і все тут!

Вночі з п'ятниці на суботу 29 грудня 2012 року мені не спалося. Аби не свердлили безсонними очима стелю у своїй кімнаті чи не зиркати на мерехтливі вогні за вікном, написав вірш "Почута молитва":

Неначе сяюча хлібина –
Світився місяць цілу ніч.
І простір неба – синій-синій:
Ще так ні разу не синів...

У сині тій мигтіли зорі:
Нарешті вийшли із-за хмар.
Мені не спалося учора,
Бо колобродила зима.

Така бешкетниця свавільна:
– Які там сни! Поглянь – краса!
І цілу ніч козу водила...
Скажу: із вибриком коза!

Рогами буцає:
– Ходімо
Туди, де місяць і вогні.
– Але ж незатишно так, зимо!
Та ще й недужно так мені!

– От дивина: ти що – прожити
Хотів, напевне, два життя?

– А, не мороч мене – іди ти!..
– Ти ба! Капризний, як дитя...

Таки умовила – настирна.
Я сон прогнав, і легко так
Сягали місяця і зір ми...
Це – диво: справжня висота!

Та найдивніше – от де сила –
Куди б маршрут не пролягав,
А нам зоря одна світила –
Навіки серцю дорога.

Ота, що кличе, де б не йшов я.
Їй перша пісня – де б не був.
І серце, сповнене любов'ю,
Не нарікає на судьбу.

Бо це мій край. Сюди вертаю.
Як він болить, і сон не йде.
Хай щасливішим, рідний краю,
Тобі новий уродить день!

І не даремно місяць світить,
І зорі будять, й неба синь...
Бо неодмінно хтось в молитві
За край свій має попросить –

В небес чи хочете – у Бога.
Щоб він почув – не одвернувсь.
Світає. Я вернув з дороги.
Час всіх будити після сну.

А за вікном так зимно-зимно.
Нічні погасли ліхтарі.
І тільки, схожий на хлібину,
Не гасне місяць угорі.

Хліб-сіль тобі, мій рідний краю!
Я певен – це небес любов.
Вони тебе благословляють:
Почув мою молитву Бог!

Присвятив першодрук всюдисущій Катерині Васильченко, написавши коментар під поширеним Миколою Гладким та Ольгою Фітсалою віршем: "Ще одне свідчення почутої молитви – повернення в нашу інформаційну гавань на "Фейсбуці" життєрадісної пані Катерини Васильченко.

Їй найперший уклін, бо таки ж забарилася! Дякую Вам, шановні мої перші гості – пані Олю та пане Миколо, за те, що вподобали першодрук і поширили його. Всім добра і щастя! Хай усі наші найщиріші молитви неодмінно чують небеса! Будьмо, друзі!"

Пані Катерина негайно відгукнулася, побачивши мій новий вірш та ще й з присвятою їй: "Дякую Вам, пане Іване! Зі Святами Вас та Вашу родину! Ви – мій Головний Друг На увесь світ кажу: я Вас люблю! Щастя Вам!"

Я відповів: "Радий чути Вас, пані Катю! До речі, ще 15 листопада я був присвятив Вам вірш "Берізки". Але Вас з того дня було на "Фейсбуці". Тому Ви і цього не помітили.

А сьогодні не спалося (бухикав – і сон прогнав!), а вже потім до ранку писав новий вірш, котрий теж вийшов з присвятою Вам. Зараз збираюся в лікарню, бо дружина наполягає: їй не подобається, як мене душить кашель. Треба виправлятися. І одужувати, бо ж Новий рік на носі.

Бережіть себе, пані Катю! Все має бути краще, ніж це було у високосному – 2012 році!".

Потім зателефонував син: він дуже задоволений зустріччю з колективом фірми – добре відпочили. А головне – стали ближчими один до одного працівники, бо їх поділили та розмістили в різних приміщеннях (практично відстань між офісами становить шлях від станції метро "Контрактова" до станції Тараса Шевченка).

До речі, не всі прийшли у вишиванках на корпоратив. Але Василь сказав, що йому дуже пасувала українська сорочка. Та власне – і дотримав слова. А для декого попередня домовленість, бач, нічого не важила...

Побачив на "Фейсбуці" світлину Олександра Курца зі снігурем на калині і написав вірш **"Снігур на калині"**:

Під снігом під білим
Червона калина.
На гілку засніжену
Сіла пташина.

Як ягідки, грудка
Червона сама:
Снігур на калині
Між ягід дріма.

І тільки-но вітер
Торкне ягідок –
На пташку із вітки
Посипле сніжок.

Розбужений птах
Клоне ягідку вмить.
І знову замре –
Чи вдає, ачи спить!

Між ягід калини –
Снігур задрімав.
Що сниться пташині,
Те знає зима.

Вона чула спів
Снігура у гаю –
Про зелен калину
У ріднім краю.

То, може, весняна
Чи літня пора?
Спитав би –
Не хочу будить снігура!

Антоніна Євтодюк першою схвалила новий вірш, написавши коментар: "А Вам, милий та турботливий пане Іваночку, добресенького здоров'ячка, правдивої новорічної казки і душевної радості найвищого гатунку! Щодня!!!".

Я відповів: "Ой дякую та ще раз дякую, люба пані Тоню! Я, наївний, був переконаний, що красуні стають незрівнянні, бо багато сплять (це стверджує всякчас велика актриса світового кіно Софі Лорен).

А Ви, сердечна пані Тоню, ще й досі не спите! Мабуть, знаєте інші таємниці збереження краси та жіночності. Хай і новий рік не розчарує Вас ні в чому. Залишайтеся чарівною, таємничою і душевною! Хоч фах велить бути дуже серйозною, але мене втішає, як Ви миттєво реагуєте на ліричні рядочки. Таку поетичну душу маєте.

А тепер – зичу солодких снів! Приємно, що Вам сподобався мій нічний експромт".

Пані Антоніна замріяно вигукнула: "Завіяно-запорошено-засніжено закінчується рік. Чогось так щемно на душі, що все минає... Лиш той шаленно-невсипущий часу біг нас то спиняє, то окриляє...".

Я відповів: "Воно так завжди, як щось залишається позаду – рік, кілька років, десятки років (аж страшно, коли пишеш цю правду!).

Одне втішає, що Вам ще рано на цю тему печалитися. А тому імпонує остання формула – "окрилює"!

Хай більше відчуваються крила за спиною. Щоб літалось. Неодмінно! У Вас для цього є всі підстави! А буденне завжди пригнічує. Тож не будемо зводити його до абсолюту.

І це мине, як твердять мудрі люди! Аби ми не минали – треба дещо встигнути в житті.

Для чого? Вічне запитання. Для самоствердження: ніхто нашої валізи за нас не віднесе в пункт призначення. Бо – наша. І несімо!

З Богом, мила пані Тоню! Бачте, скільки снігур на калині нам наспівав на сон прийдешній! Добраніч Вам!".

У неділю 30 грудня 2012 року написав вірш "**Сентименти грудня**":

Днів грудневих течія:
То сніжить... То ні сніжинки...
Йду до верб у гості я.
А вони навстріч – в сльозинках.

Чом, красунечки, сумні?
Поділіться, може, втішу...
Слізки падають на сніг.
Набігають миттю інші.

Знаю, знаю: дощ пройшов.
Дивина – після морозів...
Потемнів, підтав сніжок.
Сентименти грудня – сльози.

Нам до змін цих не звикають.
Але краще, щоб тепліше...
Виснуть слізки на гілках.
Жаль: хотів – і не утішив.

Присвятив першодрук Гюлі Рзаєвій – талановитому музиканту з Азербайджанської державної філармонії. Аби пані Гюля змогла зрозуміти, про що йде мова у вірші, додав до нього авторський переклад російською мовою, назвавши твір "**Сентиментальный декабрь**":

Дней декабрьских вереница:
То снежит ... То ни снежинки...
К ивам я – своим сестрицам,
А они стоят в слезинках.

И откуда грусть такая?
Как утешить, дорогие?
Слезки с веточек сбегают,
И мгновенно вновь – другие.

Знаю: дождь прошел. Теряюсь:
Странно ведь – после морозов ...
Потемнел снежок, подтаял.
И на ветках ваших – слезы.

К переменам мы привычны:
Каждый год они все те же...
Виснут слезки у сестричек.
Жаль: хотел – и не утешил.

Далі – сніданок, а опісля на процедури. Розмістив на "Фейсбуці" вірш "**Життя, утілене в рядки**" з присвятою творцям "Кримської світлиці", у якій наступного дня був ювілей – двадцятиріччя. Оскільки твір оприлюднений у 51-й розповіді циклу Історія однієї книги, немає необхідності його наводити знову. Обмежусь коментарем, який супроводжував поширений вірш "Життя, утілене в рядки" того дня: "Порадіймо, друзі! 31 грудня 2012 року виповнюється 20 років першій і єдиній україномовній газеті на Кримському півострові "Кримській світлиці". Це – Всеукраїнське загальнополітичне і літературно-художнє видання, де я мав честь неодноразово публікувати свої твори.

Скажу прямо: солідний журналістський колектив, патріотично наснажений і по-громадянському сміливий, авторитетний у загальноукраїнської читацької аудиторії.

Вітаймо першопрохідців – їм найважче. Але вони гідно несуть публіцистичний прапор України. Бо понад усе цінують і люблять свою рідну матір, ласкаве і ніжне сонце України – її життєдайну мову, світле українське слово! Щастя Вам, друзі! Зі святом! Переконаний: це – свято кожного з нас, хто українець духом і серцем!".

На твір негайно відреагували Антоніна Євтодюк, Алла Чула, Гана Черкаська, Катерина Васильченко, Галина Жубіль, Микола Гладкий та Валерій Терзі.

Я подякував їм, написавши на "Фейсбуці": "І не сумнівався, що Ви, пані Тоню, пані Алло, пані Галю, пані Катю, пані Ганно, пане Миколо, пане Валерію, будете серед перших, хто солідаризується душею з іменинниками – творцями "Кримської світлиці"! Дякую за підтримку! Зичу привітного недільного вечора! Будьмо, мої дорогі друзі!".

Пізно ввечері відгукнулась Гюля Рзаєва: вона була не в Баку – на святки поїхала провідати внуків до Ізраїлю. Звідти написала мені: "Дякую Вам, дорогий Іване! Так несподівано. Чудові вірші! Я також вітаю Вас з новим роком. І хай Ви будете здоровий і щасливий!".

Я відповів: "Можна розпочинати святкування – я почув Ваш сердечний голос, пані Гюля! Будьте мені теж успішною, щасливою, а найголовніше – здоровою! З Новим роком!".

Нарешті підоспів понеділок 31 грудня 2012 року. Вважай, казав собі вже вранці: високосного 2012 року як не було – Новоріччя на поріг.

Того дня спочатку написав дитячий віршик "**Ялинка для Даринки**":

Внучко, рік Новий за мить:
Маємо, Даринко,
Добру справу ще зробить –
Вибрати ялинку!

Нумо, хутко на базар!
Ти б яку хотіла?
Отаку, щоб аж до хмар!
Ну, звичайно ж, мила!

Тільки в дім її таку
Занести непросто!
А давай-но, цю – струнку:
На два метри зростом!

Згодна? Ну, тоді берем.

І гайда, дитинко,
Будеш вдома з дідусем
Прикрашать ялинку.

Так незвично стало враз –
Пахне лісом в хаті.
Рік Новий іде до нас –
Будем зустрічати!

На ялиночці вогні,
Іграшки казкові.
Дід Мороз тобі й мені:
"Будьте всі здорові!"

А Снігоронька й собі:
"Будьте всі щасливі!"
Ой, а звідки він прибіг –
Зайчик полохливий?

Мабуть, з лісу теж до нас,
В гості на ялинку?
Примостився між прикрас –
Гріє змерзлу спинку.

А від страху аж тремтить –
Заспокой зайчатко!
Рік Новий – казкова мить,
Хлопчики й дівчатка!

Будем свято зустрічати.
Всім – смачні гостинці!
Усміхається зайча
Дівчинці Даринці.

Як з'ясувалося, 2013 рік за східним гороскопом є роком Чорної Водяної змії. Встиг відреагувати й на це, написавши вірш "**З Новим роком!**":

Чорна змійка до нас крізь сніги
І крізь танення їх новорічне...
Повертається все на круги –
На круги свої вічні:

Запах хвої – ялинки й сосни.
І шампанського келих – зі святом!
Будь нам, Роче новий, і ясним,
І на щастя багатим!

Дай усім, що бажають, сповна!
І мене не забудь, новий Роче!
...Чорна змійка у гості до нас
Новорічної ночі.

Не кусюча хай буде, не зла,
Хай бере в нас все чорне з собою,

Щоб нам доля красива була –
Із добра і любові!

Щоб яскрава була, як вогні
Ці святкові. Як зорі – висока.
Це – надія тобі і мені.
Світла мить:
– З Новим роком!

Новий рік належало зустрічати в темному вбранні і гострими стравами. Оскільки він вступав у свої права з 10 лютого 2013 року, то не варто було, як на мене, аж надто перейматися східними традиціями, а навпаки уникати всіякої гостроти – і на столі, і в стосунках. Бо ж кажуть: як зустрінеш Новоріччя, таким і видається весь прийдешній рік.

В голові весь час крутилися два рядки, які – про всяк випадок – записав у нотатнику:

Палай – не гасни, наша свічко!
Летять сніжинки – Новоріччя!

Здвигнув плечима: бозна-що! А потім побачив на "Фейсбуці" оновлену основну світлину користувачки Галі М. (прізвище своє жінка не оприлюднювала) і ледь не втратив мову: так просто знайти образ нового року – кілька синіх гострих пасм на голові і маска з обличчям змії...

Я прокоментував: "Кращого уособлення нового – 2013-го – року годі й знайти! Тільки жінка здатна на таке несподівано сміливе рішення: один-два штрихи, і вона з чарівної красуні стає небезпечною змією... Та оскільки світяться добротою очі, можна сподіватися на привітний і вдалий новий рік.

Хай справдяться наші найсміливіші очікування, пані Галю! З Новим роком Вас, з Різдвом Христовим! Будьте нам щаслива та здорова!"

Залишалося піти на ринок, щоб купити очищеної води, і можна вважати, що для зустрічі свята у нас усе найнеобхідніше було. А головне – вільний час, який можна використати для читання чи писання, для спілкування між собою та з дітьми – бодай у телефонному режимі.

Журналіст Степан Горчишин оприлюднив в Інтернеті на сайті "Вечірні вісті" статтю "Агент "Тереза". Саме під таким псевдонімом підписувала свої агентурні повідомлення в Комітет державної безпеки (КДБ) Галина Миколаївна Стеців – на той час народний депутат України Ганна Герман, недавній прес-секретар і радник Віктора Януковича. Вбивче викриття.

А вона ще збиралася подавати в суд на радіослухача програми "Ера", який під час прямого ефіру повідомив про її зв'язки з КДБ.

В останній день того високосного 2012 року була оприлюднена навіть особиста заява Галини Миколаївни Стеців про те, що вона берегтиме таємницю про діяльність потужної державної структури, якою була КДБ, і сприятиме її боротьбі з проявами українського буржуазного націоналізму.

Викритою була і ганебна роль агента Терези у цькуванні В'ячеслава Чорновола. Тим же займався і її чоловік, який підписував свої донесення під псевдо "Андрій".

Отака, як з'ясувалося, людина з подвійним дном: увійти в довіру до іншого, щоб його дискредитувати, бо ненавидить успішних і талановитих людей, і на цьому зробити собі успішну кар'єру.

Словом, персонаж із тих, хто йде до обраної мети по трупах інших. Що й казати – народна депутатка! Шмата, як кажуть на західних землях про таких продажних істот у жіночих спідницях...

До речі, до статті додавалася світлина, де у всій красі постав перед камерою оголений весь нижній фасад новоспеченої законодавиці в кріслі парламенту – вочевидь її найзручніша поза для прийняття особливо відповідальних рішень!

Такий от вийшов новорічний подарунок для служки всіх часів та режимів – Гандзі-любки...

Та досить про це – смердить! А на годиннику останні хвилини року: причал 2012-го!

Подумки щиро дякував за дружбу і сердечне спілкування всім моїм життєрадісним та душевним і реальним, і віртуальним друзям! І передовсім за те, що разом ми впоралися з головним – пройшли той непростий високосний рік!

Радів, що знов-таки разом випало зустріти і прийдешній – 2013-й! Хай би він справдився у найсміливіших наших сподіваннях. Найперше – на добро, на щастя, на утвердження рідного слова, на любов, на процвітання Батьківщини, ім'я якій незмінне і прекрасне у всі часи – Україна. Без неї – то вже б була інша історія! Бо це все одно, що поклонитися чужим богам, котрих не маєш у серці.

Слава Богу, як здавалося тоді (і таки ж правда!), що не все ще було трагічним у тодішньому житті! А тому зичив усім добрим людям – будьмо! Якими ми є і якими – безперечно кращими, добрішими, світлішими, любішими – станемо в новому році. За законом любові, добра і духовного зростання!

Дай, Боже, тільки сил і віри, доєднаних до любові серця! Решта – набудеться!

З любов'ю в серці проводжаймо 2012-й та зустрічаймо прийдешній – 2013-й рік. Ставаймо мудрішими, щоб сповна збагнути головні цінності життя. Воно справді – в любові. І хай це світле почуття зігриває наші серця нині і скільки жити! Будьмо!!! З Новим роком, друзі!

Саме про це й написав на своїй сторінці, бачачи, що на "Фейсбуці" було чимало знайомих облич...

Валерій Терзі прокоментував: "Я пишаюся дружбою з Вами, друже Іване! Будьмо!"

А за ним і Галина Кравець обізвалася: "Дякую Вам, пане Іване, за таке щире вітання! Дуже зворушливо! Вам бажаю здоров'я, щастя! Хай здійсниться все задумане!".

Василь Ковтун підвів ризику: "Приєднуюсь до pana Валерія. Нових вершин у новому році. І – будьмо!".

Пізно ввечері журналіст Мустафа Найем раптом повідомив, що йому з Менської колонії зателефонував Юрій Луценко і зізнався, що влада дала йому шанс очиститися: тепер, мовляв, у нього чіткіше розуміння тактики і стратегії боротьби...

Я прокоментував, вийшовши під фінал на відому пісню з фільму "Путівка в життя": "Жартун Мустафа! Ще ж і не всі п'яні, аби в таке повірити! Цікаво, а як з небесної канцелярії хто зателефонує, у якому довіднику він звертатиме код? Як співається:

"Мустафа дорогу строил.
Мустафа по ней ходил"...
Так хотелось быть героем,
Но тянул лишь на "мудил"!

Провокатор – тут не скроешь:
Попиарил... Пошутил...
Ишь Луценко что устроил:
Власть-то поблагодарил!

Ну бывает же такое!
Лишь поверить – нету сил!
С Новым годом! Насмешил!

Привітав на "Фейсбуці" друзів-кримчан із 20-річчям газети "Кримська світлиця".

Цими словами й підводжу ризику у своєму нотатнику, якому дав назву "Нова справа" і який охопив моє життя – від 24 жовтня 2004 року і до тодішнього 31 грудня 2012 року. А на душі було тієї миті, як на світліні з чарівною Снігуронькою, що тримає святкового келиха в руці:

Шампанське... І стіл із ріднею...
І подих ялинки моєї!
Це свято іде – Новоріччя.
Всім щастя і радощів зичу!

Тим і прощався з роком, що минув. Однак, життя 2012-им роком, звісно, не припиняло свій хід. То що ж опісля? Як кажуть – далі буде.

На цьому й крапка.

Отакої історії набули згадані сьогодні вірші. Вони й завершують мою фінальну оповідь у циклі "Історія однієї книги".

Для повноти картини залишається додати передмову до багатостраждальної книги "Над прірвою, яку впродовж 52-х наших зустрічей вдалося відновити у повному обсязі. Та ще й зробити дійовими особами читачів оприлюднених на "Фейсбуці" першодруків – вас, дорогі гості моєї авторської сторінки.

В цьому неповторність щойно народженої книги. Мав би кошти, реально видав би її і подарував кожному, хто так чи інакше долучився до цього проекту. На жаль, їх у мене немає.

А тому, будь ласка, до вашої уваги, друзі, переднє слово до книги, яке я назвав **"Щоб відвести Україну від прірви"**:

"Нова книга віршів "Над прірвою" за змістом і настроєм є продовженням двох попередніх – "Не губімо в собі Україну!" та "Заберу тебе в сон". Бо це теж практично щоденна сповідь ліричного героя про пережите, бачене й чути. Власне – про наболіле в повсякденному житті.

Але вона хронологічно охоплює новий період життя автора, розпочатий 22 липня 2012 року, коли я з болем і сумом у серці прощався в багатотисячному гурті співвітчизників із актором-легендою, художнім керівником Національного академічного театру імені Івана Франка, великим українцем, що підносив мистецтво рідної країни, насамперед театру та кіно, на вселюдські – себто всесвітні – обшири, Богданом Сильвестровичем Ступкою, і аж до 24 серпня 2013 року – 22-х роковин Незалежності України, коли саме й пишу ці вступні рядки до нової книги, названої "Над прірвою".

Загальнонаціональне свято співпало зі ще однією значущою подією в громадському житті – 10-ю річницею відкриття в Севастополі пам'ятника народному генію України Тарасові Григоровичу Шевченку.

На урочистостях у славному місті-герої на Чорному морі цього дня мала виконуватися прем'єра пісні "Чуємо тебе, Тарасе!" на мої слова (текст увійшов також до нової книги). На жаль, хоч уже й була написана, пісня не прозвучала на святі, однак однойменний вірш присутній на події почути в авторському виконанні.

Пишаюся тим, що Фундація імені Тараса Шевченка в Севастополі (маю честь бути її віце-президентом) разом із українською громадою міста доклала багато зусиль до того, щоб 24 серпня 2003 року Великий Кобзар дійшов і в Севастополь, поставши на п'єдесталі в Гагарінському районі міста.

Музику до нової пісні написав відомий севастопольський композитор та виконавець власних творів Олександр Горшков – мій давній творчий побратим.

Не можу обійти увагою ще одну непересічну подію в житті – предмет моєї особливої авторської гордості. Після оприлюднення і в Інтернеті, і на недавній моїй зустрічі зі школярами рідного села Мала Токмачка Оріхівського району на Запоріжжі нового вірша "Врятоване поле", присвяченого мужнім односельцям, передовсім Івану Данильченку, Миколі Олійнику, Павлу Рекубрацькому, Дмитру Буту та іншим сміливцям, які ціною власного життя врятували восени 1943 року заміноване фашистами колгоспне поле, що пролягло від Бузинової і до Ягідної балок (а головне – відвели смерть, яка чигала на кожного, хто прямував тим полем), місцева влада – Малотокмачанська сільська рада (її голова – Анатолій Малахатка) – невідкладно прийняла рішення про увічнення пам'яті відважних розміновувачів. А саме: на врятованому ними полі в день 70-річчя звільнення села від гітлерівських загарбників – себто 18 вересня 2013 року – привселюдно відкрити пам'ятний камінь із викарбуваними на ньому іменами безстрашних земляків. Що й сталося, правда, через дощову негоду не 18 вересня, а наступного дня – напрочуд сонячного й затишного.

Як бачиться мені, це – ще одне свідчення великої сили слова і відповідальності за нього, коли адресуєш його своїм читачам.

Як і попередня книга "Заберу тебе в сон", нова вмістила твори, спершу активно оприлюднені та схвалені численними користувачами популярного Інтернет-сайту "Фейсбук". Знайшли вони своїх шанувальників і на сайтах "Живий журнал", "В контакт", особистому сайті автора "Світлиця Івана Левченка" та потужному Інтернет-порталі "Українське життя в Севастополі".

Після прочитання оприлюдненого на "Фейсбуці" вірша "Звалище", який також увійшов до нинішнього видання і де все-таки превалюють твори злободенної проблематики, одна з активних і уважних читачок дорікнула: "А я хочу позитивних, романтичних, ліричних віршів. Не хочу жити в постійних проблемах. Слово проблеми замінила на вирішення деяких питань. Допомагає...".

Що тут скажеш? Кожна людина робить свій вибір – це її право. Врешті, можна й так – жити винятково романтиком, уникаючи будь-яких проблем. Якщо, звичайно, зуміти абстрагуватися від оточуючого світу. Але тоді картина життя буде неповною, а то й спрощеною, однобічною.

Для кого? Для читача? І для нього теж. Але насамперед це стосується того, хто пише. Здається, я вже десь у своїх віршах говорив чи збирався сказати, що не можна почувати себе сповна щасливим, коли навкруг тебе нещасні люди (знов-таки – для того, хто пише, такими людьми є не обов'язково рідні, але фокус у тому, що кореневим у цьому слові є рід – детонатор всіх почуттів літератора, якщо він має національне коріння, а не космополіт).

Переконаний: той, хто читає, підходить вибірково до написаного. Адже у кожного автора є близькі для читача речі, тобто такі, що тривожать і полишають спокою, а є й такі, що він – споживач оприлюдненого – вважає невдалими.

Я не виняток. Однак, ці два з лишком роки щоденно ділився тим, що виходило з-під мого пера, не нав'язуючи нікому своєї точки зору. Якщо бачив схвальний значок під першодруком, мені здавалося, що нові рядки знаходять відгук у читацькому серці. А ні – вважав, що то прохідний вірш.

Може б, треба було рішуче відмовитися від таких творів. Не зміг: мені кожен болить. Інакше б не витрачав на писання стільки часу, коли інші – цілком нормальні люди (та ще й перебуваючи на пенсії) – задовольняються спілкуванням із природою чи ближніми своїми. Мені ж кожен твір – як палець руки: який не вріж чи вколи – болить однаково.

Закид щодо неопозитивності деяких творів я відкидаю. Кожен із них спрямований на утвердження гуманістичної моралі мого ліричного героя: він живе в певному часі, він бачить недосконалість людських взаємин, він хоче вплинути на них, щоб захистити паросток новітньої, причому оновленої, України – і в громадянському житті, і в особистому.

Поглиблювати цю тему далі не бачу сенсу, бо все у віршах. Будуть сили – продовжуватиму писати їх. Ні – поставлю крапку. І – в засвіти... Але поки що таких намірів не маю.

Дуже сподіваюся, що все не намарне. І комусь таки це потрібне. Може, передовсім – моєму ліричному герою. З його переживаннями, сумнівами, болем, радощами і бажанням щастя – кожному і всьому сущому під сонцем. Отака мораль і естетика мого віршування.

Без поезії життя прісне. І ми, українці, з самого дитинства потрапляємо в її полон – уже самим фактом поетичної мови, яку нам подарувало небо та мудрі мовотворці-попередники.

Чого ж і збиткуються над нами українофоби: такої запавної мови – ніжної, цнотливої, чаруючої – немає ніде в світі. А як це – якісь там хохли, і в них є отаке багатство! Та ще й із самого дитинства! З першої коліскової пісні, з першого слова рідної неньки над немовлям. Е, ні – хай нашою цвенькають!

І цвенькали ж – вважайте, століттями. А рідна все одно не замулювалася, бо жива, як Дніпро. І не всі забулися – хто ми є і звідки родом?!. Леліяли її, любу рідну мову, спілкувалися між собою, бо гріла споріднені душі, гріла наші серця, викухували дітей нею, благословляли нею в світ. Укупі з пісню та вишиваним маминим рушником – на щастя, на долю, на довгі літа!

І ніде в світі вона – наша рідна мова – не була чужою, бо багата за своїм змістом, досконала виражальними засобами, а головне – мелодикою своєю неповторною, поезією. А вже як у пісню перелетється, то немає тієї душі в світі, яка б залишилася байдужою до почутого: посміхнеться щасливо, коли співають веселі, і заплаче-зажуриться, коли – сумної, як наша доля. Ото уже й хочеться, щоб переважав радісний спів.

Бо ми ж не хохли. Нас Бог українцями благословив у світ. І маємо ними бути: щасливими людьми на рідній землі. А по-інакшому – гріх! Не вибачать небеса! І пам'ять про тих, хто зберіг і передав нам у спадок нетлінний скарб – мову великого народу. Поетичну й одну з найбагатших світових мов.

Тож нам є чим пишатися і що берегти. Як зиницю ока. Щоб відвести рідну Україну від прірви, до якої підштовхують ті, кому вона потрібна лише для поповнення своїх банківських рахунків. А нам вона – для життя і любові. Бо вона – рідна Ненька!

Решта справді – у віршах. Сподіваюся на вдумливого читача. Солідарного душею.

Ваш Іван Левченко – письменник і журналіст, кандидат історичних наук, доцент.

25 серпня 2013 року, Севастополь, Київ".

Таким було моє вступне слово – заспів до оприлюднених віршів у книзі "Над прірвою", а тепер і 52 розповідей циклу "Історія однієї книги".

Сьогодні ми причадили до берега. З Божою поміччю кидаю швартові і дякую всім за те, що були разом. Дуже сподіваюсь, що ми чогось таки набули, а не втратили від здійсненої подорожі. Тим і втішений.

Щиро Ваш Іван Левченко, 3 травня 2017 року, місто Київ

Додаток. *Поеми Івана Левченка, які увійшли до книги*
"Над прірвою".

1. Гостини

Подорожня поема

I

В гості я – до росіян:
Відпочить від революцій
На щоденному "Фейсбуці",
Де друкую вірші я...

Поглядаю у вікно:
Все знайомі краєвиди.
Всі їдять... І потяг їде...
Сотні літ цьому кіно...

З Сімферополя до Тули
Менш доби, і ти вже – там.
Подорожній звичний гам,
Доки всі ще не поснули.

Неутримні малюки:
То гасають скрізь, то плачуть.
Отака мені удача.
А насправді – навпаки...

Задрімаю – враз проснуся.
І, звичайно б, Інтернет
Дуже втішив би мене:
Та щеза – як потяг в русі.

У погоді теж контраст:
Тула стріла нас дощами.
Ми рятуємось плащами,
Бо взяли їх – про запас.

Нам придбати б самовар –
Обіцяли його доньці.
В Тулі він на кожнім кроці –
Знаменитий цей товар.

Ні, брешу: є ще один –
Пряник. Тульський пряник, звісно!
Він – також візитка міста:
Де не стань – там і вродивсь.

То гігант, а то малюк:
Вже який вам по кишені.
Скільки друзів є у мене –
Всім по прянику куплю.

А дружині б щось поїсти
Чи попити б хоч латте:
Як і скрізь, "Макдональдс" теж
Є в зброярським древнім місті.

У найближчий і йдемо:
Тут затишно й повно люду...
Тут і дощ ми перебудем.
І еспресо поп'ємо.

До Калуги електрички
У цей день нема, на жаль...
Їдем на автовокзал:
Є до Брянська рейс – вже кличуть.

По дорозі нам якраз:
Дві години – й ми удома.
Тільки рідним повідомим,
Де й коли зустріти нас.

II

Перечитую: доволі
Різних я уник речей.
А тому до них іще
Повернутися дозволю.

Бо картина все ж неповна,
Як суттєве обминуть.
Знов на хвильку я у путь
У плацкартному вагоні:

Чи Джанкой, чи Запоріжжя –
До вагонів нісся люд,
Радий гривні і рублю,
Тільки б збути щось зі збіжжя:

Виноград, мигдаль, ікру,
Кавуни, горіхи, дині...
Сміховинні просто ціни,
А й задурно не беруть.

Ті, кому не пощастило,
Гірко зирять нам услід:
Хоч копійка б – свіжий хліб,
Молока б малим купили...

Що тут скажеш: жебраки.
Від вагона до вагона
Натовп бігає пероном,
І незмінно так – роки!

Глянеш – серцю стане гірко.
Що робить було мені:
Дині я купив рідні,
Мигдалю дружині – гірку...

III

В купе старенька жінка з нами:

До Курська начебто вона.
"Я звідти родом, – каже нам. –
І там же поховала маму.

За носа внук водив п'ять літ –
Звозить до мами обіцявся:
Поставить хрест – старий зламався,
Й оградку б замінити слід.

Та не діждалась. А літа –
Вже сімдесят із добрим гаком..."
То змовкне враз, то забалака:
За роком рік мов проліта.

Під Курськом зводила дорогу.
А потім Харків був – поштамт.
Невдало вийшла заміж там
За алкоголіка лихого...

Допоки хату не звели,
Був хоч тули його до рани.
А потім – кожен вечір п'яний:
Дружки непевні завелись.

Та ще й став тяжко її бити.
Уже терпіла, як могла.
А потім доньку узяла
Й до Криму виїхала жити.

Там, в Сімферополі, сестра
Її жила – земля їй пухом...
Та не дала упасти духом.
І, врешті, вийшло все гаразд:

Знайшовся гарний чоловік.
І досі разом – слава Богу.
Мовляв, не треба їм нічого,
Аби здорові та живі.

А той, що пив, згорів у хаті,
Яку удвох звели колись:
Так із друзками допились,
Що не лишилось що ховати...

Очей до ранку не змика.
А я б ото мовчав і слухав
Та набирався сили й духу –
Незламна жіночка така:

Війну страшенну пережить
Із мамою, бо вбили тата...
І досі похоронка клята
Між документами лежить.

І не озлобитись – тягти
Свій віз і дякувати Бога.
... Така от випала дорога.
І жінка з тих, що – зі святих.

IV

У Харків ми і в Білгород
В'їдемо безсонними:
Хлопці-прикордонники
Вздвж вагона бігають –

В паспорти вдивляються.
Потім – ув обличчя нам.
Ми, де слід, помічені.
В'їзд нам дозволяється.

Можна далі їхати.
Відсипатись можна нам.
І дай, Боже, кожному
Без проблем ці іспити.

Огризнулась рація
Серед ночі криками:
Хтось там був таджиками...
А ще хтось китайцями...

V

За вікном – рілля й рілля:
Будуть сіяти озимі.
Я люблю зелений килим,
Що буяє на полях.

Восени – і стільки шовку:
Цвіт озимої пшениці.
Відлетять у вирій птиці,
І життя повсюдно змовкне.

Лиш під снігом – зелен ліс
Та ховаються озимі...
Я селянам зичу зими –
Повносніжні і незлі.

VI

Ну, нарешті вже й Калуга.
Доки їхав, занесло
Мене подумки в село:
Що болить, за тим і туга.

А на станції батьки –
Ми до вікон припадаєм.
Я в дружини помічаю
Ув очах від сліз струмки...

Ми не бачились давненько.

Тато й мама постаріли:
Вже не ті у батька сили,
Стала гірше чути ненька...

В мене теж сивіший чуб.
І лише одна незмінна,
Як на мене, це – дружина,
Хоч вже їй... Та промовчу!

Обніма вона матусю.
І показує мені,
Де пройшли роки шкільні.
Де живуть колишні друзі.

Під її звабливі чари
Підпадаю повсякчас.
Чув, як в потязі про нас
Хтось промовив: гарна пара.

VII

А що ми, мамо, привезли?
Що замовляли ви – все ніби:
Цукерок – батькові, вам – хліба,
Твердого сиру і халви...

Я в Сімферополі купив
Цибулі в'язанку з-під Ялти.
Повірив дядьку-комерсанту:
Він як за ялтинську злупив!

Пізніш скуштуємо – гірка.
Хто як уміє, так і дурить.
І навіть ока не прищурить:
Велике діло – прак-ти-ка!

"Оленку" нам вручає мама:

Цукерки. І зефір "Шармель".
Така солодка карусель:
Ну, філіал "Рошена" прямо.

Із цим покінчено. За стіл
Сідаєм і їмо від пуза.
Дружина й на півставки муза
Не сварить вперше у житті...

Бо готувала все матуся.
Гріх не відвідать смакоти.
Як черевце почне рости,
То буду дякувати музі.

Але не будемо про це.
Такі щасливі ми сьогодні,
Що муза і дружина згодні

Пробачить навіть черевце...

VIII

Донька й мама, батько й я –
Так і розмовляєм парами.
Батько згадує Азарова¹ –
Без політики ніяк.

Каже: знав був особисто,
Як в Калузі той робив.
Наче ж і по-людськи жив.
Мав авторитет у місті.

Та хто ж проти – хай і так.
Зараз він – прем'єр у нас,
А от мови геть не зна –
Наверле переверта:

Що не скаже – смійсь чи плач:
Не збагнеш – про що торочить.
І, звичайно ж, люд регоче –
Від столиці й до села.

Та не тільки в тім біда
(В нас серйозні розмова!):
Він не зна не тільки мови,
Він – заїжджий орендар.

І такий у нього й уряд:
Хоч трава в нас не рости,
Лиш би куш зірвати встиг,
Вдовольнивши владних урок...

А інакше як назвать
Тих, що лиш про себе дбають
Та народ так обкрадають,
Як ординська татарва?

Чи точніше – колоністи
Із сусідньої з держав:
Що б там владар не бажав,
Тут зі шкури ладні лізти,

А жадане вдовольнить:
Підписати так контракти,
Як за Молотова пактом –
Тим, що вклали до війни...

Мир і дружба – зовні наче,
А поглянеш глибше, в суть:
Україну в борг беруть,
Аби газом нам віддячить.

Дяка та – туга петля

Не на рік, а вже навічно...
Так гешефти політичні
Простаків, нас, кабелять.

Вже й загнали мову в кут:
По-російськи будем мовить.
Так і звичніше, панове,
Нащо зайвий труд панку!

А от те, що заніміє
Україна вся, народ,
Не обходить цих заброд,
Бо того сусід воліє.

Будем знов – сім'я одна.
Поросійщені – безликі.
Бо народом нас великим
Аніхто не хоче знать.

От рабом великим будь.
Ще й покірним кістку кинуть,
А що ти, як всі – людина,
Українцю, позабудь!

І навчай цьому дітей,
А вони – хай вчать онуків.
Про державу ані звуку,
Незалежність – то пусте.

Все проїли й пропили...
У ярмі – зате живі ще.
Як гарапником періщить
Кожне слово. І болить.

Батько в курсі наших справ:
Зна, як "Юльку² засадили",
Що та "шанс свій упустила",
Що "всіх Ющенко³ продав"...

Але й Путін⁴ в нього теж
Не на кращому рахунку.
Критикує пункт за пунктом,
І пояснення просте:

Владна кліка багатіє,
А народ бідніш стає,
Безпробудно пив і п'є.
Словом, нищиться Росія.

От завод, де й досі він,
Хоч за сімдесят, ще в штаті...
Тільки де вони – ті кляті
Найсучасніші з турбін?

Ані жодної – що б мали
Стать до ладу вже роки.
Всі – умільці-мастаки,
А от виробництво стало...

А від кого ти хотів
Озарінь нової ери –
Від оцих пенсіонерів?
Оптиміст великий ти!

Тільки й слави, що завод.
А людей – дай Бог пів цеху...
Ставки добрі – в тих, хто зверху,
А народ – жебрак-народ.

Ти диви – і тут те ж саме,
Так куди ж ми ідемо:
Барани на бійню мов
Із такими пастухами!

Бо Росія – не Москва...
Як Європа – не Росія...
На розпутті – рідний Київ.
В мене пухне голова!

Будьте ви неладні всі,
Хто грозить нам тупиками.
... Ми гостюєм в тата й мами.
А проблеми – звідусіль.

IX

Щиро: справжній інтерес
(Не кривитиму словами!)
В мене викликав той самміт,
Що в Примор'ї був, – АТЕС.

Вперше стрів Владивосток
Стільки гостей звідусюди:
Відчувалось – діло буде
Неодмінно – на всі сто:

Інвестиції, підтримка
І місцева, і держави.
І нема підстав лукавить:
Це розширення є ринку.

Це є погляд уперед
На десятки-сотні років.
Україні б такі кроки,
Я б повірив у прогрес.

Якщо доброму учитись,
Радо йтиму до сусіда.
Хай і він до мене прийде,

Щоб по-справжньому дружити.

Отже, щоб по-людськи все.
Щоб була взаємна шана.
І я стримувати не стану
Свою кращу із пісень,

Що ми братні є народи,
Що повага нас єдна
І нема цінніш для нас –
Для обох держав – свободи:

Без втручань, умов, погроз
І без зверхнього повчання.
Рівноправне існування –
До порозуміння крок.

Тільки де це все, питаю?
Ані натяку нема.
У полоні ми примар
І прозріти не бажаєм.

Бо бездарний політес,
Бо не можемо без воєн.
Бо обоє ми рябоє,
Як міліє інтерес.

А страждає від тих війн
Люд простий, що є народом.
Прийде час: він скаже – годі!
Не завжди терплячий він.

Десь ота критична маса
Накопичується ще.
Бійтесь, владці! Вас уцент
Рознесе всіх. Справа часу!

Ач, Собчак⁵ вернула сміло,
Що споряджені в політ
Президентом журавлі
Не усі за ним злетіли...

Той прилюдно відрубав:
Є пташки, які літають
Самостійно, а не в зграї.
Та й про них потрібно дбать!

Він – вожак. Як дбати – знає...
Вистачає в них проблем
Із кремлівським журавлем.
Та і нам теж вистачає.

Молим Бога, щоб вожак,
Попри вигляд журавлиний,
Не клював би України.

Бо підступний він, на жаль.

М'яко стелить... Мудро радить...
Демократ він, уважай...
Ходорковського спитай,
Хто той Путін є насправді!

Палець в рота не клади:
Відхопить по лікоть може.
Встряли з газом, не дай, Боже!
Ще якої ждять біди?

От і знов погіршивсь настрій,
Як у випуску новин
Повідомили з Москви,
Що розбивсь актор Білявський⁶:

Звів рахунки із життям.
Пригадали: Фокс з картини
"Місце зустрічі незмінне"⁷:
Із Висоцьким грав він там.

Хто б таке міг уявить:
Через тридцять з лишком років
Той Білявський, що грав Фокса,
Не захоче далі жить.

Після двох важких інсультів,
Втрати мови й забуття...
Справді: що то за життя?!
Я шокований почутим.

IX

Щоб хоч якось відійти
Від гірких думок, йдем в місто.
Із дерев опале листя
Під ногами шелестить...

Анічого в назвах вулиць
Не змінилось: той же Ленін⁸...
Той же Лібкнехт⁹... І Чичерін¹⁰...
Хоч епоха їх минула.

Начебто ж нова держава...
Втім не буду: вільним – воля!
... На табличці напис: "В школі
Працював бард Окуджава"¹¹.

В місті – чудо-планетарій.
Дім, де мешкав Ціолковський¹².
Поверхівок менш хрущовських.
Більш нових висоток зараз.

А найбільше тут аптек.

Банків теж – як перукарень...
В центрі міста – людно й гарно.
Є театр свій, як на те.

На спектакль ми не попали –
Не почався ще сезон.
В жовтні побувать резон,
Як своїх театрів мало...

Та приїдемо однак:
Ювілей у квітні в мами.
От і підемо на драму
"Сірано де Бержерак".

Х

В "XXI столітті"
(Так назвали магазин:
Він в Калузі не один,
Що на книги знаменитий)

Найсвіжіший Євтушенко¹³,
Ахмадуліна¹⁴ і Танич¹⁵...
Є Арбеніна Діана¹⁶...
Поцікавився Шевченком¹⁷,

Ні, немає. З зарубіжних –
Тут Бодлер, і Гете, й Гейне...
Прози – море. Як на мене,
У Росії в шані книжка.

Більше з прозою тут дружать.
А у мене навпаки:
Взяв із віршами книжки,
Бо до прози я байдужий.

Щиро заздрю я сусідам:
Авторів шанують тут.
Я ж літературний труд
Лиш за кровні можу видать.

А вже щодо тиражів,
Навіть згадувати сором...
Хто читає наші твори?
Лиш знайомі авторів.

А оту російську книжку
Торгівці везуть до нас.
Теж експансія. Як газ,
Що в'ярмив нас тишком-нишком.

Де не кинь – усюди клин.
Йшов з новими я книжками.
І такий на серці – камінь,

Що болить мені й болить.

XI

З магазину ми на ринок
По дорозі завітали.
На вітрині – свіже сало.
І кров'янка – на вітрині.

Не йму віри – рідну мову

Чую я від продавщиці.
Ущипніть – мені ж не сниться:
Україночка бідоваа

Двадцять років вже сюди,
На оцей "Калузький ринок",
Різні вироби з свинини
Продавати приїздить.

Із Чернігова землячка
Про життя розповіда:
Як сюди вела нужда,
Хоч і важко було й лячно,

Особливо в перший рік:
Справа як-не-як незвична.
А собі десь молодичку
Вже надібав чоловік...

Тож в усьому й скрізь сама.
Донька вже студентка нині.
А роботи в Україні,
Хоч питай, хоч ні, – нема.

От і місцю цьому рада.
Тут же наших – де не глянь:
Он – із Харкова земляк.
Та он – із Кіровограда...

Ще б і ще розповідала.

Та вже мусив я іти.
Чим землячці допомгти?
Я купив шматочок сала...

Ще і з м'ясом – вищий клас!
Ми картоплі відварили.
Її з салом попоїли.
Царський був обід у нас.

Але суть проблеми в чому?
Щось не так воно, як слід:
По світах свій губим рід,
Бо небажані ми вдома.

ХІІ

Хоч Кличко¹⁸ на мить утішив:
Він в Москві вів бій в цей час.
І побитий німець Чарр¹⁸
Так негарно ринг залишив,

А Кличко Віталій наш
Чемпіоном став вдев'яте.
І звучав наш гімн крилато.
На весь світ наш гімн лунав.

Я аж мружився: знай наших!
Батьківщино дорога,
Нам би так перемагать
Всім, усіх, у всьому й завше!

ХІІІ

Збились хмари. Дощ зірвавсь.
Скільки йтиме – невідомо.
Час збиратися додому.
І прощатися вже час.

Плаче осінь. Слізно й нам.
Листя падає додолу.
Від'їжджаємо додому.
Припадаєм до вікна

Напівсонного вагона.
Потяг звично рейки мне.
Жаль охоплює мене:
Там батьки десь – на пероні.

¹Микола Азаров – керівник українського уряду за часів четвертого президента України Віктора Януковича, виходець із російського міста Калуги;

²Юлія Тимошенко – экс-прем'єр-міністр України, 2012 року засуджена Печерським районним судом міста Києва за так звані газові угоди з Російською Федерацією на сім років позбавлення волі;

³Віктор Ющенко – третій президент України: перебував на посаді з 23 січня 2005 до 23 лютого 2010 років;

⁴Володимир Путін – четвертий президент Російської Федерації, втретє обраний на найвищу державну посаду 7 травня 2012 року;

⁵Ксенія Собчак – телевізійна ведуча скандального проекту "Дім-2", представниця сучасної політичної опозиції в Росії до режиму Володимира Путіна;

⁶Олександр Білявський – популярний російський кіноактор; 80-річний народний артист Росії трагічно пішов із життя 8 вересня 2012 року, викинувшись із п'ятого поверху багатоповерхівки в центрі Москви, де мешкав із дружиною та 9-річною донькою;

⁷Культовий п'ятисерійний фільм "Місце зустрічі змінити не можна" російського режисера Станіслава Говорухіна, в якому роль капітана міліції Гліба Жеглова зіграв популярний актор театру і кіно, знаменитий виконавець власних пісенних балад, поет Володимир Висоцький;

⁸Володимир Ленін (Ульянов) – лідер революційного перевороту в Росії 1917 року, засновник радянської держави, теоретик вчення марксизму-ленінізму про крах капіталізму та побудову комунізму в усьому світі;

⁹Карл Лібкнехт – німецький професійний революціонер, один із лідерів компартії Німеччини;

- ¹⁰ Георгій Чичерін – перший радянський дипломат;
- ¹¹ Булат Окуджава – російський поет-бард, один із найяскравіших представників авторської пісні, 1953-1954 року був учителем російської мови та літератури в 14-й калужській школі, розташованій на вулиці Московській, 79;
- ¹² Костянтин Ціолковський – геній-самоук із Калуги, видатний вчений-теоретик, засновник сучасної космонавтики, котрий стверджував, що планета Земля – "колиска розуму, але не можна весь час жити в колисці";
- ¹³ Євген Євтушенко – один із найвідоміших сучасних російських поетів, представник плеяди літераторів-"шістдесятників" ХХ століття;
- ¹⁴ Белла Ахмадуліна – велика російська поетеса, видатний лірик, померла 29 листопада 2010 року;
- ¹⁵ Михайло Танич – популярний російський поет-пісняр, автор хітів російської естради, зокрема пісень у стилі шансон гурту "Лесоповал", створеного ним, помер 17 квітня 2008 року;
- ¹⁶ Діана Арбеніна – лідер сучасної російської рок-групи "Нічні снайпери", автор поетичної збірки "Аутодафе", Москва, 2012;
- ¹⁷ Тарас Шевченко – геніальний український поет і художник, покараний російським царатом за вільнолюбні ідеї на десять років солдатчини без права писати та малювати;
- ¹⁸ Віталій Кличко – видатний сучасний український боксер, чемпіон світу з боксу в суперваговій категорії;
- ¹⁹ Мануель Чарр – німецький боксер лівано-сірійського походження, претендент на звання чемпіона світу з боксу в суперваговій категорії; наполягав на продовженні бою з Віталієм Кличком 8 вересня 2012 року, попри рішення лікаря та судді припинити поєдинок через отриману німецьким боксером травму. Примітки автора.

8-20 вересня 2012 року, Київ-Калуга-Київ

2. На ювілей до друга

Поема

Федору Химичу – другові дитинства

I

Цікаво: мене ти пізнаєш чи ні?
Бо вже шість десятиків минуло мені...
Дощить – теж для стрічі не кращий сезон.
Це ти чи не ти – запорізький перон?
З тобою, здається, ровесники ми:
Вокзал вже означивсь тієї зими,
Коли десь, в Токмачці Малій, я у світ
Подав був свій голос уперше. Привіт!
Ми стільки не бачились – ціле життя:
Отак наші роки невтримно летять.
Ти дуже змінивсь – тільки та ж суєта...
Старіємо ми – не старіють міста.
Від тебе – проспекту стрімка магістраль,
Що йде паралельно Славуті у даль.
Завдовжки з Бродвей – дехто стверджує так...
Але Дніпрогес – унікальний, це факт:
Підкова на щастя... Коли це було?
І скільки здоров'я на нього пішло,
Як сили людські вже були на межі?
Щоб місто жило. І щоб я в ньому жив.
Де світло вночі, як удень, від заграва.
І Хортиця плине, немов пароплав.

II

Колиско козацтва, ти – місто моє!
Тут все мені рідне, знайоме, своє.
Вдивляюсь в обличчя, і в них пізнаю
Чудесну, замріяну юність мою.
А он телевежа знялася увись:
Мене транслювала щоденно колись.
Ото була слава, як вежа, стрімка
В незнаного досі ніким юнака.
Тепер це здається суєтне, смішне,
А в юні ті роки так гріло мене.
І світ весь, здавалось, у мене в руках.
А тут ще й слово вродило в рядках:
І вірші незнаного досі поета
З'явилися на світ – в молодіжній газеті:
Колега старалась – Баранова Надя,
Її в цім підтримав Літневський Геннадій:
Чудовий поет був. Наш Лорка, по суті,
Казали студентки з педінституту,
Закохані в слово його. І – в берет...
Повторюю: був пречудовий поет.
Забрала аварія нашого друга,
В якій з ним загинув і Вася Моруга.
Трагедія станеться згодом, пізніше.
А зараз мої друкувалися вірші,
А в них моє серце промінило ніжність.
Давно це було. Ще в моїм Запоріжжі.

III

На спогади в мене одна-дві години.
У центр можу з'їздити – до "України":
Так звався найбільший в нас універмаг.
Дорогою взяв, що його вже нема.
Та, власне, мені він, як колесо п'яте.
В кварталі до нього мені б побувати:
В будинку знайомім – на поверсі другім...
Шкільне там кохання жило моє, друзі.
Тендітне дівча на ім'я Валентина.
Нехай не її, може, маму зустріну.
Якби те ви знали, яка в неї мама:
Ото б Валентині характер той самий,
А то ж – як сірник – враз, було, спалахне,
Як ревність коли спопеляла мене.
Навчалась у восьмим вона інтернаті,
А потім до нас перейшла – у дев'ятий.
І бігало хлопців за нею пів школи.
А я був у них ватажком комсомолу.
Такий уже правильний – святість сама.
Тому і не вдався мій перший роман.
Нас Валина мама зводила раз в цирк.
І Валя практично обмежилась цим.
Хоч мама й хотіла, щоб ми були разом,
А в Валі з'явивсь хтось зі старшого класу.
А потім невдовзі пішла вона заміж.
Ми стрілися якось. До речі, у мами.
А Валя якраз розлучилась – життя...
Я знов заїкнувсь про свої почуття.
Ми навіть до ліжка дійшли у ту ніч...
Та все щось не так було їй і мені.
Потому чекав, що подзвонить вона.
Немов чорна кішка пробігла між нас:
Проїв усі жданики. Й ждять перестав.
І от проминуло ледь літ не пів ста...
Під'їзд той. Квартира. І двері її:
Чужа якась жінка напроти стоїть
І каже, що Валі давно тут нема.
А мама померла, лишившись сама.
Я вийшов з під'їзду. Й на – автовокзал.
Зволожились очі – от бризне сльоза.
Такою важкою та видалась путь.
Не треба ходити туди, де не ждуть.

IV

Це ж як проштовхатись крізь натовп отой,
Щоб взяти до Малої Токмачки квиток?
Куди вони їдуть ці люди, куди,
Що їх біля кас не злічити завжди?
Туди, куди й я. Головне: є автобус.
Дорога комусь, може, не до вподоби:
Яка уже є, вибачайте на слові,
У нас не столиця – село в нас, панове!
Бюджетні в нас кошти маленькі, на жаль,
А крадуть, як скрізь. То – й тоненький асфальт.

Тому й рок-н-рол всю дорогу такий.
Але призвичаївся люд наш сільський:
Не більш ніж на тракторі в полі трясє.
Народ загартований – стерпить усе.
... Минаєм Оріхів. Згадати пора:
Малим тут бував я нелічено раз...
Отам за вокзалом красуня жила.
Сюди приїздив зі свого я села:
12 км гнав велосипед
Закоханий в неї з Токмачки поет.
Ото тільки з'явиться віршик який –
І миттю в Оріхів я мчу напрямки.
Дарую рядочки – всміхнеться мені.
І світ був для мене – у ній лиш одній.
Наївні, смішні ті рядочки були.
Але дуже щирі – із серця ішли.
За іншого вийшла красуня ота.
Живе зараз в Пітері. І процвіта:
Є бізнес, родина, дві доньки і син.
Ми бачимось. Згадуєм милі часи.
І подумки завжди вертаєм сюди,
Де наші давно загубились сліди.
І хтозна, де дівся той велосипед,
Котрим на побачення їздив поет?..

V

Ну от і село моє – рідне село:
У золоті клени. Й сердечне тепло:
Стрічає мене на зупинці мій друг –
Я в щирих лещатах міцних його рук.
Радіє: я встиг на солідну із дат –
Узавтра йому ювілей – Шістдесят!
Ми – друзі дитинства. Ми знаємось вічність.
І Федір Михайлович друга вже кличуть.
Ми поруч жили, як були в нас батьки:
Штаньки, Галушки, Химичі, Левченки...
А потім нас доля обох розвела:
Друг тут залишивсь, я поїхав з села.
Точніше: у мене не стало рідні,
Її замінив дитбудинок мені.
Тепер зі столиці дорога лягла
В країну дитинства – у лоно села.
Ми сиві діди. А сини вже дядьки:
Що вдієш – летять, бо невтримні, роки.
А Федір – ну дядько Михайло вам він –
Мов той із роботи вернувся у двір:
Статура, як в батька, й усмішка така ж.
А Федора копія – син. Як Сашка,
Я друга з дитинства таким пам'ятав.
З коріння і цвіт – аксіома проста.

VI

І третього жовтня нарешті прийшло.
Всміхалось знадвору осіннє село,
А тут у дворі – за святковим столом –

Зібралась рідня: вільних місць не було:
Зяті, діти-внуки, невістка, дружина –
Красуня ота з Кабанців – Катерина,
Що вів нареченою в двір колись друг мій.
А вже сорок років сільському подружжю.
Хазяйка! Я зайве писати не стану.
У травні у неї накращі тюльпани.
А зараз на мене поглянув квітник,
Хоч цілу поему про нього утні:
І айстри, й троянди – червоні та білі,
Петунії, й чимось подібний до лілій
Квітує дурман, але за квітником:
На вулиці кущики стали рядком.
Так смачно пахтить – аж у голову б'є...
І є чорнобривці, й майорчики є.
І кручений в'ється угору панич.
Співає душа, як поглянеш на них.
Не знаю: коли це встигається жінці?
"Не знаємо й ми", – ув одвіт чорнобривці.
А вже як згадати корову рядком:
Хоч в Київ вези те смачне молоко.
Біда: комизитися стала корова –
І тільна, а бити хазяйку готова.
Відтак тільки Федір і доїть її:
Щось скаже, підсівши, й та смирно стоїть.
Наказ мені з дому, щоб жирне – ні-ні.
А як від котлет відірватись мені?
А борщ, що тепер скуштував у селі,
Я, мабуть, не їв із дитячих ще літ,
Коли у городній бригаді погоничем був...
Кухарка була в нас – ім'я вже забув:
Було, як налле мені борщик у миску –
Язик проковтнеш. За добавкою, звісно,
Ставав я. Вона головою кивне –
Побалує навіть ще й м'ясом мене.
Чи знала, що мами у мене нема,
Чи вже по собі була добра сама,
А борщ був, як цей – в Катерини.
Така в мого друга хазяйка-дружина.
Не спала всю ніч, бо вродилось теля.
Де крихта хоч втоми – ти тільки поглянь:
Сміється, як сонце на небі ясне.
Сміється і всім пригощає мене.
Одне я прошу, щоб ні слова дружині:
Я ж випив пігулки. Кива Катерина
Й картоплю гарячу в тарілку кладе,
На салі засмажену. І холодець.

VII

А Федір Михайлович встане з-за столу.
І скаже присутнім мудрець сивочолий
Про те, що щасливий, бо стільки вже літ
Живе і працює на рідній землі.
По правді сказати: одне тільки й хоче,
Щоб людям не сором поглянути в очі.

А значить – по совісті жити й робити.
Такими старався, щоб вирости й діти.
От тільки б держава хоч трішки була
Прихильна й уважна до долі села.
Це ж просто ганебно – підмоги немає:
Село самотужки живе-виживає.
Багаті скупили за безцінь паї
І чинять з землею, що хочеться їм.
Поглянеш довкола – душа заболить:
Село вмирає, а мусило б жити!
Це ж добре, що має він свій тракторець.
Без нього давно вже настав би кінець.
А як отим людям, що вила й лопата:
З таким реманентом утнеш небагато.
Земля ж годувальниця – вмiє віддячить,
Якщо із любов'ю до неї одначе.
Якщо докладеш свої руки сповна,
Сторицею завжди відплатить вона.
Весь світ годувала. Щоправда – давно.
Тепер за кордоном купляєм зерно.
А землі ж такі, що казали про нас:
Посадиш голоблю – зросте тарантас.
Тепер в олігархів селянські лани,
А села лишають онуки-сини.
У місто – там все є, щоб жити, як слід.
А з ким залишатися буде землі?
Чужинцям вона, повторюся, чужа.
У них підлататись – єдине з бажань
Та виснажить землю, щоб мати дохід,
А там хоч і має не роди сотні літ.
Любов'ю не пахне тут. От в чім біда.
То скільки ж землі нашої бідній страждать
Від завданих їй лихоліттями ран?
Людина вмира і земля умира,
Коли добивати її і нещадно труїть.
А це ж наша мати, ми – діти довічно її.
Погляньте на мене: мені шістдесят.
Мій друг ось приїхав – мов рідний мій брат.
Як кликав до моря мене він поїхав –
Такий подарунок мені щоб на втіху.
Та де там – не міг я залишити землю й на мить:
Час сіять озимі і сонях косить.
І так рік за роком. Неправильно так,
Але не виходить інакше ніяк.
Та маю надію, що прийде той час,
Як діти заступлять на вахту за нас,
Та буде в державі надійний господар,
Який скаже безладу й бідності годі,
До друга поїду. Й на море махнем.
Спасибі, що слухали стільки мене.
А втім... одного ще торкнуся моменту:
До чого дожив, щоб сини Президента...
Принаймні один з підприємних синків
В село наше рідне бригаду привів,

Щоб витягти з річки фашистські три танки...
А хай би в них інша була забаганка:
З селянами разом підняти село.
Ото б на душі моїй свято було!
Тепер прошу чарку налить всім сповна.
За мій ювілей, навіть хворі, – до дна!

VIII

Як ви зрозуміли, хоч я і говорю,
Мед-пиво у гурті святковому пив.
І їв там картоплю, й густий холодець.
В дарунок підніс булаву під кінець,
Щоб друг залишався, як був, козаком.
І віршів вручив щойно виданий том,
Який з Севастополя віз я нехайно,
Де він із дружиною в вірші "Тюльпани"...
Наступного дня в рідну школу ми підем,
Де Дмитрик – внук друга – мені стане гідом
І зустріч запише мені на мобільник,
Щоб міг звітувати коханій дружині,
Що був я при ділі, читав односельцям
Про те, що було у поета на серці.

IX

Відвідав могилки, де сестри й батьки.
В Токмачці в нас кажуть: сходив на гробки.
Спасибі двоюрідній меншій сестрі:
Скрізь прибрано, чисто – поскаржитись гріх.
Я лиш вздовж доріжок пройшовся сапою:
Пробився де-інде полин між травою.
Стояв між могилок – самотній, нічий...
А пам'ять гірчить, як полин той гірчить.

X

Я їхав додому. І думав весь час
Про друга, про землю і долю сільчан.
Це справжнє везіння – побути між тих,
Що рідній землі спромоглись присягти,
Ні в чому й ніколи не зрадивши їй.
Хай дуже нелегко трудитись на ній,
А їм це за щастя – на отчому полі,
Як жито-пшеницю, плекать свою долю.
І навіть тоді, як в них дата солідна,
Вони не про себе – про землю про рідну.
Про матір свою – годувальницю славу.
А ще – коли ж буде нарешті держава,
Якій це болітиме гірко, як їм.
Я низько вклоняюся друзям своїм.
І вірю: допоки вони там – на рідній землі,
Є шанс в Україні на щастя і хліб.

2-5 жовтня 2012 року

3. Як бабуся дівкою була

Поема

Другові дитинства Анатолію Зусу

I

Розказати – не повірять.
А промовчати – ніяк!
Хай там що – кажу вам широко,
Люба братіє моя,
Це одна з таких історій,
Я не знаю, як дійшла
З тих часів, коли, говорять,
Бабуся дівкою була...
Словом, бозна-де те сталося,
Але правда, що було.
Відставного генерала
Чорт приніс в одне село.
А воно ж, де оком кинеш,
Чепурненьке: біля хат
Як дівча, ясна калина,
Клени виструнчилися в ряд.
Там он – став. А там он – річка.
Коні мчать на водопій.
Біля ставу під вербичку
Всівся хлопець молодий:
Виглядає наречену.
"Тьох!" та "Тьох!" – десь солов'ї.
Вийди, любонько, до мене,
Ніби кличуть теж її.
Промайнула, вся – мов квітка,
І – до ставу. Коні вчвал:
Виглядає із кибитки
Пан – поважний генерал.
Потім курява сховала
Хлопця й дівчину за мить.
Тож облишмо генерала –
Хай він далі проїздить.
Краще слухаймо старанно
І голубку, й голубка:
Де між двох палке кохання,
І розмова там палка.
"Миле сонечко, Оксано,
Як діждатись, вже не знав!"
"Не пускала мати, Йване,
Дуже сердиться вона,
Як про тебе я хоч слово.
Каже: в армію тобі,
Про яке весілля мова –
Молоко ще на губі!"
"Якось буде", – утішає.
Заціловує її.
Генерал в село в'їжджає.
І щебечуть солов'ї.

II

Маєм довідку додати:
Генерал був із вдівців.
У селі купив він хату.
Мав приставлених бійців,
Як належало по чину:
Ординарець, куховар,
Конюх, лікарка, кравчиня,
Сторож, тесля, чоботар.
Генерал йде до господи.
Пес загавкав. І в дворі
Де взялося вмить народу –
І малі тут, і старі –
Всі мерщій до генерала:
Хтось у справах, хто й без справ –
За компанію пристали:
Жарт сказати – генерал!
Той поважно походжає.
В орденах увесь мундир.
"Ви у гості? – хтось питає. –
Ачи, може, назавжди?"
"Назавжди! – відрізав чітко.
Сподіваюсь – приживусь".
"А я – ваша тут сусідка:
Степанидою зовусь...
Коли що – ви лиш покличте:
Підкажу вам, що і як...
Тільки ж як вашу величність
Називати маю я?"
"Називайте генералом.
Можна – паном Василем.
Знаю, знаю: в вас немало
Накопичилось проблем.
Тож давайте – по-сусідськи
І вирішувати їх".
Всім люб'язно руки тиснув.
Ще й шампанським напоїв.
"Ти диви, – на те селини. –
Генерал, а в дошку – свій!"
Повернулась і Оксана.
Сяяв місяць золотий.
Мати, навіть і для виду,
Не сварила на цей раз!
Цокотіла Степанида,
Що сусід в них – генерал.

III

От чи день минув, чи тиждень.
Генерал раз вранці встав
І у двір до себе вийшов,
Щоб зробити кілька вправ.
Треба знати: що б не сталося,
А гімнастика завжди
Перша річ для генерала!
Хай би де не пробудивсь:

Чи в поході бойовому,
Чи в відпустці, чи отак –
На поселенні сільському...
Абиде – йому однак.
Навіть кулі хай там свищуть,
Хай начальство кличе в штаб
Чи бери кого і вище –
Завжди буде тільки так:
Скік у спідньому із ліжка,
Дві гантелі в руки враз.
Кілька вправ. І плюс пробіжка.
І – хоч в пекло генерал!
Так було й сьогодні зранку.
Тільки що це – через тин
Степанидову Оксанку
Вгледів, остовпівши він.
Ой, ти, Боже, і про вправи,
Й про пробіжку вмиг забув –
Як поплутав біс лукавий!
Генерал, у чому був,
Вмиг чкурнув до себе в сіни.
Слідом чувсь веселий сміх:
Генерал же – чин по чину –
У підштаниках одних!

IV

І життя йому не стало:
Перестав тримать фасон...
Не впізнати генерала –
Втратив спокій, втратив сон.
Не іде йому вівсянка,
Борщ і той не їсть вояк.
В голові – одна Оксанка.
Хоч бери до рук баян
Та виспівуй серця муки.
А він грав колись на нім:
Не одну чарівні звуки
Звабно кликали у дім...
Та іще, як заспіває,
Тільки й чулося: "Твоя!.."
Де та юність, хто те знає...
Та й сто літ не брав баян...
Степаниду якось кличе.
Та мигтево – тут як тут:
"Що вам, добрий чоловіче?"
"Маю справу непросту..."
"А об чім же ваша справа?"
"Та ти ж знаєш – я вдівець.
І, сказати нелукаво,
Ще ж, як бачиш, молодець!
То й хотілося б, сусідко,
Наречену привести.
Не якусь і бозна-звідки...
Словом, розумієш ти,
Що б хотів просити в тебе?"

"Та невже руки?
"У ціль!"
"Так я згодна! Бачить небо!"
"А як скажеш ти дочці?"
"Як скажу? Скажу, що заміж
Кличе пан Василь – в свій дім.
Хочеш – будеш жити з нами.
Ні, живи сама – в своїм!"
"Степанидо, ти про що це?
Я прошу руки дочки!"
"Боже мій, Оксани? Доці?
Ви ж для неї – старики!"
"Степанидо! В нас різниця
Не така уже й страшна..."
"Ви в похилому вже віці,
І дитина ще вона!"
"Не гніви мене даремно:
Хоч мені й за шістдесят,
Сили стільки ще у мене,
Що Оксані – в акурат!
Ти ж подумай – генеральша
В вісімнадцять її літ!"
"Але що... Що люди скажуть,
Як почують у селі?"
"Ет, знайшла про що гадати!"
"Хлопець в неї є – Іван!"
"Не біда! У військкоматі
Я усе вже з'ясував:
Піде в армію на осінь.
А ми з нею – під вінець!
Степанидо, прошу: досить!
Не нервуй отак мене!
Підготуй піди Оксану!
І за місяць ждять сватів.
Я владнаю все з Іваном.
Будь упевнена у тім!"
Ні жива іде, ні мертва
Степанида у свій дім.
Хто б те знав, що так поверне
Доля боком їй лихим?
Як сказать про все Оксані?
Що ж їй, вік занапасть:
Краще хай би за Івана,
Ніж за нелюба піти.
П'ятдесят аж літ різниця!
З глузду з'їхав дідуган.
В Пугачової¹ он тридцять
З тим – із Галкіним²... Гай-гай:
Насмішили всю Росію
І увесь прилеглий світ...
Нащо нам ця чудасія,
Щоб женивсь на внучці дід?!
З невеселими думками
Степанида – на поріг.

Очі повняться сльозами:
Як на душу взяти гріх?
Чи ж такої доньці долі
Хоче мати залюбки?
Та крий, Боже, та ніколи
Він не діждеться дочки!
Та вона до нього зараз
Піде й скаже: діду, зась!
Ну яка, яка ви пара?
Це ж як шука і карась...
Тільки донька тут – карасик,
Щука хижа – генерал.
Ні, мій затю, пане Васю,
Не будуть цьому і край!

VI

А Оксана із райцентру
Повернулась – аж сія.
Торт, шампанське і цукерки
Привезла дочка твоя.
Хоче щось тобі казати –
І ніяк не розпочне...
То нехай вже перша мати:
"Доню, слухай-но мене.
Я не знаю, як почати,
Але мушу: наш сусід,
Генерал, тебе посватать
Хоче. В гості запросив
Він мене до себе нині
І сказав мені про це.
Будеш в золоті, дитино,
За багатим удівцем.
Я тобі не ворог, доню.
Зваж: ми в бідності жили..."
"Мамо, пізно: ми сьогодні
Шлюб з Іваном узяли.
Він домовився в райцентрі:
Заврайзагсу – Йванів брат...
Звідти торт, вино й цукерки.
Запізнився генерал!
Мамо, та нізачо в світі
Не пішла б за нього я.
Ти до Йвана не привітна,
Люба матінко моя.
А мені він – сонце й небо.
Він – це я, а я – це він.
І нікого більш не треба.
Йван – коханий мій навек.
А що в армію ітима,
Не біда – діждуся я.
Не картай свою дитину,
Люба матінко моя!"
"З пліч гора, моя Оксано!
Як все склалось до ладу!
Ти заходь, милуй, Іване,

Наречену молоду!"

VII

Ой, не грім у небі гримнув
І не блискавка літа:
Генерал стріля очима
Й богохульствують уста!
В бога, в душу та ще й матір –
Всіх згадав і ще когось...
Словом, вмів він матюкатись –
Краще вже не чуть того...
І ніхто не знав причини:
Ординарець, куховар,
Конюх, лікарка, кравчиня,
Сторож, тесля, чоботар –
Всі навияжку стояли.
Ані пари з вуст при цім.
Бо завжди у генерала
Терпеливі всі бійці.
Хтозна-хто йому повідав
Про укладений той шлюб...
...Врешті змовк. До Степаниди
Завітав – кум королю:
При параді – у мундирі:
Дзень – медалі, ордени!
Лиш обличчям – сірий, сірий...
Ледве двері відчинив.
Сів на лаві. Степанида
Миттю в кухлику узвар.
Випив. Встав. Знов сів. Посидів.
Потім тихо проказав:
"Може, так воно й на краще...
Але спершу не хотів
Відступати я нізащо.
В військомат уже дзвонив,
Щоб негайно Йвана – в військо!
А там – можна й розвести...
Ти, Оксано... Ти не бійся,
Бо вчинила мудро ти.
Треба жити по любові,
І щоб згода у сім'ї.
Вибачайте старикові
Забаганки всі мої.
Добре Йван твій постарався:
Всіх обвів круг пальця він.
Я звільняю ординарця:
Все прогавив сучий син!
Тож на місце на вакантне
Йвана хочу запросить.
Все одно ж іти в солдати.
Все одно ж йому служити".
Тут Іван подав свій голос:
"Вибачайте, але я
З цим не згоджуся ніколи.

Бо який же я вояк?
Вдень я – служка генеральська.
А вночі – під жінчин бік...
Я не хочу службу райську.
Та й прислужувать не звик.
Аніхто мене не стане
Поважати у селі.
А найперш – сама Оксана.
То не мій, звиняйте, хліб!"
"Що ж, скажу я: радий дуже,
Що, Іване, ти такий!
Рік злетить, мій юний друже!
Будуть з тебе вояки!
Якщо жінка любить щиро,
Все в вас буде так, як слід.
Маю честь! Живіть у мирі!
Та примножуйте свій рід!"
До землі аж Степанида
Поклонилася йому:
"Красно дякую, сусіде!
Якщо треба, я наймусь:
Що там ті вам ординарці –
Підсоблю вам краще всіх!
Ми охочі і до праці.
І веселий любим сміх.
Ну турбуйтеся, Василю:
Буде все у вас гаразд.
А тепер нам до весілля
Готуватися пора!"

VIII

Був в Оксани та Івана
Свій весільний генерал.
Ще б повідав, та не стану,
Бо нарвуся на скандал.
Натякну лиш: Степанида –
Генеральша... Всім на зло!..
Хто не вірить, хай поїде,
От забув, в яке село...
Та дорогою підкажуть,
Я там був тому три дні:
На воротах генеральша.
Й генерал сидить при ній.
На руках в дочки Оксани
Спить вбаюкане дитя.
Ждуть із армії Івана.
Кури бігають. Життя...

¹ Алла Пугачова, 1949 року народження (63 роки) – радянська і російська естрадна співачка, композитор, естрадний режисер, продюсер, кіноактриса і телеведуча. Народна артистка СРСР – Вікіпедія.

² Максим Галкін, 1976 року народження (36 років) – популярний російський пародист, гуморист, телеведучий, кіноактор і співак. П'ятий

чоловік Алли Пугачової (в шлюбі з 2011 року) – Вікіпедія.

8-12 лютого 2013 року, місто Київ

4. Сімдесят п'ять троянд

Поема

I

Закортіло душі перемін –
Якорі підніму і відчалою...
Випадає дорога мені.
І півуспіху завжди – початок.

Є квиток. І попереду ніч
У холоднім плацкартнім вагоні.
І поспав би. Але не до снів
На українсько-російським кордоні.

Конотоп. У вагон прошмигнув
Спанієль – мила з виду собачка –
Прикордонниця теж: в неї нюх
На наркотики. Навчена, значить.

Не прискіпуйтесь, хлопці, це я.
Ані пари із вуст тобі – профі!
От далась вам світлина моя!..
Є й наркотики – сало і кофе...

Та жартую я, хлопці, їй-бо.
А горілки нема – непитуший.
Ну, спасибі за дружбу й любов.
А тепер до Калуги посплю ще.

Втихомиривсь плацкартний вагон.
Ніч. Позаду – моя Україна.
А Росія – тепер закордон:
Там живе рід моєї дружини.

У матусі – такий ювілей,
Що дзвінком лиш відбутись не личить...
На купе вже кусючий білет,
А плацкарта – дешевша удвічі.

От уже й розумієш сповна,
Що правдиво в народі говорять:
Гріш телиці за морем ціна,
А доправ ту телицю з-за моря!..

Тільки ж вибору в мене нема,
І телиця мені ні до чого.
Пориною у сон з усіма.
Ніч мине, і скінчиться дорога.

II

Я в Калузі не був майже рік.
Знов зійшли на знайомім вокзалі.
І спасибі дружини сестрі:
Довезла нас додому Наталя.

А дорогою стільки новин:
Завагітніла Настя – невістка.
І Олег – це Наталії син –
Лиш на сина надіється, звісно.

А Настусі б хотілось дочки:
Хай би нянька, а лялька вже потім.
Слава Богу, здорові батьки.
Батько й досі не кинув роботу,

Хоч помітно здавати став він:
На "термічці" осліпли вже очі...
А Сашко – мука батькова – син:
З батьком знатися зовсім не хоче.

Якось стрівся на вулиці з ним
І пройшов, не вітаючись, мимо.
Що намучився батько з малим,
Що тепер – ворожнеча між ними.

Я мирив їх. Та те – до пори:
Як поїхав, і знов колотнеча.
Вимагає поваги старий,
Молодий (п'ятдесят вже, до речі!) –

Став у позу, хоч витеша кіл,
І стоїть на своєму донині.
Із заводу пішов. Крім дружків,
Ні кутка, ні дітей, ні дружини.

Скільки витратив батько тих сил,
Щоб оговтався Сашко, але марно.
Не таким йому бачився син,
Не такою вбачалася старість...

III

Не скажу, щоб школяриком він
Був успішним. Але й не останнім.
Друзі радили, й батько одвіз
Сина в Санкт-Петербург на навчання.

Петербург був тоді Ленінград.
Підсobili – надійних мав друзів:
Скільки треба, син балів набрав
Ув училище – краще в Союзі...

Перспектива – морський офіцер.
А там дійде і до адмірала...
Вже добра стільки батько одпер,
Щоб дитина ж людиною стала.

Тож Сашко, вже вважай, – капітан.
Одного лиш не відав був тато,
Що зустрів син Олену... А та
На собі одружила курсанта.

Курс четвертий – немов під укiс:
Не заладилось в сина з навчанням.
От спитати б, на кий йому бiс
Тi заняття, як в нього кохання?..

І якi б не були татусевi зв'язки,
Все скiнчилось швидко i просто:
Iз курсантiв миттєво Сашкiв
Шлях на службу пролiг – у матроси.

А три роки служити – не жарт.
I Олена, проклявши свiй жереб
(Бо ж матроса дружина, на жаль,
Це не те, що жона офiцера),

На розлучення миттю – в райЗАГС¹.
Розлучили – проблеми якi там:
Нi дiтей у подружжя якраз,
Нi майна, що у шлюбi нажите.

Тож прибув пiсля служби моряк
У Калугу. I став до верстата.
I вже, як воно склалося так:
Сина взявсь оженити сам тато.

Був у нього знайомий в Москвi –
Мав дочку той чиновник. А та от
Закохалась в Сашка, коли вiн
Раз приїхав у гостi iз татом.

Море в ЗАГСi знайомих, гостей:
Всi чекають Сашка – молодого.
А вiн, наче забувся про те,
Що весiлля призначене в нього,

Десь iз друзями в гостi майнув:
А там – чарка, та друга, та третя...
I коли вже на ранок проснувсь,
Закiнчилось з весiллям усе там.

Бiдний батько: до ЗАГСу прийшов –
Всi запитують, де ж наречений?
Бозна-де... В нареченої – шок...
В ресторанi – печене й варене...

Словом, сором знов батька обпiк.
Iз Москви вiн – до доньки, у Київ:
Цiлий тиждень сидiв чоловiк
У квартирi. I геть весь посивiв.

А Сашковi, як з гуски вода:
Ну не хоче, хоч стрель, вiн москвички.
А для чого ж затiяв скандал?

Відмахнувсь лиш, скрививши обличчя...

Потім – мами це вже протезе –
Знов Олена з'явилась – калузька.
Садоне його якось ножем,
Як припреться той п'яним від друзів.

А Сашко – хтозна: може, й любив
Чи боявся реально так жінки –
У лікарні сказав, що пробив
Сам собі він у пузі ту дірку...

Жінка житиме з ним двадцять літ
І від раку помре – в сорок з гаком.
Двох синів забере її рід.
І потому забуде їх батько.

Знову друзі. Горілка. Жінки,
Але так – одноденки, знайомі...
Раптом бізнес з'явився якийсь
Деся – в Москві: продає нерухомість.

А це ніби квартиру купив
У Болгарії. Каже – серйозно.
Словом, мізки не всі ще пропив,
Але, може, прибріхує, хтозна?

Із рідні в це повірив лиш я,
Бо його брехуном ще не знаю.
І сміється дружина моя,
Як серйозно з Сашком розмовляю.

Скільки тих міжнародних дзвінків
Відбулось – говорили про все ми.
І лиш з батьком його не зумів
Примирити: обходить цю тему.

Він просив, щоб кров'янки привіз:
Полюбляє і сам, і начальник.
А що буде у мами і він,
То навряд чи, сказала Наталя.

IV

День суботній у всіх вихідний,
А в Наталки клієнт є сьогодні:
Перукар вона. Отже, від них –
Від клієнтів – залежить природно.

Я також нині в неї клієнт,
Знаю: зачіску зробить найкращу.
В мене в Києві майстер теж є,
Але все-таки клас не Наталчин.

Хто ж такий упустив би момент,
Коли майстер насправді хороший?

І дружина ураз комплімент:
Літ на десять, мовляв, став молодший...

Зупиняємось ми у сестри:
Нам окрема в квартирі кімната.
Хоч будинок доволі старий,
Але прибрано скрізь, акуратно.

У Наталки – кредит за авто:
Два мільйона рублів. На п'ять років.
Скрізь встигає сама. А то ж хто
Підсобить, як нікого під боком?

Чоловік був – прогнала: пияк.
Син женився. Авто ремонтує.
Настя – в банку. Звичайна сім'я.
Є робота. Вона і годує.

Гріх жалітись – клієнтів сповна.
І причому солідних, багатих.
Майстер гарний, кажу знов, вона,
То й виходить пристойна зарплата.

Вольова. І собі зна ціну.
Є майстрині й не гірші, та тільки
В них проблема: звела не одну
На доріжку непевну горілка.

Он у Люськи вже руки тремтять,
А дихне – затикай миттю носа...
Як у прірву ті гроші летять:
Вічно в борг у Наталії просять.

А знедавна з'явився жених,
Що удвічі за неї молодший,
Наркоман, алкоголік... А в них,
Бач, кохання. І теж, бач, за гроші...

Бог із ними! Мчимо в магазин:
Імениниці квіти купити.
Не букет – тут секрет ще один:
Любить мама у горщиках квіти.

О, знайшли! Наче сонце горить,
І гортензія квітку ту звати.
Те, що треба, на думку сестри.
А вже й час до матусі – на свято.

V

Сльози зустрічі – сльози рідні.
Нас миттєво за стіл. І – новини:
Це завжди дістається мені –
Повісти про життя в Україні.

Я, звичайно, про Раду, бо та

Розділилась... Як дехто хотів би,
Щоб і вся Україна отак
Навпіл теж, як Корея та ніби...

Щоб ніколи не бути вже нам
Монолітним, єдиним народом.
Щоб і в нас, як в Кореї, війна
Почалася між Заходом-Сходом.

Скрушно всі закивали: біда!
Батько масла – в огонь: мов, Росія
Україні тим більш не віддасть
Севастополь, хоч лусне хай Київ!

І немовби ошпарений тим,
Я кажу про кордонів незмінність.
А відтак – українським є Крим,
Й Севастополь – це теж Україна.

Я кажу: дбають мудрі про мир.
Й міжнародні на те є закони.
Іменинниця просить наш спір
Припинити, бо їжа холоне...

Присоромлені, мовимо їй
Щонайкращі слова – ювілейні.
І вручаєм дарунки свої.
Свіжий вірш народився у мене.

Він – під ритми вагонних коліс –
Уночі склався миттю, а нині
Зворушив ювілярку до сліз.
Батька теж. Навіть власну дружину.

Особливо, коли написав,
Що немає ціни нашим мамам...
Прочитав і – розчулився сам:
Так пройнявся своїми ж словами.

Бо про маму – це справді святе,
Особливо, як ти її втратив.
Тож мов рідній матусі я теж
Промовляв ювілейну присвяту.

Так немовби вона поміж нас
Дослухалася слів свого сина.
І раділа за мене вона
Й дивувалась, який же я сивий...

А от їй усе ті ж двадцять сім,
Хоч сплигло шістдесят літ потому.
Дай Бог стрітись на світі на тім
Нашим душам, як в рідному домі...
Промайнула ця думка і враз

Потонула в святковому русі:
Підоспіли онуки якраз –
І Олег, і красуня Настуся.

Їх дарунок усіх здивував:
Треба ж модний який – мультиварка.
"От би ваша мені голова! –
Обнімас внучків ювілярка. –

Де осилить ту мудрість мені? "
"Навчимо! Неважка та наука!
Та й інструкція теж є при ній..."
Що тут скажеш: сучасні онуки.

Жарти. Знову вітання звучать.
За вікном капле дощик весняний.
Нам святково. Лиш в батька в очах
Помічаю тривогу й чекання.

Всі прийшли – тільки сина нема.
А відтак, де ж усидиш на місці?
Хай що є вже між ними двома,
Але матір зневажити – гріх це!

Не витримую – йду на балкон:
Слава Богу – зі мною мобільник.
Я сичу, як змія, в телефон:
"Де ж це ти забаривсь, бісів сину? "

"Я в Москві... І хоч ріжте мене,
Не прийду я!" Вже як я не бився,
Як папуга, він мовив одне:
"Не прийду я!" Ану тебе – к бісу!

Дав відбій. Бо не знав уже я,
Що казати. А десь за годину
Сімдесят п'ять яскравих троянд
Хтось заніс і сказав, що від сина.

В мамі знов спалахнула сльоза.
І всміхнулися батькові очі.
"Може, взявся за розум?" – сказав.
І я теж у це вірити хочу!

VI

Зранку сніг. Знов зібралась рідня:
Ми в дорогу пакуємо речі.
І Наталка недільного дня
На вокзал нас відвозить під вечір.

Я прохаю її передать,
Як побачиться з братом, кров'янку...
Нам додому вже час випада,
Щоб у Києві бути до ранку.
Телефон нас розбудить – Сашків:

У Калугу за нами він слідом
І збирається йти до батьків.
А з Болгарії в Київ заїде.

Під кінець повідомить мені,
Що на волі вже Юрій Луценко².
Новина – як на голову сніг!
Ще б про Юлію те – Тимошенко.

Євросуд щось та значить таки:
Януковича врешті дотиснув.
Бо нікому не взять під замки
Шите білою ниткою, звісно.

І допоки дріматиму я
Решту шляху мого до столиці,
Сімдесят п'ять яскравих троянд
І зраділі батьки будуть снитися.

6-8 квітня 2013 року, Калуга-Київ

¹ЗАГС – запис актів громадського стану; райЗАГС – районне відділення ЗАГСу.

²Указом Віктора Януковича за № 197 від 7 квітня 2013 року з-поміж шести помилуваних і два экс-міністри – МВС України Юрій Луценко та охорони навколишнього природного середовища України Георгій Філіпчук. Примітки автора.

5. Рідня

Поема

*Олександру Гамову, директору Малотокмачанської
загальноосвітньої школи на добрий спомин*

I

Весна – не всидіти удома.
Я на підйом такий легкий.
Дорога, врешті-решт, знайома.
Й завчасу придбані квитки.

Гуляй душа – чого ще треба:
Мелькають далі за вікном.
І потяг рейки мене під себе,
Тебе вколисуючи сном.

В дитинство мчить мене сьогодні
Машина часу, уважай...
Коли життя згори, природно
Магнітом тягне в рідний край.

Я так притих собі в столиці:
Щось там пишу, щось вийде десь....
А тут – дорога, потяг мчиться.
І ти – в очікуванні весь

Якогось свята – наче дива,
Коли ідеш своїм селом
І відчуваєшся щасливим,
Б'ючи зустрічному чолом.

Ще тиждень-два й розквітне липа.
А вже акація цвіте.
Весна – духмяна, світлолиця.
У небі сонце – золоте.

Пшеничний колос дозріває.
Зійшов і сонях. Це б дощу!
Селяни в небо поглядають.
І я: дай, Боже, – шепочу!

А песимісти: ні, не буде!
Мовляв, посуха он гряде.
Такі гіркі пророки – люди.
А дослухаюся людей:

Хтось каже: зникнем, як Єгипет,
Той стародавній, – без дощів...
Він піраміди зміг лишити...
А ми – руїну і корчі...

На противагу – оптимісти:
Ні, кажуть, буде урожай.
І буде пити що і їсти.

Звичайно, й я б того бажав.

Лежать, мов зранені, дороги.
Вони незмінні – крізь роки.
Йде череда. Є, слава Богу!
І сіна скошені валки.

Блищить земля, мов хліб із маслом...
Пари чорніють між ланів.
Моя Мала Токмачко, здрастуй!
Найбільша в світі ти мені.

Мене вже мало хто тут знає,
Але є друг – дай Бог сто літ –
Та ще двоюрідна сестра є:
Оце і вся рідня в селі.

Стріча мене мій друг з Романом –
Зі старшим внуком. Й каже він:
До старшої дочки заглянем –
Мене сюрприз там жде один.

Світлана, донька, із Сергієм –
Це чоловік – розводять бджіл.
Торік я голови проїв їм:
Не мед – хоч вулик покажіть.

Я навіть склав їм текст реклами,
Що в Кандибок найкращий мед.
Сергій був радий до нестями.
Хоч це аванс був наперед...

Тепер вже факт: у двір заходим,
І дивна музика. Її
В новеньких вуликах виводять
Не менше десяти роїв.

Біля льотка – дзижчання й рухи:
Це – бджілки з медом прибули.
Ото б стояв отак і слухав,
І хай гули б вони й гули.

Нове захоплення Сергія
Передалось Роману теж:
Про пасіку велику мріє,
Й вона, як бачу, в них росте.

Новенька матка на обльоті.
До речі, з трутнями обліт:
Вони запліднюють достоту
Її на чималенько літ.

Роман турбується, щоб матка
До бджіл вернулася жива,
Бо бджолоїдка – хижа пташка –

Її вистежує й вбива.

Ту птаху, як не помиляюсь,
Звуть щурка. Має довгий ніс.
І пір'я кольорове має.
А стерво – бджіл корисних їсть.

Світлана мед дає в вощині:
Одну із рамочок Сергій
Впустив додолу... І родині
Діставсь на пробу мед новий.

Я скуштував: солодкий, ніжний –
Смак вишні начебто відчув.
Оце утішивсь, так утішивсь –
Накуштувався досхочу!

Сюрприз – нівроку. Я радію.
Світлані – торт. І знову в путь.
Мій друг сьогодні сонях сіє.
І сівачі на полі ждуть.

Питаю: чи не запізнився?
Та ні – устигну, каже друг.
Аби лиш дощик, і тоді все
Пішло б у ріст, що ляже в ґрунт.

Якби ж то кошти впали з неба
Та щоб солярка ще була,
Раніш, звичайно, сіять треба.
Та вже, як черга підійшла.

Оце йому сьогодні й вийшло:
Зібрав і кошти, й сівачів.
Тому, мовляв, без мене їжте,
А я – у поле полетів.

Бо сівачі, хоч і знайомі,
Контролювати треба й їх...
Я залишаюся удома
І свіжий борщ селянський їм.

Тарілки мало: половину
Прошу іще. Аж пре мене:
В дружини друга Катерини
Борщ – смакота: язик ковтнеш!

Друг повернувся. Веселіший:
Із пліч гора – розрахувавсь.
І на душі вже спокійніше.
Тепер чекатиме жнива.

Ні, справ у нього з головою:
Не перелічиш справ отих!

Але покінчено з сівбою,
І можна дух перевести.

II

До Ольги в гості з другом сходим –
В кінці села у неї дім.
Це свекра Василя господа:
Із батьком він дружив моїм.

Нема обох. На цей Великдень
Не стало й жінки Василя –
Свекрухи Катерини. Бідна,
Відмучилась – пером земля!

Уже і ноги не носили:
Під дев'яносто – це не жарт.
Горшки з невісткою побила:
Була з характером, на жаль.

І старший син забрав до себе
(Казали: доглядав за пай!..)
Тепер уже душа на небі.
Чи так, чи ні, піди – спитай...

А менший син її й Василів –
Син Віктор – з Ольгою побравсь.
Тож Ольга – Фокіна. Красива –
Хоч і в літах моя сестра:

На бабу Мотрю й матір схожа.
Давно померли. Вмер Артем –
Це батько Ольги. Боже-боже,
Як мало в світі ми живем!

Уже й посивіла сестричка.
Болять і ноги й попереки.
Торох-торох – життєва бричка:
Живий сьогодні, завтра – вмреш...

Та ще і пошесть на Токмачку:
Хворіють все частіш на рак.
І не Чорнобиль поруч наче,
А в онкоцентрі – наш земляк.

І лікарі розводять руки:
Померло стільки токмачан.
Чи не уранові це руди –
Причина наших всіх нещасть?

Є тут цих покладів немало –
Від Гуляйполя й далі там –
Де Кірове, і навіть далі.
А не щастить більш землякам.

І радіація насправді

В Токмачці більша, ніж будь-де.
Ніхто не знає, чим зарадить,
Щоб не косила смерть людей.

У Гуляйполі вже он зводить
Хотіли шахти. Не вдалось:
Незадоволення народу
В війну з властями перейшло.

Й ті присмиріли. Є моменти:
Це б щезла дюжина там сіл...
Кому – бариш: дохід, проценти.
Кому – поїхали звідсіль!..

Чекало б це й Малу Токмачку:
Було село, і на – нема.
Лиш шахти – що могили наче.
Та ще б лишилася тюрма.

Ота, де друга донька менша,
Лариса, трудиться тепер.
Де був завод ресорний спершу –
Ще за часів СРСР.

Тепер тюрма, котра годує
І доньку друга... Боже мій,
І педагог – в тюрмі працює:
Брак місць у школі – є в тюрмі.

А треба жінці працювати,
Бо у Сашка – це чоловік –
Наплакав кіт тії зарплати,
А син Дмитро – вже випускник.

І слід подумати про сина.
А батько й вухом не веде:
Вернувсь з заправки – відпочинок.
Хай пропадом все пропаде,

Є телевізор. Й щось – до рота.
А через три доби – привіт:
Знов на заправку – на роботу.
І так усі шістнадцять літ.

На що надіється Лариса,
Напевне те ніхто не зна.
В стосунках не дійшло до кризи,
Тому і терпить все вона.

Це так, між іншим... Кличе Оля
До столу нас, а ми – ні-ні:
Ми тільки ж вдома із-за столу.
В штани не влізти вже мені...

В сестри сльозяться очі карі:

Кого згадаємо – сплакне.
Бо не вдалось нікому старість
Баским об'їхати конем...

Спитав про Віктора – десь в наймах:
Він – дальнобійник. Бо в селі
Роботи водію немає.
В Полтаві заробля на хліб:

Від фірми там ганяє хури.
І з того власне і живуть.
А вдома в Ольги – кіт та кури.
Й стара конячка у хліву.

В колгоспі нею розплатились,
Як грошей в касі не було...
Город з синами обробила
Як за царя Панька тяглом.

Он Федір (друг мій) має трактор:
Тому у нього й більш землі.
Тепер є бідні і багаті
В моєму рідному селі.

А друг не те, щоб там багач був,
Але напевне – середняк.
Гомонимо. І Ольга плаче.
Й душа болить. Бо це ж – рідня.

III

Прийшли від Ольги. Звечоріло:
Час живність порати. Гука
Знадвору кум Петро... А стрілись –
Не обійтись без первака.

Я щось про ліки тихо муркнув,
А хлопці враз мене на кпин:
Мовляв, первак – такі пігулки,
Що не хворіє ні один.

Петро працює в охороні
Під Запоріжжям, де кар'єр.
Він щойно із каменоломні –
Забути б вибухи тепер...

Ну, словом, зовсім кілька крапель –
Для апетиту. І – пішло:
Я ледь до ліжка дочалапав...
Вкладалось спати вже село.

Але не спалось. Гомоніли
Ми з другом десь годин зо п'ять.
Вже й хміль пройшов. І я насміливсь
Про брата Йвана запитать.

Іван – це друга брат молодший.
Закінчив технікум. В селі
Спеціалістом був хорошим.
Трудивсь. Мав статки немалі.

Красуня-жіночка Галина –
Молодша Катрина сестра.
Так поєднались дві родини:
Брат і сестра. Сестра і брат.

Уже й квартиру в Запоріжжі
Для сина й доньки зміг купить.
І раптом – з розуму як вижив:
Все шкереберть пішло за мить –

Чутки селом побігли миттю,
Що до приїжджої Іван
Почав щовечора ходити
Й до ранку в неї ночував...

Звідкіль взялась ота циганка,
Ніхто не відав у селі.
Як щось пороблено Іванку:
Йому нема її миліш...

І куховарила та Люба
В колгоспі (був іще колгосп).
Отож і пригостила любо
Сусіда, уважай, свого:

Жила за дві від Йвана хати.
В мішку, бач, шила не втаїш:
Чутки доходили й до брата,
Але не вірив Федір їм.

Аж почорніла вся Галина:
Хоч ти візьми й тікай з села!
Питала ради в Катерини.
А та до Федора пішла.

А брат, що діяти, – до брата:
Мовляв, за віщо рід ганьбиш?
Іван відрізав: "Маєш хату,
Отам і порядкуй собі!

А я – в своїй, і без сторонніх
Вже розберуся якось сам".
Потиснув Федору долоню.
Й на двері братові вказав.

І Федір спалахнув від того:
"Щоб знав: не буде більш ноги
Моєї в тебе!" "Ради Бога!"
Мов не брати, а вороги!

Все, що з Галиною нажите,
Пішло, як в прірву. Лиш би їй,
Переселенці, догодити,
Івана пасії отій.

Село судило їх нещадно.
І одвернулася рідня.
І наче ж духом він не падав,
Але смутнішав день від дня.

Йому б відрізати по-живому,
Та не наваживсь: розривавсь
Він між обраницею й домом.
І врешті-решт терпець урвавсь.

Тож замість щастя – вийшло горе:
Куди не кинь – усюди клин...
...Івана знайдуть у коморі,
Де у петлі схолоне він.

Стояв навколішки, здавивши
Петлею горло, доки вмер...
Що так ото з Іваном вийшло,
Виниться Федір дотепер.

Вважає: слід було інакше
Йому із братом учинить.
Виною нетерпимість наша.
І я погоджуюся з ним.

А, може, й справді там кохання,
Що вже інакше – ну ніяк.
А що тепер? Нема Івана.
На кладовищі спить козак.

Шість років вже одна Галина:
Є господарство. Гарний дім.
І двійко лебедів настінних –
Як спомин про Івана в нім.

Є фото, де вона з Іваном:
Оті два лебеді й вони.
Сказала, що чіпать не стане
Тієї – з юності – стіни.

І справді: все переробила,
Змінила в хаті все вона.
Одна – незмінна – залишилась
Із лебедятами стіна...

А брат виниться – гірко брату.
Якби ж тоді було знаття,
Якби тоді цей досвід мати,
Інакше б склалося життя.

Вже з ким там жив би, та живий був,
Тепер – все марно: балачки.
Поспати б трішки. Зранку підем
Ванька провідать – на гробки.

Сашко – Іванів син – повторить
Усе, що з батьком відбулось...
Та дяка Богу – до комори
І самогубства не дійшло.

Квартиру кине в Запоріжжі,
Перебереться до села:
Нова обраниця – миліша,
Хай тричі заміжня була.

А в нього, бачте, з нею щастя.
І до її трьох дитинчат
Ще додалась їх спільна Настя.
Живуть! Як кажуть: в добрий час!

IV

Взяли граблі, сапу, лопати,
Аби могилки обробить.
То те, то се – пора й до хати:
Бо вже упріли нам чуби.

Там, де поховано Івана,
Присіли трішки відпочить.
Хрести й хрести – куди не глянеш:
Штаньки, Кандибки, Химичі...

Іван всміхається з світлини,
Мов нашій зустрічі зрадів.
Пливуть у вічність роковини,
А він все той же – молодий...

Мені згадалось, як малі ми
Дружили (поруч ми жили).
Сентиментальними такими –
Хто б міг подумати – були.

Це час, як в Федора й Івана
З'явилась меншенька сестра.
Ото як зійдемось і станем
Про неї мовити щораз:

Невже і справді може статись,
Що розпочнеться знов війна
І всіх нас можуть повбивати?
А Люда? Теж помре вона?

Та ні, не може бути такого:
Вона ж малесенька іще.
І сльози – у Ванька малого.

І в мене теж на серці щем.

Тоді була карибська криза:
Грозою пахло. Старші нам
Казали: можуть бути сюрпризи
Нам від Америки – війна...

Тож ми тоді американців
За перших мали ворогів.
Так старшим мовили з інстанцій.
Й так само диктор гомонів.

А більш нічого й не було в нас:
Газета "Правда" й "брехунець"
(В селі так звали гучномовець);
І ОБС¹ – насамкінець.

А дехто із народних вмільців
На закордон приймач ладнав.
І потім дещо із новин цих
У мізки потрапляло й нам.

А ми вже розумом дитячим
Фантазували, як могли:
Дамо агресорові здачі,
Хай тільки сунеться коли!

І як один постанем – всі ми!
І не страшний нам "дядько Сем"!
А Нагасакі й Хіросіма
Уже були вчорашнім днем.

До нас приєднувався "Джонік"
(Це Ольги старший брат – Василь).
Служить він мріяв на кордоні,
І готувався – скільки сил!

Тож "Джонік" твердо запевняв нас:
Ні птаху, ані літаку,
А що вже танку – і подавно
Кордон не взяти – на замку!

Він переконував так ловко:
Казав – найкращі тільки в нас
Протиракетні установки
Й човни підводні – вищий клас.

Ми теж були з ним одностайні.
І не лякала вже війна...
А "Джонік" у Афганістані
Поноха пороху сповна.

Там перші з'являться сивини,
Там стільки втратить друзів він.
Живим полковника зустріне

Дружина Іра. Й старший син.

А буде ще один. І внуки.
І поминальні придуть дні,
Коли крізь далі і розлуки
Зустріти вдасться всіх мені.

І Люду стріну теж. Впізнаю:
Мов тітка Віра – схожа так:
Батьки у дітях оживають
І їх продовжують літа.

Я буду нею милуватись
І ніжні мовити слова.
Та в неї свій Іван у хаті –
Навіщо їй Іванів два?

От в чім ми будем одностайні,
Що найстрашніше – це війна.
... Дивлюсь на усмішку Івана:
До сліз болить мені вона.

V

Тепер час Федора питати:
Мовляв, а де тепер Петро –
По батькові це рідний брат мій –
Мовляв, як він там, жив-здоров?

Нагрянув якомсь у село він,
Як був Іван іще живий:
Такий на вигляд – нездоровий,
В дранті якомусь і худий.

Іван зводив його у баню,
Хай не новий – свій одяг дав.
Немов ожив. І від Івана
Він у село своє подавсь.

З тих пір не чути щось про нього.
І зі свого села він щез.
Чи все у нього слава Богу,
А головне – живий іще?

Петро... Це тема теж болюча.
По смерті мами мій татусь
Женився вдруге. І намучивсь,
Узявши жінку другу ту.

Марія – статна і вродлива,
Але не склалось щось у них.
Ото Петра як народила,
Немов хто батька підмінив:

Були і сварки, навіть бійки,
Безсонні ночі і плачі.

...Татусь собі вкоротить віку,
Під поїзд кинувшись вночі.
Усе знаки йому далось:
Концтабір, звідки ледь вернувсь,
Дружини смерть... Мовчав я й досі
Про ще обставину одну:

Коли зробили розтин тіла,
То замість нирок в татуся
Вугільні рештки лиш чорніли.
Отож гадай тепер усяк:

Чи випив сам яку отруту,
Чи хто йому до їжі влив?
І біль не зміг він перебути:
З лікарні втік й на рейки ліг.

Ще встиг із себе знять сорочку.
І обережно склав опріч.
Він бачив смерть – на власні очі,
Що мчала рейками навстріч.

Якби ж то міг спинить негайно,
Спинив би потяг машиніст.
Та тільки плавилися гальма...
І спалось солодко мені.

Федькова мама – тітка Вірка –
Мене розбудить: "Ой, Ванько,
Вставай! Нема вже тата!.." Гірко
Сплакне вона над малюком.

Мине півдня, й на кладовище
За гробом йтиму я в гурті.
І знепритомнію тоді ще
Уперше у своїм житті:

Чи то оркестр, як грім той грянув,
Чи то так сонце дійняло.
Все попливло – як у тумані...
Хтось дав води. І – відлягло.

Все так закінчиться раптово:
Був батько вчора – і нема.
Вмить хату продадуть, корову.
Розділять гроші між всіма.

Марія з Петриком, із сином,
Поїде десь в Магнітогорськ.
А я залишусь в Україні:
Спочатку в дідуся свого,

А потім будуть інтернати,
Як вмруть бабуся і дідусь.
Я сам на ноги зможу стати.

Потому вернеться Петрусь:

Приїде з матір'ю з Уралу.
І в Запоріжжі буде жить.
Не те, щоб ми ріднею стали,
Але усе ж і не чужі.

Я вже на той час одружився.
Вчивсь у педвузі. Й працював.
В сорочці, скажуть, народився,
Як конкурс дикторський здолав:

Прийшов в костюмчику простенькім,
Але філолог – плюс це мій.
І тур за туром помаленьку
Всіх конкурентів переміг.

Отож я вранці на заняттях,
З обіду – вже телеефір.
На теслю вчився менший брат мій.
І в мене гостював з тих пір.

Я зрідка й з мачухою бачивсь:
Вона двірничкою була.
Кімнатку мала. Та одначе
Її тягло щось до села.

Допоки син навчавсь, ні слова.
А вже пізніш – на старість літ –
Прихопить серце, тільки й мови:
Придбати б хатку у селі!

VI

Петро вмів гарно малювати:
Зберігся й досі мій портрет.
На нім – романтик я чубатий:
Із мрійним поглядом поет!

Коли в начальники я виріс,
Узяв художником Петра
На телестудію. Бо вірив:
Не безталанний в мене брат.

Але і тижня не минуло,
Як він звільнився – не його:
Йому б виписувать малюнок!
Тут – декорації кругом.
Та ще заставки. Несть числа їм.
Шрифт підбери. Два-три штрихи,
І – передачі одяг масш.
Для чого Рембрандтів тут хист?

Ну, так то й так. Поїхав згодом
Я в Севастополь працювать.

І раз на місяць лист приходив
Від брата. А бувало й два:
Повідомляв, що одружився,
Теслює, пише уночі.
То син, то другий народився.
Й бракує коштів на харчі.

Я слав перекази поштові:
Допомагав – вже скільки міг.
Та не таланило Петрові –
Ніде пригрітись не зумів.

А згодом тріснув шлюб. І брат мій
В село із матір'ю подавсь.
Вона помре невдовзі раптом.
І за бідую – знов біда:

То обікрадуть в нього хату,
То так поб'ють його в селі,
Що втратить око. Старцювати –
Єдине, що давало хліб.

А тут і я роботу втратив:
Якраз закінчився контракт.
А мер свого мав кандидата.
Й мені було не до Петра.

Точніш – не слав йому нічого.
Я потім в Києві осів.
Але вістей не мав від нього:
Сліди згубилися усі.

Шукав на рівні офіційнім –
Та тільки марно тратив час:
Старі там дані – безнадійно.
Твоя печаль – чужа печаль.

В людей розпитував – не знають,
Куди з села Петро подівсь.
Тепер от друг мене питає,
Відповісти бракує слів.

Не знають діти і дружина,
Бо не спілкуються давно.
Не голка в сінні, а людина,
Та не знайшлася все одно.

Час змін, неначе смерч пекельний,
Нещадно рушить все довкіл.
Я п'ю сповна гіркий свій келих.
І друг мій – келих свій гіркий.

Тепер вже знаю не з чуток я,
Що значить безвісти пропав.
Лишивсь портрет мені – як докір.

Портрет, що брат намалював.

VII

День поминальний – день недільний:

На кладовищі – все село.

І не змовкає мій мобільний:

Три повідомлення прийшло.

То син Василь питав у мене,
Як справи? Він на вихідні
З Іванком, сином, був в Олени,
Сестри. І розповів мені.

Як відпочив. Засмаглий навіть.
Усе гаразд. Від всіх – привіт.
Як у дітей гаразд всі справи,
То і батькам світ – ясен світ.

А як, не дай Бог, щось не так там,
То не знаходиш місця й сам.
Вважай, в батьків такий характер:
Уболівать за все батькам.

А потім був дзвінок дружини:
Вона, на жаль, без вихідних.
Бо фітнес-тренер, і повинна
В спортклубі бути всі ці дні.

Звичайно, знов мені накази,
Щоб я пігулки вчасно пив.
Я обіцяю це щоразу,
Та ще ні разу не зумів.

А вдома вже – під пильним оком,
Хоч хоч, хоч ні, а мусиш пить.
Кажу, що бавлюсь тільки соком,
І друг це може підтвердить.

Ельвіра – це дружина – вірить.
Я запевняю: все гаразд.
А третій був дзвінок від Віри
Михайлівни – чекав якраз.

Вона була сусідка наша
І знала маму. Це ж мені
Про неї знову щось розкаже,
Що їй відомо лиш одній.

Зустрілись – рідних пом'янули:
Вона – Штаньків. Я – Левченків.
Новенький віршик мій почула,
Що написав з її я слів:

Про хлопців трьох, що не злякались
Розмінувати поле в нас,

Яке фашисти мінували
В далекий той воєнний час.

Як підірвалися на міні –
На тій останній, як бува.
І хоч давно було – донині
Село їх, трьох, не забува.

От тільки пам'ятник і досі
Не спорудили землякам.
В селі за це – одногосно,
Районна рада зволіка...

Мені приємно: вірш сподобавсь.
Прощаємось. Йду до своїх.
Перепиняють: хтозна-хто був –
Не пам'ятаю зовсім їх.

"Та як же! Я це – Люба Заєць!"
Ой, вибач, Любо, не впізнав!
Хіба і справді їх пізнаєш:
Як півстоліття не стрічав!

Ми в початковій школі разом
Навчались. І сиділи вдвох
За партою у першій класі:
Хто б упізнав тепер обох?!

Вже наші внуки нас тих старші.
Отак майнули ті роки.
П'ємо сповна життєві чаші:
І вже, вважай, ми – старики.

Принаймні внукам так здається.
А ми, мовляв, ще ого-го!
Але прихопить раптом серце...
І голова тріщить чогось!..

Ну, дай Бог стрітися коли ще!
І я до Ольги йду мерщій:
Вона прийшла на кладовище
І на прихід чекає мій.

Кладем цукерки на могилки.
На столик – їжу в тарілки.
Це, мабуть, звичай в нас і тільки:
Там їсти й пити, де гробки.

Принаймні західна Україна
Спочатку в церкву йде. Й звідгіль
Уже додому. А в родині
За поминальний сяде стіл.

У нас по-іншому: вгощаєм,

Хто підійшов, тим, що вже є...
Сестра чарчину наливає,
Сама ситро із гостем п'є.

Беру я приклад теж із неї:
Мені вже досить, що було...
Так мов бесідує з ріднею
У поминальний день село.

Дивлюся: брат Василь навстріч нам,
Отой що "Джонік" звався колись.
Із ним Ірина. Мабуть, вічність
Не бачилися... Обнялись.

Христос Воскрес! Свята неділя!
"Оце радіє як рідня,
Що всі ми разом, що зустрілись!" –
Ірина скаже того дня.

А між могилок ходять діти:
Беруть цукерки. Й далі йдуть.
Ще б нам отак не раз зустрітись,
А в небесах хай підождуть!

VIII

На ранок маю йти до школи:
Там зустріч з учнями. Мені
Директор вже дзвонив відколи,
Щоб книги видані приніс.

Є в рідній школі мій куточок:
Мене заочно знає всяк...
Мовляв, колись сільський був хлопчик,
А зараз – он чого досяг:

Ну, словом, я там знаменитість.
Не встиг ступити на поріг,
А вже мені вручають квіти
Й директор квапиться навстріч.

Удвох обходимо всю школу:
Охайно скрізь. Господар є.
Музей шкільний... Футбольне поле...
І на душі тепліш стає,

Як бачу пам'ятник лелеці.
А я вже чув про нього тут:
Як врятували односельці
Пташину зранену оту.

Він на весну вже став на ноги.
Й коли зібрався люд в гурті
В травневий день – День Перемоги –
Бузько всіх вдячно облетів.

А потім знявсь. І щез у небі.
А в школі пам'ятником став.
Луна довкруг дитячий щебет.
І птах врятований зліта.

Моє завдання – не з простеньких:
Зайшли у зал – я остовпів –
Від старших класів до маленьких
Дітей – підвівся зал. Аж вдарив піт...

З чола я спішно піт той витер.
І як ніколи, їм читав.
Директор скаже: "Бачте, діти,
Як автор – хто зуміє так?"

Я все читав напередодні,
А цих емоцій не відчув.
Як пощастило нам сьогодні!"
Від слів тих знов спітнів мій чуб.

Я цвів, вклоняючись щасливо
І вчителям, і дівворі.
А рідне слово – справді диво,
Коли теплом душі зігрить.

Директор знов іде зі мною.
І про проблеми – про своє:
Що школярів вже менше вдвоє.
Люд без роботи тяжко п'є.

І хоч народжуються діти,
Але проблемні, хоч ти плач...
Бо нікому біди спинити –
Всі одвернулись від села.

Мені це гірко-гірко чути.
І слів утіхи не знайти.
Якби я здатний був на чудо,
То сперш село б хотів спасти.

Щоб в нім – не десь за океаном –
Росли фрукт-овоч. Й живність теж.
Бо як села свого не стане,
То й України не спасеш.

Нас будуть нищити нітрати,
Допоки всі не перемрем.
Земля – воістину багатство.
Коли ж цю істину збагнем?

У ній, землі, і корінь роду,
День учорашній і новий.
Щоб відвести біду, господар –
Це головне – потрібен їй.

Світило сонце золотаве,
Та не утішило мене.
Коли ж ти врешт, моя державо,
Селом займатися почнеш?

Як рід для тебе щось далеке,
Мої слова – пустельний дзвін.
Але ж поглянь – кружля лелека.
Понад селом кружляє він.

ІХ

Дмитро – внук Федора – як хвостик,
За мною бігає. І скрізь
Розповідає всім про гостя,
Як всіх у школі вразив гість.

Мене позаочі поетом
Він шанобливо велича.
І викладає всі секрети
Мені довірливо хлопчак:

І що нога болить у діда.
І як до Насті сам майне,
Коли в нічну матуся піде...
На стадіон веде мене:

На турніку там "сонце" крутить.
Він ще й бігун і футболіст.
Дмитро б хотів спортсменом бути.
Бо лиш до спорту й має хист.

А дід про технікум лиш мову.
Там брат двоюрідний – Роман.
Тож вчитись легше буде. Словом,
Ні в чому певності нема.

Усе владнається – втішаю.
Ти тільки, Дмитре, вчись, як слід.
І він, звичайно, обіцяє.
Озавсь мобільний – кличе дід:

"А де ти, Дмитре? Йди додому
І накоси трави кролям!"
Удвох на луки ідемо ми,
Де в травах тішивсь я малям.

Які тут пахощі ласкаві:
Отак вдихав би і вдихав.
Щасливий падаю у трави
І розкошую поміж трав.

Моя ти, батьківщино мила,
Моя ти, земле золота,
Я знов твоєї повен сили
На всі, що випадуть, літа.

І де б не був я, та миліших
Не знав я митей, як між трав
Вдихав я пахощі, мов вірші,
Мов вірші, пахощі вдихав.

І скрекіт жаб десь чувсь на Конці.
І скрипки коників в траві.
Палав зеніт – сідало сонце.
Мій рідний край – дитинства світ.

Вночі завмер: все небо в зорях,
І серпик місяця вродивсь.
А тепло так, хоч спи надворі.
І солов'ї – без них куди?

Десь о четвертій вже годині
Розпочинають диво спів,
Немов добридень Україні
Звучить у пісні тій без слів.

О п'ятій – півня спів горластий.
Спізнивсь: село вже на ногах.
Краса – пливу на хвилях щастя:
Моя вітчизна дорога!

Х

Я повертався в рідний Київ.
Зірвався дощик того дня.
І я відчув: село радіє.
І виправив себе: рідня!

Рідня моя – моя родина,
Сестричка Оля, друг, село,
Моя ласкава Україна.
Це – все рідня. Їй б'ю чолом.

Я зрозумів: я – не самотній,
Допоки в мене є рідня.
Іди, мій дощику привітний,
Щоб в друга соняшник прийнявсь.

Іди, мій дощику ласкавий,
Щоб напилися пшениці.
І хай врожаїться державі
На хліборобів і співців.

10-17 травня 2013 року, Київ-Мала Токмачка-Київ

¹ ОБС – одна бабуся сказала. Примітка автора

